

Bundel – Bestuursvergadering VrAA van 3 juli 2024

- 1 Agenda
 - 01_ Aangepaste agenda Bestuursvergadering VrAA 3 juli 2024
- 2 Mededelingen
- 3 Concept verslag bestuursvergadering d.d. 25 maart 2024
 - 03_Concept_ verslag bestuursvergadering d.d. 25 maart 2024 (002)
- 4 Conceptversies Regionaal Risicoprofiel VrAA, Regionaal Beleidsplan VrAA, Regionaal Dekkingsplan Brandweer AA en hoofdlijnen Regionaal Crisisplan VrAA
 - 04_Aangepaste oplegnotitie Bestuur VrAA aanbieden concepten plannen
 - 04b_Oplegnotitie Bestuursvergadering VrAA RRP 3-7-2024
 - 04b1_RRP 2025-2028 – Hoofdrapport versie 6.0
 - 04b2_RRP 2025-2028 – Verdieping versie 6.0
 - 04c_Oplegnotitie actualisatie Regionaal Crisisplan
 - 04c1_Factsheet_actualisatieCrisisplanVRAA2025
- 5 Jaarstukken VrAA 2023, Begroting 2025 en begrotingswijzigingen 2024
 - 05_Oplegnotitie Bestuursvergadering VrAA – jaarverslag 2023 begroting 2025 en begrotingswijzigingen 2024 v1.1
 - 05a_Jaarrekening – jaarverslag 2023 versie 2.3
 - 05b_Acountantsverslag 616.000.23-V Concept v1906
 - 05c_Ontwerp Programmabegroting 2025-2028 versie 2.2
 - 05d_Begrotingswijzigingen 2024 incl. investeringen
- 6 Aanpassen Tijdelijke regeling erkenning PTSS als beroepsziekte VrAA
 - 06_Oplegnotitie Bestuursvergadering VrAA PTSS 3 juli 2024
 - 06a_2023-08-31 Aanpassing Tijdelijke regeling erkenning PTSS als beroepsziekte VRAA def 21062024
 - 06b_2023-07-11 Rapport bevindingen en aanbevelingen Adviescommissie PTSS VrAA
- 7 Presentatie: P&C (Ruud Verwiel – sector manager Bedrijfsvoering)
- 8 Update digitale veiligheid en cybergevolgbestrijding
 - 08_Oplegnotitie VB 3 juli 2024 – update Cybergevolgbestrijding
 - 08a_Update Cybergevolgbestrijding – Platform Cyberburgemeesters – Activiteiten regio's_A3
- 9 Rondvraag
- 10 Vaststellen gewijzigde GR VrAA 2024
 - 10_Oplegnotitie_ Bestuursvergadering VrAA vaststellen GR VRAA 2024
 - 10a_Ontwerp wijziging GR VRAA schone versie
- 11 Wijzigen artikel 9 ARBAA i.v.m. aanvullende rechtspositionele afspraken t.b.v. het QRT team
 - 11_Oplegnotitie Bestuursvergadering VrAA QRT 03 juli 2024
 - 11a_Aangepaste def tekst artikel 9 ARBAA 20240516
 - 11b_Concept Regeling inconveniëntentoeslag VrAA def mei 20240516
- 12 Visitatie VrAA
 - 12_Oplegnotitie Bestuursvergadering Visitatie VrAA 3-7-2024
 - 12a_Spiegelverslag VR AA
 - 12b_VRAA_Beeldverslag_Def2
- 13 Ledenraadpleging onderhandelingsresultaat arbeidsvoorwaarden 2024 e.v.
 - 13_Oplegnotitie Bestuursvergadering VrAA ledenraadpleging onderhandelingsresultaat
 - 13a_20240522-Onderhandelingsresultaat-VR-2024-getekend
 - 13b_Ledenraadpleging AVW 2024 ev concept input
- 14 Termijnagenda en overzicht acties
 - 14_Termijnagenda en overzicht acties
- 15 Correspondentie en TKN lijst
 - 15_Correspondentie- en TKN lijst
 - 15a_TKN1_Rapport+Minder+brand+minder+slachtoffers+en+minder+schade

Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

Aangepaste agenda vergadering bestuur VrAA

Datum : Woensdag 3 juli 2024
Tijd : 14:00 – 15:15 uur Vergaderen
15:15 – 15:45 uur Presentatie en rondleiding
Locatie : Waterschap AGV; Australiëhavenweg 15, 1046 BS Amsterdam
(rioolwaterzuiveringsinstallatie), vergaderruimte B3.01

Opening

1. Agenda
2. Mededelingen
3. Concept verslag bestuursvergadering d.d. 25 maart 2024

Ter bespreking

4. Conceptversies Regionaal Risicoprofiel VrAA en hoofdlijnen Regionaal Crisisplan VrAA:
 - a. **Presentatie** *Beeldvorming gewapend conflict: Wat speelt er in Nederland?* (kolonel L.H. Hamers - Defensie)
 - b. Regionaal Risicoprofiel VrAA (*voor zienswijze naar raden*)
 - c. Hoofdlijnen nieuw Crisisplan VrAA
5. Jaarstukken VrAA 2023, Begroting 2025 en begrotingswijzigingen 2024
6. Aanpassen Tijdelijke regeling erkenning PTSS als beroepsziekte VrAA
7. **Presentatie:** P&C (Ruud Verwiel – sector manager Bedrijfsvoering)
8. Update digitale veiligheid en cybergevolgbestrijding
9. Rondvraag

Stille procedure¹

10. Vaststellen gewijzigde GR VrAA 2024
11. Wijzigen artikel 9 ARBAA i.v.m. aanvullende rechtspositionele afspraken t.b.v. het QRT team
12. Visitatie VrAA
13. Ledenraadpleging onderhandelingsresultaat arbeidsvoorwaarden 2024 e.v.
14. Termijnagenda en overzicht acties
15. Correspondentie en TKN lijst

Sluiting

¹ De onderwerpen die de stille procedure volgen worden zonder nadere toelichting tijdens de vergadering vastgesteld of voor kennisgeving aangenomen, tenzij één of meer leden voorafgaand aan de vergadering alsnog om bespreking of toelichting van het onderwerp vraagt.

Bezoekadres

Ringdijk 98
1097 AH Amsterdam

Postadres

Postbus 92171
1090 AD Amsterdam

Telefoon (020) 555 65 50

informatie@veiligheidsregioaa.nl
www.veiligheidsregioaa.nl

CONCEPT VERSLAG BESTUURSVERGADERING

25 maart 2024

Stadhuis Amsterdam – Piet Nakzaal (14.00 – 15.30 uur)

- Leden: Dhr. T.R. Poppens (burgemeester Amstelveen, plv. voorzitter), dhr. P. Heiligers (burgemeester Uithoorn), dhr. E. Boog (burgemeester Diemen), mw. J. Geldhof (wnd. burgemeester Ouder-Amstel);
- Adviseurs: dhr. T. van Lieshout (Brandweercommandant/directeur Veiligheidsregio), dhr. A. van Dijk (Sectormanager Brandweezorg), mw. J. Sylvester (Dijkgraaf Waterschap AGV), dhr. P. Holla (politie), dhr. P. van Rossum (directeur OOV gemeente Amsterdam), dhr. R. Lurvink (Defensie), dhr. J. Steenbrink (plv. hoofdofficier), mw. A. van der Hulst (DPG), mw. C. Westra (VrAA), mw. M. de Boo (VrAA), dhr. R. Verwiel (wnd. manager Bedrijfsvoering), dhr. M. Gülseven (VrAA) en mw. S. Barsom (VrAA – verslag);
- Afwezig: mw. F. Halsema (burgemeester Amsterdam, voorzitter), dhr. G.E. Oude Kotte (burgemeester Aalsmeer), mw. M. Mateyo (Rijkshavenmeester Amsterdam-Noordzeekanaal);
- Gasten: dhr. J. Ketelaars (VrAA).

Opening

Burgemeester Poppens zit de vergadering voor en heet de aanwezigen welkom.

1. Agenda

Er zijn geen aanvullingen op de agenda.

2. Mededelingen

- De voorzitter geeft een terugkoppeling van de officiële opening van kazerne Dirk d.d. 15 maart 2024. De oudste kazerne van de Benelux is de afgelopen jaren verbouwd en is flink verduurzaamd. Daarnaast is het officiële startschot gegeven voor de viering van 150 jaar Brandweer Amsterdam-Amstelland.
- De voorzitter geeft een terugkoppeling van de kennismaking met het DB van de OR d.d. 21 maart 2024.
- De voorzitter geeft een toelichting op de brief met de reactie van de minister inzake de uitkomsten van de bespreking van haar voornemen tot uitfasering van het Waarschuwings- en Alarmeringssysteem. NL-Alert wordt inmiddels gezien als een goed alternatief voor het WAS. Burgemeester Geldhof deelt de zorgen die leven in haar gemeente. Tijs van Lieshout geeft aan dat in vijf regio's een voorbehoud is gemaakt en dat voorlopig een combinatie van WAS palen en NL Alert blijft bestaan.
- Burgemeester Boog deelt mede dat hij de portefeuille Bevolkingszorg voor de komende maanden zal waarnemen. Tijdens de volgende vergadering zal hij een stand van zaken delen op dit dossier (**actie**).

- Tijs van Lieshout geeft een update over de wijziging van de GR in de raden. De raden van Amsterdam, Amstelveen, Diemen en Uithoorn hebben de gewijzigde GR voor kennisgeving aangenomen en geen zienswijze ingediend. De raad van Aalsmeer neemt op 28 maart aanstaande kennis van de gewijzigde GR, verwachting is dat de raad geen zienswijze gaat indienen. De raad van Ouder-Amstel neemt op 25 april aanstaande kennis van de gewijzigde GR. Conform de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen vragen de colleges in een tweede ronde de raden om toestemming voor het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling. Na het verkrijgen van de formele toestemming kan de regeling definitief worden vastgesteld in de bestuursvergadering van 3 juli dit jaar.
- De voorzitter geeft een terugkoppeling van het Veiligheidsberaad van 18 maart waar is gesproken over de Strategische agenda thema 'Klimaatveiligheid', Mentale en fysieke gezondheid personeel veiligheidsregio's, Afronding consultatie IRBT, vervolgproces en implementatie en Afronding Programma Vrijwilligheid.
- Burgemeester Heiligers deelt zijn complimenten voor de inzet van de brandweer bij een brand afgelopen weekend in Uithoorn.

3. Concept verslag bestuursvergadering d.d. 18 december 2023

Het bestuur stelt het conceptverslag vast.

4. Jaarstukken VrAA 2023

Burgemeester Heiligers geeft een korte inleiding op het onderwerp.

Ruud Verwiel licht toe dat het om een concept jaarrekening en -verslag gaat en de definitieve versie, na check van de accountant, in juli aan het bestuur voorgelegd zal worden.

Het bestuur stemt in met de voorlopige jaarstukken (jaarverslag en jaarrekening) 2023 van de VrAA, met inachtneming van een voorlopig positief resultaat (inclusief mutaties reserves) van € 1,270 mln. Onder voorbehoud van mogelijke wijzigingen voortkomend uit de accountantscontrole.

Het bestuur stemt in met de toevoeging van het resultaat (voorlopig € 1,270 miljoen) aan de algemene reserve.

Het bestuur stemt in met het volgende proces voor verdere behandeling van de rekening:

- a. De voorlopige jaarstukken 2023 vóór 1 april ter informatie aan de gemeenteraden te versturen, met de aantekening daarbij dat de jaarrekening nog niet is voorzien van een accountantsverklaring.
- b. De voorgenomen bestemming voor te leggen aan de raden van de deelnemende gemeenten voor een zienswijze.
- c. De definitieve vaststelling van de jaarrekening op 3 juli 2024. De jaarstukken zullen vervolgens voor 15 juli worden aangeboden aan de Provincie Noord-Holland.

5. Voorstel begrotingswijzigingen VrAA 2024

Het bestuur stemt in met de begrotingswijzigingen 2024 en stuurt de voorgestelde begrotingswijzigingen ter zienswijze door aan de raden van de deelnemende gemeenten.

6. Ontwerp Programmabegroting VrAA 2025-2028

Ruud Verwiel geeft een toelichting op de totstandkoming van de ontwerp programmabegroting en de afstemming met de gemeenten. In lijn met voorgaande jaren is de ontwerp programmabegroting gebaseerd op prijspeil van het lopende jaar (prijspeil 2024). In de loop van 2024 zal, kijkend naar de indexatiesystematiek, een herzien voorstel worden voorgelegd (**actie**).

De voorzitter doet, gezien de moeilijke jaren die gaan komen voor de gemeenten, een oproep aan het MT om, door tijdig te handelen, te voorkomen dat er extra claims moeten worden gedaan richting de zes gemeenten.

Burgemeester Heiligers geeft aan dat het weerstandsvermogen is verstevigd en er een iets grotere buffer is.

Pierre van Rossum deelt mede dat de extra aanvraag voor de voorkoming van PTSS aan de gemeente Amsterdam in de voorjaarsnota is meegenomen. De aanvraag heeft een negatief advies gekregen en zal met de wethouder Financiën en tijdens de retraite van B&W worden besproken.

Tijs van Lieshout vult aan dat het hier gaat om een maatwerkbijdrage voor de gemeente Amsterdam.

Het bestuur stemt in met de ontwerp programmabegroting 2025-2028 en de voorstellen zoals in de oplegnotitie verwoord.

Het bestuur stemt in met het procesvoorstel en de tijdsplanning. De bestuurlijke aandachtsveldhouder wordt gemandateerd de ontwerp programmabegroting al dan niet voorzien van eventuele wijzigingen voor te leggen de raden van de deelnemende gemeenten ter zienswijze. De raden te verzoeken, conform de wettelijke termijn van 12 weken, vóór 3 juli 2024 hun zienswijze kenbaar te maken.

7. Concept Regionaal Risicoprofiel en stavaza Beleidsplan en Dekkingsplan

De voorzitter geeft een toelichting op het proces om te komen tot de nieuwe wettelijke plannen. De burgemeesters overleggen, voorafgaand aan de vaststelling, met de gemeenteraad over het Regionaal Risicoprofiel, Regionaal Beleidsplan en Dekkingsplan. Naast het zienswijzetrageet worden informatiebijeenkomsten met de gemeenteraden ingepland. Deze zijn bijna allemaal ingepland en vinden plaats in april en mei 2024.

Jos Ketelaars geeft een toelichting op het Regionaal Risicoprofiel. Op advies van de Veiligheidsdirectie VrAA wordt aan het bestuur voorgelegd om *Militaire dreiging* als

zesde prioritair risico te benoemen in het Regionaal Risicoprofiel. Dit risico is op dit moment nog niet opgenomen in de conceptversie die voorligt. De voorzitter stelt voor om hier nu niet een extra beslispunt van te maken maar wel op te halen hoe met dit aanvullende punt om te gaan en mee te nemen tijdens de informatiebijeenkomsten richting de gemeenteraden. Dan kan daarover in de volgende bestuursvergadering een besluit over worden genomen (**actie**)

Tijs van Lieshout stelt voor om dan ook een presentatie te (laten) geven over de impact van de geopolitieke situatie (**actie**).

Joyce Sylvester vraagt of er naar aanleiding van het risicoprofiel een lijst wordt opgesteld waarop alle kritische objecten in de regio worden genoemd (nav. pagina 57 en 58). Verschillende organisaties hebben de eigen risico's inzichtelijk maar een integraal overzicht bestaat nog niet. Mogelijk kan het risicoprofiel een aanleiding zijn om dat integrale overzicht van alle kritische objecten in deze regio te maken. De voorzitter stelt voor om dit in een drietrapsraket aan te vliegen en een uitwerking te laten zijn van het Regionaal Risicoprofiel. Hij stelt voor om een voorstel om te komen tot een integraal overzicht, voor te leggen aan het bestuur (**actie**).

Het bestuur stelt het Regionaal Risicoprofiel in concept vast en neemt kennis van de stand van zaken van het Regionaal Beleidsplan en Dekkingsplan. Het bestuur stemt in met de aangepaste planning: na het in concept vaststellen van het Regionaal Beleidsplan en Dekkingsplan in de bestuursvergadering van 3 juli 2024, worden deze plannen samen met het Regionaal Risicoprofiel (via de colleges van B&W) voor zienswijze aangeboden aan de gemeenteraden.

8. Organisatiestructuur Vrijwillige brandweerposten

Tijs van Lieshout geeft een toelichting op de gewijzigde organisatiestructuur voor de Vrijwillige brandweerposten.

Burgemeester Boog vult aan dat het belangrijk is om bij de evaluatie ook de medewerkers op de kazernes zelf te betrekken.

Het bestuur neemt kennis van het inrichtingsdocument Organisatie Vrijwillige posten brandweer Amsterdam-Amstelland en het voornemen om de gerealiseerde organisatie na 1 jaar te evalueren.

9. Onderzoek aanpak verzuim en standpunt PTSS regeling

Tijs van Lieshout geeft een inleiding op het onderwerp. Het verzuim binnen de veiligheidsregio is al jaren te hoog. Ondanks dat dit één van de belangrijkste zorgen en aandachtspunten is van het managementteam en het bestuur daalt het verzuim nog te langzaam. Het grootste deel van het verzuim onder de beroepsbrandweerprofessionals wordt veroorzaakt door mentale druk en psychische problemen.

Er wordt binnen de VrAA een programma opgesteld waarbij het doel is PTSS te voorkomen, en dus aan de voorkant stappen te zetten met preventieve elementen en periodieke check-ups. Dat programma zal ook extern worden getoetst en de politie zal, gezien hun ervaring met het onderwerp, gevraagd worden daarop mee te kijken. Tegelijkertijd loopt de coulanceregeling PTSS van de VrAA medio 2024 af. Het verzoek is om de regeling met 3-6 maanden te verlengen, tot de evaluatie gereed is. Tijdens een volgende bestuursvergadering zal de evaluatie van de coulanceregeling PTSS worden voorgelegd en is duidelijk of een landelijk regeling wordt opgesteld (**actie**). Burgemeester Boog geeft aan voorstander te zijn om de eigen regeling, voordat er een landelijk regeling is, voort te zetten, wel met een aantal aanpassingen. Deze zullen door de commissie gedeeld worden voor de evaluatie. De heer Holla geeft aan de weerbarstigheid van het vraagstuk te herkennen waarbij een integrale aanpak de enige juiste aanpak is.

Het bestuur stemt in met uitvoeren van een onderzoek (door een externe partij) naar de vraag of de extra maatregelen die de VrAA heeft genomen de afgelopen twee jaar om het verzuim, met name bij de beroeps brandweerprofessionals, te laten dalen effectief zijn. In dit onderzoek zal ook het programma om PTSS te voorkomen worden meegenomen.

Het bestuur stemt in met het uitvoeren van een evaluatieonderzoek naar de tijdelijke 2- jarige coulanceregeling PTSS (loopt af in de zomer 2024).

Het bestuur besluit om de coulanceregeling PTSS met 3-6 maanden te verlengen.

10. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

Stille procedure

Er zijn geen verzoeken binnengekomen om de agendapunten onder de stille procedure te bespreken. De agendapunten 11 t/m 17 worden gehamerd en akkoord bevonden.

11. Aanwijzingsbesluit leden dagelijks bestuur VrAA

Het bestuur stemt in met het aanwijzen van de heer T. Poppens en de heer P. Heiliegers als leden van het dagelijks bestuur Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland.

12. Samenwerkingsafspraken onder de Omgevingswet voor het Noordzeekanaalgebied

Het bestuur neemt kennis van de samenwerkingsafspraken onder de Omgevingswet voor het Noordzeekanaalgebied (versie 5.0).

13. Actualisering FLO-regeling

Het bestuur stemt in met het vaststellen van de geactualiseerde FLO-regeling.

14. Archief: besluit Vervanging VrAA 2024 inclusief handboek Vervanging (en proces)

Het bestuur stemt in met het bijgevoegde besluit 'Vervanging archiefbescheiden 2024 VrAA' en neemt kennis van de hierbij behorende bijlagen; Handboek Vervanging 2024 VrAA v1.0 definitief 20240119, Proces Scannen Vervanging v1.0 definitief 20240119 en Advies gemeentearchivaris vervanging VrAA ondertekend 20240129.

15. Archief: handboek Vernietiging (inclusief proces)

Het bestuur neemt kennis van de vaststelling van het Handboek Vernietiging 2024 VrAA door het MTVrAA en stelt het Handboek Vernietiging 2024 VrAA inclusief bijlagen vast.

16. Termijnagenda en overzicht acties

Het bestuur neemt kennis van de termijnagenda 2024 en het overzicht van de acties.

17. Correspondentie- en TKN lijst

Het bestuur neemt kennis van de correspondentielijst en de TKN lijst.

Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering.

Bestuursvergadering VrAA

Agendapunt Aanbieden conceptversies van Regionaal Risicoprofiel VrAA en hoofdlijnen Regionaal Crisisplan VrAA

Vergadering: 3 juli 2024

Ingebracht door: dhr. T.R. Poppens (burgemeester Amstelveen, plv. voorzitter)

Behandelaar: Daniel Rios Loogman (sector Crisisbeheersing)

Gevraagd besluit

1. Instemmen met het aanbieden van het Regionaal Risicoprofiel VrAA (via de colleges van B&W) voor zienswijze aan de gemeenteraden, de waterschappen en het OM.

Aanleiding en context

Binnen de veiligheidsregio worden de wettelijke plannen geactualiseerd. Het betreft het Regionaal Risicoprofiel, Regionaal Beleidsplan en Regionaal Dekkingsplan VrAA. Het is aan het Bestuur VrAA om de plannen vast te stellen. Op grond van art. 14 en 15, lid 3 Wet veiligheidsregio's overlegt de burgemeester voorafgaand aan de vaststelling met de gemeenteraad over deze plannen. De plaatsvervangend voorzitter van de VrAA is gevraagd om bestuurlijk portefeuillehouder te zijn en heeft deze rol aanvaard.

Korte bestuurlijke samenvatting/toelichting

Voor alle plannen zijn aparte oplegnotities met de belangrijkste wijzigingen opgesteld, waarbij de plannen worden toegelicht en gevraagd wordt om in te stemmen met de concepten.

Consequenties

Het Regionaal Risicoprofiel wordt in concept aangeboden aan het bestuur op 3 juli. Het Regionaal Beleidsplan en het Regionaal Dekkingsplan Brandweer AA worden in concept aangeboden tijdens de bestuursvergadering van 23 september. Daarna worden deze plannen conform de wettelijke verplichting voor zienswijze voorgelegd aan de gemeenteraden, de waterschappen en het OM. Het Regionaal Crisisplan hoeft niet voor zienswijze te worden voorgelegd. Om de gemeenteraden alvast bekend te maken met de plannen, heeft VrAA in het tweede kwartaal van 2024 informatiebijeenkomsten gehouden voor de gemeenteraden.

De plannen dienen conform de wettelijke eis op 1 januari 2025 van kracht te zijn. Door de wettelijke plannen in concept op 3 juli en 23 september aan het bestuur aan te bieden, kan het tijdig de gewenste besluitvormingsprocedure doorlopen. Hierbij is het van belang dat de plannen tijdig door de Colleges van B&W geagendeerd worden in de gemeenteraden.

-Oplegnotitie-

Besluitvormingsroute

- **Historie**

Datum vergadering/overleg	Afgestemd in/met
8 december 2023	Bestuurlijke heisessie, waarbij bestuurlijke opdracht is geformuleerd.
18 december 2023	Bestuursvergadering VrAA.
25 maart 2024	Bestuursvergadering VrAA.
April/mei 2024	Informatiebijeenkomsten gemeenten.
18 juni 2024	Bespreking ROA/RTAT en voorbereidingsoverleg BM Poppens

- **Verdere behandeling**

Datum vergadering/overleg	Afgestemd in/met
3 juli 2024	Bestuursvergadering VrAA: vaststellen concept plannen.
Augustus / September / Oktober 2024	Zienswijze traject gemeenteraden, waterschappen en OM.
16 december 2024	Bestuursvergadering VrAA: vaststellen definitieve plannen.

Meegezonden stukken

- Oplegnotitie Regionaal Risicoprofiel
- Conceptversie Regionaal Risicoprofiel (hoofdrapport)
- Conceptversie Regionaal Risicoprofiel (verdieping)
- Oplegnotitie Regionaal Crisisplan
- Factsheet actualisatie Regionaal Crisisplan

Bestuursvergadering VrAA

Agendapunt

Regionaal Risicoprofiel

Vergadering:

3 juli 2024

Ingebracht door:

dhr. T.R. Poppens (burgemeester Amstelveen, plv. voorzitter)

Behandelaar:

Jos Ketelaars (sector Crisisbeheersing)

Gevraagd besluit

- 1) **Kennis te nemen van de presentatie van kolonel L.H. Hamers (Regionaal Militair Commandant) *Beeldvorming gewapend conflict: Wat speelt er in Nederland?***
- 2) **In te stemmen met het Regionaal Risicoprofiel en in het bijzonder met de toevoeging van militaire en statelijke dreiging als zesde prioritair risico.**

Aanleiding en context

Het VrAA-bestuur heeft op 25 maart met waardering kennis genomen van het concept-Regionaal Risicoprofiel (RRP). Op advies van de Veiligheidsdirectie lag het voorstel op tafel om 'militaire dreiging' op te nemen als zesde prioritair risico. Het bestuur heeft een besluit hierover aangehouden om in de vergadering van 3 juli as. op basis van een nadere onderbouwing tot een weloverwogen besluit te komen.

Om hieraan bij te dragen zal kolonel Larry Hamers, de nieuwe Regionaal Militair Commandant een presentatie geven: *Beeldvorming gewapend conflict: Wat speelt er in Nederland?* En is in de nieuwe versie van het RRP een verdere uitwerking van dit risico opgenomen.

Na vaststelling door het bestuur wordt het RRP, samen met het Regionaal Beleidsplan VrAA en het Regionaal Dekkingsplan Brandweer voor zienswijze aangeboden aan gemeenteraden, waterschappen en het openbaar ministerie.

Korte bestuurlijke samenvatting/toelichting

Het Regionaal Risicoprofiel is tot stand gebracht door een multidisciplinaire projectgroep met vertegenwoordigers van VrAA (brandweer, crisisbeheersing, risicobeheersing), politie, Openbaar Ministerie, GHOR, gemeente Amsterdam, Amstellandgemeenten, Port of Amsterdam, Waternet, Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied en Liander. Het RRP bestaat uit een hoofdrapport en een verdieping. Het hoofdrapport is de leesbare samenvatting van de verdieping. De verdieping is de verantwoording van de gevolgde werkwijze en geeft uitgebreide informatie over de risico-inventarisatie en -analyse.

Ten opzichte van het vorige risicoprofiel (2020) zijn twee incidenttypen toegevoegd:

- hittegolf (was eerder onderdeel van droogte);
- verstoring drinkwatervoorziening.

–Oplegnotitie–

Er zijn geen grote verschuivingen in het risicodiagram ten opzichte van het vorige risicoprofiel (2020). De prioritaire risico's zijn dezelfde als in het vorige risicoprofiel:

- klimaatverandering en extreem weer;
- uitval vitale voorzieningen;
- ziektegolf;
- terrorisme;
- complexe branden.

De veiligheidsdirectie adviseert daaraan het risico militaire en statelijke dreiging toe te voegen en daartoe de volgende tekst op te nemen:

De territoriale veiligheid van de EU en de NAVO en daarmee ook van Nederland staat onder druk. De oorlog in Oekraïne heeft de verhoudingen tussen Rusland en het westen onder hoge spanning gezet. Daarnaast is Nederland doelwit van digitale aanvallen van andere landen. Digitale en fysieke spionage is een omvangrijk probleem. Andere landen proberen opinies en besluitvorming in Nederland te beïnvloeden en zetten daarmee de sociale cohesie onder druk. Deze spionage en beïnvloeding is niet alleen op de politiek gericht, maar ook op verstoring van de economie en op het buit maken van technologie.¹

Bovengenoemde dreigingen hangen nauw met elkaar samen. Ze kunnen als middel ook worden gebruikt in een oorlog tegen Nederland of bondgenoten in NAVO- of EU-verband. Ze kunnen leiden tot grootschalige ontwrichting van de samenleving. Hierbij komen verstoringen samen die ook bij andere incidenttypen bestaan. Maar dan op een grotere schaal en voor een langere duur. Bijvoorbeeld opvang van vluchtelingen, medische zorg voor gewonde militairen, verstoring van mobiliteit (door Host Nation Support), uitval van vitale infrastructuur door fysieke of cyber-aanvallen.

De rijksoverheid en veiligheidsregio's werken aan een Landelijk Crisisplan Militaire Dreigingen. Daarin worden verschillende scenario's uitgewerkt en worden de rollen en taken van rijk en veiligheidsregio's beschreven.

Deze tekst is afgestemd met Defensie en de portefeuillehouder voor het Landelijk Crisisplan Militaire dreigingen in de vakraad Risico- en Crisisbeheersing

Consequenties

VrAA zal de komende jaren in de themagerichte aanpak aandacht besteden aan elk van de prioritaire risico's.

¹ Dreigingsbeeld Statelijke Actoren, AIVD, MIVD, NCTV, november 2022

-Oplegnotitie-

Besluitvormingsroute

- **Historie**

Datum vergadering/overleg	Afgestemd in/met
25-3-2024	Bestuursvergadering VrAA
April / mei 2024	Informatiebijeenkomsten gemeenteraden

- **Verdere behandeling**

Datum vergadering/overleg	Afgestemd in/met
3 juli 2024	Bestuursvergadering VrAA: vaststellen concept RRP.
Augustus / september / oktober 2024	Zienswijze traject gemeenteraden, waterschappen en OM
16 december 2024	Bestuursvergadering VrAA: vaststellen definitieve RRP

Meegezonden stukken

- Bijlage 1: Conceptversie Regionaal Risicoprofiel (hoofdrapport).
- Bijlage 2: Conceptversie Regionaal Risicoprofiel (verdieping).

Regionaal Risicoprofiel 2025-2028

Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland
Hoofdrapport

Auteur(s): Jos Ketelaars, Larice van der Harst, Marieke Geerlings

Datum: 24-4-2024

Versienummer: 6.0

Revisiehistorie

Versie	Datum	Omschrijving
1.0	28-1-2024	Bespreking in projectgroep 1-2-2024
2.0	5-2-2024	MT VrAA 13-2-2024
3.0	16-2-2024	Multistaf 5-3-2024
4.0	5-3-2024	Veiligheidsdirectie 19-3-2024
5.0	12-3-2024	Bestuur VrAA 25-3-2025
6.0	24-4-2024	Bestuur VrAA 3-7-2024

Inhoudsopgave

Revisiehistorie	2
Inhoudsopgave	3
1. Samenvatting.....	4
2. Risicobeeld	6
2.1 Kengetallen en typering Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland	6
2.2 Kenmerkende incidenten in de afgelopen periode	8
2.3 Megatrends	8
3. Risico-inventarisatie.....	11
3.1 Natuurlijke omgeving.....	11
3.2 Gebouwde omgeving.....	11
3.3 Technologische omgeving.....	13
3.4 Vitale infrastructuur	13
3.5 Verkeer en vervoer	14
3.6 Gezondheid	15
3.7 Sociaal-maatschappelijke omgeving	16
3.7 Conclusies risico-inventarisatie	16
4. Risicoanalyse	19
4.1 Conclusie risicoanalyse	20

1. Samenvatting

De wereld om ons heen verandert. De veiligheidsregio beweegt natuurlijk mee met de veranderingen die op ons afkomen. Die veranderingen brengen ook risico's met zich mee. Deze risico's leiden soms tot incidenten met slachtoffers en schade. Dan gaat het niet alleen over flitsrampen (explosie of brand), maar juist ook over de klimaatcrisis of de coronacrisis. Zelfs conflicten buiten onze grenzen leiden tot spanningen in ons land. Denk aan de oorlog in Oekraïne of in Israël en de Palestijnse gebieden. Een samenleving zonder veiligheidsrisico's bestaat daarom niet.

Risico's horen bij het leven. Het gaat erom dat we samen de risico's verkleinen door de hulpdiensten en de samenleving voor te bereiden. Wanneer er dan toch iets misgaat, treedt de overheid op. Om te weten welke risico's er specifiek zijn voor onze regio, heeft Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland (VrAA) een eigen regionaal risicoprofiel. Het regionaal risicoprofiel wordt vervolgens gebruikt voor het schrijven van het beleidsplan van de veiligheidsregio. Ook gemeenten gebruiken het risicoprofiel voor hun eigen veiligheidsbeleid.

Megatrends

In dit regionaal risicoprofiel zijn vijf megatrends te ontdekken. Klimaatverandering is de eerste. Het zorgt voor veranderingen in ons weer, dat maakt ons kwetsbaar. De volgende megatrend is energietransitie. Het betekent dat de samenleving elektrificeert, zo worden we steeds afhankelijker van elektriciteit. De derde megatrend is digitalisering en cybercriminaliteit. Het laat zien dat de overheid kwetsbaar is voor cyberincidenten. Daarna is verstedelijking en verdichting als megatrend gezien. Onze regio wordt steeds drukker, er komen meer huizen en bedrijven. Dat maakt de ruimte schaars. Tot slot is geopolitieke ontwikkelingen en destabilisatie als megatrend naar voren gekomen. De wereld staat voor grote uitdagingen zoals oorlogen in en buiten Europa.

Prioritaire risico's

Het opstellen van het regionaal risicoprofiel gebeurt niet alleen door ons. VrAA vindt het belangrijk om samen te werken met haar crisispartners. Daarom hebben onze crisispartners meegedacht met het in kaart brengen van de belangrijkste risico's in onze regio. Deze risico's zijn vervolgens digitaal gescoord op impact en waarschijnlijkheid. Meer informatie daarover kan gevonden worden in de verdieping van het risicoprofiel. De samenwerking heeft geleid tot 26 risico's die specifiek zijn voor onze regio. We onderscheiden zes prioritaire risico's waarbij VrAA een rol heeft in de gevolgbestrijding. De prioritaire risico's zijn:

- Uitval van vitale voorzieningen (gas, elektra, drinkwater, gedigitaliseerde processen, informatiediensten);
- Klimaatverandering (overstromingen, droogte, neerslag, storm, hitte);
- Ziektegolven;
- Terrorisme;
- Grote en complexe branden;
- Militaire en statelijke dreiging.

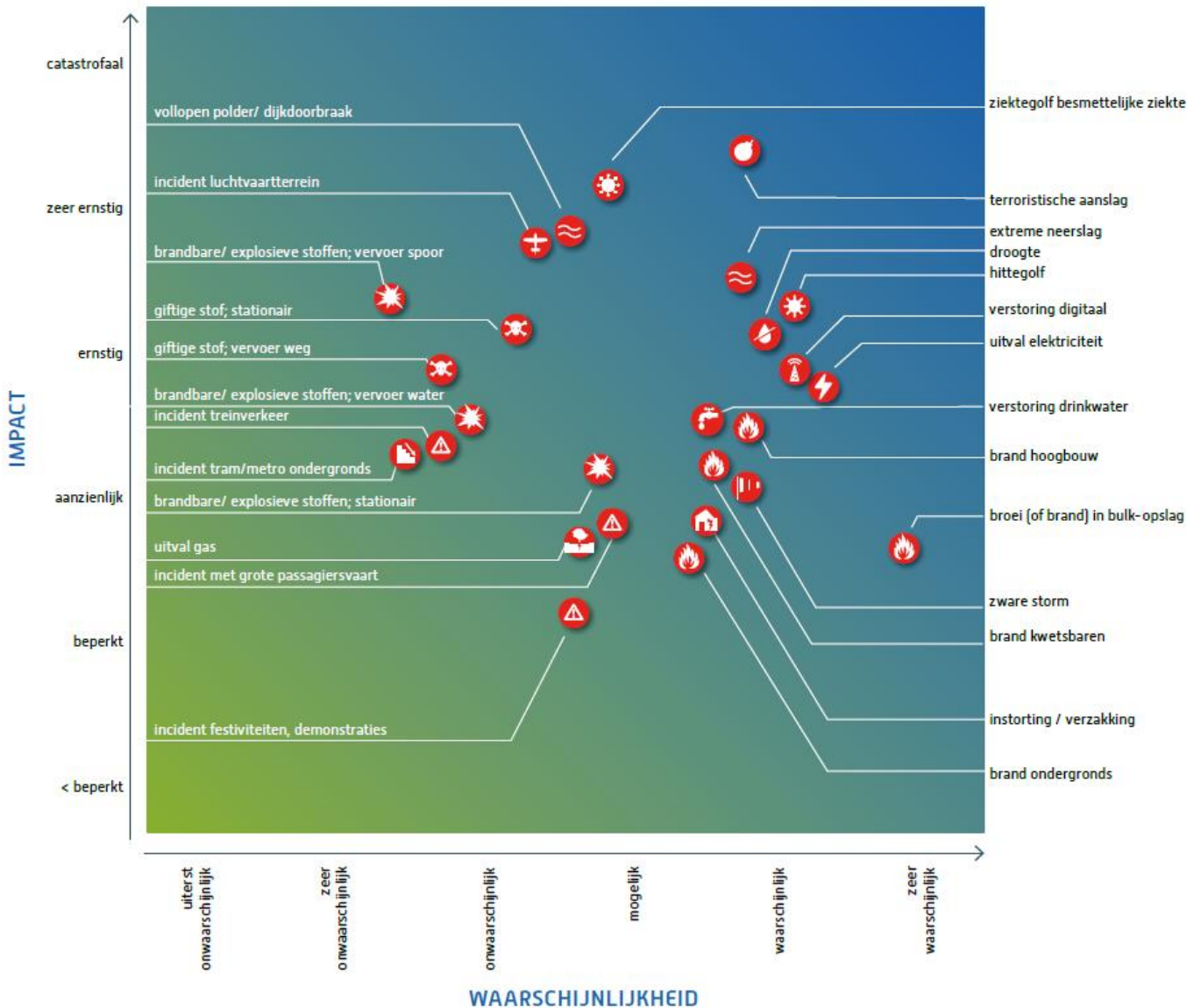
Leeswijzer

Hieronder is beschreven wat verder te vinden is in dit document.

- Hoofdstuk 2 beschrijft een aantal wereldwijde megatrends en kenmerken van VrAA die van invloed zijn op het risicobeeld in de regio.
- In hoofdstuk 3 zijn de resultaten van de risico-inventarisatie voor VrAA beschreven.
- Hoofdstuk 4 beschrijft de belangrijkste conclusies van de risicoanalyse.

[in de definitieve lay-out komt er een nieuw figuur met de toegevoegde incidenttypen hittegolf en verstoring drinkwatervoorziening]

2. Risicobeeld

Het risicobeeld beschrijft VrAA en een aantal megatrends. Deze couleure locale en wereldwijde trends vormen de achtergrond van de risico's die zich in de regio kunnen voordoen.

2.1 Kengetallen en typering Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

Kenmerkend voor Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland zijn de hoge bevolkingsdichtheid, de status van hoofdstad met vele toeristen, grootschalige en internationaal befaamde culturele voorzieningen en de aanwezige infrastructuur (spoor, weg en data) en bedrijvigheid (Seveso-inrichtingen¹, afvalverwerking, financiële hart van Nederland en knooppunt van de sierteeltsector). Daarnaast zijn er grote lokale verschillen tussen de gemeenten Amsterdam, Amstelveen, Aalsmeer, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn.

Ligging

VrAA neemt een centrale positie in. De regio is een knooppunt van infrastructuur en mobiliteit. Per dag reizen miljoenen mensen van, naar en binnen Amsterdam-Amstelland. Dat doen ze via:

- Rijkswegen: A1 (Amsterdam-Amersfoort), A2 (Amsterdam-Utrecht), A4 (Amsterdam-Den Haag), A8 (Amsterdam-Zaandam), A9 (Diemen-Alkmaar), A10 (Amsterdam-Zaanstad) en A200 (Amsterdam-Haarlem).
- Spoor en tram/ metro, met 5 metrolijnen deels ondergronds met ondergrondse stations. Naast passagiersvervoer vindt er ook goederenvervoer plaats over het spoor, waaronder het vervoer van gevaarlijke stoffen.
- Waterwegen, bijvoorbeeld over het Noordzeekanaal, het IJ en het Amsterdam-Rijnkanaal, waarover onder andere grote (rivier)cruiseschepen hun weg naar Amsterdam vinden. Ook de recreatieplassen en -wateren, zoals de Westeinderplassen, Gaasperplas, de Vecht en Sloterplas trekken veel publiek.
- Luchtvaart: de nabijheid van Schiphol is relevant. Amsterdam-Amstelland ligt onder de aan- en uitvliegroutes van Schiphol en huisvest veel ondersteunende bedrijfsactiviteiten voor deze luchthaven.

Trekpleister

Amsterdam heeft een grote aantrekkingskracht. Het centrum van Amsterdam trekt jaarlijks miljoenen toeristen. Het centrum van Amsterdam kan deze toestroom niet aan. Daarom probeert de gemeente de drukte te spreiden. Een steeds groter deel waaiert uit naar andere delen van de regio en daarbuiten. De Amsterdamse grachtengordel blijft echter veel aandacht genieten. De grachtengordel is net als de Stelling van Amsterdam (voormalige verdedigingslinie rondom Amsterdam) door UNESCO op de Werelderfgoedlijst geplaatst.

De drukte in de regio is het meest zichtbaar bij grootschalige evenementen. Voorbeelden hiervan zijn de Pride, het vijfjaarlijkse nautische evenement SAIL, het jaarlijkse Amsterdam Dance Event (ADE), diverse festivals en belangrijke sportwedstrijden en -toernooien. Dit is ook goed zichtbaar bij nationale evenementen, zoals Koningsdag, de Nationale dodenherdenking. En bij bezoeken van buitenlandse staatshoofden en internationale bijeenkomsten.

¹ Voorheen BRZO-bedrijven. Besluit risico's zware ongevallen: bedrijven waar grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen aanwezig zijn bóven een bepaalde drempelwaarde.

Figuur 1 - Overzichtskaat Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

Bebouwing, bedrijven en bevolking

Veel mensen in een klein gebied betekent hoge bebouwingsdichtheden. Daarnaast kent de regio ook veel kwetsbare objecten, zoals verzorgingshuizen, ziekenhuizen en scholen. Mensen die hier wonen of verblijven zijn in veel gevallen verminderd zelfredzaam. Bij grootschalige incidenten en crises hebben zij eerder hulp nodig van de overheid dan zelfredzame bewoners van de regio.

VrAA huisvest risicovolle economische activiteiten, zoals zware industrie en opslag van brandstoffen. Dit is hoofdzakelijk geconcentreerd in het Westelijk Havengebied van de gemeente Amsterdam. Op de Zuidas in Amsterdam bevindt zich het financiële hart van Nederland. Dat is van grote waarde voor de regio, en ook (inter)nationaal. Dat geldt ook voor de sierteeltsector in Aalsmeer en Uithoorn. Amsterdam is een van de grootste internetknooppunten van de wereld (met zes fysieke locaties in Oost, Zuidoost en Slotervaart).

In VrAA wonen ruim 1 miljoen inwoners. Hiermee is VrAA een van de veiligheidsregio's met het hoogste aantal inwoners van het land. De prognose is dat het aantal inwoners in de regio verder groeit tot 1,4 miljoen in 2040. Wat betreft oppervlakte is de regio met 379 km² een van de compactste regio's van het land. Kenmerkend is dan ook de hoge bevolkingsdichtheid van 3.705 inwoners per km². De gemiddelde bevolkingsdichtheid in 2023 in Nederland is 529 inwoners per km².

Een ander kenmerk van de regio is het hoge aantal inwoners met een (niet-westerse) migratieachtergrond. Bijna 60% van de inwoners van Amsterdam heeft een migratieachtergrond. In Amsterdam (180) en Amstelveen (138) wonen veel verschillende nationaliteiten. Voor effectieve risico- en crisiscommunicatie is het van belang om alle verschillende nationaliteiten te bereiken.

Tabel 1 - Bevolking, oppervlakte en bevolkingsdichtheid, 1 januari 2023 (bron: CBS)

	Bevolking	Oppervlakte (km ²)	Oppervlakte (km ² land)	Bevolkingsdichtheid (km ² land)
Aalsmeer	33.063	32,29	20,10	1.645
Amstelveen	94.418	44,08	41,11	2.297
Amsterdam	918.117	243,65	188,12	4.880
Diemen	32.785	14,04	11,95	2.744
Ouder-Amstel	14.276	25,78	23,95	596
Uithoorn	31.442	19,42	18,12	1.735
Amsterdam-Amstelland	1.124.092	379.26	303.35	3.705

2.2 Kenmerkende incidenten in de afgelopen periode

Sinds 2020 heeft een aantal (grootschalige) incidenten plaatsgevonden in Vraa. Deze incidenten geven een beeld van de relevante risico's voor de regio.

Vraa heeft een coördinerende rol vervuld bij een aantal langdurige crises. Bij de COVID-19 pandemie (maart 2020 tot begin 2022) lag de focus op effectbestrijding en handhaving van landelijke maatregelen om de ziekte in te dammen. In februari 2022 diende de oorlog in Oekraïne zich aan. Een groot aantal vluchtelingen trok richting Nederland. Veel van hen kwamen aan op Amsterdam Centraal Station. Hier was spoedig crisisopvang nodig. De veiligheidsregio speelde vervolgens ook een rol bij de opvang van asielzoekers. Deze crises vroegen een andere werkwijze van de veiligheidsregio.

De regio kende een aantal crises met meer rechtsordelijke aspecten. In juni 2021 vond een overval plaats op een bedrijf in Amsterdam-Noord. De achtervolging van de daders eindigde in een weiland in Broek in Waterland (Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland). In april 2022 werden bezoekers van de Apple Store aan het Leidseplein in Amsterdam urenlang gegijzeld. In beide gevallen was multidisciplinaire coördinatie nodig om de maatschappelijke effecten te managen.

Er waren veel multidisciplinaire opschalingen vanwege explosies en de vondsten van explosieven. De zeer grote brand bij wooncomplex Riekerhaven aan de Voetbalstraat in 2022 had veel impact. De brandweer trad snel op. Toch ging een groot aantal containerwoningen voor studenten en statushouders in vlammen op.

Diverse zware stormen trokken over de regio. Bij Eunice (2022) en Poly (2023) werd gekozen voor een multidisciplinaire crisisaanpak.

2.3 Megatrends

Vijf megatrends hebben invloed op het risicobeeld van Vraa.

Klimaatverandering

Vraa ligt grotendeels onder de zeespiegel (onder NAP) en in een waterrijk gebied. Bovendien heeft de regio een zeer hoge bevolkingsdichtheid. Deze factoren maken de regio zeer kwetsbaar voor de gevolgen van klimaatverandering. Nederland krijgt te maken met stijging van de zeespiegel, bodemdaling en veranderende weersomstandigheden: toenemende de kans op en intensiteit van extreem weer, zowel wateroverlast als droogte en hitte.² Ook zorgt klimaatverandering voor een toenemende druk op de zoetwatervoorraad.

Klimaatverandering speelt wereldwijd en leidt tot conflicten vanwege water- en voedseltekorten. Dit zorgt voor onleefbare gebieden en migratiestromen.

² KNMI'23 klimaatscenario's voor Nederland, KNMI 2023

Nederland zet in op twee ontwikkelingen. Het verduurzamen van de samenleving om klimaatverandering af te remmen (onder andere door de energietransitie). En het aanpassen aan onvermijdbare gevolgen van klimaatverandering (klimaatadaptatie). Onder klimaatadaptatie vallen het aanpassen van ruimtelijke ordening, het zeker stellen van de zoetwatervoorraad en het klimaatrobuust maken van vitale infrastructuur. Klimaatverandering is niet alleen een ruimtelijk vraagstuk. Bevolkingsgroepen in kwetsbare posities, zoals mensen met lage inkomens, ouderen, kinderen en mensen met gezondheidsproblemen, zijn vaak ontvankelijker voor de gevolgen van klimaatverandering. Zij zijn minder goed in staat om zich aan te passen aan risico's en snel te herstellen na een incident. Beide transitieën verlopen in de praktijk sneller dan wet- en regelgeving, waardoor maatregelen tegen brandrisico's en andere veiligheidsaspecten niet structureel worden toegepast.

Energietransitie

De Nederlandse samenleving staat voor een grote opgave: een substantiële reductie van de CO₂-uitstoot als gevolg van het gebruik van fossiele brandstoffen. Deze energietransitie wordt ingegeven door klimaatverandering en door de behoefte om minder afhankelijk te zijn van energie uit het buitenland.

De energietransitie brengt nieuwe risico's met zich mee. Decentrale opwekking en opslag van energie en elektrificatie van vervoersmiddelen leidt tot andere risico's bij branden. Productie, opslag en gebruik van nieuwe energiedragers als waterstof leiden tot nieuwe risico's. Zo is in de regio bij Port of Amsterdam (Energiehaven) een initiatief voor de productie en opslag van waterstof. De verdergaande elektrificatie vergroot de sterke afhankelijkheid van elektriciteit. De gevolgen van uitval van de elektriciteitsvoorziening door overbelasting, weersomstandigheden of een cyberaanval nemen toe.

Daarnaast is er de trend om zo min mogelijk materialen toe te passen bij nieuwbouw. Dit gaat soms ten nadele van de brandveiligheid.

Wet- en regelgeving houden geen gelijke tred met de energietransitie. Hierdoor lopen veiligheidsvoorschriften achter op de ontwikkelingen.

Digitalisering en cybercriminaliteit

De samenleving is vergaand digitaal verbonden. Bedrijven, zorginstellingen, vitale infrastructuur zijn voor hun continuïteit in hoge mate afhankelijk van digitale processen. Hierdoor zijn ze kwetsbaar voor verstoringen. Uitval van een vitale organisatie heeft (onverwachte) keteneffecten en straalt uit naar andere sectoren. Zo kan een kleine verstoring leiden tot maatschappelijke ontwrichting. Uitval van vitale infrastructuur kan per ongeluk plaatsvinden, maar er zijn wereldwijd ook steeds meer opzettelijke cybersecurityincidenten. De geopolitieke situatie is in de afgelopen jaren verder verhard. Statelijke actoren grijpen hierbij naar cyberaanvallen als middel om hun belangen te behartigen. Afpersing is voor cybercriminelen een aantrekkelijk verdienmodel. De middelen hiervoor worden steeds makkelijker te gebruiken. Generatieve kunstmatige intelligentie (artificial intelligence – AI) brengt nieuwe dreigingen met zich mee. De veiligheid van digitale processen is en blijft essentieel in onze sterk gedigitaliseerde maatschappij.³

De actualiteit laat zien dat de overheidsdiensten, vitale sectoren, bedrijven en particulieren kwetsbaar zijn voor verstoringen door cyberincidenten. Voorbeelden van cyberincidenten in Nederland zijn onder andere aanvallen op systemen van de gemeente Hof van Twente, Universiteit Maastricht, websites Oekraïense overheid en Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland. Niet alleen de samenleving kan worden getroffen door een cyberincident, maar ook de hulpverlenings- en crisisbeheersingsprocessen kunnen worden geraakt. De continuïteit van het functioneren van de veiligheidsregio kan dan in gevaar komen. En daarmee de hulpverlening en crisisbeheersing die van vitaal belang zijn voor de samenleving. Om die reden prepareert de veiligheidsregio zich hierop.

Verstedelijking en verdichting

Wereldwijd gaan meer mensen in steden wonen en werken. In de Randstad wordt de komende decennia een verdere verdichting van wonen en bedrijvigheid verwacht. De beschikbare ruimte is schaars. Dat betekent enerzijds een grotere kans op ongevallen, anderzijds hebben vergelijkbare incidenten impact op meer mensen en bedrijven. Ook in Vraa is sprake van verdichting van bestaande kernen en van ontwikkeling van

³ Cybersecuritybeeld Nederland 2023, ministerie van Justitie en Veiligheid

bedrijventerreinen tot stadsbuurten (zoals Haven-Stad in Amsterdam).⁴ Mensen wonen steeds meer in getransformeerde gebouwen. Bijvoorbeeld kantoren die omgebouwd zijn tot woningen. Dat kan bij incidenten en het niet doorvoeren van extra veiligheidsmaatregelen een risico betekenen. Daarnaast is sprake van 'dubbele vergrijzing' onder de bevolking. Er komen meer ouderen en minder nieuw geboren. Ouderen blijven langer zelfstandig wonen. Dit brengt een grotere kans op slachtoffers bij incidenten met zich mee. Daarnaast betekent een verdere verstedelijking dat ruimte vaker meervoudig gebruikt wordt. Infrastructuur, wonen, werken, winkelen, recreëren en energieopslag worden op één en dezelfde plek geconcentreerd.⁵ Dit kan een combinatie van OV-knooppunten, hoogbouw en ondergronds bouwen zijn. Voorbeelden hiervan zijn het Amsterdamse Centraal Station, Haven-Stad, Strandeiland, Zuidasdok en het gebied rondom de RAI.

Geopolitieke ontwikkelingen en destabilisatie

De wereldorde staat voor grote uitdagingen door verschuivingen in de geopolitieke verhoudingen. Bij de nieuwe machtspolitiek wordt steeds vaker gebruik gemaakt van economische instrumenten, controle over technologieën, risicovolle strategische afhankelijkheden en andere, hybride middelen. Zo wordt migratie als drukmiddel gebruikt, worden (online) middelen zoals desinformatie en propaganda ingezet om de publieke opinie te beïnvloeden en worden belangrijke infrastructuren zowel digitaal als fysiek gesaboteerd. Dit leidt ook in Nederland tot maatschappelijke spanningen tussen bevolkingsgroepen.⁶

Militaire conflicten in en aan de rand van Europa vergroten het besef dat Nederland als EU- en NAVO-bondgenoot bij een oorlog betrokken kan raken. Dit kan tot ontwrichtende verstoringen van de samenleving leiden.

⁴ Metropoolregio, het Ontwikkelingsbeeld Noordvleugel 2040

⁵ Omgevingsvisie Amsterdam 2050 via [Volg het beleid: omgevingsvisie - Gemeente Amsterdam](#)

⁶ De Veiligheidsstrategie voor het Koninkrijk der Nederlanden, april 2023

3. Risico-inventarisatie

De landelijke handreiking voor het opstellen van het regionaal risicoprofiel deelt 79 incidenttypen in op zeven thema's. Op basis van het risicobeeld is beoordeeld welke incidenttypen relevant zijn voor VrAA. Deze paragraaf beschrijft de geselecteerde incidenttypen per maatschappelijk thema uit de landelijke handreiking.

3.1 Natuurlijke omgeving

Het thema 'Natuurlijke omgeving' omvat alle incidenttypen die een natuurlijke oorzaak hebben.

Binnen dit maatschappelijk thema zijn de volgende incidenttypen voor VrAA geselecteerd:

- vollopen van een polder/ dijkdoorbraak;
- overlast als gevolg van droogte;
- wateroverlast als gevolg van extreme neerslag;
- overlast als gevolg van een zware storm;
- hittegolf.

De grootste impact hebben overstromingen vanuit zee en vanuit het rivierengebied. De kans op deze grote overstromingen is echter klein. Een overstroming van een polder als gevolg van het bezwijken van een secundaire waterkering is waarschijnlijker. Ook dan kan de impact aanzienlijk zijn, zoals in 2003 in Wilnis. Als gevolg van uitdroging verschoof het dijklichaam en liep de achtergelegen woonwijk onder water.

Klimaatverandering leidt tot wijzigingen in weersomstandigheden. Volgens het KNMI wordt extreem weer in de komende jaren waarschijnlijker. En neemt de intensiteit van extreme weersomstandigheden verder toe. In de winter zal meer bovenmatige neerslag vallen. In de zomer zullen er meer extreme regenbuien zijn met een hogere intensiteit. Ook wordt hagel en onweer heviger. Periodes van korte, maar intensieve neerslag kunnen wateroverlast tot gevolg hebben, zowel in laaggelegen poldergebieden als in stedelijk gebied. Afhankelijk van het getroffen gebied kan de impact aanzienlijk zijn.

Extreme weeromstandigheden kunnen zich ook manifesteren in een zware storm. Zware windstoten kunnen voor grote schade zorgen. De gevolgen voor verkeer en het openbaar vervoer kunnen groot zijn. De impact op het dagelijkse leven kan relatief groot zijn. Een combinatie van een storm met zware windstoten en hevige neerslag kan de impact voor de maatschappij extra vergroten.

Ook langdurige periodes van droogte en extreme hitte zullen vaker voorkomen. Deze incidenttypen brengen een heel scala aan risico's en mogelijke schade met zich mee. Soms materialiseert die zich pas op langere termijn. Langdurige droogte leidt bijvoorbeeld tot lagere waterstanden en verzilting van het oppervlaktewater. Verzilting heeft nadelige gevolgen voor de landbouw, natuur en mogelijk ook de drinkwatervoorziening in delen van de regio. Lagere waterstanden leiden tot schade voor de scheepvaart, landbouw en bebouwing (houten heipalen die niet onder water staan kunnen gaan rotten). Ook kan schade aan waterkeringen optreden met falen van die keringen tot gevolg. Extreme hitte vormt een groot gezondheidsrisico en heeft invloed onder andere op de oversterfte en de inzetbaarheid van de hulpdiensten.

3.2 Gebouwde omgeving

Het thema 'Gebouwde omgeving' omvat alle incidenttypen die betrekking hebben op het bouwen en gebruiken van gebouwen en kunstwerken. Gebouwen met een bijzondere functie en gebouwen waarin zich verminderd zelfredzame personen bevinden, vallen ook onder dit crisistype.

Binnen dit maatschappelijk thema zijn de volgende incidenttypen voor VrAA geselecteerd:

- grote brand in gebouwen met niet of verminderd zelfredzame personen;
- grote brand in bijzonder hoge gebouwen;
- grote brand in ondergrondse bebouwing;

- instorting/ verzakking door explosie.

Branden in gebouwen met niet of verminderd zelfredzame personen zijn waarschijnlijk binnen VrAA. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om verzorgingstehuizen, ziekenhuizen en gevangenissen. Voor sommige objecten zijn extra preventieve voorzieningen vereist en moet er een goede interne bedrijfshulpverleningsorganisatie aanwezig zijn. Tegelijkertijd blijven ouderen langer thuis wonen; vaak in gebouwen die vroeger als zorginstellingen ingericht waren. Binnen de huidige wetgeving zijn daarom aanvullende maatregelen niet meer nodig, waardoor belangrijke voorzieningen voor de brandveiligheid ontbreken. Branden kunnen daardoor sneller escaleren. Dit kan leiden tot ernstiger gevolgen bij een incident. Op sommige plekken verblijven gasten in gebouwen die daarvoor niet geschikt zijn. Het gaat bijvoorbeeld om toeristen in oneigenlijke hotelfuncties (Airbnb) en om vluchtelingen in leegstaande kantoorgebouwen of opvangboten. Bij brand kan dit leiden tot grotere effecten.

In VrAA staan veel gebouwen met grote aantallen bezoekers en medewerkers. Denk hierbij aan de sierteeltsector (Aalsmeer en Uithoorn), diverse winkelcentra (Amsterdam en Amstelveen), Beurs van Berlage, Concertgebouw, RAI, ZiggoDome, Johan Cruijff ArenA, Universiteit van Amsterdam en Vrije Universiteit. Door de bestaande regelgeving en interne bedrijfshulpverlenings- en brandweerorganisatie is een grote brand minder waarschijnlijk. Ook kent VrAA veel gebouwen hoger dan 70 meter. Deze zijn voornamelijk geconcentreerd op de Zuidas, bij het Amstelstation, Sloterdijk en langs het IJ. Voorbeelden zijn de Rembrandtoren (135 m), Mondriaantoren (123 m) en het kantoor van ABN-AMRO (105 m). In de nabije toekomst komt er in Amsterdam door stadsverdichting en gebiedsontwikkeling nog een aantal bijzonder hoge gebouwen bij (bijvoorbeeld in de Sluisbuurt nabij IJburg en de Arenapoort).

De regio kent veel ondergrondse bebouwing, zoals het ondergrondse metronetwerk, ondergrondse stations, tunnels en steeds meer (automatische) parkeergarages. Het bestrijden van branden in hoge gebouwen en ondergrondse bebouwing is zeer complex. Daardoor kan de impact van een dergelijk incident groot zijn. Hout en andere biobased materialen worden vaker gebruikt voor gevels en constructies. Dit kan leiden tot snellere branduitbreiding en meer benodigd bluswater. Daarnaast wordt in toenemende mate multifunctioneel gebouwd, waarbij hoogte, diepte en kwetsbare functies worden gecombineerd. Het nhow Amsterdam RAI hotel in Amsterdam-Zuid of het gebied van het Rokin zijn hier goede voorbeelden van.

Brand in dichte binnensteden is een waarschijnlijk incidenttype binnen VrAA. De dichte bebouwing van de grachtengordel is kenmerkend voor Amsterdam. Brandweer Amsterdam-Amstelland is echter goed voorbereid op dit incidenttype. Bij branden in de binnenstad van Amsterdam komt de brandweer snel ter plaatse. Er is snel een grote slagkracht voor handen. Hierdoor blijft de impact van dergelijke branden relatief klein.

In Amsterdam-Amstelland zijn veel objecten te vinden die behoren tot cultureel erfgoed. Zo staat de grachtengordel op de werelderfgoedlijst van UNESCO en kent de regio veel grote en kleine musea met belangrijke culturele topstukken. De impact van een brand waarbij kunst en culturele uitingen verloren gaan is groot. Zeker als het gaat om onvervangbare internationale en nationale topstukken. Om die reden besteden de grote musea aandacht aan brandveiligheid. Zij zijn verenigd in een netwerk 'brandveiligheid cultureel erfgoed'.

In principe moet een gebouw zodanig gebouwd zijn, dat de draagconstructie bij een explosie blijft staan. Ook als de ramen, gevels en dergelijke eruit geblazen worden. Zodoende stort het gebouw niet in. De kans op een instorting is dan ook klein, maar niet ondenkbaar. Oorzaak zijn bijvoorbeeld gasexplosies die voor veel schade kunnen zorgen en falen van fundering door ouderdom of veranderende belasting. Gebouwen kunnen ook instorten door verzwakte funderingen als gevolg van verzakking of sinkholes. Bij instortingsgevaar kan een grote vraag naar nazorg ontstaan omdat bewoners en ondernemers enige tijd niet terug kunnen naar hun huizen en bedrijven.

3.3 Technologische omgeving

Het thema 'Technologische omgeving' is gericht op de industriële omgeving. Het thema omvat vooral incidenttypen die betrekking hebben op gevaarlijke stoffen.

Binnen dit maatschappelijk thema zijn de volgende incidenttypen voor VrAA geselecteerd:

- incidenten met brandbare/ explosieve stoffen, spoorvervoer;
- incidenten met brandbare/ explosieve stoffen, vervoer water;
- incidenten met brandbare/ explosieve stoffen, stationaire inrichting;
- incidenten met giftige stoffen, vervoer weg;
- incidenten met giftige stoffen, stationaire inrichting;
- broei/ brand in bulkopslag.

De zware industrie in VrAA concentreert zich in het Westelijk Havengebied van Amsterdam. De haven van Amsterdam kenmerkt zich door op- en overslag van benzine, kolen en cacao. De haven is zelfs de grootste benzinehaven ter wereld. Onder op- en overslag valt ook de bevoorrading van LPG-tankstations. Deze stations bevinden zich in vergelijking tot de zware industrie dichter op de woonkernen. Het risico bij op- en overslag is echter kleiner dan bij productie. Productie van brandbare/ explosieve stoffen vindt op kleine schaal ook plaats binnen VrAA.

Over het grondgebied van VrAA worden brandbare vloeistoffen en gassen vervoerd. Het gaat voornamelijk om doorgaand transport van en naar het Westelijk Havengebied, via rijkswegen, provinciale wegen en gemeentelijke wegen. Op bepaalde rijkswegen zijn hieraan restricties gesteld. Op provinciale wegen daarentegen gelden geen restricties en mag onbeperkt vervoer plaatsvinden. De gemeenten Amsterdam, Diemen en Aalsmeer hebben een verplichte (gemeentelijke) routing voor gevaarlijke stoffen over de weg vastgesteld. Het vervoer over de weg loopt in sommige gevallen langs dichtbevolkte gebieden. De impact van een incident kan op dergelijke plekken groot zijn.

Via het spoor worden grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen vervoerd. Dit vervoer loopt langs dichtbevolkte gebieden en drukke plekken, zoals NS-stations Sloterdijk, Amsterdam Centraal Station, Amsterdam Bijlmer ArenA en Diemen-Zuid. Een incident kan op dergelijke plekken een grote impact hebben. Zeker als op de genoemde stations veel mensen aanwezig zijn, zoals tijdens de spits.

In het Westelijk Havengebied worden grote hoeveelheden bulk opgeslagen. Het betreft onder andere de opslag van cacao, steenkool en hout, maar ook afval en schroot. Door de toenemende mate van opslag en verwerking van afval en schroot wordt de waarschijnlijkheid van een incident groter. In dergelijke grote opslagen kan broei ontstaan. De impact van broei blijft meestal beperkt tot rookontwikkeling en stankoverlast. De broei kan echter ook oplaaien tot brand, waardoor een potentieel grote hoeveelheid bulk vlam kan vatten en verloren kan gaan. Voor de bestrijding van deze branden zijn grote hoeveelheden water nodig. Het vervuilde bluswater kan leiden tot vervuiling van water en bodem.

Gezien de grote hoeveelheden brandbare vloeistoffen, gassen en bulk in het Westelijk Havengebied kan de impact bij een stationaire inrichting groot zijn. Door de aanwezigheid van preventieve voorzieningen en een interne noodorganisatie (bedrijfshulpverlening en bedrijfsbrandweer) blijft de impact meestal beperkt. De publiek-private brandweereenheid (Gezamenlijke Brandweer Amsterdam - GBA) in het havengebied helpt hier ook bij.

3.4 Vitale infrastructuur

Het thema 'Vitale infrastructuur' omvat alle incidenttypen die leiden tot een verstoring van voorzieningen die benodigd zijn voor een ongestoord dagelijks leven.

Binnen dit thema zijn de volgende incidenttypen voor VrAA geselecteerd:

- uitval elektriciteitsvoorziening;
- uitval gasvoorziening;
- (opzettelijke) verstoring, uitval of misbruik van een gedigitaliseerd proces, (informatie)stelsel of informatiedienst;
- uitval drinkwatervoorziening.

De uitval van de elektriciteitsvoorziening kan een grote impact hebben. De verschillende uitvallen van elektriciteit in de regio afgelopen jaren waren weliswaar van korte duur. Toch hadden zij veel impact op de samenleving. Mogelijke effecten zijn uitval van bedrijfsvoering van bedrijven en instanties, het openbaar vervoer rijdt niet, telecommunicatie en ICT vallen uit, pinnen en elektronisch is niet mogelijk, rolluiken en beveiligingsinstallaties werken niet, hoogbouw kan niet van drinkwater worden voorzien, elektrische verwarming valt uit, evenals het koken met inductiekookplaat en magnetron en medische apparatuur voor thuiszorg functioneert niet.

Daarnaast is gebleken dat de uitval van de gasvoorziening ook voor veel overlast kan zorgen. Zeker als het gasleidingstelsel verontreinigd is, bijvoorbeeld bij een gelijktijdige breuk in de (naastgelegen) waterleiding. Dan kan het door alle noodzakelijke controles enige tijd duren voordat alle aansluitingen weer gas ontvangen. Zeker in een koude periode kan dit een grote impact hebben.

De rol van telecommunicatie en ICT is belangrijk in onze samenleving en gezien de grote afhankelijkheid kan een verstoring een grote impact hebben, zeker als de uitval langer duurt. Ook hulpdiensten zijn daar in toenemende mate van afhankelijk. Zo was het alarmnummer 112 in juni 2019 niet beschikbaar en konden hulpdiensten onderling moeilijk, of zelfs helemaal niet communiceren. Verder worden vele bedrijfsprocessen steeds vaker centraal georganiseerd via telecommunicatie, datanetwerken en het internet. Een verstoring van telecommunicatie, maar voornamelijk internet, heeft dan ook een steeds grotere impact op meerdere vitale sectoren. Zo zijn vitale sectoren als telecommunicatiediensten, radarcommunicatie, navigatie en aansturing van spoor, lucht- en scheepvaart, satellietcommunicatie, bevoorradingsbedrijven en zorgleveranciers in hoge mate afhankelijk van de beschikbaarheid van digitale diensten, processen en systemen. De uitval van dergelijke vitale voorzieningen leidt vervolgens tot maatschappelijke domino-effecten, waarbij veel bedrijven niet langer kunnen opereren. De toenemende onderlinge afhankelijkheden maken dat de impact in de komende jaren alleen maar groter wordt. In de meeste gevallen is uitval niet opzettelijk veroorzaakt, maar het gevolg van een fout in het netwerk of grootschalige uitval van elektriciteitsvoorziening. Wereldwijd zijn er echter steeds meer voorbeelden van cybercrime waarbij financieel gewin of verstoring het doel is.

Drinkwater is een primaire levensbehoefte. Daardoor is de drinkwatervoorziening ook voor de inwoners van VrAA belangrijk. De Drinkwaterwet stelt hoge eisen aan de leveringszekerheid en de kwaliteit van het drinkwater. Waternet en PWN leveren het drinkwater in de regio. De leidingnetten van Waternet en PWN zijn gekoppeld, zodat ze elkaar kunnen helpen bij verstoringen. Waternet beschikt over nooddraaiboeken om aan de wettelijke eisen voor levering te blijven voldoen indien een locatie uitvalt. Bij verstoringen op één van beide productielocaties is het mogelijk de andere productielocatie meer te laten produceren. Gezien de wettelijke eisen die gesteld worden aan de drinkwaterbedrijven en de voorbereidingen die Waternet en PWN getroffen hebben om verstoring van de drinkwatervoorziening te voorkomen, is de kans op een grootschalige verstoring klein. Aan de andere kant is er een toenemende drukte in de ondergrond, een toenemende vraag naar drinkwater en een toenemende kans op innameproblemen door klimaatverandering (droogte en bijbehorende verslechtering van de waterkwaliteit). Het maakt dat een verstoring in de drinkwatervoorziening aanzienlijke gevolgen kan hebben.

4.5 Verkeer en vervoer

Het thema 'Verkeer en vervoer' omvat alle incidenttypen die betrekking hebben op een verstoring van een van de verkeersmodaliteiten; lucht, weg, spoor en water.

Binnen dit maatschappelijk thema zijn de volgende incidenttypen voor VRAA geselecteerd:

- incidenten in tram- of metrotunnels en ondergrondse stations;
- incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein;
- incidenten met middelgrote (passagiers)vaart;
- incident treinverkeer.

Een groot deel van het metroverkeer loopt onder de grond door tunnels en stations. Kenmerkend aan een incident in tunnels is de beslotenheid en de slechte bereikbaarheid voor de hulpdiensten. Specifiek aan een brand in tunnels is dat de effecten van de brand sterk vergroot worden door de hittetoeename en de sterke rookontwikkeling. Daardoor is het voor passagiers moeilijk om gebruik te maken van de beperkt beschikbare vluchtwegen.

VRAA heeft zelf geen luchtvaartterrein. Luchthaven Schiphol ligt in Veiligheidsregio Kennemerland (VrK), tegen de grens van VRAA aan. Dat maakt het crisistype luchtvaartincidenten relevant binnen de regio. Een aanzienlijk deel van de vliegbewegingen gaat namelijk over VRAA. Twee grote incidenten geven aan dat een luchtvaartincident weinig voorkomt, maar wel voorstelbaar is. In 1992 stortte een vliegtuig neer in de woonwijk Bijlmermeer en op 25 februari 2009 stortte een vliegtuig neer in de polder langs de A9.⁷

Het Amsterdam-Rijnkanaal en het Noordzeekanaal zijn druk bevaren kanalen. Daarnaast is er in de regio een aantal recreatieplassen. Met name relevant is het risico op incidenten met middelgrote (passagiers)vaart. Bijvoorbeeld incidenten met rondvaartboten, veerboten, partyboten en boten als MS Edelweiss. Dit riviercruiseschip liep in 2019 schade op na een aanvaring. Alle 160 passagiers werden van boord gehaald terwijl het schip midden op de Waal lag. Hulpverlening bij incidenten op het water is complex, aangezien eigenlijk alle opvarenden 'vast zitten' op de locatie en vanwege het risico op verdrinking en de moeilijke bereikbaarheid van de incidentlocatie voor hulpverleners.

VRAA is een knooppunt van wegverkeer. Zowel het aantal voertuigen als het aantal voertuigbewegingen neemt toe. Hierdoor neemt de kans op verstopping van het wegennetwerk toe. Een grootschalige en langdurige stremming kan zelfs bovenregionale impact hebben. In de regio is de Amsterdamse ringweg A10 een zeer drukke snelweg met veel ongelukken. De ernst van deze ongevallen is relatief beperkt en te schalen onder dagelijkse operatie. Bijna 70% hiervan vindt plaats binnen een straal van 1 kilometer van een op- of afrit. Hulpverleners en bergingsvoertuigen zijn daardoor snel ter plaatse.

Een grootschalig treinongeval heeft in deze regio een grotere impact vanwege de hoeveelheid slachtoffers, zeker in de spits. Daarnaast stralen de effecten van een treinongeval uit naar grote delen van het land. Drukke spoorroutes worden minder toegankelijk. Dit leidt over het algemeen tot langdurige verstoring van het treinverkeer in grote delen van Nederland en van het internationale treinverkeer.

3.5 Gezondheid

Onder het thema 'Gezondheid' vallen de incidenttypen met impact op de lichamelijke gezondheid van de inwoners in de regio. Het gaat hier om de impact naar aanleiding van virussen, infecties en bacteriën.

Binnen dit thema is het volgende incidenttype voor VRAA geselecteerd:

- ziektegolf, met een besmettelijke ziekte.

Sinds 1918 hebben zich vijf griep пандеміеën voorgedaan. In 1918 zijn miljoenen mensen overleden aan de Spaanse griep. In 1957 overleden tienduizenden mensen aan de gevolgen van de Aziatische griep. De Hongkonggriep van 1968 zorgde ook voor tienduizenden slachtoffers. In 2009 maakte de Mexicaanse griep

⁷ De Onderzoeksraad voor de Veiligheid stelt in het onderzoeksrapport dat VRAA tot het risicogebied Schiphol behoort. <https://www.onderzoeksraad.nl/nl/page/1246/turkish-airlines-crisis-en-hulpverlening>.

meer dan 10.000 dodelijke slachtoffers, waarvan 54 in Nederland. Vanaf begin 2020 was er natuurlijk COVID-19 waaraan in Nederland ongeveer 48.000 mensen gestorven zijn.

De huidige ervaringen laten zien dat een grootschalige ziektegolf (pandemie) tot maatschappelijke ontwrichting kan leiden. Niet alleen inwoners en bedrijfsleven worden getroffen, maar ook de continuïteit van overheid en hulpdiensten komt onder druk. De dreiging van een pandemie leidt tot grote politieke, bestuurlijke en maatschappelijke aandacht.

3.6 Sociaal-maatschappelijke omgeving

Het thema 'Sociaal-maatschappelijke omgeving' gaat over de incidenttypen die grote maatschappelijke en sociale impact kunnen hebben.

Binnen dit thema zijn de volgende incidenttypen voor VrAA geselecteerd:

- incidenten in mensenmassa tijdens grote festiviteiten of demonstraties;
- terroristische aanslag in de veiligheidsregio.

Jaarlijks vinden in VrAA ruim honderd evenementen, concerten en demonstraties plaats met meer dan 5.000 bezoekers. Koningsdag, SAIL en de Pride zijn enkele evenementen waar vele honderdduizenden bezoekers op af komen. In een gebied als Amsterdam-Amstelland hebben kleinschalige incidenten al snel maatschappelijke en sociale gevolgen. De gemeente Amsterdam kent een hoog aantal inwoners en toeristen, waardoor de impact van incidenten in de maatschappelijke sfeer groot is. Bijvoorbeeld door meerdere slachtoffers of paniek in een menigte. Ook de focus van media en politiek op incidenten in de hoofdstad draagt bij aan de impact.

In december 2023 verhoogde de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) het dreigingsniveau terrorisme van 3 (aanzienlijk) naar 4 (substantieel). Dit betekent dat er een reële kans is dat een aanslag in Nederland plaatsvindt. Sinds de golf van terroristische aanslagen vanaf 2014 in Frankrijk, Duitsland, België en Oostenrijk leeft in Nederland het gevoel dat terrorisme dichterbij komt. Ook in Amsterdam (2018) en Utrecht (2019) hebben zich terroristische incidenten voorgedaan. Een terroristische aanslag kan leiden tot grote aantallen slachtoffers en schade. Daarnaast kan een terroristische aanslag enorme sociaal-maatschappelijke gevolgen hebben. De maatschappelijke impact zal heftiger zijn als een aanslag in de eigen gemeente of regio plaatsvindt of diens bevolking raakt. Maar de impact wordt ook gevoeld als een aanslag in een andere stad binnen of buiten Nederland gepleegd wordt.

3.7 Conclusies risico-inventarisatie

De risico-inventarisatie heeft geleid tot een selectie van relevante incidenttypen voor VrAA. Tabel 2 geeft een overzicht van de incidenttypen die verder uitgewerkt zijn in de risicoanalyse.

Ten opzichte van de risico-inventarisatie in 2021 zijn twee nieuwe incidenttypen toegevoegd: hittegolf en verstoring drinkwatervoorziening.

Tabel 2 - Geselecteerde incidenttypen n.a.v. risico-inventarisatie

Maatschappelijk thema	#	Crisistype/ incidenttype
Natuurlijke omgeving	1	vollopen van een polder/ dijkdoorbraak
	2	Overlast als gevolg van droogte
	3	Wateroverlast als gevolg van extreme neerslag
	4	Overlast als gevolg van een zware storm
	5	Hittegolf
Gebouwde omgeving	6	Grote brand in gebouwen met niet of verminderd zelfredzame personen
	7	grote brand in bijzonder hoge gebouwen
	8	grote brand in ondergrondse bebouwing
	9	instorting/ verzakking door explosie
Technologische omgeving	10	incident brandbare/ explosieve stoffen vervoer op water
	11	incident brandbare/ explosie stoffen, vervoer spoor
	12	incident brandbare/ explosieve stoffen, stationaire inrichting
	13	broei (of brand) in bulk-opslag
	14	incident giftige stoffen, vervoer weg
	15	incident giftige stoffen, stationaire inrichting
Vitale infrastructuur	16	uitval gasvoorziening
	17	uitval elektriciteitsvoorziening
	18	verstoring drinkwatervoorziening
	19	(opzettelijke) verstoring, uitval of misbruik van een gedigitaliseerd proces, (informatie)systeem of informatiedienst
Verkeer en vervoer	20	incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein
	21	Incident met (middel)grote passagiersvaart
	22	incident treinverkeer
	23	incident in tram- en metrotunnels en ondergrondse station
Gezondheid	24	ziektégolf besmettelijke ziekte
Sociaal-maatschappelijk	25	incident tijdens grote festiviteiten en demonstraties incident in tram- en metrotunnels en ondergrondse station
	26	maatschappelijke gevolgen naar aanleiding van een terroristische aanslag in de Veiligheidsregio

Figuur 2 - De regio en de risico's op een geografische plattegrond [in definitieve layout komt er een nieuw figuur met ook de toegevoegde incidenttypen hittegolf en verstoring drinkwatervoorziening]

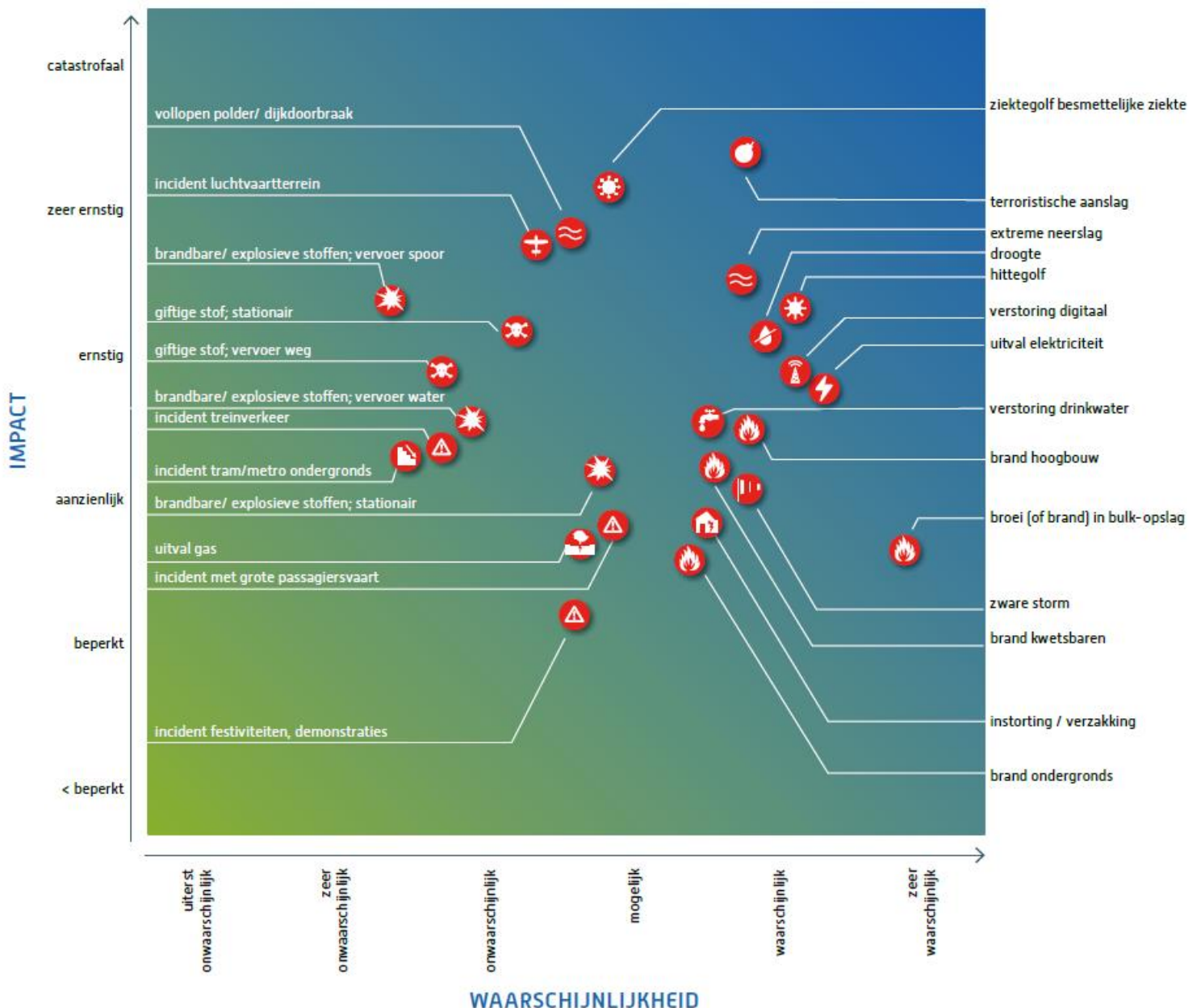

4. Risicoanalyse

Experts uit het netwerk van Vraa hebben de impact en waarschijnlijkheid van de incidentscenario's onafhankelijk van elkaar gescoord. De uitkomsten van deze digitale exercitie vormden het startpunt voor expertsessies. Tijdens deze bijeenkomsten spraken experts op verschillende domeinen over de argumenten en overwegingen die hierbij van belang zijn. De sessie resulteerden voor elk van de 26 incidentscenario's in een score op waarschijnlijkheid en impact.

In het risicodiagram zijn de uitkomsten van de risicoanalyse weergegeven. Op de verticale as van het risicodiagram is de impact van een scenario weergegeven. De maximale waarde van deze as is gelijk aan een scenario dat op alle criteria hoog scoort en dus een totale impactscore heeft die als catastrofaal kan worden aangemerkt. Op de horizontale as van het diagram is de waarschijnlijkheid uitgezet en is de maximale waarde zeer waarschijnlijk.

Figuur 3 - Risicodiagram

4.1 Conclusie risicoanalyse

Het samenwerken met onze crisispartners heeft geleid tot 26 risico's die specifiek zijn voor onze regio. Op basis van de risicoanalyse zijn er vijf prioritaire risico's waarbij Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland een rol heeft in de gevolgbestrijding. De prioritaire risico's zijn gelijk aan die uit het vorige risicoprofiel:

- **Uitval van vitale voorzieningen (gas, elektra, drinkwater, gedigitaliseerde processen, informatiediensten)**
Deze incidenttypen zijn uitval van elektriciteit, gas, data- en ICT-voorzieningen en, in mindere mate, verstoring van de drinkwatervoorziening. Hoewel de oorsprong van het incident soms minimaal is, kunnen er grote gevolgen zijn. Deze incidenttypen scoren relatief hoog op impact. Niet omdat er veel slachtoffers vallen, maar door de keteneffecten. Die keteneffecten kunnen weer incidenten op andere thema's veroorzaken. De hoge impact komt vooral terug in de criteria sociaalpsychologische impact, kosten en aantasting van het dagelijks leven. Door de toenemende verbondenheid van systemen en sectoren zal de impact van dergelijke incidenten in de komende jaren alleen maar toenemen. Door de impact van klimaatverandering op de vitale infrastructuur en toenemende geopolitieke spanningen kunnen deze incidenten zich frequenter voordoen.
- **Klimaatverandering (overstromingen/ droogte/ neerslag/ storm/ hitte)**
Onder dit risico vallen de incidenttypen met een hoge impact door de keteneffecten van bijvoorbeeld overstroming, extreme weersomstandigheden en droogte. Gelet op de trend van klimaatverandering zullen de impact en de waarschijnlijkheid van dergelijke incidenten in de komende jaren alleen maar toenemen. Recente ervaringen en nieuwe wetenschappelijke onderzoeken maken de gevolgen van de incidenttypen op de regio duidelijker. En ze onderbouwen de forse impact die de experts toekennen aan de scenario's. Voor sommige incidenttypen is de impact mogelijk nog hoger op het moment dat het zich daadwerkelijk voordoet. De keteneffecten van langdurige hittegolven of extreme neerslag zoals in Limburg 2021, maar dan in regio Amsterdam-Amstelland, zijn nog onvoldoende te overzien.
- **Ziektegolf besmettelijke ziekte**
Het COVID-19 virus laat zien dat een grootschalige ziektegolf (pandemie) een ingrijpend scenario is. Dit incidenttype scoort qua impact met name hoog op doden en ernstig zieken, voornamelijk onder de kwetsbaren in de samenleving. Daarnaast is er sprake van hoge kosten en verstoring van het dagelijks leven.
- **Terrorisme**
De impact en waarschijnlijkheid van een terroristische aanslag komt uit de analyse duidelijk naar voren. Daarbij zijn het aantal doden en gewonden en bovenal de sociaalpsychologische gevolgen bepalend. Recente incidenten en de beoordeling van de waarschijnlijkheid door de NCTV als substantieel, maken duidelijk dat voorbereiding op dit incidenttype van belang blijft.
- **Grote en complexe branden**
De omgeving verdicht; zowel boven- als ondergronds. Vanwege klimaatadaptatie worden nieuwe bouwtechnieken en -materialen, net nieuwe brandrisico's. Wanneer een groep kwetsbare inwoners wordt getroffen door brand, kan maatschappelijke onrust ontstaan. Daarom blijft het zaak om aandacht te besteden aan grote en complexe branden.
- **Militaire en statelijke dreiging**
De territoriale veiligheid van de EU en de NAVO en daarmee ook van Nederland staat onder druk. De oorlog in Oekraïne heeft de verhoudingen tussen Rusland en het westen onder hoge spanning gezet. Daarnaast is Nederland doelwit van digitale aanvallen van andere landen. Digitale en fysieke spionage is een omvangrijk probleem. Andere landen proberen opinies en besluitvorming in Nederland te beïnvloeden en zetten daarmee de sociale cohesie onder druk. Deze spionage en beïnvloeding is niet alleen op de politiek gericht, maar ook op verstoring van de economie en op het buit maken van technologie.⁸
Bovengenoemde dreigingen hangen nauw met elkaar samen. Ze kunnen als middel ook worden gebruikt in een oorlog tegen Nederland of bondgenoten in NAVO- of EU-verband. Ze kunnen leiden

⁸ Dreigingsbeeld Statelijke Actoren, AIVD, MIVD, NCTV, november 2022

tot grootschalige ontwrichting van de samenleving. Hierbij komen verstoringen samen die ook bij andere incidenttypen bestaan. Maar dan op een grotere schaal en voor een langere duur. Bijvoorbeeld opvang van vluchtelingen, medische zorg voor gewonde militairen, verstoring van mobiliteit (door Host Nation Support), uitval van vitale infrastructuur door fysieke of cyber-aanvallen. De rijksoverheid en veiligheidsregio's werken aan een Landelijk Crisisplan Militaire Dreigingen. Daarin worden verschillende scenario's uitgewerkt en worden de rollen en taken van rijk en veiligheidsregio's beschreven.

Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

Bezoekadres:
Ringdijk 98, 1097 AH Amsterdam

Postadres:
Postbus 92171, 1090 AD Amsterdam

Telefoon:
020 555 6550

Website:
veiligheidsregioaa.nl

Regionaal Risicoprofiel 2025-2028

Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland
Verdieping

Auteur(s): Jos Ketelaars, Larice van der Harst, Marieke Geerlings

Datum: 24-4-2024

Versienummer: 6.0

Revisiehistorie

Versie	Datum	Omschrijving
1.0	28-1-2024	Bespreking in projectgroep 1-2-2024
2.0	5-2-2024	MT VrAA 13-2-2024
3.0	19-2-2024	Multistaf 5-3-2024
4.0	6-3-2024	Veiligheidsdirectie 19-3-2024
5.0	12-3-2024	Bestuur VrAA 25-3-2024
6.0	24-4-2024	Bestuur VrAA 3-7-2024

Inhoud

Revisiehistorie	2
1. Inleiding	6
2. Risicobeeld	7
2.1 Inleiding.....	7
2.2 Kengetallen en typering VraA	7
2.3 Kenmerkende incidenten in de afgelopen periode	9
2.4 Megatrends	10
3. Risico-inventarisatie.....	13
3.1 Inleiding, van risicobeeld naar incidenttype.....	13
3.2 Natuurlijke omgeving	16
3.2.1 Overstromingen.....	16
3.2.2 Natuurbranden.....	18
3.2.3 Extreme weersomstandigheden	19
3.2.4 Aardbevingen	21
3.2.5 Ongedierte	21
3.2.6 Dierziekten	22
3.3 Gebouwde omgeving	22
3.3.1 Branden in kwetsbare objecten	22
3.3.2 Instortingen in grote gebouwen en kunstwerken.....	24
3.4 Technologische omgeving.....	25
3.4.1 Incidenten met brandbare/explosieve stoffen	25
3.4.2 Incidenten met giftige stof in open lucht	28
3.4.3 Kernincidenten	29
3.5 Vitale infrastructuur	30
3.5.1 Verstoringen energievoorziening	30
3.5.2 Verstoring drinkwatervoorziening	32
3.5.3 Verstoring rioolwaterafvoer en afvalwaterzuivering	33
3.5.4 Verstoring telecommunicatie en ICT.....	34
3.5.5 Verstoring afvalverwerking.....	35
3.5.6 Verstoring voedselvoorziening.....	36
3.6 Verkeer en vervoer	36
3.6.1 Luchtvaartincidenten.....	36
3.6.2 Incidenten op of onder water	37
3.6.3 Verkeersincidenten op land	38
3.6.4 Incidenten in tunnels	38
3.7 Gezondheid.....	39
3.7.1 Bedreiging volksgezondheid	39
3.7.2 Ziektegolf	40
3.8 Sociaal-maatschappelijke omgeving	41
3.8.1 Gevolgen terroristische aanslag.....	41
3.8.2 Verstoring openbare orde	42
3.8.3 Paniek in menigten	43
4. Conclusie risico-inventarisatie	44

5.	Risicobeeld per gemeente	48
6.	Toelichting op de methodiek van de risicoanalyse.....	51
6.1	Inleiding.....	51
6.2	Toelichting op de methodiek risicoanalyse	51
6.2.1	Werkwijze expertsessie	51
6.2.2	Scenariokeuze en uitwerking	52
6.2.3	Metten van de impact.....	52
6.2.4	Metten van de waarschijnlijkheid	54
6.2.5	Gebruikte bronnen	55
7.	Risicoanalyse van de scenario's	56
7.1	Scenario 1. – Vollopen van een polder/dijkdoorbraak	57
7.2	Scenario 2 – Hittegolf.....	60
7.3	Scenario 3. – Zware storm	62
7.4	Scenario 4 – Overlast als gevolg van droogte	64
7.5	Scenario 5 – Wateroverlast als gevolg van extreme neerslag.....	67
7.6	Scenario 6 – Grote brand in object met kwetsbare doelgroep	69
7.7	Scenario 7 – Grote brand in bijzonder/ hoog gebouw	71
7.8	Scenario 8 – Grote brand in ondergrondse bebouwing	73
7.9	Scenario 9 – Instorting/ verzakking.....	75
7.10	Scenario 10 – Incident brandbare/ explosieve stoffen vervoer op water	76
7.11	Scenario 11 – Incident brandbare/ explosieve stoffen, vervoer spoor	78
7.12	Scenario 12 – Incident brandbare/ explosieve stoffen, stationaire inrichting.....	80
7.13	Scenario 13 – Broei/ brand in bulkopslag	81
7.14	Scenario 14 – Incident giftige stoffen, vervoer weg	83
7.15	Scenario 15 – Incident giftige stoffen, stationaire inrichting	85
7.16	Scenario 16 – Uitval gasvoorziening.....	86
7.17	Scenario 17 – Uitval elektriciteitsvoorziening.....	88
7.18	Scenario 18 – Verstoring drinkwatervoorziening	90
7.19	Scenario 19 – (Opzettelijke) verstoring, uitval of misbruik van een gedigitaliseerd proces, (informatie)systeem of informatiedienst.....	93
7.20	Scenario 20 incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein	95
7.21	Scenario 21 incident met middelgrote (passagiers) vaart	97
7.22	Scenario 22 incident treinverkeer	99
7.23	Scenario 23 incident in tram- en metrotunnels en ondergrondse stations	101
7.24	Scenario 24 ziektegolf met besmettelijke ziekte.....	103
7.25	Scenario 25 incident tijdens grote festiviteiten, concerten en demonstraties.....	105
7.26	Scenario 26 terroristische aanslag	107
8.	Risicodiagram en conclusies risicoanalyse.....	110
8.1	Risicodiagram.....	110
8.2	Conclusies risicoanalyse	111
8.3	Uitkomsten risicoanalyse.....	112
9.	Projectgroep en deelnemers expertsessies	114

1. Inleiding

De samenleving is continu in ontwikkeling. Waar mensen wonen, werken en recreëren ontstaan veiligheidsrisico's die soms leiden tot incidenten met slachtoffers en schade tot gevolg. Het gaat daarbij niet alleen om de klassieke 'flitsrampen' als een explosie of brand, maar steeds vaker ook om andersoortige, minder zichtbare en tastbare, zich langzaam en gestaag ontwikkelende crises. Dat geldt zeker in het huidige tijdsgewricht met klimaatverandering en de mitigerende en adaptieve maatregelen die daartegen genomen worden. Daarnaast leven we in een geopolitiek onrustige periode waarin sprake is van (pogingen tot) destabilisatie door het verspreiden van desinformatie en door digitale aanvallen op (vitale) infrastructuur en voorzieningen. De internationale conflicten leiden soms ook tot spanning tussen bevolkingsgroepen in Nederland. Een samenleving zonder veiligheidsrisico's is ondenkbaar.

Van de overheid mag verwacht worden dat zij zicht heeft op risico's, onaanvaardbare risico's probeert te verminderen, zichzelf en de samenleving voorbereidt op de overgebleven risico's en optreedt als een incident zich voordoet. Om aan deze verwachtingen te kunnen voldoen is het noodzakelijk dat de overheid inzicht heeft in die veiligheidsrisico's. Dit regionaal risicoprofiel van Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland (VrAA) geeft dat inzicht voor de regio. Daarmee vormt het risicoprofiel een belangrijke bouwsteen voor het regionaal beleidsplan van de veiligheidsregio.

Het risicoprofiel stelt overheid en inwoners in staat zich voor te bereiden op het voorkomen, beheersen en bestrijden van risico's. Het risicoprofiel is een uitgangspunt onder de maatschappelijke afweging welke risico's geaccepteerd kunnen worden, van welke risico's kans en/of impact verkleind moeten worden en waar de continuïteit van de weerbaarheid van de samenleving versterkt moet worden. Op basis van het risicoprofiel kunnen besluiten genomen worden over de inzet van (schaarse) middelen. Daarnaast kunnen gemeenten het risicoprofiel gebruiken als input voor omgevingsvisies en –plannen en om hun veiligheidsbeleid op af te stemmen.

Het regionaal risicoprofiel is wettelijk verankerd in artikel 15, lid 2 van de Wet veiligheidsregio's. VrAA hecht belang aan samenwerking met haar crisispartners. Zij zijn dan ook betrokken bij de totstandkoming van dit risicoprofiel, zowel in de projectgroep als in de expertsessies waarin waarschijnlijkheid en impact van incidentscenario's zijn beoordeeld. Het risicoprofiel geeft daardoor een goed inzicht in de veiligheidsrisico's in de regio.

Het regionaal risicoprofiel bestaat uit een samenvattend hoofdrapport en deze verdieping.

Leeswijzer

- In hoofdstuk 2 is het risicobeeld van VrAA beschreven.
- In hoofdstuk 3 zijn de resultaten van het risicobeeld, de risico-inventarisatie voor VrAA beschreven.
- In hoofdstuk 4 is een overzichtelijke opsomming gemaakt van de geselecteerde risico's.
- In hoofdstuk 5 is een overzichtelijke tabel gemaakt van de geselecteerde risico's per gemeente.
- In hoofdstuk 6 is de methodiek van de risicoanalyse toegelicht.
- In hoofdstuk 7 zijn alle scenario's met score op impact en waarschijnlijkheid beschreven.
- In hoofdstuk 8 is de conclusie van de risicoanalyse en het totale risicodiagram beschreven. Op het risicodiagram zijn de door de experts behandelde risico's geplot, op waarschijnlijkheid en impact.
- In hoofdstuk 9 is de projectgroep en zijn de deelnemers van de expertsessies benoemd.

2. Risicobeeld

2.1 Inleiding

Het risicobeeld van VrAA is op hoofdlijnen een overzicht van fysieke regiokenmerken en een overzicht van risicovolle situaties die mogelijk voorkomen binnen de regio. Om te komen tot dit beeld is een risico-inventarisatie gedaan welke soorten incidenten, rampen en crises zich in de regio kunnen voordoen.

Op basis van de landelijk beschreven incidenttypen en de risico-inventarisatie in de regio is een eerste selectie gemaakt van de mogelijk incidenttypen. Die zijn vervolgens meegenomen in de risicoanalyse om te komen tot een risicodiagram. Een te brede selectie van incidenttypen zorgt voor een onrealistisch risicoprofiel van de regio. Om de kwaliteit van het risicoprofiel en de aanbevelingen die daaruit volgen, te kunnen waarborgen is een selectie noodzakelijk. Bij het tot stand komen van de selectie zijn de volgende criteria gehanteerd:

- Niet elk landelijk beschreven incidenttype is relevant voor VrAA.
- Incidenttypen kunnen geïntegreerd worden in andere incidenttypen.
- Voldoende maatregelen zijn getroffen om impact en/of waarschijnlijkheid van het incidenttype terug te brengen.

2.2 Kengetallen en typering VrAA

Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland wordt gekenmerkt door de bevolkingsdichtheid, de status van hoofdstad met vele toeristen, grootschalige en internationaalbepaalde culturele voorzieningen en de aanwezige infrastructuur (spoor, weg en data) en bedrijvigheid (Seveso-inrichtingen¹, afvalverwerking, financiële hart van Nederland en knooppunt van de bloemenhandel). Daarnaast zijn er grote lokale verschillen tussen de gemeenten Amsterdam, Amstelveen, Aalsmeer, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn. Gemeente Weesp is recentelijk toegevoegd aan gemeente Amsterdam en daarmee is stadsgebied Weesp gevormd.

Trekpleister

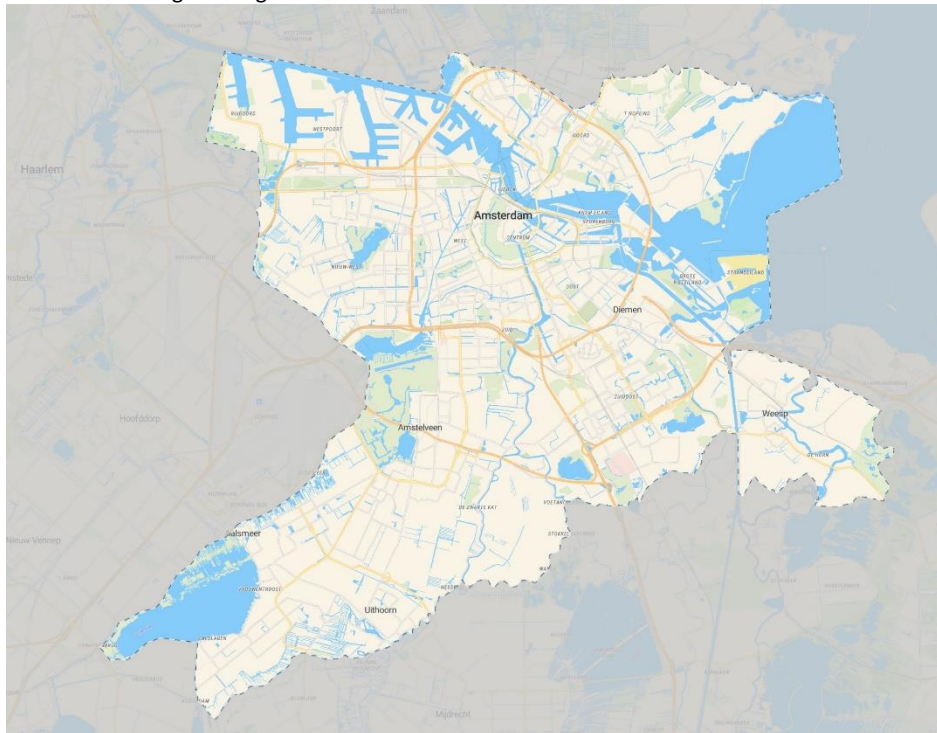
Amsterdam heeft een grote aantrekkingskracht, het centrum van Amsterdam trekt jaarlijks miljoenen toeristen. Omdat het centrum van Amsterdam dat niet allemaal aan kan, probeert de gemeente de drukte te spreiden en waaiert een steeds groter deel uit naar andere delen van de regio. De Amsterdamse grachtengordel blijft echter veel aandacht genieten. De grachtengordel is net als de Stelling van Amsterdam (voormalige verdedigingslinie rondom Amsterdam) door UNESCO op de Werelderfgoedlijst geplaatst.

De drukte in de regio is het meest zichtbaar bij grootschalige evenementen, zoals de Pride, het vijfjaarlijkse nautische evenement SAIL, het jaarlijkse Amsterdam Dance Event (ADE), diverse festivals en belangrijke sportwedstrijden en toernooien. Tevens is dit goed zichtbaar bij nationale evenementen, zoals Koningsdag, de Nationale dodenherdenking, bezoeken van buitenlandse staatshoofden en internationale bijeenkomsten.

¹ Voor inwerkingtreding van de Omgevingswet BRZO-bedrijven geheten. Besluit risico's zware ongevallen: bedrijven waar grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen aanwezig zijn bóven een bepaalde drempelwaarde.

Figuur 1 - Overzichtskaart Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

Ligging

De centrale positie die de regio Amsterdam-Amstelland inneemt betekent ook iets voor infrastructuur en mobiliteit. Per dag reizen miljoenen mensen van, naar en binnen Amsterdam-Amstelland. Dat doen ze via:

- Rijkswegen: A1 (Amsterdam-Amersfoort), A2 (Amsterdam-Utrecht), A4 (Amsterdam-Den Haag), A8 (Amsterdam-Zaandam), A9 (Diemen-Alkmaar), A10 (Amsterdam-Zaanstad) en A200 (Amsterdam-Haarlem).
- Of via het spoor en tram/metro, met 5 metrolijnen deels ondergronds met ondergrondse stations. Naast passagiersvervoer vindt er ook goederenvervoer plaats over het spoor, waaronder het vervoer van gevaarlijke stoffen.
- Ook de wateren worden gebruikt voor mobiliteit, bijvoorbeeld over het Noordzeekanaal, het IJ en het Amsterdam-Rijnkanaal, waarover onder andere grote (rivier)cruiseschepen hun weg naar Amsterdam vinden. Ook de recreatieplassen en -wateren, zoals de Westeinderplassen, Gaasperplas, de Vecht en Slotterplas trekken veel publiek.
- Verder is de nabijheid van Schiphol (en mogelijk over een aantal jaren ook Lelystad Airport) relevant. Amsterdam-Amstelland ligt onder de aan- en uitvliegroutes van Schiphol en huisvest veel ondersteunende bedrijfsactiviteiten voor deze luchthaven.

Bebouwing en bevolking

Veel mensen in een klein gebied betekent naast de aanwezigheid van hoge bebouwingsdichtheden ook veel kwetsbare objecten, zoals verzorgingshuizen, ziekenhuizen en scholen. Mensen die hier wonen of verblijven zijn in veel gevallen verminderd zelfredzaam. Bij grootschalige incidenten en crises zijn deze objecten met gebruikers kwetsbaarder dan zelfredzame gebruikers, waardoor zij eerder hulp nodig hebben van de overheid.

Naast het toeristische centrum kent Amsterdam-Amstelland ook risicovolle economische activiteiten, zoals zware industrie en opslag van brandstoffen. Dit is hoofdzakelijk geconcentreerd in het Westelijk Havengebied van de gemeente Amsterdam. Verder is het financiële hart van Nederland op de Zuidas in Amsterdam Zuid ook van grote waarde voor de regio, maar ook (inter)nationaal, net als de Bloemenveiling in Aalsmeer. Daarnaast

heeft Amsterdam zich ontwikkeld tot een van de grootste internetknooppunten (met zes fysieke locaties in Oost, Zuidoost en Slotervaart) van de wereld.

Met ruim 1 miljoen inwoners in VvAA is de regio één van de veiligheidsregio's met het hoogste aantal inwoners van het land. Uit bevolkingsprognoses blijkt dat het aantal inwoners in de regio de komende jaren verder groeit tot 1,4 miljoen in 2040. Wat betreft oppervlakte is de regio met 379 km² een van de compactste regio's van het land.

Tabel 1 - Bevolking, oppervlakte en bevolkingsdichtheid, 1 januari 2023 (bron: CBS)

	Bevolking	Oppervlakte (km ²)	Oppervlakte (km ² land)	Bevolkingsdichtheid (km ² land)
Aalsmeer	33.063	32,29	20,10	1.645
Amstelveen	94.418	44,08	41,11	2.297
Amsterdam	918.117	243,65	188,12	4.880
Diemen	32.785	14,04	11,95	2.744
Ouder-Amstel	14.276	25,78	23,95	596
Uithoorn	31.442	19,42	18,12	1.735
Amsterdam-Amstelland	1.124.092	379.26	303.35	3.705

Kenmerkend aan de regio is dan ook de hoge bevolkingsdichtheid. In Amsterdam-Amstelland is de bevolkingsdichtheid 3705 inwoners per km², terwijl de gemiddelde bevolkingsdichtheid in 2023 in Nederland 529 inwoners per km² is.

Een ander kenmerk van de regio is het hoge aantal inwoners met een migratieachtergrond, met name een niet-westerse migratie achtergrond. In Amsterdam is meer dan de helft van de bevolking een inwoner met een migratie achtergrond (58,9% CBS 1-1-2023). Zowel in Amsterdam als Amstelveen wonen veel verschillende nationaliteiten. In Amsterdam wonen maar liefst 180 nationaliteiten en in Amstelveen 138. Voor effectieve overheidscommunicatie waaronder risico- en crisiscommunicatie, is het van belang om alle verschillende nationaliteiten te bereiken.

2.3 Kenmerkende incidenten in de afgelopen periode

Naast de methodiek om risico's te inventariseren en te analyseren is het nuttig om stil te staan bij de (grootschalige) incidenten die in Amsterdam-Amstelland sinds 2020 hebben plaatsgevonden.

De afgelopen jaren stonden in het teken van een aantal langdurige crises waar Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland een belangrijke coördinerende rol bij heeft gehad. De coördinatie op het gebied van de COVID-19 pandemie sinds maart 2020 legde een beslag op de crisisorganisatie van de veiligheidsregio, waarbij de focus lag op effectbestrijding en handhaving van landelijke maatregelen om de ziekte in te dammen. De laatste maatregelen werden begin 2022 ingetrokken. Vlak na de COVID-19 crisis diende de oorlog in Oekraïne zich aan. Een groot aantal vluchtelingen trokken richting Nederland waardoor direct opvang was benodigd. Omdat het Centraal Station in Amsterdam al snel een plek werd waar Oekraïense vluchtelingen in Nederland aankwamen, was spoedig crisisopvang nodig. De veiligheidsregio speelde vervolgens ook een rol bij de opvang van asielzoekers. Deze crises hadden impact op de samenleving en vroegen een andere werkwijze van de veiligheidsregio.

Andere crises die meer in de rechtsordelijke kant van het crisisspectrum lagen, waren de gijzeling in de Apple Store aan het Leidseplein in Amsterdam, waar in april 2022 een urenlange reactie op de gijzeling van bezoeker nodig was, en een overval op een bedrijf in Amsterdam-Noord in juni 2021 waarbij de achtervolging van de daders in een weiland in Broek in Waterland (Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland) eindigde. In beide gevallen was multidisciplinaire coördinatie nodig om de maatschappelijke effecten te managen. Tevens trokken er de laatste jaren diverse zware stormen, zoals Eunice (2022) en Poly (2023) over de regio die om een multidisciplinaire crisisaanpak vroegen.

Tenslotte waren er in de afgelopen jaren veel explosies en de vondsten van explosieven die het criminele milieu steeds vaker gebruiken om partijen onder druk te zetten. Voor het volgens de procedures afhandelen van de vondsten werd een aantal keer opgeschaald naar de multidisciplinaire crisisorganisatie. Een brand met veel impact was de zeer grote brand bij een wooncomplex aan de Voetbalstraat in 2022. Ondanks het snelle optreden van de brandweer ging een groot aantal containerwoningen voor onder andere studenten en statushouders in vlammen op. Dit gold ook voor een brand in een recent gerenoveerd pand waarbij de brand snel om zich heen greep en de bewoners lange tijd niet terug konden naar hun huis.

2.4 Megatrends

Op regionaal, nationaal en internationaal niveau vinden ontwikkelingen plaats die nu of in de toekomst invloed hebben op het risicobeeld van VrAA. In overleg met experts en door trendanalyses 23 is een vijftal megatrends geïdentificeerd die hieronder worden beschreven.

Klimaatverandering

Klimaatverandering zorgt voor significante en langdurige veranderingen in de gemiddelde weerpatronen. Uit de klimaatscenario's die het KNMI heeft opgesteld blijkt dat Nederland te maken krijgt met stijging van de zeespiegel, bodemdaling en veranderende weersomstandigheden (toename in de kans op en de intensiteit van extreem weer, zowel wateroverlast als droogte en hitte).⁴ Ook zorgt klimaatverandering voor een toenemende druk op de zoetwatervoorraad.

VrAA ligt grotendeels onder de zeespiegel (onder NAP) en in een waterrijk omringend gebied. Bovendien heeft de regio een zeer hoge bevolkingsdichtheid. Deze factoren maken de regio zeer kwetsbaar voor bovenstaande klimaatscenario's. Bovendien speelt klimaatverandering wereldwijd. Een strijd om zoet water is daarbij niet uitgesloten en uit water- en voedseltekorten resulterende conflicten en hongersnoden zorgen voor onleefbare gebieden en migratiestromen.

Het nationaal Deltaprogramma beschrijft hoe de overheid aan een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting van Nederland werkt. Bij deze klimaatadaptatie wordt gekeken naar het aanpassen van ruimtelijke ordening, het zeker stellen van de zoetwatervoorraad en het klimaatrobuust maken van vitale infrastructuur. Echter, klimaatverandering is niet alleen een ruimtelijk vraagstuk. Bevolkingsgroepen in kwetsbare posities, zoals mensen met lage inkomens, ouderen, kinderen en mensen met gezondheidsproblemen, zijn vaak ontvankelijker voor de gevolgen van klimaatverandering. Zij beschikken over minder eigen middelen om zich aan te passen aan risico's en snel te herstellen na een incident.

Daarom wordt ingezet op twee ontwikkelingen: de verduurzaming van de samenleving om klimaatverandering af te remmen (onder andere door de energietransitie) en het aanpassen van de regio aan onvermijdbare gevolgen van klimaatverandering (klimaatadaptatie). Beide transitieprocessen verlopen in de praktijk sneller dan wet- en regelgeving, waardoor maatregelen tegen brandrisico's en andere veiligheidsaspecten niet structureel worden toegepast. Klimaatadaptatie en het veilig laten verlopen van de energietransitie vragen om een risicogerichte in plaats van regelgerichte benadering.

Energietransitie

De Nederlandse samenleving staat voor een grote opgave: een substantiële reductie van de CO₂-uitstoot als gevolg van het gebruik van fossiele brandstoffen. Deze energietransitie wordt ingegeven door klimaatverandering, maar ook door de behoefte om minder afhankelijk te zijn van energie uit het buitenland. Opwekking door middel van zonnepanelen en windmolens, en opslag door middel van buurtbatterijen zijn bekende trends binnen de energietransitie. Daarnaast komt zowel de opslag als gebruik van batterijen in elektrische auto's en in huizen sterk op. Een andere ontwikkeling is de opslag en gebruik van waterstof, waarbij

² Trendrapport Stad 2016 Verkenning naar de ruimtelijk-economische functiemenging in Amsterdam

³ Metropoolregio, het Ontwikkelingsbeeld Noordvleugel 2040

⁴ KNMI'23 klimaatscenario's voor Nederland, KNMI 2023

de huidige opslag van brandstoffen in de haven wordt vervangen door waterstof. Zo is in de regio bij Port of Amsterdam (Energiehaven) een initiatief voor de productie en opslag van energie.

De energietransitie betekent dat de samenleving elektrificeert en de bestaande sterke afhankelijkheid van elektriciteit groter wordt. Het risico op uitval van de elektriciteitsvoorziening door overbelasting, weersomstandigheden of een cyberaanval neemt toe. Uitval van energie heeft grote impact op fysieke en economische veiligheid en in het sociaal maatschappelijke veld. Het elektriciteitsnet zal zowel moeten worden uitgebreid als worden verzaamd om aan de groeiende en veranderende vraag te kunnen blijven voldoen.

Verder kan er bij risico's die de energietransitie met zich meebrengt gedacht worden aan branden met zonnepanelen, accu's en elektrische voertuigen, incidenten met windmolens zoals falen en brand, gevaren bij productie, opslag of transport van 'nieuwe' brandstoffen zoals waterstof. Of de gevolgen van de ontwikkelingen ten aanzien van de circulaire economie, waarbij de trend om zo min mogelijk materialen toe te passen bij nieuwbouw (soms ten nadele van de brandveiligheid) te onderkennen is. Voor de energietransitie geldt hetzelfde als een klimaatadaptieve regio: de ontwikkelingen gaan sneller dan de wet- en regelgeving.

Digitalisering en cybercriminaliteit

De wereld raakt steeds meer met elkaar verbonden en de digitalisering van de samenleving zorgt ervoor dat we efficiënt kunnen werken en snel data met elkaar kunnen delen. Maar als samenlevingen steeds meer afhankelijk worden van digitale systemen, worden ze ook kwetsbaarder voor verstoringen. De veiligheid van digitale processen is en blijft essentieel in onze sterk gedigitaliseerde maatschappij.⁵ Een langdurige verstoring van het elektronisch betalingsverkeer kan bijvoorbeeld een grote ontwrichting van het dagelijks leven tot gevolg hebben. Maar ook relatief kleine incidenten kunnen uitgroeien tot een crisis die een groot gedeelte van de maatschappij raakt, met onverwachte volveffecten. Dergelijke uitval van vitale infrastructuur kan per ongeluk plaatsvinden, maar er zijn wereldwijd ook steeds meer opzettelijke cybersecurityincidenten. De geopolitieke situatie is in de afgelopen jaren verder verhard. Statelijke actoren grijpen hierbij naar cyberaanvallen als middel om hun belangen te behartigen. Afpersing is voor cybercriminelen een aantrekkelijk verdienmodel. De middelen hiervoor worden steeds makkelijker te gebruiken. Generatieve kunstmatige intelligentie (artificial intelligence – AI) brengt nieuwe dreigingen met zich mee.⁶

De actualiteit laat zien dat de overheidsdiensten, vitale sectoren, bedrijven en particulieren kwetsbaar zijn voor verstoringen door cyberincidenten. Cyberincidenten kunnen uitgroeien tot een crisis wanneer de samenleving daarvan de gevolgen ondervindt. Voorbeelden van cyberincidenten in Nederland zijn onder andere aanvallen op systemen van de gemeente Hof van Twente, Universiteit Maastricht, websites Oekraïense overheid en Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland. Niet alleen de samenleving kan worden getroffen door een cyberincident, maar ook de hulpverlenings- en crisisbeheersingsprocessen kunnen worden geraakt. De continuïteit van het functioneren van de veiligheidsregio kan dan in gevaar komen en daarmee de hulpverlening en crisisbeheersing die van vitaal belang zijn voor de samenleving. Om die reden worden de kwetsbaarheden hiervan ook beoordeeld en prepareert de veiligheidsregio zich hierop.

Verstedelijking en verdichting

Wereldwijd gaan meer mensen in steden wonen en werken. In de Randstad wordt de komende decennia een verdere verdichting van wonen en bedrijvigheid verwacht, waarbij de beschikbare ruimte schaars is. Dat betekent enerzijds een grotere kans op ongevallen, anderzijds hebben vergelijkbare incidenten impact op meer mensen en bedrijven. Ook in VrAA is sprake van verdichting van bestaande kernen en van ontwikkeling van bedrijventerreinen tot stadsbuurten (zoals Haven-Stad in Amsterdam). Ook wonen mensen steeds meer in getransformeerde gebouwen, die daar oorspronkelijk niet voor ontworpen zijn. Bijvoorbeeld kantoren die omgebouwd zijn tot woningen. Dat kan bij incidenten en het niet doorvoeren van extra veiligheidsmaatregelen een risico betekenen. Daarnaast is sprake van 'dubbele vergrijzing' onder de bevolking (meer ouderen en een

⁵ Cybersecuritybeeld Nederland 2023, ministerie van Justitie en Veiligheid

⁶ Cybersecuritybeeld Nederland 2023, ministerie van Justitie en Veiligheid

dalend geboortecijfer) en ouderen die langer zelfstandig blijven wonen, wat een grotere kans op slachtoffers bij incidenten met zich mee brengt. Daarnaast betekent een verdere verstedelijking ook dat er steeds meer meervoudig ruimtegebruik komt, waarbij infrastructuur, wonen, werken, winkelen, recreëren en energieopslag op één en dezelfde plek geconcentreerd worden⁷. Dit kan een combinatie van OV-knooppunten, hoogbouw en ondergronds bouwen zijn. Voorbeelden hiervan zijn het Amsterdamse Centraal Station, Haven-Stad/Strandeiland, Zuidasdok en het gebied rondom de RAI.

Geopolitieke ontwikkelingen en destabilisatie

De wereldorde staat voor grote uitdagingen door verschuivingen in de geopolitieke verhoudingen. Bij de nieuwe machtspolitiek wordt steeds vaker gebruik gemaakt van economische instrumenten, controle over technologieën, risicovolle strategische afhankelijkheden en andere, hybride middelen. Zo wordt migratie als drukmiddel gebruikt, worden (online) middelen zoals desinformatie en propaganda ingezet om de publieke opinie te beïnvloeden en worden belangrijke infrastructures zowel digitaal als fysiek gesaboteerd. Dit leidt ook in Nederland tot maatschappelijke spanningen tussen bevolkingsgroepen.⁸

Militaire conflicten in en aan de rand van Europa vergroten het besef dat Nederland als EU- en NAVO-bondgenoot bij een oorlog betrokken kan raken. Dit kan tot ontwrichtende verstoringen van de samenleving leiden.

⁷ Omgevingsvisie Amsterdam 2050 via [Volg het beleid: omgevingsvisie - Gemeente Amsterdam](#)

⁸ De Veiligheidsstrategie voor het Koninkrijk der Nederlanden, april 2023

3. Risico-inventarisatie

3.1 Inleiding, van risicobeeld naar incidenttype

In de landelijke Handreiking Regionaal Risicoprofiel uit 2009 is een uniforme categorisering van incidenten opgesteld. Tijdens de actualisatie van 2017 is deze lijst aangevuld en aangepast met een aantal incidenttypen. Deze incidenttypen zijn ook opgenomen in het onderstaande totaaloverzicht. In het schema zijn de incidenten eerst geclusterd naar maatschappelijke thema's, vervolgens naar crisistypen en dan naar incidenttypen, conform de landelijke handreiking.

De landelijke handreiking wordt momenteel herzien. Ten tijde van de totstandkoming van dit risicoprofiel was de herziening nog gaande. Daarom is gebruik gemaakt van de bestaande handreiking.

In dit hoofdstuk wordt op basis van de megatrends en het risicobeeld beschreven welke incidenttypen voor VrAA relevant zijn om verder geanalyseerd te worden. Deze uitwerking wordt de risico-inventarisatie genoemd.

Tabel 2 - Totale lijst van incidenttypen die input vormen voor de risico-inventarisatie

#	Maatschappelijk thema	#	Crisistype	#	Incidenttype
1	Natuurlijke omgeving	1	Overstromingen	1	Overstroming vanuit zee
				2	Overstroming door hoge rivierwaterstanden
				3	Vollopen van een polder/ dijkdoorbraak
				4	Bosbrand
		2	Natuurbranden	5	Heide, (hoog)veen- en duinbranden
				6	Koudegolf, sneeuw en ijzel
		3	Extreme weersomstandigheden	7	Hitte golf
				8	Storm en windhozen
				9	Droogte
				10	Wateroverlast als gevolg van extreme neerslag
				11	Aanhoudende laaghangende mist
		4	Aardbevingen	12	Aardbeving
		5	Plagen	13	Ongedierte
		6	Dierziekten	14	Ziektegolf
2	Gebouwde omgeving	1	Branden in kwetsbare objecten	15	Grote brand in gebouwen met niet of verminderd zelfredzame personen
				16	Grote brand in gebouwen met een grootschalige publieksfunctie
				17	Grote brand in bijzonder hoge gebouwen
				18	Grote brand in ondergrondse bebouwing

#	Maatschappelijk thema	#	Crisistype	#	Incidenttype
				19	Brand in dichte binnensteden
				20	Brand in cultureel erfgoed
		2	Instortingen in grote gebouwen en kunstwerken	21	Instorting door explosie
				22	Instorting door gebreken constructie of fundering
3	Technologische omgeving	1	Incidenten met brandbare/ explosieve stof in open lucht	23	Incident vervoer weg
				24	Incident vervoer water
				25	Incident spoorvervoer
				26	Incident transport buisleidingen
				27	Incident stationaire inrichting
				28	Incident bij vuurwerkopslag/verkoop munitie
				29	Brand in grote opslagruimtes
				30	Broei (of brand) in bulk-opslag
		2	Incidenten met giftige stof in open lucht	31	Incident vervoer weg
				32	Incident vervoer water
				33	Incident spoorvervoer
				34	Incident transport buisleidingen
				35	Incident stationaire inrichting
		3	Kernincidenten	36	Incident A-objecten: centrales
				37	Incident A-objecten: nabije centrales grensoverschrijdend
				38	Incident A-objecten: scheepvaart met kernenergie en nucleair defensiemateriaal
				39	Incident B-objecten: vervoer grote eenheden radioactief materiaal
				40	Incident B-objecten: overige nucleaire faciliteiten brandklasse i
				41	Incident B-objecten: nucleaire faciliteiten brandklasse ii
				42	Incident B-objecten: overig vervoer en gebruik nucleaire materialen

#	Maatschappelijk thema	#	Crisistype	#	Incidenttype	
				43	Incident militair terrein en transporten nucleaire materiaal	
4	Vitale infrastructuur	1	Verstoring energievoorziening	44	Uitval olievoorziening	
				45	Uitval gasvoorziening	
				46	Uitval elektriciteitsvoorziening	
		2	Verstoring drinkwatervoorziening	47	Uitval drinkwatervoorziening	
				48	Problemen waterinname	
					49	Verontreiniging in drinkwaternet
		3	Verstoring rioolwaterafvoer en afvalwaterzuivering	50	Uitval rioleringsysteem	
				51	Uitval afvalwaterzuivering	
		4	Verstoring telecommunicatie en ICT	52	(Opzettelijke) verstoring, uitval of misbruik van een gedigitaliseerd proces, (informatie)systeem of informatiedienst	
		5	Verstoring afvalverwerking	53	uitval afvalverwerking	
6	Verstoring voedselvoorziening	54	Uitval distributie			
5	Verkeer en vervoer	1	Luchtvaartincidenten	55	Incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein	
				56	Incident vliegtoestel bij vliegshows	
		2	Incidenten op of onder water	57	Incident waterrecreatie en pleziervaart	
				58	Incident beroepsvaart (anders dan met gevaarlijke stoffen)	
				59	Incident op ruim water	
				60	Grootschalig duikincident	
				61	Incident met (middel)grote passagiersvaart	
		3	Verkeersincidenten op land	62	Incident wegverkeer	
				63	Incident treinverkeer	
		4	Incidenten in tunnels	64	Incident in treintunnels en ondergrondse stations	
65	Incident in wegtunnels					

#	Maatschappelijk thema	#	Crisistype	#	Incidenttype
				66	Incident in tram- en metrotunnels en ondergrondse station
6	Gezondheid	1	Bedreiging volksgezondheid	67	Besmettingsgevaar via contactmedia
				68	Feitelijke grootschalige besmetting (nog) zonder ziekteverschijnselen
				69	Besmettelijkheidsgevaar vanuit buitenland
				70	Besmettelijkheidsgevaar in eigen regio
				71	Dierziekte overdraagbaar op mens
		2	Ziektegolf	72	Ziektegolf besmettelijke ziekte
				73	Ziektegolf niet besmettelijke ziekte
7.	Sociaal-maatschappelijke omgeving	1	Incident in menigten	74	Incident tijdens grote festiviteiten en demonstraties
				2	Gevolgen terroristische aanslag
		76	Maatschappelijke gevolgen naar aanleiding van een terroristische aanslag buiten de Veiligheidsregio		
		3	Verstoring openbare orde	77	Rel rondom demonstraties en andere manifestaties
				78	Gewelddadigheden rondom evenementen
				79	Maatschappelijke onrust en buurtrellen

3.2 Natuurlijke omgeving

3.2.1 Overstromingen

Het crisistype overstromingen is uitgesplitst in drie incidenttypen:

- Overstromingen vanuit zee
- Overstromingen door hoge rivierwaterstanden
- Vollopen van polder/dijkdoorbraak

Overstroming vanuit zee

Een van de belangrijke ramptypen in Nederland is het incidenttype overstroming vanuit zee. Dit scenario is de afgelopen honderd jaar eenmaal voorgekomen in Nederland, tijdens de watersnoodramp van 1953. Naar aanleiding van de watersnoodramp is de waterkering in het kustgebied verzaamd en verhoogd. In het tweede decennium van de 21e eeuw is een nieuwe normering voor de overstromingskansen vastgesteld en is de kustverdediging opnieuw versterkt. Volgens de normering⁹ is de kans op een overstroming per jaar 1 op 30.000. Voor alle waterkeringen zijn normen en signaalwaarden opgesteld¹⁰ die als basis dienen om

⁹ [Waterveiligheidsportaal](#)

¹⁰ [Normen voor primaire waterkeringen | Informatiepunt Leefomgeving \(iplo.nl\)](#)

dijkversterkingstrajecten vroegtijdig in te zetten waar nodig. Deze processen zijn beïnvloed door de nog steeds sneller stijgende zeespiegel en het is één van de factoren in de kans op overstroming vanuit zee.

Op basis van de KNMI'23 klimaatscenario's is dit becijferd met een zeespiegelstijging van 25cm (gemiddeld over 130 jaar is dit ruim 1,9 mm/jaar) ten opzichte van het Nieuw Amsterdams Peil (NAP) sinds 1890. Daarbij is het effect van bodemdaling meegenomen (verantwoordelijk voor ongeveer een kwart van de relatieve zeespiegelstijging). Met een blik op de toekomstige stijging van het zeeniveau geeft het KNMI aan: "Afhankelijk van de hoeveelheid broeikasgassen die nog wordt uitgestoten, wordt voor de Nederlandse kust rond 2050 een verdere zeespiegelstijging verwacht. Rond 2100 zal de stijging in het lage uitstootscenario 26-73 cm bedragen en 59-124 cm in het hoge uitstootscenario. De bovengrens van de zeespiegelstijging rond 2100 kan tot 2,5 m oplopen als onzekere processen, zoals het instabiel worden van de Antarctische Ijskap, al vóór 2100 optreden. Zelfs als de uitstoot van broeikasgassen nu onmiddellijk zou stoppen, stijgt de zeespiegel hoe dan ook door. Niet alleen deze eeuw, maar ook nog honderden jaren daarna. Dit komt doordat de traag reagerende ijskappen niet in evenwicht zijn met het huidige klimaat."¹¹

Tot hoever de technische oplossingen van het waterbeheer en de dijkversterking tegen de versnellende stijging een oplossing bieden, is niet met zekerheid te zeggen. Het aanwijzen van overloopgebieden om water ruimte te geven bij een mogelijke overstroming is lastig in een dichtbevolkte regio zoals Amsterdam-Amstelland. De impact van dit scenario is in 1953 groot geweest en zal ook in geval van een nieuwe ramp, bijvoorbeeld bij een doorbraak in IJmuiden, groot zijn. 12 tot 24 uur van tevoren is pas nauwkeurig te voorspellen, waar een stormpiek precies aan land komt en of de piek zodanig is dat een overstroming kan volgen. Deze tijd is onvoldoende om mensen uit bedreigde gebieden van de regio te evacueren en vraagt om andere oplossingen zoals verticale evacuatiemogelijkheden, doeltreffende risico- en crisiscommunicatie en een hoog niveau van zelf- en samenredzaamheid.

Overstroming vanuit rivieren

Waarschijnlijker dan een overstroming vanuit zee is dat VrAA getroffen wordt door het scenario overstroming door hoge rivierstanden. Dit scenario wordt veroorzaakt door extreme rivierafvoer als gevolg van hevige regenval in het stroomgebied van de Rijn in Duitsland. Als meerdere dagen achter elkaar grote hoeveelheden neerslag vallen in het stroomgebied van de Rijn kan het waterpeil een dusdanig peil bereiken dat de Randstad bedreigd wordt door hoogwater vanuit de Lek (bijvoorbeeld doorbraak noordelijke Lekdijk bij Amerongen). De hoogwatergolf bereikt dan via het Amsterdam-Rijnkanaal de regio. Het Business and Science Park en Watergraafsmeer (Amsterdam Oost) zullen zwaar getroffen, met waterdiepten tot 5 meter. In mindere mate worden Diemen, Ouder-Amstel, Aalsmeer, Amsterdam Zuidoost, het Westelijk Havengebied en de Amsterdamse grachtengordel getroffen door overstromingen. De normering van de Lekdijk is verhoogd naar 1:10.000 (kans op een overstroming per jaar). De versterking van het betreffende dijktraject is naar verwachting in 2026 afgerond. Nieuwe inzichten uit de KNMI'23 klimaatscenario's kunnen leiden tot verder aanpassingen want "door toename van de neerslag in de winter stijgen rivierafvoeren en neemt de kans op overstroming van de Rijn, de Maas en kleinere rivieren toe"¹². De toename van neerslag varieert per scenario.

Een overstroming vanuit de Lek heeft een hoge impact, onder andere doordat er meer water de regio in komt dan bij het scenario overstroming uit zee. Een overstroming door hogere rivierstand heeft een ruimere voorspellingstijd en vanwege deze ruimere tijd ten opzichte van het scenario overstroming vanuit zee is bij dit scenario én tijdige besluitvorming, voldoende tijd om evacuatie te kunnen uitvoeren. Hulpdiensten zullen tot het uiterste van hun capaciteit moeten gaan bij een dusdanig scenario en bovenregionale ondersteuning kan nodig zijn. De economische schade is voor elk overstromingsscenario zeer groot. Tevens worden kwetsbare en risicovolle objecten getroffen door de overstromingen en is sprake van veel keteneffecten. De geleerde lessen

¹¹ [KNMI'23 Klimaatscenario's voor Nederland](#)

¹² [KNMI'23 Klimaatscenario's voor Nederland](#)

over de 'waterbom' in Limburg 2021 geven relevante informatie over de crisisbeheersing, keteneffecten en correlaties voor een desbetreffend scenario.

Vollopen van polder/dijkdoorbraak

De beveiliging tegen overstroming vormt een wezenlijk vereiste voor de bewoonbaarheid van Nederland. Daarom bestaat een uitgebreid stelsel (circa 14.000 km) van regionale waterkeringen. De regionale keringen zijn ingedeeld in vijf kadeklassen op basis van de economische schade die optreedt wanneer een kering faalt. Kadeklasse I heeft een kans van 1:10 per jaar, schadeklasse V een kans van 1:1000 per jaar. Als een regionale kering faalt, dan loopt een enkele polder vol met water. In de regio Amsterdam-Amstelland liggen vele polders. De omvang van de schade is afhankelijk van het gebruik van de polder. Het kan een polder zijn met voornamelijk grasland, maar ook dichtbebouwde polders met veel inwoners en bedrijvigheid. Een relevante casus voor het scenario zijn de hoge waterstanden op het Noordzeekanaal, in de Amsterdamse grachten en Amsterdam-Rijnkanaal in november 2023. Die laatste betrof een combinatie van veel regen en een korte storing in het spuicomplex in IJmuiden hetgeen een dreigende situatie veroorzaakten. De toename in de frequentie en hoeveelheid van regen, zoals geschetst in de KNMI'23 klimaatscenario's, is ook voor dit scenario relevant.

Conclusie

Voor alle overstromingsscenario's is van belang om de dreiging in relatie tot de aanwezigheid en de kwetsbaarheid van zowel diverse groepen als ook vitale en kwetsbare functies te belichten om de consequenties in beeld te hebben. Alle overstromingsscenario's hebben impact op de samenleving en invloed op het werk van de hulpdiensten in de veiligheidsregio. De bovenregionale stresstesten wateroverlast zullen de komende jaren meer inzichten geven in de impact en mogelijke maatregelen van de diverse overstromingsscenario's. Het incidenttype 'Vollopen van een polder/dijkdoorbraak' is meegenomen in de risicoanalyse vanwege de – in verhouding tot overstroming vanuit zee of rivieren – hoge kans op optreden van het scenario.

3.2.2 Natuurbranden

Het crisistype natuurbranden is uitgesplitst in twee incidenttypen:

- Bosbrand
- Heide-, (hoog)veen- en duinbranden

In de verstedelijkte Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland zijn geen grote natuurparken, zoals elders in Nederland. In de regio bevinden zich wel een aantal grote parken. Deze kunnen onder gemengd bos gerangschikt worden, zoals het Amsterdamse Bos (ca. 1000 hectare groot). Met een veranderend klimaat waarin lange perioden van droogte, hitte en lage grondwaterspiegels een rol spelen neemt het aantal brandgevoelige dagen toe. Gepaard met een verdere verdichting van Nederland leiden meer en intensere natuurbranden tot een grotere impact. De interactie tussen landelijke en stedelijke gebieden in zowel het land als in de regio Amsterdam-Amstelland is zeer hoog. Dit neemt verder toe door het toevoegen van groen (o.a. beplante gevels en daken) aan de stad als belangrijke maatregel voor hitte- en waterbestendigheid. Daarom kunnen (natuur)branden in toekomst ook vaker ontstaan in gebieden van het land die hier nu nog weinig of niet mee te maken hebben.¹³

De regio heeft geen gebieden die gecategoriseerd kunnen worden onder heide, (hoog)veen en duin.

Conclusie

Aangezien VrAA weinig gebieden heeft met bos en geen heide, (hoog)veen en duingebieden is het risico op natuurbranden klein. Aandachtspunt is wel dat het natuurbrandrisico zich vaker en op andere plekken kan manifesteren met alle gevolgen van dien, denk ook aan druk op het brandweersysteem bij een dusdanig incident. Vooralsnog worden de incidenttypen niet meegenomen in de risicoanalyse.

¹³ [20230123-NIPV-Natuurbrandsignaal-23.pdf](#)

3.2.3 Extreme weersomstandigheden

Het crisistype extreme weersomstandigheden is uitgesplitst in zes incidenttypen:

- Wateroverlast als gevolg van extreme neerslag
- Koudegolf, sneeuw en ijzel
- Hittegolf
- Zware storm
- Aanhoudende laaghangende mist
- Droogte

Volgens het KNMI neemt de waarschijnlijkheid op extreme weersomstandigheden de komende jaren toe. Zo zal een toename van extremere buien vaker leiden tot wateroverlast en overstromingen. Met name de winters worden natter en de kans op extreme zomerbuien neemt toe. Andere extreme weersomstandigheden zoals extremere droogte, sterkere windstoten en valwinden en hittegolven zijn mogelijk. Met de toenemende druk op de watersystemen, zowel in tijden van te veel als te weinig water, is de vraag of er langdurig voldoende middelen en capaciteit tegenaan kunnen worden gezet. Door de complexiteit van deze scenario's zijn de gevolgen en keteneffecten lastig te identificeren. De impact kan mogelijk nog veel sterker zijn.

Wateroverlast als gevolg van extreme neerslag

Perioden van korte, maar intensieve neerslag komen steeds vaker voor. Intensieve neerslag kan waterlast tot gevolg hebben voor zowel laag geleden poldergebieden als in delen van het stedelijk gebied. In die situaties kunnen de polder- en/of rioolgemalen de aanvoer van het vele regenwater niet direct afvoeren. Het regenwater moet dan tijdelijk geborgen worden in het betreffende watersysteem of in het rioleringsstelsel. Langdurige en hevige regenval in combinatie met andere factoren kan leiden tot overstromingsrisico's zoals eerder beschreven.

Hoewel de overlast meestal beperkt blijft tot enkele centimeters water op straat, zorgt dat voor verkeershinder en loopt water in kelders, met bijbehorende hulpverzoeken. De materiële schade is aanzienlijk. Hevige regenval kan tevens tot gevolg hebben dat de riolering overstroomt. Het rioolwater komt omhoog en in het ergste geval wordt rioolwater geloosd richting het oppervlaktewater. Hierdoor kan een bedreiging ontstaan voor de volksgezondheid en het ecologische effect zal groot zijn. Het risico op langdurige problemen is groter bij bewoners in een sociaaleconomisch kwetsbare positie. Zo kan niet herstelde schade van wateroverlast bijvoorbeeld leiden tot schimmel in huis en gezondheidsproblemen, inclusief impact op de mentale gezondheid door bijvoorbeeld geldzorgen en angst voor herhaling.

Zware storm

Daarnaast heeft in de afgelopen jaren een aantal grote zomer- en najaarsstormen in VrAA voor problemen gezorgd. Een storm in een bebouwde omgeving leidt ertoe dat vanwege stormschade (bijvoorbeeld losgeraakte stukken dakgevel of zonnepanelen, glasschade in het kassengebied in Aalsmeer en omgewaaide bomen) een groot beroep wordt gedaan op hulpverleningsdiensten. Dit kan leiden tot overbelasting van de meldkamer, waardoor reguliere hulpverlening in gevaar kan komen. Omvallende bomen kunnen breuken in kabels en leidingen veroorzaken, met de bijbehorende overlast tot gevolg. Tevens kunnen omgevallen bomen en afgewaaid takken grote gevolgen hebben voor het openbaar vervoer en mobiliteit op lokale, provinciale en snelwegen. Bloot komen te liggen elektra-kabels brengen nog een aanvullend risico met zich mee voor hulpdiensten ter plaatse en eventueel (nieuwsgierige) omstanders. Losrakende onderdelen van daken en andere objecten als omvallende bomen kunnen het gewond raken of overlijden van personen veroorzaken. In de toekomst kunnen windstoten mogelijk sterker worden en valwinden kunnen optreden.

Koudegolf, sneeuw en ijzel en aanhoudende laaghangende mist

Koudegolf, sneeuw, ijzel en aanhoudende laaghangende mist kunnen verkeersincidenten tot gevolg hebben. VrAA is als verkeersknooppunt kwetsbaar voor dit incidenttype. Dit incidenttype wordt verder uitgewerkt onder het crisistype verkeersincidenten op land. Bij extreme kou worden met name groepen in kwetsbare

posities getroffen. Hiervoor nemen verschillende instanties maatregelen, zoals opvang van dak- en thuislozen in perioden van kou.

Hittegolf

Vooraf in stedelijke gebieden zijn de gevolgen ernstig, omdat de warmte moeilijker verdwijnt uit de bebouwing en met name 's nachts de temperaturen niet dalen (hitte-eilandeffect). Bovendien kan in stedelijke gebieden door de aanhoudende hitte, de hoge luchtdruk, verkeersintensiteit en het gebrek aan wind, smog ontstaan. Tijdens een hittegolf, zeker in combinatie met smog, lopen groepen in kwetsbare posities (bijv. ouderen, mensen met gezondheidsklachten, dak- en thuislozen of bewoners en scholieren in slecht geventileerde huizen en scholen) extra risico. Bezoekers van de vele evenementen die in het zomerseizoen plaatsvinden hebben een verhoogd risico op gezondheidsklachten tijdens een hittegolf. Naast hittestress zal ook een slechtere kwaliteit van het oppervlaktewater (bijvoorbeeld door het ontstaan van bacteriën zoals E. Coli en de toxines van blauwalg) gezondheidsrisico's veroorzaken tijdens perioden van extreme hitte. Langdurige gezondheidsklachten en sterfte zijn mogelijk gevolgen van extreme hitte en smog. Tevens neemt de blootstelling aan uv-straling toe, waardoor de kans op huidkanker stijgt. Het aantal 'allergiedagen' neemt toe door verlenging van het pollenseizoen en infectieziekten kunnen veranderen m.b.t. ziekten die worden overgedragen door bijvoorbeeld teken en muggen.¹⁴

Daarnaast veroorzaakt hitte allerlei indirecte effecten. Zo kan bijvoorbeeld schade ontstaan aan wegen door smeltend asfalt en problemen met beweegbare wegdelen en bruggen. Aan het spoor kunnen problemen optreden door het kromtrekken van spoorrails met stremmingen van het treinverkeer als gevolg. Meer buitenactiviteiten (o.a. barbecues), verhoogd alcohol- en drugsgebruik en meer agressie (o.a. veroorzaakt door slaapproblemen bij langdurige extreme hitte) zorgen voor meer incidenten voor de hulpdiensten. Tevens kan extreme hitte ook leiden tot vaker uitvallen van elektriciteitsvoorzieningen met alle gevolgen van dien voor vitale en kwetsbare functies.

Droogte

Naast langdurige hitte worden we vaker geconfronteerd met langere perioden van droogte. Hier hangt een heel scala aan risico's en mogelijke schade mee samen, die zich soms pas op langere termijn kunnen materialiseren. Langdurige droogte leidt tot risico's op verzilting van het oppervlaktewater met nadelige gevolgen voor de landbouw, natuur en mogelijk ook de drinkwatervoorziening in delen van de regio. Een tekort aan oppervlakte- en drinkwater kan ertoe leiden dat de verdringingsreeks¹⁵ wordt ingezet, waardoor diverse sectoren en industrieën minder water ter beschikking hebben met alle economisch en ecologische gevolgen van dien. Ook kan het peil van het oppervlaktewater dalen met schade voor de scheepvaart en landbouw tot gevolg en de daaruit volgende keteneffecten. Door de dalende grondwaterstand kan schade aan natuur, landbouw en bebouwing (houten heipalen die niet onder water staan kunnen gaan rotten) ontstaan. Uiteindelijk heeft het ook een versterkend effect omdat droge veenbodem - mede door toedoen van lage grondwaterstanden - zorgt ook voor het vrijkomen van CO₂. Door droogte kan schade ontstaan aan waterkeringen, met risico's op falen van die keringen. Tot slot is rekening te houden met een verhoogde kans op (natuur)branden (ook in parken, tuinen en op gebouwen) en kan schade ontstaan aan gebouwen en infrastructuur door verzakkingen.

Conclusie

Vanwege de toenemende kans en impact van het crisistype extreme weeromstandigheden wordt deze met de focus op neerslag en extreme hitte meegenomen in de risicoanalyse. Ook de incidenttypen 'droogte' en 'zwarte storm' worden meegenomen. Beide hebben de afgelopen jaren de relevantie voor de regio en de hulpdiensten duidelijk gemaakt. De gevaren van een sluipende vorm van een crisis zoals langdurige extreme hitte is anders

¹⁴ [KNMI'23 Klimaatscenario's voor Nederland](#)

¹⁵ [Verdringingsreeks bij watertekort - Kenniscentrum InfoMil](#)

dan andere incidenttypen en vraagt mogelijk om andere afwegingen en voorbereidingen. Daarom wordt dit incidenttype ook meegenomen in de risicoanalyse.

3.2.4 Aardbevingen

Het crisistype aardbeving heeft één incidenttype:

- Aardbeving

Aardbevingen komen voor in Nederland. Met name de regio Groningen heeft in de laatste jaren in toenemende mate te maken met aardbevingen, soms zelfs van substantiële kracht. Deze aardbevingen worden gelinkt aan het aardgas dat daar al sinds de jaren zeventig gewonnen wordt. In de regio Amsterdam-Amstelland is geen winning van aardgas. Uit statistische gegevens van de KNMI blijkt dan ook dat de waarschijnlijkheid op aardbevingen in VrAA zeer klein is, met daarnaast een beperkte impact.

Conclusie

Gezien de waarschijnlijkheid van het incidenttype aardbeving in VrAA wordt het incidenttype niet meegenomen in de risicoanalyse.

3.2.5 Ongedierte

Het crisistype plagen heeft één incident type:

- Ongedierte

Een plaag heeft als eigenschap dat ziekte, maatschappelijke overlast en/of economische schade ontstaat. In druk stedelijk gebied met een hoge bevolkingsdichtheid ligt overlast van plaagdieren op de loer. Met name voor de stad Amsterdam is dit van toepassing. Veroorzakers van plagen zijn onder andere ratten, insecten (bijvoorbeeld bed wantsen, kakkerlakken, eikenprocessierups) en invasieve exoten.

Naast de gezondheidsrisico's kan ook sprake zijn van het aanbrengen van schade aan gebouwen, infrastructuur en natuur. Een voorbeeld hiervan is de introductie en vestiging van zwarte ratten in havengebouwen. Vestiging van deze rattensoort in woonwijken kan later veel kosten met zich meebrengen, zoals dat bekend is in Noord-Brabant en Limburg. Hoe groter en ouder een stedelijke omgeving is, hoe groter de kans dat er situaties zijn dat een plaag rondom huizen moeilijker te beheersen is. In VrAA leven de meeste plaagdieren met name in stedelijk gebied en in een voornamelijk kunstmatige omgeving. Dit betekent dat buiten de stedelijke omgeving minder overlast wordt ervaren van plaagdieren. Plaagsituaties zullen kleiner zijn en dan vaak ook niet door een overheid bestreden worden. Ook zijn er dieren die meer gebonden zijn aan de natuur zoals teken en sommige muggensoorten. Voor veel plaagsituaties is dan ook voorlichting om de gevolgen van een plaag dragelijk te kunnen maken de enige oplossing.

Niet alleen dieren kunnen een plaag vormen, maar ook planten en algengroei zorgen voor verontreiniging van het oppervlaktewater. Zo kan blauwalg in wateren als een plaag door de bewoners van de regio worden gezien omdat recreatie tijdelijk niet mogelijk is. Wanneer een plaag een ernstige vorm aanneemt zal het naar verwachting altijd een bovenregionaal karakter hebben. Een plaag houdt zich immers niet aan de geografische grenzen van VrAA.

Verder is het door het veranderend klimaat aannemelijk dat uitheemse diersoorten met mogelijk aan de soort verbonden ziekten, steeds verder oprukken naar het noorden van Europa. In combinatie met toenemende globalisering wordt hiermee de kans op het ontstaan van plagen groter. Met name voor de exotische muggensoorten heeft het Centrum Monitoring Vectoren de landelijk regie voor het monitoren van import van exotische muggen en het bestrijden van de muggen op de vestigingslocatie.

Ook het gedrag van mensen kan zorgen voor een hoger risico. Het contact van mensen met potentiële ziekteverwekkers zoals zwemmen in grachtenwater waar ook ratten in zwemmen of festival op locaties waar nesten van de eikenprocessierups aanwezig zijn, kan een hogere kans op gezondheidsklachten vormen. Aan de andere kant vormt perceptie van plaagvorming bij mensen, zoals de schrik die men heeft van een rat, een

factor die ervoor kan zorgen dat er een grote gemeenschappelijk gevoel van ongerustheid ontstaat en er actie van overheden verlangd wordt.

Conclusie

Het crisistype plagen vormt vanwege de kans binnen de kaders van het risicoprofiel voor VrAA geen direct risico waaraan nadrukkelijk aandacht aan moet worden besteed. Het incidenttype wordt dan ook niet meegenomen in de risicoanalyse.

3.2.6 Dierziekten

Het crisistype dierziekten heeft één incidenttype:

- Ziektegolf

De afgelopen jaren hebben zich in Nederland een aantal uitbraken van dierziekten voorgedaan. Dit waren onder andere blauwtong, vogelgriep en Q-koorts. De laatste jaren is nationaal en internationaal de aandacht voor dierziekten toegenomen.

De genoemde dierziekten verspreiden zich over heel Nederland en concentreren zich met name in gebieden met een hoge frequentie veehouderijen. De impact van een dierziekte neemt toe als sprake is van een zoönose, een dierziekte overdraagbaar op mensen. Gekozen is om zoönose verder uit te werken onder het crisistype bedreiging volksgezondheid.

Echter, ook dierziekten die alleen overdraagbaar zijn op dieren, kunnen grote (economische en maatschappelijke) impact hebben. Denk aan veehouderijen die ontruimd moeten worden. VrAA heeft een relatief laag aantal veehouderijen in verhouding tot andere veiligheidsregio's. Waarschijnlijkheid en impact van dit incidenttype is beperkt. Toekomstige ontwikkelingen, zoals genetische ontwikkelingen, klimaatverandering en globalisering kunnen tot effect hebben dat de waarschijnlijkheid op dierziekten toeneemt. Op korte termijn is dierziekten geen risico waar VrAA extra op anticipeert.

Conclusie

Omdat in de regio een relatief laag aantal veehouderijen is, wordt het incidenttype dierziekten niet meegenomen in de risicoanalyse.

3.3 Gebouwde omgeving

3.3.1 Branden in kwetsbare objecten

Het crisistype branden in kwetsbare objecten is uitgesplitst in zes incidenttypen:

- Grote brand in gebouwen met niet of verminderd zelfredzame personen
- Grote brand in gebouwen met een grootschalige publieksfunctie
- Grote brand in bijzonder hoge gebouwen
- Grote brand in ondergrondse bebouwingen
- Brand in dichte binnensteden
- Grote brand in een object met gevolgen voor cultureel erfgoed (VrAA)

Aangezien het incidenttype grote brand in bijzonder hoge gebouwen of ondergrondse bebouwingen twee incidenttype beschrijft die qua soorten effecten en qua ontwikkeling in de tijd onderscheidend van elkaar zijn, zijn deze incidenten uitgesplitst.

Branden in gebouwen met niet of verminderd zelfredzame personen, zoals verzorgingstehuizen, ziekenhuizen en gevangenissen zijn waarschijnlijk. Voor sommige objecten zijn extra preventieve voorzieningen vereist, opgelegd vanuit het Bouwbesluit en het Gebruiksbesluit en moet er een goede interne (BHV-)organisatie aanwezig zijn. Tevens blijven ouderen steeds langer thuis wonen, vaak in gebouwen die vroeger als zorginstellingen ingericht waren. Onder de huidige wetgeving zijn daarom aanvullende maatregelen niet meer

nodig, waardoor belangrijke voorzieningen voor de brandveiligheid ontbreken. Branden kunnen daardoor sneller escaleren en hulpverlening komt later op gang. Dit kan leiden tot een hoge impact van brand. Een inventarisatie van de verschillende gemeenten in de regio laat zien dat op sommige plekken gasten verblijven in gebouwen die daarvoor niet geschikt zijn, bijvoorbeeld toeristen in oneigenlijke hotelfuncties (AirBnb) en vluchtelingen in leegstaande kantoorgebouwen of opvangboten. Dit kan leiden tot een grotere impact van brand in dergelijke situaties.

In VrAA staat een groot aantal gebouwen met een grootschalige bezoekers/medewerkers aantal, zoals de Bloemenveiling (Aalsmeer), diverse winkelcentra (Amsterdam en Amstelveen), Beurs van Berlage, Concertgebouw, RAI, Ziggo Dome, Johan Cruijff ArenA, Universiteit van Amsterdam, Vrije Universiteit, World Trade Center en IKEA (Amsterdam). Door de bestaande regelgeving en interne (BHV-/ brandweer)organisatie is een grote brand minder waarschijnlijk. De impact kan wel groot zijn bij een grote brand. Bij het samenkomen van grote groepen mensen zijn het vooral de snelheid en de juistheid van de reactie van de aanwezigen die de zelfredzaamheid bepalen. Op het samenkomen wordt door onder andere de brandweer en gemeente via vergunningverlening dan ook op toegezien.

VrAA kent veel hoge (> 70 meter) gebouwen voornamelijk geconcentreerd op de Zuidas, bij het Amstelstation, Sloterdijk en langs het IJ. Bijvoorbeeld de Rembrandtoren (135 m), het kantoor van ABN-AMRO (105 m) en de Mondriaantoren (123 m). In de nabije toekomst zal er in Amsterdam nog een aantal bijzonder hoge gebouwen bijkomen, door stadsverdichting en gebiedsontwikkeling in de Sluisbuurt nabij IJburg, de Arenapoort en De nieuwe Kern.

De regio kent ook veel ondergrondse bebouwing, zoals het ondergrondse metronetwerk, ondergrondse stations, tunnels (deze risico's worden apart uitgewerkt in incidenten in tunnels) en steeds meer (automatische) parkeergarages. Doordat het bestrijden van branden in hoge gebouwen en ondergrondse bebouwing zeer complex is, kan de impact van een dergelijk incident groot zijn. De toenemende toepassing van hout en andere biobased materialen voor gevels en constructies kunnen leiden tot snellere branduitbreiding en meer benodigd bluswater. Tevens is geen specifieke regelgeving ontwikkeld voor hoge en ondergrondse gebouwen. In het Bouwbesluit worden slechts generieke eisen gesteld en geen specifieke eisen voor deze bebouwing. Daarnaast wordt in toenemende mate multifunctioneel gebouwd, waarbij hoogte, diepte en kwetsbare functies worden gecombineerd. Het NHOW RAI hotel in Amsterdam-Zuid of het gebied van het Rokin is hier een goed voorbeeld van.

In Amsterdam-Amstelland zijn veel objecten te vinden die behoren tot cultureel erfgoed. Zo staat de grachtengordel op de werelderfgoedlijst van UNESCO. Daarnaast kent de regio veel grote en kleine musea met belangrijke culturele topstukken. De impact van een brand waarbij kunst en culturele uitingen verloren gaat is groot, zeker als het gaat om internationale en nationale topstukken. De stukken zijn immers onvervangbaar. Om die reden wordt bij de grote musea aandacht besteed aan brandveiligheid en is men verenigd in een netwerk brandveiligheid cultureel erfgoed.

Van de zes incidenttypen is binnen VrAA brand in dichte binnensteden het meest waarschijnlijk. De dichte bebouwing van de grachtengordel is kenmerkend voor Amsterdam. Brandweer Amsterdam-Amstelland is echter goed voorbereid op dit incidenttype. Bij branden in de binnenstad van Amsterdam komt de brandweer sneller ter plaatse en er is een grote slagkracht snel voor handen. Hierdoor is de impact van dergelijke branden relatief klein.

Conclusie

Gezien impact en waarschijnlijkheid van de verschillende incidenttypen binnen het crisistype branden in kwetsbare objecten worden de volgende incidenttypen meegenomen in de risicoanalyse:

- Grote brand in gebouwen met niet of verminderd zelfredzame (kwetsbare) personen
- Grote brand in bijzonder hoge gebouwen
- Grote brand in ondergrondse bebouwing

3.3.2 Instortingen in grote gebouwen en kunstwerken

Het crisistype branden in kwetsbare objecten uitgesplitst in twee incidenttypen:

- Instorting door explosie
- Instorting door gebreken constructie of fundering

In principe moet een gebouw zodanig gebouwd zijn, dat de draagconstructie bij een explosie blijft staan, ook als de ramen, gevels en dergelijke eruit geblazen worden. Zodoende stort het gebouw niet in. Een instortingscenario is dan ook klein, maar niet ondenkbaar. De aanleiding voor dergelijke explosies zijn bijvoorbeeld gasexplosies die voor veel schade kunnen zorgen. In de afgelopen jaren heeft VrAA geleerd dat de gevolgen van mogelijk instortingsgevaar kunnen leiden tot een grote vraag tot nazorg omdat bewoners en ondernemers enige tijd niet terug kunnen naar hun huizen en bedrijven.

Gebouwen worden ontworpen met een verwachte levensduur van 50 jaar. In deze periode vindt er door natuurlijke fysische en chemische processen veroudering plaats. Na deze periode moet er ingrijpend worden gerenoveerd. Dit kan in de vorm van sloop, hergebruik of nieuwbouw plaatsvinden. Een duidelijk voorbeeld hiervan is de huidige situatie rondom de kades en bruggen in Amsterdam, waar op 1 september 2020 een deel van een kade instorten. De Staalmeestersbrug, ring A10, Muntplein, Entrepotdok en Lijnbaansgracht zijn getroffen door verzakkingen. Dit is voor zowel de samenleving, als de hulpdiensten een risico is.

Naast deze natuurlijke veroudering is er ook een trend om sneller, lichter, duurzamer en ook goedkoper te bouwen. Hierbij wordt bij voorkeur ontworpen met vernieuwende grensverleggende architectuur die net past binnen de bestaande wet- en regelgeving. Omdat er ook gebruik wordt gemaakt van nieuwe materialen en combinaties hiervan worden de grenzen opgezocht van de constructieve rekenmodellen. Het proces waarbinnen een gebouw wordt gerealiseerd kenmerkt zich door veel stakeholders met veel overdracht momenten en een onduidelijke verantwoordelijkheidsverdeling.

De Onderzoeksraad voor Veiligheid heeft in een aantal rapporten¹⁶ onderzoek gedaan naar de oorzaken van constructief falen.

Als belangrijkste oorzaken worden genoemd, naast de 'normale' veroudering:

1. Constructiefouten (AZ-stadion 2019);
2. Extreme omstandigheden die niet in het ontwerp zijn meegenomen, zoals extreme neerslag (sneeuw of wind, brand of (gas)explosie (meerdere voorbeelden in 2022: Oldenzaal, Bilthoven, Zutphen);
3. Andere oorzaken, zoals achterstallig onderhoud (brug Genua 2018) of invloeden vanuit de omgeving (hijsongeval Alphen aan den Rijn 2016).

Vaak zal een instorting niet het gevolg zijn van een enkele oorzaak maar zal het een combinatie zijn van factoren waardoor een fout in het ontwerp pas na vele jaren bijvoorbeeld door een extreme neerslag aan het licht komt.

Omdat er talloze oorzaken kunnen zijn van instortingen en gelet op het grote aantal voorbeelden dat het nieuws haalt is het vrijwel zeker dat onze regio te maken krijgt met instortingen. Het gerapporteerde aantal slachtoffers ten gevolge van instortingen in Nederland is echter laag.

Conclusie

Gezien de waarschijnlijkheid en impact van de verschillende scenario's wordt het incidenttype 'instorting/verzakking door een explosie' meegenomen in de risicoanalyse.

¹⁶ Bouwen aan constructieve veiligheid, Onderzoeksraad voor Veiligheid 2018

3.4 Technologische omgeving

3.4.1 Incidenten met brandbare/explosieve stoffen

Het crisistype branden in kwetsbare objecten is uitgesplitst in acht incidenttypen:

- Incidenten vervoer weg
- Incidenten vervoer water
- Incident spoorvervoer
- Incident transport buisleidingen
- Incident stationaire inrichting
- Incident met vuurwerkopslag/verkoop munitie Brand in grote opslagruimtes
- Broei (of brand) in bulk-opslag

Incident vervoer weg

De zware industrie in VrAA concentreert zich in het Westelijk Havengebied van de gemeente Amsterdam. De haven van Amsterdam kenmerkt zich door op- en overslag van benzine, kolen en cacao, maar in toenemende mate ook meer duurzame stoffen. Het risico op incidenten bij op- en overslag is echter kleiner dan bij productie. Productie van brandbare/explosieve stoffen vindt op kleine schaal ook plaats binnen VrAA.

Het vervoer van brandbare vloeistoffen en gassen binnen VrAA betreft voornamelijk doorgaand transport van en naar het Westelijk Havengebied. Zowel op rijkswegen, provinciale wegen als gemeentelijke wegen vindt vervoer van brandbare vloeistoffen en gassen plaats. Op bepaalde rijkswegen zijn hieraan restricties gesteld. Op provinciale wegen daarentegen gelden geen restricties en mag onbeperkt vervoer plaats vinden. Op dit moment hebben alleen Amsterdam, Diemen en Aalsmeer een verplichte (gemeentelijke) routing voor gevaarlijke stoffen over de weg vastgesteld.

Het vervoer van brandbare vloeistoffen en gassen door tunnels brengt extra risico's met zich mee. Voor alle tunnels in de VrAA is (een deel van) dit vervoer toegestaan. Van de modaliteiten transport is de waarschijnlijkheid van een incident bij vervoer over de weg het grootst. In vergelijking met het vervoer over water en spoor worden beperkte hoeveelheden brandbare vloeistoffen en gassen vervoerd en is de impact beperkter. De impact is afhankelijk van de locatie van het incident. Het vervoer over de weg loopt ook door dichtbevolkte gebieden, de impact van een incident is hier groot.

Incident vervoer water

Over het Noordzeekanaal, het Amsterdam-Rijnkanaal en over het IJ vindt vervoer van brandbare vloeistoffen en gassen plaats. Jaarlijks vervoeren tot 20.000 schepen brandbare stoffen en enkele honderden schepen brandbare gassen. Voor de regio Amsterdam-Amstelland gaat het om een totale afstand van circa 25 km aan kanaal. De haven van Amsterdam is de grootste benzine haven ter wereld, waarbij de brandstoffen over het water aangevoerd worden via zeeschepen.

De waarschijnlijkheid van een incident met brandbare vloeistoffen en gassen op het water is, in vergelijking met hetzelfde incidenttype op de weg, klein. De impact kan groot zijn als de explosie of brand leidt tot een economisch kostbare stremming van het Noordzee- of Amsterdam-Rijnkanaal. Daarnaast wordt in de komende jaren in Amsterdam-West, Noord en Oost dicht aan de oever gebouwd, waardoor een incident met brandbare vloeistoffen en gassen op het water ook op deze objecten betrekking kan hebben. De impact van een incident met vervoer van brandbare/explosieve stoffen op het water wordt daarmee groter.

Incident spoorvervoer

Over een aantal spoortrajecten binnen VrAA worden brandbare vloeistoffen en gassen vervoerd. Wat betreft waarschijnlijkheid zit het incidenttype incident spoorvervoer tussen vervoer weg en vervoer water in. In vergelijking met deze incidenttypen is de impact van incident spoorvervoer, afhankelijk van de locatie, het grootst. Het vervoer van brandbare vloeistoffen en gassen over het spoor loopt langs dichtbevolkte gebieden en ook langs station Sloterdijk en Amsterdam Centraal. De impact is groot, omdat via het spoor grote hoeveelheden brandbare vloeistoffen en gassen vervoerd worden (ten opzichte van vervoer weg) en het

bestrijden van een dergelijk incident complex is, vanwege de slechte bereikbaarheid van sommige delen van het spoor.

Incident transport buisleidingen

In volume gemeten is het buisleidingennet de grootste transportmodaliteit. Hier zijn de incidenten echter schaars. Binnen dit incidenttype wordt een onderscheid gemaakt tussen:

Aardgasleidingen

Incidenten met aardgasleidingen zijn in twee vormen te onderscheiden, namelijk een lekkage en een leidingbreuk. De waarschijnlijkheid van lekken van buisleidingen is groter dan de waarschijnlijkheid van leidingbreuk. De impact van lekken is echter beperkt. De impact van een leidingbreuk is afhankelijk van de druk op de leiding en de diameter van de leiding. Deze leidingbreuken zijn voornamelijk het gevolg van graafwerkzaamheden door derden.

Voor de inventarisatie van aardgasleidingen zijn uitsluitend hogedruk (16 bar of meer) leidingen meegenomen. Door de gehele regio loopt in totaal voor circa 158 km aan dergelijke leidingen. De druk op deze leidingen varieert van 40 tot 66,2 bar en de diameter van de leidingen varieert van 4 inch (10 cm) tot 30 inch (76 cm). In een worst case scenario kan ontsteking van het vrijgekomen gas leiden tot 100% letaliteitsafstanden variërend van 30 tot 160 meter. Gasunie is beheerder van het leidingnet.

Tweewekelijks vliegt Gasunie over of rijdt langs het tracé op zoek naar leidingbedreigende activiteiten. Voor alle (graaf)werkzaamheden in de buurt van de leiding is een zogenaamde KLIC-melding verplicht. Gasunie bepaalt of de werkzaamheden doorgang kunnen vinden. Daarnaast zijn medewerkers van Gasunie bij de werkzaamheden aanwezig voor het bewaken van de integriteit van de buisleiding. Gasunie geeft aan dat de waarschijnlijkheid van een incident transport buisleidingen klein is. De impact van een dergelijk incident kan groot zijn, omdat een deel van de buisleidingen door dichtbevolkt gebied loopt (onder andere Amsterdam-Oost, Amsterdam Zuidoost en Amstelveen). Het gasleidingnet voor de lokale regionale distributie is opgenomen bij het thema vitale infrastructuur en voorzieningen.

Leidingen voor olieproducten

Tussen EVOS Oost (voorheen Oiltanking), in het Westelijk Havengebied en Schiphol loopt de Amsterdam Schiphol Pijpleiding (ASP). Deze leiding heeft een lengte van 16,1 km en door de leiding wordt kerosine verpompt naar Schiphol. Deze leiding wordt beheerd door Aircraft Fuel Supply (AFS) op Schiphol. Lekken van deze leidingen kunnen leiden tot bodemverontreiniging.

Daarnaast eindigt bij EVOS Oost een buisleiding waardoor ruwe olie wordt vervoerd vanaf verschillende olieplatforms in de Noordzee. De lengte van de leiding is in totaal 89 km, maar slechts een beperkt deel van de leiding loopt door VRAA. Gasunie is verantwoordelijk voor het beheer van deze leiding. Gasunie treft identieke preventieve maatregelen voor deze leiding als voor de aardgasleidingen.

De impact van een breuk van een leiding die olieproducten transporteert is klein in vergelijking met de impact van een breuk van een aardgasleiding. De effectafstanden blijven beperkt tot tientallen meters, terwijl de effecten van een breuk van een aardgasleiding zich tot honderden meters kunnen uitstrekken.

Waterstofleidingen

Waterstof is in opkomst als energiedrager in het kader van de energietransitie. In de Omgevingsvisie 2050 van Amsterdam is Westpoort aangewezen als duurzame energiehub. Een belangrijk aandachtspunt daarbij zijn de veiligheidsrisico's die hiermee samenhangen, want sommige duurzame energiedragers, zoals waterstof en ammoniak, vragen om veel risicoruimte.¹⁷

Waterstof zal via een buisleiding in Westpoort aankomen en/of daar geproduceerd gaan worden. Naar verwachting wordt in de komende jaren gestart met de bouw van het eerste tracé. Er zijn twee mogelijke routes voor de waterstofleiding: via het Westelijk havengebied (noordelijk tracé), waar het kan aansluiten op

¹⁷ Omgevingsvisie Amsterdam 2050 via [Volg het beleid: omgevingsvisie - Gemeente Amsterdam](#)

een nog te bouwen waterstofcentrale en via de Sloterdijken (zuidelijk tracé). In dit gebied vinden ook veel stedelijke ontwikkelingen plaats gericht op wonen en werken. In Sloterdijk is reeds een overschrijding van het groepsrisico. De keuze voor het te volgen tracé is nog niet gemaakt.

De precieze gevolgen van een incident met een waterstofbuisleiding zijn nog niet volledig duidelijk. Dat heeft te maken met waar waterstof zal ontsteken na een eventuele lekkage: in de directie nabijheid van de leiding of verderop als de waterstof zich eerst verspreidt voordat die tot ontsteking komt. Hier wordt nog verder onderzoek naar gedaan.

Incident stationaire inrichting

In VrAA bevinden zich in totaal 64 bedrijven waar dit incidenttype zich volgens het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) kan voordoen. Ook bevinden zich 19 Seveso-inrichtingen (voorheen BRZO-bedrijven) in de regio.

Een (ondergrondse) opslagtank bij een LPG tankstation bevat circa 20-70 m³ LPG. Er is een aantal terminals dat meer dan 1 miljoen ton aan olieproducten (onder andere benzine en kerosine) opslaat. Verder wordt circa 10.000 m³ aan brandbare gassen (propanaan/butaan) opgeslagen bij dergelijke terminals. Opslagtanks tot een inhoud van 53.000 m³ aan benzine zijn aanwezig in de haven van Amsterdam.

Daarnaast is er binnen de regio een onbekend aantal kleinere opslagtanks, waarin propanaan opgeslagen wordt. Tevens zijn er enkele tientallen gasreducerstations aanwezig waarvoor een veiligheidsafstand geldt. Ook zijn er overig bedrijven met kleinere hoeveelheden gevaarlijke stoffen. Naar schatting gaat het in totaal om circa 90 bedrijven.

Gezien de grote hoeveelheden van brandbare vloeistoffen en gassen in het Westelijk Havengebied kan de impact bij een stationaire inrichting groot zijn. Door de aanwezigheid van preventieve voorzieningen en een interne noodorganisatie (BHV en bedrijfsbrandweer) blijft de impact meestal beperkt. Door snellere inzet en specialistische kennis van industriële brandbestrijding levert ook de Gezamenlijke Brandweer Amsterdam (GBA) in het havengebied een belangrijke bijdrage. Door de afgelegen ligging van de inrichtingen blijft het effect (bijvoorbeeld aantal doden en gewonden) beperkt. De afgelopen jaren is het aantal grootschalige stationaire inrichtingen in het Westelijk Havengebied toegenomen. Dit zal zich in de toekomst met de energietransitie verder ontwikkelen. Daarbij bepalen twee sporen de risico's. Enerzijds de ontwikkeling van Havenstad op de plek waar nu industrie en overslag plaats vindt, waardoor meer bewoners dicht bij de haven komen te wonen. Anderzijds zullen er bedrijven verdwijnen of worden verplaatst.

Incident met vuurwerkopslag/verkoop munitie

In VrAA bevinden zich 32 vuurwerkverkooppunten¹⁸. Daarnaast zijn binnen de regio enkele locaties waar munitie opgeslagen wordt. Afhankelijk van de opgeslagen hoeveelheid vuurwerk/ munitie kan een incident grote impact hebben. Voor opslag, vervoer en handel in vuurwerk gelden strenge regels sinds de vuurwerkkramp in Enschede in 2000. Zo moet een opslag voor vuurwerk voldoen aan bepaalde veiligheidsvoorschriften en hebben ondernemers een vergunning nodig om vuurwerk te verkopen. Door dergelijke preventieve maatregelen blijft de impact beperkt.

Brand in grote opslagruimtes

Opslag in grote ruimtes wordt verschillend geïnterpreteerd. Bijvoorbeeld grote loodsen met stuk of bulkgoederen, maar ook bouwmarkten en opslagruimtes als Citybox en Shurgard. Een actueel overzicht van het aantal grote opslagruimtes in de regio ontbreekt. Op dergelijke locaties liggen veel verschillende artikelen opgeslagen. De opslagruimtes hebben vaak een groot oppervlakte.

¹⁸ Bron: Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied; vuurwerkverkooppunten in VrAA in 2022

Branden op dergelijke locaties hebben vaak een enorme rookontwikkeling en zijn lastig te bestrijden door de brandweer. De impact beperkt zich voornamelijk tot economische schade. Het aantal slachtoffers zal beperkt blijven, mits de ruimtes tijdig ontruimd kunnen worden.

Broei (of brand) in bulk-opslag

In het Westelijk Havengebied worden grote hoeveelheden bulk opgeslagen. Het betreft onder andere de opslag van cacao, steenkool en hout, maar ook van afval en schroot.

Broei dat leidt tot brand in bijvoorbeeld cacao kan voor langdurige overlast en milieuverontreiniging zorgen. De impact kan daarom groot worden. Het vroegtijdig bestrijden van de broei is belangrijk, maar ook complex. In het Westelijk Havengebied ligt in totaal 500.000 m² cacao, verspreid over drie bedrijven (met meerdere vestigingen). In het Westelijk Havengebied zijn vier grote opslagen van steenkool en één middelgrote opslag. In de regio wordt ook hout in groot verband opgeslagen.

Met een toenemende mate van opslag en verwerking van afval en schroot is de waarschijnlijkheid op een incident bij een dergelijke opslag groter geworden. Dergelijke branden zijn meestal langdurig, leveren meestal geen slachtoffers op als gevolg van de brand, maar kunnen wel voor veel rook- en stank overlast zorgen. Naast dat in opslagen met afval/schroot broei kan ontstaan, kan er ook brand ontstaan door een thermal runaway van een Li-ion accu. Broei ontstaat door langzame temperatuurstijgingen in de opslag. Een thermal runaway van een Li-ion accu komt veelal doordat kranen schroot verplaatsen en daarbij accu's beschadigen. Een beschadigde accu zal sneller tot een thermal runaway leiden, wat weer een brand tot gevolg zal hebben. De effecten blijven meestal beperkt tot rookontwikkeling en stankoverlast.

Conclusie

Op basis van bovenstaande worden de volgende incidenttype meegenomen in de risicoanalyse:

- Incident brandbare/explosieve stoffen vervoer water;
- Incident brandbare/explosieve stoffen spoorvervoer;
- Incident brandbare/explosieve stoffen stationaire inrichting;
- Broei (of brand) in bulk-opslag.

3.4.2 Incidenten met giftige stof in open lucht

Het crisistype incidenten met giftige stof in open lucht is uitgesplitst in vijf incidenttypen:

- Incident vervoer weg
- Incident vervoer water
- Incident spoorvervoer
- Incident transport buisleidingen
- Incident stationaire inrichting

In tegenstelling tot brandbare vloeistoffen en gassen worden nauwelijks giftige stoffen opgeslagen in VvAA. Grootschalige opslag vindt plaats bij Sonneborn (Westelijk Havengebied). Sonneborn beschikt over een eigen productielijn voor zwaveltrioxide (SO₃) waardoor er minder vervoer over de weg en opslag nodig is. Echter blijft er wel een hoeveelheid aan opslag aanwezig bij dit bedrijf. In vergelijking met brandbare vloeistoffen en gassen is de waarschijnlijkheid van een incident met giftige stoffen klein. Daarentegen kan de impact van een dergelijk incident groot zijn. Een incident waarbij een toxische wolk vrijkomt kan een effectgebied van vele kilometers veroorzaken.

Incident vervoer weg

Zowel op rijkswegen, provinciale wegen als gemeentelijke wegen vindt vervoer van giftige stoffen plaats. Op bepaalde rijkswegen zijn hieraan restricties gesteld. Op provinciale wegen daarentegen gelden geen restricties en mag onbeperkt vervoer plaats vinden. Op dit moment hebben alleen Amsterdam, Diemen en Aalsmeer een verplichte (gemeentelijke) routing voor gevaarlijke stoffen over de weg vastgesteld.

Van de modaliteiten transport is de waarschijnlijkheid van een incident vervoer weg het grootst. Ondanks dat in vergelijking met het vervoer over water en spoor, beperkte hoeveelheden giftige stoffen vervoerd worden

kan de impact toch groot zijn. De impact is afhankelijk van de locatie van het incident. Het vervoer over de weg loopt ook door dichtbevolkte gebieden, de impact van een incident binnen een dichtbevolkt gebied is groot.

Incidenten vervoer water

Over het water vindt in vergelijking met het vervoer over spoor en weg nauwelijks transport van giftige stoffen plaats. Het gaat om enkele tientallen schepen per jaar, die via het traject Noordzeekanaal – IJ – Amsterdam-Rijnkanaal giftige stoffen vervoeren.

De waarschijnlijkheid van een incident met giftige stoffen op het water is, in vergelijking met de andere incidenttypen, klein. De impact kan groot zijn, als de explosie of brand leidt tot een economisch kostbare stremming van het Noordzee- of Amsterdam-Rijnkanaal of grote schade aan het milieu. Daarnaast wordt in de komende jaren in Amsterdam-West, -Noord en -Oost dicht aan de oever gebouwd, waardoor een incident ook op deze objecten betrekking kan hebben. De impact van een incident met vervoer van brandbare/explosieve stoffen op het water wordt daarom groter.

Incident spoorvervoer

Over een aantal spoortrajecten binnen VrAA worden giftige stoffen vervoerd. Wat betreft waarschijnlijkheid zit het incidenttype incident spoorvervoer tussen vervoer weg en vervoer water in. In vergelijking met deze incidenttypen is de impact van incident spoorvervoer, afhankelijk van de locatie het grootst. Het vervoer van giftige stoffen over het spoor loopt langs dichtbevolkte gebieden, en ook langs station Sloterdijk en Amsterdam Centraal. De impact is groot, omdat via het spoor grote hoeveelheden giftige stoffen vervoerd (ten opzichte van vervoer weg) worden en het bestrijden van een dergelijk incident complex is, vanwege de slechte bereikbaarheid van sommige delen van het spoor.

Incident transport buisleidingen

In volume gemeten is het buisleidingnet de grootste transportmodaliteit in Nederland. Incidenten hierbij zijn schaars. De impact van een leidingbreuk is afhankelijk van de druk op de leiding en de diameter van de leiding. De risicobepalende leidingbreuken zijn voornamelijk het gevolg van graafwerkzaamheden door derden.

Slechts weinig transport in buisleiding betreft giftige stoffen. In Amsterdam-Amstelland is de voornaamste transportbuisleiding een CO₂-leiding met een diameter van 67 mm en een maximale druk van 22 bar. Deze loopt door stadsdeel West, bij volkstuintencomplex de Grote Braak. Pipeline Control is beheerder van het leidingnetwerk. Het leidingtracé wordt op reguliere basis gecontroleerd. Daar waar activiteiten plaatsvinden wordt er permanent of dagelijks gecontroleerd.

Incident stationaire inrichting

In VrAA bevinden zich in totaal 31 bedrijven waar dit incidenttype zich volgens het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) kan voordoen. Daarnaast zijn er nog circa 50 kleinere opslagen van giftige stoffen, te denken valt aan de opslag van chemicaliën bij zwembaden.

Het aantal inrichtingen waar grootschalige opslag van giftige stoffen plaats vindt is beperkt binnen VrAA. Door de aanwezigheid van preventieve voorzieningen en een interne noodorganisatie (BHV en bedrijfsbrandweer) blijft de impact meestal beperkt. Als een dergelijk incident zich echter voordoet nabij een dichtbevolkt gebied kan de impact groot zijn. Daarnaast ligt VrAA voor een deel in de overheersende windrichting van Tata Steel (Veiligheidsregio Kennemerland).

Conclusie

Op basis van bovenstaande worden de volgende incidenttypen meegenomen in de risicoanalyse:

- Incident giftige stof vervoer weg
- Incident giftige stof stationaire inrichting

3.4.3 Kernincidenten

Het crisistype kernincidenten is uitgesplitst in acht incidenttypen:

- Incident A-objecten: centrales

- Niet relevant voor VrAA. De dichtstbijzijnde centrale ligt op meer dan 15 km van VrAA.
- Incident A-objecten: nabij centrales grensoverschrijdend
- Niet relevant voor VrAA. De dichtstbijzijnde centrale ligt op meer dan 15 km van VrAA.
- Incident A-objecten: scheepvaart met kernenergie en nucleair defensiemateriaal
Niet relevant voor VrAA.
- Incident B-objecten: vervoer grote eenheden radioactief materiaal
Er vindt vervoer van afgewerkte staven door VrAA (over de A9) plaats, ten behoeve van opwerking in Frankrijk, België en Groot-Brittannië. Echter de containers waarin deze staven vervoer worden zijn bestendig tegen mechanische impact en brand.
- Incident B-objecten: overige nucleaire faciliteiten brandklasse i.
Niet relevant voor VrAA.
- Incident B-objecten: nucleaire faciliteiten brandklasse ii
Onder deze klasse vallen medische en technische bronnen in onder andere laboratoria. Locaties in de VrAA zijn de ziekenhuizen Amsterdam UMC (locatie VU MC heeft een eigen deeltjesversneller t.b.v. isotopen productie) en locatie AMC. De bronnen worden in speciale verpakkingen vervoerd (omhulling van lood en staal) en zijn zodoende bestand tegen hitte, maar bij een uitgebreide brand bestaat de mogelijkheid dat deze verpakkingen hier niet tegen bestand zijn.
- Incident B-objecten: overig vervoer en gebruik nucleaire materialen
Bijvoorbeeld medische en technische bronnen in onder andere laboratoria. Locaties in de VrAA zijn bijvoorbeeld de ziekenhuizen Amsterdam UMC-locatie VU MC (VU MC heeft een eigen deeltjesversneller t.b.v. isotopen productie) en locatie AMC. De bronnen worden in speciale verpakkingen vervoerd (omhulling van lood en staal) en zijn zodoende bestand tegen hitte, maar bij een uitgebreide brand bestaat de mogelijkheid dat deze verpakkingen hier niet tegen bestand zijn.
- Incident militair terrein en transporten nucleaire materiaal
Niet relevant voor VrAA.

Het merendeel van de incidenttypes binnen het crisistype kernincidenten is niet van toepassing binnen VrAA. De oorzaken van incidenten met radioactief materiaal kunnen ongevallen zijn, bijvoorbeeld tijdens vervoer. Wanneer een dergelijke crisis zich voordoet zal dit leiden tot buitengewone omstandigheden waarbij regionaal overstijgende (nationale) crisiscoördinatie plaatsvindt. Desondanks is de waarschijnlijkheid van het crisistype kernincidenten beperkt.

Conclusie

Gezien de beperkte waarschijnlijkheid van kernincidenten in VrAA wordt dit incidenttype niet meegenomen in de risicoanalyse.

3.5 Vitale infrastructuur

3.5.1 Verstoringen energievoorziening

Het crisistype verstoring energievoorziening is uitgesplitst in vier incidenttypen:

- Uitval elektriciteitsvoorziening
- Uitval gasvoorziening
- Uitval olievoorziening
- Uitval stadswarmte (VrAA)

Impact van uitval elektriciteitsvoorziening

De inrichting van het netwerk zorgt grotendeels voor het opvangen van landelijke uitvallen van de elektriciteitsvoorzieningen. Op lokaal niveau vormen overbelasting, veroudering en graafwerkzaamheden de meest voorkomende oorzaken van een stroomstoring. In 2020 hadden burgers gemiddeld 21 minuten geen stroom¹⁹ en trof elke onderbreking gemiddeld 100 burgers. Naast het beheer van het net, bewaakt TenneT de

¹⁹ <https://www.netbeheernederland.nl/nieuws/energienet-in-2020-meer-dan-99-99-procent-betrouwbaar-1437>

energiebalans, betrouwbaarheid en continuïteit van de Nederlandse elektriciteitsvoorziening. Liander is verantwoordelijk voor het regionale elektriciteitsnetwerk in de regio Amsterdam-Amstelland.

Vanwege de energietransitie neemt de afhankelijkheid van elektriciteit steeds meer toe en gaan consumenten steeds meer elektriciteit zelf produceren. Het elektriciteitsnetwerk is (nog) niet volledig toegerust op deze variëteit van stromen en pieken (congestie van het netwerk) waardoor het voor de netbeheerders moeilijker is om de juiste netbalans te handhaven. Hierdoor zal de kans op stroomuitval in de toekomst toenemen. De energietransitie leidt daarnaast ook tot een toenemend aantal grondwerkzaamheden. Leidingen moeten bijvoorbeeld vernieuwd worden om de toenemende hoeveelheid elektriciteit aan te kunnen.

Daarnaast is er een trend (en behoefte) dat energie gebufferd moet worden. Door wind en zon opgewekte energie die niet direct gebruikt wordt, kan worden opgeslagen in batterijen of in andere energiedragers. Zo wordt waterstof geproduceerd door elektrolyse met zonne- of windenergie geproduceerd en opgeslagen voor gebruik op een ander (piek)moment. Daarnaast wordt waterstof zelf ook meer en meer als energiebron gebruikt. Zowel voor particulieren (voertuigen) als private partijen (industrie) wordt een toename in het gebruik verwacht. De productie, transport en opslag brengt risico's met zich mee.

Het is van belang de ontwikkelingen rondom de energietransitie nauwlettend te volgen. VRAA kan dit doen door nauw samen te werken met partners.

Langdurige en grootschalige uitval van elektriciteitsvoorziening heeft een grote impact op de samenleving. Zo werd in december 2007 de Bommeler- en Tielerswaard gedurende enkele dagen getroffen door uitval van elektriciteit, waarbij ongeveer 50.000 huishoudens getroffen werden. Ook de grootschalige bovenregionale uitval van elektriciteit in Noord-Holland in maart 2015 en regionale uitval in juni 2016 en januari 2017 zijn goede voorbeelden. Doordat de verstoring relatief kort duurde bleven de effecten beperkt, maar de incidenten gaven een goed beeld van hoe een dergelijk incident doorwerkt op de maatschappij. Mogelijke effecten zijn uitval van bedrijfsvoering van bedrijven en instanties, het openbaar vervoer rijdt niet, telecommunicatie en ICT valt uit, rolluiken en beveiligingsinstallaties werken niet, hoogbouw kan niet van water worden voorzien, elektrische verwarming valt uit, koken met inductiekookplaat, magnetron en elektrische oven is niet mogelijk en medische apparatuur voor thuiszorg functioneert niet. De elektriciteitsuitval van 2015 liet zien dat ook de hulpverlening in problemen kan komen doordat mensen niet langer 112 kunnen bellen. De samenleving wordt door een sterkere afhankelijkheid van elektriciteit ook steeds kwetsbaarder en dat betekent dat de impact ook steeds groter wordt.

Impact van uitval gasvoorziening

De Nederlandse gasinfrastructuur is onder te verdelen in het landelijk gastransportnet en een groot aantal lokale distributienetten. Het gastransportnet wordt beheerd door Gastransport Services, onderdeel van de Nederlandse Gasunie. De gasdistributienetten vallen in Amsterdam-Amstelland onder toezicht en beheer van Liander. De gasvoorziening is echter wel afhankelijk van elektriciteit, dus er bestaat een verbinding tussen deze twee vitale voorzieningen. Een verstoring in de gasvoorziening houdt in dat alle huizen, bedrijven, ziekenhuizen, verzorgingshuizen en overige gebouwen die aangesloten zijn op het gasnet geen gas meer krijgen. Dit betekent dat het niet mogelijk is om op gasfornuizen te koken en er geen verwarming of warm water meer is. De gevolgen van een uitval van de gasvoorziening zijn hierdoor in de winter en/of met koud weer groter dan in andere jaargetijden. Vanwege de opbouw van de gasdistributienetten leiden storingen maar zelden tot onderbrekingen van de levering. De meest voorkomende oorzaak van een storing is het uitvoeren van grondwerkzaamheden waarbij leidingen beschadigd raken. Met het oog op de energietransitie is de verwachting dat het aantal werkzaamheden zal toenemen en daarmee ook de kans op verstoringen van de gasvoorziening. Samenwerking met partners is van groot belang bij het monitoren van deze ontwikkeling.

De impact van de uitval van gasvoorziening is doorgaans kleiner dan die van uitval van elektriciteit, maar de crisis in 2014 in Velsen heeft laten zien dat het uitvallen van gaslevering in een groot gebied wel voor grote problemen kan zorgen. Door de noodzaak om in elk object de gaskraan dicht te draaien alvorens het gas er

weer op kan, duurt de uitval langer en wordt de impact groter. Zeker in een strenge winter in een gebied met veel gasaansluitingen kan de impact van een dergelijk incident groot zijn.

Impact van uitval olievoorziening

De impact en waarschijnlijkheid van uitval olievoorziening zijn beperkt voor de regio. De beïnvloedingsmogelijkheden zijn beperkt, omdat de oliesector en veel andere sectoren nationaal en internationaal georganiseerd zijn. Bij schaarste of verstoringen worden beslissingen veelal op andere niveaus genomen. Daarnaast is de oliesector vrijwel geheel in handen van private partijen. De burgemeester of voorzitter Veiligheidsregio is alleen verantwoordelijk voor aanpak van de effecten voor openbare orde en openbare veiligheid. Het decentrale openbaar bestuur zal nationale maatregelen moeten handhaven, zoals een autoloze zondag en een snelheidsbeperking.

Impact uitval stadswarmte

Stadswarmte is in delen van Amsterdam in gebruik voor de levering van warmte voor verwarming en warmwater. Het Afval Energie Bedrijf (AEB) in Westpoort levert middels een netwerk warmte aan voornamelijk Westpoort, Amsterdam Nieuw-West en -Noord. De Vattenfall-centrale in Diemen levert warmte aan Amsterdam-Oost, Zuidoost en Zuid. Bij uitval is het voor de aangesloten huishoudens bijvoorbeeld niet mogelijk om gebruik te maken van warm water (douchen, verwarming). Vooral langdurige uitval en uitval ten tijde van vorst kan veel problemen veroorzaken, maar de impact is over het algemeen beperkt. Doordat elk netwerk slechts één warmteleverancier heeft en het netwerk relatief weinig verknoot is, is het risico op uitval voorspelbaar.

Conclusie

Gezien de waarschijnlijkheid en impact van de uitval van de elektriciteits- en gasvoorziening worden deze twee incidenttypen meegenomen in de risicoanalyse.

3.5.2 Verstoring drinkwatervoorziening

Het crisistype verstoring drinkwatervoorziening is uitgesplitst in drie incidenttypen:

- Uitval drinkwatervoorziening
- Problemen waterinname
- Verontreiniging in drinkwaternet

Drinkwater is een primaire levensbehoefte. Daardoor is de drinkwatervoorziening ook voor VrAA belangrijk. Waternet en PWN leveren het drinkwater in de regio. De Drinkwaterwet stelt hoge eisen aan de leveringszekerheid en de kwaliteit van het drinkwater.

Hieronder zijn de risico's voor de continuïteit van de levering en kwaliteit van het drinkwater voor Waternet beschreven en de wijze waarop Waternet daarmee omgaat. Voor PWN gelden soortelijke risico's en maatregelen. De leidingnetten van Waternet en PWN zijn gekoppeld, zodat ze elkaar kunnen helpen bij verstoringen in de drinkwatervoorziening.

Belangrijkste risico's voor de continuïteit en kwaliteit van het drinkwater:

1. Uitval bron en transportnet

Waternet heeft de beschikking over meerdere bronnen. De Rijn is de belangrijkste bron. Als die gedurende langere tijd onbruikbaar is, is een voorraad water aanwezig in de Amsterdamse Waterleidingduinen (AWD) en in de Waterleidingplas.

De mogelijkheid bestaat om naast of in plaats van water uit de Rijn of de Bethunepolder water in te nemen uit het IJsselmeer en uit het Amsterdam-Rijnkanaal. Ook kan – via een directe doorlevering tussen Nieuwegein en Leiduin – grondwater rechtstreeks op de zuivering worden gevoerd. Kans op leveringsproblemen door uitval van de bron zijn daardoor minimaal.

2. Uitval productie / zuivering

Waternet beschikt over twee productielocaties waar 'ruw water' wordt gezuiverd tot drinkwater. Door de bedrijfszekere opzet van de zuiveringen van Waternet is de kans op uitval van een gehele productielocatie minimaal. De meeste installaties zijn redundant uitgevoerd. Indien nodig kunnen omloopleidingen worden gemaakt of geopend langs zuiveringsstappen die in bepaalde situaties gemist kunnen worden.

Noodstroomvoorzieningen zijn aanwezig. Er is een voorraad chemicaliën en diesel aanwezig waarmee de productielocaties tien dagen autonoom kunnen doordraaien. Waternet beschikt over nooddraaiboeken om aan de wettelijke eisen voor levering te blijven voldoen indien één van beide locaties uitvalt. Bij verstoringen op één van beide productielocaties is het mogelijk de andere productielocatie meer te laten produceren en de levering geheel of gedeeltelijk over te nemen.

Beide productielocaties beschikken over twee drinkwaterreservoirs. De grotere pompstations in de stad beschikken eveneens over drinkwaterreservoirs waarmee een tijdelijke uitval of verstoring in de productie kan worden opgevangen. Er zijn noodkoppelpunten met andere drinkwaterbedrijven. Uitval van een zuivering zal dan ook niet gauw leiden tot leveringsuitval maar zal naar alle waarschijnlijkheid wel leiden tot drukkachten in delen van het leidingnet.

3. Verstoring in leidingnet

Voor het transport van drinkwater zijn meerdere aanvoerleidingen beschikbaar. Alle iets omvangrijker delen van het voorzieningsgebied kunnen via tenminste twee wegen worden gevoed. De belangrijkste pompstations kunnen deels elkaars distributiefunctie overnemen. Hierdoor is de impact van een leidingbreuk vrijwel altijd beperkt tot wijkniveau. Wel kan schade en overlast ontstaan door wateroverlast en sinkholes.

4. Afwijkende waterkwaliteit

De drinkwaterproductieprocessen zijn zeer robuust en zijn gebaseerd op een zogenaamde "multi-barrier"-zuivering. Als ondanks dat toch een microbiologische overschrijding optreedt, kan overgegaan worden op het geven van een kookadvies of chloren van het water. In geval van een chemische verontreiniging of langdurige uitval van levering kan middels de nooddrinkwatervoorziening voorzien worden in drie liter nooddrinkwater per persoon per dag en/of het leveren van noodwater (alleen geschikt voor het doorspoelen van het toilet en evt. om te douchen). Hiervoor zijn draaiboeken beschikbaar. Dit soort maatregelen zijn ingrijpend en leiden tot overlast voor (kwetsbare) burgers, instanties en bedrijven.

5. Beveiligingsincident

Drinkwater is een vitaal proces. De beveiliging is op basis van wetgeving voor vitale A-locaties ingericht. Dit geldt voor zowel de fysieke als digitale veiligheid. Beveiliging is gezien de snelle ontwikkelingen een doorlopend aandachtspunt. Naast de toegepaste risico reducerende maatregelen voor de fysieke en digitale beveiliging kunnen alle essentiële installaties 'op de hand' bediend worden.

Conclusie

Gezien de wettelijke eisen die gesteld worden aan de drinkwaterbedrijven en de voorbereidingen die Waternet en PWN getroffen hebben om verstoring van de drinkwatervoorziening te voorkomen is de kans op een grootschalige verstoring klein. Vanwege toenemende drukte in de ondergrond, toenemende vraag naar drinkwater en een toenemende kans op innameproblemen door klimaatverandering (droogte en bijbehorende verslechtering van de waterkwaliteit) is dit incidenttype toch opgenomen in de risicoanalyse.

3.5.3 Verstoring rioolwaterafvoer en afvalwaterzuivering

Het water dat we in huishoudens en voor industriële activiteiten gebruiken komt bijna altijd in de riolering terecht. Via – veelal ondergrondse – rioolbuizen en persleidingen komen duizenden liters afvalwater per seconde binnen op de rioolwaterzuiveringen (RWZI's). Daar wordt het afvalwater gezuiverd. Riolering en afvalwaterzuivering zijn twee verschillende maar gekoppelde systemen met cruciale waarde voor de samenleving. Bij langdurige uitval van deze systemen ontstaat al snel een serieus probleem voor de volksgezondheid en het milieu. Waternet is binnen VvAA de belangrijkste partner voor de dagelijkse

rioolwaterafvoer (in opdracht van de gemeente Amsterdam) en afvalwaterzuivering (in opdracht van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht).

Een aantal oorzaken kan leiden tot verstoring van de rioolwaterafvoer en afvalwaterzuivering. Deze zijn beschreven in het "Crisisbestrijdingsplan Afvalwater" van Waternet.

1. **Uitval elektriciteit**
Installaties functionerend op elektriciteit maken de afvoer van afvalwater en rioolwater mogelijk. Bij langdurige uitval van elektriciteit kan de afvoer van afvalwater uit de stad of verwerking op de RWZI enige tijd niet plaats vinden.
2. **Schade RWZI, riolering en persleidingen**
Het rioleringsysteem (rioolbuizen en persleidingen) kan zijn functie verliezen door schade aan deze leidingen. Vooral bij grote schade aan het hoofdpersleidingennetwerk kan de afvoer van grote hoeveelheden afvalwater uit de stad verstoord raken. Dan komt veel afvalwater op straat of in het oppervlaktewater terecht wat schadelijk kan zijn voor volksgezondheid en milieu.
3. **Hoosbuien**
Ten gevolge van klimaatverandering zullen hoosbuien steeds vaker voorkomen. De infrastructuur (riolering, wegen en kolken) kan deze hoeveelheden neerslag onvoldoende verwerken. Hierbij bestaat de kans dat kelders, souterrains en andere ruimtes al dan niet met vitale functies onder water komen te staan. Ook hoofdroutes voor het verkeer (met name tunnels daarin) kunnen minder goed begaanbaar worden.
4. **Falen installaties biogas**
Op twee RWZI's van Waternet in het gebied van VrAA wordt met biogas gewerkt. Op de RWZI Amstelveen wordt biogas verwerkt in een warmtekrachtinstallatie. Op de RWZI-West in het havengebied van Amsterdam wordt biogas tot aardgaskwaliteit verwerkt en in het openbare gasnetwerk verpompt. Bij deze RWZI's zijn buffers voor dit biogas aanwezig. Alle biogasinstallaties worden door Waternet (volgens ATEX-richtlijnen) streng bewaakt met betrekking tot de gasveiligheid.
5. **Lozing gevaarlijke stoffen**
Denk hierbij aan drugsafval, een tankauto-ongeluk, of (onbedoelde) activiteiten van bedrijven. Via het rioleringsnetwerk kunnen deze stoffen zich in een wijk verspreiden en in geval van slechte binnenhuisriolering kunnen gassen ook in pandig vrijkomen. Bij kleinere RWZI's kunnen deze stoffen het zuiveringsproces sterk beïnvloeden waardoor er impact op het milieu kan ontstaan.
6. **Uitval kantoor- en/of procesautomatisering**
Rioolgemalen en RWZI's worden aangestuurd met kantoor- en procesautomatisering (scada-systemen). Deze systemen kunnen deels uitvallen door verstoringen in de telemetrie (telefoon/GPRS) of in de software (o.a. cyberveiligheid). De afvoer van grote hoeveelheden afvalwater en de verwerking ervan kan hierdoor worden verstoord.
7. **Verstikking/ vergiftiging**
Bij het transport en de verwerking van afvalwater ontstaan gassen en andere schadelijke stoffen. Het 'rioolgas' waterstofsulfide (H₂S) is de meest voorkomende stof hierbij.

Conclusie

De belangrijkste oorzaken van het crisistype 'verstoring rioolwaterafvoer en afvalwaterzuivering' zijn extreme neerslag en uitval elektriciteitsvoorziening. Deze oorzaken zijn zelfstandige incidenttypen in dit regionaal risicoprofiel. Daarom is ervoor gekozen de verstoring van rioolwaterafvoer en afvalwaterzuivering onder deze incidenttypen mee te nemen.

3.5.4 Verstoring telecommunicatie en ICT

Het crisistype verstoring telecommunicatie en ICT heeft één incidenttype:

- (opzettelijke) verstoring, uitval of misbruik van een gedigitaliseerd proces, (informatie)systeem of informatiedienst

De rol van telecommunicatie en ICT wordt steeds belangrijker in onze samenleving. Waar vroeger veel bedrijfsprocessen autonoom georganiseerd werden, worden deze zaken steeds vaker centraal georganiseerd via telecommunicatie, datanetwerken en het Internet. De opkomst van 'Internet of Things'- apparaten die via een (Inter)netnetwerk aangestuurd worden, zoals rookmelders, sensors en koelkasten neemt de laatste jaren een vlucht. Een verstoring van telecommunicatie, maar voornamelijk Internet heeft dan ook een steeds grotere impact, op meerdere vitale sectoren. Zo zijn vitale sectoren als telecommunicatiediensten, radarcommunicatie, navigatie en aansturing van spoor, lucht en scheepvaart, satellietcommunicatie, bevoorradingsbedrijven en zorgleveranciers in hoge mate afhankelijk van de beschikbaarheid van digitale diensten, processen en systemen. De uitval van dergelijke vitale voorzieningen leiden vervolgens tot maatschappelijke domino-effecten, waarbij veel bedrijven niet langer kunnen opereren, bijvoorbeeld omdat financiële systemen wegvallen en beveiliging niet langer mogelijk is. Een uitval van een vitale digitale dienst, proces of systeem voor langere tijd heeft daarmee een grote impact op de samenleving. De eerdergenoemde toename van de afhankelijkheden maakt dat de impact in de komende jaren alleen maar groter wordt.

Ook hulpverleners hebben last van zo'n uitval of verstoring. Zo heeft recente casuïstiek laten zien dat onderlinge communicatie via P2000, mobiele telefonie en het crisissysteem LCMS niet ongevoelig zijn voor de uitval van spraak- en datacommunicatie. Het vormen van een goed beeld en daarmee crisisbesluitvorming wordt daardoor bemoeilijkt. Daarnaast was in juni 2019 sprake van een landelijke storing bij KPN met uitval van 112.

Uitval of verstoring van een digitale dienst, proces of systeem kan het gevolg zijn van een verstoring in de elektriciteitsvoorziening, maar er zijn ook andere oorzaken. Zo werd de uitval van ICT-diensten in Amsterdam in 2012 door een 'simpele' kabelbreuk veroorzaakt en was een langdurige verstoring van mobiele telefonie in Rotterdam bij Vodafone in 2012 het gevolg van een grote brand in een naastgelegen bedrijfspand. Daarnaast zijn er steeds meer voorbeelden van cybercrime waarbij datacommunicatie moedwillig wordt stilgelegd of gehinderd voor financieel gewin (ransomware) of verstoring van de maatschappij.

Conclusie

Een gehele of gedeeltelijke uitval van een digitale dienst, proces of systeem is waarschijnlijk en reeds meermaals voorgekomen. In de meeste gevallen is dit niet opzettelijk, maar het gevolg van een fout in het netwerk of grootschalige uitval van elektriciteitsvoorziening. Wereldwijd zijn er echter steeds meer voorbeelden van cybercrime waarbij financieel gewin of verstoring het doel is. De toename van de afhankelijkheid van het Internet maakt dat de impact groot is en in de nabije toekomst verder zal toenemen. Het incidenttype uitval of verstoring van een digitale dienst, proces of systeem wordt daarom meegenomen in de risicoanalyse.

3.5.5 Verstoring afvalverwerking

Het crisistype verstoring afvalverwerking is uitgesplitst in twee incidenttypen:

- Uitval afvalverwerking
- Uitval afvalinzameling

Het scenario Uitval afvalverwerking leidt niet tot ernstige of risicovolle (regionale) situaties in VrAA. Er zijn namelijk voldoende uitwijkmogelijkheden voor afvalverwerking. Nederland kent twaalf grote verbrandingsovens en één daarvan is het Afval Energie Bedrijf (AEB) in Amsterdam. De verbrandingsovens in Nederland werken samen, bij uitval van AEB kan uitgeweken worden naar een andere verbrandingsoven. Dit is echter geen reguliere taak en vergt de nodige afstemming over capaciteit en uitwijkmogelijkheden. Een dergelijk scenario leidt tot hogere kosten en vertraging van de afvalverwerking en heeft effect op de warmteleverantie aan het warmtenet. Ook zorgt het voor een opstapeling van afval dat het risico van broei met zich meebrengt. Een grootschaliger effect is wanneer twee (grote) afvalverwerkers gelijktijdig uitvallen,

bijvoorbeeld wanneer naast het stilvallen van AVR Rotterdam door brand (september 2023) ook AEB zou uitvallen.

Een scenario dat waarschijnlijker is, is uitval van de afvalinzameling. Een langdurige uitval van de afvalinzameling kan tot de volgende problemen leiden:

- Stankoverlast
- Ongedierteplaag
- Maatschappelijke onrust
- Ontstaan besmettingsbronnen als gevolg van rottingsprocessen.

Indien de impact van een dergelijk scenario te groot dreigt te worden, moeten alternatieve wijzen van afvalinzameling georganiseerd worden (bijvoorbeeld inhuur gespecialiseerde bedrijven).

Conclusie

Gezien de beperkte impact van beide scenario's onder het crisistype verstoring afvalverwerking, worden beide incidenttypen niet meegenomen in de risicoanalyse.

3.5.6 Verstoring voedselvoorziening

Het crisistype verstoring voedselvoorziening omvat één incidenttype

- Uitval distributie

Een ernstige uitval van voedselvoorziening waarbij alleen VrAA getroffen wordt is ondenkbaar. Het is aannemelijker dat dit incidenttype zich als (inter-)nationale crisis zal voordoen. Wanneer een dergelijke crisis zich voordoet zal dit leiden tot buitengewone omstandigheden waarbij (nationale) crisiscoördinatie plaatsvindt. Het treffen van maatregelen op het gebied van de voedselvoorziening is in beginsel dan ook belegd bij de nationale overheid en de Europese Unie. De Veiligheidsregio vervult daarbij slechts een uitvoerende taak.

Kleinschaliger incidenten in de voedselvoorziening die zich in de regio voordoen zullen niet van lange duur zijn. Door marktwerking zal de distributie snel vanuit elders op gang komen.

Conclusie

Gezien de schaalgrootte van een internationale voedselcrisis enerzijds, en anderzijds de beperkte impact van een regionale verstoring van de voedselvoorziening, wordt het incidenttype verstoring voedselvoorziening niet meegenomen in de risicoanalyse.

3.6 Verkeer en vervoer

3.6.1 Luchtvaartincidenten

Het crisistype luchtvaartincidenten is uitgesplitst in twee incidenttypen:

- Incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein
- Incident vliegtoestel bij vliegshows (niet van toepassing voor VrAA)

VrAA heeft zelf geen luchtvaartterrein. Luchthaven Schiphol, in Veiligheidsregio Kennemerland (VrK) ligt tegen de grens van VrAA aan. Schiphol krijgt een vergunning voor ongeveer 440.000 vliegbewegingen per jaar. Totdat dit aantal wettelijk is vastgelegd, zal dit aantal variëren.

Een aanzienlijk deel van deze vliegbewegingen gaat, afhankelijk van de windrichting, over VrAA, doordat een aantal belangrijke aan- en uitvliegroutes van Schiphol over de regio loopt. Bovendien is op grotere hoogte doorgaand vliegverkeer.

De kans op een vliegtuigongeval is het grootst bij het opstijgen en het landen. In verband met de verstedelijking van het grondgebied is de kans op een hoge impact groter. Dit hangt natuurlijk ook af van het de locatie van het incident. In 1992 stortte een vliegtuig neer in de woonwijk Bijlmermeer. De impact van een

dergelijk incident is veel groter dan dat van het vliegtuig dat in 2009 in de polder langs de A9 neerstortte. Het risicogebied beslaat naast VrAA en VrK, ook Veiligheidsregio Noord-Holland Noord, Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland, Veiligheidsregio Utrecht en Veiligheidsregio Hollands-Midden. De impact van een vliegtuigongeval is groter als er kwetsbare objecten of vitale infrastructuur bij betrokken is. Binnen een straal van 10 km van Schiphol bevinden zich de volgende kwetsbare objecten. Binnen dezelfde straal van de luchthaven vindt in algemene zin 10% van de luchtvaartongevallen plaats.

Tabel 3 - Kwetsbare objecten binnen een straal van 10 km van Schiphol in de regio AA

Risicofactor	Definitie / Voorbeeld
Infrastructuur	Snelwegen
	A4, A5, A9, A10
Verstedelijking	>20% gebied met > 240 inwoners/per hectare
	Amsterdam
Hoogbouw	33 hoge gebouw aanwezig tussen 150m - 75m
Opslag gevaarlijke stoffen	Tankpark met > 107 m3/km2
	Oiltanking, BP
Procesindustrie	Aanwezigheid basischemie of complexe fijn chemie
	Westelijk Havengebied, Amsteldijk

Conclusie

Gezien de incidenten in de afgelopen jaren, de grote impact, de aanwezigheid van kwetsbare objecten binnen een straal van 10 km van de landingsbaan wordt het incidenttype incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein meegenomen in de risicoanalyse.

3.6.2 Incidenten op of onder water

Het crisistype incidenten op of onder water is uitgesplitst in vier incidenttypen:

- Incident waterrecreatie en pleziervaart
- Incident beroepsvaart (anders dan met gevaarlijke stoffen)
- Incident op ruim water
- Grootschalig duikincident

De regio bestaat voor een groot deel uit wateroppervlakte en daar zijn de volgende voorbeelden een greep uit een nog veel langere lijst. De belangrijkste vaarwegen voor de beroepsvaart in VrAA zijn het Noordzeekanaal, het Amsterdam-Rijnkanaal, het IJ, het IJ-meer en de Amstel. In de regio is tevens een aantal recreatieplassen, namelijk de Sloterplas, de Gaasperplas, de Poel, de Nieuwe Meer, de Ouderkerkerplas en de Westeinderplassen. Daarnaast heeft Amsterdam haar grachtengordel die veel bekijks trekken.

De risico's met betrekking tot ongevallen op het water worden grotendeels bepaald door de activiteiten op het Noordzeekanaal. De risico's betreffen zowel incidenten met gevaarlijke stoffen (dit incidenttype wordt uitgewerkt onder het crisistype incidenten met brandbare/explosieve respectievelijk giftige stof in open lucht) als incidenten met passagiersboten (rondvaartboten en rivier- en zee cruiseschepen).

Ten aanzien van grote passagiersboten en de kleine scheepvaart geldt dat de waarschijnlijkheid en impact klein zijn; de kans op slachtoffers en schade is klein. Incidenten op de kleine scheepvaart met enkele slachtoffers worden afgehandeld conform de procedure waterongevallen. Deze procedure geldt niet voor de middelgrote passagiersvaart, zoals rondvaartboten, veerboten en partyboten. Voor de grote scheepvaart gelden veiligheidsmaatregelen, waaronder de aanwezigheid van een veiligheidsorganisatie. Hieronder vallen bijvoorbeeld de cruiseschepen die Amsterdam aan doen. Deze 'varende steden' hebben eigen hulpverleningscapaciteiten. Voor de middelgrote passagiersvaart zijn dergelijke maatregelen niet van toepassing. De impact van een incident met middelgrote passagiersvaart zal daarom groter zijn dan de impact van een incident met grote passagiersboten en met kleine pleziervaart.

Een klein deel van het IJ-meer en Markermeer valt binnen de grenzen van VrAA. Hoewel de waarschijnlijkheid van incidenten op de hoofdvaarroute groter is dan in de randmeren, wordt incidenttype incident op ruim water niet meegenomen in de risicoanalyse. Omdat beide meren slechts voor een klein deel binnen VrAA vallen, is de waarschijnlijkheid van het incidenttype incident op ruim water beperkt.

Conclusie

Het incidenttype incident met middelgrote (passagiers)vaart wordt meegenomen in de risicoanalyse.

3.6.3 Verkeersincidenten op land

Het crisistype verkeersincidenten op land is uitgesplitst in twee incidenttypen:

- Incident wegverkeer
- Incident treinverkeer

VrAA is zowel een knooppunt van wegverkeer als spoorverkeer.

- Rijkswegen: A1 (Amsterdam-Amersfoort), A2 (Amsterdam-Utrecht), A4 (Amsterdam-Den Haag), A5 (Amsterdam-Hoofddorp), A8 (Amsterdam-Zaandam), A10 (Amsterdam-Zaanstad) en A200 (Amsterdam-Haarlem).
- Spoor: traject Amsterdam-Utrecht, traject Amsterdam-Den Haag/Leiden, traject Amsterdam-Haarlem en traject Amsterdam-Alkmaar

Na een daling van het aantal verkeersongevallen tijdens Corona is het aantal verkeersongevallen al dan niet met gewonden of doden weer toe²⁰. We zien met name een toename van verkeersongevallen met e-bikes, het aantal jongeren dat door een verkeersongeval met een elektrische fiets op de SEH is terechtgekomen voor ernstig letsel is in de periode 2018-2022 verviervoudigd. In 2022 vonden onder 12-17 jarigen tenminste 500 SEH-bezoeken plaats voor ernstig letsel na een ongeval met een elektrische fiets. Dat is tien procent van het totaal van alle SEH-bezoeken voor ernstig letsel door een fietsongeval in deze leeftijdsgroep.

In vergelijking met het aantal ongevallen op de weg vinden nauwelijks ongevallen op het spoor plaats. Het gaat om enkele ongevallen per jaar. De waarschijnlijkheid van spoorwegongevallen is klein ten opzichte van ongevallen op de weg. Wel is de impact vaak groter, zoals was te zien bij de treinbotsingen bij Amsterdam Centraal Station in 2007 en bij Amsterdam Westerpark in 2012. De diverse spoortrajecten maken de waarschijnlijkheid van treinongevallen groter. Daarnaast worden er ook veel gevaarlijke stoffen via het spoor vervoerd, waardoor eventuele effecten ook toenemen.

Hoewel ongelukken zich de afgelopen jaren minder vaak voordoen op weg en spoor, kan een grootschalige en langdurige stremming van het verkeer een grote impact hebben. Zo kan door mist of plotselinge heftige regenval een kettingbotsing ontstaan, maar kan ook als gevolg van extreme ijzel en sneeuwval het verkeer (zowel op weg als spoor) onregelmatig raken. Dit kan zelfs gevolgen hebben voor de paraatheid van de hulpverleningsdiensten. Aangezien VrAA zowel op weg als spoor een knooppunt is, kan een grootschalige en langdurige stremming een grote impact hebben ook buiten VrAA. In verband met bevoorrading en doorvoer van goederen kan economische schade optreden. In recente jaren zijn verstoringen echter beperkt gebleven en is een grote hulpverleningscapaciteit beschikbaar in de regio.

Conclusie

Gezien het feit dat VrAA een verkeersknooppunt is voor weg en spoor en de waarschijnlijkheid wordt het incidenttype incident treinverkeer meegenomen in de risicoanalyse.

3.6.4 Incidenten in tunnels

Het crisistype incidenten in tunnels is uitgesplitst in drie incidenttypen:

- Incident in treintunnels en ondergrondse stations

²⁰ STAR: Smart Traffic Accident Reporting (star-verkeersongevallen.nl)

- Incident in wegtunnels
- Incident in tram- en metrotunnels en ondergrondse stations

VrAA wordt gekenmerkt door tunnels in alle modaliteiten (weg-, metro-, trein-, tram-, voetgangers- en fietstunnels). Op de Arenatunnel na zijn alle oudere tunnels gerenoveerd en hiermee voldoen de wegtunnels een de vigerende wetgeving. Voor de toekomstige tunnel aan de Zuidas zullen de bouwwerkzaamheden de komende periode starten. De effecten van incidenten in tunnels kunnen vergroot worden door het ontstaan van brand. Deze effecten snelle hittetoename en met name de sterke rookontwikkeling worden beheerst door de in de tunnel aanwezige installaties. Door het vervoer van gevaarlijke stoffen door tunnels ontstaat een extra risico, mogelijk ook buiten de tunnel.

De Hemspoortunnel, met een lengte van 1.600 m, is de enige spoortunnel binnen VrAA. In VrAA zijn daarnaast negen wegtunnels en wordt rondom de Zuidas nog een wegtunnel ontworpen. Een incident in een wegtunnel is het meest waarschijnlijke scenario van incidenten in tunnels. Op basis van de Wet aanvullende regels veiligheid wegtunnels (Warvw) dienen tunnels in Nederland te beschikken over een veiligheidsbeheersplan (VBP). Het VBP is het instrument, waarmee de Tunnelbeheerder het afgesproken veiligheidsniveau in de gebruiksfase handhaaft. Mede daardoor is de impact van dit scenario kleiner dan de impact van de overige tunnelincidenten. In VrAA zijn momenteel twee metrotunnels in gebruik.

De Oostlijn loopt tussen het Centraal station en het Amstelstation en hierin bevinden zich vijf ondergrondse stations. De Noord-Zuidlijn loopt tussen Amsterdam Noord en station Zuid en heeft ook vijf ondergrondse stations. De kans op ongevallen is laag in vergelijking met wegtunnels. Het mogelijke aantal slachtoffers in metrotunnels is echter fors hoger dan in wegtunnels. Ongevallen in de metro hebben een bijzonder karakter gezien de beperkte mogelijkheden voor zelfredzaamheid, de beslotenheid en slechte bereikbaarheid voor de hulpverleningsdiensten. Dit geldt met name als een metro tussen twee stations tot stilstand is gekomen.

Conclusie

Aangezien VrAA gekenmerkt wordt door een hoge tunneldichtheid, dient het crisistype incidenten in tunnels meegenomen te worden in de risicoanalyse. Omdat er in Nederlandse wegtunnels zelden dodelijke ongevallen plaats vinden en het wettelijke veiligheidsniveau aanzienlijk hoger ligt dan omringende landen nemen we wegtunnels niet mee in het regionale risicoprofiel.

In metrotunnels vinden ook weinig incidenten plaats, maar als er incidenten optreden, al dan niet door brandstichting, kan het aantal slachtoffers flink oplopen. Om deze rede nemen we incidenttype Incident in tram- en metrotunnels en ondergrondse stations wel mee in het risicoprofiel.

3.7 Gezondheid

3.7.1 Bedreiging volksgezondheid

Het crisistype Bedreiging volksgezondheid is uitgesplitst in vijf incidenttypen:

- Besmettingsgevaar via contactmedia
- Feitelijke grootschalige besmetting zonder ziekteverschijnselen
- Besmettingsgevaar vanuit buitenland
- Besmettingsgevaar in eigen regio
- Dierziekten overdraagbaar op mens

In de huidige systematiek omvat dit crisistype plotselinge gebeurtenissen, inzichten in of vermoedens over een directe bedreiging voor de volksgezondheid van een grote groep personen, maar nog zonder veel ziektegevallen. Tegelijkertijd beperkt dit crisistype zich tot risico's naar aanleiding van virussen, infecties en bacteriën.

Van belang is om rekening te houden met een (nog) hoger aantal kwetsbaren in VrAA als gevolg van de stijging van de gezondheidsrisico's. De gezondheidsrisico's lopen op door klimaatsverandering, vergrijzing, complexere

zorg in thuissituaties, teruglopende vaccinatiegraad en de arbeidskrachte in het zorgdomein. Het groter aandeel kwetsbaren is van invloed op het veiligheidsproblematiek en daarmee op andere incidenttypen en scenario's.

Klimaatverandering heeft (naast dat het van invloed is op de 'slecht weer' scenario's, zoals storm, hitte en wateroverlast) gevolgen voor de gezondheid van de burgers van VrAA omdat de warmte moeilijker verdwijnt uit de bebouwing en met name 's nachts de temperaturen niet dalen (hitte-eiland effect). Bovendien kan in stedelijke gebieden door de aanhoudende hitte, de hoge luchtdruk, verkeersintensiteit en het gebrek aan wind, smog ontstaan. Voor (kwetsbare) burgers geeft dit extra risico op astma, hartziekten en longkanker.

Daarbij verandert het zorgdomein. De ontwikkelingen, zoals de vergrijzing, arbeidskrachte en complexere zorg in thuissituaties hebben effect op het bieden van zorg en het kunnen continueren van zorg tijdens alle omstandigheden (rampen en crises) door de zorgpartners. Alle ketenpartners in de zorg hebben te kampen met personeelstekorten, het aantal kwetsbare ouderen in Amsterdam (75+) neemt in 2030, in vergelijking met 2020, toe met 53% en het hoge aantal toeristen hebben een grote zorgvraag tot gevolg. Daarbij komt ook dat een groot aantal mensen gebruik maakt van geestelijke gezondheidszorg en de regio significant scoort op de gezondheidsindicatoren (roken, bewegen), de sociaaleconomische indicatoren en de fysieke leefomgeving.

De zorg bereidt zich hierop voor, door middel van het in kaart brengen van de ontwikkelingen in het Regiobeeld van het Regionaal Orgaan Acute Zorg. Daarnaast ook afspraken en (preventieve) maatregelen in het Integraal Zorgakkoord en het Gezond en Actief Leven Akkoord. Tegelijkertijd wordt op dit moment gewerkt aan het Regionaal Zorgrisicoprofiel waarin gekeken wordt naar de meest relevante incidenttypen voor de (niet) acute en publieke geneeskundige zorg en worden per incidenttype de knelpunten benoemd, die de continuïteit van de zorg begrenzen. Het Zorgrisicoprofiel en Regionaal Risicoprofiel van de Veiligheidsregio liggen in elkaars verlengde.

Vanwege de demografische samenstelling is VrAA kwetsbaar voor het crisistype Bedreiging volksgezondheid. Voorbeelden van deze demografische samenstelling zijn: de klimaatverandering, de ontwikkelingen in het zorgdomein, de nabijheid van Schiphol, het grote aantal buitenlandse bezoekers, het reizen van inwoners voor werk en vakantie, de vele evenementen en de industriële activiteiten binnen VrAA.

Conclusie

VrAA is kwetsbaar voor dit crisistype. Omdat er (nog) geen sprake is van veel ziektegevallen en de impact pas relatief groot wordt als de dreiging een daadwerkelijke ziektegolf veroorzaakt, wordt Bedreiging volksgezondheid niet meegenomen in de risicoanalyse.

3.7.2 Ziektegolf

Het crisistype ziektegolf is uitgesplitst in twee incidenttypen:

- Ziektegolf besmettelijke ziekte
- Ziektegolf niet besmettelijke ziekte

Sinds 1918 hebben zich vijf griep пандемієën voorgedaan. In 1918 zijn miljoenen mensen overleden aan de Spaanse griep. In 1957 overlijden tienduizenden mensen aan de gevolgen van de Aziatische griep. De Hongkonggriep van 1968 maakt ook tienduizenden slachtoffers. In 2009 maakte de Mexicaanse griep meer dan 10.000 dodelijke slachtoffers, waarvan 54 in Nederland, en vanaf begin 2020 was er natuurlijk COVID-19 waaraan ongeveer 48.000 mensen in Nederland gestorven zijn.

De huidige ervaringen laten zien dat een grootschalige ziektegolf (pandemie) tot maatschappelijke ontwrichting kan leiden. Niet alleen burgers en het bedrijfsleven worden getroffen, maar ook de continuïteit van overheid en hulpdiensten komt onder druk te staan. De dreiging van een pandemie leidt tot grote politieke, bestuurlijke en maatschappelijke aandacht.

De huidige wereld heeft een grote globalisering ondergaan. Mensen reizen meer dan ooit tevoren, waardoor een infectieziekte zich met grote snelheid kan verspreiden over de wereld.

Aandacht voor infectieziekten die van dier op mens overgedragen kunnen worden (zoönosen) is toegenomen. Daarnaast speelt klimaatverandering een rol waardoor we veranderingen zien in temperatuur en weersomstandigheden. Deze hebben invloed op het gedrag van de mens die bijvoorbeeld vaker het water opzoekt in warme perioden. Aan de andere kant zien we ook wijzigingen in het voorkomen van vectoren (dragers) zoals muggen die in het verleden vooral in de tropen voorkwamen en nu steeds vaker zich in noordelijker gelegen gebieden vestigen. Tevens zien we dat de vaccinatiebereidheid in de samenleving voor vaccinaties via het Rijksvaccinatieprogramma terug blijft lopen en er regio's zijn waar zorgelijke situaties lijken te ontstaan. Deze combinatie van factoren maakt dat een nieuwe grote uitbraak van een infectieziekte mogelijk niet eens heel ver weg hoeft te zijn.

Conclusie

VrAA is kwetsbaar voor dit crisistype. Gecombineerd met de enorme impact van het incidenttype ziektegolf besmettelijke ziekte, wordt crisistype Ziektegolf met een besmettelijke ziekte meegenomen in de risicoanalyse.

3.8 Sociaal-maatschappelijke omgeving

3.8.1 Gevolgen terroristische aanslag

Het crisistype Gevolgen van een terroristische aanslag is uitgesplitst in twee incidenttypen:

- Maatschappelijke gevolgen naar aanleiding van terroristische aanslag binnen de veiligheidsregio
- Maatschappelijke gevolgen naar aanleiding van terroristische aanslag buiten de veiligheidsregio

In december 2023 verhoogde de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) het dreigingsniveau terrorisme van 3 (aanzienlijk) naar 4 (substantieel). Dit betekent dat er een reële kans is dat een aanslag in Nederland plaatsvindt. Een optelsom van ontwikkelingen zorgt voor de verhoging van het dreigingsniveau. Door het gewelddadige conflict in Israël en de Palestijnse gebieden, koranschendingen in verschillende Europese landen en de oproepen tot aanslagen van terroristische organisaties is de dreiging vanuit het jihadisme toegenomen. De aanslagen die de afgelopen jaren in ons omringende landen hebben plaatsgevonden laten zien dat individuen aan deze oproepen gehoor geven. Ook een aantal arrestaties in naburige Europese landen van verdachten die de intentie hadden om uit jihadistisch motief een aanslag te plegen zijn hier voorbeelden van. Daarnaast is de dreiging vanuit het rechts-extremisme en anti-institutioneel extremisme onverminderd aanwezig.²¹

Terroristen hanteren verschillende werkwijzen, van eenlingen met messen die insteken op mensen tot gecoördineerde reeksen van aanslagen met vuurwapens en explosieven op en binnen menigtes. De waarschijnlijkheid en specifieke locatie van aanslag(en) zijn moeilijk te bepalen, maar afgaande op het dreigingsniveau in Nederland is de kans reëel.

Een aanslag brengt veelal een sociaal-maatschappelijke reactie teweeg waarbij het van belang is dat overheid en welzijnsinstellingen gecoördineerd de samenleving ondersteunen. Het uitgangspunt is het verkleinen en voorkomen van ontwrichting. De inzet van Draaiboek Vrede van de gemeente Amsterdam biedt een handvat om tegenstellingen tussen verschillende groepen te indiceren en om – daar waar ruimte is – nader tot elkaar te komen.

De maatschappelijke impact van een aanslag hangt af van de omvang en aard daarvan. Daarbij gaat het niet alleen om het aantal slachtoffers, maar ook om de soort aanslag, de locatie van de aanslag de aanslagplegers, de kans op een vervolgaanslag, de snelheid waarmee verdachten worden opgepakt, etc. De aanslag in Amsterdam op Centraal Station (2018) leidde tot enkele zwaargewonde slachtoffers, waar hulpverleningsdiensten op moesten acteren. De dader werd direct door de politie uitgeschakeld. De maatschappelijke impact was gering. Bij de tramaanslag in Utrecht (2019) was de maatschappelijke impact

²¹ Dreigingsbeeld Terrorismen Nederland – NCTV; december 2023

groter. Hier waren vier doden te betreuren en raakten zes passagiers gewond. De dader was enkele uren voortvluchtig en het was onduidelijk of er meer daders in het spel waren en of er een kans op vervolgaanslagen was. Het dreigingsniveau terrorisme werd verhoogd naar 5. Inwoners van Utrecht werd geadviseerd binnen te blijven. Op treinstations in de grote steden en op luchthavens werd extra beveiliging ingezet.

Een sociaal maatschappelijke reactie op een aanslag is niet op voorhand gebonden aan de eigen gemeente, maar kan ook plaatsvinden wanneer de aanslag in een andere gemeente, regio of land plaatsvindt. Naast de genoemde aanslagen in Nederland valt te denken aan, maar ook de aanslagen in Parijs (2015 – 2020), Brussel (2016, 2017), Londen (2015, 2017, 2019, 2020) en Nice (2016, 2020). De recente opleving (2023) van het conflict tussen Israël en de Palestijnse gebieden zorgt ook in onze regio voor spanningen in de samenleving. Deze – en vele andere aanslagen – hebben zowel kortstondig als langdurig maatschappelijke gevolgen teweeggebracht.

De driehoek is bij een aanslag binnen de territoriale grenzen van VrAA het bevoegd gezag. Burgemeester, Openbaar Ministerie en de politie stemmen in dit overleg de beleidskaders af en zetten opsporingsprocessen in gang. Aanvullend hierop zal (de crisisorganisatie van) VrAA zich richten op de terrorismegevolgbestrijding.

Conclusie

De NCTV heeft het dreigingsniveau terrorisme verhoogt naar niveau 4 (substantieel). Er is een reële kans dat een aanslag in Nederland plaatsvindt. De weerslag die een aanslag heeft op de samenleving is niet per definitie gebonden aan gemeente- of regiogrenzen en kan zeer groot zijn. Dit incidenttype wordt daarom meegenomen in de risicoanalyse.

3.8.2 Verstoring openbare orde

Het crisistype verstoring openbare orde is uitgesplitst in drie incidenttypen:

- Wanordelijkheden rondom manifestaties
- Gewelddadigheden rondom evenementen
- Maatschappelijke onrust en buurt gerelateerde wanordelijkheden

Over het algemeen is het aantal geweldplegingen tijdens manifestaties en evenementen redelijk beperkt. Rondom voetbalwedstrijden is wel een duidelijke stijging van wanordelijkheden. Een goede voorbereiding tussen de betrokken partners en handhaving van de wettelijke kaders maken wanordelijkheden beter beheersbaar. Verstoringen tussen grote groepen komen relatief weinig voor en de waarschijnlijkheid van wanordelijkheden is laag.

Maatschappelijke onrust en buurt gerelateerde wanordelijkheden komen niet of nauwelijks voor wel. Er zijn afgelopen jaren verschillende incidenten geweest rondom 'drillrap' in Amsterdam Zuidoost en Nieuw-West. De verwachting is dat dit ook komende jaren aanhoudt. Daarnaast hebben er afgelopen jaren enkele wanordelijkheden in Amsterdam plaatsgevonden naar aanleiding van het WK-voetbal, Champions League en de Eredivisie. Emoties rondom het voetbal kunnen hoog oplopen waardoor uitingen ontaarden in openbare ordeverstoringen. Echter, hieraan lag geen maatschappelijke onrust ten grondslag. Bij dit incidenttype is de driehoek nadrukkelijk het bevoegd gezag en (de crisisorganisatie van) VrAA zal zich, indien nodig, richten op de effectbestrijding. De waarschijnlijkheid van dit incidenttype is laag.

Verwachting is dat komende jaren dit risico groter zal worden binnen VrAA en dat de intensiteit van de emoties zal toenemen. Een voorbeeld hiervan zijn de discussies rondom klimaat, polarisatie, wantrouwen in de (lokale) overheid en afscheiding van groepen binnen onze samenleving.

Specifiek aan deze incidenttypen is het voorkomen en bestrijden van maatschappelijke onrust, wat vaker een gevolg is dan een incident op zichzelf. Het resultaat is afhankelijk van de samenwerking tussen lokale partners zoals gemeente, politie, burgers, instellingen uit het maatschappelijk middenveld, het lokale bedrijfsleven en de media. Kortom de publiek private samenwerking. Deze gevolgbestrijding vindt echter conform reguliere crisisbeheersing plaats.

Conclusie

Verstoringen tijdens manifestaties komen relatief beperkt voor. Daarnaast zien we dat maatschappelijke onrust en wanordelijkheden in buurten eerder een gevolg zijn van andere incidenttypen. Daarom neemt VrAA de incidenttypen van verstoring openbare orde niet mee in de risicoanalyse.

3.8.3 Paniek in menigten

Het crisistype paniek in menigten omvat één incidenttype:

- Paniek tijdens grote festiviteiten, concerten en demonstraties

Jaarlijks vinden in VrAA (ruim) meer dan honderd evenementen, concerten en demonstraties plaats met meer dan 5.000 bezoekers (in de 'coronajaren' lag dit aantal logischerwijs aanzienlijk lager). In de regio worden relatief veel evenementen georganiseerd. Koningsdag, SAIL en de Pride zijn enkele evenementen waar vele honderdduizenden bezoekers op af komen.

Paniek in menigten is het gevolg van een (trigger-)gebeurtenis, met mogelijk een groot aantal slachtoffers. Elk incident kan leiden tot ongecontroleerde vluchtreacties van publiek en omstanders. Men signaleert immers gevaar en handelt daarnaar. In een grote mensenmassa is echter weinig ruimte om te vluchten waardoor verdrukking ontstaat. Dit wordt van buitenaf gezien als 'paniek'. Het aantal aanwezigen, de hoeveelheid ruimte om te vluchten en de trigger bepalen de impact van een dergelijk incident.

Bij grote festiviteiten, concerten en demonstraties is niet alleen de paniekreactie een verzwarende factor van het risico, maar is het risico ook groter door het grote aantal aanwezige mensen in een beperkte ruimte en aanwezigheid van tijdelijke constructies. Dit verslechtert de bereikbaarheid van een incidentlocatie en vergroot het risico op het vallen van slachtoffers. Dit maakt dat het incidenttype vergroot wordt naar incident tijdens grote festiviteiten, concerten en demonstraties.

Voorbeelden van dit incidenttype in VrAA zijn alweer van iets langer geleden. Tijdens de Dodenherdenking op de Dam in 2010 ontstond paniek in de mensenmassa naar aanleiding van schreeuwen tijdens de twee minuten stilte. Als gevolg hiervan kwam de mensenmassa in beweging, struikelden mensen over hekken en vertraptten mensen elkaar. In totaal raakten 63 mensen (licht) gewond. Ook bij de Ajax huldiging in 2011 kwam een groep mensen in het publiek in verdrukking.

De waarschijnlijkheid van zo'n scenario is moeilijk in te schatten. Paniek kan ontstaan daar waar veel mensen in een beperkte ruimte bij elkaar zijn. Aangezien in VrAA relatief veel grote evenementen georganiseerd worden is de waarschijnlijkheid van dit incidenttype in de regio groter dan in andere regio's.

Conclusie

Gezien het grote aantal evenementen dat in VrAA georganiseerd wordt, wordt het incidenttype incident tijdens grote festiviteiten, concerten en demonstraties meegenomen in de risicoanalyse. Er wordt gesproken over een 'incident', omdat er niet altijd sprake hoeft te zijn van paniek.

4. Conclusie risico-inventarisatie

In het risicobeeld is beschreven wat er in de regio van VrAA kan gebeuren. Op basis van dit risicobeeld is een eerste selectie gemaakt van incidenttypen die meegenomen worden in de risicoanalyse. Een te brede selectie brengt namelijk een vertroebeld beeld van de regio. Om de kwaliteit van het risicoprofiel en de aanbevelingen die daaruit volgen te kunnen waarborgen is daarom een selectie noodzakelijk.

De risico-inventarisatie resulteert in toevoeging van 26 incidenttypen aan de risicoanalyse. Ten opzichte van het vorige risicoprofiel zijn twee nieuwe incidenttypen opgenomen: hittegolf en verstoring drinkwatervoorziening.

Tabel 4 - Geselecteerde incidenttypen na de risico-inventarisatie

Maatschappelijk thema	#	Crisistype/ incidenttype	Geselecteerd scenario en nummer in RRP
Natuurlijke omgeving	1	Overstroming vanuit zee	
	2	Overstroming door hoge rivierwaterstanden	
	3	Vollopen van een polder/ dijkdoorbraak	✓ 1
	4	Bosbrand	
	5	Heide, (hoog)veen- en duinbranden	
	6	Koudegolf, sneeuw en ijzel	
	7	Hitte golf	✓ 2
	8	Zware storm	✓ 3
	9	Droogte	✓ 4
	10	Wateroverlast als gevolg van extreme neerslag	✓ 5
	11	Aanhoudende laaghangende mist	
	12	Aardbeving	
	13	Ongedierte	
	14	Ziektegolf	
Gebouwde omgeving	15	Grote brand in object met kwetsbare doelgroep	✓ 6
	16	Grote brand in gebouwen met een grootschalige publieksfunctie	
	17	Grote brand in bijzonder hoge gebouwen	✓ 7
	18	Grote brand in ondergrondse bebouwing	✓ 8
	19	Brand in dichte binnensteden	
	20	Brand in cultureel erfgoed	

Maatschappelijk thema	#	Crisistype/ incidenttype	Geselecteerd scenario en nummer in RRP
	21	Instorting/ verzakking	✓ 9
	22	Instorting door gebreken constructie of fundering	
Technologische omgeving	23	Incident brandbare/ explosieve stoffen vervoer op weg	
	24	Incident brandbare/ explosieve stoffen vervoer op water	✓ 10
	25	incident brandbare/ explosie stoffen, vervoer spoor	✓ 11
	26	Incident transport buisleidingen	
	27	Incident brandbare/ explosieve stoffen, stationaire inrichting	✓ 12
	28	Incident bij vuurwerkopslag/verkoop munitie	
	29	Brand in grote opslagruimtes	
	30	Broei (of brand) in bulk-opslag	✓ 13
	31	Incident giftige stoffen, vervoer weg	✓ 14
	32	Incident vervoer water	
	33	Incident spoorvervoer	
	34	Incident transport buisleidingen	
	35	Incident giftige stoffen, stationaire inrichting	✓ 15
	36	Incident A-objecten: centrales	
	37	Incident A-objecten: nabije centrales grensoverschrijdend	
	38	Incident A-objecten: scheepvaart met kernenergie en nucleair defensiemateriaal	
	39	Incident B-objecten: vervoer grote eenheden radioactief materiaal	
	40	Incident B-objecten: overige nucleaire faciliteiten brandklasse i	
	41	Incident B-objecten: nucleaire faciliteiten brandklasse ii	
	42	Incident B-objecten: overig vervoer en gebruik nucleaire materialen	

Maatschappelijk thema	#	Crisistype/ incidenttype	Geselecteerd scenario en nummer in RRP
	43	Incident militair terrein en transporten nucleaire materiaal	
Vitale infrastructuur	44	Uitval olievoorziening	
	45	Uitval gasvoorziening	✓ 16
	46	Uitval elektriciteitsvoorziening	✓ 17
	47	Uitval drinkwatervoorziening	✓ 18
	48	Problemen waterinname	
	49	Verontreiniging in drinkwaternet	
	50	Uitval rioleringsysteem	
	51	Uitval afvalwaterzuivering	
	52	(Opzettelijke) verstoring, uitval of misbruik van een gedigitaliseerd proces, (informatie)systeem of informatiedienst	✓ 19
	53	Uitval afvalverwerking/ uitval afvalinzameling	
	54	Uitval distributie	
Verkeer en vervoer	55	Incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein	✓ 20
	56	Incident vliegtuig bij vliegshows	
	57	Incident waterrecreatie en pleziervaart	
	58	Incident beroepsvaart (anders dan met gevaarlijke stoffen)	
	59	Incident op ruim water	
	60	Grootschalig duikincident	
	61	Incident met (middel)grote passagiersvaart	✓ 21
	62	Incident wegverkeer	
	63	Incident treinverkeer	✓ 22
	64	Incident in treintunnels en ondergrondse stations	
	65	Incident in wegtunnels	
	66	Incident in tram- en metrotunnels en ondergrondse station	✓ 23

Maatschappelijk thema	#	Crisistype/ incidenttype	Geselecteerd scenario en nummer in RRP
Gezondheid	67	Besmettingsgevaar via contactmedia	
	68	Feitelijke grootschalige besmetting (nog) zonder ziekteverschijnselen	
	69	Besmettelijkheidsgevaar vanuit buitenland	
	70	Besmettelijkheidsgevaar in eigen regio	
	71	Dierziekte overdraagbaar op mens	
	72	Ziektegolf besmettelijke ziekte	✓ 24
	73	Ziektegolf niet besmettelijke ziekte	
Sociaal maatschappelijk	74	Incident tijdens grote festiviteiten en demonstraties	✓ 25
	75	Maatschappelijke gevolgen naar aanleiding van een terroristische aanslag in de Veiligheidsregio	✓ 26
	76	Maatschappelijke gevolgen naar aanleiding van een terroristische aanslag buiten de Veiligheidsregio	
	77	Rel rondom demonstraties en andere manifestaties	
	78	Gewelddadigheden rondom evenementen	
	79	Maatschappelijke onrust en buurtrellen	

5. Risicobeeld per gemeente

Het beschreven risicobeeld betreft een regionaal risicobeeld van VrAA. Echter, niet alle geselecteerde risico's komen in dezelfde mate voor binnen de zes gemeenten van VrAA. In onderstaande tabel is aangegeven welke van de 26 geselecteerde incidenttypen zich binnen de afzonderlijke gemeenten binnen de regio voordoen.

Tabel 5 – Risicobeeld per gemeente

Crisistype/ incidenttype	Aalsmeer	Amstelveen	Amsterdam	Diemen	Ouder-Amstel	Uithoorn
1 vollopen van een polder/ dijkdoorbraak	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2 hitte golf	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3 zware storm	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4 droogte	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5 wateroverlast als gevolg van extreme neerslag	✓	✓	✓	✓	✓	✓
6 grote brand in object met kwetsbare doelgroep	✓	✓	✓	✓	✓	✓
7 grote brand in bijzonder hoge gebouwen			✓			
8 grote brand in ondergrondse bebouwing	✓	✓	✓	✓	✓	✓
9 instorting/ verzakking	✓	✓	✓	✓	✓	✓
10 incident brandbare/ explosieve stoffen vervoer op water			✓	✓	✓	✓
11 incident brandbare/ explosie stoffen, vervoer spoor			✓	✓	✓	
12 incident brandbare/ explosieve stoffen, stationaire inrichting			✓			
13 broei (of brand) in bulk- opslag			✓			
14 incident giftige stoffen, vervoer weg		✓	✓	✓	✓	
15 incident giftige stoffen, stationaire inrichting			✓			
16 uitval gasvoorziening	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Crisistype/ incidenttype	Aalsmeer	Amstelveen	Amsterdam	Diemen	Ouder-Amstel	Uithoorn
17 uitval elektriciteitsvoorziening	✓	✓	✓	✓	✓	✓
18 uitval drinkwatervoorziening	✓	✓	✓	✓	✓	✓
19 (opzettelijke) verstoring, uitval of misbruik van een gedigitaliseerd proces, (informatie)systeem of informatiedienst	✓	✓	✓	✓	✓	✓
20 incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein	✓	✓	✓	✓	✓	✓
21 incident met (middel)grote passagiersvaart			✓	✓		
22 incident treinverkeer			✓	✓	✓	
23 incident in tram- en metrotunnels en ondergrondse station			✓			
24 ziektegolf besmettelijke ziekte	✓	✓	✓	✓	✓	✓
25 Incident tijdens grote festiviteiten en demonstraties		✓	✓		✓	
26 Maatschappelijke gevolgen naar aanleiding van een terroristische aanslag in de Veiligheidsregio	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Legenda:

Leeg = niet van toepassing, ✓ = beperkt van toepassing en ✓ = erg van toepassing

Figuur 2 - de regio en de risico's

Opmerking bij figuur: Dit is het figuur uit het vorige RRP; bij de opmaak van het definitieve rapport wordt een nieuw plaatje gemaakt waarin ook hittegolf en verstoring drinkwater zijn opgenomen.

6. Toelichting op de methodiek van de risicoanalyse

6.1 Inleiding

Na het opstellen van het risicobeeld van Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland (VrAA) is het risicobeeld geanalyseerd. Deze risicoanalyse is uitgevoerd in de periode augustus 2023 tot en met februari 2024. Vanuit het risicobeeld is een selectie van 26 relevante incidenttypen voor Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland gemaakt. Voor deze incidenttypen zijn vervolgens 26 scenario's uitgewerkt.

Tijdens zes expertsessies in januari 2024 zijn deze scenario's beoordeeld op impact en waarschijnlijkheid van voorkomen. De experts hebben vooraf via een digitaal platform de scenario's scores op impact en waarschijnlijkheid. Tijdens de expertsessie is een terugkoppeling gegeven van de scores per thema. De experts zijn verdeeld over zes sessies waar de zeven maatschappelijke thema's besproken zijn. Het thema 'gezondheid' is samen behandeld met het thema 'sociaal-maatschappelijk', het is de enige sessie die bestond uit twee thema's. De andere vijf sessies bespraken slechts één maatschappelijk thema. De andere thema's zijn: natuurlijke omgeving, vitale infrastructuur, gebouwde omgeving, technologische omgeving en verkeer en vervoer. Tijdens deze terugkoppelingen zijn de scenario's definitief gescoord. Bij deze expertsessies waren vele directe en indirecte partners van de Veiligheidsregio aanwezig. Denk aan vertegenwoordigers van Waternet, Port of Amsterdam, Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, vervoersbedrijven en Defensie. In totaal waren 63 experts aanwezig, zij hebben input geleverd voor het risicodiagram. Deze experts waren verdeeld over 31 verschillende organisatie, exclusief verschillende afdelingen van deze organisatie. De volledige lijst met aanwezige organisaties is opgenomen in hoofdstuk 9.

De risicoanalyse levert een beeld op van de mogelijke impact en de mogelijke waarschijnlijkheid van de 26 geselecteerde incidenttypen. De impact en waarschijnlijkheid worden gezamenlijk weergegeven in een zogenoemd 'risicodiagram' en verschaft de lezer inzicht in, wat op basis van de inventarisatie en analyse, de relevante incidenttypen binnen VrAA zijn. Tevens geeft het inzicht hoe deze incidenttypen zich tot elkaar verhouden. De resultaten van de risicoanalyse vormen input voor het beleidsplan van de Veiligheidsregio voor de komende jaren.

6.2 Toelichting op de methodiek risicoanalyse

Om verschillende incidenten met elkaar vergelijkbaar te maken, is in het kader van de landelijke Strategie Nationale Veiligheid een methode voor nationale risicobeoordeling (NRB) ontwikkeld. Met behulp van deze methode is het mogelijk verschillende incidenttypen op een vergelijkbare wijze te analyseren, te rangschikken en te prioriteren. Om een direct verband te kunnen leggen tussen nationale en regionale risicoanalyses, is deze methode toegespitst op regionale incidenttypen en overgenomen in de Handreiking Regionaal Risicoprofiel. Deze handreiking is in 2009 door alle 25 veiligheidsregio's opgesteld, en vastgesteld door het Veiligheidsberaad.

Bij het toepassen van de methode worden risico's niet langer opgevat als een totaalscore die wordt bepaald op basis van 'kans maal gevolg', maar bij de weging van risico's worden nu zowel de kans als het effect apart meegenomen. De termen kans en effect worden in de methodiek aangeduid als 'waarschijnlijkheid' en 'impact'.

6.2.1 Werkwijze expertsessie

Tijdens de expertsessies in januari 2024 is de landelijk ontwikkelde methodiek voor het meten van impact en waarschijnlijkheid toegepast. Experts hebben binnen de zeven thema's de incidentscenario's gelezen en gescoord aan de hand van de impactcriteria uit de methode. De scores zijn vooraf via een digitaal platform opgehaald bij de experts om ze vervolgens per scenario in de verschillende thema's terug te koppelen. In deze sessies zijn de argumenten om te komen tot een keuze genotuleerd en verkort weergegeven in het rapport.

6.2.2 Scenariokeuze en uitwerking

De keuze voor de 26 relevante incidenttypen is uiteengezet in de risico-inventarisatie. Op basis van het risicobeeld zijn de risico's geanalyseerd en daarmee tot een inventarisatie gekomen. De keuze voor de incidenttypen bouwt voort op de keuzes die bij de voorgaande risicoprofielen zijn gemaakt. Een keuze is noodzakelijk, omdat de groslijst van incidenttypen waarop de scenario's gebaseerd kunnen worden 79 incidenttypen bevat. Het uitwerken van alle incidenttypen geeft een vertroebeld beeld van de regio.

De gekozen 26 incidenttypen zijn omgezet in beschreven scenario's. Deze scenario's zijn een hulpmiddel om een voorstelling van de loop van de gebeurtenissen te maken en om een beeld te krijgen van de knelpunten in de crisisbeheersing. De scenario-uitwerkingen zijn gebaseerd op incidenten en bijna-incidenten uit het recente verleden, zowel binnen als buiten VrAA, en op scenario's van oefeningen uit de databank van oefeningen van VrAA. De projectgroep heeft de scenario's vooraf getoetst bij de diverse partijen: Waternet, Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland, Brandweer Amsterdam-Amstelland, Politie Amsterdam, GHOR Amsterdam-Amstelland, Port of Amsterdam, Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, Liander en ambtenaren openbare orde en veiligheid van de gemeenten in de regio.

De scenario's beschrijven alleen incidenten die een crisis dan wel ramp inhouden. Nadrukkelijk is ervoor gekozen om géén worst case scenario's op te stellen. Dergelijke scenario's leiden al snel tot een grote onwaarschijnlijkheid van optreden en een (wens tot) voorbereiding die hoge budgetten noodzakelijk maakt. De projectgroep heeft ervoor gekozen om scenario's uit te werken op het niveau van meest geloofwaardige scenario's. Dit wil zeggen dat bij het uitwerken van de scenario's de leden van de projectgroep de volgende richtlijnen hebben gehanteerd: het is goed denkbaar dat een dergelijk crisis- of rampscenario zich voor zal doen in Amsterdam-Amstelland. Bij de keuze van de 26 scenario's is verder rekening gehouden met een zekere spreiding over de regio en de verschillende gemeenten (landelijk gebied versus stedelijk gebied).

6.2.3 Meten van de impact

In dit onderdeel is weergegeven hoe de input vanuit de expertsessie is opgehaald per waarde op impact en waarschijnlijkheid per scenario. In de Handreiking Regionaal Risicoprofiel zijn zes vitale belangen opgenomen. Deze vitale belangen zijn geoperationaliseerd door middel van concrete indicatoren (impactcriteria) om zo de impacts van een incident te kunnen vaststellen. Hieronder zijn in het kort deze vitale belangen beschreven.

Territoriale veiligheid

Het ongestoord functioneren van Nederland als onafhankelijke staat en specifiek de territoriale integriteit van ons land. De territoriale integriteit is in gevaar bij bijvoorbeeld een dreigende bezetting van het grondgebied van het rijk door een andere mogendheid, maar ook door een terroristische aanslag.

Fysieke veiligheid

Het ongestoord functioneren van de mens in Nederland en zijn omgeving. Het gaat hier specifiek om de lichamelijke gezondheid en integriteit. De fysieke veiligheid staat bijvoorbeeld onder druk als de volksgezondheid wordt bedreigd door de uitbraak van een epidemie, maar ook bij een grootscheepse dijkdoorbraak of een ongeluk in een chemische fabriek.

Economische veiligheid

Het ongestoord functioneren van Nederland als een effectieve en efficiënte economie. De economische veiligheid kan bijvoorbeeld aangetast worden als het handelsverkeer met een belangrijke buitenlandse handelspartner uitvalt.

Ecologische veiligheid

Het ongestoord blijven voortbestaan van de natuurlijke leefomgeving in Nederland. De ecologische veiligheid kan in het geding komen door bijvoorbeeld verstoringen in het beheer van het oppervlaktewater, maar ook door klimaatveranderingen.

Sociale politieke stabiliteit

Het ongestoorde voortbestaan van een maatschappelijk klimaat waarin groepen mensen goed met elkaar kunnen samenleven binnen de kaders van de democratische rechtstaat en gedeelde kernwaarden. De sociale en politieke stabiliteit kan in het geding zijn als veranderingen optreden in de demografische opbouw van de samenleving (bijvoorbeeld solidariteit tussen generaties), de sociale cohesie en de mate van deelname van de bevolking aan maatschappelijke processen.

Veiligheid cultureel erfgoed

Het ongestoord blijven voortbestaan van materiële sporen of getuigenissen uit het verleden die de samenleving om redenen van collectieve herinnering en identiteitsbehoud dan wel identiteitsvorming van belang acht om te bewaren, te onderzoeken, te presenteren en over te informeren. De waarde van onvervangbaar cultureel erfgoed voor de samenleving is van een totaal andere orde dan de zuivere handelswaarde. Cultureel erfgoed kan bijvoorbeeld aangetast worden door overstroming, brand, instorting of vernieling.

In de onderstaande tabel zijn de zes vitale belangen en de impactcriteria die worden gebruikt om de gevolgen van een incident te bepalen samengevat.

Tabel 6 – Impactcriteria

Vitale belangen	impactcriterium	
1 Territoriale veiligheid	1.1	Aantasting van de integriteit van het grondgebied
2 Fysieke veiligheid	2.1	Doden
	2.2	Ernstig gewonden en chronisch zieken
	2.3	Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)
3 Economische veiligheid	3.1	Kosten
4 Ecologische veiligheid	4.1	Langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)
5 Sociale en Politieke stabiliteit	5.1	verstoring van het dagelijks leven
	5.2	Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur
	5.3	Sociaal psychologische impact
6 Veiligheid Cultureel Erfgoed	6.1	Aantasting van cultureel erfgoed

Voor elk van de tien criteria wordt de impact van een incident ingedeeld naar de volgende zes klassen: A-B-C-D-E-F. Hierbij geldt de volgende classificatie:

- A. Minder dan beperkt
- B. Beperkt gevolg
- C. Aanzienlijk gevolg
- D. Ernstig gevolg
- E. Zeer ernstig gevolg
- F. Catastrofaal gevolg

Klasse A is hierbij een toevoeging op de handreiking om niet van toepassing aan te kunnen geven. Verder is voor iedere klasse een bandbreedte voor het effect gehanteerd (bijvoorbeeld: 1 gewonde, 2 – 4 gewonden, 4 – 16 gewonden, etc.). Bovendien is er in de methode naar gestreefd om de verhouding tussen de opeenvolgende klassen gelijk te houden. Daarnaast zijn de klassen voor elk criterium zo gedefinieerd dat deze onderling vergelijkbaar zijn.

Wanneer voor een incident de tien afzonderlijke impactscores zijn vastgesteld, worden deze vervolgens door middel van een multicriteria-analyse samengevoegd tot een totale impactscore. Men vindt een uitgebreidere uitleg van de werking van de multicriteria-analyse in het methodiekboek van de Handreiking Regionaal Risicoprofiel. De vertaling van de klasse vanuit de score is als volgt:

Tabel 7 – Impactcriteria score en naamgeving

Klasse	Vertaling score - naamgeving	Score
A	Niet van toepassing	0,0 – 0,004
B	Beperkt	0,004 – 0,01235
C	Aanzienlijk	0,01235 – 0,03704
D	Ernstig	0,03704 – 0,11111
E	Zeer ernstig	0,11111 – 0,33333
F	Catastrofaal	0,33333 – 1,0

6.2.4 Meten van de waarschijnlijkheid

Om de verschillende incidentscenario's te kunnen rangschikken moet niet alleen de impact worden vastgesteld, maar ook de waarschijnlijkheid van het scenario worden beoordeeld. Ook hiervoor is de methodiek uit de Handreiking Regionaal Risicoprofiel gehanteerd en zijn zes klasse gehanteerd om de scores lineaire tegenover elkaar te kunnen zetten.

Voor het bepalen van de waarschijnlijkheid van de scenario's wordt eveneens een indeling in zes klassen gebruikt (klassen A t/m F). Klasse A representeert een incidentscenario dat als uiterst onwaarschijnlijk wordt gekwalificeerd, klasse F wordt gebruikt voor een incidentscenario dat als zeer waarschijnlijk kan worden gekwalificeerd. De waarschijnlijkheid van het optreden van een incidentscenario wordt primair bepaald door de oorzaak van dit optreden. Met betrekking tot oorzaak wordt een onderscheid gemaakt naar gevaarsscenario's (niet-kwaadwillend, onopzettelijk) en dreiging scenario's (kwaadwillend, opzettelijk). In deze analyse zijn enkel en alleen gevaarsscenario's betrokken.

De waarschijnlijkheid van het incidentscenario wordt secundair bepaald door het gevolg (lees: impact) van het incidentscenario. Bijvoorbeeld, een brand zonder doden heeft een hogere waarschijnlijkheid dan een brand met 100 doden.

De experts hebben tijdens de expertsessie voor het bepalen van de waarschijnlijkheid van de scenario's aldus de volgende richtlijnen gehanteerd: het gaat om de kans dat een scenario zal optreden in de regio Amsterdam-Amstelland in de aangegeven periode voor de scoring, zie tabel 2

Het spanningsveld bij het bepalen van de waarschijnlijkheid zit in het terug willen kijken naar de daadwerkelijk voorgevallen incidenten en het scenario dat geschreven is voor een mogelijk toekomstig incident. Hoe groot is dan de kans dat een scenario met een vergelijkbare impact zich zal voordoen? Bijvoorbeeld, wat is waarschijnlijkheid dat het scenario 'stroomuitval bij het BovenIJ ziekenhuis' zich voor zal doen, maar 'een scenario met vergelijkbare gevolgen' bij een zorginstelling in de regio. Voor ieder incidentscenario is rekening gehouden met deze mogelijke onzekerheid met betrekking tot de bepaling van de waarschijnlijkheidsklasse. Voor het schatten van de waarschijnlijkheid van de incidentscenario's wordt de volgende verdeling in hoofdklassen gebruikt.

Tabel 8 – Waarschijnlijkheidsklassen

Klasse	Waarschijnlijkheid per jaar	Kwalitatieve omschrijving
A	Eens per 100.000 jaar	Uiterst onwaarschijnlijk
B	Eens per 10.000 jaar	Zeer onwaarschijnlijk
C	Eens per 1.000 jaar	Onwaarschijnlijk
D	Meerdere keren per 100 jaar	Mogelijk
E	Meerdere keren per 10 jaar	Waarschijnlijk
F	Meerdere keren per 1 jaar	Zeer waarschijnlijk

6.2.5 Gebruikte bronnen

Voor alle incidentscenario's geldt dat bij het bepalen van de impact en waarschijnlijkheid in meer of mindere mate gebruik is gemaakt van onvolledige informatie. De volgende informatiebronnen zijn gebruikt:

- Historische gebeurtenissen
- Expert judgement
- Casuïstiek
- Statistiek

7. Risicoanalyse van de scenario's

In dit hoofdstuk staan de 26 scenario's centraal zoals deze zijn geselecteerd in de risico-inventarisatie. De scenario's zijn aan de hand van de beschreven methodiek door de experts geanalyseerd. De scenario's zijn verdeeld over zeven maatschappelijke thema's uit de landelijke handreiking, die ook bij het analyseren zijn aangehouden:

- Natuurlijke omgeving;
- Gebouwde omgeving;
- Technologische omgeving;
- Vitale infrastructuur;
- Verkeer en vervoer;
- Gezondheid;
- Sociaal maatschappelijk.

De 26 scenario's zijn:

1. Vollopen van een polder/ dijkdoorbraak
2. Hittegolf
3. Zware storm
4. Overlast als gevolg van droogte
5. Water overlast als gevolg van extreme neerslag
6. Grote brand in object met kwetsbare doelgroep
7. Grote brand in bijzonder hoge gebouwen
8. Grote brand in ondergrondse bebouwing
9. Instorting/ verzakking
10. Incident brandbare/ explosieve stoffen vervoer op water
11. Incident brandbare/ explosie stoffen, vervoer spoor
12. Incident brandbare/ explosieve stoffen, stationaire inrichting
13. Broei/ brand in bulkopslag
14. Incident giftige stoffen, vervoer weg
15. Incident giftige stoffen, stationaire inrichting
16. Uitval gasvoorziening
17. Uitval elektriciteitsvoorziening
18. Verstoring drinkwatervoorziening
19. (Opzettelijke) verstoring, uitval of misbruik van een gedigitaliseerd proces, (informatie)systeem of informatiedienst
20. Incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein
21. Incident met middelgrote (passagiers)vaart
22. Incident treinverkeer
23. Incident in tram- en metrotunnels en ondergrondse stations
24. Incident tijdens grote festiviteiten, concerten en demonstraties
25. Ziektegolf met besmettelijke ziekte
26. Terroristische aanslag

In elk scenario is achtereenvolgens beschreven:

- De afbakening van de ernst van het scenario;
- De context waarbinnen het scenario plaats vindt;
- De mogelijke oorzaken, dan wel triggers;
- Het incidentverloop;
- De groepen in een kwetsbare positie en het slachtofferbeeld;
- De score op impact en waarschijnlijkheid met onderbouwing

7.1 Scenario 1. –Vollopen van een polder/dijkdoorbraak

Afbakening scenario

Omvang: Bezwijken regionale waterkering

Locatie: Waterkering langs de Amstel in Uithoorn

Periode van het jaar/dag: September (overdag)

Referentie worst case: Door het bezwijken van de primaire waterkering op 14 januari 1960, overstroomt Tuindorp Oostzaan in Amsterdam-Noord door een dijkbreuk van het Noordzeekanaal. Er komt een landoppervlak van 25 km² anderhalve meter onder water te staan en er moeten 15.000 mensen worden geëvacueerd. Er is één dode te betreuren door een hartaanval.

Referentie dagelijkse zorg: Het onder water lopen van een onbewoonde polder

Context

Het heeft al enige tijd overvloedig geregend in Nederland. Ook in de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland is dat niet onopgemerkt gebleven. Het peil van het binnenwater in de regio is inmiddels behoorlijk gestegen en de afgelopen dagen is er in de regio veel overlast door de hoge waterstand in de Gemeenten Uithoorn en Aalsmeer. De brandweer heeft al voor verschillende incidenten noodpompen ingezet om de overlast voor het verkeer en bij woningen (kelder) terug te dringen. Waternet volgt de situatie nauwlettend en organiseert extra inspecties van de dijken. Gemalen die het water moeten afvoeren, draaien inmiddels op volle toeren.

In 2 dagen is er al meer dan 120 mm neerslag gevallen in de regio. De prognose is dat er zo'n zelfde hoeveelheid in de komende dagen bij komt. De stand van de Amstel bij Uithoorn is inmiddels opgelopen tot N.A.P. – 0.10 meter waardoor op enkele lage plekken van de waterkeringen zandzakken en kleikaden aangelegd worden om overloop van de keringen te voorkomen.

Uit de inspecties blijkt dat een dijkvak aan de Amsteldijk-Zuid ter hoogte van de Uithoornse polder verschijnselen van verweking vertoont. Gedurende de nacht verslechtert de situatie. De druk vanuit de hoge boezemstand en ook de neerslag zorgen ervoor dat de stabiliteit van het dijklichaam steeds meer onder druk komt te staan.

Mogelijke oorzaken/triggers

De oorzaak van bezwijken of falen van een waterkering verschilt per waterkering. Dijk, duin en kunstwerk hebben elk eigen faalmechanismen. Wanneer de waterkering faalt, ontstaat een bres en stroomt water het gebied in.

Faalmechanismen voor een dijk

- Overloop of golfoverslag - Grote hoeveelheden water stromen over de dijk of golven slaan over de dijk. Dat leidt tot erosie (uitschuring) van het binnentalud, waardoor de dijk bezwijkt.
- Opbarsten, onderloopsheid (piping) - Door de druk van het water barst eerst een bovenliggende kleilaag open, waarna zand wegspoelt en er 'pijpen' (onderloopsheid/ piping) ontstaan. De dijk zakt in.
- Beschadiging bekleding en erosie buitentalud - Golven beschadigen de bekleding van de dijk. Dan tast erosie de dijk verder aan en die bezwijkt.
- Afschuiven binnentalud - Langdurige hoge waterstanden zorgen voor een hogere grondwaterstand binnen in het grondlichaam van de dijk (verweking). Dit leidt tot instabiliteit van de grond, waardoor het binnentalud afschuift. De dijk bezwijkt.
- Moedwillige sabotage (terrorisme of vandalisme) van een dijk kan tot (dreigende) dijkdoorbraak leiden.
- Explosie bommen WOII - Het afgaan van eerder afgeschoten, niet ontplofte, granaten of bommen (WOII).

Faalmechanismen voor een kunstwerk

- Overloop of golfoverslag - Hoge waterstand of golven zorgen dat water over het kunstwerk stroomt, waardoor mogelijk het grondfundament onder het kunstwerk wordt aangetast. Hierdoor bezwijkt het kunstwerk.
- Niet-sluiten - Het kunstwerk faalt omdat het niet sluit. De oorzaak is menselijk (de sluisbedienaar is afwezig of maakt een fout) of technisch falen (de sluisdeur blokkeert door obstakels).
- Instabiliteit - Onderdelen van het kunstwerk begeven het. Uiteindelijk faalt het gehele kunstwerk.
- Moedwillige sabotage (terrorisme of vandalisme) van een kunstwerk kan een (dreigende) dijkdoorbraak tot gevolg hebben.

Incidentverloop

Als gevolg van de verweking bezwijkt de kering. Door de bres (100 meter breed) stroomt het water de Uithoornse polder in. Het waterschap onderneemt direct actie, maar heeft een aantal uur nodig om alle noodkeringen – tussen de Amstelsluizen en de Tolhuissluis – af te sluiten die op de Amstel uitmonden. Het afsluiten van de noodkeringen is een lastig besluit gezien de schade die in de boezem kan optreden. Daarom wordt onmiddellijk ingezet op alle mogelijkheden om de bres te dichten, hoe lastig dit ook is. Toch is het wachten tot de snelheid van het water, dat de polder instroomt, afneemt. Dan kan pas begonnen worden met compartimentering van de Amstel, het dichten van de bres en het leegpompen van de ondergelopen polder.

In een gebied tot 250 meter achter de bres is redding van mogelijke slachtoffers en vee de eerste uren onmogelijk. Het water stroomt daar nog te hard en stijgt snel. Een groot gebied achter de bres is overspoeld. Het water uit de Amstel verspreidt zich via de watergangen in het overstroomde gebied verder door de polder.

Hierdoor stijgt langzaam het waterpeil in de hele polder. Bewoners van huizen aan de Drechtdijk (oostzijde) hebben wateroverlast. Ook vanuit de wijken Meerwijk en De Kwakel komen meldingen over wateroverlast binnen. Het gemeentehuis van Uithoorn ligt ook in het getroffen gebied. De riolering in deze gebieden stroomt inmiddels over. Overige nutsvoorzieningen, zoals elektriciteit en gas functioneren op sommige plaatsen niet meer.

Het water blijft de eerste uren verder stijgen. Het overstroomde gebied staat onder water met maximaal 30 tot 50 centimeter water. Bij een dergelijke waterdiepte ontstaan veiligheidsproblemen voor burgers en is het gebied niet meer doorwaadbaar voor auto's. Slechts militaire voertuigen kunnen nog binnen het gebied rijden. Evacuatie, vooral van mensen die zelf niet goed of helemaal niet kunnen verplaatsen of keuzes kunnen maken, wordt hierdoor bemoeilijkt. Het overstroomde gebied wordt meer en meer onbegaanbaar en wegen vallen uit, onder andere de N231 is gestremd.

De dagelijkse gang van zaken wordt abrupt verstoord. Hulpverleningsdiensten worden overstelpt met telefoontjes van ongeruste burgers. Veel mensen verlaten de bedreigde gebieden al. Andere mensen gaan juist terug om hun kinderen van school te halen in de bedreigde gebieden. Op de schaars beschikbare wegen ontstaat daardoor verkeerschaos. Boeren proberen zo snel mogelijk hun vee binnen te halen en winkeliers sluiten hun winkels. De overlast van het bezwijken van de kering beperkt zich echter niet tot Uithoorn. Door de bres daalt het waterpeil van de Amstel stroomafwaarts, tot in Amsterdam. Hierdoor komen woonboten langs de Amstel scheef te liggen en komen walaansluitingen (water, gas en elektra) onder grote spanning te staan. Veel van de aansluitingen breken spontaan af, waardoor gevaarlijke situaties ontstaan.

De overlast als gevolg van de overstroming houdt weken aan. In eerste instantie zet het waterschap in op compartimentering van de bres in de Amstel. Dit neemt een week in beslag. Pas daarna kan begonnen worden met het leegpompen van de overstroomde polder, het plaatsen van een tijdelijke noodwaterkering en wederopbouw van het beschadigde dijklichaam. Dit neemt ook enkele weken in beslag. Vervolgens inspecteert het waterschap de stabiliteit van alle keringen langs de Amstel. Hier gaan enkele dagen overheen mits er geen structurele herstelwerkzaamheden uitgevoerd moeten worden. Door het lage waterpeil van de Amstel, is de druk op de keringen weggevallen en kan de stabiliteit van de keringen aangetast zijn. Pas na deze inspectie kan

het waterpeil in de Amstel verhoogd worden naar normaal peil en kunnen de bewoners van de woonboten terug naar hun boot.

Zodra het water weggepompt is, wordt het normale leven in Uithoorn weer opgepakt. De schade wordt geïnventariseerd en er wordt gestart met herstelwerkzaamheden (herstel (water) infrastructuur, riolering, gasleidingen, stroomvoorziening, schoonmaakwerkzaamheden van zowel particuliere als openbare ruimte). Pas na enkele maanden kunnen de bewoners van de woonboten in de Amstel het normale leven weer oppakken. Dan is de schade pas in volle omvang zichtbaar en wordt gestart met herstelwerkzaamheden.

De economische schade zeer groot. Zowel burgers, bedrijven, gemeenten als waterschap worden geconfronteerd met schade en kosten. Tevens trekken de beelden van de dijkdoorbraak in Uithoorn en de scheef hangende woonboten in Amsterdam (inter)nationale media-aandacht wat o.a. een negatief effect heeft op het vestigingsklimaat. Ook psychologisch heeft het incident invloed op veel mensen. Voor sommigen zullen de kosten van de schade gedekt worden door de opstal- en inboedelverzekering, voor anderen niet. Het is nu al duidelijk dat het voor mensen in financieel kwetsbare posities een lange tijd gaat duren voordat het herstelproces is afgesloten. De GGD krijgt vragen van bezorgde burgers over mogelijke gevaarlijke stoffen in het water/het slib.

Groepen in kwetsbare posities en slachtofferbeeld

De impact van het bezwijken van een regionale waterkering is afhankelijk van de locatie van bres, de grootte van de bres, de omvang en hoogte van het achterliggende gebied, de aanwezigheid van personen en kwetsbare objecten in het gebied, alsmede het handelingsperspectief dat waterschap en hulpverleningsdiensten bieden. Het risico op dodelijke slachtoffers is afhankelijk van het tijdstip van de dijkdoorbraak, de stroomsnelheid van het water, de snelheid van de stijging van de waterstand en de waterdiepte.

Alle bewoners, maar met name mensen in kwetsbare posities, hebben hulp nodig bij de evacuatie en het herstel. Zij kunnen zich moeilijker buitenshuis begeven en zijn in sommige gevallen afhankelijk van medische thuiszorg (beademingsapparatuur, spoelingapparatuur). In het bedreigde gebied bevinden zich scholen en zorginstellingen. Ook mensen van buiten VrAA (met bestemming VrAA) raken betrokken omdat de regio moeilijk bereikbaar is. Tevens lopen toeleverende en afnemende bedrijven buiten het ondergelopen gebied schade op. Zij kunnen niet bevoorraden of bevoorrad worden.

Vollopen van een polder/dijkdoorbraak		
Impactcriterium	Gemiddeld Impact-criterium Score	Vertaling
Aantasting van de integriteit van het grondgebied	0,168	Zeer ernstig
Doden	0,02	Aanzienlijk
Ernstig gewonden en chronisch zieken	0,08	Ernstig
Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	0,2	Zeer ernstig
Kosten	0,254	Zeer ernstig
Langdurige aantasting van milieu en natuur	0,121	Zeer ernstig
Verstoring van het dagelijks leven	0,252	Zeer ernstig
Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0,175	Zeer ernstig
Sociaal psychologische impact	0,292	Zeer ernstig
Aantasting cultureel erfgoed	0,126	Zeer ernstig
Impact totaal	0,169	Zeer ernstig
Waarschijnlijkheid		Mogelijk

De impact van dit incidenttype wordt mede bepaald door de locatie van het gebied dat geraakt wordt. Het is een groot verschil of een bebouwd gebied of een polder overstroomt. Dit scenario leidt tot een aantasting van het grondgebied voor een aantal weken en de kans op doden en gewonden is minimaal terwijl de sociaal psychologische impact op de samenleving wel groot is. De kosten zullen enorm oplopen, onder andere door de grote verstoring van het dagelijks leven. Ondanks het onderhoud en de strikte controle van de waterschappen maken de ervaringen van de afgelopen jaren duidelijk dat het mogelijk is dat een polder volloopt en of een dijk doorbreekt. Klimaatverandering zorgt voor een toename van extreme weeromstandigheden met alle gevolgen van dien op de watersystemen. Dit maakt het scenario nog realistischer. Met toenemende druk op de watersystemen is de vraag of er voldoende middelen en capaciteit tegenaan kunnen worden gezet.

Het is mogelijk dat het incident zich zal voordoen met een waarschijnlijkheid van meerdere keren per honderd jaar.

7.2 Scenario 2 – Hittegolf

Afbakening scenario

Omvang: Meerdere weken achter elkaar met dagen boven de 30°C in Nederland en op sommige zelfs boven de 40°C.

Locatie: De hele regio, met extra drukte in Amsterdam i.v.m. een groot evenement

Periode van het jaar/dag: Augustus

Referentie worst case: In de extreem warme zomer van 2003 stierven in Nederland tussen de 1.400 en 2.200 mensen bovenop het aantal dat gemiddeld overlijdt in deze periode. In Europa zijn ongeveer 70.000 mensen extra overleden. In de extreem hete zomer van 2022 was de oversterfte bijna net zo hoog.

Referentie dagelijkse zorg: De vraag naar zorg stijgt sneller dan het aanbod. We leven langer en er zijn daardoor steeds meer ouderen ten opzichte van het aantal werkenden. Ook het aantal mensen met chronische ziektebeelden en mensen met meerdere aandoeningen neemt toe. In de zorg komen we handen tekort, ook zonder een hittegolf.

Context

Een hittegolf wordt door het KNMI gedefinieerd als opeenvolging van warme dagen waarbij het ten minste vijf dagen 25°C of warmer is, waarvan ten minste drie dagen 30°C is. Tropische nachten hebben een minimumtemperatuur van 20°C of hoger. In de KNMI'23 klimaatscenario's neemt de temperatuur en het aantal tropische nachten zowel in de lage als in de hoge scenario's toe.

Tijdens een hittegolf is extra aandacht benodigd voor ouderen, mensen met een laag inkomen, mensen die chronisch ziek zijn, mensen in een sociaal isolement, mensen met overgewicht, mensen die dak- of thuisloos zijn en zeer jonge kinderen. Aanvullend moet er gedurende de zomerperiode rekening worden gehouden met aanwezigheid van grote aantallen toeristen en evenementenbezoekers.

De effecten van klimaatverandering worden in de stad sterker gevoeld. Dit komt door het 'hitte-eilandeffect': stedelijke gebieden zijn warmer dan de landelijke omgeving. Het hitte-eilandeffect is voor een groot deel toe te schrijven aan de wijze waarop veel steden zijn ingericht, namelijk met bebouwing en bestrating en minder ruimte voor beplanting. Omdat veel warmte wordt vastgehouden, zorgt het hitte-eilandeffect vooral voor minder afkoeling in de avond en nacht. Bij extreme hitte heeft dit negatieve gevolgen voor onze nachtrust en gezondheid.

In diverse sectoren is een verhoogde uitval van personeel door de hitte en de bijhorende gezondheidsklachten te zien. Met name de lagere bezetting in de (mantel-)zorg, bij de hulpdiensten en in andere sociale sectoren zoals het onderwijs leiden tot problemen en veroorzaken veel stress. Scholen sluiten hun deuren en ziekenhuizen moeten operaties uitstellen. Bovendien kan het vervoer verstoord worden door wegen die smelten en trams die niet kunnen rijden. Uitval of overbelasting van het elektriciteitsnetwerk is mogelijk en er

kan drukte ontstaan in koele supermarkten en openbare gebouwen. Bewoners van appartementen en huizen waar het te heet is om te verblijven kiezen soms om 's nachts buiten te slapen. Tevens verslechtert de kwaliteit van het oppervlaktewater en kan in stedelijke gebieden door de aanhoudende hitte, verkeersintensiteit en het gebrek aan wind, smog ontstaan, wat een extra gezondheidsrisico vormt.

Incidentverloop

Het is al twee weken lang boven de 30 °C in Amsterdam-Amstelland, terwijl de nachttemperatuur niet zakt onder de 24 °C. Gisteren was het met 36,2 °C de op één na heetste dag ooit gemeten in Amsterdam. Voor komende dagen worden temperaturen verwacht die nog hoger zijn. Vooral in stedelijke gebieden zijn de gevolgen ernstig, omdat de warmte moeilijker verdwijnt uit de bebouwing en de versteende omgeving. Mensen kunnen 's nacht nauwelijks slapen en velen durven de ramen niet open te zetten uit angst voor inbraak. Inmiddels zijn zij uitgeput na zo veel nachten zonder rust. Overdag zijn ondertussen nog maar weinig plekken in de stad beschikbaar om af te koelen. Daar waar grote aantallen bewoners nog konden zwemmen afgelopen week zijn de buitenzwemplekken gesloten vanwege de aanwezigheid van gevaarlijke blauwalgen en ziekteverwekkers.

Vandaag, zaterdag, is de tweede dag van een meerdaags festival in Amsterdam. Er komen meer dan 60.000 bezoekers op af. Alcohol en drugsgebruik vormen een extra risico in combinatie met de hitte. In de meldkamer komen al de hele dag meldingen van overlast binnen en de politie treedt versterkt op door toenemende agressie.

De druk op de hulpdiensten is hoog. In de latere middag wordt het treinverkeer verstoord omdat op het traject tussen Amsterdam Amstel en Amsterdam Centraal de spoorrails krom zijn getrokken. Gelukkig is de trein niet ontspoord, maar de reizigers moeten uit de vaststaande trein geëvacueerd worden. Dit duurt enkele uren. Een aantal reiziger worden naar het ziekenhuis vervoerd omdat zij symptomen van oververhitting en uitdroging vertonen.

Op de spoedeisende hulp was het al druk de afgelopen dagen, maar vandaag komen nog meer ouderen, kinderen, festivalgangers en sporters naar de ziekenhuizen met hitte gerelateerde klachten. Het is moeilijk bij te benen voor het ziekenhuispersoneel en de ambulancedienst. Het is vakantieperiode in Nederland en mede door de extreem warme nachten – en de bijhorende gezondheidsklachten - is er een verhoogde uitval van personeel. Ondersteuning uit gerelateerde sectoren is moeilijk te krijgen. Hulpverleningsdiensten, verpleeg- en verzorgingshuizen en de GGD hebben ook te maken met een lage personele bezettingsgraad. Sinds enkele dagen zijn ook veel kinderdagverblijven gesloten waardoor ouders thuis moeten blijven.

Groepen in kwetsbare posities en slachtofferbeeld

Het aantal mensen dat vervroegd komt te overlijden loopt op tot boven de 60 (oversterfte). Het aantal mensen dat extra zorg en aangepaste medicatie nodig heeft loopt op tot boven de 250. Ernaast is de levenskwaliteit tijdens de extreme hitte voor vele mensen ondermaats, met alle gezondheidsgevolgen van dien (ook op een langere termijn).

Hittegolf		
Impactcriterium	Gemiddeld Impact-criterium Score	Vertaling
Aantasting van de integriteit van het grondgebied	0,026	Aanzienlijk
Doden	0,194	Zeer ernstig
Ernstig gewonden en chronisch zieken	0,124	Zeer ernstig
Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	0,084	Ernstig
Kosten	0,049	Ernstig
Langdurige aantasting van milieu en natuur	0,108	Ernstig
Verstoring van het dagelijks leven	0,128	Zeer ernstig

Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0,026	Aanzienlijk
Sociaal psychologische impact	0,067	Ernstig
Aantasting cultureel erfgoed	0,01	Beperkt
Impact totaal	0,082	Ernstig
Waarschijnlijkheid		Waarschijnlijk

Het incidenttype hittegolf kan leiden tot zeer ernstige gevolgen omdat de impact op de gezondheid van mensen fors is en de sterftcijfers in de regio omhoog zullen gaan. De situatie voor mensen in kwetsbare posities wordt tijdens een hittegolf dreigend. Hittegolven treffen vaak een ruim gebied waardoor verdeling van het toenemende aantal patiënten over ziekenhuizen in het hele land lastig is. De sociaal psychologische impact van hittegolven is sterk, met name als deze langdurig zijn. Ze hebben dan ook veel invloed op het werk, mantelzorg, slaap en gemoedstoestanden van mensen. Deze factoren beïnvloeden natuurlijk ook mensen in vitale beroepen en daarmee drukt het ook op de roosters en capaciteit van de hulpdiensten. Veel van de effecten en keteneffecten van deze gevolgen als ook andere gevolgen zoals oververhitting van elektriciteitsnetwerken, slechte waterkwaliteit en schaarste zijn nog onvoldoende te overzien. Mogelijk is de impact van een langdurige hittegolf nog veel ernstiger en kunnen onvoorzienbare kantelpunten optreden.

Met de veranderingen in het klimaat neemt het aantal en de intensiteit (temperatuur en duur) van hittegolven toe. Het scenario is waarschijnlijk en kan meerdere keren per tien jaar voorkomen.

7.3 Scenario 3. – Zware storm

Afbakening scenario

Omvang: Vele kleine incidenten door zwarte storm

Locatie: De hele regio

Periode van het jaar/dag: Eind oktober, maandag

Referentie worst case: Op 18 januari 2018 woedde er een zware storm over Ierland, Groot-Brittannië, België, Nederland, Duitsland en Polen. De storm zorgde in Nederland voor veel problemen. In Overijssel vielen twee doden en alleen al de verzekerde schade bedraagt 401 miljoen euro. De NS legde het treinverkeer in het hele land stil en op Luchthaven Schiphol werden rond 11.20 uur alle vluchten gestaakt. In Amsterdam en Den Haag werd het tramnetwerk stilgelegd. De Verkeersinformatie Dienst meldde dat op verschillende snelwegen zeker 66 vrachtwagens gekanteld waren. Sommige ziekenhuizen in het oosten van het land besloten preventief op noodstroom te gaan werken.

Referentie dagelijkse zorg: Gevaarlijke situaties door afgewaaid takken en omgevallen bomen.

Context

Een zware storm kan voor veel problemen zorgen in de maatschappij waar veel mensen op een klein gebied wonen, werken en leven, zeker als de storm heftiger is als voorspeld. Het voorkomen van stormen is niet mogelijk en voorbereiding erop is lastig. Wel is risicobewustzijn belangrijk als ook risico- crisiscommunicatie richting de bewoners van de regio.

Hoge windsnelheden kunnen leiden tot onveilige omstandigheden, zoals omvallende bomen of stormvloed. Die kunnen ontstaan als op de Noordzee langdurig een harde noordwestenwind waait. Windsnelheden zijn niet constant, zeker niet als het hard waait. Tijdens windstoten, die maar enkele seconden duren, kan de windsnelheid meer dan twee keer zo hoog zijn dan de gemiddelde wind. Een zware storm gecombineerd met regenval kan aanvullende gevolgen hebben. In de KNMI'23 klimaatscenario's is aangegeven dat extra wateropzet tijdens stormen niet hoger zal zijn dan nu. Het gevaar voor de kustveiligheid komt alleen door de zeespiegelstijging.

Incidentverloop

In het weekend waarschuwt het KNMI voor naderende westerstorm en geeft voor maandag voor het westelijke deel van Nederland Code rood af met Code Geel in de rest van het land. Het KNMI verwacht een windkracht rond de 8 BF met windstoten en 15mm regen.

In de nacht van zondag op maandag gaat het harder waaien en op maandagochtend verhevigt de storm zich. Het KNMI geeft op basis van metingen Code Rood af, het teken dat het een heftige storm is met maatschappelijke effect van ontwrichting.

De wind heeft vat op alles wat los of niet vast genoeg zit. Bij de meldkamer loopt het aantal meldingen snel op. Omgevallen bomen, rondvliegende dakpannen zorgen voor verstoringen. Ook vormen zonnepanelen die van het dak losraken gevaarlijke situaties. Al snel wordt opgeroepen om niet meer naar buiten te gaan. In Amsterdam-West stort door de wind een bouwsteiger in die op twee personen terecht komt. In de gracht valt een boom op een woonboot, waardoor een bewoner ernstig gewond raakt. In Amstelveen raakt een vallende boom een voorbijrijdende auto. De automobilist overlijdt ter plaatse.

Omvallende bomen en rondvliegend materiaal zorgt ervoor dat bovenleidingen knappen op een aantal cruciale plaatsen. Het tramverkeer komt voor een groot deel tot stilstand en het treinverkeer heeft te kampen met ernstige vertragingen. Daarnaast wordt station Zuid ontruimd omdat bouwwerkzaamheden op de Zuidas voor een gevaarlijke situatie zorgen. Op de snelwegen staan lange files, onder andere vanwege een omgevallen vrachtauto op de A10 Noord.

Inmiddels worden de hulpdiensten overspoeld met meldingen. De meldkamer moet de inzet van de hulpdiensten prioriteren en de autoriteiten roepen op om niet langer 112 te bellen voor niet-spoedeisende meldingen. De gemeente en brandweer proberen zo goed mogelijk de voornaamste doorgaande routes vrij te maken en houden. In de avond gaat de storm liggen en kan de balans opgemaakt worden. Door verstoringen blijft het verkeer in de regio tot laat in de avond verstoord.

Groepen in kwetsbare posities en slachtofferbeeld

Ondanks de grote materiele schade valt het aantal slachtoffers mee. Een tiental personen raakt gewond door omvallende bomen en rondvliegende materialen. Ook raken mensen gewond doordat hun voertuig bij ongevallen betrokken raakt. Eén persoon is overleden.

Zware storm		
Impact criterium	Gemiddeld Impact criterium Score	Vertaling
Aantasting van de integriteit van het grondgebied	0,024	Aanzienlijk
Doden	0,02	Aanzienlijk
Ernstig gewonden en chronisch zieken	0,037	Aanzienlijk
Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	0,01	Beperkt
Kosten	0,067	Ernstig
Langdurige aantasting van milieu en natuur	0,013	Aanzienlijk
Verstoring van het dagelijks leven	0,026	Aanzienlijk
Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0,007	Beperkt
Sociaal psychologische impact	0,017	Aanzienlijk
Aantasting cultureel erfgoed	0,01	Beperkt
Impact totaal	0,023	Aanzienlijk
Waarschijnlijkheid		Waarschijnlijk

Het incidenttype zware storm is een bekend scenario en de stormen van de afgelopen jaren hebben tot nieuwe inzichten over de impact van dit scenario geleid. Een zware storm brengt aanzienlijke kosten met zich mee en kan leiden tot ongelukken en lichamelijk letsel. De kans op doden en ernstig gewonden is aanwezig onder andere door verkeersongelukken, omvallende bomen of voorwerpen zoals zonnepanelen die los kunnen komen. De impact zal verschillen per gemeente of locatie in de regio. Tevens raken de gevolgen van een zware storm andere scenario's en leiden tot keteneffecten. Denk aan het uitvallen van tram- en treinverkeer of een verstoring in elektriciteitsnetwerken met alle gevolgen van dien. De KNMI-klimaatscenario's geven aan dat valwinden kunnen toenemen.

Er zijn meerdere stormen per jaar, maar niet alle stormen zijn zo zwaar als in dit scenario. Het scenario kan meerdere keren in de tien jaar voorkomen en wordt door de experts gescoord op waarschijnlijk.

7.4 Scenario 4 – Overlast als gevolg van droogte

Afbakening scenario

Omvang: Een sluipende crisis die zich opbouwt vanaf maart en problemen veroorzaakt aan flora en fauna in augustus. De samenleving dient ook haar gedrag hierop aan te passen, voor zover niet gedwongen door de hitte.

Locatie: Gehele regio

Periode van het jaar/dag: Augustus

Referentie worst case: Zomer 2018; Lage rivierstanden, augustus 2022

Referentie dagelijkse zorg: -

Context

Het is al enkele maanden erg droog en warm. De afvoer van de Rijn is gestaag gedaald tot 885m³/s (de norm voor deze tijd van het jaar is 1100 m³/s). Het actuele neerslagtekort is opgelopen tot 270 mm. Ook vorig jaar was het al lange tijd erg droog.

Lagere rivierstanden als gevolg van droogte brengen problemen in de scheepvaart met zich mee, maar hebben ook invloed op de waterkeringen. In 2003 vond er een dijkbreuk plaats in Wilnis, als gevolg van een zwakke plek in de veendijk. Deze dijkbreuk leidde tot overstromingen in de omgeving en veroorzaakte aanzienlijke schade aan huizen en infrastructuur.

Mogelijke oorzaken/ triggers

Door klimaatverandering worden de extremen in het weer steeds groter. Hete, droge perioden in het voorjaar en de zomer worden waarschijnlijker. In combinatie met minder sneeuwval in de Alpen en dus minder smeltwater dat via de Rijn naar Nederland wordt afgevoerd.

Incidentverloop

Dit is een typisch geval van een sluipende crisis. Vanaf maart valt er minder neerslag dan gebruikelijk in deze tijd van het jaar. Hierdoor bouwt zich gestaag een neerslagtekort op.

Half april is er sprake van verzilting van het oppervlaktewater op enkele plekken in het oppervlaktewater. Dit heeft negatieve gevolgen voor de natuur. Om schade aan flora en fauna te voorkomen worden waterstaatkundige maatregelen getroffen die leiden tot beperking van de scheepvaart op rustige routes. Op sommige routes worden bellenschermen ingezet, die de opdring van het zilte water tegengaan.

Waterschappen en Rijkswaterstaat staan als gevolg van het oplopend neerslagtekort in nauw contact met elkaar via de Regionale Droogte Overleggen (RDO's). Hierbij worden vooraf opgestelde redenerlijnen (Slim Water Management) gehanteerd zodat het operationeel waterbeheer van de onderlinge waterbeheerders op elkaar afgestemd is om zodoende optimaal op de situatie in te spelen.

In mei is het neerslagtekort zo hoog opgelopen dat de waterschappen de veendijken in het gebied inspecteren op schade, ondanks de sinds 2003 doorgevoerde reconstructies van de veendijken die onder beheer zijn van Amstel, Gooi en Vecht (AGV) waardoor het risico is verminderd. Onder de extreme omstandigheden helpen de controles om tijdig in te kunnen grijpen mocht er alsnog scheurvorming optreden.

Er ontstaat meer bewustzijn voor schaarste aan (grond)stoffen en de consequentie ervan. Het onderwerp trekt veel media aandacht. Drinkwaterbedrijven doen een oproep aan hun klanten om zuinig te zijn met drinkwater. Naast de schaarste letten de drinkwaterbedrijven ook nauwkeurig op de kwaliteit van het water die onder druk staat.

Waterschappen maken afspraken met agrariërs en gemeenten over het besproeien van landbouwgrond en sportvelden. Vanwege het oplopende neerslagtekort en de (vooral in het oosten van het land) afnemende zoetwatervoorraad schaalt de waterkolom op via de Landelijke Commissie Waterverdeling (LCW) tot en met het Managementteam Water. Daar worden besluiten genomen over de verdeling van het water. Hierbij wordt de verdringsreeks water gebruikt (zie tabel).

Categorie 1	Categorie 2	Categorie 3	Categorie 4
1. De stabiliteit van waterkeringen 2. Het voorkomen van klink en zettingen 3. Natuur (voorkomen onomkeerbare schade, anders cat. 4)	1. Drinkwatervoorziening (voor waarborgen leveringszekerheid, anders cat. 4) 2. Energievoorziening (alleen bij gevaar voor leveringszekerheid, anders cat. 4)	> Tijdelijke beregening van kapitaalintensieve gewassen > Verwerken van industrieel proceswater	> Scheepvaart > Landbouw > Natuur (geen onomkeerbare schade) > Industrie > Waterrecreatie > Binnenvisserij > Drinkwatervoorziening (anders dan cat. 2) > Energievoorziening (anders dan cat. 2) > Overige belangen

- Categorie 1 > Waarborgen veiligheid tegen overstroming > Voorkomen onomkeerbare schade
- Categorie 2 > Nutsvoorzieningen
- Categorie 3 > Kleinschalig hoogwaardig gebruik
- Categorie 4 > Overige behoeften

In juli blijkt dat het water van het IJsselmeer op sommige plekken zodanig verzilt is, dat PWN het water slechts beperkt kan innemen voor de drinkwaterproductie. Hierdoor dreigt een tekort aan drinkwater te ontstaan in delen van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland. Bij een langdurige hittegolf in augustus wordt het hitteplan in werking gesteld. De bevolking slaapt slechter door de zwoele nachten; irritaties onder de bevolking nemen toe en monden in enkele gevallen uit tot onrust. Ook zullen er negatieve zwemadviezen gelden op een aantal plekken in de regio vanwege blauwalg en wordt de city swim als gevolg van verslechterde waterkwaliteit in de Amstel afgelast.

Droogte heeft een sterke correlatie met hitte. Hierdoor is de druk op de hulpdiensten is zeer hoog, o.a. omdat het extreme weer al zo lang aanhoudt. In diverse sectoren is een verhoogde uitval van personeel door de hitte en de bijhorende gezondheidsklachten te zien. Met name de lagere bezetting in de (mantel-)zorg, bij de hulpdiensten en in andere sociale sectoren zoals het onderwijs leiden tot problemen en veroorzaken veel stress.

De droge jaren leiden tot tijdelijk lagere grondwaterstanden. De houten heipalen onder oudere huizen (van voor 1970) komen gedeeltelijk/tijdelijk boven water te staan. Het hout komt in aanraking met zuurstof, waardoor de palen rotten. Dit leidt op termijn tot verzakking van de huizen. Ook de scheepvaart ervaart grote problemen. Door de lage rivierstanden kunnen schepen niet meer volgeladen varen. Een deel van de goederen worden daarom via de weg getransporteerd. Hieronder vallen ook transportbewegingen van gevaarlijke stoffen die door de droogte vaker op de weg te vinden zijn.

In het hele land is het natuurbrandrisico hoog. In de regio Amsterdam-Amstelland zijn enkele park- en bermbranden ontstaan in de afgelopen maanden, die gelukkig niet tot moeilijk controleerbare situaties hebben geleid. De Veiligheidsregio heeft vol ingezet op risicocommunicatie m.b.t. het gedrag van mensen in de droge natuur.

In september is de ergste hitte voorbij en neemt de droogte af door neerslag.

Groepen in kwetsbare posities en slachtofferbeeld

In de gehele regio overlijden meerdere ouderen en mensen met chronische ziekten door uitdroging en de extreem slechte luchtkwaliteit. Tevens is de levenskwaliteit tijdens de extreme hitte voor veel mensen ondermaats, met diverse gezondheidsgevolgen van dien (ook op een langere termijn).

Overlast als gevolg van droogte		
Impact criterium	Gemiddeld Impact criterium Score	Vertaling
Aantasting van de integriteit van het grondgebied	0,074	Beperkt
Doden	0,027	Aanzienlijk
Ernstig gewonden en chronisch zieken	0,045	Ernstig
Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	0,047	Ernstig
Kosten	0,098	Ernstig
Langdurige aantasting van milieu en natuur	0,2	Zeer ernstig
Verstoring van het dagelijks leven	0,043	Ernstig
Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0,042	Ernstig
Sociaal psychologische impact	0,056	Ernstig
Aantasting cultureel erfgoed	0,049	Ernstig
Impact totaal	0,068	Ernstig
Waarschijnlijkheid		Waarschijnlijk

De impact van droogte wordt groter over de jaren. Zowel bewoners, bedrijven (landbouwketen, scheepvaart, waterbeheer en drinkwater) en de flora en fauna van de regio worden geraakt door een langere periode van droogte. De droge perioden van de afgelopen jaren hebben de effecten en keteneffecten van langdurige droogte duidelijk gemaakt. De veiligheidsaspecten zijn divers en dit scenario kan ook een trigger zijn voor andere scenario's zoals uitval van vitale infrastructuur (elektra, gas, telecommunicatie) of verschuivingen en verzakkingen van huizen, tunnels of andere infrastructuur.

De kosten en langdurige aantasting van het milieu en de natuur scoren het hoogst bij dit scenario en met de toenemende impact van droogte op drinkwatervoorzieningen en waterkwaliteit zal het effect op gezondheid en verstoring van het dagelijks leven groter worden. Om de zoutindringing tegen te kunnen gaan worden maatregelen ten aanzien van het schutproces (sluizen open voor zeevaart afkomstig van en naar Noordzeekanaal in verbinding met Amsterdam-Rijnkanaal) genomen. Tevens kan de verdeling van water tot onvrede zorgen en invloed hebben op het openbaar bestuur. Droogte kan leiden tot een sluipende crisis en Nederland is nog onvoldoende bekend met en ingericht op dit scenario. Daarom zou de impact ook hoger kunnen zijn en zijn keteneffecten nog onvoldoende in beeld. De afgelopen jaren hebben aangetoond dat het een steeds waarschijnlijker incidenttype wordt met een kans van meerdere keren per tien jaar.

7.5 Scenario 5 – Wateroverlast als gevolg van extreme neerslag

Afbakening scenario

Omvang: Na enkele dagen met veel neerslag – waarbij het watersysteem in eerste instantie de buien goed kan verwerken, volgt een korte periode met extreem veel neerslag (tot 120 mm in 1-3 uur met een piekintensiteit van 90mm in 1 uur). Van de voorgaande buien is de grond inmiddels verzadigd en ook de waterafvoer kan dergelijke hoeveelheden niet verwerken. Gevolg is dat het water op straat staat en tot wel 50 cm op laaggelegen plekken binnen de regio.

Locatie: Hele regio, met sterke invloed op het oostelijke deel van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland (Amsterdam Oost, Zuidoost, Diemen)

Periode van het jaar/dag: Juli

Referentie worst case: Limburg overstroming/waterbom juli 2021, Kopenhagen juli 2011, Amsterdam juli 2014

Referentie dagelijkse zorg: Hinderlijke situatie als gevolg van extreme neerslag (enkele centimeters water op wegen en in tuinen).

Context

Onderzoeken van de KNMI tonen aan dat extreme neerslag in de toekomst vaker zal voorkomen. Tevens blijkt dat, vanwege het opwarmen van het zeewater en de meteorologische gevolgen daarvan, de waarschijnlijkheid op extreme neerslag aan het eind van de zomer in de kustprovincies toeneemt. Neerslag wordt in het algemeen afgevoerd met de HWA-riolering (hemelwaterafvoer). Indien de neerslagintensiteit groter is dan de afvoercapaciteit van de HWA zal het water op maaiveld geborgen worden. Afhankelijk van het maaiveld ontwerp kan dit tot overlast of schade leiden, bijvoorbeeld doordat tunnels onder water staan of het water huizen, tuinen en kelders binnenstroomt. De verharde ondergrond in het stedelijk gebied biedt weinig mogelijkheden voor het water om weg te stromen.

De (economische) gevolgen van wateroverlast kunnen groot zijn en nemen door het toenemende geïnvesteerde vermogen in de regio alleen maar toe. Dit komt door de specifieke ligging van de regio op een knooppunt van sterk interfererende rijks- en regionale watersystemen in combinatie met de economische bedrijvigheid en het gunstige investeringsklimaat. Het betreft de sterkst groeiende regio van Nederland waar grote investeringen gedaan worden en aanmerkelijk zal worden verdicht en getransformeerd.

Mogelijke oorzaken/triggers

Extreme neerslag zorgt jaarlijks voor wateroverlast binnen Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland. Deze overlast beperkt zich tot enkele centimeters. De overlast wordt groter indien sprake is van een combinatie met uitval van bemaling. Uitval van bemaling kan verschillende oorzaken hebben of een combinatie daarvan:

- Mechanische schade
- Stroomuitval
- Brand/storing
- Verplichte maalstop (als gevolg van een bovennormale situatie; er valt meer neerslag dan waarvoor de norm is gesteld)
- Het moedwillig saboteren (terrorisme) van de bemaling ligt niet voor de hand, aangezien de impact zich beperkt tot overlast.

Daarnaast kan waterschade door neerslag ontstaan door ongewenst maaiveldverloop door ontwerpfouten of verzakking van het maaiveld.

Incidentverloop

De hele regio, maar met name het oostelijke deel van VrAA (Amsterdam-Oost, Amsterdam Zuidoost en Diemen) wordt getroffen door een kortstondige periode van extreme neerslag. Binnen 1 tot 3 uur valt 120 mm water. De hemelwaterafvoer is gedimensioneerd op 20-30 mm/uur en kan dergelijke hoeveelheden dus niet aan. Daarnaast is in de dagen voorafgaand veel neerslag gevallen in de regio en is de grond verzadigd. De stormachtige wind uit westelijke richting stuwt het peil van de Noordzee verder op. Hierdoor is geen vrije spui meer mogelijk vanuit het Noordzeekanaal bij IJmuiden en werkt alleen het boezemgemaal van Rijkswaterstaat.

Wanneer in een korte periode tot maar liefst – lokaal – 90 mm regen in het afvoergebied valt, loopt het peil van het Noordzeekanaal verder op. De bemaling van alle polders van de waterschappen lozen op dat afvoersysteem. Op verzoek van Rijkswaterstaat zet Waternet het gemaal Zeeburg in. Hierdoor wordt water vanuit het boezemsysteem direct uitgeslagen op het IJmeer/Markermeer. Tevens kondigt Rijkswaterstaat een verplichte maalstop af. Dit houdt in dat er geen overtollig water meer geloodst mag worden in het Noordzeekanaal en Amsterdam-Rijnkanaal. Hierdoor kan het overtollige water in Amsterdam-Oost, Amsterdam Zuidoost en Diemen niet geloodst worden. De overlast hierdoor neemt toe.

In het oostelijke deel van de regio staat het water op straat en in de laagstgelegen polderdelen boven maaiveld. Op sommige plekken tot wel 50 cm. Het onderlopen van laaggelegen gebieden brengt veiligheidsrisico's met zich mee. Verdiepte wegdelen en tunnels zijn onbegaanbaar, ook voor hulpverleningsdiensten. Daarnaast zijn constructies en obstakels, zoals opdrijvende putdeksels, onder water onzichtbaar. Wegens de geringe waterdiepte zijn echter nauwelijks slachtoffers te verwachten. Door het overlopen van de riolering ontstaat wel milieuschade. Het vervuilde water loopt via overstort in het oppervlaktewater, en leidt tot zuurstofloosheid in het water waardoor massale vissterfte optreedt. Tevens blijft de stankoverlast, als gevolg van het overlopen van de riolering, enkele dagen hangen.

De extreme neerslag leidt tot lekkages en flinke economische schade. Laaggelegen bebouwing en kelders lopen onder. De wateroverlast leidt tot schade aan opstal en inboedel. De schade aan met name cultuurhistorische objecten is groot. Onder andere het Science Park in Amsterdam wordt getroffen door het noodweer. Het wetenschapspark neemt een belangrijke positie in op het gebied van natuurwetenschappelijk onderzoek, ICT en Life Sciences. Alle bètafaculteiten van de Universiteit van Amsterdam, grote onderzoeksinstituten en SARA reken- en netwerkdiensten zijn gevestigd in het Science Park. ICT-systemen in het Science Park worden bedreigd door het water. Bedrijven en winkels in het getroffen gebied sluiten tijdelijk hun deuren en het tramverkeer heeft uitval. De economische schade bestaat daarnaast ook uit imagoschade. De beelden van wateroverlast in de regio trekt (inter)nationale media-aandacht.

Daarnaast heeft de waterschade kortsluiting in middenspanninghuisjes tot gevolg. Gevolg hiervan is stroomuitval in bepaalde delen in de regio, zelfs in 'droog' gebied. Er wordt een groot beroep gedaan op de waterschappen, om met hun noodpompinstallaties ondergelopen polderdelen watervrij te krijgen. Bij de hulpverleningsdiensten komen in korte tijd honderden meldingen binnen, onder andere bij de brandweer om ondergelopen kelders leeg te pompen. Tientallen ouderen, kinderen en mensen die om andere redenen moeilijk zelf naar een veilig plek kunnen verplaatsen worden naar opvanglocaties gebracht.

Doordat sprake is van extreme neerslag gecombineerd met een maalstop houdt de overlast enkele dagen aan. Op sommige plekken is het water na twee dagen weg, maar op veel plekken duurt het een week totdat gestart wordt met de herstelwerkzaamheden [herstel (water)infrastructuur, stroomvoorziening, schoonmaakwerkzaamheden van zowel particuliere als openbare ruimte]. De extreme neerslag heeft enige mate van maatschappelijke ontwrichting tot gevolg. De dagelijkse gang van zaken wordt abrupt verstoord. De overlast houdt enkele dagen aan, doordat het wegwerken van het overtollige water slechts langzaam mogelijk is. Pas na een week wordt het normale leven weer opgepakt en is de schade voor gedupeerden in de volle omvang zichtbaar. Ook psychologisch heeft het incident invloed op veel mensen. Voor sommigen zullen de kosten van de schade gedekt worden door de opstal- en inboedelverzekering, voor anderen niet. Het is nu al duidelijk dat het voor mensen in financieel kwetsbare posities een lange tijd gaat duren voordat het herstelproces is afgesloten. De GGD krijgt vragen van bezorgde burgers over mogelijke gevaarlijke stoffen in het water/het slib. Pas na enkele maanden zullen de herstelwerkzaamheden volledig afgerond.

Groepen in kwetsbare posities en slachtofferbeeld

Indien sprake is van een scenario wateroverlast is het aantal slachtoffers wegens de geringe waterdiepte nihil. Aangezien het gehele oostelijke deel van de regio getroffen wordt door wateroverlast is het aantal betrokkenen en getroffen groot. Met name mensen in kwetsbare posities (ouderen, mindervaliden en chronisch zieken) worden getroffen door wateroverlast. Zij kunnen zich moeilijker buitenshuis begeven en zijn

in sommige gevallen afhankelijk van medische thuiszorg (beademingsapparatuur, spoelingapparatuur). Ook mensen van buiten VrAA (met bestemming VrAA) raken betrokken omdat de regio moeilijk bereikbaar is. Tevens lopen toeleverende en afnemende bedrijven buiten het ondergelopen gebied schade op. Zij kunnen niet bevoorraden of bevoorrad worden.

Wateroverlast als gevolg van extreme neerslag		
Impact criterium	Gemiddeld Impact criterium Score	Vertaling
Aantasting van de integriteit van het grondgebied	0,052	Beperkt
Doden	0,011	Beperkt
Ernstig gewonden en chronisch zieken	0,042	Ernstig
Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	0,129	Zeer ernstig
Kosten	0,269	Zeer ernstig
Langdurige aantasting van milieu en natuur	0,098	Ernstig
Verstoring van het dagelijks leven	0,149	Zeer ernstig
Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0,104	Ernstig
Sociaal psychologische impact	0,258	Zeer ernstig
Aantasting cultureel erfgoed	0,064	Ernstig
Impact totaal	0,117	Zeer ernstig
Waarschijnlijkheid		Waarschijnlijk

De wateroverlast in Limburg in 2021 en andere incidenten naar aanleiding van extreme neerslag in de afgelopen jaren hebben duidelijk gemaakt dat het incidenttype wateroverlast als gevolg van extreme neerslag een forse impact kan hebben. De gevolgen van extreme neerslag kunnen per locatie verschillen. De kosten kunnen ernstig zijn als gevolg van bijvoorbeeld het overstromen van woningen en kelders, het verlies van oogst in het landelijke gebied of het uitvallen van transport- en vitale infrastructuur zoals metrostations of elektriciteit. Dit soort gevolgen hebben invloed op een verstoring van het dagelijkse leven, onder andere omdat grote groepen inwoners geraakt kunnen worden. Afhankelijk van het getroffen gebied zullen mensen tijdelijk hun huizen moeten verlaten, is evacuatie van diverse groepen door de hulpdiensten noodzakelijk en de sociaal psychologische impact zal groot zijn. Uiteindelijk is nog onvoldoende zicht op alle effecten en keteneffecten van dit incidenttype en kan de impact mogelijk nog veel groter zijn.

De KNMI-klimaatscenario's onderstrepen dat dit incidenttype steeds vaker voor kan komen en de ervaringen van de afgelopen jaren hebben duidelijk gemaakt hoe realistisch het scenario is. De kans is waarschijnlijk, dus meerdere keren per tien jaar.

7.6 Scenario 6 – Grote brand in object met kwetsbare doelgroep

Afbakening scenario

Omvang: Grote brand in wooncomplex voor senioren

Locatie: Amstelveen

Periode van het jaar/dag: Zondagnacht

Referentie worst case: Bij een brand in Nijmegen in 2014 overlijden uiteindelijk 5 bewoners als gevolg van een brand in een cafetaria onder het wooncomplex. In 2022 brak er brand in het verzorging-, verpleging- en revalidatiecentrum Eduard Douwes Dekker in Amsterdam-Noord. Deze brand had tot gevolg dat er 88 personen, waarvan 63 dementerende ouderen opgevangen moesten worden in het tegenovergelegen schoolgebouw.

Referentie dagelijkse zorg: Kleine brand in woonhuis

Context

Sinds enkele jaren is het gebruikelijk dat senioren langer thuis blijven wonen. Zorg wordt thuis veelal door de thuiszorg geleverd en er is geen 24 uren begeleiding meer. Wanneer senioren in enige mate voor zichzelf kunnen zorgen, betekent dat niet dat zij in het geval van een calamiteit volledig zelfredzaam zijn. Daarnaast betekent de transitie van bejaardentehuizen naar wooncomplexen dat voor deze objecten minder strenge preventieve eisen gelden. De kans op escalatie van een brand is daarmee groter, waarbij voornamelijk de rookverspreiding met de vluchtmogelijkheden en het vluchtgedrag hier een bijdrage aan leveren.

Mogelijke oorzaken/triggers

- Onachtzaamheid met vuur, menselijk handelen
- Roken
- Technisch mankement in elektrische apparaten

Incidentverloop

In de nacht van zaterdag op zondag krijgt de meldkamer een brandmelding vanuit een wooncomplex in Amstelveen. In dit voormalige bejaardentehuis zijn 76 woningen gevestigd waar in totaal 108 oudere bewoners wonen. De leeftijden van de bewoners variëren van 65 tot 95 jaar. In één van de woningen is brand uitgebroken. De bewoner is een fervent poppenverzamelaar. De hoge vuurbelasting maakt dat de brand snel om zich heen grijpt. De bewoner is niet in staat om zelfstandig te vluchten.

Na enige tijd wordt de brand ontdekt door een buurman. Bij het openen van deur slaan de vlammen uit de woning en vlucht de buurman naar buiten en belt de brandweer. Doordat de deur blijft openstaan verspreidt rook en hitte door de gang. Omdat branddeuren zijn verwijderd voor de toegankelijkheid met rollators verspreidt de brand zich ook naar andere delen. Door het gegil en lawaai worden ook andere bewoners wakker, maar zij kunnen vanwege de rook niet door de gang vluchten. De brandweer komt ter plaatse en gaat op zoek naar de brand. Er is een begeleider aanwezig bij de receptie maar die geeft aan dat ze niet op de gang kan komen. De brandweer schakelt op in verband met de ontruiming en zet een bluspoging in. De brand wordt relatief snel geblust, maar het blijkt dat drie verdiepingen onder de rook hebben gestaan. Ondertussen zijn additionele eenheden begonnen met reddingen via balkons en wordt het pand systematisch afgezocht. Hierbij worden in de woningen onder de rook bewoners aangetroffen. Bewoners worden tijdelijk opgevangen in de recreatiezaal van het complex die slechts beperkte faciliteiten heeft.

Uiteindelijk kunnen 15 bewoners enige tijd niet terug naar hun woning vanwege rookschade. Zij moeten elders opgevangen worden.

Groepen in een kwetsbare positie en slachtofferbeeld

Zeven bewoners zijn ernstig gewond geraakt door de rookverspreiding. De bewoner van de brandwoning is overleden. 36 bewoners worden door de ambulance nagekeken. Voor opvang moet gezorgd worden, niet iedereen kan naar familie of vrienden. Uiteindelijk overlijden in het ziekenhuis nog twee slachtoffers.

Grote brand in object met kwetsbare doelgroep		
Impact criterium	Gemiddeld Impact criterium Score	Vertaling
Aantasting van de integriteit van het grondgebied	0,004	Niet van toepassing
Doden	0,037	Aanzienlijk
Ernstig gewonden en chronisch zieken	0,055	Ernstig
Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	0,041	Ernstig
Kosten	0,03	Aanzienlijk

Langdurige aantasting van milieu en natuur	0,053	Ernstig
Verstoring van het dagelijks leven	0,012	Beperkt
Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0,018	Aanzienlijk
Sociaal psychologische impact	0,041	Ernstig
Aantasting cultureel erfgoed	0,005	Beperkt
Impact totaal	0,025	Aanzienlijk
Waarschijnlijkheid		Waarschijnlijk

De waarschijnlijkheid van een grote brand in een object met kwetsbare doelgroep is waarschijnlijk. Deze waarschijnlijkheid wordt vergroot door het gevolg van overheidsbeleid dat van senioren verwacht langer zelfstandig thuis te wonen. De transitie van verzorgingstehuizen naar wooncomplexen, leidt tot het huisvesten van kwetsbare en verminderd zelfredzamen in panden die hier minder goed geschikt voor zijn, in combinatie met een lagere eis ten aanzien van de geldende brandveiligheidsvoorschriften. De score van de impact wordt voornamelijk bepaald door doden, gewonden en het lichamelijk letsel dat bij dit incident voorkomt. Door de samenstelling van de populatie in dergelijke objecten is de kans op slachtoffers aanzienlijk. Wat uiteindelijk ook resulteert in sociaal psychologische effecten voor andere bewoners en de hele doelgroep in het algemeen.

7.7 Scenario 7 – Grote brand in bijzonder/ hoog gebouw

Afbakening scenario

Omvang: Grote brand in een houtbouw object

Locatie: Amsterdam, Arena Poort

Periode van het jaar/dag: Doordeweekse dag, in de ochtend

Referentie worst case: Op 14 juni 2017 brak er in de Londense wijk Kensington brand uit op een van de benedenverdiepingen van de Grenfelltoren, een woontoren met 24 verdiepingen. Deze brand verspreidde zich zeer snel naar alle hoger gelegen verdiepingen en door het hele gebouw. Ten minste 72 doden en 77 gewonden waren het gevolg. Op 3 juni 2023 woedde er een zeer grote brand in een appartementencomplex aan de Joan Muyskenweg in Amsterdam. Het complex moest worden ontruimd en alle 95 woningen werden onbewoonbaar verklaard.

Referentie dagelijkse zorg: Prullenbakbrand geblust met klein blusmiddel

Context

Met name in Amsterdam is de laatste decennia veel hoogbouw gebouwd, voornamelijk rond Station Amstel (Rembrandttoren en Mondriaantoren, Haut), Sloterdijk en op de Zuidas. In Amsterdam worden meerder bijzondere panden gebouwd o.a op Zeeburgereiland, De Nieuwe Kern, Amstel III en Arena Poort. Deze voldoen weliswaar aan de minimeisen uit het Bouwbesluit, maar zoeken de randen van de regelgeving op. De regelgeving is eigenlijk niet gemaakt voor dit soort complexe gebouwen. Ook de hulpverlening kan dit restrisico niet (volledig) afdekken. Het blussen van branden op grote hoogte is moeilijk. Het heeft de volgende kenmerken/gevaren:

- Verlies van waterdruk
- Toegankelijkheid voor de hulpdiensten
- Redden van buitenaf niet mogelijk
- Instortingsgevaar (grote valschaduw)
- Mensen die naar verdiepingen boven de brand vluchten

Mogelijke oorzaken/triggers

- Moedwillig
- Technisch mankement

- Menselijk falen

Incidentverloop

Het object is 65 meter hoog (22 etages). De hoofdconstructie bestaat uit CLT, dit is kruislings verlijmd hout, en niet voorzien van aanvullende preventieve maatregelen. De muren zijn bekleed en het plafond is van onbeschermd hout. De gevel is voorzien van beplanting. Het object is opgebouwd uit een plint met daarin een basisschool, horeca en kantoren. Boven de plint zijn appartementen gerealiseerd.

Op dinsdagochtend (09:00u) ontstaat de brand in een appartement op de 19^e etage door sluiting in een koffiezetapparaat. Een bluspoging van de bewoner is niet effectief en de brand ontwikkelt zich verder in het appartement. Het plafond is onbekleed en brandt na enige tijd mee. De brandweer is gealarmeerd en begint de brand te bestrijden met behulp van de in het gebouw aanwezige stijgleidingen. Door de hoogte is de wateropbrengst beperkt en daardoor onvoldoende om de brand te blussen. De brand wordt uitslaand en slaat via de gevelbeplanting over naar bovengelegen appartementen. De brandweer besluit het volledige object (met 100 woningen, basisschool, horeca en kantoren) te ontruimen. Dit vraagt veel capaciteit van de brandweer. De brandweer slaagt er echter niet in om de brand te bestrijden. Al snel staat de gehele 19e verdieping in brand en is de verdieping niet meer begaanbaar. Door de branduitbreiding naar bovengelegen verdiepingen raken steeds meer appartementen betrokken bij de brand. De brand wordt onbeheersbaar. Er is veel onduidelijkheid over de brandwerendheid en sterkte van de constructie. De brandweer moet zich terugtrekken vanwege instortingsgevaar. Grote rookwolken trekken over het naastgelegen metro- en treinstation.

Vanwege het dreigende instortingsgevaar wordt het hele pand ontruimd. Leerlingen van de basisschool en bewoners worden in eerste instantie in een nabijgelegen hotel opgevangen. Ook wordt opdracht gegeven om het treinverkeer te staken en het metroverkeer stil te leggen. Het station wordt ontruimd net als de omliggende woonwijken. Bewoners van verderop gelegen wijken krijgen het advies deuren en ramen gesloten te houden vanwege de rookontwikkeling. De Gemeenschappelijke Meldkamer krijgt telefoontjes van burgers met vragen over de rook en over eventuele gevaarlijke stoffen en asbest.

De burgemeester geeft samen met de hulpverleningsdisciplines een persconferentie. Er worden voor de gezondheid geen gevaarlijke concentraties gevaarlijke stoffen gemeten. Van asbest is geen sprake. De politie heeft afritten van de A2, A10 en A9 afgesloten om zo de toegang voor de hulpverleners te regelen. De Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) staat stand-by met ambulances.

Uiteindelijk heeft een bewoner rook geïnhaleerd bij de bluspoging, verder zijn er geen gewonden. Een groot deel van het complex gaat verloren. Er wordt nachtopvang geregeld voor de bewoners van de tegenovergelegen wijk; hier maken negen personen gebruik van. De rest heeft zelf opvang gevonden. Een groot aantal woningen is beschadigd door brand en waterschade. Het herstel van de woningen duurt in totaliteit 6 maanden. Ook de school heeft waterschade en er moet voor 3 maanden een andere locatie worden gezocht. Het onderwijs wordt enkele dagen later elders voortgezet. Het metro- en treinstation wordt de volgende dag weer in gebruik genomen evenals de bijbehorende sporen.

Groepen in een kwetsbare positie en slachtofferbeeld

Er vallen geen doden of gewonden. Wel hebben circa 100 mensen de nacht elders moeten doorbrengen. Door waterschade moet de basisschool 3 maanden verhuizen naar een andere locatie.

Grote brand in bijzonder hoge gebouwen		
Impact criterium	Gemiddeld Impact criterium Score	Vertaling
Aantasting van de integriteit van het grondgebied	0,004	Niet van toepassing
Doden	0,011	Beperkt
Ernstig gewonden en chronisch zieken	0,039	Ernstig

Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	0,039	Ernstig
Kosten	0,079	Ernstig
Langdurige aantasting van milieu en natuur	0,005	Beperkt
Verstoring van het dagelijks leven	0,028	Aanzienlijk
Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0,026	Aanzienlijk
Sociaal psychologische impact	0,032	Aanzienlijk
Aantasting cultureel erfgoed	0,005	Beperkt
Impact totaal	0,027	Aanzienlijk
Waarschijnlijkheid		Waarschijnlijk

De afgelopen periode is er in de regio veel hoogbouw bijgekomen en de komende jaren zal deze trend zich voortzetten. Vanaf 2025 is de woningbouwproductie in de Metropoolregio Amsterdam van hout en andere biobased materialen. Dit betekent dat ook de draagconstructie van hoogbouw objecten in hout wordt gerealiseerd. De regelgeving is nog niet geactualiseerd op deze ontwikkelingen. De (brand)veiligheidsmaatregelen, die gelden voor de verschillende hoogte, ondersteunen bij het minimaliseren van de impact. Echter de geldende maatregelen verschillen aanzienlijk per categorie. Bij hoge gebouwen tijdens incident is er veel capaciteit nodig om het te kunnen beheersen. Door veranderend materiaal gebruik kan het benodigde bluswater aanzienlijk toenemen. Het op hoogte krijgen van voldoende bluswater is al een uitdaging voor de brandweer. Daarnaast heeft een incident een grote impact op de samenleving, de sociaal psychologische en kosten impact. De waarschijnlijkheid is door de experts gescoord op waarschijnlijk.

7.8 Scenario 8 – Grote brand in ondergrondse bebouwing

Afbakening scenario

Omvang: Grote brand in ondergrondse parkeergarage

Locatie: Parkeergarage onder woningen Amsterdam

Periode van het jaar/dag: December

Referentie worst case: Instorting pand en met dodelijke slachtoffers. Op 3 juli 2020 vindt er een brand plaats in de Singelgarage in Alkmaar. 160 autobezitters zijn gedupeerd en het heeft veel impact op de constructie.

Referentie dagelijkse zorg: Kleine brand met een handblusser geblust

Context

In de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland is een groot aantal ondergrondse objecten zoals parkeergarages, metrostations, tunnels en kelders. Vanwege verdichting zijn de bouwkavels klein waardoor in- en uitritten van parkeergarages worden vervangen door autoliften. Dit maakt toetreding voor de brandweer complex. Rook en warmte kunnen hierdoor ook niet de parkeergarage uit.

Het verkennen en benaderen van ondergrondse brandhaarden is lastig. Dit komt omdat ondergrondse branden vaak gepaard gaan met sterke rookontwikkeling en slecht zicht. Daarnaast zijn de ondergrondse ruimtes vaak erg complex en zijn toegangswegen beperkt voor verkenning en aanval.

In een scenario met een grote brand in een dergelijk ondergronds object zal de brandweer eerder genoodzaakt zijn zich te richten op de omgeving en bovenliggende bebouwing. En onvoldoende in staat zijn om de brand aan te pakken. Een uitbrand-scenario is realistisch met als mogelijk gevolg de sloop van een nieuwbouw-object.

Mogelijke oorzaken/triggers

- Moedwillig
 - Technisch defect

- Bijvoorbeeld laden elektrische voertuigen

Incidentverloop

In een parkeergarage onder een woningenblok breekt 's morgens om 08.00 uur brand uit in een elektrische auto. De parkeergarage loopt onder het gehele blok door en ligt één verdieping onder het maaiveldniveau. De totale lengte van het blok bedraagt ongeveer 180 meter en de breedte ongeveer 20 meter. Het blok bestaat onder andere uit appartementen, een peuterspeelzaal en een woongroep voor doven en slechthorenden. Het is een koude decemberdag met sneeuw en ijzel.

Zowel aan de voor- als aan de achterzijde is er sprake van enorme rookontwikkeling. Brandweereenheden die als eerste ter plaatse zijn horen knallen en vermoeden een vuurwerkopslag. In de beginfase ligt de prioriteit bij ontruimen en wordt er geen inzet gedaan op de brand. Tientallen bovengelegen woningen worden ontruimd. Rook verspreidt zich door het trappenhuis, vluchtwegen en woningen. Bevolkingszorg regelt GVB-bussen en opvang in Sporthal Zeeburg. Ongeveer 75 bewoners worden opgevangen. Uit voorzorg worden er ambulances gevraagd. Een nabijgelegen winkelcentrum en twee afritten van de ringweg worden afgezet.

Nadat voldoende brandweereenheden ter plaatse zijn, wordt ingezet op het bestrijden van de brand. Bij de meldkamer brandweer is niets bekend over vuurwerkopslag. In de parkeergarage zijn ventilatoren en een rook-warmte afvoer aanwezig. Deze zijn echter niet in staat om in de parkeergarage voldoende zicht te creëren. De afgezogen rook vormt grote rookkolommen aan de achterzijde van het blok. Uiteindelijk worden twee brandende auto's en een motor geblust. De constructie is behoorlijk aangetast (bewapening ligt bloot en er zitten scheuren in het beton). Bij vier woningen boven de brandhaard zitten scheuren in de muren. Een aantal woningen wordt gestut. In de garage is de waterleiding, stadsverwarming, riolering en elektra beschadigd. Bouw en Woning Toezicht (BWT) en Salvage inspecteren de staat van de woningen, deze is in orde. Aangezien de nutsvoorzieningen niet beschikbaar zijn, moeten de bewoners van de woningen elders overnachten. Er wordt overnachting in een hotel geregeld; hiervan maken negen mensen gebruik. De overige mensen slapen bij familie of vrienden. Na twee dagen kunnen de mensen weer terug naar hun woningen.

Groepen in kwetsbare posities en slachtofferbeeld

Er vallen geen doden of gewonden. Wel moeten 75 mensen de bovengelegen woningen en het wooncentrum tijdelijk verlaten. Negen mensen brengen twee nachten in een hotel door, de overige bij familie en vrienden.

Grote brand in ondergrondse bebouwing		
Impact criterium	Gemiddeld Impact criterium Score	Vertaling
Aantasting van de integriteit van het grondgebied	0,002	Niet van toepassing
Doden	0,005	Beperkt
Ernstig gewonden en chronisch zieken	0,007	Beperkt
Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	0,016	Aanzienlijk
Kosten	0,041	Ernstig
Langdurige aantasting van milieu en natuur	0,007	Beperkt
Verstoring van het dagelijks leven	0,012	Beperkt
Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0,009	Beperkt
Sociaal psychologische impact	0,018	Aanzienlijk
Aantasting cultureel erfgoed	0,004	Niet van toepassing
Impact totaal	0,012	Beperkt
Waarschijnlijkheid		Mogelijk / waarschijnlijk

De toepassing van ondergrondse bebouwing is flink toegenomen en zal alleen maar toe nemen, met name voor vervoer en parkeergarages. De experts scoren het incident dan ook als een mogelijk/waarschijnlijk incident. Door de beperkte beschikbare ruimte en verdichting zal in de toekomst de toepassing van een autolift in parkeergarages toenemen. Inschatting is dat dit de incidentbestrijding bemoeilijkt door extra opbouw van rook en hitte en moeilijke toegang voor de incidentbestrijding. De combinatie met alternatieve energie aangedreven voertuigen is een mogelijk (nieuw) risico. Zowel de voertuigen, als de oplaadpunten en bij de brand vrijkomende rook, het benodigde bluswater en andere bestrijdingstechnieken vormt een extra risico. De impact op het slachtofferbeeld wordt laag gescoord omdat de aanwezigen in deze objecten alert zijn. De impact van de rookverspreiding in eventueel boven- en naastgelegen objecten en kosten voor herstel zijn aanzienlijk.

7.9 Scenario 9 – Instorting/ verzakking

Afbakening scenario

Omvang: instorting gebouw door gasexplosie

Locatie: Gebouw met drie lagen woningen en een kinderdagverblijf

Periode van het jaar/dag: Dinsdagochtend

Referentie worst case: In Gellingen (België) in 2004 wordt een 70 bar gasleiding geraakt bij werkzaamheden. Bij de explosie worden bedrijven en woningen vernietigd en komen 24 mensen om het leven. Op 14 augustus 2018 stortte de brug Ponte Morandi (ook bekend als Polceveraviaduct) in de Italiaanse havenstad Genua voor een groot deel in. Dat kostte 43 mensen hun leven. In 2009 vindt in Keulen een instorting plaats bij het aanleggen van een metro. Het kostte twee mensen het leven en richtte meer dan een miljard euro schade aan. Instorting bij werkzaamheden metro Keulen. Een kade op de hoek van de Grimburgwal en de Oudezijds Voorburgwal in Amsterdam stort op 1 september 2020 voor een deel in. Op 21 april 2022 vonden er twee gasexplosies plaats in een flat in Bilthoven waardoor een deel van de gevel en vloeren zijn weggeslagen. Bij de tweede explosie raakte vier brandweermensen gewond.

Referentie dagelijkse zorg: Graafwerkzaamheden zorgen voor een kleine lekkage

Context

Grote drukte boven de grond met bouwen en verbouwen betekent vaak ook drukte onder de grond. Ondanks Kabel en Leiding Informatie Centrum (KLIC) systemen, waarmee aannemers kunnen zien waar kabels en leidingen onder de grond liggen gaat het weleens mis en worden gasleidingen geraakt. Als er niet direct gas geroken wordt, wordt niet altijd ingegrepen door het gasbedrijf en de brandweer.

Mogelijke oorzaken/triggers

- Graafwerkzaamheden
- Langdurige trillingen
- Verouderde leidingen of koppelingen

Incidentverloop

Op dinsdagochtend wordt gewerkt in de grond in een straat in Amsterdam-West om de riolering te vernieuwen en glasvezelkabels aan te leggen. Bij de graafwerkzaamheden wordt een gasleiding geraakt. Omdat de beschadiging beperkt lijkt, wordt er doorgewerkt. In een ander deel van de pijp onder een huis is de leiding echter gescheurd. Ongemerkt verspreidt het gas zich in een souterrain dat niet bewoond wordt.

Na enige tijd komt een van de bewoners thuis en merkt een gaslucht op. De brandweer wordt gebeld en is onderweg. De bewoner gaat op zoek naar de bron en opent de deur van het souterrain. De toevoeging van zuurstof en elektrostatische ontlading (schok/ vonk) zorgen voor een optimale mengverhouding van het gas en zuurstof en doen het opgehoopte gas exploderen.

Een enorme klap is het gevolg. De voor- en achterkant van het pand en een deel van het trappenhuis wordt weggeslagen. Er breekt brand uit. Bij de meldkamer komen meldingen van een explosie binnen van werklieden. De al aanrijdende brandweer schaaft direct op naar GRIP 1 en vraagt bouwconstructeurs ter plaatse. De reddingsacties worden bemoeilijkt door de bouwwerkzaamheden waardoor de straat open ligt.

Omliggende woningen en bedrijven, waaronder een kinderdagverblijf met 3 leidsters en 9 baby's worden ontruimd en in de buurt opgevangen. De constructie van het gebouw is ernstig aangetast waardoor de brandweer het object niet kan betreden. Van buitenaf wordt met een redvoertuig een bewoner van de 2e etage gered die lichtgewond is geraakt. De bewoner die de gaslucht heeft gemeld wordt vermist.

Na twee uur stort het complex in omdat de beschadigde constructie het gewicht van de bovenliggende etages niet langer kan houden. Omdat hiermee rekening mee wordt gehouden raken er geen mensen gewond. Hierna wordt begonnen met opruimwerkzaamheden. De straat zit nog enige tijd nog zonder gas omdat de leiding eerst gerepareerd moet worden.

Groepen in kwetsbare posities en slachtofferbeeld

Bij het incident raken twee mensen gewond omdat het overdag is en mensen aan het werk zijn. Eén persoon overlijdt. Bewoners kunnen langere tijd niet naar hun huis terug.

Instorting/ verzakking		
Impact criterium	Gemiddeld Impact criterium Score	Vertaling
Aantasting van de integriteit van het grondgebied	0,002	Niet van toepassing
Doden	0,021	Aanzienlijk
Ernstig gewonden en chronisch zieken	0,029	Aanzienlijk
Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	0,045	Ernstig
Kosten	0,045	Ernstig
Langdurige aantasting van milieu en natuur	0,002	Niet van toepassing
Verstoring van het dagelijks leven	0,01	Beperkt
Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0,012	Beperkt
Sociaal psychologische impact	0,014	Aanzienlijk
Aantasting cultureel erfgoed	0,012	Beperkt
Impact totaal	0,019	Aanzienlijk
Waarschijnlijkheid		Mogelijk/waarschijnlijk

De waarschijnlijkheid van dit incident scoort mogelijk. Oudere constructies hebben meerdere gebreken door het verstrijken van tijd. Dat dit niet allemaal meer te ondervangen is, is de afgelopen periode in onze regio gebleken. Ook de toename van bodemgebruik en werkzaamheden in de openbare ruimte maakt een explosie na werkzaamheden realistisch. De impactscore wordt met name veroorzaakt door het lichamelijk lijden en de kosten, van dit beschreven scenario. Het raakt een grote groep in de samenleving, het verstoort het dagelijks leven. Het vertrouwen in de overheid, vanwege de verantwoordelijkheid voor een veilige leefomgeving, kan geschaad worden.

7.10 Scenario 10 – Incident brandbare/ explosieve stoffen vervoer op water

Afbakening scenario

Omvang: Bij het verladen van benzine naar een tanker in de Jan van Riebeekhaven ontstaat een explosie. Hierdoor wordt een deel van de tanker vernield en ontstaat grote brand met een grote rookontwikkeling.

Locatie: Jan van Riebeekhaven, Amsterdam Westpoort

Periode van het jaar/dag: September

Referentie worst case: In 2011 ontploft een tanker geladen met 900.00 liter benzine in de Duitse haven van Lingen. Het schip zonk en grote hoeveelheden benzine stroomde uit het vaartuig. Het duurde enige tijd voordat de brandweer de vlammenzee onder controle had. Aanvankelijk werden twee mensen vermist, maar die zijn later weer teruggevonden.

Referentie dagelijkse zorg: Gekantelde tankwagens, waarbij geen lekkage in de wand van de tankwagens ontstaat. Het incident zorgt wel voor hinder, omdat de weg afgesloten wordt.

Context

De haven van Amsterdam is de grootste benzinehaven ter wereld. De benzine wordt aangevoerd over het Noordzeekanaal via tankerschepen. Per jaar doen veel schepen geladen met benzine de haven van Amsterdam aan.

Mogelijke oorzaken/triggers

- Menselijk handelen
- Technisch falen
- Moedwillige handelen (terrorisme)
- Aanvaring met overig scheepsverkeer

Incidentverloop

Een binnenvaartschip geladen met 8.000 ton benzine ligt in de Jan van Riebeekhaven aan de steiger bij een olieopslagbedrijf. Nadat het laden voltooid is, gaat er iets mis en ontstaat er op het dek van het vaartuig een zware explosie. Hierbij wordt leidingwerk gevuld met benzine op het dek vernield en komt een grote hoeveelheid benzine vrij die in brand vliegt.

De bemanning verlaat het schip en het bedrijf zet een eerste blussing in ter bescherming van de pier met behulp van de bedrijfsbrandweer. Gealarmeerde brandweer en Dienst Havenmeester van Port of Amsterdam schalen groot op om de brand te blussen. Hierbij wordt schuim en water gebruikt. Na enige tijd blussing begint het vaartuig lager te liggen omdat veel bluswater benedendeks terecht komt. Daarnaast stroomt brandende benzine de haven in, waardoor het schip moeilijk bereikbaar is vanaf de waterkant voor de hulpdiensten.

De brand leidt tot een grote hitte en een grote rookwolk, die als gevolg van de windrichting over het Noordzeekanaalgebied en de A10 drijft. Het scheepvaartverkeer over het Noordzeekanaal wordt stilgelegd, net als het verkeer over de snelweg. Hierdoor ontstaat een verkeersopstopping omdat al het autoverkeer in de spits over de oostelijke kant van de A10 wordt omgeleid. De brandweer laat bedrijven in de buurt ontruimen en zet het waarschuwingsmiddel NL Alert in om mensen in de buurt te waarschuwen en hen aan te sporen om naar binnen te gaan.

De brandstoftanks van het schip zijn echter niet betrokken, waardoor de brand relatief beperkt blijft. Als de resterende benzine in het leidingstelsel en op het water zijn uitgebrand, wordt de brand snel minder en kan de brandweer de secundaire branden op het schip blussen. Het duurt nog de hele dag voordat de brand definitief geblust is en vaar- en autoverkeer weer hervat kan worden. De Jan van Riebeekhaven blijft nog enkele dagen beperkt bereikbaar als gevolg van opruimwerkzaamheden.

De spectaculaire beelden van het brandende schip en de grote rookwolk leiden tot veel media-aandacht.

Groepen in kwetsbare posities en slachtofferbeeld

Het slachtoffer beeld blijft beperkt. Enkele opvarenden van het vrachtschip raken lichtgewond omdat zij rook inademen. De economische schade is door het stremmen van het weg- en vaarverkeer echter aanzienlijk.

Incident brandbare/ explosieve stoffen vervoer op water		
Impact criterium	Gemiddeld Impact criterium Score	Vertaling
Aantasting van de integriteit van het grondgebied	0,048	Ernstig
Doden	0,052	Ernstig
Ernstig gewonden en chronisch zieken	0,045	Ernstig
Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	0,01	Beperkt
Kosten	0,117	Zeer ernstig
Langdurige aantasting van milieu en natuur	0,037	Aanzienlijk
Verstoring van het dagelijks leven	0,019	Aanzienlijk
Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0,015	Aanzienlijk
Sociaal psychologische impact	0,014	Aanzienlijk
Aantasting cultureel erfgoed	0,004	Beperkt
Impact totaal	0,036	Aanzienlijk
Waarschijnlijkheid		Onwaarschijnlijk

Het incident brandbare/ explosieve stoffen vervoer op water is een incident dat de kans onwaarschijnlijk heeft gekregen van de experts. Als het zich voor doet zijn voornamelijk de kosten, de gewonden, de doden de impactcriteria waardoor het een aanzienlijk incident wordt.

7.11 Scenario 11 – Incident brandbare/ explosieve stoffen, vervoer spoor

Afbakening scenario

Omvang: Als gevolg van een ontsporing van een tankwagon met LPG, ontstaat een lek in de wand van een tankwagon. Uit het lek stroomt LPG. De plas ontsteekt en zorgt voor meer hitte. Hierdoor wordt een andere tankwagon aangestraald. De tankwagon ontploft waardoor een groot gebied wordt geraakt.

Locatie: Nabij station Diemen-Zuid

Periode van het jaar/dag: Avond

Referentie worst case: Door een ontsporing ontploft een tankwagon gevuld met LPG, die net het station van Viareggio in Italië binnen rijdt. Hierbij komen meer dan dertig mensen om het leven en raken 17 personen gewond, van wie vier ernstig (juni 2009). In 2018 in Noord-Italië op een verkeersknooppunt in Bologna is een tankwagen gebotst op stilstaande vrachtwagen waarna de tankwagen met LPG ontploft. Dit leidt tot 2 doden en 70 gewonden.

Referentie dagelijkse zorg: Incident met een tankwagon, waarbij geen lekkage in de wand van de tankwagon optreedt

Context

In Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland vindt transport van brandbare/ explosieve stoffen over het spoor plaats. Het traject loopt vanaf Westpoort via Amsterdam CS, Amsterdam Amstel, Amsterdam Zuidoost en Diemen.

De mate van omwonenden en bedrijvigheid is belangrijk voor de impact van een dergelijk incident.

Mogelijke oorzaken/triggers

- Verkeersincident op het spoor
- Technisch mankement
- Ten gevolge van corrosie treedt lekkage op (verminderde wanddikte, met name bij de lasnaden)

- Moedwillige verstoring (terreur)

Incidentverloop

Om onduidelijke redenen ontspoord een tankwagon met LPG, nabij station Diemen-Zuid. Door de ontsporing ontstaat een lek in de wand van de tankwagon. Uit het lek stroomt LPG, dat vanwege vonken in brand vliegt. Er ontstaat een flinke plasbrand.

Het treinverkeer wordt direct gestaakt. De brandweer is snel ter plaatse en probeert het vuur te doven. Doordat de wand van de trein beschadigd is, gaat dit niet snel genoeg en zet de brandweer in op een ontruiming. Hierdoor kan de brand zich aanwakkeren. Even later vindt een explosie (BLEVE) plaats. De explosie van de tankwagon veroorzaakt tot op 200 meter van de wagon doden en slachtoffers. De materiële schade als gevolg van de explosie bestaat uit instortingen (als gevolg van de druk) en secundaire branden (hittestraaling).

De brandweer heeft ten behoeve van de ontruiming het waarschuwings- en alarmeringssysteem en NL Alert geactiveerd. Men adviseert de bewoners van de nabijgelegen woningen naar binnen te gaan, ramen te openen en gordijnen te sluiten. Het metroverkeer is gestremd. Omdat de ontruiming van het gebied al was ingezet, zijn veel mensen naar binnen gegaan. Zo was het station Diemen-Zuid al ontruimd.

De hulpverlening concentreert zich na de explosie op het redden van mensen en het blussen van de brand. Snel optreden leidt ertoe dat er geen verdere explosies van tankwagons volgen. Slachtoffers worden naar het ziekenhuis gebracht en niet gewonde omwonenden in de buurt opgevangen. Het incident zorgt in de dagen na het voorval voor maatschappelijke onrust in het gehele land. Bewoners langs een spoortraject, waarover vervoer van gevaarlijke stoffen plaats vindt, voelen zich onveilig. In de lokale en regionale media is ook veel aandacht voor het incident. De weken na het incident staan in het teken van de wederopbouw van de omgeving en communicatie richting de samenleving. Het treinverkeer ondervindt nog veel last.

Groepen in kwetsbare posities en slachtofferbeeld

Er vallen 15 doden en 120 gewonden. Vanwege het incident en de locatie is het slachtofferbeeld groot, maar had veel groter kunnen zijn als de bevolking niet snel gealarmeerd was.

Incident brandbare/ explosieve stoffen, vervoer spoor		
Impact criterium	Gemiddeld Impact criterium Score	Vertaling
Aantasting van de integriteit van het grondgebied	0,075	Ernstig
Doden	0,148	Zeer ernstig
Ernstig gewonden en chronisch zieken	0,181	Zeer ernstig
Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	0,032	Aanzienlijk
Kosten	0,235	Zeer ernstig
Langdurige aantasting van milieu en natuur	0,07	Beperkt
Verstoring van het dagelijks leven	0,099	Ernstig
Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0,047	Ernstig
Sociaal psychologische impact	0,103	Ernstig
Aantasting cultureel erfgoed	0,005	Beperkt
Impact totaal	0,099	Ernstig
Waarschijnlijkheid		Zeer onwaarschijnlijk / onwaarschijnlijk

De kans op een incident op het spoor waarbij LPG vrijkomt wordt door de experts gescoord als zeer onwaarschijnlijk. Berekeningen uit het scenarioboek (www.scenarioboek.nl; kaarten spoor-LPG, Blevé) geven de mogelijkheid om een waarde voor de waarschijnlijkheid uit te rekenen. Deze waarde komt overeen

met (zeer) onwaarschijnlijk. Als het incident zich voor doet zoals beschreven heeft het een hoog sociaal psychologische impact. Ook de gewonden, de doden en de kosten lopen hoog op. Dit incident scoort hoog in de categorie ernstig op de impact.

7.12 Scenario 12 – Incident brandbare/ explosieve stoffen, stationaire inrichting

Afbakening scenario

Omvang: Bij een grootschalige opslagtank met benzine komt het floatingroof scheef te hangen. De benzine ontsteekt, waardoor een full surface brand ontstaat.

Locatie: Westelijk Havengebied, Amsterdam

Periode van het jaar/dag: Najaar

Referentie worst case: Op 11 december 2005 vliegt in Buncefield (Engeland) 250.000 liter vrijgekomen petroleum in brand, waardoor een explosie ontstaat. De explosie met een kracht van 2.4 op de schaal van Richter, is de grootste explosie in vreedstijd in Europa en wordt in België en Frankrijk gehoord. Er vallen 43 gewonden en 2.000 mensen moesten hun huizen verlaten. Alleen het feit dat de explosie op zondagochtend plaats vond verhinderde dat er meer doden en gewonden vallen. Op 4 augustus 2020 vond er een grote explosie plaats in de haven van Beiroet, de hoofdstad van Libanon. De explosie veroorzaakte een ramp die minstens 190 doden en ruim 6.500 gewonden eiste en grootschalige schade door de hele stad aanrichtte.

Referentie dagelijkse zorg: Lekkage van een brandbare/explosieve stof, zonder dat brand ontstaat.

Context

De Amsterdamse haven (Westpoort) is de vijfde haven van Europa en de grootste benzinehaven (opslag) ter wereld. In Westpoort bevinden zich veel opslagtanks (onder andere met brandbare vloeistoffen. Een deel van de tanks bevat licht ontvlambare vloeistoffen, zoals benzine. Een brandende tank kan grote gevolgen hebben voor de maatschappij en omgeving. De rookontwikkeling kan gevolgen hebben voor het vaarverkeer over het Noordzeekanaal, het wegverkeer over de A10, het treinverkeer bij Sloterdijk en zelfs het vliegverkeer van en naar Schiphol. Omliggende bedrijven ondervinden hinder van de brand en lijden economische schade.

Mogelijke oorzaken/triggers

- Menselijke fout (bij laden of lossen)
- Moedwillig handelen (terrorisme)
- Mechanisch falen
- Weeromstandigheden met overvloedige regenval kunnen leiden tot het mogelijk scheef zakken van het dak. Bij een ongeval kunnen de weeromstandigheden (onweer) gevolgen hebben.

Incidentverloop

De opslagtank heeft een diameter van 60 m, een hoogte van 20 m en een inhoud van 45.500 m³. Op het moment van het incident is de tank gevuld met 35.000 m³ benzine. Een floatingroof constructie houdt in dat het dak met de vloeistofspiegel in de tank op een neer gaat. Het voorkomt dat, onder het dak een ruimte met (in dit geval) benzinedamp ontstaat.

Na melding van een incident bij het bedrijf rukt de brandweer uit. Ter plaatse blijkt dat het dak (floatingroof) van opslagtank scheef is komen te hangen. Op het dak van de tankput staat benzine. Vanuit de stad komen meldingen op de meldkamer brandweer binnen van mensen die klagen over een benzinelucht.

De brandweer vreest escalatie van het incident. Er zijn twee scenario's denkbaar:

- Full surface tankbrand (de tank brand aan de bovenkant)
- Tankput brand (de put rondom de tank staat in de brand)

Omliggende bedrijven worden gewaarschuwd. Het bedrijf besluit gecontroleerd de tank leeg te pompen. Risico hiervan is dat het dak gaat schuiven, waardoor de benzinedampen in de tank ontstoken zou kunnen worden

doordat het dak langs de tankwanden schuurt. Een ander risico voor ontsteking is inslag van onweer. Het weerbericht geeft aan dat onweer verwacht wordt. Een inslag nabij leidt tot ontsteking van de benzine in de tankput. Snel staat de hele tank in brand. De rookontwikkeling is enorm en in de wijde omgeving zichtbaar. Op de meldkamers komen Telefoontjes van bezorgde burgers binnen, die aan de horizon een dikke zwarte rookwolk zien. Ook in Zaanstreek-Waterland komen meldingen op de meldkamer binnen. Het incident trekt grote media aandacht van lokale en nationale media. Het vaarverkeer over het Noordzeekanaal wordt stil gelegd.

Via de publiek-private samenwerking AYMA (Amsterdam Ymond Mutual Aid) wordt voldoende schuimvormend middel geregeld, om de benzinebrand te bestrijden. Het duurt echter 4 uur voordat deze middelen inzetbaar zijn. De brandweer zet in op het zolang koelen van de andere opslagtanks, zodat de brand niet overslaat. De brandweer is uiteindelijk tot laat in de avond bezig met het bestrijden van de tankputbrand. Mede doordat de omliggende opslagtanks uitgerust zijn met koeling, weet de brandweer te voorkomen dat de brand overslaat naar andere tanks.

Groepen in kwetsbare posities en slachtofferbeeld

Aangezien het scenario niet tot een worst case scenario escaleert vallen geen gewonden. De economische schade is echter aanzienlijk.

Incident brandbare/ explosieve stoffen, stationaire inrichting		
Impact criterium	Gemiddeld Impact criterium Score	Vertaling
Aantasting van de integriteit van het grondgebied	0,03	Aanzienlijk
Doden	0,019	Aanzienlijk
Ernstig gewonden en chronisch zieken	0,017	Aanzienlijk
Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	0,005	Beperkt
Kosten	0,137	Zeer ernstig
Langdurige aantasting van milieu en natuur	0,069	Ernstig
Verstoring van het dagelijks leven	0,022	Aanzienlijk
Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0,012	Aanzienlijk
Sociaal psychologische impact	0,015	Aanzienlijk
Aantasting cultureel erfgoed	0,004	Niet van toepassing
Impact totaal	0,033	Aanzienlijk
Waarschijnlijkheid		Mogelijk

Het incident brandbare/ explosieve stoffen, stationaire inrichting wordt door de experts gescoord als mogelijk, met aanzienlijke impact. Deze impact wordt voornamelijk veroorzaakt door de kosten en de gewonden als gevolg van het incident.

7.13 Scenario 13 – Broei/ brand in bulkopslag

Afbakening scenario

Omvang: Langdurige broei, in twee dagen, in bulkopslag. Grote rookontwikkeling

Locatie: Opslaglocatie cacao Westelijk Havengebied Amsterdam

Periode van het jaar/dag: Voorjaar

Referentie worst case: Zeer grote brand, brandduur langer dan 9 dagen. In een convenant tussen Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland en Zaanstreek Waterland is vastgelegd dat een brand niet langer mag duren dan 9 dagen.

Referentie dagelijkse zorg: Kleine brand, met binnen aanval (brandweer) en inzet van eigen bedrijfsmiddelen om te blussen en beheersen

Context

Zowel bij opslag van afvalstoffen bij verwerkers als in de opslag van bijvoorbeeld cacao komt broei en brand voor. Amsterdam is de grootste cacaohaven ter wereld. Jaarlijks wordt er zo'n 600 miljoen kilo cacao bonen per schip aangevoerd, ongeveer een zesde van de wereldwijde cacao productie. Cacaobroei en -brand is moeilijk te bestrijden. Veel broei en vervolgens brand, ontstaan door een combinatie van vocht, microbiologische activiteit en thermische isolatie. Het bestrijden van broei in een berg cacao bonen gebeurt vaak door het uitrijden van de bonen. Goed product wordt naar een andere plek in de loods verplaatst, aangetaste bonen worden in een duwbak gestort en afgeblust. Blussen met water wordt zo min mogelijk gedaan omdat de naastgelegen bonen dan onbruikbaar zijn geworden en vanwege het ontstaan van verontreinigd bluswater. Broei en eventueel brand komt in de regio Amsterdam-Amstelland ca. 1 tot 5 keer per jaar voor.

Mogelijke oorzaken/trigger

- Combinatie van vocht, microbiologische activiteit en thermische isolatie
- Opeengehoopte aluminiumfosfide tabletten waar vocht bij komt (bulk in schip)

Incidentverloop

's Morgens wordt broei geconstateerd in een loods in een lading cacao bonen van ongeveer 12.000 ton. Bovenop de berg van 15 meter hoogte is wat lichte rook te zien. In de loods is blauwzuur en koolmonoxide gemeten. Niemand mag zonder ademlucht naar binnen.

Het bestrijden van de broei in de berg cacao bonen gebeurt door het uitrijden van de bonen. Er gaat geruime tijd overheen voordat de shovel ter plaatste is. De broei breidt zich ondertussen uit. De rookontwikkeling is hevig geworden. Uit de omgeving zijn inmiddels al enige stankklachten binnengekomen.

De loods wordt langzaam geventileerd en wanneer de concentraties blauwzuur en koolmonoxide zijn gedaald tot veilige waarden, worden de cacao bonen uitgereden en in duwbakken gestort. De goede bonen in een grote duwbak en de aangetaste bonen in een kleinere duwbak met een laag water om eventueel brandend materiaal te doven. Het verontreinigde water wordt opgevangen voor zover dat mogelijk is.

De rookontwikkeling wordt in de loop van de dag steeds heviger. Inmiddels zijn bij de gemeente en meldkamer stankklachten binnengekomen. Omdat de verwachting is dat de broei nog lang zal aanhouden, en de enorme hoeveelheid rook voor hinder zorgt, wordt besloten de omliggende bedrijven op het industrieterrein te ontruimen. Het RIVM verricht metingen in de omgeving, en meet geen concentraties die gevaarlijk voor de volksgezondheid zijn.

De berg wordt instabiel. De bonen zakken niet meer netjes uit, maar blijven door samenklontering van het gruis (door vocht) als een 'rots' staan. 's Avonds, na instorten van een stuk van de berg, ontstaat er op verschillende plekken brand. Vlammen komen al gauw tot aan het dak. Tijdens de brand ontwikkelt zich behoorlijk wat rook. Er wordt voor gekozen om de loods gecontroleerd te laten uitbranden. Initiële bluspogingen leiden echter wel tot verontreinigd bluswater. Een gedeelte van de bonen is verbrand. Een ander gedeelte is aangetast en zal worden verkocht als mindere kwaliteit. Meer dan de helft is echter onaangetast. De volgende morgen kunnen de mensen weer terug naar de bedrijven op het industrieterrein.

Groepen in kwetsbare posities en slachtofferbeeld

Er vallen geen doden of gewonden. Wel zijn er veel stankklachten binnengekomen bij gemeente en meldkamer. Zo'n kleine honderd mensen hebben tijdelijk de omgeving moeten verlaten. De broei/brand veroorzaakt voornamelijk financiële schade.

Broei/ brand in bulkopslag		
Impact criterium	Gemiddeld Impact criterium Score	Vertaling
Aantasting van de integriteit van het grondgebied	0,011	Beperkt
Doden	0,006	Beperkt
Ernstig gewonden en chronisch zieken	0,007	Beperkt
Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	0,005	Beperkt
Kosten	0,054	Ernstig
Langdurige aantasting van milieu en natuur	0,022	Aanzienlijk
Verstoring van het dagelijks leven	0,014	Aanzienlijk
Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0,007	Beperkt
Sociaal psychologische impact	0,01	Beperkt
Aantasting cultureel erfgoed	0,002	Niet van toepassing
Impact totaal	0,14	Aanzienlijk
Waarschijnlijkheid		Zeer waarschijnlijk

Incident broei/ brand in bulkopslag komt steeds regelmatig voor. Dit gebeurt ook in het opslaan van producten en grondstoffen die gerecycled worden. Het effect is aanzienlijk, vanwege de kosten en gevaar voor het milieu.

7.14 Scenario 14 – Incident giftige stoffen, vervoer weg

Afbakening scenario

Omvang: Bij een botsing met een tankwagen gevuld met acrylnitril ontstaat een lekkage in de wand van de tankwagen. Uit het lek stroomt acrylnitril.

Locatie: Op de A9, ter hoogte van afslag 5 (Amstelveen)

Periode van het jaar/dag: In de zomer, op een maandag in de ochtendspits.

Referentie worst case: In 1976 verongelukt een vrachtwagen met ammonia (ammoniak opgelost in water, 34 ton) in Houston, VS. De ammonia kwam deels vrij als nevel door het ongeluk. 7 personen kwamen om en 78 personen raakten gewond.

Referentie dagelijkse zorg: Gekantelde tankwagen waarbij geen lekkage in de wand van de tankwagen ontstaat. Het incident zorgt wel voor hinder, omdat de weg afgesloten wordt.

Context

In Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland vindt transport van gevaarlijke stoffen plaats over snelwegen, die door dichtbebouwde gebieden lopen. Giftige vloeistoffen worden uitsluitend over de A10 vervoerd. Het aantal tankwagen transporten per jaar met een giftige vloeistof is maximaal 400 per jaar.

Mogelijke oorzaken/triggers

- Menselijk handelen
- Technisch falen
- Extreme weersomstandigheden
- Moedwillige (terreur)

Incidentverloop

Een tankwagen met acrylnitril raakt betrokken bij een ongeluk op de A9, ter hoogte van afslag 5 richting Amstelveen. Als gevolg van het ongeluk ontstaat een scheur in de wand van de tank. Een deel van de inhoud

van de tankwagen stroomt uit, en vormt een plas. De plas dampt uit, en de heersende windrichting voert de damp richting de nabijgelegen wijk ten noorden van de A9 (Goeman Borgesuslaan, Keucheniuslaan en Meester F.A. van Hallweg). Binnen een straal van 100 meter ervaren mensen hinder en irritatie aan ogen en luchtwegen als gevolg van de damp. Op de meldkamer komen al snel meldingen binnen van buurtbewoners.

De brandweer is snel ter plaatse, en zet in op het dichten van het lek. Uit vrees voor escalatie besluit de brandweer direct het waarschuwings- en alarmeringssysteem te activeren en een NL-Alert te versturen, om mensen in de nabije omgeving te waarschuwen. Bestuurders van auto's nabij het ongeval moeten hun voertuig verlaten en worden tijdelijk opgevangen in de omgeving. Het risico bestaat dat de hele inhoud van de tankwagen wegstroomt. In een dergelijke situatie ontstaat een effectgebied tot 800 meter, waarbinnen doden en gewonden vallen. De hulpdiensten communiceren dat mensen naar binnen moeten gaan, en ramen en deuren moeten sluiten. De A9 wordt direct afgesloten en verkeer wordt omgeleid.

De brandweer stelt waterschermen op om de plas in te dammen. Vervolgens wordt de plas af gedekt. Na anderhalf uur heeft de brandweer het incident onder controle. Het lek is gedicht, en de brandweer is erin geslaagd om de plas in te dammen en af te dekken. Hierdoor is niet langer sprake van uitdamp van de giftige stof. Een bergingsbedrijf gaat vervolgens aan de slag met het leegpompen van de tank. Daarna wordt de tankwagen van de weg getakeld. Tegen het eind van de middag is de weg weer vrij voor verkeer.

Het incident veroorzaakt maatschappelijke onrust. Buurtbewoners voelen zich onveilig langs de A9, waarover vervoer van gevaarlijke stoffen plaats vindt. In de lokale en regionale media is ook veel aandacht voor het incident.

Groepen in kwetsbare posities en slachtofferbeeld

Doordat het scenario niet escaleert blijft de overlast door het vrijkomen van acrylnitril beperkt tot irritatie aan ogen en luchtwegen, waaronder enkele hulpverleners die zich zonder adembescherming in de buurt van de tankwagen begeven.

Incident giftige stoffen, vervoer weg		
Impact criterium	Gemiddeld Impact criterium Score	Vertaling
Aantasting van de integriteit van het grondgebied	0,055	Ernstig
Doden	0,075	Ernstig
Ernstig gewonden en chronisch zieken	0,07	Ernstig
Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	0,052	Ernstig
Kosten	0,067	Ernstig
Langdurige aantasting van milieu en natuur	0,06	Ernstig
Verstoring van het dagelijks leven	0,038	Ernstig
Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0,027	Aanzienlijk
Sociaal psychologische impact	0,08	Ernstig
Aantasting cultureel erfgoed	0,005	Beperkt
Impact totaal	0,053	Ernstig
Waarschijnlijkheid		Onwaarschijnlijk

De kans op een incident op de weg waarbij een giftige stof vrij komt wordt door de experts gescoord als onwaarschijnlijk. De kans is afhankelijk van de vorm waarin de stof vervoerd wordt (gasvormig, vloeibaar, onder druk, etc.) Berekeningen uit het scenarioboek (www/scenarioboek.nl; kaarten weg-giftig) geven de mogelijkheid om een waarde voor de waarschijnlijkheid uit te rekenen. Deze waarde komt overeen met onwaarschijnlijk.

De impact van dit scenario is ernstig. Als het incident zich voordoet zoals beschreven heeft het een ernstige sociaal psychologische impact. Ook het aantal doden en gewonden scoort ernstig en de kosten lopen op.

7.15 Scenario 15 – Incident giftige stoffen, stationaire inrichting

Afbakening scenario

Omvang: Vrijkomen van een giftige wolk

Locatie: Industrieel complex in het Westelijk Havengebied

Periode van het jaar/dag: Voorjaar

Referentie worst case: Als gevolg van het vrijkomen van een giftige stof in de stad Bhopal (India) in 1984 komen 2.000 mensen om het leven. Later zullen als gevolg van de ramp nog eens 6.000 mensen overlijden. Naast de hoge slachtoffer aantallen zijn er grote economische en milieuschades.

Referentie dagelijkse zorg: Kleine brand in opslagloods waarbij giftige verbrandingsproducten vrijkomen.

Context

In Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland bevinden zich verschillende bedrijven waarbij na een ongeval een wolk van een giftige stof vrij kan komen. Een giftige wolk kan ontstaan doordat giftige stoffen die worden opgeslagen of gebruikt door een ongeluk vrijkomen of doordat bij een brand giftige stoffen ontstaan. Het merendeel van deze bedrijven bevindt zich in het Westelijk Havengebied. Albemarle en Sonneborn zijn voorbeelden van bedrijven waar grote hoeveelheden giftige stoffen worden opgeslagen en verwerkt. Een brand in een pakket lithiumbatterijen kan ook een giftige wolk veroorzaken en dit soort energieopslagsystemen worden steeds vaker toegepast.

Het vrijkomen van een giftige wolk kan tot op kilometers afstand van de bron slachtoffers maken, bij mensen die in contact komen met de giftige stof. Met name personen die zich buitenshuis bevinden kunnen slachtoffer worden. Gebouwen kunnen enige tijd bescherming bieden, de mate waarin is afhankelijk van de luchtdichtheid van het gebouw. De verspreiding van de giftige wolk is sterk afhankelijk van de weersomstandigheden. Het effect op slachtoffers is afhankelijk van de eigenschappen van de stof. Indien sprake is van het vrijkomen van een toxische wolk is al snel sprake van een interregionaal incident.

Mogelijke oorzaken/triggers

- Brand (in combinatie met defecte blusinstallatie)
- Menselijk falen
- Technisch falen
- Moedwillig handelen (terreur)

Incidentverloop

Bij een bedrijf in het havengebied op ongeveer 1 kilometer afstand van een woongebied ontsnapt na een ongeval een grote hoeveelheid zwaveltrioxide uit een tankwagen, opslag of een installatie. De zwaveltrioxide verspreidt zich en vormt een giftige wolk. De kans op een dergelijk scenario is recent verkleind doordat de productie-installatie is aangepast waardoor nagenoeg geen transport van vloeibare zwaveltrioxide meer nodig is. Het is vochtig neutraal weer met een gemiddelde windsnelheid richting het zuiden. De wolk verspreidt zich hierdoor snel met de wind mee en richting een woongebied. Het effectgebied is sterk afhankelijk van de (weers)omstandigheden maar kan onder bepaalde omstandigheden het woongebied bereiken. Zwaveltrioxide is een kleurloze, bijtende vloeistof met een prikkelende geur. Zwaveltrioxide-damp reageert met water uit de lucht en er ontstaat zwavelzuur. Zowel zwaveltrioxide als zwavelzuur hebben een bijtende werking op de ogen, huid en luchtwegen. Inademing van lage concentraties veroorzaakt blijvende longschade. Deze verschijnselen treden vaak pas na enkele uren tot dagen op.

De bedrijfsbrandweer zal snel optreden en de lokale brandweer waarschuwen. Gezien de ernst van de situatie besluit de brandweer het waarschuwings- en alarmeringssysteem te activeren. De hulpdiensten communiceren

dat mensen naar binnen moeten gaan, en deuren en ramen moeten sluiten. De mensen zitten de komende uren veilig binnen, en worden door de rampenzender op de hoogte gehouden. Nadat de brandweer metingen heeft verricht in het effectgebied, kan worden vastgesteld of het gevaar geweken is. In het rampbestrijdingsplan is opgenomen dat de levensbedreigende waarde (LBW) ruim 2 km kan zijn en de alarmeringsgrenswaarde (AGW) ruim 3 km. Het incident trekt grote media-aandacht en zorgt voor maatschappelijke onrust. Bewoners van woonwijken in de omgeving voelen zich onveilig.

Groepen in kwetsbare posities en slachtofferbeeld

Doordat de wolk zich snel verspreidt, worden personen buitenshuis blootgesteld aan de bijtende damp. Zij lopen letsel op en moeten worden behandeld. De wolk kan het woongebied dat op 1 km afstand ligt bereiken. De longschade die door de bijtende werking ontstaat is meestal blijvend. Na blootstelling aan lage concentraties kunnen pas na uren of dagen klachten ontstaan, waardoor ook na enkele dagen slachtoffers nog om medische hulp gaan vragen.

Incident giftige stoffen, stationaire inrichting		
Impact criterium	Gemiddeld Impact criterium Score	Vertaling
Aantasting van de integriteit van het grondgebied	0,037	Aanzienlijk
Doden	0,075	Ernstig
Ernstig gewonden en chronisch zieken	0,169	Zeer ernstig
Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	0,047	Ernstig
Kosten	0,11	Ernstig
Langdurige aantasting van milieu en natuur	0,056	Ernstig
Verstoring van het dagelijks leven	0,079	Ernstig
Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0,041	Ernstig
Sociaal psychologische impact	0,119	Zeer ernstig
Aantasting cultureel erfgoed	0,006	Beperkt
Impact totaal	0,074	Ernstig
Waarschijnlijkheid		Onwaarschijnlijk

Het incident met giftige stoffen in een stationaire inrichting wordt binnen de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland als onwaarschijnlijk gescoord door de experts. Mede door de minimale aanwezigheid van deze inrichtingen. Verder worden incidenten voorkomen door onder andere de aanwezigheid van preventieve voorzieningen. Als het incident zoals door de expert gescoord is zich echter voordoet, is de impact op aantal doden en gewonden, kosten en sociaal psychologisch hoog. Gemiddeld scoort het incident ernstig qua impact.

7.16 Scenario 16 – Uitval gasvoorziening

Afbakening scenario

Omvang: Grootschalige uitval gasleverantie

Locatie: Amsterdam Zuidoost, K-buurt

Periode van het jaar/dag: Januari, vrijdagavond

Referentie worst case: Op 15 januari 2015 raakten bij werkzaamheden in Velzen-Noord een gas- en waterleiding beschadigd. 1.227 woningen hadden tot de middag van 21 januari geen gas, centrale verwarming en warm water.

Referentie dagelijkse zorg: Kortstondige uitval gasleverantie na een gaslek.

Context

Warmte is één van de belangrijke pijlers van levensbestaan. Om die reden is een continue gasleverantie van groot belang. De uitval gasvoorziening kan dan ook tot grote maatschappelijke problemen leiden. Zeker omdat – in tegenstelling tot elektriciteitsvoorziening – de knop niet direct omgezet worden als het leveren van gas weer hervat kan worden. De komende jaren zal ook de transitie van het gas naar alternatieve warmtebronnen zoals stadswarmte worden meegenomen. De Veiligheidsregio heeft bij een dergelijk incident een belangrijke coördinerende rol als het gaat om veiligheid.

Mogelijke oorzaken/triggers

- Graafwerkzaamheden
- Falende apparatuur/mechaniek
- Lekkage van naastgelegen waterleiding
- Omvallende bomen door zware storm

Incidentverloop

Op een vrijdagavond in januari valt in een groot deel van de K-buurt in Amsterdam Zuidoost de gasvoorziening uit. Eerder die dag zijn graafwerkzaamheden uitgevoerd, waarbij een gas- en waterleiding zijn geraakt. Hierdoor is modder in het leidingnetwerk gekomen waardoor de gaslevering is uitgevallen. In de K-buurt zijn in ongeveer 4.400 mensen woonachtig in ongeveer 1750 woningen. De buurt is een smeltkroes van culturen. Verder is bekend dat er in de flats in deze buurt een aantal alleenstaande ouderen (80+) woonachtig is. Een aantal van hen beheerst de Nederlandse taal slechts beperkt.

Liander komt ter plaatse. Om het getroffen gebied in kaart te brengen, moeten gaten gegraven worden op diverse punten in de wijk. Zo kan worden bepaald tot hoe ver de modder in de gasleidingen is gestroomd. Dit betekent dat het gasnet drukloos gemaakt wordt door afsluiters in het net dicht te zetten. Hierdoor zullen waakvlammen van CV's en kookpitten van gasfornuizen uit gaan. Daardoor is er geen verwarming, geen warm water en kan er niet gekookt worden. Wanneer het getroffen gebied is vastgesteld, zullen bewoners worden gevraagd om de gashoofdkraan dicht te draaien. Zo wordt voorkomen dat bij het her-aansluiten onbedoeld gas de woning instroomt. Het schoonmaken van de leidingen duurt enkele dagen tot een week, afhankelijk van de omvang van het getroffen gebied. Om na reparatie van het lek de gastoevoer te herstellen moeten alle woningen eerst gecontroleerd worden, vóórdat de gastoevoer in fases weer kan worden hersteld. Hiervoor wordt een plan gemaakt waarbij sleutelmakers, politie en Liander langs gaan. De gemeente geeft een noodverordening af om de toegang van woningen mogelijk te maken.

Tijdens de gasstoring is het leveren van gas niet mogelijk waardoor er geen verwarming is. Veel mensen schakelen over naar elektrische apparaten. Liander geeft dan ook aan dat dit gevolgen heeft voor het elektriciteitsnetwerk in verband met overbelasting. Er wordt gecommuniceerd naar bewoners het energiegebruik zoveel mogelijk te beperken. Uiteindelijk duurt het drie dagen voordat het gas bij alle afnemers er weer op staat. Het herstel wordt gefaseerd uitgevoerd, waardoor sommige afnemers weer sneller gas hebben dan andere. Gedurende de tijd blijft een crisisorganisatie actief die zich vooral richt op communicatie en het welzijn van verminderd zelfredzame personen. Voor bewoners wordt geprobeerd noodverwarming te regelen, maar dat gaat niet eenvoudig. Geprobeerd wordt openbare douche- en kookvoorzieningen te regelen en dekens uit te delen. Mensen proberen op allerlei manieren om warm te blijven. Tijdens de periode ontstaan dan ook in de buurt diverse brandjes en raken een aantal mensen onwel door verhoogde concentraties CO, mede door binnenhuis barbecueën.

Groepen in kwetsbare posities en slachtofferbeeld

Het aantal gewonden bij dit incidentscenario is beperkt. Het blijft bij enkele gewonden die door een poging om warm te blijven een CO-vergiftiging oplopen of rook inademen. Wel is de overlast voor de bewoners en ondernemers groot. Vooral voor ouderen en jonge kinderen is de kou een probleem.

Uitval gasvoorzieningen		
-------------------------	--	--

Impact criterium	Gemiddeld Impact criterium Score	Vertaling
Aantasting van de integriteit van het grondgebied	0,001	Niet van toepassing
Doden	0,005	Beperkt
Ernstig gewonden en chronisch zieken	0,008	Beperkt
Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	0,051	Ernstig
Kosten	0,021	Aanzienlijk
Langdurige aantasting van milieu en natuur	0,007	Beperkt
Verstoring van het dagelijks leven	0,021	Aanzienlijk
Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0,008	Beperkt
Sociaal psychologische impact	0,026	Aanzienlijk
Aantasting cultureel erfgoed	0,004	Beperkt
Impact totaal	0,015	Aanzienlijk
Waarschijnlijkheid		Mogelijk

Gasuitval als gevolg van graafschade komt regelmatig voor in Nederland. Meestal is de schade en de gasvoorziening snel hersteld. In dit scenario duurt het herstel van de gasvoorziening drie dagen. De experts scoren de waarschijnlijkheid daarom als mogelijk.

De impact van het scenario is aanzienlijk. Het uitvallen van de verwarming heeft in de winterperiode een grotere impact op het lichamelijk lijden (ontbreken van primaire levensbehoefte) en zal het dagelijks leven verhinderen, maar niet verstoren.

Onderdeel van de energietransitie is het gasloos maken van woningen en het ontmantelen van gasleidingen. Hierdoor zullen waarschijnlijkheid en impact van dit scenario in de toekomst afnemen.

7.17 Scenario 17 – Uitval elektriciteitsvoorziening

Afbakening scenario

Omvang: Grootschalige uitval elektriciteit in meerdere regio's met het brongebied in Diemen.

Locatie: Meerder regio's in de provincie Noord-Holland

Periode van het jaar/dag: Januari, overdag

Referentie worst case: De storing veroorzaakt door een Apache-helikopter die een hoogspanningsmast raakte in de Bommelerwaard uit 2007 duurde drie dagen en raakte duizenden huishoudens zonder stroom. Hetzelfde gebeurt in 2017 in Culemborg, alleen duurde dat 1 avond. In september 2015 valt na wateroverlast de stroomvoorziening uit in een deel van het VUMC. Er wordt besloten om het VUMC te evacueren waardoor meer dan 200 patiënten verplaatst worden naar andere ziekenhuizen of ontslagen worden. In 2016 had een brand in een onderstation in Diemen als gevolg dat 23.000 huishoudens in Amsterdam Zuid-Oost, Diemen en de Ronde Veenen zonder stroom zaten. In 2017 vond een stroomstoring plaats in het 150kV hoogspanningsverdeelstation aan de Hemweg. 360.000 aansluitingen in Amsterdam, Landsmeer, Oostzaan en Zaandam kwamen zonder stroom te zitten en er ontstonden problemen met de bereikbaarheid van 112. Op 9 maart 2018 ontstaat er een explosie en steekvlam door graafwerkzaamheden waarbij een persoon gewond raakt en uiteindelijk 30.000 duizend huishoudens in het centrum en de Pijp zonder stroom komen te zitten.

Referentie dagelijkse zorg: Periodiek valt tijdelijk en in delen van een of meerder wijken de stroom uit, omdat bijvoorbeeld een kabel geraakt wordt bij graafwerkzaamheden.

Context

Volgens Liander gaat het bij storingen waarbij een wat groter gebied geen elektriciteit heeft, vaak om Midden spanningsstoringen. Deze storingen hebben een gemiddelde storingsduur van 2 uur. De oorzaak is vrij divers, maar ruim 30% van de storingen worden veroorzaakt door graafwerkzaamheden. Hoogspanningsstoringen komen minder vaak voor, maar hebben vaak een groter effect.

Mogelijke oorzaken/triggers

- Component falen
- Slecht weer (bliksem, zwaarte van sneeuw)
- Graafwerkzaamheden
- Brand
- Moedwillig
- Door een van deze oorzaken of een combinatie daarvan, worden niet zelden vitale kabels geraakt of kan een schakelstation het tijdelijk begeven.

Incidentverloop

Op 10 januari om 16.30 uur treedt om onduidelijke redenen tijdens een vorstperiode een storing op bij het hoogspanningsstation in Diemen. Hierdoor valt in een noordelijk deel van de regio de stroom uit. Onder andere het Westelijk Havengebied en Amsterdam Centraal Station vallen onder het gebied wat uitvalt. Maar ook andere regio's in Noord-Holland en Schiphol ervaren last van de stroomstoring. Automatisch start de noodstroomvoorziening op van het BovenIJ ziekenhuis, maar deze hapert om onduidelijke reden. De hulpdiensten zijn snel gearriveerd, maar zijn tevens druk met de grote hulpvraag. Bij de hulpverleningsdiensten komen verschillende hulpvragen binnen zoals meldingen van ongelukken, als gevolg van verkeerslichten die uitgevallen zijn. Veel mensen stranden in de ochtendspits, omdat openbaar vervoer per spoor, tram en metro stilvalt. Daarnaast komen meldingen binnen over mensen die vastzitten in liften. De brand meld- en inbraakinstallaties werken niet meer bij de winkels in het getroffen gebied, en ook betaalautomaten werken niet meer. De politie zet extra in om te surveilleren bij de winkelcentra en de brandweer is extra alert in het betrokken gebied. Vaste en mobiele telefonie raken ontregeld, op kantoor maar ook thuis doen computers en internetverbindingen het niet meer. Ook valt de centrale verwarming uit. Hulpdiensten hebben moeite met prioriteren van incidenten en roepen op om alleen bij grote spoed de hulpdiensten te bellen.

Omdat lantaarnpalen, verkeerslichten en verkeersgeleidingssystemen niet meer werken ontstaan lange files. Deze lossen gedurende de avond langzaam op. Omdat de nacht intreedt neemt de druk op de hulpdiensten wat af. De (sociale) veiligheid komt verder onder druk te staan omdat de (openbare) verlichting en alarmsystemen ook in de avond en begin van de nacht nog niet werken. In het begin van de ochtend komt langzaam de stroom weer terug omdat het netwerk stap voor stap wordt aangeschakeld, het netwerk is echter nog kwetsbaar en kan in het verder herstel nogmaals uitvallen. De financiële schade is echter aanzienlijk.

Groepen in kwetsbare posities en slachtofferbeeld

Bij dit scenario vallen uiteindelijk geen doden en gewonden. Vooral de patiënten in getroffen ziekenhuizen, zorgcentra en thuiswonenden die afhankelijk zijn van medische apparatuur ervaren last van de stroomuitval. Wanneer de bereikbaarheid en beschikbaarheid van het noodnummer 112 in het geding komt, kan dit tot enkele dodelijke slachtoffers leiden. De uitval heeft vooral economische en maatschappelijke gevolgen doordat mobiliteit ernstig beperkt wordt, mensen geen licht en communicatiemiddelen tot de beschikking hebben en geen pinbetalingen kunnen doen.

Uitval elektriciteitsvoorziening		
Impact criterium	Gemiddeld Impact criterium Score	Vertaling
Aantasting van de integriteit van het grondgebied	0,006	Beperkt
Doden	0,015	Aanzienlijk
Ernstig gewonden en chronisch zieken	0,021	Aanzienlijk
Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	0,049	Ernstig
Kosten	0,109	Ernstig
Langdurige aantasting van milieu en natuur	0,015	Aanzienlijk
Verstoring van het dagelijks leven	0,101	Ernstig
Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0,044	Ernstig
Sociaal psychologische impact	0,063	Ernstig
Aantasting cultureel erfgoed	0,005	Beperkt
Impact totaal	0,043	Ernstig
Waarschijnlijkheid		Waarschijnlijk

De impact van het scenario uitval elektriciteitsvoorziening wordt als ernstig gescoord. Deze score is te verklaren door de doden, gewonden en het gevoel van onveiligheid die worden veroorzaakt door het niet beschikbaar hebben van de voorzieningen door het uitval van elektriciteit. Daarnaast zullen de kosten voor de hele samenleving, zowel burgers als bedrijven oplopen. Er is sprake van derving van inkomsten en het dagelijks leven wordt verstoord omdat bijvoorbeeld distributiebedrijven hun planning niet kunnen maken. Uitval van de verwarming is vanwege de energietransitie ook een effect dat meegenomen moet worden in de scoring. Daarnaast komt de aantasting van de positie van het lokale en regionale openbaar bestuur ook onder druk te staan vanwege de ziekenhuizen zonder adequate noodstroomvoorzieningen en de hulpdiensten die minder goed functioneren. De grootste impact wordt veroorzaakt door de opstapeling van keteneffecten. Stroomstoringen komen regelmatig voor. Meestal zijn die binnen enkele uren opgelost. In dit scenario duurt de stroomuitval ruim 12 uur. Daardoor wordt de waarschijnlijkheid van dit incident ingeschat als waarschijnlijk.

7.18 Scenario 18 – Verstoring drinkwatervoorziening

Afbakening scenario

Omvang: 180.000 huishoudens

Locatie: Productielocatie Weesperkarspel

Periode/tijd van het jaar: Eind juli

Referentie worst case: In november 2017 krijgen de ca. 72.000 inwoners van Vlaardingen een kookadvies van waterleidingbedrijf Evides vanwege een besmetting met een E.coli-bacterie. Er ontstond een run op water in flessen bij de supermarkten.

Op 5 juli 2023 geeft PWN een kookadvies af in Zwanenburg in verband met vervuild drinkwater. Storm Poly velde een boom waarvan de wortels een waterleiding meetrokken. Nadat de herstelwerkzaamheden werden bij tientallen huishoudens monsters genomen van het water uit de kraan. Het water bleek geïnfecteerd met onder meer E.coli (poepbacterie) en enterokokken. Het kookadvies heeft voor een aantal huishoudens 23 dagen geduurd.

Op 4 augustus 2023 geeft waterleidingbedrijf Vitens 4.100 huishoudens in Doorn het advies om hun drinkwater te koken voordat ze dit drinken. Het water is besmet door een bacteriologische verontreiniging.

Referentie dagelijkse zorg: Elk drinkwaterbedrijf heeft meerdere keren per jaar te maken met een bacterie in een klein deel van het leidingnet. Een beperkt aantal aansluitingen krijgt dan een kookadvies.

Context

Drinkwater is naast een primaire levensbehoefte voor mens en dier ook van groot belang voor andere doeleinden. Drinkwater wordt onder meer gebruikt voor industriële doeleinden, de productie van goederen, landbouw en als koel- of bluswater. Waternet is in het grootste deel van de regio Amsterdam-Amstelland verantwoordelijk voor de drinkwatervoorziening.

Verstoringen in de drinkwatervoorziening kunnen optreden als gevolg van problemen bij het winnen, zuiveren, opslaan, transporteren en distribueren van het drinkwater. Deze verstoringen kunnen leiden tot zowel kwaliteitsproblemen als leveringsproblemen.

De kans dat er een verstoring in de drinkwatervoorziening optreedt is aanzienlijk. Echter moeten drinkwaterbedrijven als gevolg van de Drinkwaterwet en het Drinkwaterbesluit aan hoge eisen voldoen. Hierdoor is het Nederlandse drinkwatersysteem in hoge mate redundant en is de kans dat een verstoring van de drinkwatervoorziening daadwerkelijk impact heeft op de samenleving bijzonder klein. In uitzonderlijke gevallen kan de impact echter wel degelijk groot zijn. Dit is pas het geval als de verstoring langere tijd duurt en/of een opzettelijke oorzaak heeft. De kosten kunnen dan oplopen, de sociaal-psychologische impact is dan groot en de impact op het dagelijks leven is aanzienlijk.

Actuele en toekomstige ontwikkelingen

De drinkwatervraag zal de komende jaren alleen maar toenemen door een groeiende bevolking en de bouw van vele woningen. Ook de bouw van datacenters en bedrijven die veel koelwater vragen neemt toe. Uitbreiding van de drinkwatervoorziening is dan ook noodzakelijk. Daarnaast hebben we te maken met de gevolgen van klimaatverandering. Storm, hevige regenval, overstromingen kunnen leiden tot het ontwortelen van bomen en het wegspoelen van grond met leidingbreuken tot gevolg. Hitte en droogte kan in extreme gevallen leiden tot kwaliteitsverslechtering of uitval van onze bronnen. De drukte in de ondergrond neemt toe met graafschade tot gevolg. De geopolitieke dreigingen nemen toe waardoor ook de kans op cyberdreigingen toeneemt. Er circuleert veel fake nieuws over het niet veilig zijn van het drinkwater (als gevolg van medicijnresten, pfas, microplastics etc.).

Incidentverloop

Op het laboratorium wordt een microbiologische overschrijding van de wettelijke norm voor het drinkwater geconstateerd op een regulier monster af pompstation Weesperkarspel (WPK). Het monster is 24 uur geleden genomen waardoor het verontreinigde drinkwater reeds gedistribueerd is naar circa 180.000 aansluitingen (huishoudens, organisaties en bedrijven) in het gebied ten oosten van de Amstel (Amsterdam Oost en Zuidoost, Diemen, Ouder-Amstel).

De omvang van de verontreiniging wordt direct onderzocht. De bacterie die in het water wordt aangetroffen blijkt de Escherichia colibacterie te zijn die kan leiden tot maag-darmklachten. Door middel van separatie van het overige drinkwaternet wordt verdere verspreiding van de verontreiniging tegengegaan. Het achterhalen van de bron en het separeren van het net zal enige tijd kosten, waardoor er zeker één tot enkele dagen verontreinigd drinkwater zal worden gedistribueerd. Kwetsbare klanten¹ worden geïnformeerd en er wordt een kookadvies afgegeven aan de afnemers in het deel van het drinkwaternet waar het verontreinigd drinkwater is gedistribueerd (ca. 180.000 aansluitingen).

Het drinkwaterbedrijf neemt contact op met de GGD om een inschatting te krijgen van de mate waarin de bacterie ziekmakend is. De GGD meldt dat de Escherichia colibacterie koortsachtige klachten kan veroorzaken en kan leiden tot braken en diarree bij met name ouderen, jonge kinderen en mensen met een verminderde weerstand. Het advies van de GGD is daarom om het water eerst te koken. Escherichia coli heeft een incubatietijd van drie tot vier dagen, waardoor het lang kan duren voordat de klachten merkbaar worden. In overleg met de veiligheidsregio wordt via verschillende (sociale) mediakanalen de getroffen bevolking opgeroepen het water te koken voordat het gedronken wordt of gebruikt wordt om eten te bereiden. Deze oproep gebeurt op wijkniveau en waar mogelijk op straatniveau.

De berichtgeving leidt tot veel onrust en vragen in de maatschappij. Er treden neveneffecten op: mensen gaan water hamsteren in supermarkten, er komen veel vragen bij zorgverleners, mensen voelen zich collectief ziek (psychisch, psychogene groepsziekte). Veel mensen hebben het drinkwater al gebruikt en zijn bang ziek te worden. Ook vrezen ze voor de gezondheid van hun huisdieren. Daarnaast is er veel onduidelijkheid onder de bevolking over de veiligheid van het gebruik van water voor andere doeleinden, zoals douchen en het besproeien van (moes)tuinen. Het drinkwaterbedrijf, huisartsen en de GGD worden overladen met vragen van de bevolking en media. Bij huisartsen melden patiënten zich met klachten die passen bij het ziektebeeld van de aangetroffen bacterie. Het is niet altijd duidelijk of deze klachten daadwerkelijk door de bacterie zijn veroorzaakt of dat deze door een andere oorzaak zijn ontstaan.

Herstelfase

Het drinkwaterbedrijf neemt de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de microbiologische waarden weer binnen de gestelde normen vallen. Nadat de verontreiniging gestopt is, blijft het kookadvies nog een week gelden: in het distributienet zit immers nog verontreinigd drinkwater en pas na verschillende spuiacties en controles door het laboratorium kan het water veilig worden verklaard en het kookadvies worden opgeheven. In uitzonderlijke gevallen kan noodchlor worden ingezet. Anderhalve week na constatering van de verontreiniging wordt het kookadvies opgeheven.

Groepen in kwetsbare posities en slachtofferbeeld

Ouderen, kinderen en personen met een kwetsbare gezondheid zijn vatbaarder voor het ziek te worden van bacteriën.

Verstoring drinkwatervoorziening		
Impact criterium	Gemiddeld Impact criterium Score	Vertaling
Aantasting van de integriteit van het grondgebied	0,025	Aanzienlijk
Doden	0,014	Aanzienlijk
Ernstig gewonden en chronisch zieken	0,02	Aanzienlijk
Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	0,027	Aanzienlijk
Kosten	0,075	Ernstig
Langdurige aantasting van milieu en natuur	0,007	Beperkt
Verstoring van het dagelijks leven	0,102	Ernstig
Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0,043	Ernstig
Sociaal psychologische impact	0,065	Ernstig
Aantasting cultureel erfgoed	0,005	Beperkt
Impact totaal	0,038	Ernstig
Waarschijnlijkheid		Mogelijk / Waarschijnlijk

De experts scoren de impact van het scenario verstoring drinkwatervoorziening als aanzienlijk. Dit komt met name door de criteria lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften) en verstoring van het dagelijks leven. In het scenario zijn geen dodelijke slachtoffers te betreuren; wel zal onrust ontstaan doordat veel mensen maag- en darmklachten krijgen en een basisbehoefte als drinkwater op zo'n grote schaal en voor langere duur aangetast is. Weliswaar wordt een handelingsperspectief gegeven, maar dit zal onvoldoende zijn om die onrust weg te nemen. De waarschijnlijkheid wordt ingeschat op de grens tussen mogelijk en waarschijnlijk.

7.19 Scenario 19 – (Opzettelijke) verstoring, uitval of misbruik van een gedigitaliseerd proces, (informatie)stelsel of informatiedienst

Afbakening scenario

Omvang: Als gevolg van werkzaamheden of een cyberincident ontstaat een storing, waardoor gedigitaliseerde processen uitvallen. Ook communicatiesystemen van de overheid en hulpdiensten zijn (deels) niet beschikbaar.

Locatie: Veiligheidsregio's Amsterdam-Amstelland, Kennemerland en Zaanstreek-Waterland.

Periode van het jaar/dag: November, maandag om 03.00 uur

Referentie worst case: Op 24 juni 2019 ontstaat een storing bij KPN die als gevolg heeft dat het noodnummer 112 niet bereikbaar is. Het betreft een grootschalige landelijke storing. Verschillende overheidsorganisaties zijn slachtoffer geworden van cyberaanvallen, zoals de Veiligheidsregio Gelderland in september 2020. Of het Noorse parlement dat in september 2020 wordt gehackt. Of de poging tot het hacken van de Organisatie voor het Verbod op Chemische Wapens in Den Haag in 2018.

Referentie dagelijkse zorg: Kortstondige uitval telefonie, bijvoorbeeld door overbelasting van het netwerk. Voor minder dan 1 uur.

Context

Cyberincidenten kunnen onze maatschappij in het hart raken en gedurende een korte of langere tijd verlammen. Nederland is sterk afhankelijk van digitale diensten, processen en systemen. Die raken steeds nauwer verweven met fysieke processen, activiteiten, apparaten en ze maken deel uit van een groter geheel, de mondiale digitale ruimte. Naast de vele kansen die de digitale ruimte biedt, maakt die ons ook kwetsbaar voor menselijk en technisch falen én voor kwaadwillende mensen. Wereldwijd misbruiken allerlei actoren de digitale ruimte voor cyberaanvallen en het is potentieel een terrein voor conflicten tussen staten. Digitale weerbaarheid blijkt een kwetsbaarheid van velen. Als overheid en organisaties daarin tekortschieten, dan heeft dat ook gevolgen voor anderen. Organisaties die hun digitale weerbaarheid wel op peil hebben, kunnen alsnog in de problemen komen door cyberincidenten bij anderen.

De Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) stelt dat gehele of gedeeltelijke (langdurige) uitval van onderdelen van telecommunicatie en ICT grote economische en maatschappelijke gevolgen hebben. De sector telecom is een belangrijke factor in de Nederlandse vitale infrastructuur, omdat deze ook voor vele andere vitale sectoren van groot belang is waardoor aanzienlijke keteneffecten kunnen optreden. De duur van het incident is onvoorspelbaar en kan variëren van enkele uren tot (voor delen van het land) enkele dagen.

De telecomsector is een complexe omgeving met veel partijen. Er is een beheerder van de infrastructuur voor telecommunicatie, zowel voor het mobiele net als voor het vaste net. Tevens zijn er diverse providers die producten en dienstverlening aanbieden aan zakelijke partijen en particulieren. Wegvallen van het telecommunicatie- en ICT-netwerk heeft verstrekende gevolgen voor het zakelijke en sociaal-maatschappelijke leven. De dreiging vanuit de hoek van cybercriminaliteit (al dan niet door een statelijke actor) maakt het incidenttype nog relevanter.

Mogelijke oorzaken/triggers

- Technisch falen (digitale verstoring/stroomstoring)
- Natuurrampen
- Moedwillig handelen (digitale verstoring/terrorisme)

Incidentverloop

Door onbekende oorzaak valt het internet uit in een deel van de provincie Noord-Holland bij twee internetproviders. Ook spraakcommunicatie wordt verstoord. De Veiligheidsregio's Amsterdam-Amstelland, Kennemerland en Zaanstreek-Waterland ondervinden hinder van de storing, wat leidt tot een GRIP 4 situatie. De providers gaan aan de slag met het herstel, maar het is in eerste instantie onduidelijk hoe lang de storing gaat duren.

Door de uitval van het internet wordt reguliere communicatie bemoeilijkt. Doordat datacommunicatie niet mogelijk is, gaan mensen communiceren via spraakcommunicatie, wat de druk op de bestaande netwerken vergroot. Ook ondervinden veel bedrijven last omdat pinnen niet meer mogelijk is en voorraden niet meer gecontroleerd en aangevuld kunnen worden. Door de verstoring van het dataverkeer is het voor vitale infrastructuur moeilijker om locaties op afstand te bedienen. Bellen is voor sommige publieke en private instellingen ook niet meer mogelijk omdat zij gebruik maken van VoIP (Voice over Internet Protocol).

Ook de hulpdiensten ervaren problemen doordat de communicatiesystemen (P2000 en C2000) van de politie, brandweer en ambulances zijn verstoord in de drie veiligheidsregio's. Door de uitval van de communicatiesystemen verloopt de communicatie tussen de hulpverleners onderling, en met de meldkamer moeizaam. Ook zijn de meldkamers moeilijk bereikbaar voor burgers. Als mensen de meldkamers niet te pakken krijgen, adviseren de hulpdiensten nogmaals 112 te bellen bij de burens of de locaties van de hulpdiensten op te zoeken.

Tevens functioneren de automatische brandmeldsystemen niet door de storing, die onder andere in ziekenhuizen, verzorgingshuizen en gevangenissen hangen. Het personeel van deze instellingen wordt geadviseerd extra oplettend te zijn en bij noodsituaties via 112 de hulpdiensten zelf te bellen of de locaties van de hulpdiensten op te zoeken.

De hulpdiensten moeten improviseren. De brandweer heeft de vrijwillige kazernes in de regio permanent bemand, en de politie surveilleert extra om alle voorkomende incidenten tijdig te kunnen detecteren en neemt extra maatregelen in het kader van Bewaken en Beveiligen. In kritieke situaties duurt het veel langer voor de benodigde hulp ter plaatse kan zijn, omdat de communicatie moeizamer wordt en daarmee langzamer, onbetrouwbaar in termen van beschikbaarheid.

In de media gaan geruchten over de DDOS (Distributed Denial Of Service) aanvallen. Ruim vier uur na het ontstaan van de storing is de oorzaak duidelijk. Moedwillig handelen heeft de storing veroorzaakt. De beheerder van de infrastructuur schat in dat het nog enkele uren duurt voordat de storing verholpen is. Aan het eind van de ochtend zijn de voorzieningen hersteld en is de storing verholpen. De storing heeft alles bij elkaar zo'n acht uur geduurd. Acute veiligheidsproblemen hebben zich tijdens de storing niet voorgedaan, wel heeft het incident grote financiële gevolgen gehad. Met name voor overheidspartijen, inzet voor wat betreft het herstel, inhuur deskundigheid, maar ook personele kosten, inzet (particuliere) organisaties voor bijvoorbeeld toezicht.

De storing krijgt grote aandacht in de landelijke media. Ook in de (landelijke) politiek krijgt de storing aandacht. Men vindt dat hoewel de storing de veiligheid niet in het geding heeft gebracht, een dergelijke storing niet nogmaals mag voorkomen.

Groepen in een kwetsbare positie en slachtofferbeeld

De steeds grotere afhankelijkheid en verwevenheid van fysieke processen met digitale systemen maakt dat steeds meer personen en groepen getroffen worden bij een digitale verstoring. Hierbij worden ook steeds meer kwetsbare personen en groepen potentieel geraakt, denk bijvoorbeeld aan beademingsapparatuur en andere medische apparatuur in thuisituaties (Internet of Things). Daar waar personen of groepen direct afhankelijk zijn van het ongestoord functioneren van deze apparatuur bestaat het risico op slachtoffers.

(Opzettelijke) verstoring, uitval of misbruik van een gedigitaliseerd proces, (informatie)systeem of informatiedienst		
Impact criterium	Gemiddeld Impact criterium Score	Vertaling
Aantasting van de integriteit van het grondgebied	0,025	Aanzienlijk
Doden	0,014	Aanzienlijk
Ernstig gewonden en chronisch zieken	0,02	Aanzienlijk
Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	0,027	Aanzienlijk
Kosten	0,075	Ernstig
Langdurige aantasting van milieu en natuur	0,007	Beperkt
Verstoring van het dagelijks leven	0,102	Ernstig
Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0,043	Ernstig
Sociaal psychologische impact	0,065	Ernstig
Aantasting cultureel erfgoed	0,005	Beperkt
Impact totaal	0,038	Ernstig
Waarschijnlijkheid		Waarschijnlijk

Het scenario verstoring, uitval of misbruik van een gedigitaliseerd proces scoort voor wat betreft de impact hoog in de klasse aanzienlijk. Dit wordt veroorzaakt door de afhankelijkheid die de samenleving heeft. Bijvoorbeeld hulpdiensten of andere organisaties binnen de vitale infrastructuur waar bediening op afstand niet meer of verminderd mogelijk is. Maar ook bedrijven die niet meer toegankelijk zijn of hun diensten niet meer kunnen uitvoeren. Het verstoren van het dagelijks leven en de kosten zijn de hoogst scorende impactcriteria. Daarnaast zal de positie van het lokale en het regionale openbaar bestuur onder druk komen omdat het om een moedwillige verstoring gaat en de samenleving actie vanuit de overheid verwacht. Door het besef van kwetsbaarheid dat tot angst en woede onder de bevolking leidt, scoort ook de sociaal-psychologische impact aanzienlijk. De waarschijnlijkheid van het beschreven scenario is gescoord als waarschijnlijk.

7.20 Scenario 20 incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein

Afbakening scenario

Omvang: Vliegtuigcrash van een passagiersvliegtuig, vergelijkbaar met de crash van het vliegtuig van Turkish Airline op 25 februari 2009 in een akker nabij Schiphol.

Locatie: Amsterdamse Bos, gemeente Amstelveen

Periode van het jaar/dag: Zomer

Referentie worst case: Op 4 oktober 1992 stort een vrachtvliegtuig neer op de flats Groeneveen en Klein-Kruitberg in de Amsterdamse wijk Bijlmermeer. Bij het ongeval komen uiteindelijk 43 personen om het leven.

Referentie dagelijkse zorg: Geslaagde noodlanding van een vliegtuig op luchthaven Schiphol

Context

Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland grenst aan de luchthaven Schiphol gelegen in de Veiligheidsregio Kennemerland. 80% van de luchtvaartongevallen gebeurt binnen een straal van 10 km binnen het luchtvaartterrein. De directe omgeving van Schiphol is dichtbevolkt (ruim 500 duizend inwoners geconcentreerd in een aantal kernen). Schiphol is één van de belangrijkste luchthavens van Europa:

- 43 à 44 miljoen passagiers per jaar, met een stijgende trend de afgelopen jaren. De coronacrisis zorgt voor een doorbreking van deze stijgende trend. Maar het aantal trekt weer aan.

- 1 miljoen dagelijkse reizigers extra per jaar (gemiddeld 30.000 dagelijkse reizigers per dag).
- 460.000 vliegbewegingen (starts en landingen) per jaar.

Mogelijke oorzaken/triggers

- Menselijk falen (bijv. van piloten en de luchtverkeersleiding, is de meest voorkomende oorzaak)
- Technisch falen
- Externe factoren, die niet te herleiden zijn tot menselijk handelen (bijvoorbeeld weersomstandigheden, of een bird strike)
- Moedwillige verstoring (terreur/kaping).

De ervaring leert dat incidenten vaak ontstaan waar sprake is van een combinatie van bovengenoemde oorzaken.

Incidentverloop

Het is slecht weer. Een vliegtuig met 250 inzittenden vliegt vanaf de bestemming Spanje naar Nederland. Het gaat om een vliegtuig vol met Nederlandse jongeren, die onderweg terug zijn van hun zomervakantie uit Spanje. Vlakbij Schiphol valt één van de motoren uit. Het vliegtuig met inzittenden crasht tijdens het dalen voor de landing op de Buitenveldertbaan, in het Amsterdamse Bos in de gemeente Amstelveen. Het toestel breekt bij de crash in drie stukken, en de twee motoren breken af.

Direct na de crash komen veel meldingen binnen op de meldkamers van de hulpdiensten. De meldingen geven de hulpdiensten een goed eerste beeld van de situatie. Het vliegtuig is neergestort in het Amsterdamse Bos, er is geen sprake van brand, delen van het vliegtuig liggen verspreid door het Amsterdamse Bos en overlevenden komen uit het vliegtuig. De mensen uit de directe omgeving van het plaats incident helpen de passagiers, met het verlenen van eerste hulp en met het opvangen van mensen in shock. Hulpdiensten uit het hele land zijn snel ter plaatse, en gaan direct over tot het redden van passagiers. Aan boord bevinden zich beknelde, gewonde en overleden passagiers. Ongedeerde en lichtgewonde slachtoffers worden nabij de incidentlocatie opgevangen. Overige gewonden worden naar ziekenhuizen in de hele Randstad overgebracht. Direct na het ongeluk wordt het luchtverkeer rondom Schiphol stilgelegd. De veiligheidsregio Kennemerland schaal op naar GRIP 2 omdat de luchthaven en veiligheidsregio effecten ondervinden die om maatregelen vragen zoals media-aandacht, mobiliteit, slachtoffers en passagierslijsten, opvang en verzorging verwanten, informatievoorziening en OOV. Om de economische schade echter zoveel mogelijk te beperken wordt het vliegverkeer van en naar de andere start- en landingsbanen snel hervat. Na een week wordt ook het vliegverkeer op de Buitenveldertbaan hervat. In de nationale en internationale media is direct grote aandacht voor de crash. Zowel bij de luchthaven, als bij de gemeente Amstelveen komen veel telefoontjes binnen van verontruste mensen. De informatievoorziening verloopt in eerste instantie traag, verwanten komen daarom naar Amstelveen en Schiphol om informatie te halen.

Terwijl de hulpdiensten nog druk bezig zijn met het redden en bergen van passagiers, starten onderzoeken naar de oorzaak van de ramp en de schuldvraag. Instanties als het Openbaar Ministerie, de Onderzoeksraad voor de Veiligheid en andere betrokken instanties en inspecties zijn snel met onderzoekers ter plaatse. Het duurt tot de volgende dag voordat alle slachtoffers uit het vliegtuig geborgen zijn. Na enige tijd wordt gestart met de berging van de wrakstukken. In de tussentijdse periode heeft gemeente Amstelveen een herdenkingsbijeenkomst georganiseerd voor de passagiers die overleden zijn bij het vliegtuigongeluk.

Groepen in kwetsbare posities en slachtofferbeeld

Het aantal doden en gewonden van een vliegtuigcrash is erg afhankelijk van de locatie van de crash. Bij een vliegtuigongeval waarbij het vliegtuig direct tot stilstand komt bestaan de verwondingen veelal uit hoogenergetisch letsel. Bij een vliegtuigongeval waarbij er brand uitbreekt treden er veel brandwonden op.

De sociaal psychologische impact van het incident is groot, zowel bij overlevenden als nabestaanden. Maar ook mensen, die onder de aanvliegroutes van Schiphol wonen maken zich zorgen over hun veiligheid.

Incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein		
Impact criterium	Gemiddeld Impact criterium Score	Vertaling
Aantasting van de integriteit van het grondgebied	0,07	Ernstig
Doden	0,28	Zeer ernstig
Ernstig gewonden en chronisch zieken	0,284	Zeer ernstig
Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	0,009	Aanzienlijk
Kosten	0,119	Zeer ernstig
Langdurige aantasting van milieu en natuur	0,002	Niet van toepassing
Verstoring van het dagelijks leven	0,015	Beperkt
Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0,037	Aanzienlijk
Sociaal psychologische impact	0,193	Zeer ernstig
Aantasting cultureel erfgoed	0,003	Niet van toepassing
Impact totaal	0,101	Ernstig
Waarschijnlijkheid		Mogelijk

Ondanks het ontbreken van een luchthaven in Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland is een incident bij het starten of landen van een luchtvaartuig een mogelijkheid, mede vanwege de aanvliegeroutes over VRAA van de luchthaven in de direct aangrenzende regio. Het incident is ook als mogelijk gescoord door de experts. De afhankelijkheid van verschillende organisaties maakt een incident ondanks de controlemaatregelen mogelijk. De impact is groot door de gewonden, doden, kosten en de sociaal psychologische impact.

7.21 Scenario 21 incident met middelgrote (passagiers) vaart

Afbakening scenario

Omvang: Als gevolg van een brand aan een riviercruiseschip raakt het schip stuurloos en komt in aanvaring met een binnenvaartschip. Hierdoor raken enkele passagiers overboord.

Locatie: Achter het IJ, ter hoogte van Centraal Station.

Periode van het jaar/dag: Najaar, begin van de avond

Referentie worst case: Op 29 mei 2019 komt een rondvaartboot (Hableany, 27 meter) in botsing met een riviercruiser (Viking Sigyn, 135 meter) op de Donau, Boedapest. De rondvaartboot kapseist en zinkt meteen met aan boord 33 toeristen en twee bemanningsleden. Onder de opvarenden zouden ook kinderen zijn geweest. Na de ramp proberen hulpdiensten de opvarenden van de Hableany te redden uit het water, dat zo'n 10 tot 15 graden koud is. Een sterke stroming bemoeilijkt de redding. De zeven die levend uit het water worden gehaald, zijn onderkoeld en in shock. Van zeven anderen is hun overlijden bevestigd. Officieel worden de overige 21 opvarenden vermist.

Referentie dagelijkse zorg: Aanvaring waarbij geen slachtoffers vallen en beperkte schade optreedt aan de schepen.

Context

Over het Noordzeekanaal, het Amsterdam-Rijnkanaal, de Amstel en de grote plassen (zoals de Westeinderplassen) in de regio vindt veel personenvervoer plaats, zowel beroepsmatig als recreatief. Hierbij kan gedacht worden aan zee-, rivier- en partycruiseschepen, pleziervaarttuigen en ponten. Het scenario 'Incident met een riviercruiseschip' kan vele vormen aannemen: man overboord of vermist, schip in nood, watersporter in problemen, gewond of bekneld persoon, ziekte aan boord, problemen met ijs, of anderszins noodzaak tot directe medische hulp. In alle gevallen gaat het erom de slachtoffers van het schip naar de wal

(ziekenhuis) te brengen. Feitelijk is eenieder bij een dergelijk incident, vanwege het open water en stroming etc., als verminderd zelfredzaam aan te merken.

Bepalende factoren bij de hulpverlening zijn: communicatie, uitgestrekt open water, stroming, overig verkeer, langsvarende vaart, bereikbaarheid voor de hulpdiensten en de temperatuur van het water.

Mogelijke oorzaken/triggers

- Menselijke fouten (bij het beoordelen van de verkeerssituatie of snelheid, roekeloosheid of snelheid)
- Technische mankementen (bijv. als gevolg van brand)
- Moedwillig

Incidentverloop

Op het IJ van Amsterdam breekt brand uit op een riviercruiseschip met ongeveer 180 personen (bijvoorbeeld MS Edelweiss, 11,54 meter breed en 110 meter lang). Door de brand in de machinekamer van het riviercruiseschip loopt het schip 'uit het roer' en komt in aanvaring met een binnenvaartschip met graan. Drie passagiers raken door de aanvaring overboord. Het binnenvaartschip heeft slechts beperkte schade als gevolg van de aanvaring. Wel ontstaat door de aanvaring een lek in het riviercruiseschip. Het riviercruiseschip maakt water. Een betrekkelijk kleine scheur levert flinke problemen op, één van de compartimenten vult zich met water. Hierdoor krijgt het schip slagzij, wat voor redding een complicerende factor is. Het lek verhoogt de urgentie om te evacueren.

De politie te water, de patrouilleboten van Divisie Havenmeester van de Port of Amsterdam en de hulpdiensten komen ter plaatse. De vaarweg wordt hierdoor tijdelijk gestremd. Er wordt direct ingezet op evacuatie van de opvarenden. Tevens wordt gestart met de zoektocht naar de drie passagiers die overboord zijn geslagen. Twee van de drie passagiers zijn door de bemanning van het binnenvaartschip uit het water geholpen. De zoektocht naar de derde drenkeling wordt bemoeilijkt doordat de schemering intreedt. Na ruim een uur wordt de onderkoelde passagier uit het water gehaald en direct afgevoerd naar het ziekenhuis.

In eerste instantie lukt het niet om de brand onder controle te krijgen. Het duurt enige tijd voordat de blusboten ter plaatse zijn, snel daarna is de brand geblust. Nadat de brand geblust is brengen de hulpdiensten het schip naar de kade. Inmiddels hebben alle passagiers het schip verlaten. Veel van de passagiers zijn erg overstuur door het incident en worden ter plaatse opgevangen. Het incident trekt grote media-aandacht.

Groepen in kwetsbare positie en slachtofferbeeld

Enkele van de passagiers lopen als gevolg van de brand inhalatietrauma op, zij worden afgevoerd naar het ziekenhuis. Tevens zijn de drie passagiers die te water geraakt zijn afgevoerd naar het ziekenhuis. Eén van de drenkelingen overlijdt later alsnog.

Incident met middelgrote (passagiers) vaart		
Impact criterium	Gemiddeld Impact criterium Score	Vertaling
Aantasting van de integriteit van het grondgebied	0,015	Aanzienlijk
Doden	0,017	Aanzienlijk
Ernstig gewonden en chronisch zieken	0,042	Ernstig
Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	0,007	Beperkt
Kosten	0,037	Aanzienlijk
Langdurige aantasting van milieu en natuur	0,077	Ernstig
Verstoring van het dagelijks leven	0,015	Aanzienlijk
Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0,017	Aanzienlijk
Sociaal psychologische impact	0,015	Aanzienlijk

Aantasting cultureel erfgoed	0,005	Beperkt
Impact totaal	0,025	Aanzienlijk
Waarschijnlijkheid		Mogelijk

De gewonden en de doden zorgen voor een impact in de klasse aanzienlijk. Met name het te verwachten aantal gewonden onder de vele opvarenden zorgt voor een hoge impact in dit scenario. Het aantal vaarbewegingen ten opzichte van het incident zorgt voor een waarschijnlijkheid van mogelijk.

7.22 Scenario 22 incident treinverkeer

Afbakening scenario

Omvang: Zwaar spoorongeval Bijlmer ArenA

Locatie: Station Bijlmer ArenA

Periode van het jaar/dag: December op een zondag

Referentie worst case: In 2012 raken 190 mensen gewond en 1 overleden bij een botsing tussen twee passagierstreinen in de buurt van het Westerpark. Bij een ontsparing van een hogesnelheidstrein in Spanje in 2013 komen 79 personen om het leven. De trein heeft te hard gereden en vliegt uit de bocht. In 2016 komt 1 persoon om het leven en raakte 2 inzittenden lichtgewond bij een botsing tussen een trein en een hoogwerker in Dalfsen. Op 4 april 2023 vond er een treinongeval in Voorschoten plaats, waarbij op het traject Leiden – Den Haag, een goederentrein, een intercity van NS en een spookkraan betrokken waren. De kraanbestuurder kwam om het leven. Van de circa 50 personen in de intercity raakten rond de 30 gewond, waarvan 19 in het ziekenhuis werden opgenomen. Op 10 april is bergingsbedrijf Mammoet gestart met het bergen van de intercity. Tussen 12 april en 19 april werden het spoor, de bovenleiding en bekabeling vernieuwd, waarna op 20 april, ruim twee weken na het ongeval, de treindienst tussen Leiden en Den Haag weer volgens dienstregeling kon worden uitgevoerd.

Referentie dagelijkse zorg: Aanrijding met een auto of persoon en een trein, tram of metro, waarbij afhankelijk van de snelheid licht of zeer ernstige persoonlijke verwonding ontstaan.

Context

In de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland verplaatsen veel mensen zich per spoor. Metro's, 120 trams en treinen vervoeren een groot deel van de mensen binnen de stad, maar ook forenzen die buiten de regio wonen maar in de regio werken. De drukte op het spoor, gecombineerd met de hub-functie van Amsterdam Centraal Station zorgt ervoor dat een ongeval altijd mogelijk is. In de afgelopen 10 jaar heeft de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland diverse malen een (grootschalig) incident gehad met treinen, metro's of trams, met de treinbotsing met twee passagierstreinen bij het Westerpark in 2012 de meest in het oog springende is.

Mogelijke oorzaken/triggers

- Falen van preventieve systemen
- Menselijke fout
- Kapotgaan of het begeven van materieel

Incidentverloop

Op een zondag in december om 21:30 loopt ter hoogte van station Bijlmer ArenA door een mechanisch probleem een goederentrein uit de rails. De goederentrein, die grind en steen vervoert, raakt hierbij een stilstaande metro in de richting van Gein. Het metrostel wordt ongeveer 20 meter voortgeduwd door de zware trein en komt tot stilstand. In de metro bevinden zich rond de 120 mensen. De hulpdiensten worden direct gealarmeerd.

Op het moment dat het ongeval plaats vindt zijn in het Arenagebied diverse evenementen gaande. Om 22:30 uur zal in de Amsterdam ArenA de vriendschappelijke wedstrijd Nederland – Duitsland eindigen. De wedstrijd was uitverkocht met een maximale capaciteit van 53.052 mensen. Daarnaast is in de Ziggo Dome een concert

gaande van zangeres Ariana Grande. Ook dit concert is uitverkocht met 15.000 verkochte kaarten. Met de horecagelegenheden in de omgeving zullen er naar schatting ongeveer 78.000 mensen verblijven in het gebied, die voor een deel met het spoorvervoer via Bijlmer ArenA zijn gekomen. Daarnaast is er geen treinverkeer mogelijk tussen de belangrijke spoorader Schiphol-Utrecht Centraal. Het treinverkeer is stilgelegd en de GHOR meldt een eerste slachtofferbeeld van ongeveer 50 gewonden, waarvan 10 ernstig, allen inzittenden van de metro. 1 persoon zit nog bekneld in de metro. Deze wordt door de brandweer bevrijd. Prorail en GVB zijn ter plaatse en geven aan dat zowel de trein als metrospoor ernstig is beschadigd. Vervoer over de rails in zuidelijke richting zal enige tijd niet mogelijk zijn. De slachtoffers worden in panden in de omgeving opgevangen, alvorens ze hun weg kunnen vervolgen.

Terwijl de hulpverlening nog bezig is, komt de uitstroom van de evenementenlocaties op gang. Voor de mensen die met de trein en metro zijn gekomen worden door de NS-bussen geregeld, maar dit zijn er niet afdoende. Een deel van de mensen regelt eigen vervoer en er komen veel taxi's beschikbaar. Desondanks moeten duizenden mensen wachten in de kou tot vervoer beschikbaar komt. De volgende dagen staan er op de A2 en A9 meer files, omdat het spoorverkeer belemmerd wordt in verband met de spoorvernieuwing.

Groepen in kwetsbare posities en slachtofferbeeld

Bij het ongeval raken ongeveer 60 mensen gewond, waarvan een tiental ernstig. Het aantal valt relatief mee omdat het een metro betreft op een tijdstip buiten de spits. Daarnaast worden vele duizenden mensen getroffen omdat zij niet langer naar huis kunnen omdat het spoorvervoer weg is gevallen. Zij moeten in de kou wachten op andere mogelijkheden.

Incident treinverkeer		
Impact criterium	Gemiddeld Impact criterium Score	Vertaling
Aantasting van de integriteit van het grondgebied	0,021	Aanzienlijk
Doden	0,01	Beperkt
Ernstig gewonden en chronisch zieken	0,041	Ernstig
Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	0,027	Aanzienlijk
Kosten	0,07	Ernstig
Langdurige aantasting van milieu en natuur	0,014	Aanzienlijk
Verstoring van het dagelijks leven	0,07	Ernstig
Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0,023	Aanzienlijk
Sociaal psychologische impact	0,037	Aanzienlijk
Aantasting cultureel erfgoed	0,004	Beperkt
Impact totaal	0,032	Aanzienlijk
Waarschijnlijkheid		Onwaarschijnlijk

De preventieve maatregelen die getroffen worden in het treinverkeer zijn dusdanig goed dat incidenten minimaal voorkomen. De combinatie van factoren (incident met trein, locatie, drukte) in het scenario maakt dat de waarschijnlijkheid wordt ingeschat op onwaarschijnlijk.

Het is wel zo dat indien een dergelijk groot scenario zich afspeelt het aantal gewonden, de kosten en verstoring van het dagelijks leven hoog is. Hierdoor is de impact gescoord als aanzienlijk.

7.23 Scenario 23 incident in tram- en metrotunnels en ondergrondse stations

Afbakening scenario

Omvang: Brand in metro in ondergronds station

Locatie: Station Waterlooplein

Periode van het jaar/dag: Tijdens de ochtendspits

Referentie worst case: In Baku 1995 komen ten gevolge van een storing in het tractie systeem van een metro stel 300 personen om het leven en raken 270 personen gewond. Daegu 2003. Door brandstichting (aanslag?) komen 192 personen om het leven en raken 151 personen gewond. Op 7 juli 2005 worden in Londen drie metro's getroffen door terroristische aanslagen. In de metro's worden bommen tot ontploffing gebracht. Bij de aanslagen op de metro's komen 39 mensen om het leven en raken honderden mensen gewond. In maart 2010 wordt een terroristische aanslag gepleegd op de metro in Moskou. Tijdens de ochtendspits worden twee bommen tot ontploffing gebracht. Bij de aanslagen 39 mensen om.

Referentie dagelijkse zorg: Automatische brand of rookmeldingen. Geen directe kans op letsel voor personen.

Context

Momenteel zijn er binnen VrAA vijf metrolijnen:

- 50 - Gein – Isolatorweg
- 51 - Centraal Station - Westwijk (Amstelveen)
- 52 - Noord – Zuid
- 53 - Centraal Station - Gaasperplas (Amsterdam Zuidoost)
- 54 - Centraal Station - Gein (Amsterdam Zuidoost)

De Noord/Zuidlijn loopt grotendeels ondergronds. Van de andere metrolijnen lopen lijn 51, lijn 53 en lijn 54 deels ondergronds, namelijk tussen Amsterdam CS en Amsterdam Amstel.

Specifiek aan een brand in (metro)tunnels is dat de effecten van de brand sterk vergroot worden door de hittetoeename en de sterke rookontwikkeling. Daardoor is het voor passagiers moeilijk gebruik te maken van de beperkt beschikbare vluchtwegen.

Mogelijke oorzaken/triggers

De verschillende oorzaken van brand zijn:

- Een ontsporing of een botsing
- Een technisch defect in de wagon
- Verwarming en ventilatie
- Reminstallatie
- Elektrisch circuit
- Technisch defect in de tunnel
- Tunnelinstallaties
- Elektrisch systeem
- Rail-infracomponenten
- Moedwillig (brandstichting)
- Wateroverlast

Gelet op de historische gegevens zijn warmgelopen remmen, elektrabranden en zwerfvuil de meest voorkomende oorzaken van brand in het ondergrondse metrosysteem.

Incidentverloop

In de middelste wagon van een metrotrein bestaande uit drie gekoppelde metrostellen, ruiken reizigers een brandlucht. Een bestuurder van een tegemoetkomende metro ziet tussen station Nieuwmarkt en station Waterlooplein vlammen uit één van de ventilatiesystemen in de metro zien slaan. Hierop informeert hij de

verkeersleiding die de bestuurder van het getroffen metrostel informeert. De bestuurder van de metro rijdt conform de safe haven procedure door naar het volgende station, station Waterlooplein. Op het moment van aankomst op station Waterlooplein is de trein bezet met circa 600 personen. Als de metro stopt op station Waterlooplein en de deuren openen heeft de brand zich al verspreid binnen de wagon, en slaat de brand uit de geopende deuren. Op station Waterlooplein staan veel mensen op de metro te wachten, en is net een metro uit tegengestelde richting (richting Amsterdam Centraal) komen aan rijden. In deze metrotrein bevinden zich circa 500 personen. Op het eilandperron – tussen de metrosporen – bevinden zich, vanwege het uitvallen van de vorige metro veel personen; circa 450 personen.

Zodra de brand gesignaleerd is wordt het metroverkeer in het tunneltraject stilgezet. Door de rook- en warmteontwikkeling worden de Rook- en Warmteafvoersystemen (RWA) geactiveerd. RWA zorgen voor een gecontroleerde afvoer van rook en hitte, waardoor het grootste gevaar beheerst wordt. Tevens wordt de ontruiming van het station geactiveerd. Het station wordt door de bestuurders van de twee metro's en het aanwezig stations personeel ontruimd. De capaciteit van de vluchtwegen is normaal gesproken voldoende.

Door adequaat optreden van de hulpverleningsdiensten blijft de schade beperkt tot de metrotrein en een aantal installaties op het perron. De rest van de dag blijft het metroverkeer tussen Amsterdam Centraal en Waterlooplein gestremd. De GVB zet op dit traject vervangend busvervoer in. Het metroverkeer kan de volgende dag alweer hervat worden, en na een week wordt station Waterlooplein ook weer in gebruik genomen.

In eerste instantie is de oorzaak van de brand onduidelijk. In de media worden parallellen getrokken met de terroristische aanslagen op de metro's in Londen en Moskou. Uit onderzoek blijkt echter dat de brand veroorzaakt is door een technisch defect in het elektrisch circuit.

Groepen in kwetsbare posities en slachtofferbeeld

Het slachtofferbeeld is groot en bestaat voornamelijk uit brandwonden en inhalatietrauma. Ook lopen mensen kneuzingen en botbreuken op als gevolg van de paniek die ontstaat bij de trappen om het perron te ontvluchten.

Incident in tram- en metrotunnels en ondergrondse stations		
Impact criterium	Gemiddeld Impact criterium Score	Vertaling
Aantasting van de integriteit van het grondgebied	0,004	Niet van toepassing
Doden	0,051	Ernstig
Ernstig gewonden en chronisch zieken	0,076	Ernstig
Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	0,009	Beperkt
Kosten	0,055	Ernstig
Langdurige aantasting van milieu en natuur	0,007	Beperkt
Verstoring van het dagelijks leven	0,03	Aanzienlijk
Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0,012	Beperkt
Sociaal psychologische impact	0,034	Aanzienlijk
Aantasting cultureel erfgoed	0,004	Niet van toepassing
Impact totaal	0,028	Aanzienlijk
Waarschijnlijkheid		Onwaarschijnlijk

De experts scoren dit incident als onwaarschijnlijk. Een incident kan zich voordoen, maar de organisatie, de railveiligheidsystemen en de getroffen maatregelen zijn allemaal zo ingericht dat het intensieve gebruik van

metro's en trams veilig is. Wanneer het mis gaat bij een incident scoort het hoog op de criteria doden en gewonden. Daarnaast is het een aantasting van een primaire behoefte van velen en dus een verstoring van het dagelijks leven. Gemiddeld is de impact van dit scenario als aanzienlijk gescoord.

7.24 Scenario 24 ziektegolf met besmettelijke ziekte

Afbakening scenario

In de huidige systematiek voor het opstellen van Regionaal Risicoprofiel van de Veiligheidsregio worden onder het maatschappelijk thema Gezondheid de crisistypen benoemd die een impact hebben op de lichamelijke gezondheid van de burgers in de regio. Het beperkt zich echter tot risico's naar aanleiding van virussen, infecties en bacteriën.

Van belang is om rekening te houden met een (nog) hoger aantal aandeel kwetsbare in de Veiligheidsregio als gevolg van de stijging van de gezondheidsrisico's. De gezondheidsrisico's lopen op door klimaatsverandering, vergrijzing, complexezorg in thuisituaties, teruglopende vaccinatiegraad en de arbeidskrapte in het zorgdomein. Het groter aandeel kwetsbare is van invloed op het veiligheidsproblematiek en daarmee op andere incidenttypen en scenario's.

Het COVID-19 virus laat zien dat een wereldwijde pandemie een geloofwaardig scenario is geworden.

Omvang: Een substantieel deel van de bevolking raakt besmet met een virus en wordt ziek. Een deel komt te overlijden. Landelijke coördinatie is noodzakelijk.

Locatie: Wereldwijd/landelijk.

Periode van het jaar/ dag: Gehele jaar.

Referentie worst case: Meer dan de helft van de bevolking raakt besmet met de infectieziekte (een virus, bacterie, parasiet of schimmel), en wordt ziek. De infectieziekte heeft een hoge virulentie en mortaliteit (bijvoorbeeld een gemuteerd virus).

Referentie dagelijkse zorg: Mogelijke verstoring van zorgcontinuïteit in de gehele witte keten (acute zorg, verpleeg- en verzorgingshuizen en thuiszorg, gehandicaptenzorg etc.), mogelijk ernstige verstoring reguliere Zorg.

Context

Het scenario ziektegolf met besmettelijke ziekte is door de pandemie door het COVID-19 virus bijzonder actueel geworden. Wereldwijd startte deze situatie in 2019 en in februari 2020 werd het eerste geval in Nederland vastgesteld. Tot en met 2023 heeft dit een grote impact gehad op de samenleving en de uitvoering van de werkzaamheden van de GGD en de Veiligheidsregio. Ook in de toekomst zal het reëel blijven dat er zich opnieuw een grote uitbraak van een infectieziekte zal voordoen. De huidige wereld heeft een forse globalisering ondergaan. Mensen reizen meer dan ooit tevoren waardoor een infectieziekte zich met grote snelheid kan verplaatsen over de wereld. Aandacht voor infectieziekten die van dier op mens overgedragen kunnen worden (zoönosen) is toegenomen. Daarnaast speelt klimaatverandering een rol waardoor we veranderingen zien in temperatuur en weersomstandigheden. Deze hebben invloed op het gedrag van de mens die bijvoorbeeld vaker het water opzoekt in warme perioden. Aan de andere kant zien we ook wijzingen in het voorkomen van vectoren zoals bijvoorbeeld muggen die in het verleden vooral in de tropen voorkwamen en nu steeds vaker zich in noordelijker gelegen gebieden vestigen. Tevens zien we dat de vaccinatiebereidheid in de samenleving voor vaccinaties via het Rijksvaccinatieprogramma terug blijft lopen en er regio's zijn waar er zorgelijke situaties lijken te ontstaan. Deze combinatie van factoren maakt dat een nieuwe grote uitbraak van een infectieziekte mogelijk niet eens heel ver weg hoeft te zijn. Binnen het verzorgingsgebied van de Veiligheidsregio Amsterdam Amstelland is dat er ook grote doelgroepen zijn met sterk eigen netwerken. Dit is duidelijk naar voren gekomen bij de mpox uitbraak in 2022.

Mogelijke oorzaken/triggers

Een infectieziekte bereikt Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland vanuit het buitenland of andere regio's. De infectieziekte kan zich snel verspreiden binnen de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland door de hoge bevolkingsdichtheid, een groot aantal (dagelijkse) bezoekers en via luchthaven Schiphol, Haven Amsterdam en met de trein, auto of fiets reizende mensen.

Incidentverloop

Een virus of andere besmettelijk ziekte bereikt Nederland en daarmee Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland. Het aantal geïnfecteerde personen is eerst nog beperkt, maar loopt op tot sprake is van een explosieve stijging. Vaccins zijn (nog) niet beschikbaar. Vanaf het hoogtepunt van de epidemie daalt het aantal geïnfecteerde personen, totdat er geen nieuwe gevallen meer bijkomen. De duur van de pandemie is onvoorspelbaar.

Landelijke coördinatie voor de aanpak van bestrijding van de infectieziekte (van patiëntenzorg en –spreiding, communicatie tot aankopen van vaccins etc.) is al snel nodig. Een groot aantal partners en (netwerk)organisaties (veiligheidsketen, rode kruis, defensie etc.) is betrokken en werkt samen. De overheid is genooddaakt om beperkende maatregelen op te leggen, waardoor het dagelijkse leven op onderdelen stil komt te liggen. Bedrijven gericht op eerste levensbehoeften blijven draaien (zoals supermarkten, tandarts), anderen draaien op beperkte kracht (zoals bouwmarkten) of zijn helemaal gesloten, zoals horeca, restaurants, kinderdagverblijven. Ook scholen en andere onderwijsinstellingen zijn op last van de overheid tijdelijk gesloten. Het grote aantal huisartsconsulten en ziekenhuisopnames tegenover minimale bezetting in de zorginstellingen leidt tot schaarste in de zorgverlening. Reguliere ingrepen komen onder druk te staan en er is schaarste in persoonlijke beschermingsmiddelen. Naast het grote aantal mensen dat uitvalt door ziekte, blijven ook veel mensen thuis om voor zieke familieleden te zorgen, uit angst voor besmetting of omdat zij in quarantaine moeten. Creëren van draagvlak voor de beperkende maatregelen en handhaving van de maatregelen zijn belangrijke (bijkomende) aandachtspunten.

Groepen in kwetsbare positie en slachtofferbeeld

De meest kwetsbare groepen zullen over het algemeen ouderen en mensen met onderliggend lijden zijn. Ook mensen met psychische klachten en mensen in een niet veilige thuissituatie zijn kwetsbaar. Deze laatste groep omdat maatregelen bij hen indirect een grotere impact kunnen hebben.

Ziektegolf met besmettelijke ziekte		
Impact criterium	Gemiddeld Impact criterium Score	Vertaling
Aantasting van de integriteit van het grondgebied	0,046	Ernstig
Doden	0,267	Zeer ernstig
Ernstig gewonden en chronisch zieken	0,265	Zeer ernstig
Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	0,161	Zeer ernstig
Kosten	0,265	Zeer ernstig
Langdurige aantasting van milieu en natuur	0,011	Beperkt
Verstoring van het dagelijks leven	0,323	Zeer ernstig
Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0,178	Zeer ernstig
Sociaal psychologische impact	0,296	Zeer ernstig
Aantasting cultureel erfgoed	0,037	Ernstig
Impact totaal	0,185	Zeer ernstig
Waarschijnlijkheid		Mogelijk

Het COVID-19 virus laat zien dat een grootschalige ziektegolf (pandemie) een ingrijpend scenario is en het qua impact met name hoog zal scoren op doden en chronisch zieken, voornamelijk onder de kwetsbaren in de samenleving. Daarnaast is er sprake van hoge kosten en verstoring van het dagelijks leven. De impact van het scenario wordt gescoord op zeer ernstig. De waarschijnlijkheid als mogelijk.

7.25 Scenario 25 incident tijdens grote festiviteiten, concerten en demonstraties

Afbakening scenario

Omvang: Tijdens een nationale feestdag bevinden zich in de stad Amsterdam vele honderdduizenden personen voor een veelheid aan activiteiten. Op veel uitgaanspleinen en -gebieden vinden optredens plaats. Er wordt op grote schaal drank en drugs gebruikt in de openbare ruimte.

Locatie: Amsterdam tijdens een feestdag of grootschalig evenement

Periode van het jaar/dag: Voorjaar/zomer

Referentie worst case: Tijdens de Dodenherdenking (2010) op de Dam ontstaat paniek, nadat een man tijdens de twee minuten stilte schreeuwt. Door de schreeuw ontstaat er chaos, veel beweging en raken tientallen mensen gewond. Het gaat vooral om botbreuken en schaafwonden.

Ook in 2010 gebeurt er in Duitsland een incident bij het festival Love Parade in Duisburg. 21 mensen overlijden door verdrukking in de tunnel die toegang geeft tot het festivalterrein en circa 625 mensen raken gewond.

Referentie dagelijkse zorg: Grootschalige evenementen (nationale feestdagen bijvoorbeeld Koningsdag, Sail, Pride, jaarwisseling, ADE), toenemend aantal grootschalige sportevenementen, voetbalwedstrijden, concerten, festivals, huldigingen. Daarnaast het gehele jaar door demonstraties.

Context

Amsterdam is een grote trekpleister en de stad trekt vele honderdduizenden bezoekers, met name bij de grote nationale feestdagen, evenementen en gelijktijdigheid van meerdere evenementen.

Om de toestroom van deze grote aantallen bezoekers goed te laten verlopen is sinds enkele jaren sprake van interregionaal spreidingsbeleid. Beleid waarbij wordt ingezet op spreiding van evenementen wat betreft tijd, locatie en grootte. (Liefst) minder gelijktijdig, meerdere locaties en kleinere omvang. Dit betekent dus niet altijd minder evenementen op bijvoorbeeld een nationale feestdag maar meer kleinschaligere evenementen op meerdere locaties die liefst ook verschillende doelgroepen aanspreken (scheiding van doelgroepen).

Ondanks dit beleid blijven de grotere nationale evenementen vele (inter)nationale bezoekers trekken. Een incident tijdens, op of in de nabijheid van een evenement heeft een directe impact op het evenement en haar bezoekers maar ook eventueel een uitstraling op andere evenementen of zelfs de stad als geheel.

Op een nationale feestdag verwacht Amsterdam enkele honderdduizenden bezoekers. Dit zijn extra bezoekers naast de reguliere toestroom en aanwezigheid van toeristen en natuurlijk de inwoners van Amsterdam zelf. Hiermee zit de stad aan haar maximum. Elk jaar is het in alle opzichten passen en meten om iedereen goed en rustig in en uit de stad te krijgen. Ook de NS zit aan de top van zijn vervoerscapaciteit. De NS kan, als alles voorspoedig verloopt, via Amsterdam CS zo'n 40.000 reizigers per uur verwerken. Veel van de activiteiten concentreren zich rond de toeristische trekpleisters in het centrum van Amsterdam. Verder zijn er evenementen in de grote evenementenlocaties als de Arenaboulevard, de RAI en het Westerpark/de Westergasfabriek.

De bezoekers van een nationale feestdag bestaan uit bezoekers uit Amsterdam en heel Nederland en vallen binnen vele leeftijdscategorieën. Gezien de spreiding en het aanbod zoeken de verschillende doelgroepen wel meer het evenement en de locatie die bij hun behoeften past. Verder zijn er zoals altijd vele (inter)nationale toeristen in de stad die niet specifiek voor een nationale feestdag komen maar hiermee wel geconfronteerd worden.

Mogelijke oorzaken/triggers

- Reguliere incidenten
- Menselijk gedrag
- De mensenmassa zelf
- Weersomstandigheden
- Organisatie van het evenement in de openbare ruimte met vaak tijdelijke objecten
- Terrorisme

Incidentverloop

Op een van de uitgaanspleinen is het feest in volle gang. Het gehele plein is vol met bezoekers en menig bezoeker heeft naast het reguliere alcoholgebruik ook drugs genomen. Doordat er geen echt evenement georganiseerd wordt is er ook geen verantwoordelijk evenementenorganisator die maatregelen neemt. Wel heeft de gemeente maatregelen getroffen voor crowd-management: er zijn hekken geplaatst en er zijn verkeersregelaars aanwezig. Een klein brandje bij een foodtruck leidt tot een ontploffing van een gasfles. De twee eigenaren raken (zwaar)gewond evenals een aantal omstanders van de foodtruck. Mensen in de omgeving schrikken en deinzen achteruit. Hierdoor ontstaat wat paniek onder de mensen in de buurt van het incident. Een deel van de mensen probeert de omgeving van het incident te verlaten een ander deel gaat juist aan de gang met eerste hulp.

De brandweer, GHOR en politie proberen de locatie van de foodtruck en de gewonden te bereiken. Dit gaat moeizaam, het plein is drukbezet en ook de toegangswegen naar het evenement zijn vol met bezoekers en toeristen. Het duurt meer dan een uur voordat de GHOR alle gewonden kan helpen. De meest voorkomende verwondingen zijn brandwonden, ademhalingsproblemen, botbreuken, kneuzingen en schaafwonden. De festiviteiten in de rest van de stad gaan gewoon door. Achteraf blijken er 78 gewonden te zijn.

Groepen in een kwetsbare positie en slachtofferbeeld

Het publiek bij het evenement is divers van samenstelling. Jongeren, ouderen, inwoners van Amsterdam en toeristen. Een deel van het publiek is onder invloed van alcohol en/of drugs. De directe omstanders van de foodtruck hebben brandwonden en een aantal personen wordt onder de voet gelopen en heeft vooral botbreuken, kneuzingen en schaafwonden.

Incident tijdens grote festiviteiten, concerten en demonstraties		
Impact criterium	Gemiddeld Impact criterium Score	Vertaling
Aantasting van de integriteit van het grondgebied	0,006	Beperkt
Doden	0,014	Aanzienlijk
Ernstig gewonden en chronisch zieken	0,041	Ernstig
Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	0,005	Beperkt
Kosten	0,016	Aanzienlijk
Langdurige aantasting van milieu en natuur	0,001	Niet van toepassing
Verstoring van het dagelijks leven	0,012	Beperkt
Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0,01	Beperkt
Sociaal psychologische impact	0,018	Aanzienlijk
Aantasting cultureel erfgoed	0,002	Niet van toepassing
Impact totaal	0,012	Beperkt
Waarschijnlijkheid		Mogelijk

De impact van dit incident zal beperkt zijn. Hierbij dient opgemerkt te worden dat binnen het vergunningstelsel van evenementen en festiviteiten aandacht is voor veiligheid, met bijpassende toezicht en handhavinginstrumenten. De mogelijk bestaat dat er festiviteiten plaatsvinden waar ongelukken gebeuren, ook tijdens Amsterdam 750 jaar. Echter, de vergunningverlening in Amsterdam is goed geregeld om daarmee een voorspoedig verloop te waarborgen. Daarnaast zal een soortgelijke casus in de overige gemeentes van de Veiligheidsregio Amsterdam Amstelland naar alle waarschijnlijkheid een grotere sociaal psychologische impact hebben.

7.26 Scenario 26 terroristische aanslag

Afbakening scenario

Omvang: Op een van de uitgaanspleinen in Amsterdam vindt een schietpartij met automatische wapens plaats gevolgd door zware explosies.

Locatie: Amsterdam

Periode van het jaar/dag: Voorjaar/zomer, op een drukke vrijdagavond

Referentie worst case: De aanslagen in Parijs in 2015 omvatten een zestal terroristische aanslagen met zowel bomgordels als aanvalsgeweren in de avond en nacht van vrijdag 13 november 2015. In Frankrijk werd de noodtoestand en drie dagen van nationale rouw afgekondigd. Tijdens de aanslagen vielen 129 doden en meer dan 350 gewonden van wie er daags na de aanslagen nog veel in kritieke toestand verkeerden. Er waren acht aanslagplegers. In 2016 vielen er 32 doden en 340 gewonden bij de aanslag op het vliegveld en in de metro in Brussel.

In november 2020 werd in Wenen door een schutter op 6 verschillende locaties mensen onder vuur genomen. Er vielen in ieder geval 4 doden en waren 22 gewonden.

Bij de aanslag van de 37-jarige Gökmen T. in een tram in Utrecht op 18 maart 2019 vielen 4 doden en 2 zwaargewonden. Het terroristische motief blijkt uit het gebruik van geweld, het doelwit en de slachtoffers – willekeurig gekozen Nederlandse burgers.

Bij een aanslag in Brussel op 16 oktober 2023 beschoot een 45-jarige Tunesische man uit Brussel meerdere mensen. Twee Zweedse voetbalsupporters werden daarbij gedood.

Referentie dagelijkse zorg: High Impact Crimes, liquidaties zonder terroristisch motief

Context

In december 2023 verhoogde de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) het dreigingsniveau terrorisme van 3 (aanzienlijk) naar 4 (substantieel). Dit betekent dat een terroristische aanslag in Nederland voorstelbaar is. In Europese landen hebben de afgelopen jaren diverse aanslagen plaats gevonden en op korte termijn kunnen nieuwe aanslagen plaatsvinden, mogelijk ook in Nederland. De aanslag in Utrecht van 18 maart 2019 met 4 doden en 6 gewonden en de steekpartij met terroristisch motief op Amsterdam CS van 31 augustus 2018 met 2 gewonden zijn daar voorbeelden van.

De Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland en met name de stad Amsterdam is een mogelijk doelwit van terrorisme in verband met de (inter)nationale uitstraling, allure van de (hoofd)stad en het grote aantal dagelijkse bezoekers uit binnen- en buitenland. De toegankelijkheid en gebruik van de publieke ruimte door inwoners en bezoekers geeft de stad een open karakter. Zij voelen zich vrij om hun mening te uiten en het leven te leiden zoals zij dat willen.

Sommige mensen of groepen schuwen het gebruik van geweld in de openbare ruimte niet om hun doelen te bereiken. Aanslagen op mensenmassa's, gebouwen of knooppunten in het openbaar vervoer zijn methoden om mensen te intimideren en de maatschappij te ontwrichten. De regio Amsterdam-Amstelland is een dichtbevolkt gebied (ruim 1 miljoen inwoners). Met name in Amsterdam worden grote evenementen georganiseerd die veel mensen op de been brengen. Jaarlijks bezoeken veel toeristen de regio.

Het doel van terroristen is mede gericht op het creëren van angst. Het kan gaan om kleinschalige acties met grote impact maar ook om verwoestende aanslagen. Het kan direct duidelijk zijn dat het gaat om terrorisme of het kan op een later moment blijken. Dit vergt hulpverlening aan de slachtoffers en tegelijkertijd het achterhalen wie achter de aanslag zit. Het vergt ook het omgaan met emoties als angst en woede. Na een aanslag bestaat het risico van een volgend incident door bijvoorbeeld door een nieuwe aanslag of copycat-gedrag (kopieergedrag). Ook blijvend gevaar door bijvoorbeeld ontsnapte verdachten of een langdurige gijzeling is een risico.

Inwoners, bezoekers, bedrijven en maatschappelijke groeperingen zullen een beroep doen op bescherming van de overheid. Van de overheid wordt eenheid in optreden verwacht om gevoelens van angst en mogelijke woede of juist uitingen van solidariteit te kanaliseren. Het is mogelijk dat een aanslag een polariserende werking heeft, waardoor de verhoudingen tussen bevolkingsgroepen op scherp komen te staan. Echter, een aanslag kan ook leiden tot saamhorigheid in de samenleving. (Overheids)communicatie en het maken van verbinding met wat er op straat en in de wijken gebeurt, is van belang.

Mogelijke oorzaken/triggers

- (Inter)nationale ontwikkelingen
- Maatschappelijke spanningen
- Moedwilligheid Menselijk gedrag
- Terrorisme

Incidentverloop

Op een van de uitgaanspleinen is het op vrijdagavond druk met bezoekers. De bezoekers komen voor de vele horecagelegenheden en terrassen aan het plein. Hierbij gaan bezoekers van gelegenheid naar gelegenheid en staan bij sommige locaties ook voor de ingang om toegelaten te worden. Daarnaast is het plein een centraal punt in de stad waarbij bezoekers het plein passeren op weg naar andere locaties en ook verscheidene tramlijnen passeren het plein.

Twee daders schieten vanaf twee posities op het plein op de aanwezige bezoekers met automatische vuurwapens. Direct ontstaat grote paniek onder de aanwezigen op het plein en iedereen probeert een veilige plek te vinden. Een deel van de bezoekers vlucht de horecagelegenheden in, een ander deel probeert het plein te ontvluchten via de toegangswegen en weer anderen zoeken dekking achter objecten zoals tramhaltes, bomen en terrastafeltjes. Onduidelijk is waar de aanvallers zich bevinden, iedereen vlucht alle kanten op en diverse personen lopen ook recht op de daders af.

De daders maken direct tientallen dodelijke en zwaargewonde slachtoffers. Na enkele minuten stopt het schieten en zijn de daders verdwenen. Onduidelijk is waar de daders heen gevlucht zijn.

Korte tijd later volgen er twee explosies achter elkaar in één van de horecagelegenheden aan het plein. De serre van de gelegenheid wordt hierbij naar buiten geblazen en glas vliegt in het rond. Ook hierbij vallen slachtoffers zowel op het plein als in de horecagelegenheid. De politie is inmiddels ter plaatse en de hulpverlening komt op gang.

Onduidelijk is of de daders een terroristisch motief hebben, hoeveel slachtoffers er zijn, wie de daders zijn en waar de daders zijn. Dit bemoeilijkt de hulpverlening omdat het gevaar ter plekke en/of elders nog kan voortduren.

De aanslag zorgt voor angst onder de bevolking en leidt tot een toename van spanningen in de samenleving. Naast de burgerinitiatieven voor rouwverwerking en saamhorigheid zijn ook polariserende meningen te vinden op sociale media. Beelden van de beschieting en de explosies worden gedeeld op social media. Van de overheid wordt duidelijkheid en actie verwacht, ook omdat de daders nog niet beeld zijn. De maatschappelijke onrust duurt na het incident nog lang voort. De aanslag wordt niet direct opgeëist, maar verschillende terroristische partijen worden in de media genoemd.

De twee daders worden binnen een week geïdentificeerd en opgepakt, waarna een lang juridisch traject volgt.

Groepen in een kwetsbare positie en slachtofferbeeld

Het publiek op het uitgaansplein is divers van samenstelling. In het gebied waren met name jongeren tot jongvolwassenen aanwezig, van verschillende afkomst en zowel lokale bezoekers als nationale en internationale toeristen. Onder de slachtoffers bevinden zich tientallen doden en een even groot aantal personen met zware verwondingen, zowel als gevolg van de beschieting of van de twee ontploffingen in de uitgaansgelegenheid. Door de explosie hebben ook nog eens tientallen personen snijwonden van het rondvliegend glas. Als gevolg van de polarisatie in de samenleving voelt de bevolkingsgroep met eenzelfde achtergrond als de terroristen (bijv. geloof, etniciteit, levensovertuiging of achternaam) zich kwetsbaar voor uitsluiting, discriminatie en vergeldingsacties.

Het incident kent ook internationaal zijn weerslag op de toeristenstroom en de reputatie van Amsterdam.

Terroristische aanslag		
Impact criterium	Gemiddeld Impact criterium Score	Vertaling
Aantasting van de integriteit van het grondgebied	0,118	Zeer ernstig
Doden	0,222	Zeer ernstig
Ernstig gewonden en chronisch zieken	0,243	Zeer ernstig
Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	0,05	Ernstig
Kosten	0,086	Ernstig
Langdurige aantasting van milieu en natuur	0,016	Aanzienlijk
Verstoring van het dagelijks leven	0,462	Catastrofaal
Aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0,358	Catastrofaal
Sociaal psychologische impact	0,75	Catastrofaal
Aantasting cultureel erfgoed	0,039	Ernstig
Impact totaal	0,234	Zeer ernstig
Waarschijnlijkheid		Waarschijnlijk

De impact van een terroristische aanslag wordt gedeuid op zeer ernstig tot catastrofaal. De verstoring van het dagelijks leven, de aantasting van de positie van het lokale, regionale en nationale bestuur, naast de sociaal psychologische impact en het zeer hoog aantal doden en gewonden bij dit scenario maakt dat een terroristische aanslag grote gevolgen heeft. Het dreigingsniveau in Nederland is momenteel door de Nationaal Coördinator Terrorisme en Veiligheid (NCTV) ingeschaald op 4 (van de 5). Dat betekent dat de kans reëel is dat er een aanslag plaatsvindt. Ook wordt het waarschijnlijk geacht dat een terroristische aanslag in Amsterdam als hoofdstad van Nederland kan plaatsvinden, met verstrekkende gevolgen. De afgelopen jaren zijn de voorbereidingen op een aanslag toegenomen. Gezien de verhoging van dreigingsniveau in 2023 van 3 naar 4 en de catastrofale impact die een grootschalige terroristische aanslag kan hebben op de maatschappij dient dit incidenttype zo hoog mogelijk op de agenda te blijven staan. Als hoofdstad en regio is het van belang om voorbereid te zijn en te blijven. De kans op een terroristische aanslag buiten het stedelijk gebied is aanzienlijk kleiner, gezien de beperkte politieke en sociaal maatschappelijke waarde van een aanslag in de periferie.

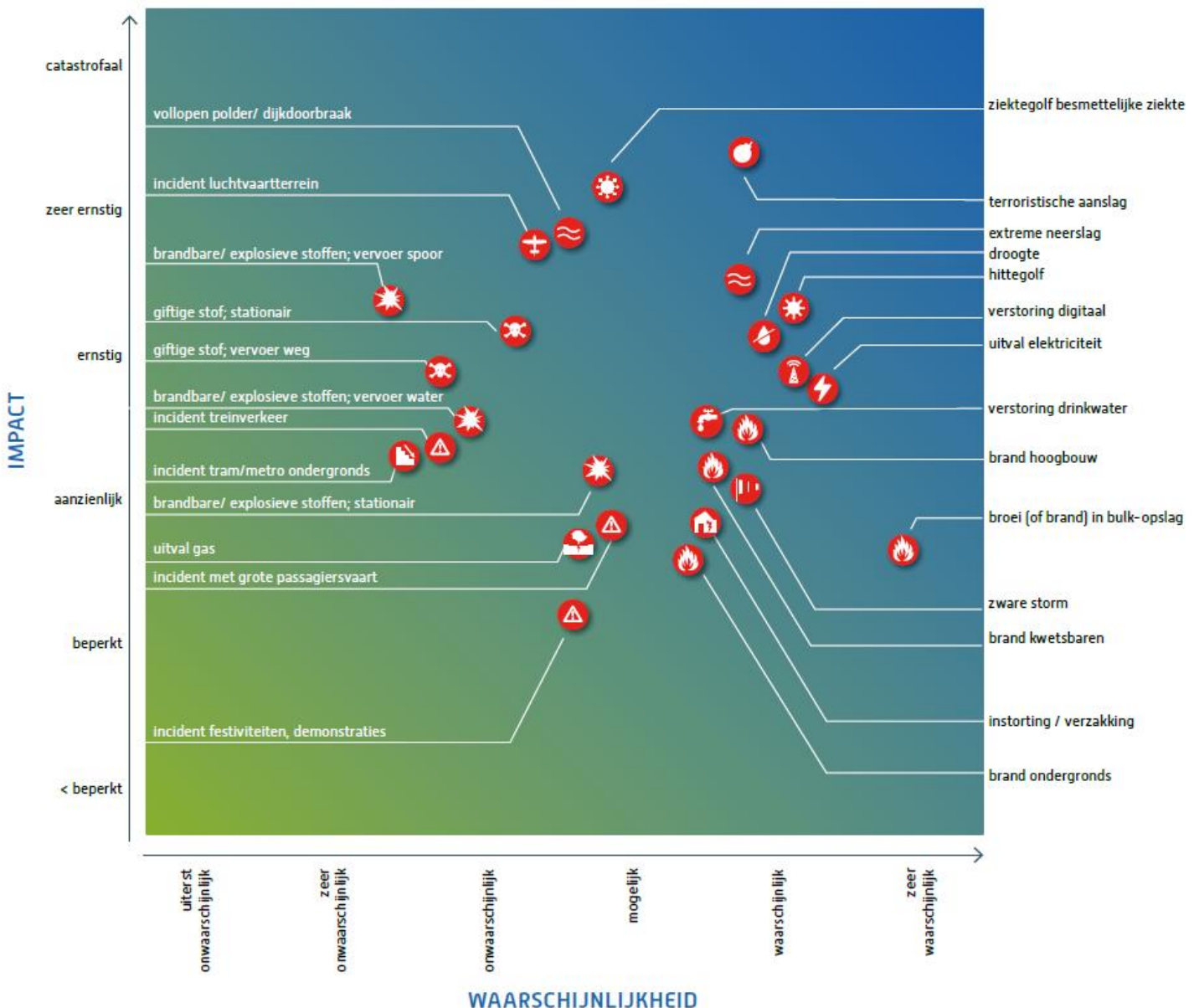
8. Risicodiagram en conclusies risicoanalyse

8.1 Risicodiagram

In de risicoanalyse hebben de experts de incidentscenario's eerst onafhankelijk van elkaar gescoord op impact en waarschijnlijkheid. De uitkomsten van deze digitale exercitie vormden het startpunt voor expertsessies waarin experts op verschillende domeinen met elkaar in gesprek gingen over de argumenten en overwegingen die hierbij van belang zijn. Resultaat van de sessies is voor elk van de 26 incidentscenario's een score op waarschijnlijkheid en impact.

In het risicodiagram zijn de uitkomsten van de risicoanalyse weergegeven. Op de verticale as van het risicodiagram is de impact van een scenario weergegeven. De maximale waarde van deze as is gelijk aan een scenario dat op alle criteria hoog scoort en dus een totale impactscore heeft die als catastrofaal kan worden aangemerkt. Op de horizontale as van het diagram is de waarschijnlijkheid uitgezet en is de maximale waarde: zeer waarschijnlijk.

Figuur 3 – Risicodiagram

8.2 Conclusies risicoanalyse

Per thema wordt de analyse van de scenario's beschreven.

Risico's in de natuurlijke omgeving

Voor het thema natuurlijke omgeving zijn vijf incidenttypen geselecteerd en gescoord: vollopen van een polder/dijkdoorbraak, overlast als gevolg van droogte, wateroverlast als gevolg extreme neerslag, zware storm en hittegolf. Het laatste incidenttype, hittegolf, is als nieuw incidenttype toegevoegd. Alle incidenttypen uit dit thema scoren relatief hoog, zowel op impact als op waarschijnlijkheid. De ervaringen van de afgelopen jaren met diverse incidenten als gevolg van extreem weer hebben verduidelijkt wat de impact kan zijn. De nieuwe inzichten van het KNMI over de ontwikkeling van het klimaat onderbouwen de inschatting van de waarschijnlijkheden. Nieuwe data, wetenschappelijke inzichten en recente ervaringen zorgen ervoor dat de scenario's beter worden ingeschat door de experts en de impact minder abstract is in vergelijking tot eerdere regionaal risicoprofielen. Dit leidt niet tot grote verschuivingen ten opzichte van de vorige risicoanalyse.

Risico's in de gebouwde omgeving

De incidenten in het thema bebouwde omgeving scoren gemiddeld aanzienlijk op de impactcriteria. Dit komt voornamelijk vanwege de ontwikkeling van meer hoogbouw, steeds meer verminderd zelfredzamen die zelfstandig blijven wonen en meer complexe ondergrondse bebouwing. De waarschijnlijkheid van de incidenttypen in het cluster bebouwde omgeving wordt iets lager ingeschat dan in het vorige risicoprofiel, maar is nog steeds redelijk hoog. Volgens de experts is dit onder andere te verklaren doordat branden nog steeds regelmatig voorkomen. De impact is vergelijkbaar met de vorige risicoanalyse.

Risico's in de technologische omgeving

De meeste incidenttypen die vallen onder het thema 'gevaarlijke stoffen' bij de industriële technologische omgeving scoren relatief hoog op de impact. Dit is uit te leggen door de grote gevolgen als het mis gaat. Hoewel er mogelijk nauwelijks doden en gewonden vallen, scoren de scenario's hoog op economische veiligheid (kosten) en sociale en politieke stabiliteit. De waarschijnlijkheid wordt echter niet hoog ingeschat, behalve bij het incident broei of brand. Dit komt bij afval- en recyclingbedrijven steeds vaker voor, maar heeft weinig tot minimaal effect. De scores zijn vergelijkbaar met die in het vorige risicoprofiel.

Risico's met betrekking tot vitale infrastructuur

Onder het thema vitale infrastructuur hebben de experts scenario's op de incidenttypen uitval elektriciteit en gas, digitale verstoring en verstoring drinkwater gescoord.

Het valt op dat de waarschijnlijkheid van bijna alle incidentscenario's binnen dit thema (uitval gasvoorziening uitgezonderd) als waarschijnlijk wordt beoordeeld. De impact wordt ingeschat op aanzienlijk tot ernstig. Dat heeft te maken met de relatief grote omvang en lange duur van de verstoring in de scenario's. In de praktijk is er vaker sprake van verstoringen in elektriciteit-, gas- en drinkwatervoorziening en telecom/ict, maar die zijn in een minder groot gebied en van kortere duur.

Experts geven aan dat bij de meeste incidenttypen in dit thema de keteneffecten de voornaamste reden zijn van de inschatting van de impact. Dit uit zich in een relatief hoge score op de impactcriteria verstoring van het dagelijks leven en kosten.

De scores voor de incidenttypen die ook onderdeel waren van de risicoanalyse in het vorige risicoprofiel zijn vergelijkbaar met die van het vorige risicoprofiel.

Risico's met betrekking tot verkeer en vervoer

Het verkeer op land (weg en spoor), water en lucht wordt over het algemeen drukker. Veiligheidssystemen en organisaties passen zich hierop aan. Tevens wordt van ongevallen geleerd en worden maatregelen doorgevoerd om herhaling te voorkomen. De sector verkeer en vervoer is zich bewust van zijn verantwoordelijkheden en treft zodoende de nodige voorzieningen. De impact van het incidenttype metro-tramstation ondergronds is lager beoordeeld dan in 2020. De waarschijnlijkheid van de incidentscenario's met

betrekking tot het thema verkeer en vervoer blijft gemiddeld laag. De impact van een luchtvaartongeval is hoog in vergelijking met de andere incidentscenario's in dit thema. In 2023 heeft de crisisorganisatie van VrAA extra aandacht besteed aan dit scenario en aan het scenario incident in metro- / tramstations ondergronds. De contacten en samenwerking tussen de VrAA en de vervoerders zijn goed. Het thema behoeft geen extra aandacht.

Risico's met betrekking tot gezondheid

Binnen het crisistype Ziektegolf hebben zich in de sinds 1918 hebben zich vijf grieppandemieën voorgedaan. In 1918 zijn wereldwijd miljoenen mensen overleden aan de Spaanse griep. In 1957 zijn tienduizenden mensen aan de gevolgen van de Aziatische griep overleden. De Hongkonggriep van 1968 maakt ook tienduizenden slachtoffers. In 2009 maakte de Mexicaanse griep meer dan 10.000 dodelijke slachtoffers, waarvan 54 in Nederland en vanaf begin 2020 kreeg de samenleving te maken met de Corona crisis (COVID-19) welke tot in 2023 grote impact op de samenleving heeft gehad.

Het COVID-19 virus laat zien dat een grootschalige ziektegolf (pandemie) en ingrijpend scenario is en het qua impact met name hoog scoort op doden en ernstig zieken, voornamelijk onder de kwetsbaren in de samenleving. Daarnaast is er sprake van hoge kosten en verstoring van het dagelijks leven. De dreiging van een grootschalige ziektegolf (pandemie) leidt tot grote politieke, bestuurlijke en maatschappelijke aandacht.

De impact van een ziektegolf is vergelijkbaar gescoord als in het vorige risicoprofiel. De waarschijnlijkheid wordt iets lager ingeschat en ligt op het gemiddelde van de afgelopen eeuw.

Risico's met betrekking tot sociaal-maatschappelijke gevolgen

De twee incidenttypen binnen het thema sociaal-maatschappelijke omgeving zijn wat impact en waarschijnlijkheid betreft terug te vinden op verschillende plekken in het risicodiagram. Het incidenttype terroristische aanval scoort hoog op impact en wordt als waarschijnlijk aangemerkt. In 2023 is extra aandacht aan dit incidenttype besteed met actualisering van afspraken en planvorming en een uitgebreid traject van opleiden, trainen en oefenen. Hierdoor zijn hulpdiensten beter voorbereid op dit incidenttype. Het scenario gaat echter uit van een geslaagde aanslag. De waarschijnlijkheid wordt met name bepaald door geopolitieke ontwikkelingen die voor VrAA niet te beïnvloeden zijn. Dit incidenttype is het hoogst gescoorde incidenttype als het gaat om impact. De positie in het risicodiagram is vergelijkbaar met die van het vorige risicoprofiel.

Het incident tijdens grote festiviteiten of evenementen wordt op basis van historische data minder waarschijnlijk geacht dan in het vorige risicoprofiel. Ook de impact is beperkt. Met het oog op de viering van 750 jaar Amsterdam en SAIL 2025 blijft aandacht voor dit incidenttype van belang.

8.3 Uitkomsten risicoanalyse

Op basis van de expertsessies en de beschouwing van het risicodiagram kunnen een aantal conclusies getrokken worden. Onderstaande prioritaire risico's zijn daarbij benoemd voor Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland en worden in het nieuwe beleidsplan van de Veiligheidsregio opgenomen.

Incidenten in vitale infrastructuur met keteneffecten.

Deze incidenttypen zijn uitval van elektriciteit, gas en uitval van data- en ICT-voorzieningen en, in mindere mate, uitval van drinkwater. De oorsprong van het incident kan soms minimaal zijn, maar grote gevolgen en effecten hebben. Dit zijn incidenttypen die relatief hoog scoren op impact, niet door veel slachtoffers, maar door de keteneffecten. Die keteneffecten kunnen weer andere incidenten op andere thema's veroorzaken. De hoge impact komt vooral terug in de criteria sociaalpsychologische impact, kosten en aantasting van het dagelijks leven. Door de toenemende verbondenheid van systemen en sectoren zal de impact van dergelijke incidenten in de komende jaren alleen maar toenemen. Door de impact van klimaatverandering op de vitale infrastructuur en van toenemende geopolitieke spanningen kunnen deze incidenten zich frequenter voordoen.

Klimaatverandering en extreem weer (overstromingen/ droogte/ neerslag/ storm/ hitte)

Onder dit risico vallen de incidenttypen met een hoge impact door de keteneffecten van bijvoorbeeld overstroming, extreme weersomstandigheden en droogte. Ook hier geldt gelet op de beschreven trend van de klimaatverandering dat de impact en de waarschijnlijkheid van dergelijke incidenten in de komende jaren alleen maar zullen toenemen. De ervaringen van de afgelopen jaren en nieuwe wetenschappelijke data maken de gevolgen van de incidenttypen op de regio duidelijker en onderbouwen de forse impact die de experts koppelen aan de scenario's. Voor sommige incidenttypen is de impact mogelijk nog hoger op het moment dat het zich daadwerkelijk voordoet. De keteneffecten van langdurige hittegolven of extreme neerslag zoals in Limburg 2021, maar dan in de regio Amsterdam-Amstelland, zijn nog onvoldoende te overzien.

Ziektegolf

Het COVID-19 virus laat zien dat een grootschalige ziektegolf (pandemie) en ingrijpend scenario is en het qua impact met name hoog zal scoren op doden en ernstig zieken, voornamelijk onder de kwetsbaren in de samenleving. Daarnaast is er sprake van hoge kosten en verstoring van het dagelijks leven.

Terrorisme

De impact en waarschijnlijkheid van een terroristische aanslag komt uit de analyse duidelijk naar voren. De experts geven aan dat dit zit in de impactcriteria in het aantal te verwachten doden en gewonden, maar ook met name in de sociaalpsychologisch gevolgen die dit incidenttype heeft. De recente incidenten en de beoordeling van de waarschijnlijkheid door Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) als substantieel, maken duidelijk dat voorbereiding op dit incidenttype van belang blijft.

Grote en complexe branden

De omgeving verdicht; zowel boven- als ondergronds. Vanwege klimaatadaptatie worden nieuwe bouwtechnieken en -materialen, net nieuwe brandrisico's. Wanneer een groep kwetsbare inwoners wordt getroffen door brand, kan maatschappelijke onrust ontstaan. Daarom blijft het zaak om aandacht te besteden aan grote en complexe branden.

Militaire en statelijke dreiging

De territoriale veiligheid van de EU en de NAVO en daarmee ook van Nederland staat onder druk. De oorlog in Oekraïne heeft de verhoudingen tussen Rusland en het westen onder hoge spanning gezet. Daarnaast is Nederland doelwit van digitale aanvallen van andere landen. Digitale en fysieke spionage is een omvangrijk probleem. Andere landen proberen opinies en besluitvorming in Nederland te beïnvloeden en zetten daarmee de sociale cohesie onder druk. Deze spionage en beïnvloeding is niet alleen op de politiek gericht, maar ook op verstoring van de economie en op het buit maken van technologie.²²

Bovengenoemde dreigingen hangen nauw met elkaar samen. Ze kunnen als middel ook worden gebruikt in een oorlog tegen Nederland of bondgenoten in NAVO- of EU-verband. Ze kunnen leiden tot grootschalige ontwrichting van de samenleving. Hierbij komen verstoringen samen die ook bij andere incidenttypen bestaan. Maar dan op een grotere schaal en voor een langere duur. Bijvoorbeeld opvang van vluchtelingen, medische zorg voor gewonde militairen, verstoring van mobiliteit (door Host Nation Support), uitval van vitale infrastructuur door fysieke of cyber-aanvallen.

De rijksoverheid en veiligheidsregio's werken aan een Landelijk Crisisplan Militaire Dreigingen. Daarin worden verschillende scenario's uitgewerkt en worden de rollen en taken van rijk en veiligheidsregio's beschreven.

²² Dreigingsbeeld Statelijke Actoren, AIVD, MIVD, NCTV, november 2022

9. Projectgroep en deelnemers expertsessies

Projectgroep

- Brandweer Amsterdam-Amstelland: Ron Hendriks | Kevin Kruiswijk | Ron Galesloot
- Brandweer Amsterdam-Amstelland energietransitie: Johan de Vries
- Brandweer Amsterdam-Amstelland klimaatadaptatie: Lana Garrels
- Crisisbeheersing VrAA: Timo Harland
- Liander: Maaïke Bok / Wesley Putker
- GHOR: Jan van Asperen
- Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied: Hans Winnubst
- OOV Amstelland gemeenten: Bas Meskers
- OOV Amsterdam: Bart Kaasbergen / Rosalie van Gelder
- Openbaar Ministerie: Jeroen de Rijke
- Politie: Martin Klootsema / Michel de Rond da Silva Futre
- Port of Amsterdam: Ferry El Aaidi / Sjors Oenen
- Waternet: Yvonne Nijdam
- Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland: Jos Ketelaars (projectleider) | Marieke Geerlings | Larice van der Harst

Deelnemende organisaties tijdens de expertsessies van januari 2024

- Ambulance Amsterdam
- Amsterdam UMC, Mobiel Medisch Team (MMT)
- Brandweer Amsterdam-Amstelland (BAA)
- Climate Adaptation Services (CAS)
- Connexxion
- Defensie
- EBS
- Gemeente Amsterdam
- Gemeente Aalsmeer/Amstelveen
- Gemeente Diemen
- Gemeente Uithoorn
- Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR)
- GGD
- GVB
- Hoogheemraadschap van Rijnland
- NS
- Odido
- Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODNZKG)
- Onze Lieve Vrouwe Gasthuis (OLVG)
- Politie
- Port of Amsterdam
- Prorail
- PWN
- Rijksmuseum
- Rijkswaterstaat
- Stedin
- Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland (VrAA)
- Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)
- Vervoerregio Amsterdam
- VodafoneZiggo
- Waternet

Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

Bezoekadres:
Ringdijk 98, 1097 AH Amsterdam

Postadres:
Postbus 92171, 1090 AD Amsterdam

Telefoon:
020 555 6550

Website:
veiligheidsregioaa.nl

Bestuursvergadering VrAA

Agendapunt

Actualisatie Regionaal Crisisplan

Vergadering:

3 juli 2024

Ingebracht door:

Tijs van Lieshout

Behandelaar:

Machiel Noijen, Timo Harland

Gevraagd besluit

- 1) **Kennis te nemen van de stand van zaken van de actualisatie van het Regionaal Crisisplan van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland.**
- 2) **In te stemmen met de voorgenomen richting voor de actualisatie van het Regionaal Crisisplan.**

Aanleiding en context

Het Regionaal Crisisplan van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland beschrijft de organisatie, taken, verantwoordelijkheden, werkwijze en bevoegdheden bij incidenten, crises en rampen. Het Crisisplan dient volgens de Wet op de Veiligheidsregio's (artikel 16.1) iedere vier jaar opnieuw vastgesteld te worden. Het huidige plan is opgesteld in 2021 en dient daarmee vóór 2025 opnieuw vastgesteld te worden. Daarnaast moeten actuele ontwikkelingen een plek krijgen in het crisisplan. Het crisisplan ligt in lijn met de update van het Regionaal Risicoprofiel Amsterdam-Amstelland, dekkingsplan en beleidsplan.

Korte bestuurlijke samenvatting/toelichting

Gelet op de noodzaak om in 2024 het crisisplan weer te actualiseren is het traject in het voorjaar van 2024 gestart. Actualisering van het regionaal crisisplan wordt gedaan door een multidisciplinaire werkgroep met vertegenwoordigers van crisisbeheersing, GHOR, brandweer, meldkamer, politie, gemeenten en Openbaar Ministerie. De voorgenomen veranderingen worden daarnaast bij de crisis- en ketenpartners getoetst op draagvlak. Dit wordt gedaan om te zorgen dat de veranderingen goed aansluiten bij de crisisorganisatie en procedures van onze belangrijkste crisispartners.

Ten opzichte van het Regionaal Crisisplan 2021-2024 voorzien we op dit moment een aantal elementaire wijzigingen:

- Er wordt in toenemende mate gekeken naar de veiligheidsregio om in coördinatie te voorzien bij atypische crises. Dit waren in de afgelopen jaren bijvoorbeeld de coronacrisis en opvang van Oekraïense vluchtelingen. Ook andere typen crises zijn voorstelbaar, zoals grootschalige uitval van voorzieningen. Dergelijke crises vragen om een ander type crisisorganisatie met andere wijze van opschaling dan de huidige

-Oplegnotitie-

crisisorganisatie die vooral op acute incidenten is toegespitst. De juiste inrichting en passend maken van de crisisorganisatie aan het probleem is dan belangrijker.

- De veiligheidsregio is bezig om haar informatiepositie te verbeteren. Hiervoor is een Veiligheidsinformatie knooppunt (VIK) voor crisisbeheersing ingericht. Met het VIK herkent de veiligheidsregio sneller afwijkingen in het veiligheidsbeeld, waardoor eerder geanticipeerd kan worden op incidenten.
- Op basis van deze vroegtijdige informatiepositie schakelt de crisisorganisatie van een reactieve incidentbeheersing naar proactieve crisisbeheersing op basis van informatie gestuurd werken. Een goed voorbeeld hiervan is de 24/7 calamiteiten coördinator op de meldkamer. Sinds 2 januari 2024 wordt deze rol door de veiligheidsregio ingevuld.
- Er komt een scherpere taakstelling tussen crisisteams, waarbij het tactische Regionaal Operationeel Team het voortouw neemt bij crises die niet plaatsgebonden of sluimerend van aard zijn.

In de bijgevoegde factsheet over de actualisatie van het Regionaal Crisisplan wordt de noodzaak tot het wijzigen van de manier van werken van de crisisorganisatie en de voorgenomen wijzigingen verder in detail toegelicht.

Consequenties

Door de gevraagde accordering van de wijzigingen op hoofdlijnen aan het bestuur kan de actualisatie in de komende maanden verder vorm krijgen. Dat betekent verder het gesprek aan gaan met crisispartners en crisisfunctionarissen over de wijzigingen. Maar ook het testen van de nieuwe werkvormen in oefeningen en werksessies.

Daarnaast worden de voorgenomen wijzigingen opgenomen in het nieuwe Crisisplan. Het crisisplan omschrijft de organisatie, taken en bevoegdheden van de crisisorganisatie en hoeft niet voor zienswijze te worden voorgelegd. Wel zijn de gemeenteraden meegenomen in de werking en werkwijze in de recente informatiesessies over de veiligheidsregio.

Het geactualiseerde crisisplan dient conform de wettelijke eisen op 1 januari 2025 van kracht te zijn. Het doel is om het vernieuwde Regionaal Crisisplan in de bestuursvergadering van maandag 16 december 2024 definitief vast te stellen.

Besluitvormingsroute

- **Historie**

Datum vergadering/overleg	Afgestemd in/met
8 december 2023	Bestuurlijke heisessie (opdrachtformulering beleidsplannen)
15 mei 2024	Veiligheidsdirectie
18 juni 2024	Werkgroep Actualisatie Crisisplan veiligheidsregio
18 juni 2024	RAO/RTAT ambtelijk overleg

- **Verdere behandeling**

–Oplegnotitie–

Datum vergadering/overleg	Afgestemd in/met
22 oktober 2024	Veiligheidsdirectie
16 december 2024	Definitieve vaststelling Crisisplan 2025-2028 in bestuursvergadering VrAA

Meegezonden stukken

- Factsheet wijzigingen actualisatie Regionaal Crisisplan VrAA

Wat is het Regionaal Crisisplan?

- In het Regionaal Crisisplan (RCP) worden de organisatie, taken, verantwoordelijkheden, werkwijze en bevoegdheden bij incidenten, crises en rampen van de veiligheidsregio beschreven.
- Het is een basisdocument voor alle bestuurders en crisisfunctionarissen die een rol hebben in het crisismanagement.
- Opstellen van het RCP is een wettelijke verplichting uit de Wet op de Veiligheidsregio's (artikel 16.1). Elke veiligheidsregio dient het plan elke vier jaar te actualiseren.

Onze ontwikkeling: Van branden en flitsrampen naar (ook) sluimerende en ongekende crises

Wat gaat er veranderen?

- De bekende hoofdstructuur van de crisisorganisatie (CoPI, ROT, BT) kan naast de bekende GRIP-opstapeling ook proactief of preventief ingezet worden. Hierbij kunnen dan de relevante diensten en crisispartners aanschuiven. In de vorm van een projectorganisatie moet deze werkwijze ook langdurig ingezet kunnen worden.
- De crisisorganisatie van de veiligheidsregio kan ook meer faciliterend optreden indien crisispartners of gemeenten een probleem hebben waarbij de crisisorganisatie kan ondersteunen.
- Door taakdifferentiatie krijgt het ROT een nadrukkelijker rol bij sluimerende of niet plaatsgebonden crises dan we nu gewend zijn.
- Per 2 januari 2024 is vanuit de veiligheidsregio op de Meldkamer Amsterdam 24/7 een nieuwe rol Calamiteitencoördinator ingericht.
- Daarnaast wordt gewerkt met een Veiligheidsinformatie Knooppunt Crisisbeheersing (VIK). Het VIK houdt een actueel datagedreven veiligheidsbeeld van de veiligheidssituatie bij.

Waarom een actualisatie?

- Het vorige Crisisplan is vastgesteld in 2021. Actualisatie in 2024 is noodzakelijk.
- Daarnaast heeft de veiligheidsregio de laatste jaren ervaring opgedaan met de aanpak van nieuwe typen crises, zoals de coronacrisis, opvang vluchtelingen, gijzelingen en cyberincidenten. Deze type crises vragen een andere aanpak van onze crisisorganisatie.
- Bij nieuwe crises heeft de crisisorganisatie van de veiligheidsregio meer een ondersteunende rol aan andere partijen, zoals gemeenten of crisispartners. De crisisorganisatie kan voorzien het zorgen voor integraliteit tussen betrokken partijen
- Informatie over de risico's komen bij dergelijke crises stapsgewijs beschikbaar en de uiting van de crisis heeft meer een sluimerend karakter.
- De huidige aanpak, gericht acute incidenten en 'flitsrampen' moeten we als veiligheidsregio ook goed blijven uitvoeren.
- Bij deze acute incidenten wordt in korte tijd veel gevraagd van de crisisorganisatie. De crisisorganisatie is dan in de lead in het nemen van maatregelen.
- In het nieuwe Crisisplan geven we met een invulling aan deze ontwikkeling.

Waar staan we met de actualisatie?

- Afgelopen maanden is met een brede vertegenwoordiging van veiligheidsregio en crisispartners geïnventariseerd welke ontwikkelingen worden gezien.
- Op basis hiervan is een aanvullende werkwijze bedacht.
- De wijzigingen zijn besproken met interne en externe partners. Dit om draagvlak te krijgen voor de voorgestelde wijzigingen.
- In de bestuurlijke consultatie in de zomer 2024 betrekken we ook het bestuur bij de wijzigingen.
- In het komend half jaar testen we vervolgens de werkwijzen op verschillende momenten uit en scherpen we de procedures aan.
- We verwerken dit in het nieuwe Crisisplan op een concrete, kort maar krachtige wijze.
- Het nieuwe crisisplan wordt in december aangeboden aan het bestuur ter vaststelling.
- Het plan moet gaan gelden vanaf 1 januari 2025.

Bestuursvergadering VrAA

Agendapunt

Jaarstukken VrAA 2023, Begroting 2025 en begrotingswijzigingen 2024

Vergadering: 3 juli 2024
Ingebracht door: Burgemeester Heiliegers
Behandelaar: Ruud Verwiel, Carmen Westra

Gevraagd besluit

1. **Vaststellen** van de Jaarstukken 2023 van de VrAA. Het positief resultaat is naar aanleiding van de accountantscontrole naar beneden bijgesteld, van € 1,270 mln. in de concept jaarstukken naar € 1,116 mln in de definitieve stukken. Dit heeft als gevolg dat de in het volgende besluit voorgestelde resultaatbestemming gewijzigd is.
2. **Besluiten** tot het bestemmen van het positief rekeningresultaat van € 1,116 mln. aan de algemene reserve.
3. **Vaststellen** van de Ontwerp programmabegroting 2025-2028 en de begrotingswijzigingen 2024.

Aanleiding en context

Op 28 maart jl. zijn de ontwerp programmabegroting 2025-2028, de begrotingswijzigingen 2024 en het voorstel voor bestemming van het resultaat 2023 van de VrAA voor zienswijze aan de gemeenteraden toegestuurd. Op dat moment zijn ook de concept jaarstukken 2023 van de VrAA ter informatie toegestuurd. Het bestuur van de VrAA dient de stukken nu vast te stellen.

De VrAA dient de jaarstukken 2023 vóór 15 juli 2024 bij de provincie Noord-Holland in te dienen. De ontwerp programmabegroting 2025-2028 dient de VrAA vóór 15 september bij de provincie in te dienen.

Korte bestuurlijke samenvatting/toelichting

Zienswijzen

Er zijn tot op heden geen schriftelijke zienswijzen kenbaar gemaakt door de gemeenteraden op de voorlopige Jaarstukken 2023, de ontwerp programmabegroting 2025-2028 en de begrotingswijzigingen 2024. Op het moment van verzending is bekend dat alle gemeenteraden door de colleges is geadviseerd om geen zienswijzen in te dienen voor beide stukken. De besluitvorming in de gemeenteraad van Aalsmeer vindt na de besluitvorming in het bestuur VrAA van 3 juli plaats.

Jaarstukken 2023

Goedkeurende verklaring accountant, aandacht voor Europese Aanbestedingen.

De accountant geeft vanaf het boekjaar 2023 alleen een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening. De Veiligheidsregio legt zelf verantwoording af over rechtmatigheid in de jaarrekening. Onze accountant ACAM heeft de jaarrekening 2023 gecontroleerd en geeft een goedkeurende verklaring af op getrouwheid. De accountant signaleert daarbij dat de Veiligheidsregio in de jaarrekening een verantwoording heeft afgelegd met € 2,85 miljoen, oftewel 2,5%, onrechtmatigheid op inkoop en

–Oplegnotitie–

aanbestedingen. Dit is hoger dan de grens die het bestuur vastgesteld heeft van 1%. De accountant geeft aan dat aandacht en actie is vereist op gebied van Europese Aanbestedingen.

Wijzigingen ten opzichte van concept jaarstukken

In de bestuursvergadering van 25 maart 2024 zijn de concept jaarstukken 2023 van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland behandeld. Mede als gevolg van de bevindingen van de accountant zijn daarin enkele tekstuele en financiële wijzigingen aangebracht. In april 2024 is nog een aanslag loonheffingen 2022 ontvangen van de belastingdienst, die niet was voorzien in de jaarrekening. Vernietigde kleding in 2023 was nog niet in het resultaat genomen, er moest nog een aanvullende vrijval uit loongerelateerde voorzieningen plaatsvinden en er was een SAAS (ICT) systeem geactiveerd welke in de kosten genomen moest worden.

Als gevolg van hiervoor genoemde wijzigingen, is het positieve resultaat van VrAA bijgesteld van € 1,270 mln. naar € 1,116 mln., wat in het onderstaand overzicht is opgenomen.

VrAA
€ 1,116 mln.
(€ 1,270 mln. in concept jaarverslag)

Dit heeft als gevolg dat de resultaatbestemming ook gewijzigd moet worden. Voorgesteld wordt het positief rekeningresultaat VRAA van € 1,116 mln. te bestemmen door een dotatie van een bedrag van € 1,116 mln. aan de algemene reserve.

Acties van de Veiligheidsregio naar aanleiding van het accountantsverslag

De belangrijkste bevindingen van de accountant worden hier benoemd met acties vanuit de Veiligheidsregio:

1. De Veiligheidsregio én de accountant signaleert nieuwe onrechtmatigheid op inkopen en aanbestedingen. De Veiligheidsregio is in 2023 een aantal aanbestedingen gestart, bijvoorbeeld op gebied van juridische ondersteuning. Echter met onvoldoende intensiteit. De te lage beschikbaarheid van capaciteit is daarvan de belangrijkste oorzaak. Inmiddels is een nieuw traject gestart dat in korte tijd vanaf het beleid van inkopen (met focus op rechtmatigheid) tot aan de wijze van inkopen en uitvoering van aanbestedingen de rechtmatigheid moet verbeteren. Daarin wordt ook aandacht gegeven aan voldoende capaciteit voor de uitvoering. Het jaar 2024 bevat vervolgens nog steeds risico's op gebied van onrechtmatigheid. Vanaf 2025 verwacht de Veiligheidsregio rechtmatig in te kopen.
2. De adviezen op gebied van:
 - a. inperken van rollen van medewerkers binnen Business Central;
 - b. het uitvoeren van de verbijzonderde interne controles (VIC's);
 - c. opschonen van de activa registraties;
 - d. het scherper classificeren van de voorraad (in kosten, activa of werkelijke voorraad) en waarden van de voorraad in de jaarrekening;neemt de Veiligheidsregio over. Acties worden in gang gezet om verbeteringen in 2024 en 2025 door te voeren.

Begroting 2023 en actualisatie 2022

Wijzigingen ten opzichte van de ontwerpbegroting/actualisatie

In de bestuursvergadering van 25 maart 2024 zijn ook de ontwerp programmabegroting 2025-2028 en de begrotingswijzigingen 2024 behandeld. De ontwerp programmabegroting is aangepast naar aanleiding

–Oplegnotitie–

van de in de jaarstukken 2023 aangebrachte wijzigingen. Dit heeft niet geleid tot aanpassingen in de begroting 2025-2028. Enkel de referentiekolom 2023 is naar aanleiding van de accountantscontrole aangepast.

Consequenties

--

Besluitvormingsroute

- **Historie**

Datum vergadering/overleg	Afgestemd in/met
04-06-2024	Bespreking in MTRV
17-06-2024	Vorbereidingsoverleg met portefeuillehouder Financiën
18-06-2024	Vorbereidingsoverleg met plv. voorzitter VrAA
18-06-2024	RTAT/RAO

- **Verdere behandeling**

Datum vergadering/overleg	Afgestemd in/met
03-07-2024	Bestuur VrAA

De behandeling van de jaarstukken en begroting binnen de gemeenteraden:

- Uithoorn d.d. 30 mei 2024 (geen zienswijze)
- Amstelveen d.d. 5 juni 2024 (geen zienswijze)
- Ouder-Amstel d.d. 27 juni 2024 (voorstel college geen zienswijze)
- Diemen d.d. 27 juni 2024 (voorstel college geen zienswijze)
- Amsterdam d.d. 26/27 juni 2025 (voorstel college geen zienswijzen)
- Aalsmeer d.d. 4 juli 2024 (voorstel algemene zienswijze voor alle GR'n)

Meegezonden stukken

- Jaarstukken 2023 VrAA (gewijzigde def. versie)
- Concept accountantsverslag van ACAM bij jaarstukken VrAA 2023
- Ontwerp programmabegroting 2025-2028 en begrotingswijzigingen 2024

Jaarverslag en jaarrekening VrAA 2023

Auteur(s):	CIF en D&C
Datum:	20-05-2024
Versienummer:	2.3

Revisiehistorie

Versie	Datum	Omschrijving
1.0	22-02-2024	Versie CIF en D&C t.b.v. MT VrAA 27 februari 2024
2.0	04-03-2024	Versie CIF en D&C t.b.v. Portefeuillehouders en RAO/RTAT
2.1	14-03-2024	Versie CIF en D&C t.b.v. bestuursvergadering 25 maart 2024
2.2	15-05-2024	Versie CIF na accountantscontrole
2.3	20-05-2024	Tweede versie CIF na accountantscontrole

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	6
1.1	Bijzonderheden in 2023	6
1.2	Gebeurtenissen na balansdatum	7
1.3	Financiële samenvatting	7
	Jaarverslag.....	9
2.	Programma Risicobeheersing	10
2.1	Wat is het resultaat?	10
2.2	Wat heeft het gekost?	12
3.	Programma Incidentbestrijding	13
3.1	Wat is het resultaat?	13
3.2	Wat heeft het gekost?	15
4.	Programma Crisisbeheersing	16
4.1	Wat is het resultaat?	16
4.2	Wat heeft het gekost?	17
5.	Programma GHOR.....	18
5.1	Wat is het resultaat?	18
5.2	Wat heeft het gekost?	19
6.	Organisatieontwikkeling	20
6.1	Wat is het resultaat?	20
6.2	Wat heeft het gekost?	23
6.3	Overhead.....	23
6.3.1	Wat verstaan we onder overhead?	23
6.3.2	Financiële rapportage overhead	23
7.	Algemene dekkingsmiddelen.....	24
7.1	Algemene dekkingsmiddelen.....	24
7.2	Belastingen.....	24
8.	Verplichte paragrafen BBV	25
8.1	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	25
8.1.1	Weerstandsvermogen en risico's.....	25
8.1.2	Financiële kengetallen	25
8.2	Bedrijfsvoering	27
8.3	Financiering.....	29

8.3.1	Treasuryfunctie	29
8.3.2	Renterisiconorm.....	29
8.3.3	Kasgeldlimiet.....	29
8.3.4	Renteresultaat	30
8.3.5	Financiering vaste activa.....	30
8.3.6	EMU-saldo.....	30
8.4	Onderhoud kapitaalgoederen.....	32
8.5	WNT-verantwoording 2023	32
8.6	Gecorrigeerde WNT-verantwoording 2019	34
9.	Regeling CTB, opvang ontheemden Oekraïne en BDuR.....	36
9.1	Bestedingen 2023	36
9.2	Openstaande voorschotten per einde 2023	36
9.3	Verwerking openstaande posities in de balans 2023	37
	Jaarrekening	38
10.	Balans Vraa.....	39
10.1	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	39
10.1.1	Algemeen	39
10.1.2	Vaste activa	39
10.1.3	Vorraden	39
10.1.4	Vorderingen	39
10.1.5	Liquide middelen.....	39
10.1.6	Eigen vermogen	39
10.1.7	Voorzeningen	39
10.1.8	Vlottende passiva.....	39
10.2	Balans Vraa.....	40
10.3	Toelichting op balans Vraa.....	42
10.3.1	Vaste activa	42
10.3.2	Vorraden	42
10.3.3	Uitzettingen	43
10.3.4	Liquide middelen.....	43
10.3.5	Overlopende activa	43
10.3.6	Eigen vermogen	44
10.3.7	Voorzeningen	46
10.3.8	Vaste schuld	48
10.3.9	Vlottende schulden	48
10.3.10	Overlopende passiva.....	49
10.3.11	Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen.....	49

10.3.12	Gebeurtenissen na balansdatum	50
11.	Resultatenrekening Vraa	51
11.1	Structureel begrotingssaldo.....	51
11.2	Toelichting baten	52
11.2.1	Algemene toelichting (afwijkingen in) baten.....	52
11.2.2	Rijksbijdragen.....	52
11.2.3	Gemeentelijke bijdragen.....	52
11.3	Toelichting lasten.....	53
11.3.1	Algemene toelichting (afwijkingen in) lasten	53
11.3.2	Kapitaallasten.....	53
11.4	Toelichting mutaties reserves.....	55
11.4.1	Onttrekkingen	55
11.4.2	Dotaties.....	56
12.	Rechtmatigheidsverantwoording.....	57
13.	Bijlagen	58
13.1	SiSa-bijlage	58
13.2	Baten en lasten naar taakvelden	59
13.3	Risico analyse	60
13.4	Controle verklaring	62

1. Inleiding

Binnen onze veiligheidsregio werken zes gemeenten, brandweer, geneeskundige diensten, politie, Openbaar Ministerie en andere publieke en private (veiligheids-)partners samen aan het beheersen van risico's, brandweertzorg, hulpverlening en voorbereiding op crises. De zes gemeenten die samen de veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland vormen zijn Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn. Binnen de veiligheidsregio is de brandweer de grootste uitvoerende organisatie.

In dit jaarverslag en jaarrekening 2023 rapporteren we over onze resultaten aan de hand van de indeling van de Vraa programmabegroting: vijf hoofdstukken met onze (wettelijke) taken, prestaties en wat we hebben gedaan aan de programma's uit Buiten Gewoon Veilig; met de brandweertaken uitgesplitst in Risicobeheersing en Incidentbestrijding:

1. Risicobeheersing Veilige leefomgeving	2. Incidentbestrijding Paraatheid en slagkracht Dekkingsplan	3. Crisisbeheersing Crisisbeheersing Crisisplan	4. GHOR Beleidsplan GHOR
5. Organisatieontwikkeling Verbrede en veilige inzet, Vakmanschap en leiderschap, Informatiegestuurde veiligheid, Diverse en inclusieve organisatie, Excellente bedrijfsvoering			

1.1 Bijzonderheden in 2023

Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie

In 2023 is het inrichtingsplan voor regionale bevolkingszorg en crisiscommunicatie geïmplementeerd. De operationele wijzigingen zijn doorgevoerd. De gewijzigde afspraken zijn eind 2023 afgerond.

Mobiliteit en bereikbaarheid

In 2023 zijn er een aantal ontwikkelingen geweest op gebied van mobiliteit en bereikbaarheid. Aanpassingen in de wegenstructuur zoals de proef met de knip in de Weesperstraat en het autoluw maken van gebieden hebben effect op de bereikbaarheid en aanrijtijden van hulpdiensten. Ditzelfde is van toepassing bij ontwikkelingen als het verlagen van de maximumsnelheid in gebieden, de beperkte belastbaarheid van kades en bruggen in Amsterdam en ontwikkelingen op het gebied van woningbouw. Om hier voor de toekomst vroegtijdig op in te spelen is structurele afstemming tussen gemeenten en veiligheidsregio noodzakelijk.

Programma terrorismegevolgbestrijding

Voor het thema Terrorismegevolgbestrijding (TGB)/ Grof en extreem geweld (GEG) is planvorming geactualiseerd, zijn kennissessie georganiseerd en is er een oefen- en lesprogramma ontwikkeld. Op 29 maart 2023 is dit samengekomen in een grote operationele eindoefening "Pallas Athena" bij het Olympisch Stadion in Amsterdam. Aan deze oefening nam de gehele crisisorganisatie deel inclusief alle netwerkpartners.

Calamiteitencoördinator (CaCo)

Het afgelopen jaar is de rol van de CaCo verder doorontwikkeld. VrAA heeft in 2023 een nieuw organisatieonderdeel t.b.v. de CaCo's ingericht en de functie omschreven. Eind 2023 zijn de nieuw geworven CaCo's door middel van een onboarding en opleidingsprogramma gereed gemaakt om de functie uit te kunnen oefenen. Vanaf 2024 zullen de CaCo's in dienst zijn van de veiligheidsregio en werken zij vanaf de gezamenlijke meldkamer van de brandweer, ambulance en politie.

Ziekteverzuim VrAA/BAA

Over 2023 is de doelstelling van 1% daling per jaar behaald. Zo is het voortschrijdend verzuim in 2023 8,7% ten opzichte van 2022 10,3%. In 2023 lag de focus op het percentage langdurig verzuim te verlagen. Deze focus heeft eraan bijgedragen dat het percentage langdurig verzuim is afgenomen. In 2024 zal verder worden gewerkt om het verzuimpercentage verder omlaag te brengen volgens de doelstelling. De focus 2024 ligt op vergroten van mentale veerkracht, om verzuim te voorkomen.

1.2 Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum te melden.

1.3 Financiële samenvatting

2023

Het resultaat 2023 van de VrAA is € 1,12 miljoen. Het positieve resultaat is voornamelijk bereikt door hogere baten dan begroot van € 3,0 mln, hogere lasten van € 1,4 mln en een per saldo lagere onttrekking aan de reserves van € 0,5 mln.

Onderdeel van de € 3,0 mln hogere baten is de bijdrage van gemeente Amsterdam van € 1,9 miljoen tegemoetkoming loonkosten en € 0,9 miljoen tegemoetkoming energielasten. Daarnaast zijn hogere rentebaten van € 0,2 gerealiseerd.

De hogere lasten van € 1,4 mln betreft een per saldo nadeel van ingeleend personeel voor onderbezetting in personeel in loondienst van € 1,9 miljoen. Een nadeel op kapitaallasten en egalisatie van € 0,6 mln. Tot slot is in overige goederen en diensten een voordeel gerealiseerd van € 1,0 mln (vooral door een voordeel op energiekosten).

Per saldo is € 0,5 mln minder dan begroot aan de reserves onttrokken (nadeel). Dit komt omdat de begrote onttrekking van € 1,4 mln aan de algemene reserve niet heeft plaatsgevonden vanwege het positieve resultaat (nadeel). Daarnaast is de reserve FLO met € 1,3 mln extra onttrokken (voordeel). De reserve opleiden en oefenen juist weer voor € 0,6 mln minder onttrokken (nadeel) en de begrote dotatie aan de reserve GHOR van € 0,2 mln heeft niet plaatsgevonden omdat de reserve GHOR vanaf deze jaarrekening als onderdeel van de algemene reserve VrAA wordt gezien (voordeel).

2024 en verder

De VrAA kent grote maatschappelijke opgaven en moet toekomstige, steeds complexer wordende crises het hoofd bieden. Daarnaast vraagt de modernisering van de brandweerorganisatie structureel om een grote investering in vakmanschap en leiderschap. Ook de ambities om een inclusieve organisatie te worden betekenen een structurele investering. In 2023 is de VrAA met gemeenten overeengekomen dat hiertoe vanaf 2024 het no-regretpakket beschikbaar gesteld wordt. Gezamenlijk met kostenbesparingen is de VrAA in staat om een sluitende begroting vanaf 2024 in te dienen.

Voor 2024 worden taken Bevolkingszorg overgeheveld van gemeenten naar de Vraa. Dit leidt tot een stevige mutatie van het takenpakket (financieel uitgedrukt bijna € 0,9 miljoen).

De BDuR verstrekt extra middelen met een stijgende lijn gedurende 2023 tot aan 2026, en vanaf 2026 structureel, voor versterking van crisisbeheersing en de informatievoorziening. Deze intensivering wordt zowel in onze organisatie als de te verwachten lasten en baten vanaf 2023 verwerkt.

De te verrichten dotaties aan de voorziening verlofsparen waren een punt van zorg voor de Vraa. De nieuwe methodiek van de Vraa voor bepaling van de kosten, gezamenlijk met de BBV regelgeving, leidt ertoe dat er een dotatie is gedaan aan de voorziening verlofsparen. Jaarlijks wordt deze voorziening op basis van de beschikbare informatie en BBV regelgeving opnieuw qua hoogte beoordeeld.

Jaarverslag

2. Programma Risicobeheersing

2.1 Wat is het resultaat?

Prestatie-indicatoren (wettelijke) reguliere taken

- Advies & toezicht

Prestatie-indicatoren	Rekening 2023	Begroting 2024/ gewijzigd 2023
Realisatie aantal Seveso (oude BRZO) inspecties	98%	90%
Planvorming bij Seveso (oude BRZO) bedrijven up-to-date	10%	90%
Realisatie aantal geplande bedrijfsbrandweerinspecties	25%	75%
Tijdige afhandeling adviezen brandveiligheid	94%	90%

Toelichting tabel:

- *Planvorming up-to-date*: voor 10 Seveso-bedrijven moet een actueel rampbestrijdingsplan beschikbaar zijn. Voor 9 bedrijven is het plan eind 2023 niet actueel. De niet-actuele plannen zijn wel bruikbaar, maar op punten niet juist. Dit beperkt een effectieve incidentbestrijding. Alle plannen waren eind 2023 inhoudelijk grotendeels bijgewerkt naar de huidige situatie. Naar verwachting worden de plannen in februari 2024 definitief gemaakt en later in Q1 2024 gepubliceerd.
- *Realisatie bedrijfsbrandweerinspecties*: vijf bedrijven zijn aangewezen voor een bedrijfsbrandweer. Voor al deze bedrijven liep in 2023 een traject voor actualisatie van de aanwijzing. Bij één bedrijf is een bedrijfsbrandweerinspectie uitgevoerd. Voor de andere bedrijven was dit vanwege de herziening van de aanwijzing niet mogelijk. Alle bedrijven zijn wel vanuit de Seveso-wetgeving geïnspecteerd, waarbij ook zicht werd gehouden op de noodorganisatie van het bedrijf. Voor één bedrijf (GES) blijkt een aanwijzing niet meer noodzakelijk. Deze aanwijzing zal worden ingetrokken. Wanneer de aanwijsbeschikkingen zijn geactualiseerd worden weer reguliere bedrijfsbrandweerinspecties uitgevoerd.
- **(Brand) Veilig leven**
 - *Ontwikkeling van uitvoeringsplannen voor en door de beroepskazernes met activiteiten waarvan de verwachting is dat ze de meeste (brand)veiligheidswinst in het betreffend verzorgingsgebied opleveren*:
Corona en de achterstanden die daardoor opgelopen zijn in allerlei onderdelen, die nog ingehaald moeten worden, en het hoge ziekteverzuim hebben vertraging opgeleverd in het maken van de uitvoeringsplannen. Op diverse kazernes zijn wel activiteiten uitgevoerd in het kader van (brand)veilig leven. De samenwerking met de woningcorporaties is voortgezet. De campagne die in 2022 samen met een jongerenpanel gestart is voor brandveilig gedrag onder studenten is voortgezet en er zijn diverse activiteiten ondernomen. Aan het einde van het jaar is de bewustwordingscampagne gelanceerd over brandveilig gedrag, over veilig elektrisch laden, rookmelders en wat te doen bij vlam in de pan:
<https://www.brandweer.nl/amsterdam-amstelland/duimpje-omhoog-voor-een-veilige-stad/>. Deze campagne loopt door in 2024.

- *Met het convenant brandveiligheid in de zorg 2.0: 'Duurzaam werken aan brandveiligheid' continueren we een meerjarige samenwerking tussen zorginstellingen, gemeente Amsterdam, Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied en onze Veiligheidsregio:*
De samenwerking tussen de partijen verloopt goed. Er zijn in 2023 twee bijeenkomsten geweest met alle betrokkenen om met elkaar te spreken over de brandveiligheid. De kracht van het convenant zit in de samenwerking tussen alle partijen om gezamenlijk het brandveiligheidsbeswustzijn op alle niveaus binnen de instellingen te vergroten. De eerste audits zijn gehouden door het bevoegd gezag, een audit maakt onderdeel uit van de risicogerichte manier van samenwerken. De brandweer wordt geregeld om advies gevraagd.

Prestatie-indicatoren beleidsontwikkeling

- *Vraa is voorbereid op de inwerkingtreding van de Omgevingswet¹:*
Het project is conform planning verlopen. De Omgevingswet is op 1 januari 2024 inwerking getreden. Op 2 januari 2024 is het zaakstelsel live gegaan. Opdrachten kunnen via de samenwerkingsfunctionaliteit van het Digitaal Stelsel Omgevingswet binnengehaald worden.
- *We ontwikkelen onze kennis en kunde op het onderdeel ondergrondse bouwwerken:*
Veel ondergrondse bouwwerken zijn geïdentificeerd en zichtbaar gemaakt op een kaart als onderdeel van het doorlopende project ondergrondse bouwwerken. Het project loopt door in 2024, o.a. ondergrondse brandbestrijding maakt onderdeel uit van het project.
- *We ontwikkelen onze kennis op het gebied van een veilige energietransitie en benutten deze voor een effectieve incidentbestrijding:*
 - Het project data- en informatieverzameling is gestart waarbij de samenwerking wordt gezocht met netbeheerders en diverse andere stakeholders.
 - Er is een EV-trainer aangeschaft. Dit is een model van een elektrisch voertuig waarop de operationele dienst kan oefenen.
- *We verbreden en investeren in ons (veiligheids)netwerk:*
Ons (veiligheids)netwerk groeit gestaag. De thema's klimaatadaptatie en energietransitie leveren bijvoorbeeld snel een uitbreiding van het netwerk op. Ook de oefeningen met ketenpartners in het kader van de Omgevingswet en de brandweerriftoezicht zorgen voor verbreding van het netwerk. Met woningcorporaties, de gemeenten en de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied continueren we de samenwerking op het veiligheidsdomein.
- *De haalbaarheid en mogelijkheden van het oprichten van een Risk Factory zijn onderzocht en ter besluitvorming voorgelegd aan het bestuur:*
Het haalbaarheidsonderzoek is afgerond en heeft opgeleverd dat er momenteel onvoldoende financiële middelen voor de Risk Factory beschikbaar zijn.

¹ Het invoeren van de Omgevingswet is opnieuw uitgesteld naar 1 januari 2024.

2.2 Wat heeft het gekost?

Programma Risicobeheersing	Rekening 2022	Gewijzigde begroting 2023	Rekening 2023	Afwijking
<i>Bedragen x€ 1.000</i>				
Programma Risicobeheersing				
Lasten + dotaties aan reserves	2.595	3.743	3.403	-339

De onderschrijding op de lasten van het programma Risicobeheersing is zo goed als volledig toe te wijzen aan de onderbezetting van personeel in 2023. In de loop van 2023 zijn reeds een aantal vacatures vervuld en in 2024 verwacht de afdeling op volle sterkte te zijn en aldus te functioneren. Door de personele onderbezetting zijn ook een aantal andere kosten m.b.t. (risico)voorlichting niet gemaakt. Tegenover deze achterblijvende lasten staat een overschrijding op het ingeleende personeel, te wijten aan het tekort op de vaste formatie.

3. Programma Incidentbestrijding

Met het programma Incidentbestrijding zorgen we voor de uitvoering van de wettelijke taken op het gebied van incidentbestrijding en werken we aan de ontwikkeling naar dynamische brandweezorg; nodig om aansluiting te houden bij de ontwikkelingen op het gebied van bereikbaarheid, stadsverdichting en –uitbreiding in onze regio. Ook bereiden we ons in dit programma voor op de brandweerinzet van de toekomst en een verbrede en veilige inzet voor onze hulpverleners.

3.1 Wat is het resultaat?

Prestatie-indicatoren (wettelijke) reguliere taken

De brandweer beoordeelt haar dekkingsprestaties bij bestreden incidenten. Dit geeft inzicht of voldaan wordt aan de prestaties, zoals weergegeven in het Dekkingsplan. De beoordeling wordt gebruikt om van te leren, cyclisch te verbeteren en verantwoording af te leggen. Op basis hiervan kan de brandweer maatregelen voorstellen om de dekking bij te stellen, of afwijkingen verklaren.

- **Snelheid**

Sinds 2022 gebruikt de Vraa bij de beoordeling van de operationele prestaties basisbrandweezorg (TS) de “nieuwe” landelijke methode Gebiedsgerichte Opkomsttijden. Met toestemming van de minister van Justitie & Veiligheid ontwikkelen we - samen met Brandweer Nederland - deze methode tot een volwaardig alternatief voor de oude normen uit het Besluit Veiligheidsregio's. BAA loopt landelijk gezien voorop in het implementeren van de nieuwe prestatie-indicatoren en bijbehorende monitoringssystematiek. Het bestuur is hierover geïnformeerd bij de bespreking en vaststelling van het Dekkingsplan 2022-2025. Voor de andere brandweereenheden (zoals hulpverleningsvoertuigen en waterongevallenwagens) zijn de regionale afspraken over operationele prestaties niet veranderd en kan op de dezelfde wijze als voorheen gerapporteerd.

Prestatie-indicatoren	Rekening 2023	Begroting 2024/ gewijzigd 2023
Realisatie opkomsttijd WO-voertuigen	97%	95%
Realisatie opkomsttijd HV-voertuigen	92%	95%

- **Capaciteit**

De monitoringssystematiek van het Dekkingsplan is in ontwikkeling.

- **Paraatheid**

Prestatie-indicatoren	Rekening 2023	Begroting 2024/ gewijzigd 2023
Beschikbaarheid autospuiten	92,1%	95%
Beschikbaarheid redvoertuigen	92,9%	95%
Beschikbaarheid WO-voertuigen	95,3%	95%
Beschikbaarheid IBGS-voertuig	99,5%	95%
Beschikbaarheid HV-voertuig	90,8%	90%

Gelijktijdigheid incidenten autospuut	variabel	n.v.t.
Restdekking	In ontwikkeling	n.v.t.

- Beschikbaarheid van autosputten is onder de gestelde norm van 95%. Knelpunten als krapte in de sterkte, de beschikbaarheid van vrijwilligers en de inzet van autosputten t.b.v. oefeningen hebben invloed op het beschikbaarheidspercentage.
- De kans op gelijktijdigheid ligt in lijn met de verwachtingen zoals gepresenteerd in het dekkingsplan. De kans is per kazerne zeer variabel. Zo is de kans op een gelijktijdig incident bij kazerne Hendrik rond 25%, maar bij kazerne Driemond niet groter dan 0,5%.
- De methode voor het berekenen van de restdekking is (conform afspraak) in ontwikkeling. Is onderdeel van de ontwikkeling van de monitoringscyclus van het Dekkingsplan en de doorontwikkeling van GGO.

• **Werkdruk**

Prestatie-indicatoren	Rekening 2023	Begroting 2024/ gewijzigd 2023
Totaal aantal alarmeringen autospuut	11418*	n.v.t.
Alarmeringen per taakgebied		n.v.t.
• Brand	5924	
• Hulpverlening	8685	
• Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen	1208	
• Waterongevallen	618	

*Dit aantal is hoger dan het aantal incidenten die in het bijgaande jaaroverzicht staan opgenomen. Bij een incident kunnen namelijk meerdere autosputten zijn gealarmeerd, dit verklaart het verschil.

• **Coördinatie en bijzonder optreden**

Prestatie-indicatoren	Rekening 2023	Begroting 2024/ gewijzigd 2023
Realisatie rijtijd (voorheen opkomsttijd) OvD	11:14	80%
Beschikbaarheid OvD	100%	95%
Aantal alarmeringen OvD	851	n.v.t.
Realisatie rijtijd (voorheen opkomsttijd) AGS	29:37	80%
Beschikbaarheid AGS	100%	95%
Aantal alarmeringen AGS	85	n.v.t.

- Er is nu gekozen te werken met rijtijd i.p.v. opkomsttijd. Opkomsttijden zijn nog niet inzichtelijk.
- Genoemde tijd betreft de rijtijd i.p.v. opkomsttijd van de AGS. Prestaties lijken hiermee onder de norm. Dit wordt o.a. verklaard door het interregionale piket van de AGS en de werkwijze dat de AGS in voorkomende gevallen eerst onderzoek/ advies geeft alvorens ter plaatse te gaan. Hierdoor is de opkomsttijd hoger maar start de inzet binnen de gestelde tijden.

Prestatie-indicatoren beleidsontwikkeling

Paraatheid en slagkracht:

- *Op basis van het dynamisch dekkingsplan monitoren we continu de impact van ontwikkelingen op de dekking; ontwikkelingen in de samenleving, onze veiligheidsregio of onze organisatie:*
De monitoringscyclus van het Dekkingsplan is (landelijk) nog in ontwikkeling, dit krijgt stapsgewijs al wel steeds verder vorm. Er komen inmiddels steeds meer data beschikbaar waardoor er ook steeds meer monitoring, analyse en eventuele bijsturing plaats kan vinden.
- *We sturen bij daar waar nodig; binnen het mandaat van de commandant of met instemming van het bestuur VraA:*

Met name in de zomermaanden zijn extra capaciteitsmaatregelen ingezet, waaronder het inhuren van externen en het meer inzetten van vrijwilligers, om de paraatheid te kunnen garanderen. Onder het programma capaciteitsmaatregelen worden flexibiliseringsmaatregelen onderzocht in lijn met de ambities in het dekkingsplan (o.a. samengesteld uitrukken).

- *We voorzien aandachtsobjecten en aandachtsgebieden uit het dekkingsplan van preventieve maatregelen:*

De brandweer heeft de gesignaleerde aandachtsobjecten bezocht en de advisering aangescherpt. Bij sommige objecten worden gezamenlijk ontruimingsoefeningen gehouden. Door middel van artificial intelligence zijn veel ondergrondse objecten in kaart gebracht. Dit maakt onderdeel uit van het project ondergrondse bouwwerken dat doorloopt in 2024 en waarbinnen onder andere ook de inzetprocedures, tactiek en techniek van repressief optreden in zal worden bepaald.

3.2 Wat heeft het gekost?

Programma Incidentbestrijding	Rekening 2022	Gewijzigde begroting 2023	Rekening 2023	Afwijking
<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Programma Incidentbestrijding				
Lasten + dotaties aan reserves	53.112	58.847	57.565	-1.282

De afwijkingen bestaan uit:

- Lagere lasten door onderbesteding op salarissen door vacatureruimte, afwijkingen in formatie vs. bezetting en een hogere uitstroom bij de repressieve dienst. De lagere lasten op deze post worden deels tenietgedaan doordat deze tekorten op de formatie leiden tot hogere lasten voor overwerk;
- Lagere lasten voor overige goederen en diensten, welke voornamelijk verklaarbaar zijn door het uitblijven van ruimte in de personeelsrooster voor opleiden en oefenen, de kosten voor het opleiden en oefenplan inclusief de stafopleidingsbudgetten vallen substantieel lager uit dan begroot;
- Tegenover de lagere lasten is er één post waarop wordt overschreden, te weten ingeleend personeel. Om de paraatheid te kunnen garanderen is, conform de prestatie indicatoren tijdig bijgestuurd door capaciteitsmaatregelen, waaronder inhuur.

4. Programma Crisisbeheersing

Met het programma Crisisbeheersing werken we de komende jaren aan een stevige basis en een toekomstbestendige crisisbeheersing in onze regio.

4.1 Wat is het resultaat?

Prestatie-indicatoren (wettelijke) reguliere taken

- *Risicobeheersing – VrAA heeft zicht op de generieke en specifieke risico's voor de veiligheidsregio en onderneemt actie om prioritaire risico's te reduceren:*
 - De projectgroep is gestart met het actualiseren van het Regionaal Risico Profiel. Bespreking van het eerste concept in het Bestuur VrAA staat gepland voor maart 2024.
- *Voorbereiding – VrAA is door middel van een parate crisisorganisatie op functieniveau, teamniveau en organisatieniveau voorbereid op generieke en regio specifieke effecten van incidenten en crises:*
 - Algemene planvorming en informatie tijdens een incident is beschikbaar. Handzame risico specifieke informatie en calamiteitenplannen zijn is voor steeds meer risico's beschikbaar. Hier is nog onvoldoende capaciteit voor. Een continue doorontwikkeling vindt plaats over de wijze waarop planvorming op een effectieve manier aangeboden kan worden aan de crisisfunctionarissen.
 - Voor alle multidisciplinaire piketfuncties is een dekkend piketrooster beschikbaar.
 - De MOTO-activiteiten zijn voornamelijk gericht op het team en de functionarissen van leiding & coördinatie, informatiemanagement en crisiscommunicatie. Onze wens is dat we in de toekomst de individuele leerwensen van de crisisfunctionarissen nog meer faciliteren met het MOTO-programma.
- *Uitvoering – VrAA pakt een incident of crisis doelmatig en in aansluiting op de omgeving aan:*
 - Relevante piketfunctionarissen hebben een actueel beeld van het incident en de incidentbestrijding.
 - Uit de evaluatie van afgelopen GRIP-incidenten blijkt dat de aansturing en coördinatie van het CoPI efficiënt en doelmatig gebeurt.
 - Uit de evaluatie van afgelopen GRIP-incidenten blijkt dat zowel de crisisorganisatie als de partners in hun informatiebehoefte konden voorzien vanuit de informatie die tijdens het incident beschikbaar gemaakt is vanuit de multidisciplinaire Informatiemanagementsectie.
 - Bij afschaling naar GRIP0 worden in de multidisciplinaire crisisteams de doorlopende acties besproken voor de overdracht naar de nafase-organisatie.
- *Verantwoorden, leren en bijstellen – VrAA verantwoordt zich over de multidisciplinaire taakuitvoering, leert van oefeningen en operationele inzetten en stelt indien nodig de voorbereiding en de aanpak bij:*
 - Alle GRIP-incidenten (12) van dit jaar zijn multidisciplinair geëvalueerd. De evaluatieverslagen worden gedeeld ter verdere verspreiding met kolomvertegenwoordigers en beschikbaar gesteld aan alle crisisfunctionarissen door opname in CrisisConnect.
 - Eventuele aandachtspunten worden verwerkt in het Multidisciplinaire Opleiden Trainen en Oefenen (MOTO)-programma. Waar relevant zijn de punten besproken met de

multidisciplinaire piketfunctionarissen en zoveel mogelijk verwerkt in de beschikbare planvorming.

Prestatie-indicatoren beleidsontwikkeling

- *Implementeren netwerkmanagement* – Het netwerk van relevante stakeholders is in beeld. In het platform met de stakeholders is er samenwerking met een verbinding tussen de algemene- en functionele keten.
 - De thema's Industrie & cyber en Verkeer & vervoer zijn afgerond.
 - Het thema gezondheid wordt uitgewerkt. Het thema Continuïteit & weerbaarheid is in voorbereiding
 - Naast de thema's wordt ook meer structureel vormgegeven aan het netwerk met crisispartners (binnen Vraa en NW4)
 - Van crisispartners leggen we naast contactgegevens ook de belangrijkste afspraken vast in zgn. partnerprofielen.
- *Verbeteren kwaliteitscyclus – er is een kwaliteitscyclus opgezet voor de multidisciplinaire crisisorganisatie:*
 - Vier van de zeven deelonderwerpen (Eigenaarschap bij de piketfunctionarissen, Evalueren van incidenten, Intervisie en Digitale leermethoden) zijn op voldoende niveau.
 - Voor Intervisie is opgezet, maar gebleken is dat deze werkwijze niet goed bij de doelgroep past en besloten is in deze vorm niet verder te gaan. Voor 2024 wordt onderzocht hoe dit ingevuld kan worden.
 - Drie onderwerpen lopen nog door in 2024.
- *Laagdrempelige inzet crisisorganisatie – De crisisorganisatie wordt benut bij dreigingen/ in voorbereiding op crises:*

De crisisorganisatie wordt ingezet bij (de voorbereiding van) evenementen en dreigingen. Het afgelopen jaar is dat op verschillende momenten gedaan. De lessen hiervan nemen we komend jaar mee in de doorontwikkeling van het nieuwe Crisisplan.

4.2 Wat heeft het gekost?

Programma Crisisbeheersing	Rekening 2022	Gewijzigde begroting 2023	Rekening 2023	Afwijking
<i>Bedragen x€ 1.000</i>				
Programma Crisisbeheersing				
Lasten + dotaties aan reserves	1.613	2.859	2.264	-595

De afwijking betreft de formatie van Crisisbeheersing, die in de begroting 2023 is uitgebreid met 10 fte, maar waar de bezetting (realisatie 2023) lager is dan de formatie (begroting 2023). De extra salarislasten worden door extra middelen uit BDuR gelden gedekt. De salarislasten vallen daardoor lager uit dan begroot. Door de lage bezetting konden bovendien de gewenste opleidingen en/of oefeningen niet georganiseerd worden en werd personeel ingehuurd.

5. Programma GHOR

Met het programma GHOR bevorderen we de continuïteit van zorg bij een (dreigende) crisis en bij grootschalige evenementen.

5.1 Wat is het resultaat?

Prestatie-indicatoren (wettelijke) reguliere taken

- *Risicobeheersing: GHOR signaleert, adviseert en activeert stakeholders om de kans of het effect van de risico's te reduceren:*
 - De contacten met de zorginstellingen worden, oa via het zorgrisicoprofiel, weer goed aangehaald. Ook vanuit de advisering op evenementen is het contact met oa de ziekenhuizen verbeterd.
- *Voorbereiding: De GHOR beschikt over een parate crisisorganisatie op functie-, team- en organisatie niveau. De GHOR adviseert rond evenementen t.b.v. vergunningverlener:*
 - Momenteel is het proces gestart om één van de openstaande formatieplaatsen binnen de GHOR te gaan invullen.
 - Mbt evenementen is de nieuwe regionale evenementenkalender voor 2024 vastgesteld, met enkele zorgen vanuit de zorgketen. Vanuit de GHOR blijft hier aandacht voor en zorgen we voor tijdige afstemming met onze zorgpartners.
- *Uitvoering: De GHOR beschikt over een voldoende opgeleide en getrainde piketorganisatie en beschikt over tijdige, actuele en relevante informatie gedurende een incident en (dreigende) crisis en deelt de benodigde informatie met betrokken partners:*
 - In de loop van het jaar zijn er steeds wisselingen gaande in de piketpoules, waardoor ook hier enkele vacatures voor open staan, oa bij de HIN en ACGZ groep en we permanent werven voor de andere functies (HON en OVDG). In ieder geval is het rooster steeds gevuld en zijn alle diensten gedekt.
- *Verantwoorden, leren en bijstellen: GHOR kent een kwaliteitssysteem met kwaliteitscyclus. De GHOR leert van oefeningen en operationele inzetten (evenementen, incidenten en crises) en stelt indien nodig de voorbereiding en de aanpak bij:*
 - In 2023 hebben we gewerkt met een verbeteractieplanning op basis van inzetten en evaluaties. Ook in 2024 werken we hier verder mee.

Prestatie-indicatoren beleidsontwikkeling

- *Er is een vernieuwd beleid: zorgcontinuïteit in de keten post-Corona:*
 - De landelijke visie op Ketencontinuïteit van Zorg is vastgesteld. Uitwerking voor onze ROAZ regio volgt, dit doen we samen met de andere GHOR-bureau's in ons ROAZ-gebied. Een van de onderdelen is het opstellen van het Zorgrisicoprofiel voor onze regio
- *Er is gestart met een zorgrisicoprofiel (gebaseerd op het regionale risicoprofiel gekoppeld aan de voorbereiding van zorginstellingen), waarmee inzicht kan worden verkregen in de grenzen van de zorgcontinuïteit:*
 - Het project Zorgrisicoprofiel loopt goed. De eerste contacten met de verschillende zorginstellingen in de regio zijn gelegd en de insteek van het project wordt met enthousiasme ontvangen.

5.2 Wat heeft het gekost?

Programma GHOR	Rekening 2022	Gewijzigde begroting 2023	Rekening 2023	Afwijking
<i>Bedragen x€ 1.000</i>				
Programma GHOR				
Lasten + dotaties aan reserves	2.561	2.933	2.980	47

De afwijking is zeer beperkt en betreft enigszins hogere incidentele prestaties die de GHOR gedurende 2023 geleverd heeft.

6. Organisatieontwikkeling

In dit laatste hoofdstuk over de ontwikkeling van onze organisatie komen de programma's Verbrede en veilige inzet, Vakmanschap en leiderschap, Informatiegestuurde veiligheid, Diverse en inclusieve organisatie en Excellente bedrijfsvoering uit het Beleidsplan 'Buiten Gewoon Veilig' samen.

We dragen met de uitvoering van de programma's bij aan een optimale ondersteuning van onze primaire processen, onze medewerkers (beroeps en vrijwilligers) en managers.

6.1 Wat is het resultaat?

Prestatie-indicatoren beleidsontwikkeling

Verbrede en veilige inzet:

- *Het reguliere verzuimpercentage van VrAA is binnen 3 jaar van 10,7% naar 7% verlaagd:*
 - Over 2023 is de doelstelling van 1% daling van het ziekteverzuim per jaar behaald. Zo is het voortschrijdend verzuim in 2023 8,7% ten opzichte van 2022 10.3%.
- *Ontwikkeling en uitvoering programma mentale weerbaarheid en suïcide preventie, inclusief mentale check-up (naast de fysieke test):*
 - Ten aanzien van het preventie programma 'mentale veerkracht en Suïcide preventie' hebben alle collega's workshops gevolgd in 2023. In 2024 zijn er herhaal- en verdiepende workshops gepland.
 - Tevens zijn verwantenavonden georganiseerd in juni en oktober.
 - Een versterkte samenwerking tussen de arbodienst, organisatie en ondernemingsraad is bewerkstelligd, zo is er in 2023 intensief afstemming geweest, in wisselende samenstelling, om zicht te blijven houden op signalen, samenwerking en mentale ondersteuning.
- *Risico-inventarisaties en -actualisaties (RI&E's) van de brandweerorganisatie zijn geactualiseerd en blijvend actueel:*
 - In 2023 zijn acht verschillende RI&E's inclusief plan van aanpak zijn opgesteld en gekoppeld aan een eigenaar-/lijnverantwoordelijke.

Vakmanschap en leiderschap:

- *Leiderschapstraining met een onderdeel over inclusief gedrag aan alle bevelvoerders:*
 - Het leiderschapsprogramma is verlopen zoals gepland.
- *Ontwikkeling en uitrol leiderschapsprogramma met een onderdeel over inclusief gedrag voor management (MT VrAA en 2^e managementlaag) en officieren:*
 - Alle leidinggevendenden hebben deelgenomen aan het leiderschapsprogramma. Verbetering van management vaardigheden en het algemene management. Het betreft een continu proces.

Informatiegestuurde veiligheid

- *Digitale VIK omgeving is uitgebreid met data van en voor partners en het beheer ervan is ingeregeld:*
 - De VIK omgeving bevat data van en voor partners over de belangrijkste voorspelbare gebeurtenissen en voorzienbare risico's.
 - Het beheer is ingeregeld. Vanaf Q1 2024 wordt deze rol verder opgepakt door de CaCo's.

- *Fysieke VIK ruimte en bemensing is gerealiseerd:*
 - De digitale en fysieke VIK omgeving, inclusief de juiste samenwerking is gerealiseerd en afgerond.
- *Samenwerking met NW4 en landelijk Knooppunt Coördinatie Regio's Rijk (KCR2) is verder vormgegeven:*
 - Er is in NW4 verband samengewerkt.
 - Landelijk werkt VrAA mee aan het versterken van de informatiepositie en het inrichten van KCR2. Dit wordt in de komende jaren gecontinueerd.
- *Een nieuw team van calamiteitencoördinatoren (CaCo's) is in dienst van de VrAA en vanaf 1 januari 2024 24/7 operationeel op de meldkamer:*
 - Het team van CaCo's (9fte) is geworven en op sterkte. Zij zijn vanaf 1 januari 2024, 24/7 operationeel op de meldkamer.

Diverse en inclusieve organisatie

- Alle medewerkers die een rol hebben in de werving en selectie en (training/opleiding) van nieuwe medewerkers hebben de training gericht op diversiteit en inclusie gevolgd.

Excellente bedrijfsvoering

- *Informatiegestuurd werken:*
 - *medewerkers hebben een basisvaardighedentraining en/of een gevorderdetraining op het gebied van project-, programma- en/of procesmanagement volbracht:*
 - Projectmatig werken en coaching op projecten wordt op dit moment niet structureel uitgevoerd.
 - Er wordt gekeken naar het invoeren van Agile /Scum (achtige) werkwijze. Dit is gestart met een pilot op een instroom proces.
 - *kennisgroep van projectmanagers en procesverbeteraars voor delen en toepassen van kennis is operationeel:*
 - LEAN basis trainingen worden goed bezocht en voor 2024 worden er nieuwe momenten ingepland en opgenomen in Onboarding programma.
 - Door vertrek van collega's is de LEAN-capaciteit afgenomen. Aanmeldingen voor nieuwe projectmanagers en procesverbeteraars "Green belt" blijven nog uit.
 - Lean wordt steeds meer gebruikt in ontwar sessies en aanvragen voor begeleiding in ingewikkelde processen komen binnen.
 - LEAN team heeft herstart nodig in 2024.
 - Eerste start met Agile / Scrum project matig werken in pilot vorm voor verdere uitwerking in 2024 krijgt beweging.
 - *dashboards over planning, vakbekwaamheid, personeel, financiën, inzicht in projecten en motoren van verandering gerealiseerd:*
 - De dashboards zijn op operationeel, tactisch en strategisch niveau beschikbaar en deels ingericht.
- *Informatiebeveiliging:*
 - *VrAA voldoet aan de landelijke afspraken over de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)-richtlijn:*

- In 2023 is er vertraging ontstaan met de afronding en implementatie van BIO. Naar verwachting zal het in Q2 2024 volledig afgerond worden.
- BIO-compliance heeft blijvend de aandacht.
- *structurele bewaking van de informatiebeveiliging is gerealiseerd:*
 - In 2023 door een extern bureau een RedCell beveiligingsonderzoek uitgevoerd. Dit bracht een aantal aandachtspunten aan het licht die zijn doorgevoerd.
 - Er is een meerjarig bewustwordingsprogramma rond informatieveiligheid en privacy.
- *Digitalisering ondersteunende processen:*
 - *Terugkerende processen bij Bedrijfsvoering zijn tegen het licht gehouden en vastgelegd in een digitaal systeem:*
 - Alle medewerkers van de VRAA gebruiken momenteel actief Microsoft 365.
 - Microsoft 365 heeft in grote mate bijgedragen aan de efficiëntie en digitalisering van de ondersteunende processen.
 -
 - *Duurzaamheid/ emissievrije brandweer:*
 - *in alle (bedrijfsvoerings)processen houden we rekening met de duurzame opties die er zijn:*
 - Om de klimaatimpact van de bedrijfsvoering processen te beperken worden verschillende acties genomen die hieraan bijdragen. Zo zijn er diverse initiatieven die bijdragen om de uitstoot te verminderen, bijvoorbeeld het zelf opwekken van duurzame energie op diverse kazernes.
 - *ontwikkeling naar GreenOffice-VRAA verloopt conform plan:*
 - De Green Office heeft bijeenkomsten georganiseerd die bijdragen aan de verduurzaming van de organisatie en haar medewerkers.
 - Een vegetarisch cateringaanbod is als standaard ingevoerd.

6.2 Wat heeft het gekost?

Organisatieontwikkeling	Rekening 2022	Gewijzigde begroting 2023	Rekening 2023	Afwijking
<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Programma Organisatieontwikkeling	43.890	40.028	41.862	1.834
Bedrijfsvoering				
Lasten + dotaties aan reserves	28.237	23.433	23.986	553
Directie & Communicatie (incl. I&I)				
Lasten + dotaties aan reserves	4.291	6.940	6.707	-232
Projecten				
Lasten + dotaties aan reserves	1.862	884	1.464	580
FLO				
Lasten + dotaties aan reserves	9.500	8.771	9.705	934

De hogere realisatie van lasten wordt vooral veroorzaakt door een negatieve balans van lagere kosten van personeel in loondienst en hogere kosten van inhuur.

6.3 Overhead

Het doel van het overzicht overhead is om het bestuur op eenvoudige en eenduidige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven. In de programma's zijn de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces.

6.3.1 Wat verstaan we onder overhead?

Om te kunnen vaststellen welke kosten verband houden met de sturing en ondersteuning van het primaire proces en zodoende gerekend kunnen worden tot de overhead, is door de commissie BBV een definitie van overhead geïntroduceerd: "Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces". Volgens de verdere uitwerking over de toepassing van de definitie in de praktijk bestaat overhead, naast de ondersteunende PIOFACH-functies ook uit alle leidinggevende in het primaire proces, bestuursadvisering en management ondersteuning.

6.3.2 Financiële rapportage overhead

De overhead van de VrAA bedraagt in 2023 € 20,261 miljoen, wat op de totale lasten van € 114,625 miljoen (inclusief dotaties aan reserves) gelijk is aan 17,7%. In de huidige programma begroting maakt overhead onderdeel uit van Organisatieontwikkeling.

7. Algemene dekkingsmiddelen

7.1 Algemene dekkingsmiddelen

Algemene Dekkingsmiddelen	Rekening 2022	Gewijzigde begroting 2023	Rekening 2023	Afwijking
<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Rijksbijdragen	9.968	12.611	12.611	0-
<i>Rijksbijdragen (basis)</i>	9.671	12.436	12.436	-
<i>Incidentele bijdrage eerste opvang ontheemden (</i>	122	-	-	-
<i>Bijzondere bijdrage CBRN risico's</i>	175	175	175	-
Gemeentelijke bijdrage	88.421	92.344	95.236	2.892
Bijzondere bijdragen interregionale samenwerking	1.250	1.250	1.250	-
Bijdragen Rijk, Gemeenten+VR Kennemerland	99.639	106.205	109.097	2.892
Belastingen	2	30	28	2-
	99.637	106.175	109.069	2.894

De afgerond € 2,9 miljoen extra ontvangen bijdragen betreffen extra bijdragen van gemeente Amsterdam voor aanvullende loonbijstelling van ruim € 1,9 mln, de tegemoetkoming in energielasten van € 0,9 mln en een hogere maatwerkbijdrage dan begroot van bijna € 0,1 mln.

7.2 Belastingen

De Vennootschapsbelasting wordt in de huidige systematiek ook onder de Algemene Dekkingsmiddelen (als negatieve post) verantwoord. Er wordt telkens € 30k begroot aan Vennootschapsbelasting. De belasting is voornamelijk gekoppeld aan opbrengsten en winst van BOCAS opleidingen. De realisatie 2023 was afgerond € 28k

8. Verplichte paragrafen BBV²

8.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

8.1.1 Weerstandsvermogen en risico's

Het weerstandsvermogen wordt gedefinieerd als de weerstandscapaciteit in relatie tot de ongedekte risico's (niet begrote kosten en kosten waarvoor geen voorziening is gevormd). Er is geen wettelijke norm voor het weerstandsvermogen, de relevantie van de resterende risico's en wat mag worden meegeteld als weerstandscapaciteit. Het beleid en de ratio van het weerstandsvermogen is daarom iets dat door het bestuur van de gemeenschappelijke regeling zelf bepaald moet worden. In de notitie weerstandsvermogen van de Vraa die op 25 september 2017 door het Veiligheidsbestuur is vastgesteld, is dit beleid uitgewerkt.

De ratio van het weerstandsvermogen wordt bepaald door de bestaande weerstandscapaciteit te delen op de benodigde weerstandscapaciteit. In de notitie weerstandsvermogen wordt voorgesteld een ratio na te streven met een bandbreedte tussen de 1 en de 1,4. Ultimo 2023 is de ratio weerstandsvermogen gestegen naar 1,49. Dit komt vooral door de extra bijdrage voor versterking van de algemene reserve van de gemeente Amsterdam. De algemene reserve staat einde 2023 op € 10,25 mln. De benodigde capaciteit op basis van een risico analyse is € 6,78 mln. De risico analyse is opgenomen in de bijlage.

bedragen x € 1.000

Weerstandscapaciteit	per 31-12-2022	per 31-12-2023
Beschikbaar (algemene reserve Vraa)*	8.977	10.094
Benodigd (totale risico's)	6.953	6.781
Ratio	1,29	1,49

*) na resultaatbestemming

8.1.2 Financiële kengetallen

In het BBV Wijzigingsbesluit van 15 mei 2015 is in artikel 11 een nieuw onderdeel over (financiële) kengetallen toegevoegd. Het opnemen van kengetallen in de begroting en rekening past in het streven naar meer transparantie en omdat daarmee wordt beoogd provinciale staten, de raad en besturen van openbare lichamen in staat te stellen gemakkelijker inzicht te krijgen in de financiële positie en over de baten en de lasten. De kengetallen vormen een verbinding tussen de verschillende aspecten die het bestuur en de gemeenteraden in hun beoordeling van de financiële positie moeten betrekken om daar een verantwoord oordeel over te kunnen geven.

Voor veiligheidsregio's zijn de volgende kengetallen relevant:

- Netto schuldquote;
- Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
- Solvabiliteitsratio;
- Structurele exploitatieruimte.

² Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving kengetal	Rekening 2022	Gewijzigd 2023	Rekening 2023
Ratio netto schuldquote (A+B+C-D1-E-F-G)/H*100%	36,0%	36,4%	34,6%
Ratio netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen (A+B+C-D2-E-F-G)/H*100%	36,0%	36,4%	34,6%
A. Een raming van het totaal van de vaste schulden.	20.823	25.278	17.767
B. Een raming van het totaal van de netto vlottende schulden.	31.803	13.000	15.656
C. Een raming van het totaal van de overlopende passiva.	5.376	5.500	7.884
D1. Het totaal saldo van de financiële vaste activa, genoemd in artikel 36, onderdelen d,e en f, van het BBV provincies en gemeenten.	-	-	-
D2. Het totaal saldo van de financiële vaste activa, genoemd 36, onderdelen b,c,d,e en f, van het BBV provincies en gemeenten.	-	-	-
E. Een raming van het totaal van de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar.	16.866	1.526	1.575
F. Een raming van het totaal van alle liquide middelen.	42	250	35
G. Een raming van het totaal van de overlopende activa.	3.481	1.675	1.326
H. Het geraamde totaal saldo van de baten, exclusief de mutaties reserves.	104.404	110.785	110.786

De twee kengetallen 'netto schuldquote' en de 'netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen' zijn voor Vraa identiek aangezien zij geen leningen aan derden verstrekt. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de veiligheidsregio ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie (Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, jaargang 2015, 206).

De netto schuldquote (en ook de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen) van de veiligheidsregio voor de rekening 2022, actualisatie 2023 en rekening 2023 zijn respectievelijk 36,0%, 36,4% en 34,6%. In de VNG-uitgave 'Houdbare Gemeentefinanciën' (2013) is aangegeven dat wanneer een schuld lager is dan het begrotingstotaal (de quote is <100%) dit als voldoende kan worden bestempeld en boven de 130% als onvoldoende. De percentages van de veiligheidsregio liggen ruim binnen de normen van de VNG.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als een percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de veiligheidsregio in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen (Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, jaargang 2015, 206). Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van veiligheidsregio.

De solvabiliteitsratio's van de veiligheidsregio voor de rekening 2022, gewijzigde begroting 2023 en rekening 2023 zijn respectievelijk 21,8%, 22,5% en 24,9%. In de VNG-uitgave 'Houdbare Gemeentefinanciën' (2013) is aangegeven dat wanneer een solvabiliteitsratio hoger is dan 30% dit

als voldoende kan worden bestempeld en lager dan 20% als onvoldoende. Het percentage van de veiligheidsregio in de rekening 2023 ligt tussen de 20% en 30% en is daarmee volgens de norm van de VNG aan de kant, maar nog niet onvoldoende.

Omschrijving kengetal	Rekening 2022	Gewijzigd 2023	Rekening 2023
Solvabiliteitsratio A/B*100%	21,8%	22,5%	24,9%
A. Een raming van het totale eigen vermogen.	22.942	20.298	21.905
B. Een raming van het totaal van de passiva.	105.101	90.196	88.123

Structurele exploitatieruimte

Bedragen x € 1.000

Omschrijving kengetal	Rekening 2022	Gewijzigd 2023	Rekening 2023
Ratio structurele exploitatieruimte $((B-A)+(D-C))/E*100\%$	-4,1%	-3,9%	-1,2%
A. Structurele lasten = (het totaal van de geraamde lasten minus het geraamde totaal van de incidentele lasten per programma.	105.339	113.429	115.090
B. Structurele baten = (het geraamde totaal van de baten minus het geraamde totaal van de incidentele baten per programma	100.660	108.485	111.752
C. Het beoogde totaal van de structurele toevoegingen aan de reserves voor het overzicht.	2.264	434	434
D. Het totaal van de structurele onttrekkingen aan de reserves voor het overzicht.	2.627	1.021	2.275
E. Het geraamde totaal van de baten, exclusief de mutaties reserves.	104.404	110.785	114.052

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door de optelsom van het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten, uitgedrukt in een percentage. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken (Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, jaargang 2015, 206).

De ratio's structurele exploitatieruimte van de veiligheidsregio voor de rekening 2022, gewijzigde begroting 2023 en rekening 2023 zijn respectievelijk -4,1%, -3,9% en -1,2%. Dit betekent dat de structurele baten in 2023 niet toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Dit is een zorgelijke situatie, die reeds met het bestuur is gedeeld.

8.2 Bedrijfsvoering

In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt tevens een toelichting gegeven op de rechtmatigheidsverantwoording door het dagelijks bestuur. De rechtmatigheidsverantwoording laat onrechtmatigheid van € 2,85 miljoen zien, waar de grens € 1,15 miljoen is. Dit is 1% van de lasten

2023 inclusief dotaties aan reserves. De onrechtmatigheid wordt volledig verklaard vanuit onterecht niet Europees aanbestede opdrachten. Deze onrechtmatigheden betreft acht leveranciers met opdrachten op gebied van opleidingen, software, inhuur en schoonmaak. Op alle percelen loopt in 2024 een aanbestedingstraject of wordt een aanbestedingstraject gestart. Rechtmatigheid staat daarmee hoog op de agenda voor 2024 en 2025.

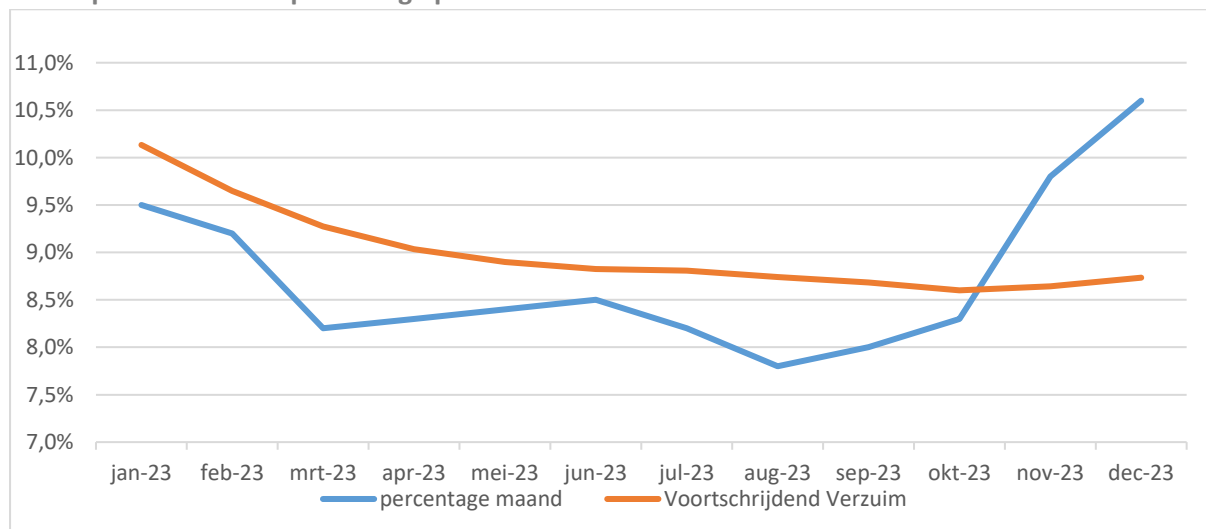
Bedrijfsvoering betreft de bedrijfsprocessen binnen een organisatie om de beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren evenals de sturing en beheersing daarvan (Artikel 14 BBV). In de onderstaande tabellen wordt de formatie, bezetting en het verschil per weergegeven. De bezettingsgegevens in de onderstaande tabel betreffen de bezettingscijfers van december 2022 en 2023.

Personeel in loondienst VrAA (in fte)	einde 2022	einde 2023
Formatie	762,5	773,3
Bezetting	743,1	767,8
Vershil (onderbezetting)	19,4	5,5

Over 2023 is de doelstelling van 1% daling van het ziekteverzuim per jaar behaald. Zo is het voortschrijdend verzuim in 2023 8,7% ten opzichte van 2022 10,3%. In het vierde kwartaal van 2023 is een stijging te zien in het ziekteverzuim. Dit betrof een landelijke griepgolf, de stijging komt overeen met de landelijke cijfers.

In 2023 lag de focus op het percentage langdurig verzuim te verlagen. Deze focus heeft eraan bijgedragen dat het percentage langdurig verzuim is afgenomen. Echter, is de meldingsfrequentie is nog erg hoog, veel medewerkers laten frequent verzuim zien. In 2024 zal verder worden gewerkt om het verzuimpercentage verder omlaag te brengen volgens de doelstelling. De focus 2024 ligt op vergroten van mentale veerkracht, om verzuim te voorkomen.

Verloop totaal verzuimpercentage per maand in 2023

8.3 Financiering

8.3.1 Treasuryfunctie

Leidend voor de treasuryfunctie is het Treasurystatuut van de Veiligheidsregio, met daarin de volgende uitgangspunten:

- het risico wordt laag gehouden door gebruik te maken van een liquiditeitsplanning en niet toestaan van het gebruik van allerlei risicovolle financiële producten;
- tijdelijke overschotten worden via Schatkistbankieren ondergebracht bij het ministerie van Financiën.

Afhankelijk van de ontwikkelingen in daadwerkelijke investeringen en de ontwikkelingen van reserves en voorzieningen worden extra financiële middelen aangetrokken.

8.3.2 Renterisiconorm

De Wet Fido begrenst via de renterisiconorm het deel van de totale langlopende schuld dat in een gegeven jaar een renterisico mag hebben. De renterisiconorm bepaalt dat het bedrag van de langlopende schuld dat binnen een gegeven jaar verplicht moet worden afgelost, of waarvan de rente moet worden herzien, maximaal 20% van het begrotingstotaal mag bedragen. Het doel van deze norm is dat de portefeuille van langlopende leningen zodanig over de jaren verdeeld is, dat het renterisico dat voortkomt uit herfinanciering en renteherzieningen gelijkmatig wordt gespreid. Het renterisico van de veiligheidsregio bedraagt in 2023 € 3,0 miljoen en dit is € 19,7 miljoen onder de renterisiconorm van € 22,7 miljoen.

bedragen x € 1.000

Renterisiconorm	2023
A. Renteherzieningen	-
B. Herfinanciering	3.033
C. Renterisico (A+B)	3.033
D. Begrotingstotaal	113.429
E. Renterisiconorm (20% van D)	22.686
Ruimte (+)/ overschrijding (-) (E-C)	19.653

8.3.3 Kasgeldlimiet

De Wet Fido begrenst middels de kasgeldlimiet de maximale kortlopende schuld. Deze limiet bepaalt dat de kortlopende schuld maximaal 8,2% van het begrotingstotaal (het totaal van lasten) mag zijn. De kasgeldlimiet van de veiligheidsregio bedroeg in 2023 € 9,3 miljoen. De gemiddelde liquiditeitspositie van het 1e tot en met het 4e kwartaal in de onderstaande tabel betreft het gemiddelde van de begin- en eindsaldi van het desbetreffende kwartaal.

bedragen x € 1.000

Kasgeldlimiet 2023	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
A. Begrotingstotaal	113.429	113.429	113.429	113.429
B. Kasgeldlimiet (A*8,2%)	9.301	9.301	9.301	9.301
C. Netto kortlopende schuld	15.562	16.772	14.531	17.548
Ruimte (+) / overschrijding (-)	6.261-	7.470-	5.230-	8.247-

8.3.4 Renteresultaat

Een hoger renterisico leidt tot een hoger risicoprofiel, aangezien de rente op lange termijn een onzekere factor is. Momenteel is de rente laag, maar het tij kan op enig moment keren. Dit wordt ondervangen middels een financieringsstructuur die hier zo min mogelijk gevoelig voor is. Door binnen de voorziening kapitaallasten te rekenen met een hogere rekenrente (1,25%) dan de daadwerkelijke effectieve rente die wordt betaald (1,21% in 2023) wordt het renterisico verlaagd. Het bedrag aan werkelijk betaalde rente op leningen in 2023 bedraagt € 325.750.

De veiligheidsregio heeft geen renteresultaat.

8.3.5 Financiering vaste activa

In totaal zijn zes vaste geldleningen afgesloten (in 2016 ging het om een aantal van drie en in 2019 om een aantal van één). Daarnaast is er eind 2022 een lening met een looptijd van 184 dagen afgesloten, die inmiddels is afgelost. In 2023 is één nieuwe lening afgesloten voor een totaal bedrag van € 10,0 miljoen en is er een bedrag van € 23,0 miljoen aan leningen afgelost. De specificaties staan in het onderstaande overzicht weergegeven. De bedragen zijn weergegeven in duizenden euro's.

Langlopende schulden (nog voor meer dan 1 jaar) - Detailoverzicht leningen

leningnr	Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale looptijd	Werkelijke rente	Restschuld 31 december 2022	Aflossing in 2023	Restschuld 31 december 2023
			x € 1.000			x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
40.110960	BNG	22-dec-16	5.000	10 jr	0,56%	2.000	500	1.500
40.110961	BNG	22-dec-16	8.000	15 jr	0,98%	4.800	533	4.267
40.110962	BNG	22-dec-16	10.000	10 jr	0,99%	10.000	0	10.000
40.113266	BNG	2-dec-19	10.000	5 jr	-0,15%	4.000	2.000	2.000
	Totaal		33.000			20.800	3.033	17.767

Kortlopende schulden (nog minder dan 1 jaar) - Detailoverzicht leningen

leningnr	Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale looptijd	Werkelijke rente	Restschuld 31 december 2022	Aflossing in 2023	Restschuld 31 december 2023
574889	BNG	16-aug-22	10.000	184 dagen	0,95%	10.000	10.000	0
592482	BNG	14-feb-23	10.000	6 maanden	3,25%	0	10.000	0
	Totaal		20.000			10.000	20.000	0

8.3.6 EMU-saldo

Het EMU-saldo geeft inzicht in hoe de uitgaven zich verhouden tot de inkomsten in een jaar (en hoe investeringen in een jaar zich verhouden tot de afschrijvingen). Bij een negatief EMU-saldo besteedt de veiligheidsregio meer geld dan dat zij ontvangt (en overstijgen de investeringen de afschrijvingen), bij een positief EMU-saldo is dit andersom. In het onderstaande overzicht worden de EMU-saldi van de jaarrekening 2022, gewijzigde begroting 2023 en jaarrekening 2023 weergegeven.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving kengetal	Rekening 2022	Actualisatie 2023	Rekening 2023
EMU-Saldo (A+B+C-D+E+F-G+H-I-J-K)	286	-10.185	-5.407
A. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves.	-1.295	-2.644	-1.038
B. Afschrijvingen ten laste van de exploitatie.	6.035	7.221	6.499
C. Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie.	3.544	1.965	755
D. Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd.	7.998	16.727	11.623
E. Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post D.	-	-	-
F. Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord.	-	-	-
G. Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-	-	-
H. Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord.	-	-	-
I. Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen.	-	-	-
J. Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post A genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten.	-	-	-
K. Verwachte boekwinst op exploitatie van verkoop van effecten.	-	-	-

De EMU-saldi voor de jaarrekening 2022, gewijzigd 2023 en jaarrekening 2023 zijn respectievelijk € 0,3 miljoen, minus € 10,2 miljoen en minus € 5,4 miljoen.

Het EMU-saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie. Investerings tellen bijvoorbeeld niet mee in het stelsel van baten en lasten, waarbij wordt uitgegaan van de kapitaallasten van de investeringen. Investerings in een jaar tellen echter wel volledig mee in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben.

8.4 Onderhoud kapitaalgoederen

Het onderhoud van gebouwen wordt uitgevoerd op basis van een meerjarenplanning. Deze is gebaseerd op een uitgevoerde conditiemeting (NEN 2767) van alle gebouwen, een daaropvolgende controle en advies van een bouwkundig adviesbureau en Archidat bouwkosten.

De kosten worden geëgaliseerd via de daarvoor gevormde voorziening. Bij de jaarplanning vindt eventuele bijstelling plaats van de meerjarenplanning (eventueel uitstel als er geen noodzaak is).

Ook het onderhoud van de voertuigen en overig materieel (bijvoorbeeld pakken en ademluchtapparatuur) vindt plaats op basis van een planning die is vastgelegd in een geautomatiseerd systeem.

8.5 WNT-verantwoording 2023

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) publiceert jaarlijks een verantwoordingsmodel Wet normering topinkomens (hierna: WNT). Instellingen die onder de reikwijdte van de WNT vallen, kunnen het model gebruiken om aan de openbaarmakingsplicht zoals opgenomen in de WNT te voldoen. De onderstaande tabellen zijn van toepassing op de veiligheidsregio.

1. Bezoldiging topfunctionarissen
 - 1a Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2023	
bedragen x € 1	M.T.C. van Lieshout
Functiegegevens	
Directeur	
Aanvang en einde functievervulling in 2023	1/1 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	188.686
Beloningen betaalbaar op termijn	21.963
<i>Subtotaal</i>	<i>210.649</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Bezoldiging	210.649

Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.
Gegevens 2022	
bedragen x € 1	M.T.C. van Lieshout
Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functieervulling in 2022	1/1 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	165.579
Beloningen betaalbaar op termijn	22.741
<i>Subtotaal</i>	<i>188.320</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000
Bezoldiging	188.320

1d. Topfunctionarissen alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt met een bezoldiging van € 1.900 of minder.

Gegevens 2023	
NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
F. Halsema	Voorzitter Veiligheidsbestuur
T. Poppens	Plaatsvervangend voorzitter Veiligheidsbestuur
E. Boog	Lid Veiligheidsbestuur
P. Heiligers	Lid Veiligheidsbestuur
G. Oude Kotte	Lid Veiligheidsbestuur
J. Langenacker	Lid Veiligheidsbestuur

3. Bezoldiging niet-topfunctionarissen

De WNT is ook van toepassing op niet-topfunctionarissen bij een WNT-instelling. Voor niet-topfunctionarissen met een dienstbetrekking moeten gegevens over de ontvangen beloningen en vergoedingen worden gepubliceerd in de jaarrekening als deze het algemeen bezoldigingsmaximum overschrijden. Over 2023 is dat niet het geval.

8.6 Gecorrigeerde WNT-verantwoording 2019

BZK heeft geoordeeld dat de WNT opgave van de VrAA in 2019 onjuist was. Daarop heeft BZK correctie over 2019 gevraagd in de jaarstukken 2022 van de VrAA. BZK heeft per brief van 6 november 2023 aangegeven dat het herstel in de jaarstukken 2022 onjuist is uitgevoerd. BZK heeft in dezelfde brief aangegeven op welke punten correctie nodig is en het advies gegeven om integraal een gecorrigeerde verantwoording 2019 op te nemen in de jaarstukken 2023.

BZK geeft in de brief bovendien aan dat de VrAA in de correctie dient aan te geven wat de correcties zijn ten opzichte van de verantwoording in 2019 inclusief een toelichting op de oorzaak van de fout.

In de hieronder volgende gecorrigeerde opgave WNT 2019 zijn de volgende correcties ten opzichte van 2019 uitgevoerd:

- L.J. Schaap is uit de verantwoording gelaten omdat L.J. Schaap als commandant van de Brandweer Amsterdam-Amstelland geen topfunctionaris van de VrAA was in de zin van de WNT. Dit betreft dan de onderdelen in de verantwoording 2019:
 - o Bezoldiging;
 - o Uitkering wegens beëindiging dienstverband (onverschuldigde betaling);
- J.D. van de Ven en N. Jansen-Schoonhoven zijn uit de verantwoording gelaten (onderdeel bezoldiging) omdat zij als Hoofd GHOR en Hoofd Veiligheidsbureau geen topfunctionaris van de VrAA waren in de zin van de WNT;

Oorzaak van de fout in 2019 betrof een verkeerde beoordeling van de definitie van topfunctionaris van de VrAA in de zin van de WNT.

Bovenstaande correcties betekenen een volgende gecorrigeerde integrale verantwoording WNT 2019:

1. Bezoldiging topfunctionarissen
 - 1a Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2019	
bedragen x € 1	M.T.C. van Lieshout
Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2023	1/10 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	45.841
Beloningen betaalbaar op termijn	0
<i>Subtotaal</i>	<i>45.841</i>

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	48.899
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Bezoldiging	45.841
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.
Gegevens 2018	
bedragen x € 1	n.v.t.

1d. Topfunctionarissen alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt met een bezoldiging van € 1.700 of minder.

Gegevens 2019	
NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
F. Halsema	Voorzitter Veiligheidsbestuur
H.B. Eenhoorn	Plaatsvervangend voorzitter Veiligheidsbestuur (tot 28 mei 2019)
T. Poppens	Plaatsvervangend voorzitter Veiligheidsbestuur (vanaf 28 mei 2019)
J.J. Nobel	Lid Veiligheidsbestuur (tot 16 april 2019)
G. Oude Kotte	Lid Veiligheidsbestuur (vanaf 16 april 2019)
E. Boog	Lid Veiligheidsbestuur
P. Heiliegiers	Lid Veiligheidsbestuur
J. Langenacker	Lid Veiligheidsbestuur

9. Regeling CTB, opvang ontheemden Oekraïne en BDuR

9.1 Bestedingen 2023

De regeling voor naleving controle corona toegangsbewijzen 2021 (CTB) was tijdelijk en is afgerond. In 2023 hebben hier door de Vraa geen bestedingen plaatsgevonden.

De regeling Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door de veiligheidsregio loopt. Veiligheidsregio's hebben hier een (financieel) coördinerende rol. Gedurende 2023 heeft de Vraa geen bestedingen gerealiseerd op deze regeling.

De ontvangen gelden BDuR (brede doeluitkering rampenbestrijding) van € 12.610.904 zijn volledig besteed.

9.2 Openstaande voorschotten per einde 2023

Vanuit de coördinerende rol ontvangt de Vraa (SPUK) gelden van het Rijk en verstrekt deze aan gemeenten. In eerste instantie beiden als voorschot. Vervolgens volgt op de gerealiseerde uitgaven een afrekening en verantwoording. Het verschil tussen ontvangen gelden van het Rijk en verantwoorde gelden (via de SiSa verantwoording) dient de Vraa aan het Rijk terug te betalen.

Hieronder volgt een toelichting op openstaande posities met het Rijk (allen het ministerie van Justitie en Veiligheid) en de Vraa:

CTB 2021

De regeling is afgerond en verantwoord door alle partijen. De Vraa heeft € 2.759.994 aangevraagd en ontvangen van het ministerie. Daarvan is € 281.363 verantwoord door gemeenten (destijds in de SiSa regeling A12). Per saldo dient de Vraa per 31/12/2023 nog € 2.478.631 terug te betalen aan het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Eerste opvang ontheemden Oekraïne 2022

De regeling is over 2022 verantwoord door gemeenten en de Vraa in de jaarrekening 2022. Het totaaloverzicht is:

Eerste opvang ontheemden Oekraïne 2022 (Sisa A18)	Aanvraag	Verantwoord	Saldo
Gemeente Amsterdam		€ 8.021.142	
GGD		€ -	
Gemeente Amstelveen		€ -	
Gemeente Diemen		€ -	
Gemeente Aalsmeer		€ -	
Gemeente Ouder-Amstel		€ 19.240	
Gemeente Uithoorn		€ 14.800	
Veiligheidsregio Amsterdam Amstelland		€ 121.607	
Totaal	€ 10.451.684	€ 8.176.789	€ 2.274.895

Per saldo dient de Vraa per 31/12/2023 nog € 2.274.895 terug te betalen aan het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Eerste opvang ontheemden Oekraïne 2023

De regeling moet over 2023 nog verantwoord worden door gemeenten en de Vraa in de jaarrekening 2023. Daarbij heeft de Vraa in deze jaarrekening bestedingen van € 0 staan. Gedurende

2023 heeft de VrAA namens gemeenten wel middelen aangevraagd en verstrekt aan gemeenten. De aangevraagde middelen zijn:

Eerste opvang ontheemden Oekraïne 2022 (Sisa A18)	1e helft 23	2e helft 23	Totaal ontvangen minJenV 2023
Beschikking eerste helft 2023	€ 3.301.124		€ 3.301.124
Beschikking tweede helft 2023		€ 702.712	€ 702.712
Totaal	€ 3.301.124	€ 702.712	€ 4.003.836

De in 2023 als voorschot aan gemeenten verstrekte middelen zijn:

Eerste opvang ontheemden Oekraïne 2023 (Sisa A18)	1e helft 23	2e helft 23	Totaal voorschotten verstrekt aan gemeenten 2023
Gemeente Amsterdam	€ 3.198.244	€ 595.832	€ 3.794.076
GGD	€ 80.000	€ 84.000	€ 164.000
Gemeente Amstelveen	€ -	€ -	€ -
Gemeente Diemen	€ -	€ -	€ -
Gemeente Aalsmeer	€ -	€ -	€ -
Gemeente Ouder-Amstel	€ 16.380	€ 16.380	€ 32.760
Gemeente Uithoorn	€ 6.500	€ 6.500	€ 13.000
Veiligheidsregio Amsterdam Amstelland	€ -	€ -	€ -
Totaal	€ 3.301.124	€ 702.712	€ 4.003.836

9.3 Verwerking openstaande posities in de balans 2023

De aan het ministerie van Justitie en Veiligheid nog te betalen bedragen van € 2.478.631 (CTB 2021) en € 2.274.895 ("Oekraïne 2022") maken onderdeel uit van de overlopende passiva in de balans VrAA 2023.

De in 2023 van het ministerie ontvangen gelden van € 4.003.836 zijn als overlopende passiva opgenomen en verlaagd met de aan gemeenten verstrekte voorschotten van hetzelfde bedrag van € 4.003.836. Beide posten maken onderdeel uit van de overlopende passiva en zijn per saldo dus voor een bedrag van € 0 opgenomen onder de overlopende passiva.

Jaarrekening

10. Balans Vraa

10.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

10.1.1 Algemeen

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van het “Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten” en de financiële verordening Vraa met de bijbehorende nota’s.

10.1.2 Vaste activa

De vaste activa zijn gewaardeerd op basis van historische aanschafwaarde onder aftrek van de afschrijvingen. De afschrijvingen vinden bij de meeste activa lineair plaats en zijn afhankelijk van de verwachte economische levensduur, waarbij geen rekening wordt gehouden met restwaarden. Op grond (niet zijnde in erfpacht) wordt niet afgeschreven.

10.1.3 Voorraden

De voorraden zijn gewaardeerd tegen FIFO onder aftrek van een voorziening voor incurante voorraden. Eerder vond de waardering van de voorraden plaats tegen vaste verrekenprijs (v.v.p.).

De investeringen die nog niet opgeleverd zijn in het lopende jaar, worden per ultimo boekjaar als onderhanden werk (activa in uitvoering) in de jaarrekening verantwoord.

10.1.4 Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, onder aftrek van een voorziening voor het risico van oninbaarheid.

10.1.5 Liquide middelen

Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

10.1.6 Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen zijn opgenomen de algemene reserves, de bestemmingsreserves en het saldo van de rekening van baten en lasten.

10.1.7 Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de voorzienbare verplichting, het verlies en/of risico’s, voor zover de omvang hiervan redelijkerwijs is in te schatten. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen.

10.1.8 Vlottende passiva

De kortlopende schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

10.2 Balans VrAA

Overzicht van de activa per einde en begin 2023:

Bedragen x € 1.000

ACTIVA VrAA	31-12-2023	31-12-2022
Vaste activa		
<u>Materiële vaste activa</u>	81.864	76.735
Gronden en terreinen	4.034	4.112
Bedrijfsgebouwen	56.278	52.126
Vervoermiddelen	10.457	11.342
Machines & installaties	3.192	-
Overig	7.903	9.155
vlottende activa		
<u>Voorraden</u>	3.283	7.979
Onderhanden werk	2.446	7.436
Gereed product en handelsgoederen	838	543
<u>Uitzettingen</u>	1.575	16.866
Vorderingen op openbare lichamen	-	-
Vorderingen	1.398	1.808
Uitzettingen in 's Rijks schatkist looptijd < 1jaar	177	15.058
<u>Liquide middelen</u>	35	42
Liquide middelen (kas- en banksaldi)	35	42
<u>Overlopende activa</u>	1.366	3.480
Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk	-	-
Nog te ontvangen bijdragen van overige overheid	-	-
Overige overlopende activa	1.366	3.480
Totaal	88.123	105.101

Overzicht van de passiva per einde en begin 2023:

Bedragen x € 1.000

PASSIVA VrAA	31-12-2023	31-12-2022	
<i>Vaste passiva</i>			
<u>Eigen vermogen</u>		21.905	22.942
Algemene reserve	8.978		8.977
Bestemmingsreserve	11.811		13.965
Saldo van rekeningen	1.116		0
<u>Voorzieningen</u>		24.910	24.155
Voorzieningen	24.910		24.155
<u>Vaste Schuld</u>		17.767	20.823
Leningen openbare lichamen (art. 1a Wet Fido)	17.767		20.800
Financial lease	-		23
<i>Vlottende passiva</i>			
<u>Vlottende schulden</u>		15.656	31.803
Rood staan op bank	7.802		479
Crediteuren	7.854		21.325
Kortlopende leningen BNG	-		10.000
<u>Overlopende passiva</u>		7.884	5.376
Overige overlopende passiva	7.884		5.376
Totaal		88.123	105.101

10.3 Toelichting op balans VrAA

10.3.1 Vaste activa

bedragen x € 1.000

	Grond in Erfpacht	Gebouwen (+ in Erfpacht)	Voer- en Vaartuigen	Machines, apparaten en instal- laties	Overig	Totaal
Vaste activa						
Boekwaarde per 1 januari	4.112	52.126	11.342	0	9.155	76.735
Corr. beginbalans investering	0	-327	427	1.990	-2.104	-14
Bij: investeringen	0	6.815	920	2.106	1.782	11.623
Corr. beginbalans afschr.	0	0	0	-808	808	0
Af: afschrijvingen	-79	-2.336	-2.232	-95	-1.739	-6.481
Af: buitengebruikstellingen	0	0	0	0	0	0
Boekwaarde per 31 december	4.033	56.278	10.457	3.193	7.902	81.863
Aanschafwaarde	4.821	71.875	34.171	4.096	20.607	135.570
Cumulatieve afschrijvingen	-787	-15.597	-23.714	-904	-12.704	-53.706
Boekwaarde per 31 december	4.034	56.278	10.457	3.192	7.903	81.864

Ten opzichte van de eindbalans 2022 (die gelijk is aan de startbalans 1 januari 2023) heeft in 2023 een hercategorisering plaatsgevonden. Daarbij zijn activa verschoven in bovenstaande categorieën maar ook met het onderhanden werk. Zie het overzicht hieronder waarin de € 14k met tegengesteld teken gecorrigeerd wordt.

10.3.2 Voorraden

Onderhanden werk

bedragen x € 1.000

Onderhanden werk	31-12-2023	31-12-2022
Onderhanden werk	2.446	7.435
Correctie hercategorisering		14
Totaal	2.446	7.449

De post onderhanden werk betreft de uitgaven met betrekking tot investeringen die nog niet zijn afgerond en daarom niet zijn geactiveerd in 2023.

Gereed product en handelsgoederen

bedragen x € 1.000

Gereed product en handelsgoederen	31-12-2023	31-12-2022
Kleding	442	239
Auto-onderdelen	256	198
Blusbenodigdheden	258	243
Kantoorbenodigdheden en overige goederen	73	27
Voorziening incurante voorraden	-190	-164
Totaal	839	543

De bovenstaande tabel bevat de specificatie van de voorraad per ultimo boekjaar.

10.3.3 Uitzettingen

Vorderingen

bedragen x € 1.000

Vorderingen	31-12-2023	31-12-2022
Debiteuren	1.398	1.808
Voorziening dubieuze debiteuren	0	0
Totaal	1.398	1.808

Uitzettingen in 's Rijks schatkist (looptijd < 1 jaar)

bedragen x € 1.000

Uitzettingen in 's Rijks schatkist (looptijd < 1 jaar)	31-12-2023	31-12-2022
Uitzettingen in 's Rijks schatkist (looptijd < 1 jaar)	177	15.058
Totaal	177	15.058

Bij de post Uitzettingen in 's Rijks schatkist gaat het om de rekening courant schatkistbankieren, waar eind 2023 een bedrag van € 177.000 op stond. Wegen behoefte aan liquide middelen zijn de uitzettingen sterk verlaagd ten opzichte van einde 2022.

10.3.4 Liquide middelen

bedragen x € 1.000

Liquide middelen	31-12-2023	31-12-2022
Kruisposten	0	0
Creditcards	35	42
Bank	0	0
Totaal	35	42

Op de bank staat een saldo van € 0 omdat we rood stonden. Het negatief saldo staat onder de passiva.

10.3.5 Overlopende activa

bedragen x € 1.000

Overige overlopende activa	31-12-2023	31-12-2022
Voorschotten personeel	-1	12
Nog te ontvangen baten	136	720
Vooruitbetaalde kosten	1.231	2.648
Nog te ontvangen bijdragen	0	100
Totaal	1.366	3.480

De nog te ontvangen baten hebben betrekking op de nog niet aan derden gefactureerde posten, die betrekking hebben op het boekjaar 2023. Deze worden in 2024 gefactureerd. De vooruitbetaalde kosten betreffen betalingen in 2023 die prestaties 2024 betreffen.

10.3.6 Eigen vermogen

Het jaarrekeningresultaat 2023 voor bestemming is voordelig (€ 1,270 mln.). Het hiernavolgend overzicht geeft de stand van het eigen vermogen weer.

bedragen x € 1.000

Eigen Vermogen	31-12-2023	31-12-2022
Algemene reserve	8.978	7.921
Bestemmingsreserves	11.811	13.965
Saldo van rekening	1.116	1.056
Totaal	21.905	22.942

In de onderstaande tabel worden het verloop van de algemene reserve en het saldo van rekening weergegeven. Hierin is de voorgestelde bestemming van het jaarrekeningresultaat nog niet verwerkt. Na besluitvorming door het bestuur zal het resultaat lopend boekjaar in de reserves worden verwerkt.

bedragen x € 1.000

Algemene reserve en resultaat voor bestemming	saldo per 1 januari	Mutaties na bestemming	Overig Bij	Overig Af	saldo per 31 december
Algemene reserve	7.921	1.057	0	0	8.978
Saldo van rekening	1.057	-1.057	1.116	0	1.116
	8.978	0	1.116	0	10.094

Bestemmingsreserves

Het verloop van de bestemmingsreserves is opgenomen in de onderstaande tabel.

bedragen x € 1.000

Bestemmingsreserve	saldo per 1 januari	Mutaties na bestemming	Bij	Af	saldo per 31 december
Bestemmingsreserve vastgoed	5.651				5.651
Bestemmingsreserve FLO Amsterdam	3.940			2.159	1.782
Reserve Strategisch HRM	539			124	414
Reserve Informatiesturing	978			0	978
Reserve Innovatie	914		434		1.348
Bestemmingsreserve WW	1.155			117	1.038
Reserve opleiden en oefenen	684			133	551
Reserve Mobiliteit	103			55	48
Totaal	13.965		434	2.588	11.811

Bestemmingsreserve vastgoed

Het bestuur VrAA heeft op 7 april 2014 besloten het resultaat van de verkoop van Amsterdams vastgoed te laten verlopen via de reserve vastgoed Amsterdam, om het zodanig weer te kunnen (her)investeren in Amsterdamse kazernes.

Bestemmingsreserve FLO Amsterdam

De bestemmingsreserve FLO is bedoeld om samen met de reguliere maatwerkbijdrage van de gemeente Amsterdam hiervoor, de kosten voor de FLO-regeling te financieren.

Bestemmingsreserve Strategische HRM

Het bestuur VrAA heeft op 30 maart 2020 ingestemd met het per 1 januari 2020 instellen van de reserve Strategisch HRM. De onttrekking betreft een bedrag voor het gevolgde leiderschapsprogramma.

Bestemmingsreserve Informatiesturing

Het bestuur VrAA heeft op 30 maart 2020 ingestemd met het per 1 januari 2020 instellen van de reserve Informatiesturing en de reserve Strategisch HRM.

Bestemmingsreserve Innovatie

Het bestuur VrAA heeft op 30 maart 2020 ingestemd met het per 1 januari 2020 instellen van de reserve Innovatie. De dotatie is conform begroting gerealiseerd.

Bestemmingsreserve WW

Door de herstructurering van het wachtgeldfonds komen vanaf 1 januari 2006 de kosten voor werkloosheid volledig ten laste van de begroting van de Brandweer Amsterdam-Amstelland. Er is derhalve een bestemmingsreserve gevormd, die bedoeld is om over de jaren heen de kosten voor werkloosheid te kunnen reguleren. In 2023 is € 117.000 onttrokken aan deze bestemmingsreserve ter dekking van betaalde werkloosheidsuitkeringen.

Bestemmingsreserve Opleiden en Oefenen

Het bestuur VrAA heeft op 29 maart 2021 ingestemd met het per 1 januari 2021 instellen van de reserve Opleiden en Oefenen. De onttrekking betreft een inhaalslag in opleidingen na het COVID tijdperk.

Bestemmingsreserve Mobiliteit

Het bestuur VrAA heeft op 28 maart 2022 ingestemd met het per 1 januari 2022 instellen van de reserve Mobiliteit.

10.3.7 Voorzieningen

Hieronder is het verloop gedurende 2023 van de voorzieningen weergegeven:

bedragen x € 1.000

P12 Voorzieningen	saldo per 1 januari	Dotatie	Aanwending	Vrijval	saldo per 31 december
Voorziening groot onderhoud	3.323	1.516	2.417	0	2.422
Voorziening kapitaallasten	18.555	1.398	22	0	19.931
Loongerelateerde voorzieningen	277	180	233	0	224
Voorziening aanvullende WW	0	36	0	0	36
Voorziening verlofsparen	2.000	297	0	0	2.297
	24.155	3.427	2.672	0	24.910

Hieronder volgt een specificatie en toelichting per voorziening.

Voorziening groot onderhoud

bedragen x € 1.000

Voorziening egalisatie kosten groot onderhoud	saldo per 1 januari	Dotatie	Aanwending	Vrijval	saldo per 31 december
Regio	245	0	0	0	245
Aalsmeer	0	0	2	0	-2
Amstelveen	568	180	345	0	403
Amsterdam	2.150	1.234	1.770	0	1.614
Diemen	257	45	43	0	259
Ouder-Amstel	0	0	5	0	-5
Uithoorn	-20	57	53	0	-16
Boot	0	0	0	0	0
Bocas	123	0	199	0	-76
Totaal	3.323	1.516	2.417	0	2.422

De gemeenten die het onroerend goed hebben overgedragen aan de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland betalen jaarlijks een vast bedrag voor groot onderhoud. Via deze voorziening worden de kosten voor groot onderhoud geëgaliseerd. In 2014 is de basis gelegd voor deze voorziening. Als de werkelijke kosten gedurende het boekjaar afwijken van hetgeen is begroot, wordt het verschil verrekend met deze voorziening.

Voorzieningen kapitaallasten

bedragen x € 1.000

Voorziening egalisatie kapitaallasten	Beginsaldo	Dotatie	Aanwending	Vrijval	saldo per 31 december
Regio	11.490	747		0	12.237
Aalsmeer	0			0	0
Amstelveen	559	75		0	634
Amsterdam	4.334	483		0	4.817
Diemen	420	19	8	0	431
Ouder-Amstel	0			0	0
Uithoorn	51	15		0	66
Boot	732	12	14	0	730
Bocas	969	47		0	1.016
Totaal	18.555	1.398	22	0	19.931

De gemeenten betalen jaarlijks een vaste bijdrage voor rente en afschrijving. De kapitaallasten fluctueren daarentegen doordat investeringen niet gelijkmatig over de jaren plaatsvinden. Op basis van de meerjarige investeringsbegroting wordt per gemeente gestuurd op meerjarig evenwicht tussen de bijdragen en de kapitaallasten. Via deze voorziening worden de kapitaallasten geëgaliseerd over de jaren.

Loongerelateerde voorziening

De personeels- of loongerelateerde voorziening betreft een voorziening voor diverse personele regelingen. In 2023 is hiervan een bedrag van € 0,233 miljoen aangewend.

Aanvullende WW

Voortvloeiend uit de NRGa wordt bij medewerkers een eigen bijdrage ingehouden als aanvullende verzekering op de WW.

Voorziening Verlofsparen

Vanaf 1 januari 2022 is het op basis van de CAO mogelijk om voor verlof te sparen om bijvoorbeeld een sabbatical op te nemen of eerder te stoppen met werken, voorafgaand aan het pensioen. Met verlofsparen is de Commissie BBV van mening dat hier een voorziening voor gevormd moet worden voor het deel van het verlof dat hiervoor in aanmerking komt (bovenwettelijke uren en compensatieverlof).

De Vraa heeft in 2023 een berekening gemaakt van de benodigde omvang van de voorziening verlofsparen, rekening houdend met de regelgeving van het BBV. In 2022 is reeds € 2 miljoen aan de voorziening gedoteerd. Volgens de berekening 2023 moest aanvullend € 0,297 mln aan de voorziening worden toegevoegd.

10.3.8 Vaste schuld

bedragen x € 1.000

Langlopende lening BNG	31-12-2023	31-12-2022
Saldo per 1 januari	20.800	23.833
Bij: nieuwe leningen	0	0
Af: saldo aflossing	-3.033	-3.033
Stand per 31 december	17.767	20.800

De VrAA heeft in 2016 drie langlopende leningen afgesloten met de BNG met een looptijd van 10, 10 en 15 jaar. In 2019 is een aanvullende langlopende lening afgesloten van € 10 mln. met een looptijd van 5 jaar. In 2023 is in totaal voor een bedrag van € 3,033 mln. Afgelost op de langlopende leningen.

bedragen x € 1.000

Financial lease	31-12-2023	31-12-2022
Financial lease	0	23
Aflossing termijnen	0	0
Totaal	0	23

De lease van de elektrische tankautospuit is met ingang van 16 februari 2023 beëindigd omdat deze niet operationeel inzetbaar bleek.

10.3.9 Vlottende schulden

bedragen x € 1.000

Overige vlottende schulden	31-12-2023	31-12-2022
Rood staan op de bank	7.802	479
Crediteuren	7.854	21.325
Kortlopende lening BNG	0	10.000
Totaal	15.656	31.803

Eind 2023 staat er voor een bedrag van € 15,656 mln. aan kortlopende schulden op de balans.

Verloop kortlopende lening BNG:

bedragen x € 1.000

Kortlopende lening BNG	31-12-2023	31-12-2022
Saldo per 1 januari	10.000	10.000
Bij: nieuwe leningen	0	0
Af: saldo aflossing	-10.000	0
Stand per 31 december	0	10.000

De VrAA heeft in 2022 één kortlopende lening afgesloten bij de BNG met een looptijd van 184 dagen. Deze is volledig afgelost begin 2023. In 2023 is in totaal voor een bedrag van € 10 mln. afgelost op de kortlopende leningen.

10.3.10 Overlopende passiva

bedragen x € 1.000

Overlopende passiva	31-12-2023	31-12-2022
Nog te betalen kosten	2.487	1.620
Nog te betalen belastingen en premies	185	611
Loongerelateerde verplichtingen	0	143
Vooruitontvangen baten	5.213	3.004
Vooruitontvangen bedragen overheden	0	0
Totaal	7.884	5.377

Nog te betalen kosten

Alle lasten voor zover bekend, die betrekking hebben op het boekjaar 2023 en die nog niet via facturen aan de VrAA in rekening zijn gebracht, worden op de rekening 'nog te betalen kosten' gereserveerd. In de loop van 2023 zal het saldo van € 2,487 mln. van deze rekening worden afgeboekt.

Nog te betalen belastingen en premies

Via het maandelijks loonjournaal wordt het bedrag aan nog te betalen premies en belastingen automatisch geboekt op 'nog te betalen loonheffing'. Op het moment dat de inkoopfactuur van de Belastingdienst volledig is goedgekeurd, dan vindt de boeking plaats van 'nog te betalen loonheffing' aan 'crediteuren'. In de maand daarop vindt de daadwerkelijke betaling plaats en vindt de boeking plaats van 'crediteuren' aan 'bank'.

Vooruitontvangen baten

Dit betreft onder meer het saldo van het voorschot voor een incidentele bijdrage van het ministerie van J&V voor de ondersteuning van de controle corona toegangsbewijzen (CTB) en eerste opvang ontheemden Oekraïne en de facturen van de gemeenten aan de VrAA hiervoor.

10.3.11 Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

FLO

De VrAA heeft tot en met 2048 FLO-verplichtingen van in totaal € 100 miljoen. Dit is exclusief de bedragen voor de FLO-ers van Amstelveen die volgens de overeenkomst met Amstelveen jaarlijks op nacalculatiebasis met hen worden verrekend.

Overige niet uit de balans blijvende verplichtingen

Huur	start	duur	eind	object	resterende looptijd	Verplichting 2024 en verder
Schiphol Real Estate	1-10-2006	15 jaar	31-12-2026	Bocas	3 jaar (verlengd per aug 2021)	€ 370.500
Gemeente Aalsmeer	1-1-2008	5 jaar	31-12-2024	Aalsmeer	Jaarlijks verlengd	€ 264.000
Leaseauto	start	duur	eind	object	resterende looptijd	Verplichting 2024 en verder
Autolease Midden Nederland	2-1-2023	35 maanden	31-12-2026	Seat Tarraco	3 jaar	€ 45.000
Koffie automaten	start	duur	eind	object	resterende looptijd	Verplichting 2024 en verder
Selecta	1-11-2017	5 jaar	1-11-2023	Koffie automaten	10 maanden	€ -
Kopieerapparaten	start	duur	eind	object	resterende looptijd	Verplichting 2024 en verder
Konica Minolta	1-7-2019	5 jaar	1-7-2024	Kopieerapparaten	6 maanden	€ 28.500

10.3.12 Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum te melden.

11. Resultatenrekening VrAA

bedragen x € 1.000

VrAA	Rekening 2022	Gewijzigde begroting 2023	Rekening 2023	Saldo
Baten				
Uitgeleend personeel	443	389	410	21
Huren	150	112	82	30-
Overige goederen en diensten	4.151	4.080	4.285	205
Rijksbijdragen	9.968	12.611	12.611	0-
Gemeentelijke bijdragen	88.421	92.344	95.236	2.892
Bijdrage veiligheidsregio Kennemerland	1.250	1.250	1.250	-
Rente	22	-	179	179
Totale baten	104.405	110.786	114.052	3.266
Lasten				
Salarissen en sociale lasten	69.689	77.071	75.582	1.489-
Belastingen	2	30	28	2-
Duurzame goederen	116	92	160	68
Ingeleend personeel	5.244	2.390	5.817	3.427
Overige goederen en diensten	22.699	26.074	25.325	749-
Rente	161	1.081	464	617-
Mutatie egalisatievoorzieningen kapitaallasten	2.342	530-	1.377	1.907
Afschrijvingen	6.035	7.221	6.499	722-
Overige verrekeningen	590-	-	162-	162-
Totale lasten	105.699	113.429	115.090	1.661
Saldo van baten en lasten	1.294-	2.644-	1.038-	1.606
RESERVES				
Onttrekkingen	4.798	3.329	2.588	741-
Dotaties	2.447	685	434	251-
Mutaties in reserves	2.351	2.644	2.154	490-
Resultaat	1.057	-	1.116	1.116

Het resultaat van de VrAA bedraagt over 2023 € 1,116 mln positief.

11.1 Structureel begrotingssaldo

In de notitie structurele en incidentele baten en lasten (d.d. 30 augustus 2018) adviseert de commissie BBV het structurele begrotingssaldo te presenteren, zie het onderstaande overzicht. Hiermee wordt inzicht gegeven of de begroting en meerjarenraming structureel in evenwicht zijn.

Onderstaande analyse is niet op details van incidentele en structurele posten ingegaan. Het resultaat voor bestemming is negatief € 1,038 miljoen. Dit resultaat bevat incidentele baten en lasten

waarvan een deel via dotaties aan reserves en onttrekkingen kostenneutraal gemaakt wordt. Na dotaties en onttrekkingen aan en van bestemmingsreserves is het resultaat € 1,116 miljoen. De belangrijkste incidentele post in de rekening 2023 betreft de eenmalige bijdrage van gemeente Amsterdam van € 2,3 miljoen.

Het structureel saldo bedraagt afgerond € 1,2 miljoen negatief. Voor de begroting 2024 en verder zijn maatregelen getroffen en verwerkt om het structureel saldo licht positief te maken.

bedragen x € 1.000

Structureel begrotingssaldo	Rekening 2022	Gewijzigde begroting 2023	Rekening 2023
Saldo van baten en lasten (+ is batig)	1.294-	2.644-	1.038-
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves (saldo)	2.351	2.644	2.154
Begrotingssaldo na bestemming (+ is batig)	1.057	-	1.116
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	3.384	3.743	2.300
Structureel begrotingssaldo (+ is batig)	2.327-	3.743-	1.184-

11.2 Toelichting baten

11.2.1 Algemene toelichting (afwijkingen in) baten

De hogere baten van € 3,3 mln. zijn met name ontstaan door:

- Extra bijdrage van gemeente Amsterdam voor loonbijstelling van € 1,9 miljoen;
- Extra bijdrage van gemeente Amsterdam voor tegemoetkoming hogere kosten energie van € 0,9 miljoen;
- Extra rentebaten van € 0,2 miljoen, deze zijn ontstaan door leningen in 2023 met een negatief rentepercentage;
- Buitengewone baten € 0,2 miljoen.

11.2.2 Rijksbijdragen

bedragen x € 1.000

Rijksbijdragen	Gewijzigde begroting 2023	Werkelijk 2023	Saldo
BdUR	12.611	12.611	0
Totaal	12.611	12.611	0

11.2.3 Gemeentelijke bijdragen

De ontvangen bijdragen van de gemeenten, onderscheiden naar de regionale bijdrage en lokale bijdrage (maatwerk), zijn conform de gewijzigde begroting. In het overzicht hieronder zijn deze baten per gemeente zichtbaar.

bedragen x € 1.000

Gemeentelijke bijdragen (Regionaal+GHOR)	Gewijzigde begroting 2023	Werkelijk 2023	Saldo
Gemeente Aalsmeer	1.242	1.242	0
Gemeente Amstelveen	4.901	4.901	0
Gemeente Amsterdam	71.296	74.117	2.821
Gemeente Diemen	1.221	1.221	0
Gemeente Ouder-Amstel	662	662	0
Gemeente Uithoorn	1.310	1.310	0
Totaal	80.632	83.453	2.821

De afwijking betreft (afgerond) de ontvangen bijstelling voor lonen en prijzen van Amsterdam (ruim € 1,9 mln) en tegemoetkoming kosten energie (€ 0,9 mln). Samen afgerond € 2,8 mln.

bedragen x € 1.000

Gemeentelijke bijdragen (maatwerk)	Gewijzigde begroting 2023	Werkelijk 2023	Saldo
Gemeente Aalsmeer	68	68	0
Gemeente Amstelveen	637	637	0
Gemeente Amsterdam	10.699	10.774	75
Gemeente Diemen	197	197	0
Gemeente Ouder-Amstel	0	0	0
Gemeente Uithoorn	107	107	0
Totaal	11.708	11.783	75

11.3 Toelichting lasten

11.3.1 Algemene toelichting (afwijkingen in) lasten

Aan de zijde van de lasten is sprake van een overschrijding van € 1,5 mln. De belangrijkste afwijkingen zijn:

- Lagere salarissen en sociale lasten wegens onderbezetting personeel: € 1,4 mln.;
- Hogere kosten van ingeleend personeel, mede wegens de onderbezetting op personeel: € 3,4 mln.;
- Lagere kosten van overige goeden en diensten: € 1,0 mln. Dit komt vooral door een onderschrijding op energie.
- Hogere kapitaallasten van € 0,6 mln. Dit bedrag is het totaal van rente, mutatie egalisatievoorzieningen kapitaallasten en afschrijvingen. Dit betreft extra investeringen en rentestijgingen die niet via de voorzieningen kapitaallasten geëgaliseerd worden.

11.3.2 Kapitaallasten

In beginsel wordt aan het einde van het jaar er voor gezorgd dat de realisatie van de kapitaallasten (afschrijvingen, rente en eventuele boekwinsten/verliezen) in totaal uitkomt op het gebudgetteerde bedrag. Bij een verschil tussen realisatie en budget aan het einde van het jaar, volgt de benodigde toevoeging of onttrekking aan de voorziening egalisatie kapitaallasten. Deze voorziening zorgt op

basis van een meerjarige investeringsbegroting voor een evenwichtige spreiding van de kapitaallasten over deze jaren.

In 2023 zijn een aantal posten van activeringen en rentelasten buiten de egalisatie gebleven. Daardoor is alsnog een resultaat ontstaan (realisatie ten opzichte van begroting) van € 624k negatief (hogere werkelijke lasten dan begroot). Dit getal wordt berekend door voor de begroting en de rekening 2023 de posten van rente, afschrijvingen en mutatie egalisatievoorzieningen kapitaallasten bij elkaar op te tellen.

De vaste activa zijn gewaardeerd op basis van historische aanschafwaarde onder aftrek van de afschrijvingen. De afschrijvingen vinden bij de meeste activa lineair plaats en zijn afhankelijk van de verwachte economische levensduur, waarbij geen rekening wordt gehouden met restwaarden. Op grond (niet zijnde in erfpacht) wordt niet afgeschreven. Op verzoek van de gemeenten Amstelveen en Diemen vindt er annuïtaire afschrijving plaats op het maatwerk om de kapitaallasten gelijkmatig over de tijd te spreiden.

De Vraa kijkt voor de volgende investeringen af van de nota Waardering Activering van vaste Activa Vraa 2017-2020 (WAAVA). De reden voor de afwijking is in de onderstaande tabel toegelicht.

Investering	Aanschafwaarde	Subcategorie WAAVA	Afschrijvingstermijn in jaren		Reden afwijking
			WAAVA	Jaarverslag	
Ademlucht cilinders	143.156	Adembescherming maskers, toestellen en cilinders	8	10	Ademlucht cilinders worden in 2 termijnen van 5 jaar gekeurd.
Kleinmeubilair, zoals bureaustoelen	43.740	Kantoormeubilair	10	5	Verwachte levensduur is korter
Gaspakken, valt onder chemicalienpak	49.105	Chemicalienpakken	5	10	De oude pakken zijn 10 jaar gebruikt
Blusslangen	135.754	Niet opgenomen	-	5	Verwachte levensduur
Communicatiemiddel voor de snelle interventieeenheid	13.215	Verbindingsmiddelen	7	10	Verwachte levensduur is langer
Renovatie van kazerne Victor voor de proeftuin kazerne	252.741	Verbouwingen en aanpassingen	20	10	Er is afgeweken van de afschrijvingstermijn omdat nog niet duidelijk is of Victor in het huidige gebouw blijft.
Renovatie van kazerne Diemen	37.717	Verbouwingen en aanpassingen	20	39	Verwachte levensduur is langer. Deze investering wordt annuïtair afgeschreven. Betreft achteraf ontvangen kosten. Afschrijvingstermijn is 39 jaar om gelijk met de eerder geactiveerde deel in 2018 te lopen.
Renovatie van Kazerne Nico	2.142.597	Verbouwingen en aanpassingen	20	39	Verwachte levensduur is langer. Het repressief deel is een jaar eerder geactiveerd. Om het regionaal deel gelijk met het repressief te laten lopen is ervoor gekozen om dit deel in 39 jaar af te schrijven ipv 40 jaar.
Bedrijfsinstallaties van kazerne Nico	1.701.919	Overige installaties	10	14	Vraa hanteert 15 jaar. Het repressief deel is een jaar eerder geactiveerd waardoor deze kosten in 14 jaar worden afgeschreven.
Renovatie kazerne Willem	5.033.632	Verbouwingen en aanpassingen	20	40	Verwachte levensduur is langer
Bedrijfsinstallaties	2.893.782		10	15	Verwachte levensduur is langer
Zonnepanelen	471.010	Overige installaties	10	15	Verwachte levensduur is langer
Straalpijp blusboot	11.880	Grote vaartuigen	30	27	De blusboot was 3 jaar eerder geactiveerd. Er is voor gekozen om de aanschaf van de straalpijp gelijk met de afschrijving van de blusboot te laten lopen.
Inrichtingskosten VCS-bureaustoelen	11.642	Kantoormeubilair	10	5	Verwachte levensduur is korter.
Redvesten	115.668	Diversen	7	7	Er is in het MT van 10-12-2019 toestemming gevraagd om de afschrijvingstermijn te verruimen van 7 jaar naar 10 jaar. In 2021 is met 7 jaar afgeschreven.
Aanpassing A-wagens	30.284	Voertuigen	-	5	De vervanging van de A-voertuigen op Amstelveen en Driemond zijn met 5 jaar uitgesteld. Deze zijn aangepast tbv de Rehab functie.

11.4 Toelichting mutaties reserves

11.4.1 Onttrekkingen

Er is voor een bedrag van € 1,486 mln. minder aan reserves onttrokken. Er is een onttrekking aan de algemene reserve begroot van € 1,443 miljoen. Deze onttrekking heeft niet plaatsgevonden wegens het positieve resultaat.

bedragen x € 1.000

Onttrekkingen	Gewijzigde begroting 2023	Werkelijk 2023	Saldo
Algemene reserve	1.443	0	-1.443
Bestemmingsreserve Vastgoed	0	0	0
Bestemmingsreserve FLO Amsterdam	896	2.159	1.263
Bestemmingsreserve Strategisch HRM	126	124	-2
Bestemmingsreserve Informatiesturing	0	0	0
Bestemmingsreserve Innovatie	0	0	0
Bestemmingsreserve WW	125	117	-8
Bestemmingsreserve opleiden en oefenen	684	133	-551
Bestemmingsreserve Mobiliteit	55	55	0
Reserve GHOR	0	0	0
Totaal	3.329	2.588	-741

De onttrekkingen vallen in het algemeen lager uit dan begroot omdat de onttrekkingen de werkelijke kosten volgen. Op het moment dat lagere kosten gerealiseerd worden, wordt ook de bestemmingsreserve voor een lager bedrag onttrokken. De onttrekking aan de reserve FLO is hoger dan begroot. Dit komt omdat deze onttrekking de realisatie volgt. Bij de instelling van de reserve FLO is besloten dat deze bestemmingsreserve een egaliserende werking heeft en dat dotaties en onttrekkingen de werkelijke kosten volgen. De onttrekking van 1,414 miljoen aan de bestemmingsreserve FLO is het resultaat van de werkelijk ontvangen maatwerkbijdrage van gemeente Amsterdam voor de FLO van € 7,500 miljoen en de werkelijke kosten FLO van € 8,914 miljoen.

11.4.2 Dotaties

bedragen x € 1.000

Dotaties	Gewijzigde begroting 2023	Werkelijk 2023	Saldo
Algemene reserve	0	0	0
Bestemmingsreserve Vastgoed	0	0	0
Bestemmingsreserve FLO Amsterdam	0	0	0
Bestemmingsreserve Strategisch HRM	0	0	0
Bestemmingsreserve Informatiesturing	0	0	0
Bestemmingreserve Innovatie	434	434	0
Bestemmingsreserve WW	0	0	0
Bestemmingsreserve opleiden en oefenen	0	0	0
Bestemmingsreserve Mobiliteit	0	0	0
Reserve GHOR	251	0	-251
Totaal	685	434	-251

Er is een dotatie aan de reserve GHOR begroot van 251k. Dit is een reserve die onderdeel uitmaakt van de algemene reserve van de VrAA. Deze dotatie heeft in werkelijkheid niet plaatsgevonden.

12. Rechtmatigheidsverantwoording

In de rechtmatigheidsverantwoording geeft het dagelijks bestuur van de VrAA aan in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn met de door het algemeen bestuur vastgestelde kaders, zoals de begroting, verordeningen en overige bepalingen. Deze verantwoording betreft de rechtmatige uitvoering van de taken en omvat het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium bij de desbetreffende financiële beheershandelingen en transacties.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag, omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en ligt op 1% van de totale lasten, inclusief mutaties in de reserves en is daarmee voor het jaar 2023 vastgesteld op € 1,15 miljoen.

Bevindingen

Het dagelijks bestuur heeft afwijkingen geconstateerd met betrekking tot onrechtmatigheid.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Begrotingscriterium

1A. Overschrijding lasten programma's (zonder toelichting)	€ 0,00 mln
1B. Overschrijding investeringsbudgetten	€ 0,00 mln
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	€ 0,00 mln
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	€ 0,00 mln

Voorwaarden criterium

Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	€ 2,85 mln
---	------------

M&O criterium (misbruik en oneigenlijk gebruik)

Geen bevindingen

Totaal van onrechtmatigheden € 2,85 mln

In de paragraaf bedrijfsvoering is een nadere toelichting opgenomen. In deze paragraaf heeft het dagelijks bestuur ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

13. Bijlagen

13.1 SiSa-bijlage

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-02-2024								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A2	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR) Besluit veiligheidsregio's Veiligheidsregio's	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A2/01</i> € 12.610.904					
JenV	A18	Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio's Veiligheidsregio's	Naam Kostensoort <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A18/01</i>	Besteding per kostensoort (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden, jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A18/02</i>	Cumulatieve besteding per kostensoort (t/m jaar T inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2023) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A18/03</i>			
			1 Meerkosten coördinerende gemeente	€ 0	€ 8.176.789			
			2 Hotels/centra	€ 0	€ 0			
			3 Overige specifieke meerkosten	€ 0	€ 0			
			4 Overige Meerkosten	€ 0	€ 0			
			Berekening totale besteding (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden, jaar T) Som indicator 02 <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A18/04</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A18/05</i>	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A18/06</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard</i> <i>Indicator:</i>		
			1	Nee	Het bovenstaande bedrag betreft totaalbedrag 2022 mede-overheden incl. VraA 2022 (€ 121.607).	Nee		
				€ 0				

13.2 Baten en laten naar taakvelden

Bedragen x € 1.000	2023		
	lasten	baten	saldo
0 Bestuur en ondersteuning			
0.4 Overhead	20.606	877	-19.729
0.9 Vennootschapsbelasting			0
0.10 Mutatie reserves	434	2.588	2.154
1 Veiligheid			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	91.475	4.077	-87.398
7 Volksgezondheid en Milieu			
7.1 Volksgezondheid	2.980	0	-2.980
Totaal lasten en mutatie reserves	115.495	7.542	-107.953
Dekkingsbronnen	0	109.070	109.070
0 Bestuur en ondersteuning			
0.11 Resultaat	115.495	116.611	1.116

13.3 Risico analyse

Bedragen x € 1.000

Risico	Oorzaak	Gevolg	Kwantificeerbare risico's		Benodigde weerstands-capaciteit
			Kans	Effect	
Niet binnen begroting kunnen opvangen van personele kosten buiten nominale ontwikkeling	Door de nieuwe systematiek van het toekennen van nominale ontwikkeling bestaat de mogelijkheid dat de nominale ontwikkeling niet voldoende is om de werkelijke loon- en prijsontwikkeling te compenseren.	Fluctuaties moeten binnen de begroting van het boekjaar worden opgevangen. Het effect betreft 1% van de totale lasten van de begroting.	100%	878	878
Niet binnen begroting kunnen opvangen van materiële kosten buiten nominale ontwikkeling	Door de nieuwe systematiek van het toekennen van nominale ontwikkeling bestaat de mogelijkheid dat de nominale ontwikkeling niet voldoende is om de werkelijke loon- en prijsontwikkeling te compenseren.	Fluctuaties moeten binnen de begroting van het boekjaar worden opgevangen. Het effect betreft 1,5% van de totale lasten van de begroting.	100%	439	439
Wegvallen, danwel afname van opbrengsten uit dienstverlening	Concurrentie/marktomstandigheden. Bij de BAA gaat het onder andere om inkomsten uit dienstverlening van het opleidingscentrum BOCAS en uit advisering over omgevingswet door Risicobeheersing	Wegvallen of verlaging van algemene dekkingsmiddelen in het lopende boekjaar. Het effect is gesteld op €1.513k uit overige dienstverlening BOCAS en €827k uit advisering Risicobeheersing i.h.k.v. de Omgevingswet.	10%	2.340	234
Beroepsziekten	Als gevolg van de blootstelling aan gevaarlijke stoffen of traumatische gebeurtenissen bestaat het risico op beroepsziekten en bv. PTSS.	Het is denkbaar dat dit leidt tot extra kosten voor de brandweer, hetzij door het moeten vergoeden van geleden schade door de medewerker, hetzij door de werkgever (in het geval van vrijwilligers).	7%	9.000	630
Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra)	Een belangrijk gevolg van de Wnra is de veranderde positie van vrijwilligers.	De positie van vrijwilligers is mogelijk in strijd met Europese en interne regelgeving, dit leidt tot hogere (loon-)kosten.	10%	2.100	210
Kans op afwijkingen op de totale stroom van loonbelasting, werkkostenregeling, omzetbelasting en vennootschapsbelasting. (Totaal €28 miljoen)	Het restrisico na beheersmaatregelen door menselijk handelen in processen en de mogelijkheid tot het maken van fouten.	Bij het vinden van een aantal fouten boven een bepaalde grens kan dit leiden tot een naheffing, boete en (8% heffingsrente)	Gewogen TCF	204	204
Onrechtmatige aanbesteding en inkoop. We lopen het risico dat er sprake is van onvoldoende zekerheden rondom leveringsvoorwaarden, het faillissement van een leverancier of het onvoldoende zorgvuldig doorlopen van een Europees aanbestedingstraject. Leveranciers met grote mate van afhankelijkheid zullen eerder procederen om omzet niet te verliezen.	Inkopen gebeurt veelal buiten afdeling inkoop om en/of niet conform VraA inkoopbeleid.	Financiële consequenties, in de vorm van bijkomende kosten door geen maatregelen op te nemen ter afdekking van het risico aan de voorkant.	10%	2.000	200
Aansprakelijkheid voor onrechtmatig overheidsoptreden	De BAA is gehouden aan beroepsmatige handelwijze bij het optreden bij incidenten. Het kan in de praktijk voorkomen dat deze niet worden gevolgd.	Indien door derden schade wordt geleden bij of door het optreden van de brandweer en er is sprake van (vermeend) inadequaat optreden door de BAA, dan kunnen daar schadeclaims uit volgen.	1%	117.126	1.171
Gevolgen van terrorisme en cybercrime	De BAA kan te maken krijgen met cybercrime of gevolgen van terrorisme. Molest en rampen zijn uitgesloten van een aansprakelijks- of schadeverzekering.	De gevolgschade op (ict-)infrastructuur moet hersteld worden.	10%	1.400	140
Medewerkers nemen verlof niet op en doteren het in verlofsparen.	Medewerkers krijgen niet genoeg mogelijkheden om verlof op te nemen. Daarnaast is het aantrekkelijk om het AOW gat in te lopen door verlof op te nemen in het verlofsparen. Dit risico is niet begroot.	Doteren aan een voorziening waar geen budget voor is opgenomen.	16%	2.300	371
Risico op prijsstijgingen specifiek voor de sector, met als gevolg hogere investeringen en daarmee kapitaallasten dan begroot.	Externe factoren als vertragingen, inflatie, (energie)crisis, tekort aan bouwmaterialen, oorlog, etc.	Overschrijdingen op begrootte kapitaallasten.	20%	4.500	900
Renterisico op financiering van investeringen.	Rente van de financiering stijgt harder of ligt hoger dan de interne rekenrente.	Hogere rentelasten dan begroot	10%	100	10
Voorwaarden contracten leveranciers	Taak/Functie belegd bij FB, maar blijkt moeilijk te vervullen en staat nog open.	Kosten VraA lopen langer door (opzegtermijn), worden hoger (indexatie) of overig.	2%	6.000	120
ATW - ATB overschrijding	Het rond krijgen van het rooster staat, door hogere uitstroom dan instroom en het ziekteverzuim, onder druk waardoor een capaciteitsprobleem ontstaat binnen de uitrukdienst om de paraatheid te garanderen.	Om geen kazerne buiten dienst te laten gaan en de paraatheid te garanderen wordt de mogelijkheid geboden in overwerk te gaan e /of mensen uit de ROP ingeschakeld. Dit kan leiden tot overschrijding van de Arbeidstijdenwet en Arbeidstijdenbesluit. Dit kan leiden tot een boete van de Arbeidsinspectie.	10%	642	64
In- en uitlenen van arbeidskrachten	Op grond van de Wet Allocatie Arbeidskrachten Door Intermediairs (WAADI) (per 1 juli 2012) is het een ieder verboden in Nederland arbeidskrachten door middel van een onderneming of rechtspersoon ter beschikking te stellen (uitlener) als deze activiteit niet is geregistreerd in het Handelsregister. Tevens is de inlener ook verplicht zich te registeren bij het Handelsregister. BAA is als inlenende organisatie geregistreerd bij het Handelsregister. Het risico bestaat dat, indien bij de uitlener organisatie een WAADI registratie voor de betreffende medewerker ontbreekt en om die reden een boete riskeert, BAA eveneens een boete kan verwachten.	Niet naleven van deze verplichting kan leiden tot het opleggen van een bestuurlijke boete aan degene waaraan verplichtingen voortvloeiende uit de wet zijn opgelegd. Beheersmaatregel is goede check bij Inkoop, CIF én P&O en geen inhuur derden zonder toestemming vooraf.	50%	76	38
Subtotaal kwantificeerbare risico's					5.610

Bedragen x € 1.000

Niet-quantificeerbare risico's			Percentag	Bedrag	Benodigde
Risico	Oorzaak	Gevolg	e	begroting	weerstandscapaciteit
Overige (onvoorziene) exploitatierisico's VRAA	Onvoorziene omstandigheden ten aanzien van de reguliere exploitatie. Naast het wegvallen van baten kan de veiligheidsregio worden geconfronteerd met onvoorziene kosten, zoals bijvoorbeeld claims, onbekende gebreken aan gebouwen en andere risico's.	Mogelijk negatief exploitatiesaldo boekjaar. Overschrijding van de norm van max 1% is niet toegestaan.	1%	117.126	1.171
Dekking operationele dienst	Realiseren dekkingsplan van operationele dienst staat onder druk door hoog ziekteverzuim, Corona, uitstroom, daling van aantal vrijwilligers, achterstand in opleidingen en trainingen en andere roosters.	Opkomsttijden worden niet gerealiseerd en andere afgesproken taken worden ook niet volledig gerealiseerd.			
Imagoschade voor VraA.	VraA of 1 van de Veiligheidsregio's komt op een slechte manier in het nieuws.	Veiligheidsregio's worden minder aantrekkelijk als werkgever.			-
Niet volledig voldoen aan de wet- en regelgeving.	Snel veranderende wet- en regelgeving.	VraA voldoet niet (volledig) aan bepaalde aspecten van wet- en regelgeving.			-
Subtotaal niet kwantificeerbare risico's					1.171
Totaal kwantificeerbare en niet kwantificeerbare risico's					6.781

13.4 Controle verklaring

<Volgt in definitieve jaarrekening>

Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

Bezoekadres:
Ringdijk 98, 1097 AH Amsterdam

Postadres:
Postbus 92171, 1090 AD Amsterdam

Telefoon:
020 555 6550

Website:
veiligheidsregioaa.nl

Verslag van de controle van de jaarrekening 2023 van Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

juni 2024

616.000.23-V

Inhoud

1	Aanbieding en samenvatting.....	3
2	Uitkomsten jaarrekeningcontrole 2023.....	4
	Bijlage I Opdracht en reikwijdte.....	10
	Bijlage II Tabel van fouten en onzekerheden Single Information Single Audit.....	11

CONCEPT

1 Aanbieding en samenvatting

Geacht bestuur,

Hierbij ontvangt u het verslag van de controle van de jaarrekening over het jaar 2023 van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland.

Het veiligheidsbestuur heeft **XX juni** de definitieve jaarrekening over 2023 vastgesteld, die bij het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland is ingediend. Wij hebben bij deze jaarrekening een controleverklaring afgegeven.

De tekst van de verklaring is opgenomen in bijlage I. In bijlage II vindt u informatie opgenomen over onze opdracht en de reikwijdte hiervan.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben ingelicht en zijn graag bereid de inhoud nader toe te lichten.

Amsterdam, **juni 2024**

Origineel getekend door:
T.J.J.M. Veerman RA
Auditdienst ACAM

2 Uitkomsten jaarrekeningcontrole 2023

Controleverklaring

Wij hebben bij de jaarrekening 2023 van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland een controleverklaring afgegeven met een goedkeurend oordeel voor getrouwheid.

De jaarrekening is getrouw

Een goedkeurend oordeel voor getrouwheid betekent dat de jaarrekening 2023 een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2023 als van de activa en passiva per 31 december 2023 in overeenstemming met het Besluit begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Overzicht van fouten en onzekerheden

Onderstaande tabel geeft het overzicht van de ongecorrigeerde fouten en onzekerheden weer.

	Getrouwheid
Fouten	€ 0,8 miljoen (zie classificatie van de voorraad)
Onzekerheden	€ 0

2 Uitkomsten jaarrekeningcontrole 2023

In de SiSa bijlage komen geen fouten en/of onzekerheden voor

De SiSa-bijlage is in de jaarrekening Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland 2023, opgenomen als bijlage in paragraaf 13.1.

Er zijn geen fouten en/of onzekerheden te rapporteren die aan het door het “Besluit accountantscontrole decentrale overheden”(BADO) gestelde criterium voldoen. In bijlage III van dit verslag is de tabel fouten en onzekerheden opgenomen.

Rechtmatigheid inkopen en aanbesteden

Over boekjaar 2022 hebben wij een rechtmatigheidsfout gerapporteerd van 2,3 miljoen. Het totaal van fouten kwam daarbij boven de grens van 1% (van de totale lasten en toevoegingen aan reserves) en hierom hebben wij over boekjaar 2022 een oordeel met beperking afgegeven voor de rechtmatigheid.

Met ingang van 2023 is de rechtmatigheidsverantwoording ingevoerd en legt de Veiligheidsregio zelf verantwoording af over het rechtmatig handelen over het boekjaar. Met ingang van 2023 geeft de accountant alleen nog een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening.

Zoals opgenomen in het jaarverslag (hoofdstuk 12) is er een totaal van onrechtmatigheden gerapporteerd van 2,85 miljoen. Er is dus een stijging van de totale onrechtmatigheid in 2023. Zoals ook opgenomen in paragraaf bedrijfsvoering van het jaarverslag (hoofdstuk 8.2) is dit hoger dan de grens en is nog steeds aandacht en actie vereist op het gebied van Europese Aanbestedingen.

2 Uitkomsten jaarrekeningcontrole 2023

Aandacht op IT-componenten is vereist

Bevinding: Bij onze werkzaamheden hebben wij geconstateerd dat bij de inrichting van business central veel gebruikers (150) zijn met de rol Super. Deze rol heeft alle machtigingen in de applicatie. Op de acties van deze gebruikers vindt geen beoordeling plaats.

Risico: Het risico bestaat dat er ongeautoriseerde mutaties worden doorgevoerd in de applicatie. Daarbij voldoet de organisatie niet aan de vereisten van de BIO doordat er geen monitoring plaats vindt op de acties van de super users.

Advies: Gezien de omvang van de organisatie is het mogelijk om voldoende functiescheiding in te bouwen in de organisatie om te voorkomen dat en ongewenste mutaties worden doorgevoerd in de organisatie. Tevens adviseren wij om het aantal superusers te beperken tot het minimale benodigde aantal.

Wij adviseren om de huidige lijst met gebruikers grondig te analyseren en beoordelen en de gebruikers een rol te geven die passend is bij zijn of haar functie. Daarbij rekening houdend met scheiding tussen de functies die niet aan dezelfde functionaris mogen worden toegewezen

Inrichting VIC

Bevinding: De afgelopen jaren zijn er in het kader van de beheersing van de processen verschillende interne controles uitgevoerd. Bij de controle over 2023 zijn deze controles niet uitgevoerd.

Risico: Door het ontbreken van de interne controles is het mogelijk dat de organisatie ongewenst (financiële) risico's loopt of dat mogelijke gemaakte fouten laat of niet worden ontdekt.

Advies: Wij hebben vernomen dat begin 2024 de interne controles zijn herschreven. Wij adviseren om deze controles onderdeel te maken van de processen en periodiek uit te voeren en te evalueren

2 Uitkomsten jaarrekeningcontrole 2023

Activaregistratie verdient aandacht

Bevinding: De afgelopen jaren vragen wij in ons verslag aandacht voor de registratie van de activa. Ook in 2023 hebben wij geconstateerd dat desinvesteringen niet adequaat worden verwerkt in de financiële administratie. Er hebben gedurende het jaar desinvesteringen plaats gevonden maar deze staan nog steeds in de activaregistratie.

Daarnaast is met de overgang naar business central niet in elk geval mogelijk om de huidige registraties te koppelen aan een fysieke activa. Zo zijn er bijvoorbeeld voertuigen die wisselen tussen kazernes maar op basis van de initiële omschrijving is het niet duidelijk welk voertuig bij welke activa hoort.

Risico: Op het moment dat er activa met een boekwaarde wordt gedesinvesteerd is het bijna onmogelijk om het juiste activum af te boeken. Daarnaast ontstaat het risico dat de huidige activa niet bestaat omdat deze in het verleden al is verkocht of stuk is gegaan. Ook in het geval van een verzekeringskwestie is het op dit moment niet mogelijk de boekwaarde van een actief te overleggen.

Advies: Wij adviseren om de huidige activelijst grondig te analyseren. Welke activa staat waar en met welke waarde? Daarnaast adviseren wij de activaregistratie op te nemen bij het proces van de desinvesteringen.

2 Uitkomsten jaarrekeningcontrole 2023

Classificatie van de voorraad

Bevinding: Per ultimo 2023 staat er voor ruim 8 ton aan voorraad opgenomen. Deze voorraad bestaat uit kleding, auto-onderdelen, blusbenodigdheden, kantoorbenodigdheden en overige goederen. Op basis van het BBV classificeert dit zich niet als voorraad maar als gebruiksgoederen en (mogelijk) materiële vaste activa. Het is begrijpelijk dat dit voor de bedrijfsprocessen als voorraad wordt beschouwd.

Risico: Door deze goederen te classificeren als voorraad voldoe je niet aan het BBV.

Advies: Wij adviseren om de huidige voorraad te analyseren en daarbij een plan op te stellen om deze administratief juist te verwerken. Dit zal enerzijds op de overige goederen en diensten zijn en anderzijds materiële vaste activa voor bijvoorbeeld de uitrukkleding en auto-onderdelen. De overige goederen en diensten worden dan direct in het resultaat verantwoord en de onderdelen in de materiële vaste activa zullen dan conform de WAAVA worden afgeschreven en worden opgenomen in de kapitaallasten

2 Uitkomsten jaarrekeningcontrole 2023

Waardering van de voorraad

Bevinding: Wij hebben geconstateerd dat er veel “oude goederen” aanwezig zijn op de voorraad. De goederen waarop in boekjaar 2023 geen omloop (zowel geen toename en geen afname) is geboekt zijn opgenomen in de voorziening incurante voorraad van 190k. Naast deze goederen zijn er per ultimo 2023 goederen met een lage omloop waarvoor op dit moment geen voorziening is gevormd. Enkele voorbeelden van artikelen met een omloopsnelheid van 10 jaar of langer zijn:

- Sokken wit met een totale waarde van 13k
- Handpompjes met een totale waarde van 11k
- Tyvek overalls met een totale waarde van 16k

Risico: Door het hanteren van een waarde bij de oude voorraad worden kosten feitelijk naar een later moment geschoven en ontstaat er in de jaarrekening een post waar mogelijk in de toekomst geen dekking voor is. Tevens ontstaat het risico dat de levensduur van de artikelen niet overeenkomt met de duur van het op voorraad houden van deze artikelen

Advies: Samen met ons hiervoor beschreven advies met betrekking tot de classificatie van de voorraad wordt deze bevinding opgelost. Bij het niet opvolgen van ons voorgaande advies is ons advies om een analyse uit te voeren op de waardering van de voorraad (met een lage omloopsnelheid) waarbij het huidige verbruik van de artikelen, de levensduur van de artikelen en de actuele marktwaarde van de artikelen wordt onderzocht.

Bijlage I Opdracht en reikwijdte

Controleverklaring

De tekst van de controleverklaring zal worden opgenomen in de definitieve versie van het accountantsverslag.

Op basis van de huidige versie van de jaarrekening (versie 2.3) zijn wij voornemens een goedkeurende verklaring af te geven.

Dit is onder voorbehoud van vaststelling door het bestuur, L.O.R. en positieve uitkomst van de interne kwaliteitsbeoordeling op ons controledossier.

CONCEPT

Bijlage II Tabel fouten en onzekerheden Single Information Single Audit

Berichtgeverinformatie

Vul hieronder de informatie in waarop de tabel/het rapport van bevindingen betrekking heeft.

Type overheidslaag:

Gemeenschappelijke regeling

Naam berichtgever:

Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

Berichtgevercode¹

50636

Rapportage-periode:

2023

Vindplaats: Deze tabel is in het rapport van bevindingen van de accountant te vinden op pagina:

13

Fouten en onzekerheden 2023

Nr	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
A2	Brede DoelUitkering Rampenbestrijding (BDUR)	0	0	
A18	Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio's	0	0	

Ontwerp Programmabegroting 2025 - 2028

Auteur(s):	CIF en D&C
Datum:	29-05-2024
Versienummer:	2.2

Revisiehistorie

Versie	Datum	Omschrijving
1.0	22-02-2024	Versie t.b.v. MT VrAA 27 februari 2024
2.0	04-03-2024	Versie t.b.v. portefeuillehouders en RAO/RTAT
2.1	14-03-2024	Versie t.b.v. vergadering Bestuur VrAA 25 maart 2023
2.2	29-05-2024	Versie aangepast op realisatie 2023 (nav accountantscontrole)

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
1.1	Inhoudelijke kaders.....	5
1.2	Financiële kaders	6
2.	Programma Veilige Leefomgeving	8
2.1	Wat willen we bereiken?	8
2.2	Wat gaan we daarvoor doen?.....	8
2.3	Wat zijn onze prestaties?.....	9
2.4	Wat gaat het kosten?.....	10
3.	Programma Verbrede en veilige inzet	11
3.1	Wat willen we bereiken?	11
3.2	Wat gaan we daarvoor doen?.....	11
3.3	Wat zijn onze prestaties?.....	12
3.4	Wat gaat het kosten?	12
4.	Programma Paraatheid en slagkracht	13
4.1	Wat willen we bereiken?	13
4.2	Wat gaan we daarvoor doen?.....	13
4.3	Wat zijn onze prestaties?.....	13
4.4	Wat gaat het kosten?.....	15
5.	Programma Crisisbeheersing	16
5.1	Wat willen we bereiken?	16
5.2	Wat gaan we daarvoor doen?.....	16
5.3	Wat zijn onze prestaties?.....	17
5.4	Wat gaat het kosten?.....	18
6.	Programma Vakmanschap en Leiderschap	19
6.1	Wat willen we bereiken?	19
6.2	Wat gaan we daarvoor doen?.....	19
6.3	Wat zijn onze prestaties?.....	20
6.4	Wat gaat het kosten?.....	20
7.	Programma Informatiegestuurde Veiligheid	21
7.1	Wat willen we bereiken?	21
7.2	Wat gaan we daarvoor doen?.....	21
7.3	Wat zijn onze prestaties?.....	21
7.4	Wat gaat het kosten?.....	22
8.	Programma GHOR.....	23
8.1	Wat gaan we daarvoor doen?.....	23
8.2	Wat zijn onze prestaties?.....	23
8.3	Wat gaat het kosten?.....	24

9.	Overhead.....	25
9.1	Wat willen we bereiken?	25
9.2	Wat gaan we daarvoor doen?.....	25
9.3	Wat zijn onze prestaties?.....	26
9.4	Wat gaat het kosten?.....	27
10.	Algemene Dekkingsmiddelen	28
10.1	Inleiding algemene dekkingsmiddelen	28
10.2	Gemeentelijke bijdrage 2024-2028	28
10.3	Gemeentelijke bijdrage 2024-2028 gespecificeerd	29
10.4	Rijksbijdragen (BDuR)	30
11.	Paragrafen BBV.....	31
11.1	Weerstandsvermogen.....	31
11.1.1	Ratio weerstandsvermogen (beschikbare / benodigde weerstandscapaciteit).....	31
11.1.2	Benodigde weerstandscapaciteit (reserves)	32
11.2	Financiering.....	33
11.2.1	Treasury	33
11.2.2	Schatkistbankieren	33
11.2.3	Financiering vaste activa	33
11.2.4	Renterisiconorm	34
11.2.5	Kasgeldlimiet	34
11.3	Investeringen	35
11.4	Kapitaalgoederen.....	35
11.5	Verbonden partijen.....	36
12.	Financiële begroting VrAA.....	37
12.1	Overzicht van baten en lasten en meerjarenbegroting VrAA.....	37
12.2	Specificatie van grotere posten	38
12.3	Structureel begrotingssaldo meerjarenbegroting VrAA	38
12.4	Geconsolideerde geprognosticeerde balans VrAA en financiële kengetallen.....	39
12.4.1	Algemeen.....	39
12.4.2	Waardering.....	39
12.4.3	Verloopstaten vaste activa en reserves.....	40
12.4.4	Geprognosticeerde balans.....	41
12.4.5	Financiële kengetallen.....	41
12.5	Toelichting mutaties reserves.....	44
12.5.1	Onttrekkingen aan de reserves	44
12.5.2	Dotaties aan de reserves	44
12.5.3	Stand van de reserves.....	45
12.6	Tarieventabel BAA	46
12.7	Taakvelden	47

1. Inleiding

Dit is de ontwerp Programmabegroting 2025-2028 van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland. Het huidige beleidsplan Buiten Gewoon Veilig 2021-2024 loopt tot en met 2024. Het nieuwe beleidsplan 2025-2028 wordt voor het eind van dit jaar (2024) ter vaststelling aan het bestuur aangeboden. Deze programmabegroting is hierdoor beleidsarm waarin slechts actuele ontwikkelingen zijn opgenomen. In de programmabegroting 2026 zullen de punten uit het dan vastgestelde nieuwe beleidsplan worden verwerkt.

In deze begroting staat:

- Wat we willen bereiken op basis van ons huidige meerjarenbeleidsplan Buiten Gewoon Veilig;
- Wat we daarvoor gaan doen om die krachtige hulpverleningsorganisatie te blijven in onze dynamische samenleving;
- Onze taken vanuit de wet Veiligheidsregio's;
- Bijbehorende prestaties en kosten.

1.1 Inhoudelijke kaders

Het beleidsplan Buiten Gewoon Veilig, de operationele prestaties van de brandweezorg en de maatregelen ter verbetering van de prestaties uit het dekkingsplan vormen voor de komende jaren de inhoudelijke kaders voor de Veiligheidsregio. Net als de samenwerkingsafspraken uit het crisisplan van onze Veiligheidsregio. 2024 is het laatste jaar waarop het huidige beleidsplan betrekking heeft.

Buiten Gewoon Veilig typeert de ontwikkeling van de organisatie die we in gang hebben gezet:

“Wij gaan voor Buiten Gewoon Veilig. Dat is onze missie. We gaan naar buiten; zijn zichtbaar en herkenbaar op straat. Onze inwoners en partners weten ons te vinden en wij zoeken hen actief op. We doen ons werk gewoon goed en nemen verantwoordelijkheid voor ons werk en gedrag; we zijn erop aanspreekbaar. We werken met onze partners aan een veilige leefomgeving in onze regio én aan een sociaal- en arbeidsveilige organisatie. We bouwen samen aan een buitengewoon mooie, vakkundige en effectieve organisatie waar iedereen trots op is”.

Onze (wettelijke) taken, prestaties en wat we gaan doen aan de programma's uit Buiten Gewoon Veilig hebben we in zeven hoofdstukken opgebouwd.

In het laatste programma over de Organisatieontwikkeling, komen de doelstellingen op het gebied van Diverse & inclusieve organisatie en Excellente bedrijfsvoering uit het beleidsprogramma Buiten Gewoon Veilig samen.

1. Veilige leefomgeving

3. Paraatheid en slagkracht

4. Crisisbeheersing

6. Informatiegestuurde veiligheid

2. Verbrede en veilige inzet

5. Vakmanschap en leiderschap

7. GHOR

8. Organisatieontwikkeling

Diverse en inclusieve organisatie, Excellente bedrijfsvoering

1.2 Financiële kaders

In september 2023 heeft het bestuur de programmabegroting 2024-2027 vastgesteld. Gelijktijdig met deze programmabegroting ontvangt het algemeen bestuur een voorstel voor begrotingswijzigingen 2024. Deze programmabegroting laat de rekening 2023, de primitieve begroting 2024 en de gewijzigde begroting 2024 als referentie zien voor de voorgestelde begroting reeks 2025-2028.

In deze programmabegroting wordt vanaf 2025 een nieuwe structuur van programma's voorgesteld. De huidige programma's reflecteren meer de interne organisatiestructuur van de VrAA. De nieuwe programma's zijn gerelateerd aan het beleidsplan en hebben een meer externe duiding. Op deze wijze verwachten wij dat we zowel inhoudelijk als financieel vanuit het beleidsplan beter kunnen aansluiten op de onderwerpen wat we willen bereiken, wat we daarvoor doen en wat het gaat kosten. Tegelijkertijd wordt het beleidsplan 2025-2028 opgesteld. De verwachting is dat deze programmastructuur robuust is en ook passend is voor het nieuwe beleidsplan.

De volgende wijzigingen vinden vanaf 2025 plaats in programma's:

Tot en met boekjaar 2024	Vanaf boekjaar 2025
<p>PROGRAMMA'S</p> <ol style="list-style-type: none">1. Risicobeheersing2. Incidentbestrijding3. Crisisbeheersing4. GHOR	<p>PROGRAMMA'S</p> <ol style="list-style-type: none">1. Veilige leefomgeving2. Verbrede en veilige inzet3. Paraatheid en slagkracht4. Crisisbeheersing5. Vakmanschap en leiderschap6. Informatiegestuurde veiligheid7. GHOR
<p>Organisatieontwikkeling</p> <ul style="list-style-type: none">- Bedrijfsvoering- Directie en communicatie (inclusief I&I)- Projecten- FLO <p>Algemene dekkingsmiddelen</p>	<p>Overhead</p> <p>Algemene dekkingsmiddelen</p>

De verantwoording over het jaar 2024 zal nog op de door het bestuur vastgestelde programma structuur 2024 plaatsvinden. De cyclus 2025 start met deze ontwerp programmabegroting in de nieuwe structuur.

De bedragen zoals opgenomen in deze ontwerp programmabegroting 2025-2028 zijn op prijspeil 2024. Een indexering naar 2025 moet nog toegepast worden. Onze cyclus van planning en control is nog "under construction" en voor de volgende cyclus brengt de VrAA de gemeentelijke bijdragen graag verder in een betere omgeving van control voor gemeenten. De indexering van de VrAA wordt nu gedurende het boekjaar vastgesteld. Dat is zowel problematisch voor de VrAA als gemeenten. Beiden weten niet precies waar ze aan toe zijn, terwijl het jaar al begonnen is en begrotingen al vastgesteld zijn. De VrAA gaat al voor het jaar 2025 graag met gemeenten in gesprek over het sneller besluiten over de indexering van, in dit geval, het jaar 2025.

In deze begroting is de verwerking opgenomen van de eerder geformuleerde taakstelling van 1 % looncompensatie. Ten aanzien van de oplossing daarvan heeft een intern proces plaatsgevonden, waarbij de verwerking in de verschillende onderdelen van onze begroting heeft plaatsgevonden.

Dit betekent dat baten en lasten sluiten en het resultaat ieder jaar gelijk is aan nul. Daarbij zijn twee opmerkingen te maken:

- De huidige CAO loopt tot mei 2024. De werkelijke kosten die voortkomen uit de CAO afspraken kunnen afwijken van onze huidige gekozen uitgangspunten voor indexering
- Het meerjaren investeringsplan dat is bijgevoegd in deze begroting, en de kapitaallasten die daaruit voortkomen, is vastgesteld op basis van historische kostprijzen. Op dit moment vindt een actualisatie van de investeringen plaats. Dit zal naar alle waarschijnlijkheid leiden tot een wijziging in het investeringsprogramma. Deze wijzigingen worden in een later stadium, bij de wijzigingen op de begroting 2025 (volgend jaar) verwerkt.

2. Programma Veilige Leefomgeving

De samenleving verandert en de risico's op het gebied van fysieke veiligheid veranderen mee. Dat heeft invloed op onze veiligheid. Met het programma Veilige leefomgeving werkt de VrAA aan een fysieke leefomgeving waarin veilig gewoond, gewerkt en gerecreëerd kan (blijven) worden. En dat in samenwerking met gemeenten, instellingen, bedrijven en burgers.

2.1 Wat willen we bereiken?

Met een Veilige leefomgeving willen wij bereiken:

- Fysieke veiligheid wordt een vanzelfsprekende (gezamenlijke) verantwoordelijkheid van burgers, bedrijven en overheid. Adviezen komen integraal tot stand in een netwerk van partijen die een rol vervullen in de beheersing van risico's in het fysieke domein. Ons doel is dat we kennis en expertise inbrengen in het netwerk en de samenhang in de gehele veiligheidsketen borgen.
- Wij zijn door onze kennis van de veiligheid van de fysieke leefomgeving een onmisbare partner in het netwerk. Partners vragen een bijdrage van ons omdat het inzicht dat wij geven nodig is voor het maken van een afweging en het nemen van een verantwoord besluit. Niet alleen omdat de wet of een procedure dat voorschrijft.
- VrAA heeft de ambitie om actueel inzicht te hebben in de grootste risico's op het gebied van fysieke veiligheid in de regio. Voorwaarde om dat te bereiken is om de digitale systemen die daarin ondersteunen voor handen te hebben.
- VrAA zet haar expertise in daar waar de meeste veiligheidswinst te behalen is. We werken risicogericht en maken keuzes in de inzet die we plegen en de producten en diensten die we leveren.
- We streven ernaar dat de bewoners, bezoekers en bedrijven in onze regio zelf- en samenredzaam zijn; zij kennen de fysieke veiligheidsrisico's, weten wat te doen om de kans op een incident te verkleinen en hoe te handelen als er toch iets misgaat.

2.2 Wat gaan we daarvoor doen?

(Wettelijke) reguliere taken:

- Advies & toezicht
 - Adviseren over milieubelastende activiteiten.
 - Houden van toezicht bij industriële bedrijven die vallen onder het Seveso (voorheen BRZO, Besluit risico's zware ongevallen).
 - Bijdragen aan het opstellen van rampbestrijdingsplannen voor bedrijven die vallen onder Seveso.
 - Aanwijzen van en toezicht houden op bedrijfsbrandweren.
 - Verkleinen van risico's van op branden, rampen en crises als bedoeld in artikel 10, onder a en b, van de Wet veiligheidsregio's, rekening gehouden met het belang van:
 - a. het voorkomen, beperken en bestrijden daarvan,
 - b. de mogelijkheden voor personen zich in veiligheid te brengen, en
 - c. de geneeskundige hulpverlening aan personen daarbij.

Wij doen dit door themagericht te adviseren over onderwerpen zoals ondergrondse bouwwerken, complexe bouwwerken en energietransitie.

- Adviseren planbeoordeling brandveiligheid
- Meewerken aan omgevingsvisie/ omgevingsplan/ omgevingsprogramma en omgevingstafel.

- (Brand)Veilig leven
 - In samenwerking met gemeenten, woningbouwcorporaties en andere netwerkpartners - het brandveiligheidsbewustzijn, zelf- en samenredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid t.a.v. (brand)veiligheid van inwoners in de regio verhogen.

Beleidsontwikkeling Buiten Gewoon Veilig

- Toekomstbestendige invulling adviestaken
 - We ontwikkelen onze adviserende rol naar een integrale, proactieve dienstverlening waarbij samenwerken met de gemeenten en diverse netwerkpartners voorop staat.
 - Wij ontwikkelen en vergaren kennis van de ongevalsscenario's die de fysieke veiligheid in onze regio kunnen bedreigen.
 - We adviseren risicogericht en oplossingsgericht, zodat we in omgevingsoverleggen een bijdrage leveren aan het principe uit de Omgevingswet 'ja, mits'.
 - We baseren onze advisering op drie pijlers:
 - > Veilige inrichting en veilig gebruik van de fysieke leefomgeving, infrastructuur en bouwwerken.
 - > Zelf- en samenredzaamheid van bewoners, bezoekers en bedrijven in onze regio.
 - > Effectief en veilig optreden van de brandweer.
- Rol VrAA:
 - Samen met het bevoegd gezag gaan we onderzoeken en definiëren voor welke complexe bouwwerken deskundigheid van de VrAA gewenst is; met het belang van veiligheid én het veilig repressief optreden als uitgangspunt.
 - We voeren op verzoek van het bevoegd gezag controles uit.
 - We continueren het integraal, risicogericht en programmatisch toezicht bij bedrijven die onder Seveso vallen en onderzoeken of we deze rol samen met de Omgevingsdienst kunnen invullen voor risicorelevante industriële bedrijven.
 - We houden toezicht op de door de VrAA aangewezen bedrijfsbrandweren en doen dat in een meerjaren inspectieprogramma.
- Stimuleren (brand)veiligheidsbewustzijn en veiliger gebruik van de fysieke leefomgeving bij burgers, ondernemers en instellingen:
 - Met (Brand)Veilig Leven zetten we met behulp van onze netwerkpartners in op het geven van voorlichting op scholen, aan bedrijven en aan burgers. We zijn zichtbaar op straat, gebruiken social media en organiseren informatiebijeenkomsten. Met als doel een (brand) veilige generatie.

2.3 Wat zijn onze prestaties?

Prestatie-indicatoren (wettelijke) reguliere taken

- Advies & toezicht

Prestatie-indicatoren	Rekening 2023	Begroting 2025
Realisatie aantal Seveso inspecties	98%	90%
Realisatie aantal geplande bedrijfsbrandweerinspecties	25%	75%
Tijdige afhandeling adviezen brandveiligheid	94%	90%

- (Brand) Veilig leven
 - Communiceren middels sociale media en via campagnes over (brand)veilig leven.
 - Ontwikkeling van uitvoeringsplannen voor en door de beroepskazernes met activiteiten waarvan de verwachting is dat ze de meeste (brand)veiligheidswinst in het betreffend verzorgingsgebied opleveren.
 - Met het convenant brandveiligheid in de zorg continueren we een meerjarige samenwerking tussen zorginstellingen, gemeente Amsterdam, Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied en onze Veiligheidsregio.

Prestatie-indicatoren beleidsontwikkeling

- We ontwikkelen onze kennis op het gebied van een veilige energietransitie en benutten deze voor een effectieve incidentbestrijding.
- We ontwikkelen onze kennis op het gebied van veiligheidsaspecten die gepaard gaan met klimaatverandering en nemen dit mee in onze advisering.
- We verbreden en investeren in ons (veiligheid)netwerk.
- We gaan en blijven in overleg met gemeenten over omgevingsplannen en het opnemen van regels die raken aan de veiligheidsregio.

2.4 Wat gaat het kosten?

bedragen x € 1.000

Programma Veilige leefomgeving	Rekening 2023	Gewijzigde begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten		4.038	4.038	4.038	4.038	4.038
Baten		758-	758-	758-	758-	758-
Toevoegingen aan reserves (lasten)		-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves (baten)		-	-	-	-	-
Saldo Veilige leefomgeving	2.081	3.280	3.280	3.280	3.280	3.280

In 2024 en verder stijgen de kosten binnen het programma Veilige leefomgeving en zijn van structurele aard. De omgevingswet heeft een impact op de benodigde inzet van medewerkers en de ICT-middelen. De dekking voor deze kostenstijging is meegenomen in het no-regretpakket en is conform eerdere aanvraag begroot. Het resterende deel betreft de generieke indexatie van salarislasten en overige kosten.

3. Programma Verbrede en veilige inzet

Om toekomstbestendige en veilige brandweezorg te kunnen blijven leveren is het van belang om doorlopend te anticiperen op de ontwikkelingen die we zien. Met het programma Verbrede en veilige inzet, gekoppeld aan het Regionaal Risicoprofiel bereiden we ons voor op de toekomst.

3.1 Wat willen we bereiken?

- Met het concept “onbegrensde brandweer” dat verbreding van taken en loopbaanmogelijkheden, verdergaande samenwerking met veiligheidspartners (waaronder GGD/GHOR/Ambulancedienst) en gebruik maken van innovatieve mogelijkheden omvat, kan Brandweer Amsterdam-Amstelland (BAA) zich toekomstgericht ontwikkelen.
- Veilig werken (fysiek en mentaal) is binnen BAA een intrinsieke motivatie die we stimuleren en monitoren. We voorkomen zo veel mogelijk arbeid gerelateerd verzuim en onveilige situaties door beheersing van risico's en borgen van arbeidsveiligheid. We leren van (bijna)ongevallen.
- We zijn actief om agressie en geweld tegen hulpverleners te verminderen en onze medewerkers hiertegen te beschermen.
- Een duurzame inzet van onze brandweervrijwilligers is gegarandeerd.

3.2 Wat gaan we daarvoor doen?

(Wettelijke) reguliere taken:

- Wij zorgen voor (meer) integrale afstemming en samenwerking tussen kazernes en (staf)afdelingen.
 - Wij werken hierbij toe naar een zogenaamde “Taakvolwassen organisatie” waarbij aan de hand van themagerichte dashboards ontwikkelingen gevolgd worden. Door middels van de monitoring en onderling vergelijk tussen resultaten zorgen wij voor focus en doorlopende verbetering.
- Op basis van de evaluatie van de werkorganisatie waarbij de voormalige sectoren Operationele dienst en Risicobeheersing & Preparatie zijn samengevoegd, en de afdeling Operationele Voorbereiding is ontstaan zal er gewerkt worden aan de aanbevelingen. Het doel is een steeds betere integrale samenwerking tussen de sectoren en afdelingen met kwaliteitsverbetering op alle taken als resultaat.
- We dragen actief bij aan de (landelijke) ontwikkeling op gebied van de adaptieve brandweezorg.

Beleidsontwikkeling Buiten Gewoon Veilig

- Onze medewerkers zijn duurzaam inzetbaar door een breed aanbod aan loopbaanmogelijkheden binnen onze organisatie en daarbuiten door samenwerkingsverbanden met onze (veiligheids)partners. Het in- door- en uitstroomproces is een eerste stap.
- Samen met onze veiligheidspartners maken we het concept “onbegrensde brandweer” concreet. We nemen moderne en innovatieve mogelijkheden mee.
- We borgen fysieke en mentale arbeidsveiligheid in de lijnorganisatie en de organisatieprocessen en passen het principe van voortdurend leren en verbeteren toe; waaronder het leren over de toename van de mentale belasting van ons vak. We stimuleren proactief (persoonlijk) leiderschap met ondersteuning van de preventiemedewerkers en veiligheidskundige.
- We dragen bij aan de landelijke Taskforce agressie en geweld tegen hulpverleners en nemen deel aan het programma Veilige Publieke Taak. We stimuleren onze medewerkers om voorvallen

van agressie en geweld te melden, we registreren elk voorval, verlenen nazorg en bieden onze medewerkers training in het voorkomen van en omgaan met agressie en geweld.

- We nemen deel aan de landelijke discussie over de taakdifferentiatie vrijwilligers en bereiden ons voor op uitvoering van de uitkomst.

3.3 Wat zijn onze prestaties?

Prestatie-indicatoren beleidsontwikkeling

- Het reguliere verzuimpercentage van VrAA/BAA is binnen 3 jaar van 10,7% naar 7% verlaagd.
- Ontwikkeling en uitvoering programma mentale weerbaarheid en suïcide preventie, inclusief mentale check-up (naast de fysieke test).
- Risico-inventarisaties en -actualisaties (RI&E's) van de brandweerorganisatie zijn geactualiseerd en blijvend actueel.

3.4 Wat gaat het kosten?

bedragen x € 1.000

Programma Verbrede en veilige inzet	Rekening 2023	Gewijzigde begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten		546	325	228	228	228
Baten		-	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves (lasten)		-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves (baten)		319-	97-	-	-	-
Saldo Verbrede en veilige inzet	460	228	228	228	228	228

Het programma Verbrede en veilige inzet kent een onregelmatig kostenpatroon, dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het deels projectmatig ingegeven karakter van het programma. Het projectmatige deel wordt gefinancierd uit de bestemmingsreserves. Een deel van de kosten vallen onder het programma Overhead, waar medewerkers deze activiteiten vorm geven naast hun reguliere takenpakket.

4. Programma Paraatheid en slagkracht

Met het programma Paraatheid en Slagkracht zorgen we voor de uitvoering van de wettelijke taken op gebied van incidentbestrijding en werken we aan de ontwikkeling naar dynamische brandweezorg; nodig om aansluiting te houden bij de ontwikkelingen op het gebied van bereikbaarheid, stadsverdichting en –uitbreiding in onze regio. Ook bereiden we ons in dit programma voor op de brandweerinzet van de toekomst en een verbrede en veilig inzet voor onze hulpverleners.

4.1 Wat willen we bereiken?

- Continueren van de ingezette koers om de dekking binnen onze regio (financieel neutraal) te verbeteren.
- Voortzetten van de flexibilisering van de brandweezorg.
- Aan de hand van vier factoren worden de prestaties in gemonitord aan de hand van de Herziene handreiking van de landelijke uniforme systematiek dekkingsplannen.

4.2 Wat gaan we daarvoor doen?

(Wettelijke) reguliere taken

Incidentbestrijding conform het dekkingsplan op gebied van:

- Incidentbestrijding basisbrandweezorg
- Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen
- Incidentbestrijding waterongevallen
- Incidentbestrijding zware hulpverlening
- Coördinatie en bijzonder optreden

Beleidsontwikkeling Buiten Gewoon Veilig

- We voeren de maatregelen ter verbetering van de kwaliteit van de brandweezorg uit het dekkingsplan uit.
- We voorzien de hotspots en aandachtsgebieden uit het dekkingsplan van preventieve maatregelen.
- We nemen deel aan de landelijke pilot om de systematiek van gebiedsgerichte opkomsttijden te toetsen in de praktijk.
- We werken met variabele voertuig- en dagbezetting, flexibele roostervormen en publiek, private samenwerkingsverbanden.
- We passen de evaluatiecyclus uit de handreiking uniforme systematiek voor dekkingsplannen toe om de impact van de genomen maatregelen uit het dekkingsplan te monitoren en bij te sturen.

4.3 Wat zijn onze prestaties?

Prestatie-indicatoren (wettelijke) reguliere taken

Het dekkingsplan 2022-2025 toont de prestaties in vier factoren en onderwerpen. Dit op basis van Gebiedsgerichte Opkomsttijden, aan de hand van de Herziene handreiking van de Landelijk Uniforme Systematiek voor Dekkingsplannen.

De beoordeling wordt gebruikt om van te leren, cyclisch te verbeteren en verantwoording af te leggen. Op basis hiervan kan de brandweer maatregelen voorstellen om de dekking bij te stellen, of afwijkingen verklaren.

De rapportage zal voor 2024 en verder vooralsnog als volgt plaatsvinden:

1. Dekking in snelheid

Opkomsttijd (waren we op tijd) bij categorie 1-objecten:

Norm: Er komt een grafiek met drie kolommen: kolom tot 7min (goed), kolom 7-10min (voldoende) en kolom 10+ minuten (onvoldoende). Hierin komen de aantallen, en de mediaan opkomsttijd.

2. Beschikbaarheid eenheden:

- a. Autospuiten
- b. Redvoertuigen
- c. Hulpverleningsvoertuigen
- d. Waterongevallenvoertuigen
- e. IBGS-voertuig (Snel Inzetbare Eenheid (SIE))

Norm : 95%

Dit is de tijd dat een eenheid (voertuig + ploeg) niet buiten dienst gemeld was, dus in dienst en paraat was.

3. Werkdruk

Totaal aantal alarmeringen:

- a. Autospuiten
- b. Redvoertuigen
- c. Hulpverleningsvoertuigen
- d. Waterongevallenvoertuigen
- e. IBGS-voertuig (Snel Inzetbare Eenheid (SIE))

Norm jaarplan: n.v.t.

4. Verwerkingstijd meldkamer

Norm : 90 seconden (dit is de prestatieafspraken met de meldkamer, in het Concept Dekkingsplan 2025-2028 staat 71 seconden)

5. Aanvalsplannen zijn actueel

Norm : 95%

6. Repressieve Object Informatie is actueel

Norm : 75%

Capaciteit:

Dit (snelheid 3 TS-en) is nu (nog) niet te rapporteren. Enerzijds vanwege een gebrek aan voldoende data (2023: 25 branden met opschaling Groot (wat 3 TS-en vraagt) in een heel jaar). Anderzijds vanwege het nog niet beschikbaar zijn van een geschikte rekentool voor tussentijdse berekeningen.

Prestatie-indicatoren beleidsontwikkeling

- Op basis van ons dynamische dekkingsplan monitoren we continu de impact van ontwikkelingen op de dekking; ontwikkelingen in de samenleving, het gebied van onze veiligheidsregio of de organisatie.
- We sturen bij daar waar nodig; binnen het mandaat van de regionaal commandant of met instemming van het Veiligheidsbestuur.

- We voorzien aandachtsobjecten en aandachtsgebieden uit het dekkingsplan van preventieve maatregelen.

4.4 Wat gaat het kosten?

bedragen x € 1.000

Programma Paraatheid en slagkracht	Rekening 2023	Gewijzigde begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten		71.015	70.198	69.986	69.265	69.265
Baten		832-	782-	661-	661-	661-
						-
Toevoegingen aan reserves (lasten)		348	630	842	1.338	1.338
Onttrekkingen aan reserves (baten)		-	-	-	-	-
Saldo Paraatheid en slagkracht	69.820	70.531	70.046	70.167	69.942	69.942

Binnen programma Paraatheid en slagkracht stijgt het saldo van baten en lasten tussen de rekening 2023 en de gewijzigde begroting 2024. No-regretpakket en indexatie zijn ook hier grote factoren in deze beleidsarme begroting. Voor de inzet van vrijwilligers en de dekking van overwerk/inhuur is vanuit het no-regretpakket €450k opgenomen in de lasten. De totale salarislasten dalen van 2026 naar 2027 met circa €850k. Dit komt door ongeveer €500k lagere FLO kosten, €200k lagere kosten voor instroom blikkies en €150k verlaging op overwerk en sterkte van de formatie (overeenkomend met de afspraken uit het no-regretpakket).

5. Programma Crisisbeheersing

Met het programma Crisisbeheersing werken we de komende jaren aan de doorontwikkeling van een flexibele en robuuste crisisorganisatie van onze regio.

5.1 Wat willen we bereiken?

- We bereiden ons voor op 'klassieke rampen' en op ongekende crises. Op basis van aard en impact van het risico bezien we welke taak en rol er liggen voor de veiligheidsregio bij de voorbereiding op crises van de toekomst.
- Onze crisisorganisatie is flexibel en vormt zich naar de opgave. Ons crisisplan biedt daarvoor de basis. Door primair te investeren in de processen Leiding & Coördinatie, Informatiemanagement en Crisiscommunicatie zetten we een robuuste infrastructuur neer die bij elk type crisis professioneel kan functioneren.
- We volgen de ontwikkelingen in de samenleving en identificeren risico's vroegtijdig. Op basis van risico's werken we aan planvorming, samenwerkingscoalities en mogelijke maatregelen.
- We kennen het vakgebied en relevante ontwikkelingen. In ons netwerk fungeren we als expert op het gebied van crisisbeheersing.
- Ons opleidings-, trainings- en oefenprogramma past bij de behoefte van de crisisorganisatie en de functionarissen die daarin een rol hebben. We formuleren kwaliteitseisen en zorgen dat functionarissen regie kunnen nemen op hun eigen ontwikkeling op het gebied van crisisbeheersing.

5.2 Wat gaan we daarvoor doen?

(Wettelijke) reguliere taken:

De (wettelijke) reguliere taken zijn onder te verdelen in de vier processen:

- Risicobeheersing – Risicogerichte samenwerking. Het Regionaal risicoprofiel is daar leidend in.
- Voorbereiding – Preparatie op klassieke rampen en (ongekende) crises.
- Uitvoering - Een flexibele crisisorganisatie die zich vormt naar de opgave. Waarbij de inzet van de crisisorganisatie laagdrempelig en informatie gestuurd is.
- Verantwoorden, leren en bijstellen – Het verantwoorden, leren en bijstellen naar aanleiding van oefeningen en operationele inzetten.

Beleidsontwikkeling Buiten Gewoon Veilig

- Stevige basis: we leggen de basis voor een flexibele en robuuste crisisorganisatie. Vanuit onze regierol bij crisisbeheersing gaan we samen met onze partners planvorming moderniseren, investeren in de kwaliteit van onze crisisfunctionarissen en vernieuwende werkwijzen ontwikkelen.
- Platform voor samenwerking: we identificeren, organiseren en faciliteren samenwerkingsverbanden op het gebied van crisisbeheersing. We ontwikkelen een strategie voor netwerkmanagement en brengen het netwerk (publiek en privaat) rond Vraa in beeld. De komende jaren bouwen we met dit netwerk verder aan de voorbereiding op crises, door samen te werken op het gebied van planvorming, opleiden, trainen en oefenen en de respons op daadwerkelijke crises. We richten ons daarbij op de verbinding tussen de algemene keten (openbare veiligheid) en de functionele ketens (specifieke beleidsterreinen).
- Interregionale, nationale en internationale samenwerking in voorbereiding op crises: op basis van ons risicoprofiel gaan we per crisistype op zoek naar het relevante netwerk om in gezamenlijkheid de voorbereiding een impuls te geven. Daarbij beperken we ons niet tot de

grenzen van onze eigen Veiligheidsregio. We richten ons ook op kwaliteitsontwikkeling samen met omliggende regio's. Bijvoorbeeld door het organiseren van interregionale oefeningen, samenwerking bij het maken van plannen en gezamenlijke opbouw van expertise.

- Kwaliteit van de crisisorganisatie: voor onze crisisteams en crisisfunctionarissen komt een kwaliteitscyclus, waarin we leren van onze eerdere activiteiten en incidenten en ook eisen stellen aan de vakbekwaamheid van functionarissen. Door de toepassing van digitale leermethoden, kwalificatiedossiers en een uitdagend opleiding-, training- en oefenprogramma stellen we functionarissen in staat om zich te ontwikkelen. We gaan de functionarissen binnen de processen Leiding & Coördinatie, Informatiemanagement en Crisiscommunicatie actiever ondersteunen in hun professionele ontwikkeling.
- Laagdrempelige inzet crisisorganisatie: op basis van ons informatiebeeld (bijvoorbeeld dreigend extreem weer of dreigende maatschappelijke ontwrichting), gaan we de crisisorganisatie opstarten nog voordat echt sprake is van een crisis. Zo starten we vroegtijdig de samenwerking tussen partijen, informatie-uitwisseling en communicatie met onze inwoners. Met onze expertise op het gebied van crisisbeheersing bieden we onze netwerkpartners ondersteuning. Dat betekent niet een automatische opschaling in GRIP (Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdingsprocedure).
- Regie en beheer op bevolkingszorg en crisiscommunicatie: regie en beheer voor bevolkingszorg wordt volledig belegd bij de VrAA; regie en beheer voor crisiscommunicatie wordt een gedeelde regie en beheer tussen de VrAA en de gemeente Amsterdam

5.3 Wat zijn onze prestaties?

Prestatie-indicatoren (wettelijke) reguliere taken

- Risicobeheersing – VrAA heeft zicht op de generieke en specifieke risico's voor de Veiligheidsregio en onderneemt actie om prioritaire risico's te reduceren.
- Voorbereiding – VrAA is door middel van een parate crisisorganisatie op functieniveau, teamniveau en organisatieniveau voorbereid op generieke en regio specifieke effecten van incidenten en crises.
- Uitvoering – VrAA pakt een incident of crisis doelmatig en in aansluiting op de omgeving aan.
- Verantwoorden, leren en bijstellen – VrAA verantwoordt zich over de multidisciplinaire taakuitvoering, leert van oefeningen en operationele inzetten en stelt indien nodig de voorbereiding en de aanpak bij.

Prestatie-indicatoren beleidsontwikkeling

- Implementeren netwerkstrategie – Het netwerk van relevante partners is in beeld. De relaties met de partners zijn versterkt om zo gezamenlijk te komen tot een effectieve voorbereiding op crisis. In 2024 is er een gerichte aanpak van de thema's 'gezondheid' en 'continuïteit en weerbaarheid'.
- Kwaliteit van de crisisorganisatie – er is een kwaliteitscyclus opgezet voor de multidisciplinaire crisisorganisatie.

5.4 Wat gaat het kosten?

bedragen x € 1.000

Programma Crisisbeheersing	Rekening 2023	Gewijzigde begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten		3.330	3.701	3.638	3.638	3.638
Baten		-	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves (lasten)		-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves (baten)		-	-	-	-	-
Saldo Crisisbeheersing	1.818	3.330	3.701	3.638	3.638	3.638

Het programma Crisisbeheersing kent een relatief sterk stijgend verloop van het totaalbudget van lasten gedurende 2023 tot aan 2026. Beleid én uitvoering wordt geïntensiveerd op de gebieden:

- Versterking Risicobeheersing vanuit intensivering BDuR gelden
- Overname van taken van Bevolkingszorg van gemeenten in de regio Amsterdam Amstelland (exclusief piket).

Vanaf 2024 nemen de overige kosten af en de salarissen toe. Dit komt door vervanging van ingeleend personeel door personeel in loondienst.

6. Programma Vakmanschap en Leiderschap

Vakbekwaam worden en blijven door opleidingen te volgen en te oefenen is de basis voor de brandweer om 24/7 hulp te verlenen wanneer dat nodig is, zowel voor onze beroeps als vrijwillige medewerkers. We zien dat de ontwikkeling van ons (persoonlijk) leiderschap van groot belang is voor een veilige inzet en inclusieve werkomgeving.

6.1 Wat willen we bereiken?

- Ontwikkeling (en uitvoering) van een visie op vakbekwaamheid; op basis van eigen verantwoordelijkheid en inzicht in eigen vakbekwaamheid.
 - Aanbod van opleidingen en oefeningen op maat en rekening houdend met de actualiteit.
- Leidinggevendens geven adequaat leiding tijdens het repressief optreden.
- Leidinggevendens tonen voorbeeldgedrag, hebben oog voor hun medewerkers, spreken elkaar en de ploeg aan op gedrag en ontoelaatbaar gedrag wordt aangepakt.

6.2 Wat gaan we daarvoor doen?

(Wettelijke) reguliere taken:

- Er wordt gewerkt aan aantoonbare vakbekwaamheid en de implementatie van de branchestandaarden.
- De digitale onderwijssystemen zoals de elektronische leeromgeving (ELO) en AG5 worden op orde gemaakt en het beheer geborgd.
- Het aanbestedingstraject voor realistisch oefenen op externe locaties wordt afgerond.

Beleidsontwikkeling Buiten Gewoon Veilig

We werken aan de ontwikkeling van Vakbekwaamheid en leiderschap op de volgende onderdelen:

- Meerjarig leiderschapsprogramma voor bevelvoerders, officieren, clustermanagers, personeelsadviseurs, adviseurs vakbekwaamheid en managementteam; met de bevelvoerders als eerste groep wordt gewerkt aan de basis, verdieping, zelf aan de slag en leren van de praktijk.
- Ontwikkeling van een visie en strategie op vakbekwaamheid in de toekomst: hoe ziet het opleiden, trainen en oefenen van de toekomst eruit en wat is ervoor nodig om dat te kunnen realiseren?
- Versterking van onze vakbekwaamheid door in te zetten op leven lang (individueel) leren (zie kader), evalueren en leren en aantoonbare vakbekwaamheid (in een portfolio).
- Met de nieuwe visie als basis bepalen hoe de toekomst van het opleidingscentrum BOCAS eruit gaat zien (in hoeverre beïnvloeden technologische ontwikkelingen in opleiden, trainen en oefenen, zoals virtuele technieken, het huidige realistisch oefenen en wat betekent dat voor de toekomst van het BOCAS?).
- Samenwerking op het gebied van vakbekwaamheid met de omliggende veiligheidsregio's; zowel wat betreft de brandweerschool in Noord West 4 verband als mogelijke andere samenwerkingsvormen. Verdere ontwikkeling van informatisering en digitalisering: op termijn dient elke medewerker een overzichtelijk en betrouwbaar portfolio te hebben, zodat de organisatie als geheel meer informatie gestuurd kan werken en medewerkers meer in control zijn op hun eigen vakbekwaamheid.

6.3 Wat zijn onze prestaties?

Prestatie-indicatoren (wettelijke) reguliere taken

- De visie op vakbekwaamheid is vastgesteld.
- Er ligt een plan van aanpak m.b.t. de implementatie van de branchestandaarden.
- De digitale onderwijssystemen zijn actueel, gebruiksvriendelijk ingericht en ontsloten voor de repressieve collega's.
- De aanbesteding realistisch oefenen op externe locaties is afgerond, de voorbereidingen van de sessies worden getroffen en de planning gemaakt.

Prestatie-indicatoren beleidsontwikkeling

- De business case BOCAS 3.0 is opgesteld en financieel geborgd, keuzes over het totaal ontwerp zijn gemaakt en de aanvraag voor de bestemmingsplanwijziging is gedaan.
- Het leiderschapsprogramma met diverse onderdelen, waaronder inclusief gedrag, gezondheidsmanagement voor management (MT VrAA en 2^e managementlaag) en officieren.

6.4 Wat gaat het kosten?

bedragen x € 1.000

Programma Vakmanschap en leiderschap	Rekening 2023	Gewijzigde begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten		12.714	12.964	13.164	12.964	12.964
Baten		1.780-	1.780-	1.716-	1.716-	1.716-
Toevoegingen aan reserves (lasten)		-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves (baten)		184-	184-	183-	-	-
Saldo Vakmanschap en leiderschap	7.612	10.750	11.000	11.265	11.248	11.248

Het saldo baten en lasten tussen 2023 en 2025 laat een groot verschil zien. In 2023 was de onttrekking €500k uit de bestemmingsreserve opleiden en ontwikkelen en deze is vanaf 2024 verlaagd. Daarnaast wordt vanaf 2024 het aantal opleidingsplaatsen vergroot en wordt er één extra groep (blikkie) opgeleid. In de begroting is vanaf 2024 €600k als lasten opgenomen, conform de dekking vanuit het no-regretpakket. Vanaf 2027 wordt de bijdrage verlaagd en daarmee ook de intensivering naar €400k. Verder is er uit het no-regretpakket extra middelen toegekend voor warme en operationele trainingen. Het restant wordt verklaard door indexatie en het centraliseren van opleidingskosten.

7. Programma Informatiegestuurde Veiligheid

Met het programma Informatiegestuurde veiligheid werken we de komende jaren aan de informatievoorziening gericht op het primaire proces (risicobeheersing, incidentbestrijding en crisisbeheersing). Er vindt intensivering van beleid plaats op gebied van informatievoorziening via de extra BDuR gelden.

7.1 Wat willen we bereiken?

- De informatiepositie van onze veiligheidsregio en onze partners (waaronder GGD/GHOR) is compleet en continue actueel. Door samenwerking, kennisdeling en aansluiting op de digitale samenleving wordt het informatiebeeld op basis waarvan besluiten genomen worden steeds relevanter.
- Het Veiligheidsinformatieknooppunt (VIK) voor onze regio is gerealiseerd en is operationeel in alle fasen van de veiligheidsketen (inclusief inzicht in risico's én het beperken van deze risico's). Groeipad is de uitwisseling van informatie met steeds meer partners binnen én buiten onze regio, met niet in de laatste plaats de samenwerking in Noord West 4 verband.
- We dragen bij aan informatiegestuurde repressie tijdens de warme fase van een incident op de meldkamer.
- De kwaliteit van onze informatievoorziening is geborgd. We hebben voldoende maatregelen genomen om de informatieveiligheid, -kwaliteit en –privacy binnen onze veiligheidsregio te garanderen.

7.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Beleidsontwikkeling Buiten Gewoon Veilig

- Voor het door ontwikkelen van de informatiepositie richten we het proces in, waarmee op gerichte wijze data verzameld, geregistreerd en geanalyseerd wordt.
- Op basis van inzichten bij andere regio's, onze eigen inzichten en de ervaringen door de COVID-19 crisis richten we het VIK voor onze regio verder in.
- De multidisciplinaire samenwerking binnen de meldkamer gaan we verder ontwikkelen. Het stimuleren en door ontwikkelen van de rol van de calamiteitencoördinator - die leiding geeft aan het meldkamerproces - is daar onderdeel van.
- We richten een kwaliteitssysteem in om de veiligheid, kwaliteit en privacy van informatie continue te waarborgen.

7.3 Wat zijn onze prestaties?

Prestatie-indicatoren beleidsontwikkeling

- Informatiegestuurde veiligheid (IGV) en (Veiligheidsinformatieknooppunt (VIK) – Er is voor IGV een informatiebehoefte document opgesteld. Het VIK is conform dit document verder gevuld.
- Informatiegestuurd werken – Informatieproducten zijn doorontwikkeld en er is een beleid informatievoorziening opgesteld.

7.4 Wat gaat het kosten?

bedragen x € 1.000

Programma Informatiegestuurde veiligheid	Rekening 2023	Gewijzigde begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten		5.220	4.748	4.673	4.673	4.673
Baten		-	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves (lasten)			-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves (baten)		1.503-	475-	-	-	-
Saldo Informatiegestuurde veiligheid	3.777	3.716	4.273	4.673	4.673	4.673

De begroting rondom informatiegestuurde veiligheid laat een opbouw van kosten zien en dat gaat samen met extra taken. De Veiligheidsregio heeft een coördinerende taak op de meldkamer bij calamiteiten en deze was tot 2024 belegd bij de Politie. In 2024 is deze taak (CaCo) breder opgepakt en belegd bij de meldkamer van de Veiligheidsregio. In het no-regretpakket is dekking voor deze taken meegenomen in een opbouwende lijn. Omdat de kosten sneller stijgen dan de dekking, wordt de bestemmingsreserve daarvoor deels aangewend.

8. Programma GHOR

Met het programma GHOR bevorderen we de continuïteit van zorg bij een (dreigende) crisis en bij grootschalige evenementen. We zorgen voor de verbinding tussen de algemene keten (het openbaar bestuur) en de functionele keten (de Zorg), we zorgen voor de crisisorganisatie en informatie uitwisseling.

8.1 Wat gaan we daarvoor doen?

(Wettelijke) reguliere taken:

De (wettelijke) reguliere taken zijn onder te verdelen in de vier processen

- Risicobeheersing: Advisering van geneeskundige hulpverlening.
- Voorbereiding: Ketenregie witte kolom, advisering evenementen, vakbekwaamheid.
- Uitvoering: Inrichten piketorganisatie, OTO-activiteiten t.b.v. piketorganisatie, Informatiemanagement.
- Verantwoorden, leren en bijstellen.

Beleidsontwikkeling

- Nader invullen informatiemanagement (in GHOR6 en ROAZ-verband).
- Opstellen van een zorgrisicoprofiel (t.b.v. zorgcontinuïteit)
- Doorontwikkeling van de crisisorganisatie van de GGD.

8.2 Wat zijn onze prestaties?

Prestatie-indicatoren (wettelijke) reguliere taken (financieel en inhoudelijk)

- Risicobeheersing: GHOR signaleert, adviseert en activeert stakeholders om de kans of het effect van de risico's te reduceren.
- Voorbereiding: De GHOR beschikt over een parate crisisorganisatie op functie-, team- en organisatieniveau. De GHOR adviseert rond evenementen t.b.v. vergunningverlener.
- Uitvoering: De GHOR beschikt over een voldoende opgeleide en getrainde piketorganisatie en beschikt over tijdige, actuele en relevante informatie gedurende een incident en (dreigende) crisis en deelt de benodigde informatie met betrokken partners.
- Verantwoorden, leren en bijstellen: GHOR kent een kwaliteitssysteem met kwaliteitscyclus. De GHOR leert van oefeningen en operationele inzetten (evenementen, incidenten en crises) en stelt indien nodig de voorbereiding en de aanpak bij.

Prestatie-indicatoren beleidsontwikkeling (financieel en inhoudelijk)

- Er is gestart met een zorgrisicoprofiel (gebaseerd op het regionale risicoprofiel met verdieping richting de geneeskundige keten), waarmee inzicht kan worden verkregen in de knelpunten van de zorgcontinuïteit.

8.3 Wat gaat het kosten?

bedragen x € 1.000

Programma GHOR	Rekening 2023	Gewijzigde begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten		3.100	3.100	3.100	3.100	3.100
Baten		-	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves (lasten)		-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves (baten)		-	-	-	-	-
Saldo GHOR	2.980	3.100	3.100	3.100	3.100	3.100

Het programma GHOR laat financieel een stabiele lijn zien. De stijging van de begroting 2024 naar de gewijzigde begroting 2024 betreft alleen de indexering 2024.

9. Overhead

In dit laatste hoofdstuk over de ontwikkeling van onze organisatie komen de doelstellingen op het gebied van Diverse & inclusieve organisatie en Excellente bedrijfsvoering uit het beleidsprogramma Buiten Gewoon Veilig samen. We dragen met de uitvoering van deze twee programma's bij aan een optimale ondersteuning van onze primaire processen, onze medewerkers (beroeps en vrijwilligers) en managers.

9.1 Wat willen we bereiken?

Diverse en inclusieve organisatie:

- BAA is een organisatie waar verschillen gezien en gewaardeerd worden en pesten en discriminatie onacceptabel blijven.
- De samenstelling van de medewerkers van de veiligheidsregio is meer divers op alle niveaus en sluit daarbij beter aan bij de diversiteit van onze regio.
- Van elke opleidingsgroep (blikkie) van de Operationele Dienst van BAA is de streefwaarde 1/3 vrouw en 1/3 met een niet-westerse (culturele) achtergrond. Met daarbij de beperking dat we pas op termijn nieuwe brandweerprofessionals binnen de Operationele Dienst van BAA nodig hebben.
- We realiseren een toename van het aantal medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt op functies waar dat kan binnen de VrAA (banenafpraak participatiewet)

Excellente bedrijfsvoering:

Om onze primaire processen, medewerkers en managers optimaal te ondersteunen, willen we met Excellente bedrijfsvoering de komende jaren bereiken:

- Samenwerken; we werken samen aan het verbeteren van onze organisatie. We zijn nieuwsgierig naar elkaar en wat we doen en hebben een open houding. We zijn flexibel in gedrag en kunnen omgaan met een verscheidenheid aan collega's of met zaken die niet gaan zoals gedacht.
- Lerende organisatie; we zijn een organisatie die het lerend vermogen van individu en organisatie stimuleert. Zelf nemen we verantwoordelijkheid voor onze prestaties en voor onze professionele ontwikkeling. We leren van fouten en maken gebruik van elkaars kennis, kunde en ideeën.
- Informatiegericht werken; onze werkprocessen en -systemen zijn up to date, veilig en betrouwbaar en voldoen aan wet- en regelgeving. Met een flexibele informatievoorziening is de informatiepositie van de VrAA versterkt en we werken op basis van een actuele beleidsmatige basis. We hebben een professionele houding bij het (ver)werken en verrijken van de informatie en data.
- Resultaatgericht werken en sturen; van strategie naar doelen; met een 'van strategie naar doelen' dashboard kan het management van de VrAA efficiënt, tijdig en effectief sturen op de (meerjaren) koers en resultaten van de organisatie. Ook de externe verantwoording doen we kort, duidelijk en volledig.

9.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Beleidsontwikkeling Buiten Gewoon Veilig

Diverse en inclusieve organisatie:

- We leren over inclusie en diversiteit; over onbewuste vooroordelen, de rol van leidinggevenden, voorbeeldgedrag en persoonlijk leiderschap van iedereen. We halen kennis en advies op bij andere organisaties; organisaties om ons heen (gemeente Amsterdam, Nederlandse Spoorwegen) én van verder weg (brandweer Brussel).

- We spreken elkaar aan op gedrag en ontoelaatbaar gedrag pakken we aan. Dat doen we met behulp van de nieuwe visie op gedrag die uit een nieuwe gedragscode, ambtseed, kernwaarden en regeling Integriteit en Geheimhouding bestaat.
- Via arbeidsmarktcommunicatie zetten we in op diverse doelgroepen. Ook andere diversiteitsaspecten krijgen aandacht in werving en selectie, zoals competenties, vaardigheden en kwaliteiten. Net als aandacht voor de brede hulpverleningsrol van de brandweer.
- We doen een inclusiviteitscheck op processen en beleid; met name op de meest relevante als werving & selectie en het gehele proces van in- door- en uitstroom. Obstakels die diversiteit en kwalitatieve doorstroming belemmeren halen we weg. We hebben ook aandacht voor de doorstroom naar leidinggevende functies, zowel in de kazernes als op kantoor.

Excellente bedrijfsvoering:

- We werken aan een stevige, flexibele informatievoorziening om op basis daarvan informatiegericht werken breed in de organisatie toe te passen en het gewenste niveau van informatievoorziening stapsgewijs te bereiken.
- Er is extra aandacht om te handelen volgens wet- en regelgeving. Dit wordt gedaan door:
 - de aanwending van budgetten op opleidingen en de voorkeur te geven aan dit onderwerp;
 - actief te blijven communiceren over de geldende regels om alle betrokkenen op het belang van rechtmatigheid te wijzen.
 - uitbreiding in de bezetting, zoals bij contractmanagement
- We zetten een dashboardsysteem op met daarin doelstellingen, indicatoren, onderlinge verbanden en prestaties, waarmee de resultaten van de organisatie moeiteloos zichtbaar en meetbaar zijn. Onderdeel is een instrument voor het vertalen van strategisch doelen naar prioritering in de (jaarlijkse) uitvoering van activiteiten.
- In 2030 is BAA emissiearm. Dat betekent dat in 2030 onze voertuigen tot het maximaal haalbare zijn gereduceerd ten aanzien van CO₂, fijn- en stikstof uitstoot. Onze gebouwen waar mogelijk energieneutraal en aardgasvrij zijn en onze bedrijfsvoering waar mogelijk circulair, klimaatneutraal en maatschappelijk verantwoord is.

9.3 Wat zijn onze prestaties?

Prestatie-indicatoren beleidsontwikkeling

Diverse en inclusieve organisatie:

- Van elke opleidingsgroep (blikkie) van de Operationele Dienst is 1/3 vrouw en 1/3 heeft een niet-westerse (culturele) achtergrond.
- Alle medewerkers die een rol hebben in de werving en selectie en (training/opleiding) van nieuwe medewerkers hebben de training gericht op diversiteit en inclusie gevolgd.

Excellente bedrijfsvoering:

- Informatiebeveiliging en Privacy:
 - Er is structurele invulling van een Privacy Officer.
 - VrAA voldoet aan de landelijke afspraken over de Baseline Informatiebeveiliging Overheidsrichtlijn.
- Digitalisering ondersteunende processen:
 - Terugkerende processen bij Bedrijfsvoering zijn tegen het licht gehouden en vastgelegd in een digitaal systeem.
- Duurzaamheid:
 - Er is een CO₂-prestatieladder certificaat
 - De Visie Duurzaamheid vanuit de Landelijk Vakraad Duurzaamheid is uitgewerkt.

9.4 Wat gaat het kosten?

bedragen x €1.000

Overhead	Rekening 2023	Gewijzigde begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten		23.794	23.843	24.901	24.718	24.718
Baten		355-	355-	355-	355-	355-
Toevoegingen aan reserves (lasten)		434	234			-
Onttrekkingen aan reserves (baten)		125-	125-	125-	125-	125-
Saldo Overhead	19.407	23.747	23.597	24.421	24.238	24.238

Het saldo baten en lasten stijgt tussen 2023 en 2024. Dit komt vooral door een definitie verandering. Vanaf 2024 is ook de leiding van directe programma's tot de overhead gerekend. Deze kosten zijn weer uit de programma's verdwenen van de overgang van 2023 naar 2024. Overigens is het cijfer van de gewijzigde begroting ter informatie bijgevoegd. Het jaar 2024 zal, conform primitieve begroting nog op de "oude" programma's verantwoord worden.

In het no-regretpakket zijn voor €2,0 miljoen onderwerpen opgenomen vanuit een ondersteunend karakter. Voorbeelden van deze onderwerpen zijn verzuimpreventie, recruitment, systemen, beheer en huisvesting. Verder zijn vanaf 2024 de salarislasteren en materiële kosten geïndexeerd. Tot slot is er in de begroting rekening gehouden met een uitgebreidere definitie van overhead. Vanaf 2024 wordt ook de leiding bij directe sectoren als Brandweezorg, Crisisbeheersing en Informatie en Innovatie tot de overhead gerekend.

10. Algemene Dekkingsmiddelen

10.1 Inleiding algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen van de Veiligheidsregio bestaan voornamelijk uit de gemeentelijke bijdragen en de Rijksbijdrage. Daarnaast zijn belastingen (lasten) binnen het programma geplaatst en overige baten. De overige baten (in de kolom realisatie 2023) betreffen rentebaten. De bedragen in de kolommen rekening 2023 is op prijspeil 2023, de kolommen vanaf de gewijzigde begroting 2024 zijn allemaal op prijspeil 2024.

bedragen x € 1.000

Algemene Dekkingsmiddelen	Rekening 2023	Gewijzigde begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	28	30	30	30	30	30
						-
<i>Rijksbijdragen</i>	12.611	13.447	14.121	14.542	14.542	14.542
<i>Bijdrage gemeenten</i>	95.236	104.015	103.885	105.011	104.586	104.586
<i>Bijdrage gemeenschappelijke regelingen</i>	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250
Baten	109.097	118.712	119.256	120.803	120.378	120.378
Toevoegingen aan reserves (lasten)	-	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-	-	-	-	-	-
Saldo Algemene Dekkingsmiddelen	109.070	118.682	119.226	120.773	120.348	120.348

10.2 Gemeentelijke bijdrage 2024-2028

Gemeentelijke bijdragen	Gewijzigd 2024	2025	2026	2027	2028
Aalsmeer	1.508.916	1.520.989	1.538.644	1.531.980	1.531.980
Amstelveen	6.367.951	6.415.916	6.486.056	6.459.582	6.459.582
Amsterdam	92.153.895	91.932.725	92.925.402	92.550.725	92.550.725
Diemen	1.591.686	1.603.636	1.621.112	1.614.516	1.614.516
Ouder-Amstel	763.458	769.883	779.279	775.732	775.732
Uithoorn	1.628.932	1.641.689	1.660.345	1.653.303	1.653.303
Totaal	104.014.838	103.884.838	105.010.838	104.585.838	104.585.838

10.3 Gemeentelijke bijdrage 2024-2028 gespecificeerd

Hieronder volgt een onderverdeling naar de Regionale bijdrage (inclusief de bijdrage voor de GHOR) enerzijds en de maatwerkbijdrage anderzijds:

Regionale bijdrage	Gewijzigd 2024	2025	2026	2027	2028
Aalsmeer	1.402.887	1.414.960	1.432.615	1.425.951	1.425.951
Amstelveen	5.573.567	5.621.532	5.691.672	5.665.198	5.665.198
Amsterdam	78.880.962	79.559.792	80.552.469	80.177.792	80.177.792
Diemen	1.388.641	1.400.591	1.418.067	1.411.471	1.411.471
Ouder-Amstel	746.601	753.026	762.422	758.875	758.875
Uithoorn	1.482.407	1.495.164	1.513.820	1.506.778	1.506.778
Totaal	89.475.065	90.245.065	91.371.065	90.946.065	90.946.065

Maatwerkbijdrage	Gewijzigd 2024	2025	2026	2027	2028
Aalsmeer	95.075	95.075	95.075	95.075	95.075
Amstelveen	763.384	763.384	763.384	763.384	763.384
Amsterdam	12.922.900	12.022.900	12.022.900	12.022.900	12.022.900
Diemen	192.638	192.638	192.638	192.638	192.638
Ouder-Amstel	12.132	12.132	12.132	12.132	12.132
Uithoorn	136.102	136.102	136.102	136.102	136.102
Totaal	14.122.231	13.222.231	13.222.231	13.222.231	13.222.231

GHOR	Gewijzigd 2024	2025	2026	2027	2028
Aalsmeer	10.954	10.954	10.954	10.954	10.954
Amstelveen	31.000	31.000	31.000	31.000	31.000
Amsterdam	350.033	350.033	350.033	350.033	350.033
Diemen	10.407	10.407	10.407	10.407	10.407
Ouder-Amstel	4.725	4.725	4.725	4.725	4.725
Uithoorn	10.423	10.423	10.423	10.423	10.423
Totaal	417.542	417.542	417.542	417.542	417.542

Alle bovenstaande bedragen zijn op prijspeil 2024. De ontwikkeling in de regionale bijdrage betreft de mutaties vanuit de toegezegde no-regret gelden. De enige mutatie in de maatwerk gelden betreft de incidentele post van de tegemoetkoming energiekosten van Amsterdam die vanaf 2025 geen onderdeel van de maatwerkbijdrage meer uitmaakt.

Met een specificatie voor de gewijzigde begroting 2024 voor de maatwerkbijdrage:

Maatwerk VraA 2024 gewijzigd per gemeente	Aalsmeer	Amstelveen	Amsterdam	Diemen	Ouder-Amstel	Uithoorn	Totaal
FLO			7.927.500				7.927.500
Eigenaarslasten kazernes	72.390	653.800	2.953.475	170.375		112.178	3.962.219
Blusboot			91.933				91.933
Preventie							-
Jeugdbrandweer		19.993					19.993
GMK			336.126				336.126
Bevolkingszorg	22.685	89.591	713.866	22.263	12.132	23.924	884.461
Tegemoetkoming energiekosten (incid.)			900.000				900.000
Saldo Algemene Dekkingsmiddelen	95.075	763.384	12.922.900	192.638	12.132	136.102	14.122.231

10.4 Rijksbijdragen (BDuR)

De volgende ontwikkeling van de Rijksbijdrage wordt verwacht.

Rijksbijdragen (BdUR)	2023	Toename	2024	Index 2024	2024
Prijspeil	2023	2023	2023	(schatting 4%)	2024
Basisbedrag	10.524.541	-	10.524.541	420.982	10.945.523
Extra middelen Crisisbeheersing	1.368.178	223.943	1.592.121	63.685	1.655.806
Extra middelen Informatievoorziening	543.185	95.215	638.400	25.536	663.936
Bijzondere bijdrage (CBRN)	175.000	-	175.000	7.000	182.000
Totaal	12.610.904	319.158	12.930.062	517.203	13.447.265

De BDuR bijdrage voor 2024 (op prijspeil 2023) van € 12,93 miljoen is met de junibrief 2023 van het ministerie ontvangen. Voor 2024 wordt de indexering BDuR pas met de junibrief 2024 door het ministerie bekendgemaakt. Wij zijn in deze begroting uitgegaan van een (voorzichtige) indexering van 4%.

Het Rijk stelt extra middelen ter beschikking voor versterking Crisisbeheersing en Informatievoorziening.

	2023	2024	2025	2026 (struct)
Extra middelen totaal	46	46 + (11)	46 + (27)	46 + (37)
Doelstelling 1) BDUR tbv Crisisbeheersing	23	23 + (5,5)	23 + (13,5)	23 + (18,5)
Doelstelling 2a) BDUR tbv Informatievoorziening per veiligheidsregio	12,88	12,88 + (3,08)	12,88 + (7,56)	12,88 + (10,36)
Doelstelling 2b) gezamenlijke informatievoorziening				

- Landelijke Ondersteuning (NIPV)	4,60	4,60 + (1,10)	4,60 + (2,73)	4,60 + (3,70)
- Samenwerking informatievoorziening Rijk	0,92	0,92 + (0,22)	0,92 + (0,51)	0,92 + (0,74)
Doelstelling 3) KCR2	4,6	4,6 + (1,1)	4,6 + (2,7)	4,6 + (3,7)

De stijgingen van doelstelling 1 en 2a zijn in deze programmabegroting verwerkt. De stijging van 2b en 3 is budgetneutraal verwerkt. De BDuR voor de Vraa is 5,4% van de landelijke BDuR. De stijgingen van €5,5 mln., €13,5 mln. en €18,5 mln. en de stijgingen van €3,08 mln., €7,56 mln. en €10,36 mln. zijn (naast indexering) tegen 5,4% in deze programmabegroting verwerkt.

11. Paragrafen BBV

11.1 Weerstandsvermogen

11.1.1 Ratio weerstandsvermogen (beschikbare / benodigde weerstandscapaciteit)

De VrAA maakt vanaf 2024 geen onderscheid meer in de resultatenrekening van de Brandweerorganisatie enerzijds en de GHOR anderzijds. De VrAA heeft vanaf 2024 één resultatenrekening en één balans. De algemene reserve wordt dan ook samengenomen als beschikbare capaciteit en afgezet tegen het totale risico en de daartoe benodigde capaciteit inclusief de GHOR.

Het weerstandsvermogen wordt gedefinieerd als de weerstandscapaciteit in relatie tot de ongedekte risico's (niet begrote kosten en kosten waarvoor geen voorziening is gevormd). De weerstandscapaciteit geeft de mogelijkheden van de Veiligheidsregio aan om deze ongedekte risico's op te vangen.

Er is geen wettelijke norm voor het weerstandsvermogen, de relevantie van de resterende risico's en wat mag worden meegeteld als weerstandscapaciteit. Het beleid en de ratio van het weerstandsvermogen is daarom iets dat door het bestuur van de gemeenschappelijke regeling zelf bepaald moet worden. In de notitie weerstandsvermogen van de VrAA die op 25 september 2017 door het Veiligheidsbestuur is vastgesteld, is dit beleid uitgewerkt.

De ratio van het weerstandsvermogen wordt bepaald door de bestaande weerstandscapaciteit te delen op de benodigde weerstandscapaciteit. In de notitie weerstandsvermogen wordt voorgesteld een ratio na te streven met een bandbreedte tussen de 1 en de 1,4. Ultimo 2023 is de ratio weerstandsvermogen gestegen naar 1,49. Dit komt vooral door de extra bijdrage voor versterking van de algemene reserve van de gemeente Amsterdam. De algemene reserve staat einde 2023 op € 10,248 mln. De benodigde capaciteit op basis van een risico analyse is € 6,781 mln. De risico analyse is opgenomen in de volgende paragraaf.

bedragen x €1.000

Ratio Weerstandsvermogen	Realisatie 2023	Gewijzigd 2024
Benodigde capaciteit	6.781	6.781
Beschikbare capaciteit	10.094	10.248
	1,49	1,51

Omdat het resultaat in de gewijzigde begroting 2024 gelijk is aan nihil en de risico-analyse zowel voor 2023 als 2024 geldt, zijn de cijfers 2024 gelijk aan 2023.

11.1.2 Benodigde weerstandscapaciteit (reserves)

Bedragen x € 1.000

Risico	Kwantificeerbare risico's			Kans	Effect	Benodigde weerstandscapaciteit
	Oorzaak	Gevolg				
Niet binnen begroting kunnen opvangen van personele kosten buiten nominale ontwikkeling	Door de nieuwe systematiek van het toekennen van nominale ontwikkeling bestaat de mogelijkheid dat de nominale ontwikkeling niet voldoende is om de werkelijke loon- en prijsontwikkeling te compenseren.	Fluctuaties moeten binnen de begroting van het boekjaar worden opgevangen. Het effect betreft 1% van de totale lasten van de begroting.		100%	878	878
Niet binnen begroting kunnen opvangen van materiële kosten buiten nominale ontwikkeling	Door de nieuwe systematiek van het toekennen van nominale ontwikkeling bestaat de mogelijkheid dat de nominale ontwikkeling niet voldoende is om de werkelijke loon- en prijsontwikkeling te compenseren.	Fluctuaties moeten binnen de begroting van het boekjaar worden opgevangen. Het effect betreft 1,5% van de totale lasten van de begroting.		100%	439	439
Wegvallen, danwel afname van opbrengsten uit dienstverlening	Concurrentie/marktomstandigheden. Bij de BAA gaat het onder andere om inkomsten uit dienstverlening van het opleidingscentrum BOCAS en uit advisering over omgevingswet door Risicobeheersing	Wegvallen of verlaging van algemene dekkingsmiddelen in het lopende boekjaar. Het effect is gesteld op €1.513k uit overige dienstverlening BOCAS en €827k uit advisering Risicobeheersing i.h.k.v. de Omgevingswet.		10%	2.340	234
Beroepsziekten	Als gevolg van de blootstelling aan gevaarlijke stoffen of traumatische gebeurtenissen bestaat het risico op beroepsziekten en bv. PTSS.	Het is denkbaar dat dit leidt tot extra kosten voor de brandweer, hetzij door het moeten vergoeden van geleden schade door de medewerker, hetzij door de werkgever (in het geval van vrijwilligers).		7%	9.000	630
Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra)	Een belangrijk gevolg van de Wnra is de veranderde positie van vrijwilligers.	De positie van vrijwilligers is mogelijk in strijd met Europese en interne regelgeving, dit leidt tot hogere (loon-)kosten.		10%	2.100	210
Kans op afwijkingen op de totale stroom van loonbelasting, werkkostenregeling, omzetbelasting en vennootschapsbelasting. (Totaal €28 miljoen)	Het restrisico na beheersmaatregelen door menselijk handelen in processen en de mogelijkheid tot het maken van fouten.	Bij het vinden van een aantal fouten boven een bepaalde grens kan dit leiden tot een naheffing, boete en (8% heffingsrente)		Gewogen TCF	204	204
Onrechtmatige aanbesteding en inkoop. We lopen het risico dat er sprake is van onvoldoende zekerheden rondom leveringsvoorwaarden, het faillissement van een leverancier of het onvoldoende zorgvuldig doorlopen van een Europees aanbestedingstraject. Leveranciers met grote mate van afhankelijkheid zullen eerder procederen om omzet niet te verliezen.	Inkopen gebeurt veelal buiten afdeling inkoop om en/of niet conform VraA inkoopbeleid.	Financiële consequenties, in de vorm van bijkomende kosten door geen maatregelen op te nemen ter afdekking van het risico aan de voorkant.		10%	2.000	200
Aansprakelijkheid voor onrechtmatig overheidsoptreden	De BAA is gehouden aan beroepsmatige handelwijze bij het optreden bij incidenten. Het kan in de praktijk voorkomen dat deze niet worden gevolgd.	Indien door derden schade wordt geleden bij of door het optreden van de brandweer en er is sprake van (vermeend) inadequaat optreden door de BAA, dan kunnen daar schadeclaims uit volgen.		1%	117.126	1.171
Gevolgen van terrorisme en cybercrime	De BAA kan te maken krijgen met cybercrime of gevolgen van terrorisme. Molest en rampen zijn uitgesloten van een aansprakelijks- of schadeverzekering.	De gevolgschade op (ict-)infrastructuur moet hersteld worden.		10%	1.400	140
Medewerkers nemen verlof niet op en doteren het in verlofsparen.	Medewerkers krijgen niet genoeg mogelijkheden om verlof op te nemen. Daarnaast is het aantrekkelijk om het AOW gat in te lopen door verlof op te nemen in het verlofsparen. Dit risico is niet begroot.	Doteren aan een voorziening waar geen budget voor is opgenomen.		16%	2.300	371
Risico op prijsstijgingen specifiek voor de sector, met als gevolg hogere investeringen en daarmee kapitaalslasten dan begroot.	Externe factoren als vertragingen, inflatie, (energie)crisis, tekort aan bouwmaterialen, oorlog, etc.	Overschrijdingen op begrootte kapitaallasten.		20%	4.500	900
Renterisico op financiering van investeringen.	Rente van de financiering stijgt harder of ligt hoger dan de interne rekenrente.	Hogere rentelasten dan begroot		10%	100	10
Voorwaarden contracten leverancier	Taak/Functie belegd bij FB, maar blijkt moeilijk te vervullen en staat nog open.	Kosten VraA lopen langer door (opzegtermijn), worden hoger (indexatie) of overig.		2%	6.000	120
ATW - ATB overschrijding	Het rond krijgen van het rooster staat, door hogere uitstroom dan instroom en het ziekteverzuim, onder druk waardoor een capaciteitsprobleem ontstaat binnen de uitrukdienst om de paraatheid te garanderen.	Om geen kazerne buiten dienst te laten gaan en de paraatheid te garanderen wordt de mogelijkheid geboden in overwerk te gaan e /of mensen uit de ROP ingeschakeld. Dit kan leiden tot overschrijding van de Arbeidstijdenwet en Arbeidstijdenbesluit. Dit kan leiden tot een boete van de Arbeidsinspectie.		10%	642	64
In- en uitlenen van arbeidskrachten	Op grond van de Wet Allocatie Arbeidskrachten Door Intermediairs (WAADI) (per 1 juli 2012) is het een ieder verboden in Nederland arbeidskrachten door middel van een onderneming of rechtspersoon ter beschikking te stellen (uitlener) als deze activiteit niet is geregistreerd in het Handelsregister. Tevens is de inlener ook verplicht zich te registreren bij het Handelsregister. BAA is als inlenende organisatie geregistreerd bij het Handelsregister. Het risico bestaat dat, indien bij de uitlenende organisatie een WAADI registratie voor de betreffende medewerker ontbreekt en om die reden een boete riskeert, BAA eveneens een boete kan verwachten.	Niet naleven van deze verplichting kan leiden tot het opleggen van een bestuurlijke boete aan degene waaraan verplichtingen voortvloeiende uit de wet zijn opgelegd. Beheersmaatregel is goede check bij Inkoop, CIF én P&O en geen inhuur derden zonder toestemming vooraf.		50%	76	38
Subtotaal kwantificeerbare risico's						5.610

Bedragen x € 1.000

Niet-quantificeerbare risico's			Percentage	Bedrag begroting	Benodigde weerstandscapaciteit
Risico	Oorzaak	Gevolg			
Overige (onvoorziene) exploitatierisico's VRAA	Onvoorziene omstandigheden ten aanzien van de reguliere exploitatie. Naast het wegvallen van baten kan de veiligheidsregio worden geconfronteerd met onvoorziene kosten, zoals bijvoorbeeld claims, onbekende gebreken aan gebouwen en andere risico's.	Mogelijk negatief exploitatiesaldo boekjaar. Overschrijding van de norm van max 1% is niet toegestaan.	1%	117.126	1.171
Dekking operationele dienst	Realiseren dekkingsplan van operationele dienst staat onder druk door hoog ziekteverzuim, Corona, uitstroom, daling van aantal vrijwilligers, achterstand in opleidingen en trainingen en andere roosters.	Opkomsttijden worden niet gerealiseerd en andere afgesproken taken worden ook niet volledig gerealiseerd.			
Imagoschade voor VRAA.	VRAA of 1 van de Veiligheidsregio's komt op een slechte manier in het nieuws.	Veiligheidsregio's worden minder aantrekkelijk als werkgever.			-
Niet volledig voldoen aan de wet- en regelgeving.	Snel veranderende wet- en regelgeving.	VRAA voldoet niet (volledig) aan bepaalde aspecten van wet- en regelgeving.			-
Subtotaal niet kwantificeerbare risico's					1.171
Totaal kwantificeerbare en niet kwantificeerbare risico's					6.781

11.2 Financiering

11.2.1 Treasury

Leidend voor de treasuryfunctie is het Treasurystatuut van de Veiligheidsregio, met daarin de volgende uitgangspunten:

- het risico wordt laag gehouden door gebruik te maken van een liquiditeitsplanning en niet toestaan van het gebruik van allerlei risicovolle financiële producten;
- externe financiering wordt zoveel mogelijk beperkt door interne financieringsbronnen aan te spreken;
- tijdelijke overschotten worden via Schatkistbankieren ondergebracht bij de het Ministerie van Financiën.

Afhankelijk van de ontwikkelingen in daadwerkelijke investeringen en de ontwikkelingen van reserves en voorzieningen worden mogelijk extra financiële middelen aangetrokken. De kasgeldlimiet en renterisiconorm zijn daarbij kaderstellend. In de gewijzigde begroting 2023 is hier maar beperkt rekening mee gehouden i.v.m. de onzekerheid omtrent de rente en prijspeil ontwikkelingen.

11.2.2 Schatkistbankieren

Het wetsvoorstel Schatkistbankieren, waarin alle gemeenschappelijke regelingen en gemeenten verplicht zijn om hun overtollige middelen in de schatkist (SKB-rekening) te storten, is op 15 december 2013 van kracht gegaan. Sinds 2017 boekt huisbankier BNG het banksaldo boven een bedrag van € 0,250 mln. automatisch over naar onze SKB-rekening. Hierdoor is het onmogelijk om boven het bestaande drempelbedrag van € 0,700 mln. uit te komen.

11.2.3 Financiering vaste activa

In totaal zijn zeven vaste geldleningen afgesloten (in 2016 ging het om een aantal van drie en in 2019 om een aantal van één). Daarnaast is er begin 2021 een lening met een looptijd van 3 maanden afgesloten, die inmiddels is afgelost. In 2023 is een kortlopende lening afgesloten die tevens in 2023 weer afgelost is. De specificaties staan in het onderstaande overzicht weergegeven. De bedragen zijn weergegeven in duizenden euro's.

Langlopende schulden (nog voor meer dan 1 jaar) - Detailoverzicht leningen

leningnr	Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale looptijd	Werkelijke rente	Restschuld 31 december 2022	Aflossing in 2023	Restschuld 31 december 2023	
			x € 1.000				x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
40.110960	BNG	22-dec-16	5.000	10 jr	0,56%	2.000	500	1.500	
40.110961	BNG	22-dec-16	8.000	15 jr	0,98%	4.800	533	4.267	
40.110962	BNG	22-dec-16	10.000	10 jr	0,99%	10.000	0	10.000	
40.113266	BNG	2-dec-19	10.000	5 jr	-0,15%	4.000	2.000	2.000	
	Totaal		33.000			20.800	3.033	17.767	

Kortlopende schulden (nog minder dan 1 jaar) - Detailoverzicht leningen

leningnr	Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale looptijd	Werkelijke rente	Restschuld 31 december 2022	Aflossing in 2023	Restschuld 31 december 2023
574889	BNG	16-aug-22	10.000	184 dagen	0,95%	10.000	10.000	0
592482	BNG	14-feb-23	10.000	6 maanden	3,25%	0	10.000	0
	Totaal		20.000			10.000	20.000	0

11.2.4 Renterisiconorm

De Wet Fido begrenst via de renterisiconorm het deel van de totale langlopende schuld dat in een gegeven jaar een renterisico mag hebben. De renterisiconorm bepaalt dat het bedrag van de langlopende schuld dat binnen een gegeven jaar verplicht moet worden afgelost, of waarvan de rente moet worden herzien, maximaal 20% van het begrotingstotaal mag bedragen. Het doel van deze norm is dat de portefeuille van langlopende leningen zodanig over de jaren verdeeld is, dat het renterisico dat voortkomt uit herfinanciering en renteherzieningen gelijkmatig wordt gespreid. In onderstaande tabel zijn de gegevens met betrekking tot de renterisiconorm opgenomen.

Bedragen x € 1.000

Renterisiconorm	2023	2024	2025	2026	2027	2028
A. Renteherzieningen	-	-	-	-	-	-
B. Aflossingen	30.800	3.033	1.033	11.033	533	533
C. Renterisico (A + B)	30.800	3.033	1.033	11.033	533	533
D. Begrotingstotaal	114.191	113.732	123.786	122.947	123.758	122.654
E. Renterisiconorm (D * 20%)	22.838	22.746	24.757	24.589	24.752	24.531
Ruimte (+) / overschrijding (-) (E - C)	7.962- +	19.713 +	23.724 +	13.556 +	24.219 +	23.998

Het renterisico van de veiligheidsregio ligt in de jaren 2024 t/m 2028 grofweg tussen € 1 mln. en € 11 mln. Dit risico ligt alle jaren binnen de renterisiconorm, die zich in die periode bevindt op afgerond € 25 mln.

11.2.5 Kasgeldlimiet

De Wet Fido begrenst middels de kasgeldlimiet de maximale kortlopende schuld. Deze limiet bepaalt dat de kortlopende schuld maximaal 8,2% van het begrotingstotaal mag zijn. De eindstand van het betreffende boekjaar wordt getoetst aan het bedrag van de kasgeldlimiet. In onderstaande tabel zijn de betreffende gegevens opgenomen.

Bedragen x € 1.000

Kasgeldlimiet	2023	2024	2025	2026	2027	2028
A. Begrotingstotaal	114.191	113.732	123.786	122.947	123.758	122.654
B. Kasgeldlimiet (A * 8,2%)	9.364	9.326	10.150	10.082	10.148	10.058
C. Netto kortlopende schuld	15.621	7.819	7.819	7.819	7.819	7.819
Ruimte (+) / overschrijding (-) (B - C)	6.258- +	1.507 +	2.331 +	2.262 +	2.329 +	2.238

11.3 Investerings

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de geplande investeringen in de komende vijf jaar.

Investerings (bedragen x € 1.000)	2024 primitief	2024 gewijzigd	2025	2026	2027	2028
1 Kleine Voertuigen en aanhangers	78	1.051	121	45	1.130	120
10 Uniformen	-	951	-	-	-	-
11 Vaartuigen	-	280	-	-	-	-
2 Grote voertuigen	8.805	9.598	15.510	300	3.900	2.250
3 Inventaris voertuigen	-	457	-	-	281	48
4 Persoonlijke Beschermingsmiddelen	1.000	1.069	421	40	1.148	418
7 Tele- Communicatieapparatuur	393	773	393	393	393	493
8 Inventaris gebouwen en apparatuur	-	-	433	255	-	-
9 Grond en gebouwen	150	8.829	4.839	6.022	150	150
Overig	288	378	322	394	282	282
Totaal	10.714	23.386	22.039	7.449	7.284	3.761

De gewijzigde investeringsbegroting 2024 is met € 23 miljoen ruim hoger dan de primitieve begroting van € 11 miljoen. Dit komt vooral door bekend geworden investeringen in kazerne Hendrik, doorschoven investeringen vanuit 2023 en indexering.

Toelichting:

1. Kleine voertuigen en aanhangers: de geplande investeringen zijn naar 2024 doorgeschoven;
2. Uniformen: de investering is naar 2024 verplaatst. De VrAA doet mee met het NIPV. Vermoedelijk uitlevering uniformen in 2024;
3. Vaartuigen: de geplande investering was in 2022 en is doorgeschoven naar 2024.
4. Grote voertuigen: de aankooprijzen zijn geactualiseerd;
5. Inventaris voertuigen: de geplande investeringen zijn doorgeschoven naar 2024;
6. Persoonlijke beschermingsmiddelen: de geplande investeringen zijn doorgeschoven naar 2024;
7. Telecommunicatieapparatuur: hierin zit een structureel budget voor de vervanging van kantoorapparatuur;
8. In 2025 worden investeringen in inventaris voor kazerne Hendrik voorzien.
9. Grond en gebouwen: in 2023 was de renovatie kazerne Dirk begroot en is inmiddels geactiveerd. De overige gebouw gerelateerde investeringen zijn naar 2024 doorgeschoven. Het grootste deel van de investering 2024 is de renovatie van kazerne Hendrik in 2024 en 2025 (opgeteld € 12,2 mln).
10. Overig: hierin zitten stelposten voor brandweerspecifieke kosten en overige materiële investeringen.

11.4 Kapitaalgoederen

In het Strategisch vastgoedplan 2020-2030 VrAA (vastgesteld door het bestuur op 21 september 2020) is een overzicht gegeven van de vastgoedlocaties in de regio, met ambities voor de toekomst en een overzicht van de diverse financiële aspecten. Zodra al het vastgoed in eigendom van de Veiligheidsregio is (dit namelijk nog niet het geval voor de kazernes Aalsmeer en Duivendrecht) zal het systeem rondom en de hoogte van de maatwerkbijdrage opnieuw tegen het licht worden gehouden i.v.m. de verandering van het eigendom. Begin 2022 is het eigendom van de kazerne Weesp overgedragen aan VrAA.

Het onderhoud van gebouwen wordt uitgevoerd op basis van een meerjarenplanning. De kosten worden geëgaliseerd via de daarvoor gevormde voorziening(en). Jaarlijks vindt bijstelling van de meerjarenplanning plaats door een nieuwe opname en inventarisatie van de stand van zaken.

Omdat de individuele voorzieningen per gemeente separaat worden geadmistreerd, kan per gemeente een bijstelling worden doorgevoerd. Van bestedingen aan andere doeleinden dan het vastgoed binnen de betreffende gemeente kan simpelweg vanuit het oogpunt van rechtmatigheid geen sprake zijn. Ook de accountant ziet hier op toe.

Het onderhoud van de voertuigen en overig materieel (waaronder de blusboot) vindt plaats op basis van een planning die is eveneens vastgelegd in een geautomatiseerd systeem. De kosten hiervan lopen echter niet via een voorziening

11.5 Verbonden partijen

Een verbonden partij is volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de veiligheidsregio zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Onder een financieel belang wordt verstaan een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat (het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt). Onder een bestuurlijk belang wordt verstaan zeggenschap, via vertegenwoordiging in het bestuur of via stemrecht. Dit houdt concreet in dat er sprake is van een bestuurlijk belang als een burgemeester of ambtenaar van de veiligheidsregio namens de veiligheidsregio in het bestuur van de verbonden partij plaatsneemt of namens de veiligheidsregio stemt. Dit houdt in dat organisaties waar bijvoorbeeld enkel sprake is van een financieel belang niet worden gezien als een verbonden partij. Bij verbonden partijen gaat het om privaatrechtelijke, publiekrechtelijke organisaties en publiek-private samenwerkingen (PPS).

VrAA kent vier verbonden partijen, namelijk de Gezamenlijke Brandweer Amsterdam (GBA) en de Stichting Risicobeheer Veiligheidsregio's, Stichting Waarborgfonds Veiligheidsregio's en de werkgeversvereniging WVS.

12. Financiële begroting VrAA

12.1 Overzicht van baten en lasten en meerjarenbegroting VrAA

bedragen x € 1.000

VrAA	Rekening 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
<i>prijspeil</i>	<i>2023</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>	<i>2024</i>	<i>2024</i>	<i>2024</i>	<i>2024</i>
Baten							
Uitgeleend personeel	410	389	559	559	374	374	374
Huren	82	112	112	112	112	112	112
Overige goederen en diensten	4.285	4.080	3.054	3.004	3.004	3.004	3.004
Rijksbijdragen	12.611	12.611	13.447	14.121	14.542	14.542	14.542
Gemeentelijke bijdragen	95.236	94.748	104.015	103.885	105.011	104.586	104.586
Bijdragen gemeenschappelijke regelingen	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250
Rentebaten	179	-	-	-	-	-	-
Totale baten	114.052	113.189	122.437	122.931	124.292	123.867	123.867
Lasten							
Salarissen en sociale lasten	75.582	77.637	81.744	81.842	81.932	81.086	81.086
Belastingen	28	30	30	30	30	30	30
Duurzame goederen	160	92	124	68	68	68	68
Ingeleend personeel	5.817	2.390	4.514	3.563	3.296	3.221	3.221
Overige goederen en diensten	25.325	25.984	28.855	28.925	29.913	29.730	29.730
Rente	464	1.081	1.019	1.257	1.370	1.278	1.278
Mutatie egalisatievoorz. kapitaallasten	1.377	530-	1.557	202-	1.564-	1.341-	1.341-
Afschrijvingen	6.499	7.221	6.114	7.635	8.884	8.753	8.753
Overige verrekeningen	162-	171-	171-	171-	171-	171-	171-
Totale lasten	115.090	113.732	123.786	122.947	123.758	122.654	122.654
Saldo van baten en lasten	1.038-	544-	1.349-	17-	534	1.213	1.213
RESERVES							
Onttrekkingen	2.588	1.230	2.131	881	308	125	125
Dotaties	434	686	782	864	842	1.338	1.338
Mutaties in reserves	2.154	544	1.349	17	534-	1.213-	1.213-
Resultaat	1.116	-	-	-	-	-	-

In de programma's en paragrafen zijn op de functie van de VrAA gerichte redenen voor mutaties toegelicht. Bovenstaande begroting betreft een categorale (op basis van kostensoorten) weergegeven meerjarenbegroting. Hieronder volgt een toelichting op de belangrijkste mutaties per categorie:

- Baten in overige goederen en diensten dalen doordat minder baten vanuit het opleidingscentrum Bocas verwacht worden;
- De mutaties van de gemeentelijke bijdragen zijn voor wat betreft de begrotingswijziging 2024 in een separaat document "Begrotingswijzigingen 2024" toegelicht. De mutaties na 2024 zijn toegelicht in het hoofdstuk algemene dekkingsmiddelen;
- Salarissen en sociale lasten stijgen in de gewijzigde begroting voornamelijk door indexering. De primitieve begroting 2024 van de VrAA is opgesteld op prijspeil 2024, waar de indexering naar 2024 in een begrotingswijziging meegenomen wordt. Vervolgens wordt extra personeel (blikkies) ingezet in verband met de extra gelden uit het no-regretpakket, de stijging in de BdUR en toevoeging taken Bevolkingszorg.

- Een daling op ingeleend personeel wordt begroot waardoor om nog een extra reden naast de hiervoor genoemde redenen de kosten van personeel in loondienst stijgt.
- Rente, afschrijvingen en de mutatie egalisatievoorziening kapitaallasten wisselen per jaar maar zijn opgeteld gelijk over 2024-2028.
- Dotaties en onttrekkingen aan reserves worden separaat in dit document toegelicht.

12.2 Specificatie van grotere posten

Overige goederen (baten).

bedragen x € 1.000

Overige goederen en diensten (baten)	Gewijzigde begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028
BHV extern BOCAS	450	450	450	450	450
Buitengewone baten	415	415	415	415	415
Extern gefinancierde activ.	93	93	93	93	93
Externe overige opbr. BOCAS	990	990	990	990	990
Oefenen externen	75	75	75	75	75
Opbrengst advisering	666	666	666	666	666
Opbrengst overige dienstverlening	155	105	105	105	105
Opleidingen externen BOCAS	200	200	200	200	200
Uitkering verzekering materieel / gebouw	10	10	10	10	10
Totaal	3.054	3.004	3.004	3.004	3.004

Het overgrote deel van de opbrengsten betreffen activiteiten door BOCAS voor externen. Overige dienstverlening bestaat vooral uit detacheringen, waarvoor opbrengsten worden ontvangen. De uitkering van verzekeringen betreft materieel en gebouwen.

Overige goederen en diensten (lasten)

bedragen x € 1.000

Overige goederen en diensten (lasten)	Gewijzigde begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028
Apparatuur en materialen	1.255	864	864	864	864
BOCAS	829	829	829	829	829
Huisvesting	6.125	6.093	6.093	6.093	6.093
Kantoor	237	237	237	237	237
Opleidingen	3.348	3.683	3.868	3.868	3.868
Overig	7.071	7.409	8.182	7.999	7.999
Personeelgerelateerd	5.226	5.117	5.147	5.147	5.147
Telefonie	2.686	2.615	2.615	2.615	2.615
Voertuigen	1.907	1.907	1.907	1.907	1.907
Totaal	28.684	28.754	29.742	29.559	29.559

Kosten van huisvesting betreft bijvoorbeeld huur en energie, maar ook de dotatie aan de voorziening groot onderhoud. De post overig betreft de bijdrage aan de GHOR, de GBA en het NIPB, juridische kosten, accountantskosten en de bijdrage aan het expertisebureau en het waarborgfonds.

12.3 Structureel begrotingssaldo meerjarenbegroting VraA

In de notitie structurele en incidentele baten en lasten (d.d. 30 augustus 2018) adviseert de commissie BBV het structurele begrotingssaldo te presenteren. Hiermee wordt inzicht gegeven of de begroting en meerjarenraming structureel in evenwicht zijn. De incidentele baten en lasten

beïnvloeden het structureel begrotingsaldo. Incidentele lasten beïnvloeden het structureel begrotingsaldo positief en incidentele baten beïnvloeden het structureel begrotingsaldo negatief.

bedragen x € 1.000

Structureel begrotingsaldo	Rekening 2023	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Saldo van baten en lasten (+ is batig)	-1.038	-544	-1.349	-17	534	1.213	1.213
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves (saldo)	2.154	544	1.349	17	-534	-1.213	-1.213
Begrotingssaldo na bestemming (+ is batig)	1.116	0	0	0	0	0	0
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	2.300	0	0	0	0	0	0
Structureel begrotingsaldo	-1.184	0	0	0	0	0	0

12.4 Geconsolideerde geprognosticeerde balans VrAA en financiële kengetallen

12.4.1 Algemeen

De begroting is opgesteld met inachtneming van het “Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten” en de financiële verordening VrAA met de bijbehorende nota’s.

12.4.2 Waardering

De vaste activa zijn gewaardeerd op basis van historische aanschafwaarde onder aftrek van de afschrijvingen. De afschrijvingen vinden bij de meeste activa lineair plaats en zijn afhankelijk van de verwachte economische levensduur, waarbij geen rekening wordt gehouden met restwaarden. Op grond wordt niet afgeschreven. Op verzoek van de gemeenten Amstelveen en Diemen vindt er annuïtaire afschrijving plaats op het maatwerk om de kapitaallasten gelijkmatig over de tijd te spreiden.

Met ingang van 2022 maakt VrAA gebruik van een nieuw financieel en logistiek softwarepakket en is daarmee overgestapt op het waarderen van de voorraden op basis van de fifo-regel (first-in first-out). Daarvoor werd de vaste verrekenprijs (v.v.p.) gebruikt. De investeringen die nog niet opgeleverd zijn in het lopende jaar, worden per ultimo boekjaar als onderhanden werk (activa in uitvoering) in de jaarrekening verantwoord.

- De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, onder aftrek van een voorziening voor het risico van oninbaarheid.
- Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.
- Onder het eigen vermogen zijn opgenomen de algemene reserves, de bestemmingsreserves en het saldo van de rekening van baten en lasten.
- Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de voorzienbare verplichting, het verlies en/of risico’s, voor zover de omvang hiervan redelijkerwijs is in te schatten. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen.
- De kortlopende schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

In bovenstaande overzichten is de geprognosticeerde meerjarenbalans opgenomen. Hiervoor zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De materiele vaste activa zijn berekend op basis van de afschrijvingen en meerjaren investeringsbegroting;
- De voorraden zijn berekend op basis van het gemiddelde van de afgelopen jaren;
- De vorderingen zijn berekend op basis van het gemiddelde van de afgelopen jaren;

- Het restant van de benodigde middelen wordt gefinancierd middels een leningenportefeuille bij de BNG;
- De ontwikkeling van de algemene reserve, de bestemmingsreserve en de voorzieningen is gebaseerd op de meerjarenramingen;
- De overlopende activa en passiva zijn berekend op basis van het gemiddelde van de afgelopen jaren;
- Het banksaldo is de resultante van alle overige mutaties.

12.4.3 Verloopstaten vaste activa en reserves

Voor het opstellen van de geprognosticeerde balans worden de volgende verloopstaten gehanteerd:

Verloopstaat Vaste Activa	Gewijzigde begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028
Boekwaarde vaste activa start jaar	82.032	99.304	113.708	112.273	110.804
Investeringsen	23.386	22.039	7.449	7.284	3.761
Desinvesteringen	-	-	-	-	-
Afschrijvingen	6.114	7.635	8.884	8.753	8.753
Boekwaarde vaste activa einde jaar	99.304	113.708	112.273	110.804	105.812

Verloopstaat algemene reserve	Gewijzigde begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028
Algemene reserve start jaar	10.248	10.248	10.248	10.248	10.248
Resultaat lopend boekjaar	-	-	-	-	-
Algemene reserve einde jaar	10.248	10.248	10.248	10.248	10.248

Verloopstaat bestemmingsreserves	Gewijzigde begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028
Bestemmingsreserves start jaar	12.556	11.207	11.190	11.724	12.937
Onttrekkingen	2.131	881	308	125	125
Dotaties	782	864	842	1.338	1.338
Bestemmingsreserves einde jaar	11.207	11.190	11.724	12.937	14.150

12.4.4 Geprognosticeerde balans

Vervolgens ontstaat op basis van bovenstaande verloopstaten de volgende meerjarige balans:

	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027	Ultimo 2028
ACTIVA						
Vaste activa	81.864	99.304	113.708	112.273	110.804	105.813
Vorraden	3.283	838	838	838	838	838
	1.575	1.575	1.575	1.575	1.575	1.575
Liquide middelen	35	35	35	35	35	35
Overlopende activa	1.366	1.366	1.366	1.366	1.366	1.366
Totaal activa	88.123	103.118	117.522	116.087	114.618	109.627
PASSIVA						
Algemene reserve (excl. result. Boekjr.)	8.978	10.094	10.094	10.094	10.094	10.094
Resultaat boekjaar	1.116	-	-	-	-	-
Bestemmingsreserves	11.811	11.207	11.191	11.725	12.938	14.151
Voorzieningen	24.910	22.538	23.206	23.235	22.639	21.174
Langlopende schulden	17.767	43.540	57.292	55.294	53.209	48.469
Kortlopende schulden	15.656	7.854	7.854	7.854	7.854	7.854
Overlopende passiva	7.884	7.884	7.884	7.884	7.884	7.884
Totaal passiva	88.123	103.118	117.521	116.086	114.618	109.626

12.4.5 Financiële kengetallen

In het BBV Wijzigingsbesluit van 15 mei 2015 is in artikel 11 een nieuw onderdeel over (financiële) kengetallen toegevoegd. Het opnemen van kengetallen in de begroting en rekening past in het streven naar meer transparantie en omdat daarmee wordt beoogd provinciale staten, de raad en besturen van openbare lichamen in staat te stellen gemakkelijker inzicht te krijgen in de financiële positie en over de baten en de lasten. De kengetallen vormen een verbinding tussen de verschillende aspecten die het bestuur en de gemeenteraden in hun beoordeling van de financiële positie moeten betrekken om daar een verantwoord oordeel over te kunnen geven.

Voor veiligheidsregio's zijn de volgende kengetallen relevant:

- netto schuldquote;
- netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
- solvabiliteitsratio;
- structurele exploitatieruimte;
- EMU-saldo.

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De twee kengetallen 'netto schuldquote' en de 'netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen' zijn voor VRAA identiek aangezien zij geen leningen aan derden verstrekt. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de veiligheidsregio ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie (Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, jaargang 2015, 206).

De netto schuldquote (en ook de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen) van de veiligheidsregio voor de rekening 2023, gewijzigde begroting 2024 zijn respectievelijk 36,7% en 55,3%.

In de VNG-uitgave 'Houdbare Gemeentefinanciën' (2013) is aangegeven dat wanneer een schuld lager is dan het begrotingstotaal (de quote is <100%), dit als voldoende kan worden bestempeld en

boven de 130% als onvoldoende. De percentages van de veiligheidsregio liggen ruim binnen de normen van de VNG.

Bedragen x € 1.000						
Omschrijving kengetal	Rekening 2023	Gewijzigd 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Ratio netto schuldquote (A+B+C-D1-E-F-G)/H*100%	36,7%	55,3%	64,8%	62,9%	61,0%	56,6%
Ratio netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen (A+B+C-D2-E-F-G)/H*100%	36,7%	55,3%	64,8%	62,9%	61,0%	56,6%
A. Een raming van het totaal van de vaste schulden.	17.767	43.540	57.292	55.294	53.209	48.469
B. Een raming van het totaal van de netto vlottende schulden.	15.656	7.854	7.854	7.854	7.854	7.854
C. Een raming van het totaal van de overlopende passiva.	7.884	7.884	7.884	7.884	7.884	7.884
D1. Het totaal saldo van de financiële vaste activa, genoemd in artikel 36, onderdelen d,e en f, van het BBV provincies en gemeenten.	-	-	-	-	-	-
D2. Het totaal saldo van de financiële vaste activa, genoemd 36, onderdelen b,c,d,e en f, van het BBV provincies en gemeenten.	-	-	-	-	-	-
E. Een raming van het totaal van de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar.	1.575	1.575	1.575	1.575	1.575	1.575
F. Een raming van het totaal van alle liquide middelen.	35	35	35	35	35	35
G. Een raming van het totaal van de overlopende activa.	1.366	1.366	1.366	1.366	1.366	1.366
H. Het geraamde totaal saldo van de baten, exclusief de mutaties reserves.	104.404	101.891	108.144	108.143	108.143	108.143

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als een percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de veiligheidsregio in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen (Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, jaargang 2015, 2016). Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van veiligheidsregio. De solvabiliteitsratio's van de veiligheidsregio voor de rekening 2023 en gewijzigde begroting 2024 zijn respectievelijk 24,9% en 20,7%.

In de VNG-uitgave 'Houdbare Gemeentefinanciën' (2013) is aangegeven dat wanneer een solvabiliteitsratio hoger is dan 30% dit als voldoende kan worden bestempeld en lager dan 20% als onvoldoende. De percentages van de veiligheidsregio komen op langere termijn dus zwaar onder druk te staan.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving kengetal	Rekening 2023	Gewijzigd 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Solvabiliteitsratio A/B*100%	24,9%	20,7%	18,1%	18,8%	20,1%	22,1%
A. Een raming van het totale eigen vermogen.	21.905	21.302	21.285	21.819	23.032	24.245
B. Een raming van het totaal van de passiva.	88.123	103.118	117.521	116.086	114.618	109.626

De structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door de optelsom van het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten, uitgedrukt in een percentage. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken (Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, jaargang 2015, 2016).

De ratio's structurele exploitatieruimte van de Veiligheidsregio voor de rekening 2023 en gewijzigde begroting 2024 zijn -2,7% en -0,1%. Dit betekent dat de structurele baten in 2024 en verder niet altijd toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Duidelijk is dat extra (incidentele) baten noodzakelijk zijn om de ambities te kunnen realiseren en tegelijkertijd de bezetting op peil te houden gezien het hoge ziekteverzuim en diverse openstaande vacatures. Het is nodig om extra uitrukpersoneel te werven en op te leiden. Daarnaast is een incidentele impuls nodig voor onder meer de verdere inrichting van het HRM-pakket en de

doorontwikkeling van het in 2022 in gebruik genomen financieel en logistiek pakket. In de periode 2024 t/m 2027 is het percentage niet toereikend.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving kengetal	Rekening 2023	Gewijzigd 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Ratio structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/E*100%	-2,7%	-0,1%	-1,6%	-0,7%	-0,6%	0,0%
A. Structurele lasten = het totaal van de geraamde lasten minus het geraamde totaal van de incidentele lasten per programma.	115.090	113.732	123.786	122.947	123.758	122.654
B. Structurele baten = het geraamde totaal van de baten minus het geraamde totaal van de incidentele baten per programma	111.752	113.189	122.437	122.931	124.292	123.867
C. Het beoogde totaal van de structurele toevoegingen aan de reserves voor het overzicht.	434	782	864	842	1.338	1.338
D. Het totaal van de structurele onttrekkingen aan de reserves voor het overzicht.	985	1.257	525	125	125	125
E. Het geraamde totaal van de baten, exclusief de mutaties reserves.	104.404	101.891	108.144	108.143	108.143	108.143

EMU-saldo

Het EMU-saldo geeft inzicht in hoe de uitgaven zich verhouden tot de inkomsten in een jaar (en hoe investeringen in een jaar zich verhouden tot de afschrijvingen). Bij een negatief EMU-saldo besteedt de Veiligheidsregio meer geld dan dat zij ontvangt (en overstijgen de investeringen de afschrijvingen), bij een positief EMU-saldo is dit andersom.

Het EMU-saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie. Investeringen tellen bijvoorbeeld niet mee in het stelsel van baten en lasten, waarbij wordt uitgegaan van de kapitaallasten van de investeringen. Investeringen in een jaar tellen echter wel volledig mee in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben.

Bedragen x € 1.000

EMU-Saldo	Rekening 2023	Gewijzigd 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
EMU-Saldo (A+B+C-D+E+F-G+H-I-J-K)	-5.577	-19.081	-16.606	199	1.538	4.740
A. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves.	-1.038	-544	-1.349	-17	534	1.213
B. Afschrijvingen ten laste van de exploitatie.	6.499	7.221	6.114	7.635	8.884	8.753
C. Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie.	810	-2.372	668	29	-596	-1.465
D. Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd.	11.848	23.386	22.039	7.449	7.284	3.761
E. Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post D.	-	-	-	-	-	-
F. Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord.	-	-	-	-	-	-
G. Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-	-	-	-	-	-
H. Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord.	-	-	-	-	-	-
I. Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen.	-	-	-	-	-	-
J. Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post A genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten.	-	-	-	-	-	-
K. Verwachte boekwinst op exploitatie van verkoop van effecten.	-	-	-	-	-	-

12.5 Toelichting mutaties reserves

12.5.1 Onttrekkingen aan de reserves

bedragen x € 1.000

Onttrekkingen VrAA	Begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Algemene reserve						
Bestemmingsreserve WW	125	125	125	125	125	125
Bestemmingsreserve Vastgoed Amsterdam						
Bestemmingsreserve FLO Amsterdam	860					
Bestemmingsreserve Strategisch HRM		318	97			
Bestemmingsreserve Informatiebesturing	244	371	75			
Bestemmingsreserve Mobiliteit						
Bestemmingsreserve Innovatie		1.132	400			
Bestemmingsreserve Opleiden en Oefenen		184	184	183		
Totaal	1.229	2.130	881	308	125	125

De reserve WW staat meerjarig steeds hetzelfde begroot. Nadruk aan onttrekkingen ligt bij HRM, informatie en innovatie reserves. Onttrekkingen vinden plaats op basis van begrote kosten in dat jaar die specifiek binnen het doel van de bestemmingsreserve passen en daarmee gedekt worden uit die bestemmingsreserve.

12.5.2 Dotaties aan de reserves

bedragen x € 1.000

Dotaties VrAA	Begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Algemene reserve						
Bestemmingsreserve WW						
Bestemmingsreserve Vastgoed Amsterdam						
Bestemmingsreserve FLO Amsterdam		348	630	842	1.338	1.338
Bestemmingsreserve Strategisch HRM						
Bestemmingsreserve Informatiesturing						
Bestemmingsreserve Mobiliteit						
Bestemmingsreserve Innovatie	434	434	234	-	-	-
Bestemmingsreserve Opleiden en Oefenen						
Reserve GHOR	251					
Totaal	685	782	864	842	1.338	1.338

De meerjarige dotaties aan de FLO reserve hangt vanaf de gewijzigde begroting 2024 samen met de afschaffing van de werkgeversbijdrage. De dotatie aan de bestemmingsreserve Innovatie is ter zodanige aanvulling dat een voldoende saldo ontstaat om het aanvangsverlies op calamiteitencoördinatoren (extra kosten minus dekking uit het no-regretpakket) te dekken. De dekking uit het no-regretpakket stijgt over de jaren 2024-2026.

12.5.3 Stand van de reserves

bedragen x € 1.000

Stand reserves VrAA	Stand rekening 2023	Stand gewijzigd 2024	Stand begroting 2025	Stand begroting 2026	Stand begroting 2027	Stand begroting 2028
Algemene reserve	8.978	10.094	10.094	10.094	10.094	10.094
Resultaat lopend boekjaar	1.116					
Bestemmingsreserve WW	1.038	913	788	663	538	413
Bestemmingsreserve Vastgoed Amsterdam	5.651	5.651	5.651	5.651	5.651	5.651
Bestemmingsreserve FLO Amsterdam	1.782	2.130	2.760	3.602	4.940	6.278
Bestemmingsreserve Strategisch HRM	414	96	1-			
Bestemmingsreserve Informatiesturing	978	607	532	532	532	532
Bestemmingsreserve Mobiliteit	48	48	48	48	48	48
Bestemmingsreserve Innovatie	1.348	650	450	450	450	450
Bestemmingsreserve Opleiden en Oefenen	551	367	183	0-		
Totaal	21.905	20.558	20.506	21.041	22.254	23.467

Bovenstaande tabel is de stand van de reserves en betreft het saldo van onttrekkingen en dotaties. De HRM reserve is eind 2025 leeg. De reserve opleiden en oefenen is een jaar later leeg.

bedragen x € 1.000

Verloop Bestemmingsreserve FLO Amsterdan	Stand rekening 2023	Stand gewijzigd 2024	Stand begroting 2025	Stand begroting 2026	Stand begroting 2027	Stand begroting 2028
Start jaar		1.782	2.130	2.760	3.602	4.940
Dotatie		7.928	7.928	7.928	7.928	7.928
Onttrekking		7.580-	7.298-	7.086-	6.590-	6.590-
Saldo dotaties onttrekkingen		348	630	842	1.338	1.338
Einde jaar	1.782	2.130	2.760	3.602	4.940	6.278

12.6 Tarieventabel BAA

Tarieven Brandweer Amsterdam-Amstelland				
Nr.	Omschrijving	Tarief 2023 (€)	Tarief 2024 (€)	Eenheid
1	<i>Inzet operationeel personeel en materieel voor dienstverlening buiten de wettelijke taak</i>			
	Inzet operationeel personeel (6 personen)	246,54	260,58	per uur
	Inzet tankautospuit	135,02	139,21	per uur
	Inzet autoladder	311,06	320,70	per uur
1.1	Afhijzen van patiënten	692,62	720,49	per inzet
	Inzet duikers (4 personen)	164,36	173,72	per uur
	Inzet duikwagen incl. boot	135,02	139,21	per uur
1.2	Verrichten van duikwerkzaamheden	299,38	312,93	per uur
1.3	Inzet operationeel personeel voor overige werkzaamheden	41,09	43,43	per uur
1.4	Inzet van materieel:			
	- Tankautospuit	135,02	139,21	per uur
	- Autoladder (ladderwagen)	311,06	320,70	per uur
	- Blusboot	590,56	608,87	per uur
2	<i>Overige dienstverlening</i>			
2.1	Inzet van adviseurs			
	- Inzet senior adviseur	119,60	126,42	per uur
	- Inzet medior adviseur	102,49	108,33	per uur
	- Inzet junior adviseur	85,42	90,29	per uur
2.2	Werkzaamheden (adembescherming)werkplaats			
	- Vullen cilinders adembescherming	7,67	8,11	per stuk
	- Controleren maskers adembescherming	10,36	10,95	per stuk
	- Overige werkzaamheden werkplaats	79,72	84,26	per uur
3	<i>Bijzondere bepalingen bij alle voorgaande rubrieken</i>			
3.1	De vermelde tarieven zijn exclusief omzetbelasting.			
3.2	Voor de berekening van de duur van de operationele inzet wordt uitgegaan van de tijd tussen vertrek en terugkomst van de eenheid op de kazerne, waarbij minimaal één uur in rekening wordt gebracht. Daarna wordt de inzet afgerond op 0,25 uur.			
3.3	De inzet van adviseurs wordt afgerond op 0,25 uur.			

12.7 Taakvelden

Taakvelden bedragen x € 1.000	Gewijzigd 2024			2025	2026	2027	2028
	lasten	baten	saldo	saldo	saldo	saldo	saldo
0 Bestuur en ondersteuning							
0.4 Overhead	23.794	-355	23.438	23.488	24.546	24.363	24.363
0.9 Vennootschapsbelasting	30		30	30	30	30	30
0.10 Mutatie reserves	782	-2.131	-1.349	-17	534	1.213	1.213
1 Veiligheid							
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	96.862	-3.370	93.492	92.654	92.593	91.672	91.672
7 Volksgezondheid en Milieu							
7.1 Volksgezondheid	3.100		3.100	3.100	3.100	3.100	3.100
Totaal lasten en mutatie reserves							
Dekkingsbronnen		-118.712	-118.712	-119.256	-120.803	-120.378	-120.378
0 Bestuur en ondersteuning							
0.11 Resultaat			0	0	0	0	0

Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

Bezoekadres:
Ringdijk 98, 1097 AH Amsterdam

Postadres:
Postbus 92171, 1090 AD Amsterdam

Telefoon:
020 555 6550

Website:
veiligheidsregioaa.nl

Begrotingswijzigingen VrAA 2024

In september 2023 heeft het bestuur de ontwerp programmabegroting 2024-2028 vastgesteld. Daarmee is voor het jaar 2024 de primitieve begroting voor de VrAA vastgesteld. Nu liggen een aantal wijzigingen op deze primitieve begroting voor. De wijzigingen vormen gezamenlijk de zogenaamde geactualiseerde begroting 2024. De wijzigingen betreffen:

1. Het verwijderen van de preventiemedewerker uit de maatwerkbijdrage (structureel)
2. De indexering van alle bedragen naar 2024 (structureel)
3. Aanvullende compensatie voor loon- en prijsbijstelling 2023 (structureel)
4. Tegemoetkoming hoge energielasten (incidenteel)
5. Toevoegen taken Bevolkingszorg (structureel)

De structuur van de toelichting is dat gestart wordt met de wijzigingen vanuit het perspectief van de gemeentelijke bijdrage. Vervolgens wordt het totaal van wijzigingen gepresenteerd (inclusief de wijzigingen in de Rijksbijdrage) voor de programma's (was/wordt) en de resultatenrekening 2024 (was/wordt).

1. Wijzigingen in de gemeentelijke bijdragen 2024

Startpositie: De primitieve begroting VrAA 2024

Primitieve begroting 2024 VrAA Gemeentelijke bijdragen	Regionale bijdrage	Maatwerk bijdrage	GHOR bijdrage	Totaal
Aalsmeer	1.300.745	68.486	10.363	1.379.594
Amstelveen	5.161.369	637.458	29.328	5.828.155
Amsterdam	72.829.671	10.699.181	331.157	83.860.009
Diemen	1.285.375	197.146	9.846	1.492.367
Ouder-Amstel	693.095	-	4.470	697.565
Uithoorn	1.374.084	106.129	9.861	1.490.074
Totaal	82.644.339	11.708.400	395.025	94.747.764

Wijziging 1: Verwijderen preventiemedewerker uit maatwerkbijdrage

Begrotingswijziging 2024 Preventiemedewerker (Diemen)	Regionale bijdrage	Maatwerk bijdrage	GHOR bijdrage	Totaal
Aalsmeer				-
Amstelveen				-
Amsterdam				-
Diemen		35.959-		35.959-
Ouder-Amstel				-
Uithoorn				-
Totaal	-	35.959-	-	35.959-

Met gemeenten Uithoorn en Diemen is overeengekomen dat de preventiemedewerker geen onderdeel meer uitmaakt van de maatwerk afspraak. Dit onderdeel was voor gemeente Uithoorn al in de primitieve begroting uit de maatwerkbijdrage gehaald. Dit betreft de wijziging specifiek voor de gemeente Diemen.

Wijziging 2: Indexeren van bedragen naar 2024

Begrotingswijziging 2024 Indexering (5,7%)	Regionale bijdrage	Maatwerk bijdrage	GHOR bijdrage	Totaal
Aalsmeer	74.142	3.904	591	78.637
Amstelveen	294.198	36.335	1.672	332.205
Amsterdam	4.151.291	609.853	18.876	4.780.020
Diemen	73.266	9.188	561	83.015
Ouder-Amstel	39.506	-	255	39.761
Uithoorn	78.323	6.049	562	84.934
Totaal	4.710.726	665.329	22.517	5.398.572

De primitieve begroting is in september 2023 door het bestuur vastgesteld op prijspeil 2023. Indexering moet nog plaatsvinden. VrAA volgt voor de compensatie van loon- en prijsontwikkelingen de 'nominale ontwikkeling' van de gemeente Amsterdam. In dat kader is voor gemeenschappelijke regeling dit gewogen percentage vastgesteld op 5,7%.

Deze leidt voor de actualisatie 2023 tot de volgende opbouw.

- De index loonvoet sector overheid (% , ilso) 6,5%
- De index materiele overheidsconsumptie (% , imoc) 3,5%
- De index bruto overheidsinvesteringen (% , iboi) 3,1%

Gemeenschappelijke Regelingen: De index wordt berekend aan de hand van de twee indexen ilso en iboi in de verhouding $\frac{3}{4} : \frac{1}{4}$. Oftewel 75% keer 6,5% plus 25% keer 3,1% = 5,7%.

Wijziging 3 en 4: L&P compensatie en tegemoetkoming gestegen energiekosten

Begrotingswijziging 2024 Energelasten en aanvullende L&P	Regionale bijdrage	Maatwerk bijdrage	GHOR bijdrage	Totaal
Aalsmeer	28.000			28.000
Amstelveen	118.000			118.000
Amsterdam	1.900.000	900.000		2.800.000
Diemen	30.000	-		30.000
Ouder-Amstel	14.000			14.000
Uithoorn	30.000			30.000
Totaal	2.120.000	900.000	-	3.020.000

In de vergadering van september 2023 heeft het bestuur besloten om:

1. Een aanvullende loon en prijsbijstelling toe te kennen voor 2023. In 2023 zou alleen gemeente Amsterdam deze voldoen. Vanaf 2024 dragen alle gemeenten structureel bij.
2. Gemeente Amsterdam heeft voor 2023 en 2024 incidenteel € 900k tegemoetkoming in gestegen energiekosten toegekend.

Wijziging 5: Toevoeging/overdracht taken Bevolkingszorg

Begrotingswijziging 2024 Extra taken Bevolkingszorg	Regionale bijdrage	Maatwerk bijdrage	GHOR bijdrage	Totaal
Aalsmeer		22.685		22.685
Amstelveen		89.591		89.591
Amsterdam		713.866		713.866
Diemen		22.263		22.263
Ouder-Amstel		12.132		12.132
Uithoorn		23.924		23.924
Totaal	-	884.461	-	884.461

In januari 2023 heeft het bestuur besloten tot overdracht van taken Bevolkingszorg van gemeenten naar de VrAA. In het voorstel zijn ook de financiële consequenties beschreven. Deze begrotingswijziging is conform het voorstel.

Resultaat: De gewijzigde begroting 2024 (vwb de gemeentelijke bijdragen)

Geactualiseerde begroting 2024 Gemeentelijke bijdragen	Regionale bijdrage	Maatwerk bijdrage	GHOR bijdrage	Totaal
Aalsmeer	1.402.887	95.075	10.954	1.508.916
Amstelveen	5.573.567	763.384	31.000	6.367.951
Amsterdam	78.880.962	12.922.900	350.033	92.153.895
Diemen	1.388.641	192.638	10.407	1.591.686
Ouder-Amstel	746.601	12.132	4.725	763.458
Uithoorn	1.482.407	136.102	10.423	1.628.932
Totaal	89.475.065	14.122.231	417.542	104.014.838

2. Consequenties van alle wijzigingen (inclusief Rijksbijdrage) voor de programma's (WAS/WORDT)

Programma's	bedragen x€ 1.000		Mutatie
	WAS Primitieve begroting 2024	WORDT Gewijzigde begroting 2024	
Risicobeheersing	4.143	4.427	284
Incidentbestrijding	59.347	63.847	4.500
Crisisbeheersing	2.859	4.247	1.388
GHOR	2.933	3.101	168
Organisatie ontwikkeling- BV	25.023	27.821	2.798
Organisatie ontwikkeling- Dir+H&I	7.710	8.416	706
Organisatie ontwikkeling- FLO	8.771	9.199	428
Organisatie ontwikkeling- Projecten	884	950	66
Overige posten	-3.092	-3.325	-233
Algemene dekkingsmiddelen	-108.578	-118.682	-10.104
Endtotaal	0	0	0

Met specificatie van de Algemene dekkingsmiddelen, waar de gemeentelijke bijdrage weer aansluit op de wijzigingen als eerder gepresenteerd:

bedragen x€ 1.000

Specificatie Algemene Dekkingsmiddelen	WAS	WORDT	Mutatie
	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024	
Baten			
Gemeentelijke bijdrage regionaal	-82.644	-89.475	-6.831
Gemeentelijke bijdrage maatwerk	-11.708	-14.122	-2.414
Gemeentelijke bijdrage GHOR	-395	-418	-23
Subtotaal gemeentelijke bijdragen	-94.747	-104.015	-9.268
Rijksbijdragen	-12.611	-13.447	-836
Bijdragen Gemeenschappelijke Regelingen	-1.250	-1.250	0
Lasten			0
Vennootschapsbelasting	30	30	0
Saldo	-108.578	-118.682	-10.104

3. Consequenties van alle wijzigingen (inclusief Rijksbijdrage) voor de resultatenrekening (WAS/WORDT)

bedragen x € 1.000

VrAA	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024
	2023	2024
<i>prijspeil</i>		
Baten		
Uitgeleend personeel	389	559
Huren	112	112
Overige goederen en diensten	4.080	3.054
Rijksbijdragen	12.611	13.447
Gemeentelijke bijdragen	94.748	104.015
Bijdragen gemeenschappelijke regelingen	1.250	1.250
Rentebaten	-	-
Totale baten	113.189	122.437
Lasten		
Salarissen en sociale lasten	77.637	81.744
Belastingen	30	30
Duurzame goederen	92	124
Ingeleend personeel	2.390	4.514
Overige goederen en diensten	25.813	28.684
Rente	1.081	1.019
Mutatie egalisatievoorz. kapitaallasten	530	1.557
Afschrijvingen	7.221	6.114
Totale lasten	113.732	123.786
Saldo van baten en lasten	544-	1.349-
RESERVES		
Onttrekkingen	1.230	2.131
Dotaties	686	782
Mutaties in reserves	544	1.349
Resultaat	-	-

Met specificatie van (mutaties in) de onttrekkingen en dotaties van en aan bestemmingsreserves:

Onttrekkingen:

bedragen x € 1.000

Onttrekkingen Vraa	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024
Algemene reserve		
Bestemmingsreserve WW	125	125
Bestemmingsreserve Vastgoed Amsterdam		
Bestemmingsreserve FLO Amsterdam	860	
Bestemmingsreserve Strategisch HRM		318
Bestemmingsreserve Informatiebesturing	244	371
Bestemmingsreserve Mobiliteit		
Bestemmingsreserve Innovatie		1.132
Bestemmingsreserve Opleiden en Oefenen		184
Totaal	1.229	2.130

Dotaties:

bedragen x € 1.000

Dotaties Vraa	Primitieve begroting 2024	Gewijzigde begroting 2024
Algemene reserve		
Bestemmingsreserve WW		
Bestemmingsreserve Vastgoed Amsterdam		
Bestemmingsreserve FLO Amsterdam		348
Bestemmingsreserve Strategisch HRM		
Bestemmingsreserve Informatiesturing		
Bestemmingsreserve Mobiliteit		
Bestemmingsreserve Innovatie	434	434
Bestemmingsreserve Opleiden en Oefenen		
Reserve GHOR	251	
Totaal	685	782

Met in het bijzonder zicht op het verloop van de bestemmingsreserve FLO (gewijzigd 2024):

bedragen x € 1.000

Verloop Bestemmingsreserve FLO Amsterdam	Stand rekening 2023	Stand gewijzigd 2024
Start jaar		2.526
Dotatie		7.928
Onttrekking		7.580-
Saldo dotaties onttrekkingen		348
Einde jaar	2.526	2.874

4. Investerings 2024

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de geplande investeringen in de komende vijf jaar.

Investerings (bedrage x € 1.000)	2024 primitief	2024 gewijzigd
1 Kleine Voertuigen en aanhangers	78	1.051
10 Uniformen	-	951
11 Vaartuigen	-	280
2 Grote voertuigen	8.805	9.598
3 Inventaris voertuigen	-	457
4 Persoonlijke Beschermingsmiddelen	1.000	1.069
7 Tele- Communicatieapparatuur	393	773
8 Inventaris gebouwen en apparatuur	-	-
9 Grond en gebouwen	150	8.829
Overig	288	378
Eindtotaal	10.714	23.386

De gewijzigde investeringsbegroting 2024 is met € 23 miljoen ruim hoger dan de primitieve begroting van € 11 miljoen. Dit komt vooral door bekend geworden investeringen in kazerne Hendrik, doorschoven investeringen vanuit 2023 en indexeringen.

Toelichting:

1. Kleine voertuigen en aanhangers: de geplande investeringen zijn naar 2024 doorgeschoven;
2. Uniformen: de investering is naar 2024 verplaatst. De VrAA doet mee met het NIPV. Vermoedelijk uitlevering uniformen in 2024;
3. Vaartuigen: de geplande investering was in 2022 en is doorgeschoven naar 2024.
4. Grote voertuigen: de aankooprijzen zijn geactualiseerd;
5. Inventaris voertuigen: de geplande investeringen zijn doorgeschoven naar 2024;
6. Persoonlijke beschermingsmiddelen: de geplande investeringen zijn doorgeschoven naar 2024;
7. Telecommunicatieapparatuur: hierin zit een structureel budget voor de vervanging van kantoorapparatuur;
8. In 2025 worden investeringen in inventaris voor kazerne Hendrik voorzien.
9. Grond en gebouwen: in 2023 was de renovatie kazerne Dirk begroot en is inmiddels geactiveerd. De overige gebouw gerelateerde investeringen zijn naar 2024 doorgeschoven. Het grootste deel van de investering 2024 is de renovatie van kazerne Hendrik in 2024 en 2025 (opgeteld € 12,2 mln).
10. Overig: hierin zitten stelposten voor brandweerspecifieke kosten en overige materiële investeringen.

Bestuursvergadering VrAA

Agendapunt

Aanpassen Tijdelijke regeling erkenning PTSS als beroepsziekte VrAA

Vergadering:

3 juli 2024

Ingebracht door:

Steven van de Looij, plv. directeur VrAA

Behandelaar:

Ayten Polat, manager P&O en Manja Kouskoussouzi, beleidsadviseur P&O

Gevraagd besluit

1. In te stemmen met aanpassing van de Tijdelijke regeling erkenning PTSS als beroepsziekte VrAA op de volgende punten:
 - a. Alleen medewerkers die in dienst zijn kunnen een aanvraag doen, de gewezen ambtenaren niet meer.
 - b. Bij de aanvraag worden alleen nog rapportages van ARQ geaccepteerd.
 - c. In artikel 2.2 lid 4 wordt verduidelijkt dat het moet gaan om gebeurtenissen die de medewerker heeft meegemaakt bij (de rechtsvoorganger van) de VRAA.
 - d. Er wordt verduidelijkt dat een medewerker slechts één keer een aanvraag kan doen.
 - e. Er wordt een aanvullende voorwaarde geschrapt namelijk dat de medewerker in het verzuim zit dan wel ziekgemeld moet zijn.
 - f. Er wordt een aanvullende voorwaarde opgenomen voordat een medewerker recht heeft op de tegemoetkoming, te weten dat de medewerker aantoonbaar een behandeling ondergaat voor zijn PTSS door een erkend diagnostisch instituut voordat hij de tegemoetkoming ontvangt.
 - g. De wijzigingen met terugwerkende kracht per 15 juni jl in te laten gaan.

2. Kennis te nemen van de bijlagen zijnde het rapport met bevindingen en aanbevelingen van de Adviescommissie PTSS VrAA en de Tijdelijke regeling erkenning PTSS als beroepsziekte VrAA met bijgehouden aanpassingen.

Aanleiding en context

Artikel 18 van de Gemeenschappelijke Regeling VrAA 2021 bepaalt dat het bestuur VrAA verantwoordelijk is voor de inrichting van de ambtelijke organisatie die valt onder de Veiligheidsregio en dat het bestuur de rechtspositieregeling voor het personeel vaststelt.

Korte bestuurlijke samenvatting/toelichting

De Tijdelijke regeling erkenning PTSS als beroepsziekte VrAA is ingegaan op 15 juni 2022 voor de periode van 2 jaar. Uw bestuur heeft recentelijk in de bestuursvergadering van 25 maart jl. ingestemd met het verlengen van de regeling met 3-6 maanden op voorwaarde dat een aantal aanpassingen worden doorgevoerd. Daarbij in ogenschouw genomen de bevindingen van de Adviescommissie PTSS naar aanleiding van de behandelde casuïstiek in de afgelopen twee jaar. De Adviescommissie heeft een rapport met aanbevelingen opgesteld om de uitvoerbaarheid van de Tijdelijke regeling te verbeteren die ook de dienstverlening van de Adviescommissie ten goede komt.

–Oplegnotitie–

Zo heeft de Adviescommissie o.a. geconstateerd dat een medewerker die de diagnose PTSS heeft gekregen en op basis van de Tijdelijke regeling een aanspraak had op de tegemoetkoming van € 20.000,- netto vervolgens expliciet afzag van behandeling van zijn PTSS.

Ook geeft de Adviescommissie aan dat de diagnoses PTSS die overlegd worden door de aanvragers niet altijd duidelijk zijn, minder gedetailleerd en van verschillende deskundigen afkomstig zijn. De Adviescommissie adviseert dan ook om alleen die van ARQ toe te staan.

Ten slotte doet de Adviescommissie de aanbeveling dat de gewezen ambtenaar geen aanvraag meer kan doen.. Dit ziet niet op onze FLO-ers omdat zij een dienstverband hebben bij de VrAA.

Voor het volledige rapport met bevindingen en aanbevelingen van de Adviescommissie PTSS VrAA verwijzen we u graag naar de bijlage.

Consequenties

Bestuurlijk:

Rechtspositieregelingen en wijzigingen hebben pas rechtskracht als deze door het bevoegd orgaan zijn vastgesteld en gepubliceerd. Op grond van artikel 18 van de Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland 2021 is uw bestuur hiertoe bevoegd.

Personeel

Voor het personeel dat in dienst is heeft het besluit geen inhoudelijke gevolgen. Medewerkers met een diagnose kunnen zich (blijven) melden en de verlenging van de Tijdelijke regeling biedt verruiming in tijd om (alsnog) een aanvraag te doen.

Voor gewezen ambtenaren heeft dit besluit tot gevolg dat zij vanaf 15 juni 2024 geen aanvraag tot erkenning PTSS als beroepsziekte meer kunnen doen.

Financieel

De aanpassingen in de Tijdelijke regeling hebben geen financiële gevolgen.

Besluitvormingsroute

Historie

Datum vergadering/overleg	Afgestemd in/met
<23 mei 2024>	Instemming GO
<21 mei 2024>	Instemming MT VrAA

Verdere behandeling

Datum vergadering/overleg	Afgestemd in/met
18 juni 2024	RAO/RTAT en Bestuurlijk vooroverleg BM Poppens
3 juli 2024	Bestuur VrAA

Meegezonden stukken

- bijlage A: Rapport met bevindingen en aanbevelingen van de Adviescommissie PTSS
- bijlage B: Aangepaste Tijdelijke regeling erkenning PTSS als beroepsziekte VrAA met bijgehouden wijzigingen

TIJDELIJKE REGELING ERKENNING PTSS ALS BEROEPSZIEKTE VRAA

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1.1 Begrippen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- BAA: Brandweer Amsterdam-Amstelland (zoals ontstaan sedert de regionalisering in 2008)
- VRAA: de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland
- Bevoegd gezag:
Commandant van de Brandweer Amsterdam-Amstelland
- Nabestaande(n):
 - a. de echtgenoot of echtgenote van de medewerker;
 - b. bij ontstentenis van de onder a bedoelde persoon, de minderjarige kinderen, tot wie de medewerker in familierechtelijke betrekking stond;
 - c. bij ontstentenis van de onder a en b bedoelde personen, achterblijvende personen met wie de medewerker tot en met de dag van overlijden heeft samengewoond;
- Tegemoetkoming: een betaling voor (rest)schade, kosten of lichamelijk en/of psychisch ongemak.
- Medewerker:
 - a. de ambtenaar die in dienst is van BAA en/of de VRAA of gewezen ambtenaar als bedoeld in artikel 1 sub c NRGGA of de rechtspositionele regelingen van de rechtsvoorganger(s) van de VRAA -met uitzondering van de ambtenaar aangesteld als vrijwilliger.
- Adviescommissie PTSS: de Adviescommissie PTSS VRAA
- NRGGA: Nieuwe Rechtspositieregeling Gemeente Amsterdam
- PTSS: Post-Traumatische Stressstoornis Syndroom (DSM-5)

Artikel 1.2 Verhouding tot aansprakelijkstelling

1. Door het aanvaarden van een tegemoetkoming op grond van deze regeling doet de medewerker geen afstand van een lopende of een toekomstige aansprakelijkstelling BAA en/of de VRAA.
2. Een tegemoetkoming of voorziening uit hoofde van deze regeling is geen erkenning van aansprakelijkheid door BAA en/of de VRAA of haar rechtsvoorgangers.

Hoofdstuk 2 Aanvraag erkenning beroepsziekte

Artikel 2.1 Termijn indienen aanvraag

De mMedewerker kan een aanvraag indienen de PTSS te erkennen als beroepsziekte binnen 5 jaar nadat hij is gediagnosticeerd met PTSS door een erkend diagnostisch instituut, waaronder in dit artikel wordt verstaan ARQ Diagnostisch Centrum (ADC).

Artikel 2.2 Procedure vaststelling PTSS als beroepsziekte

1. Een aanvraag dient te worden ingediend door middel van een volledig ingevuld aanvraagformulier bij de Adviescommissie PTSS.
2. De medewerker verstrekt de Adviescommissie PTSS bij de indiening van de aanvraag de inlichtingen en bewijsstukken, inclusief de toestemming om van medische gegevens kennis te nemen, die noodzakelijk zijn ter vaststelling van de aandoening. Bij de aanvraag dient in ieder geval een verklaring (al dan niet onder medisch geheim) van ARQ Diagnostisch Centrum (ADC) ~~een erkend diagnostisch instituut~~ te worden overgelegd waaruit blijkt dat PTSS is gediagnosticeerd, per welke datum de diagnose is gesteld en of de PTSS beroeps-gerelateerd is (medische causaliteit).
3. De medewerker verstrekt steeds de informatie die nodig is om te kunnen toetsen of sprake is van een beroepsziekte. Indien hieraan niet (tijdig) wordt voldaan, dan kan de aanvraag worden afgewezen.
4. De Adviescommissie PTSS beoordeelt vervolgens of er een causaal verband is tussen de incidenten/de ramp/de calamiteit die de medewerker bij (de rechtsvoorgangers van) BAA en/of de VRAA heeft meegemaakt en de PTSS. Met andere woorden: dat er in overwegende mate sprake is van een oorzakelijk verband tussen de ziekte en de werkzaamheden of werkomstandigheden bij BAA en/of de VRAA (beroepsgerelateerd).
5. Indien de Adviescommissie PTSS van oordeel is dat op basis van de bij de aanvraag overgelegde stukken geen (deugdelijk) advies kan worden uitgebracht, dan wordt een onafhankelijke medisch deskundige ingeschakeld. Mede op basis van dat oordeel wordt advies uitgebracht.
6. De Adviescommissie PTSS adviseert het bevoegd gezag de PTSS wel of niet te erkennen als beroepsziekte waarna het bevoegd gezag beslist.
7. Een besluit op basis van deze regeling is een besluit in de zin van de Algemene Wet Bestuursrecht (Awb).

Hoofdstuk 3 Rechtspositionele gevolgen na indiening aanvraag

1. Vanaf het moment dat de aanvraag is voorzien van een volledig ingevuld aanvraagformulier en de vereiste stukken zijn ingediend en de ontvangst van de aanvraag is bevestigd, wordt het salaris van de medewerker niet (of niet langer) gekort wegens langdurige arbeidsongeschiktheid, zoals bedoeld in artikel 7.4, lid 6 NRGa.

Dit geldt alleen indien de arbeidsongeschiktheid een gevolg is van de PTSS waarvoor erkenning is aangevraagd en niet wanneer de arbeidsongeschiktheid het gevolg is van een andere aandoening/ziekte.

2. Vanaf het moment dat de aanvraag voorzien van de vereiste stukken is ingediend en de ontvangst van de aanvraag is bevestigd, krijgt de medewerker conform artikel 8.7 NRGa de medische kosten vergoed die voor rekening van de medewerker zijn gebleven of blijven.

3. Indien de PTSS van de medewerker door het bevoegd gezag niet wordt erkend als beroepsziekte behoeft de niet ingehouden salariskorting en de vergoede medische kosten (als bedoeld in artikel 3.1 en 3.2.) niet door de medewerker worden terugbetaald. Wel eindigt op dat moment de aanspraak op volledige doorbetaling van salaris (en salaristoelagen) en vergoeding van medische kosten.

Hoofdstuk 4 Tegemoetkoming

Artikel 4.1 Recht op tegemoetkoming

Wanneer het bevoegd gezag positief besluit op de aanvraag van de medewerker en besluit de PTSS te erkennen als beroepsziekte, wordt aan de medewerker een eenmalige tegemoetkoming uitbetaald zoals bedoeld in artikel 4.2 onder de voorwaarden dat:-

de medewerker ten tijde van de aanvraag in het verzuim (ziekgemeld) was vanwege zijn PTSS, blijkend uit een verklaring van de bedrijfsarts; en de medewerker, nadat hij zijn aanvraag heeft ingediend, aantoonbaar een behandeling voor zijn PTSS bij ~~door~~ een door de VRAA erkend diagnostisch instituut is gestart heeft afgerond. -Dit dient te blijken uit een verklaring van zijn behandelaar.

Artikel 4.2 Hoogte tegemoetkoming

1. De tegemoetkoming bedraagt een eenmalig vast bedrag van € 20.000,- netto.

2. De tegemoetkoming in lid 1 van dit artikel wordt verminderd met een eventuele eerdere betaling, die in verband met de PTSS door medewerker is ontvangen.

3. Het bevoegd gezag kan de hoogte van de tegemoetkoming in lid 1 van dit artikel op een lager bedrag vaststellen indien het bevoegd gezag dat, gelet op alle omstandigheden van het specifieke geval, redelijk acht.

Artikel 4.3 Recht op tegemoetkoming aan nabestaanden

Indien de medewerker overlijdt na het indienen van een aanvraag, doch voordat de aanvraag is beslist of voordat tot uitbetaling is overgegaan, wordt de tegemoetkoming, indien de PTSS wordt erkend als beroepsziekte, uitgekeerd aan de nabestaande(n).

Artikel 4.4 Betaling tegemoetkoming

1. VRAA keert, nadat is besloten tot erkenning van de PTSS als beroepsziekte, de tegemoetkoming zo spoedig mogelijk uit.

2. De uitkeringslasten als bedoeld in het derde lid van dit artikel en de uitvoeringskosten van deze regeling komen ten laste van de VRAA.

3. Indien over de tegemoetkoming verschuldigde belasting ingevolge de Wet inkomstenbelasting 2001, de Wet op de loonbelasting 1964 en premie voor de volksverzekeringen ingevolge de Wet financiering sociale verzekeringen moet worden betaald, komen die kosten ten laste van de VRAA.

4. Indien de uitkering van de tegemoetkoming als bedoeld in het eerste lid van dit artikel op individuele basis leidt tot aantoonbare onevenredige financiële neveneffecten, kan de VRAA in voorkomend geval op basis van redelijkheid en billijkheid, op advies van de Adviescommissie PTSS een maatwerkvoorziening treffen.

Hoofdstuk 5 Vergoeding kosten en terugbetaling reeds ingehouden salaris wanneer positief op de aanvraag wordt beslist en de PTSS wordt erkend als beroepsziekte

1. Kosten die medewerker maakt voor een aanvraag, waaronder kosten voor rechtsbijstand, worden niet vergoed.

2. In afwijking van lid 1 worden de kosten voor het onderzoek als genoemd in artikel 2.2, vijfde lid van deze regeling vergoed, inclusief een vergoeding wegens daartoe noodzakelijke reiskosten, overeenkomstig de reiskostenregeling VRAA.

~~3. Wanneer medewerker geen bewijsstukken (meer) voorhanden heeft om medische kosten die niet door de ziektekostenverzekering worden vergoed en voor eigen rekening van de medewerker blijven, conform artikel 8.7 t/m 8.11 NRG te declareren, wordt aan medewerker een eenmalig vast bedrag – ter finale kwijting – van € 2.500,- netto (inclusief eigen risico) vergoed. Medewerker kan daarna dus geen declaraties ter vergoeding meer indienen.~~

4. Wanneer het salaris van de medewerker voorafgaand aan het indienen van de aanvraag op grond van artikel 7.4 lid ~~6-2, 3 en 4~~ NRGGA werd gekort, wordt het ingehouden gedeelte (zonder rente) met terugwerkende kracht aan de medewerker terugbetaald.

Hoofdstuk 6 Blijvende arbeidsongeschiktheid en einde aanstelling

Wanneer het bevoegd gezag positief beslist op de aanvraag van de medewerker en besluit de PTSS te erkennen als beroepsziekte, kan medewerker conform artikel 7.19 NRGGA aanspraak maken op een periodieke aanvullende uitkering.

Hoofdstuk 7 Verrekening en terugvordering

Artikel 7.1 Verrekening

De tegemoetkoming als bedoeld in artikel 4.2 ~~lid 1~~ wordt in mindering gebracht op eventuele latere schadevergoedingen die door de VRAA worden betaald in verband met dezelfde ziekte waarvan is vast komen te staan dat deze in overwegende mate door het werk is/zijn veroorzaakt, ongeacht de vorm waarin die schadevergoeding wordt gedaan en de aard van de kosten waarin die schadevergoeding voorziet.

Artikel 7.2 Terugvordering

1. De tegemoetkoming als bedoeld in artikel 4.2 ~~lid 1~~ wordt niet teruggevorderd indien later onderzoek tot de conclusie leidt dat er geen sprake is van werkgeversaansprakelijkheid of dat er geen sprake is van causaliteit tussen de PTSS en de werkzaamheden uitgevoerd voor BAA en/of VRAA of de werkomstandigheden bij BAA en/of VRAA.

2. De tegemoetkoming wordt teruggevorderd indien sprake is van verwijtbaar handelen of nalaten van de medewerker, of de nabestaande(n), waaronder het verstrekken van onjuiste informatie, waardoor de tegemoetkoming ten onrechte is uitgekeerd.

Hoofdstuk 8 Slotbepalingen

Artikel 8.1 Eenmalige gebruik van deze regeling

Er kan slechts eenmaal ~~op basis van~~ een aanvraag worden gedaan als bedoeld in deze regeling op grond waarvan een tegemoetkoming en een vergoeding van kosten zoals bedoeld in artikel 5 worden betaald.

Artikel 8.2 Mogelijkheid tot afwijken

Het bevoegd gezag is bevoegd af te wijken van deze regeling indien de toepassing leidt tot onbillijkheid voor de medewerker.

Artikel 8.3 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op de dag na publicatie voor de maximale duur van 2 jaar.

Behandeld door Adviescommissie PTSS VrAA
Datum 11 juli 2023
Uw brief van

Bijlagen geen
E-mail tessa.jaspers@veiligheidsregioaa.nl
Onderwerp terugkoppeling Adviescommissie PTSS VrAA

Geachte Commandant,

Zoals met u besproken, treft u hierbij een verkorte weergave aan van de bevindingen van de Adviescommissie PTSS VrAA (hierna: de commissie PTSS) met betrekking tot de Tijdelijke regeling erkenning PTSS als beroepsziekte (hierna: de regeling). Onderstaand geeft de commissie PTSS eerst de bevindingen weer ten aanzien van de taken en werkwijze van de commissie PTSS. Hierna volgen enkele suggesties voor het eventueel aanpassen van de regeling.

1. Ten aanzien van de taken en werkwijze van de commissie PTSS

Het valt de commissie PTSS op dat vaak weinig stukken zijn te vinden van de gebeurtenissen die volgens de medewerker relevant zijn voor het ontstaan van de PTSS. Zowel de medewerker als het bevoegd gezag kunnen vaak geen inzetverslag, OVD rapport of bijvoorbeeld een meldingsformulier (potentieel) trauma vinden van de gebeurtenis. Dit geldt ook als een concrete datum, locatie en omschrijving zijn gegeven. Aangezien dit soort documenten vanaf 2005 in AG5 horen te staan, verwondert het de commissie dat zo weinig informatie beschikbaar is over bepaalde gebeurtenissen. Daar komt bij dat het soms voor de medewerker niet mogelijk is een concrete datum of locatie te herinneren. Dit komt de commissie PTSS niet vreemd voor, omdat de medewerker de gebeurtenis(sen) soms jarenlang juist probeert te vergeten.

Het protocol van de commissie PTSS stelt als eis dat de medewerker zo veel mogelijk aannemelijk maakt dat de gebeurtenissen hebben plaatsgevonden. Als onvoldoende informatie is aangeleverd, dan wordt de PTSS niet erkend als beroepsziekte. Het protocol vermeldt echter ook dat als het bevoegd gezag de gebeurtenis niet tegenspreekt, de commissie PTSS ervan uitgaat dat de gebeurtenis heeft plaatsgevonden zoals door de medewerker omschreven. Dit maakt het voor de commissie PTSS lastig te beslissen wanneer de medewerker voldoende informatie heeft aangeleverd met betrekking tot de gebeurtenissen.

Verder baart het de commissie PTSS enigszins zorgen dat één behandelaar heeft aangegeven dat de vaststelling van PTSS geen exacte wetenschap is en dat bij het stellen van de diagnose wordt afgegaan op de klachten die de medewerker aangeeft. Aangezien de commissie PTSS op

haar beurt moet afgaan op de diagnose die de behandelaar stelt, steunt het advies van de commissie PTSS in wezen in grote mate op hetgeen de medewerker de behandelaar vertelt. De commissie PTSS heeft derhalve een zeer beperkte eigen adviesrol/beoordelingsruimte.

Het voorgaande geldt ook voor het vaststellen van de beroepsgelateerdheid van de PTSS. Als de medewerker ervoor kiest om alleen beroepsgelateerde incidenten te vertellen aan de behandelaar en zijn privéproblemen of jeugdtrauma's achterwege laat, dan weet de commissie PTSS niet van het bestaan hiervan af. Zo is in een van de rapporten van de behandelaar beschreven dat de medewerker weigerde te vertellen over zijn jeugdervaringen toen de behandelaar van ARQ ernaar vroeg. Het was evident dat daar zaken zijn voorgevallen die traumatisch waren voor de medewerker. Hij koos ervoor om dit niet te vertellen terwijl dit van invloed kon zijn op het oordeel. De commissie zal dan op grond van de rapportage van de behandelaar uitsluitend kunnen concluderen dat de PTSS beroepsgelateerd is.

Algemene verwonderpunten

Voorts heeft de commissie zich verwonderd dat één medewerker volgens de rapportage van zijn behandelaren geen behandeling wilde nadat bij hem de diagnose PTSS was gesteld. De aanvraag voldeed aan alle vereisten die de regeling stelt waardoor de medewerker volgens de commissie aanspraak had op de tegemoetkoming van € 20.000,-. De commissie vindt het echter moeilijk met elkaar te verenigen dat een medewerker wel een tegemoetkoming ontvangt en zelf bewust afziet van behandeling van zijn PTSS.

Daarnaast ziet de commissie soms terug dat medewerkers gediagnostiseerd zijn met PTSS, veroorzaakt door de werkzaamheden, terwijl zij zich niet hebben ziekgemeld voor deze werkzaamheden. De commissie vraagt zich af hoe dit zich met elkaar verhoudt.

2. Suggesties voor het aanpassen van de regeling

De commissie PTSS stelt voor de regeling op de volgende punten nader te bekijken:

- 1) De aanvraag kan momenteel ook worden gedaan door de gewezen ambtenaar. Hieraan is geen beperking in tijd gesteld, dus ook iemand die al 10 jaar uit dienst is, kan in beginsel een aanvraag indienen. Artikel 2.1 van de regeling ondervangt dit onvoldoende.
- 2) De rapportages van andere behandelaren dan ARQ zijn vaak minder duidelijk en minder gedetailleerd. De commissie PTSS stelt voor om op te nemen dat alleen rapportages van ARQ nog worden geaccepteerd.
- 3) In de regeling is niet expliciet opgenomen dat het moet gaan om een causaal verband tussen de incidenten bij de VrAA en de PTSS (zie artikel 2.2 lid 4).

- 4) In de regeling is niet expliciet opgenomen dat de (oud) medewerker slechts één keer een aanvraag kan doen.
- 5) Ten aanzien van de tegemoetkoming van € 20.000 merkt de commissie PTSS op dat deze is bedoeld als betaling voor (rest)schade, kosten of lichamelijk en/of psychisch ongemak. Er worden geen aanvullende voorwaarden gesteld aan de aanspraak op de tegemoetkoming. Zo kunnen ook medewerkers die niet zijn ziekgemeld en geen financiële schade hebben geleden de tegemoetkoming krijgen. De commissie PTSS geeft in overweging om de tegemoetkoming meer te koppelen aan de arbeidsongeschiktheid van de medewerker. Zo kan worden overwogen om aan het recht op de tegemoetkoming een of meer van onderstaande voorwaarden te stellen:
 - aanspraak op de tegemoetkoming bestaat alleen bij het einde van de aanstelling wegens langdurige arbeidsongeschiktheid, veroorzaakt door de PTSS, die als beroepsziekte is aangemerkt;
 - aanspraak op de tegemoetkoming bestaat alleen bij het aantoonbaar afronden van een behandeling voor PTSS (medische eindsituatie), die als beroepsziekte is aangemerkt; en/of
 - aanspraak op de tegemoetkoming bestaat alleen als een medewerker door zijn PTSS , die als beroepsziekte is aangemerkt, blijvend of voor langere tijd arbeidsongeschikt is voor zijn functie.

Hiermee wordt mogelijk gestimuleerd dat medewerkers behandeling zoeken voor hun PTSS en een minder grote (financiële) drempel ervaren om zich ziek te melden wegens PTSS. Tevens wordt de tegemoetkoming in dat geval meer gebruikt voor het compenseren van het (financiële) leed dat de medewerker leidt door zijn arbeidsongeschiktheid wegens PTSS.

Bovenstaande is slechts een verkorte weergave van de bevindingen en suggesties vanuit de commissie PTSS. Uiteraard is de commissie PTSS bereid tot het geven van een nadere (mondelijke) toelichting.

Met vriendelijke groet,

namens de Adviescommissie PTSS VrAA

Erik Boog
Voorzitter

Bestuursvergadering VraA

Agendapunt

Update digitale veiligheid en cybergevolgbestrijding

Vergadering:	3 juli 2024
Ingebracht door:	Burgemeester Pieter Heiligers
Behandelaar:	Machiel Noijen

Gevraagd besluit

- 1) De stand van zaken op het gebied van digitale veiligheid en cybergevolgbestrijding te bespreken.

Aanleiding en context

Digitale veiligheid en cybergevolgbestrijding is een thema dat nationaal en regionaal flink in ontwikkeling is. Gelet op deze ontwikkeling houdt de burgemeester met digitale veiligheid en cybergevolgbestrijding in de regionale portefeuille, de burgemeester van Uithoorn, het veiligheidsbestuur regelmatig op de hoogte van de vorderingen. In deze notitie wordt de stand van zaken op het gebied van digitale veiligheid geschetst.

Korte bestuurlijke samenvatting/toelichting

Awareness

Ten aanzien van bewustwording sluiten wordt vanuit Amsterdam-Amstelland aangesloten bij de City Deal Lokale Weerbaarheid Cybercrime van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV). Vanuit de City Deal worden gemeenten dankzij subsidies ondersteund bij het verhogen van de cyberweerbaarheid van hun inwoners.

Begin dit voorjaar is een uitvraag gedaan door het CCV om met ideeën te komen om specifiek de cyberweerbaarheid van jongeren (8-27 jaar) te versterken. Gemeente Amsterdam heeft samen met de Amstelland-gemeenten een aanvraag ingediend om een op maat gemaakt begeleidingstraject te bieden voor jongeren met een bijzondere affiniteit voor informatietechnologie, ook wel “cyberbreinen” genoemd. Deze jongeren komen we tegen tijdens interventies, zoals HackShield en/of re_BOOTCMP. Het is van belang om dit soort preventieve interventies verder op te schalen, te reproduceren en nadien te borgen om ervoor te zorgen dat digitale weerbaarheid een integraal onderdeel wordt van de leefwereld van jongeren. De subsidie is immers toegekend.

Netwerken verder uitbouwen

In het tweede kwartaal is meer scherpte aan gebracht aan het Ecosysteem digitale veiligheid Amsterdam-Amstelland. Gebleken dat er meer duidelijkheid nodig was in de wijze van organisatie en doelstellingen binnen het op te zetten Ecosysteem Digitale Veiligheid. Nu zet de kerngroep in om dit vorm te geven. Helaas moest de ondertekening van een Bestuurlijk convenant verplaatst worden naar de tweede helft van het jaar, om de voorbereiding tussen en vooral binnen de deelnemende organisaties goed te laten landen. Op dit moment wordt aan het Actieplan gewerkt, waarin de inhoudelijke sporen worden beschreven. De activiteiten binnen het op te richten Ecosysteem digitale veiligheid worden georganiseerd

–Oplegnotitie–

binnen drie sporen: Bewustwording Digitale veiligheid, Talentontwikkeling en Innovatie en Informatie-uitwisseling en cybergevolgbestrijding.

Regionale cyberoefening

Eén van de concrete projecten binnen het Ecosysteem Digitale Veiligheid Amsterdam-Amstelland is een regionale cyberoefening met de gemeenten van de veiligheidsregio. Hierbij gaan we met het netwerk binnen het Ecosysteem digitale veiligheid verder op de lessen van de ISIDOOR oefening van vorig jaar. In een simulatie ontstaan digitale problemen bij meerdere gemeenten in onze regio. Deze slaan over naar het openbare orde domein, waarna ook politie, veiligheidsregio en Openbaar Ministerie betrokken raken. Dit sluit goed aan bij de nieuwe portefeuillehouder Opleiden & oefenen van de cyberburgemeester van de regio Amsterdam-Amstelland binnen het landelijke Platform Cyberburgemeesters.

Invoering maatregelen n.a.v. NIS2

Vanaf dit jaar gaat in Europa de vernieuwde *Network and Information Security* richtlijn gelden, in de volksmond NIS2 genoemd. Deze is vastgesteld door de Europese Unie en om de cyberbeveiliging en de weerbaarheid van essentiële diensten in EU-lidstaten te verbeteren. De NIS2 vergroot de reikwijdte van de eerste richtlijn door meer sectoren te omvatten. Daarnaast stelt de richtlijn strengere beveiligingsnormen en meldingsvereisten voor incidenten. De NIS2 wordt momenteel naar Nederlandse wetgeving vertaald. Gemeenten zullen gaan vallen onder het strengere regime in vergelijking met de huidige richtlijn. Onder welk regime de veiligheidsregio's gaan vallen is nog onderwerp van gesprek. De Er Cyber Information Security Officers (CISO's) van de gemeenten binnen de regio werken al samen om de gevolgen in kaart te brengen.

Consequenties

Omdat er veel gebeurt op het dossier digitale veiligheid en cybergevolgbestrijding blijft het belangrijk om te werken aan verdere bewustwording op het onderwerp. Het blijft belangrijk om digitale veiligheid en cybergevolgbestrijding periodiek te behandelen op de tafel van de colleges in de gemeenten van de regio en binnen publieke organisaties, bijvoorbeeld door CISO's aan te laten sluiten bij bestuurlijke tafel.

Besluitvormingsroute

Historie

Datum vergadering/overleg	Afgestemd in/met
5 juni 2024	Vorbereidend overleg cyberburgemeester VrAA
18 juni 2024	RAO/RTAT
19 juni 2024	Bestuurlijk vooroverleg

Meegezonden stukken

Update activiteiten binnen regio's vanuit Platform Cyberburgemeesters

Platform Cyberburgemeesters: Overzicht van activiteiten rondom digitale veiligheid in de regio's

Versie	30-5-2024 - INTERN GEBRUIK	
Datum	Activiteiten / geleerde lessen uit de regio	Onderdeel van cyberwegaanpak / lesson learned
Midden Nederland		
4-4-2024	4 april een regionaal congres gehouden met het motto "Samen doe je meer" met sprekers en workshops inzake Digitale Veiligheid & Cybercrime, Georganiseerde Ondernemende Criminaliteit en Maatschappelijke Onrust. Hier hebben we vooral ook de dwarsverbanden gezocht tussen de thema's waardoor bijvoorbeeld ook samen met het RIEC gekeken is hoe we onder het <u>RIEC-convenant</u> kunnen gaan samenwerken op cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit. Ruim 200 bezoekers/ veiligheidsprofessionals (bestuurlijk/ambtelijk) uit Midden-Nederland.	Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit
27-5-2024	27 mei organiseren we een bijeenkomst om de Geldezel-aanpak uit te leren aan veiligheidsprofessionals in Midden-Nederland.	Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit
n.v.t.	In de vijf districten van Midden-Nederland wordt gewerkt aan tal van interventies op jongeren, ouderen, ondernemers inzake weerbaarheid en handelingsperspectief. Ieder district heeft daar eigen uitvoeringsplannen voor.	Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit
1-4-2024	We starten in april in Midden-Nederland met Prio Digi. Politie-ter-plaatse bij een melding van gedigitaliseerde criminaliteit en cybercrime. Hierdoor voelen slachtoffers zich beter geholpen en leren de blauwe collega's van de basisteams wat te doen bij gedigitaliseerde criminaliteit en cybercrime.	Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit
n.v.t.	Met de politie afgesproken dat we vier keer per jaar op basisteam-niveau een intelligencebeeld ontvangen inzake gedigitaliseerde criminaliteit en cybercrime.	
n.v.t.	Doorontwikkeling Openbaar Ministerie. Iedere officier zal in de (nabije) toekomst een (eenvoudige) zaak kunnen draaien inzake gedigitaliseerde criminaliteit/cybercrime. Daarnaast is er extra capaciteit beschikbaar gekomen op complexere zaken.	Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit
Rotterdam		
1-3-2024	Medio maart was een bijeenkomst voor het regionale CISO-netwerk. De VAR faciliteert dit netwerk. Daar kwam iemand van Berenschot vertellen over de implementatie van NIS2. En bespraken we samen met Hogeschool InHolland de mogelijkheden om nieuwe talenten te werven voor de toekomst door bijvoorbeeld het aanbieden van stageplekken.	Eigen huis op orde
9-3-2024	In maart was er een Reboot-cmp.	Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit
1-5-2024	In mei staat een overleg met de Stuurgroep van de regionale aanpak gedigitaliseerde criminaliteit. Daar verwachten we (als de politie gaat leveren) een actueel regionaal cyberbeeld te kunnen presenteren.	Overig
28-3-2024	Op donderdag 28 maart was de VAR-Voorjaarscarrousel met als thema: de uitdagingen en kansen van Artificiële intelligentie (AI) in het veiligheidsdomein. Bijna 70 deelnemers lieten zich inspireren door o.a. Kees Verhoeven over de thema's innovatie, ethiek en privacy.	Overig
n.v.t.	Rotterdam digitaal veiliger maken. Dat is het doel van Rotterdam Protected. Een project wat is ontstaan door de gedeelde Rotterdamse mentaliteit 'niet lullen maar poetsen, liever samen dan alleen' van ESET, VeiligheidsAlliantie Regio Rotterdam, HackShield, politie Rotterdam, gemeente Rotterdam en Sparta Rotterdam. Deze partijen streven naar een stad waar iedereen, ongeacht leeftijd of achtergrond, beschermd en versterkt toegang heeft tot de digitale wereld. Het project omvat diverse activiteiten die Rotterdammers helpen hun digitale vaardigheden en weerbaarheid te vergroten.	Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit
n.v.t.	Weerbare senioren: Met de interactieve Echt of Nep film heeft de VAR in de afgelopen periode weer in verschillende gemeenten in de regio voorlichting gegeven aan senioren. Ook is een train-de-trainer gegeven aan vertegenwoordigers van seniorenverenigingen in een gemeente. Het doel was om hen te leren hoe ze met o.a. het inzetten van de Echt of Nep film zelf voorlichting kunnen geven over digitale veiligheid aan de senioren binnen hun vereniging.	Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit
Oost-Brabant		
n.v.t.	De cyberburgemeesters hebben een ronde gemaakt langs de driehoeken van de 8 basisteams. Hieruit zijn een aantal punten naar voren gekomen: - Een basisteam wil graag een dilemmasessie over de eventueel te maken keuzes als gevolg van het meer oppakken van cybercrime-zaken. Waar besteden we onze capaciteit aan? - Een basisteam wil concreet aan de slag met uitvoerende activiteiten op het vlak van weerbaarheid. - Een basisteam was na het gesprek 'bewust onbekwaam' en wil er mee aan de slag. - Een basisteam vroeg zich af hoe de rol van burgervader bij dit soort type criminaliteit gepakt kan worden. 'Er is wel een huisbezoek na een straatroof, maar digitale oplichting waarbij een slachtoffer 50.000 euro kwijt is hoor ik niet eens'. Een basisteam wil meer zicht op aard en omvang van slachtoffers en daders in hun gemeenten.	Overig
16-5-2024	Er wordt een sessie online aangejaagde ordeverstoringen voor de 32 gemeenten, politie en OM georganiseerd	Online aangejaagde ordeverstoringen
n.v.t.	Er gaan subwerkgroepen aan de slag over de respons bij cyberincidenten bij grote partijen in samenwerking met overheidspartijen	Cybercrisis en cyberincidenten
n.v.t.	Ondanks dat de ambities op digitale veiligheid in alle IVP's zijn uitgevoerd, zijn na 1 jaar nog niet heel veel activiteiten te zien. Hierbij wordt geconstateerd dat men moeizaam tot uitvoering komt. Het onderwerp is nog niet altijd belegd binnen de afdelingen Veiligheid, of het onderwerp wordt veelal aan 'de jongste bediende' gegeven. Het onderwerp vraagt om regie én uitvoeringskracht. Hoe krijgen we dat voor elkaar?	Lesson learned
n.v.t.	Meer zicht, meer zaken: welke keuzes zijn er te maken en hoe staan we daarin? Dat meer zaken zullen worden opgepakt in de toekomst betekent dat er in de driehoeken keuzes gemaakt zullen moeten worden m.b.t. capaciteit.	Lesson learned
Noord Holland		
n.v.t.	De nauwe samenwerking tussen NHVeilig (Team Cyber) en Bureau NH (het regionale opsporingsprogramma van NH nieuws met politie en OM) heeft al mooie resultaten opgeleverd. In een recente uitzending deelde een cybercrimeslachtoffer Jos uit IJmuiden zijn verhaal. Daarnaast vertelde projectleider Marieke Verhagen over de campagne "Het Slachtoffer Spreekt" die het item op TV mede mogelijk maakte. Op www.hetslachtofferspreekt.nl nodigen we slachtoffers van cybercriminaliteit in de regio uit om (anoniem) hun verhaal te delen. Met deze regionale samenwerking willen NHVeilig en Slachtofferhulp Nederland inwoners van de politie-eenheid Noord-Holland bewust maken van de gevolgen van cybercriminaliteit. Het horen en zien van een slachtoffer dat je eigen buurman of buurvrouw zou kunnen zijn, is een krachtige vorm van preventie!	Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit

1-4-2024	In april, de maand van Senioren en Veiligheid, zijn er vier informatiebijeenkomsten georganiseerd in onze eenheid voor senioren over cyberveiligheid. Met 100 bezoekers in Heemstede, 140 in Alkmaar, 170 in Den Helder en ook een hoge opkomst in Purmerend waren deze bijeenkomsten zeker een succes! Begeleid door voormalig talkshowhost Catherine Keyl en een panel van experts leren de senioren zich te wapenen tegen digitale oplichting en online fraude. Veelvoorkomende manieren van (digitale) oplichting en fraude komen aan de orde zoals babbeltucs, bankhelpdeskfraude, aan- en verkoopfraude, phishing of hulpvraagfraude (via email, SMS of WhatsApp). De bijeenkomsten boden niet alleen waardevolle informatie, maar er was ook ruimte om persoonlijke ervaringen te delen. Door openhartig te spreken over hun zorgen en vragen, kregen de deelnemers niet alleen inzicht in de problematiek, maar ook het vertrouwen om actie te ondernemen. De bijeenkomsten zijn een samenwerking tussen de desbetreffende gemeenten, politie en LMIO, het ministerie van Justitie en Veiligheid, NHVeilig en Interpolis.	Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit
n.v.t.	Het moment is aangebroken om de inzet op gebied van cyber in onze eenheid van de afgelopen jaren te objectiveren, waar staan wij na deze vier jaar eigenlijk met onze aanpak? Om deze reden start NHV een objectief stelsel waarmee gemeenten kunnen inzien waar zij staan op het gebied van cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit. Het stelsel is gebaseerd op de vier wegen van de cyberwegenkaart van het CCV: er is aandacht voor de interne digitale veiligheid van de organisatie, voor cyberincidenten en cybercrisis, cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit (met extra accent op jeugd en cyber) en voor online aangejaagde ordeverstoringen. Zo willen wij een zo compleet mogelijk beeld van elke gemeentelijke aanpak kunnen schetsen. Het doel van dit stelsel is tweeledig, enerzijds is het om gemeenten te laten zien waar zij staan in de gemeentelijke aanpak, zo krijgen zij meer duidelijkheid en handvatten om de aanpak te verdiepen. Ook kunnen ze zich onderling met elkaar vergelijken. Niet als 'beoordeling' maar wel om bewust keuzes te kunnen maken ten opzichte van andere veiligheidsonderwerpen. Anderzijds is het voor ons zeer nuttig te weten welke gemeenten al verder zijn in de aanpak en welke nog een steuntje in de rug kunnen gebruiken. In samenwerking met o.a. het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid hebben we een vragenlijst opgesteld die zich richt op zowel beleidsmedewerkers openbare orde als CISO's. In de komende twee maanden zullen wij als team Cyber van NHVeilig bij alle gemeenten in onze eenheid langsgaan om aan de hand van een vragenlijst de gemeentelijke stand van de aanpak van cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit te bespreken.	Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit
12-3-2024	Op 12 maart gingen meer dan 65 collega's van gemeenten, politie en OM samen in gesprek over online aangejaagde ordeverstoringen en wat je hier als gemeente wel en niet mee kan en mag. NHVeilig organiseerde deze roadshow in samenwerking met het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) en de politie-eenheid Noord-Holland. Maïke Borst van de IOG (Internetondersteuningsgroep politie) doorliep een casus uit onze regio. Na een toelichting van het CCV op het barrièremodel online aangejaagde ordeverstoring gingen deelnemers aan de hand van een (fictieve) casus aan de slag met dit barrièremodel, en welke interventies zij in een dergelijke situaties zouden kunnen inzetten. Een mooie interactieve dag waarbij kennis en ervaringen werden gedeeld en ruimte was voor oefenen!	Online aangejaagde ordeverstoringen
	op 28 mei organiseert NH Veilig een bijeenkomst voor CISO's en OOV'ers van de eenheid. Tijdens deze bijeenkomst gaan CISO's en OOV'ers van gemeenten met elkaar in gesprek om de verbinding en samenwerking op te zoeken en te versterken om op deze manier samen nog beter te kunnen werken aan de digitale veiligheid en weerbaarheid van de gemeente en haar inwoners. Tijdens de bijeenkomst gaan sprekers van Berenschot en CISO's van de gemeente Haarlem en de Provincie Noord-Holland ons meenemen in de verschillen in de werelden van CISO's en OOV'ers en hoe we ons samen het beste kunnen voorbereiden op nieuwe wetgeving zoals de NIS2 en het belang van een goede informatiebeveiliging.	
10-7-2024	Op 10 juli 2024 organiseert NHVeilig samen met OM, de Veiligheidsregio's en politie de bestuurlijke cyberoefening. Al meer dan 110 deelnemers hebben zich aangemeld uit 30 verschillende gemeenten en politie en OM hebben zich aangemeld. Tijdens de oefening gaan zij in de veiligheidsdriehoek aan de slag met een cybercrisis. Verschillende bestuurlijke dilemma's komen aan bod zoals: <ul style="list-style-type: none"> • De dilemma's rondom een ransomware-aanval, waarbij gestolen data van burgers doelbewust gelekt worden; • Het wel of niet betalen van losgeld; • Verantwoordelijkheden tussen politie, OM en gemeente en de uitwerking in de praktijk; • De samenwerking met private partijen tijdens een cybercrisis/aanval; • Het wel of niet optreden ten aanzien van online aangejaagde ordeverstoringen. 	
	Dit project richt zich op het trainen van ouders, bekend als cyberouders, om andere ouders te informeren en begeleiden over de online activiteiten van hun kinderen, vooral tussen de 9 en 12 jaar oud. Het doel is om een netwerk van goed getrainde cyberouders te creëren die ouders kunnen helpen bij het begrijpen van de online leefwereld van hun kinderen en het omgaan met digitale risico's. Het project omvat trainingen, bijeenkomsten en het delen van kennis en ervaringen tussen deelnemende gemeenten en partners zoals scholen, jeugdzorg en de politie. Het uiteindelijke doel is om een bruikbaar model te ontwikkelen dat door andere gemeenten en organisaties kan worden overgenomen om soortgelijke netwerken van cyberouders op te bouwen.	
	Het protocol online aangejaagde ordeverstoringen is gereed. Samen met de VNG is de idee het protocol via de daarvoor gebruikelijke kanalen op 31 mei te versturen aan anderen die er gebruik van zouden kunnen maken.	
Zeeland en West Brabant		
	De samenwerkende veiligheidspartners in de regio Zeeland West-Brabant zijn een samenwerking aangegaan met hogeschool Saxion om een professionele leergemeenschap over de lokale aanpak van online criminaliteit te vormen (PLG). De nadruk ligt in deze PLG op het gezamenlijk leren van goede initiatieven uit de regio, om op deze manier sneller en effectiever met elkaar stappen te kunnen maken in de algehele aanpak van online criminaliteit. Daarin heeft iedere deelnemer een toegevoegde waarde en is een technische achtergrond zeker niet noodzakelijk. Er wordt rondom de aanpak van online criminaliteit via de PLG ingezet op meer continuïteit in samenwerking en het onderzoeken welke interventies goed werken en dit kunnen onderbouwen. Via deelname aan de PLG kunnen ook kleinere gemeenten met relatief weinig middelen meegroeien in de ontwikkelen. Ook is het doel om met de PLG aan te sluiten bij landelijke expertisenetwerken als Cyberweerbaar NL en de Citydeal Lokale Cyberweerbaarheid en daar niet alleen informatie op te halen, maar ook in te kunnen brengen op basis van ervaring van de community. Ook wordt onderzocht hoe de kennisinstellingen in de regio Brabant West-Zeeland met studenten en onderzoek eventueel kunnen worden betrokken. De PLG komt eens per twee maanden bijeen om elkaar te verdiepen rondom online criminaliteit en de lokale aanpak daarvan, maar ook vooral met elkaar samen in de praktijk aan de slag gaan. Beoordelingen nemen de districten binnen de eenheid het initiatief om deze bijeenkomsten te organiseren en te faciliteren. Naast collega's van gemeenten, PVO, politie en OM nemen ook organisaties/professionals deel	Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit
	3 april heeft de regio een Cyber Awareness Training uitgevoerd. Feitelijk is dit de Cyber oefen driehoek, zoals deze ook in andere regio's is, of nog zal worden uitgevoerd. De opkomst was erg hoog en de training heeft dan ook in een behoefte voorzien. Op het trainingscentrum van politie kwamen deze middag meer dan 30 burgemeesters bijeen om met collega's van politie en het OM zich door een scenario van maatschappelijke onrust en cybercriminaliteit heen te werken. Dit leverde goede gesprekken en veel inzicht op.	Cybercrisis en cyberincidenten

24-2-2024	24 februari vond in het stadion van NAC Breda de Re_b00tcmp plaats voor de regio. Gemeenten Tilburg, Breda, Roosendaal en Middelburg hadden de handen ineengeslagen om dit voor te bereiden en uit te voeren. Een 40-tal jongeren nam hieraan deel.	Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit
17-4-2024	In Vlissingen vond 17 april een cyberbijeenkomst plaats voor ondernemers. Daar namen 180 ondernemers aan deel. Op verschillende plaatsen in Zeeland worden deze bijeenkomsten door het jaar heen georganiseerd. Doel is het creëren van bewustwording bij ondernemers en het bieden van handelingsperspectief. De bijeenkomsten worden georganiseerd in samenwerking met onder meer PVO en provincie Zeeland.	Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit
n.v.t.	Op verschillende plaatsen in de regio hebben gemeenten zich aangesloten bij HackShield. Half maart zijn alle Zeeuwse gemeenten ingestapt en eerder verbonden de gemeenten in Hart van Brabant zich al via Hackshield in de bibliotheek.	Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit
n.v.t.	In verschillende gemeenten worden interventies ingezet om senioren weerbaar te maken (interactieve film).	Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit
23-3-2024	Op 23 maart heeft het event 'Let's Hack Tilburg' plaatsgevonden, waar studenten van Fontys Hogeschool en professionele (ethische) hackers van Cyber4Z de opdracht kregen om kwetsbaarheden te vinden in de digitale systemen van de gemeente Tilburg. Het leverde een aantal interessante inzichten op.	Eigen huis op orde
Noord Nederland		
n.v.t.	Hack friesland: Friese gemeenten weerbaar maken tegen cyberincidenten die de bedrijfscontinuïteit bedreigen in samenwerking met de provincie Fryslân	Eigen huis op orde
n.v.t.	Het inplannen van CISO netwerken groningen en Drenthe aansluitend op ambities in de ondermijningsnormen	Eigen huis op orde
Najaar 24	Regionale oefendriehoek in 3 noord	Cybercrisis en cyberincidenten
n.v.t.	Uitrol lokale oefenprogramma's	Cybercrisis en cyberincidenten
n.v.t.	Er is een aanjager cyberweerbaarheid voor alle gemeenten in Noord Nederland	Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit
n.v.t.	Ontwikkeling van het politiebeeld online criminaliteit naar multibeeld online criminaliteit in 2025	Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit
n.v.t.	Kennis deelsessies per doelgroep voor jeugd en ouderen met specialisten vanuit diverse invalshoeken. Afgerond met de opbrengsten verwoord in een infographic	Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit
n.v.t.	Ontwikkeling innovatieve interventies naar aanleiding van de opbrengsten van de kennisdeelsessies	Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit
n.v.t.	Ontwikkeling innovatieve interventies naar aanleiding van de opbrengsten van de kennis deelsessies	Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit
n.v.t.	OSINT training voor gemeenten	Online aangejaagde ordeverstoringen
n.v.t.	Blauwdruk lokale oefening	Online aangejaagde ordeverstoringen
n.v.t.	Inzicht in OOV risico's via ethische hack	Overig
Oost Nederland		
	<i>Geen updates</i>	
Amsterdam-Amstelland		
n.v.t.	Werken aan vorming ecosysteem digitale veiligheid Amsterdam-Amstelland, waarbij publieke en private partners samenwerken aan digitale veiligheid op de sporen awareness over digitale veiligheid, informatie-uitwisseling tussen CISO's en cybergevolgbestrijding en daarnaast versterking talent/onderwijs en onderzoek. Actieprogramma wordt nu aan gewerkt, verwachting van Bestuurlijk Convenant in Q3.	Diverse thema's
n.v.t.	Voor het ecosysteem is door Gemeente Amsterdam een subsidie binnen gehaald voor een Aanjager digitale veiligheid. Deze wordt in de komende periode geworven om de samenwerking tussen partijen te bevorderen.	Overig
19-11-2024	Gestart met organisatie van regionale cyberoefening met gemeenten, politie, OM en veiligheidsregio. Cyberincident start bij IT-domeinen van diverse gemeenten, waarna OOV-domein, politie, OM en VR betrokken raken	Cybercrisis en cyberincidenten
3-7-2024	Periodieke (halfjaarlijkse) bestuurlijke update in het veiligheidsbestuur van de regio Amsterdam-Amstelland door de cyberburgemeester	Overig
n.v.t.	Voorzitterschap van landelijk netwerk van veiligheidsregio's over digitale ontwrichting, waarin planvorming en ontwikkelingen op gebied van cybergevolgbestrijding wordt uitgewerkt.	Cybercrisis en cyberincidenten
n.v.t.	Diverse awareness-activiteiten vanuit o.a. Gemeente Amsterdam en politie (Eenheid Amsterdam)	Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit
Limburg		
	<i>Geen updates</i>	
Den Haag		
	<i>Geen updates</i>	

Bestuursvergadering VrAA

Agendapunt

Vaststellen gewijzigde GR VrAA 2024

Vergadering:	3 juli 2024
Ingebracht door:	T. van Lieshout
Behandelaar:	A. Lotfi

Gevraagd besluit

- 1) **In te stemmen met de vaststelling van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland 2024, onder voorbehoud van toestemming van de gemeente Aalsmeer voor het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling.**
- 2) **Oprichting geven tot het publiceren van de regeling via de daartoe bestemde kanalen.**

Aanleiding en context

Het algemeen bestuur van de VrAA heeft op 18 december 2023 een voorstel gezonden aan de deelnemende colleges van burgemeester en wethouders inhoudende een aantal wijzigingen van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland (GR VrAA). Aanleiding voor de wijziging van de GR VrAA is de inwerkingtreding van de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) op 1 juli 2022. De colleges hebben de ontwerpregeling van de GR VrAA 2024 voorgelegd aan de gemeenteraden voor zienswijze conform art. 1 lid 3 Wgr. De raden hebben besloten om geen zienswijze in te dienen ten aanzien van de ontwerpregeling. Vervolgens hebben vijf van de zes raden toestemming gegeven aan de colleges om de GR VrAA te wijzigen conform de voorgestelde ontwerpregeling, zoals beschreven in art. 1 lid 4 Wgr.

De gemeenteraad van Aalsmeer behandelt op 4 juli 2024 de GR VrAA, waarbij de verwachting is dat de gemeenteraad toestemming zal geven voor het wijzigen van de GR VrAA (conform het voorstel aan de raad). Daarmee is de wettelijke wijzigingsprocedure doorlopen en kan de gewijzigde GR VrAA 2024 worden gepubliceerd.

Korte bestuurlijke samenvatting/toelichting

De raden zijn door de colleges in de gelegenheid gesteld om een zienswijze naar voren te brengen ten aanzien van de ontwerpregeling. Ook hebben vijf van de zes raden, nadat er geen zienswijzen waren ingediend, toestemming gegeven aan de colleges om de GR VrAA te wijzigen in lijn met de voorgestelde ontwerpregeling. Naar verwachting maakt de gemeenteraad van Aalsmeer op 4 juli 2024 kenbaar dat het toestemming geeft voor het wijzigen van de regeling. Daarmee is de wettelijke wijzigingsprocedure doorlopen.

Consequenties

Met de vaststelling van de ontwerpregeling GR VrAA 2024 voldoet de gemeenschappelijke regeling van de VrAA aan de eisen die de Wgr stelt aan gemeenschappelijke regelingen.

-Oplegnotitie-

Besluitvormingsroute

Historie

Datum vergadering/overleg	Afgestemd in/met
5 december 2023	RAO/RTAT: instemmen met voorleggen ontwerpregeling aan AB VrAA
18 december 2023	Algemeen bestuur VrAA: instemmen met ontwerpregeling en toezenden regeling aan colleges voor start zienswijze procedure

Verdere behandeling

Datum vergadering/overleg	Afgestemd in/met
December 2023-april 2024	Colleges-gemeenteraden: zienswijze procedure raden
Mei 2024-juni 2024	Colleges-gemeenteraden: toestemming wijzigen GR
3 juli 2024	Algemeen bestuur VrAA: vaststellen ontwerpregeling GR VrAA 2024

Meegezonden stukken

bijlage A: **Ontwerp wijziging GR VRAA schone versie**

Gemeenschappelijke Regeling

Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

2024

Amsterdam, [DAG] [MAAND] 2024

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn, na verkregen toestemming van de raden van deze gemeenten;

overwegende dat:

- a. deze gemeenten een gemeenschappelijke regeling zijn aangegaan onder de titel 'Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland 2008';
- b. de Wet veiligheidsregio's op 1 oktober 2010 in werking is getreden onder gelijktijdige intrekking van de Brandweerwet 1985, de Wet rampen en zware ongevallen en de Wet geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen;
- c. de Wijzigingswet veiligheidsregio's per 1 januari 2014 is ingegaan;
- d. de Wet veiligheidsregio's een slagvaardige organisatie beoogt tot stand te brengen op het terrein van de rampenbestrijding en crisisbeheersing;
- e. de artikelen 8 en 9 van de Wet veiligheidsregio's bepalen, dat de colleges van burgemeester en wethouders in de regio Amsterdam-Amstelland een gemeenschappelijke regeling treffen waarbij een openbaar lichaam wordt ingesteld met de aanduiding: Veiligheidsregio;
- f. artikel 76 van de Wet veiligheidsregio's bepaalt, dat deze gemeenschappelijke regeling wordt getroffen uiterlijk drie maanden na de inwerkingtreding van deze wet;
- g. de 'Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland 2008', na toestemming van de gemeenteraden van Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Diemen, Ouder-Amstel, Uithoorn en aan de colleges van burgemeester en wethouders van deze gemeenten, zoals bedoeld in artikel 1, tweede en derde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen, op 1 januari 2015 voor de eerste keer is gewijzigd;
- h. de colleges van burgemeester en wethouders op voorstel van het bestuur van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland, na toestemming van de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten, besloten hebben om de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland 2015 op een aantal punten te wijzigen;
- i. de integrale tekst van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland 2015 aanpassing behoeft naar aanleiding van de op 1 juli 2022 gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen.

gelet op:

de Wet veiligheidsregio's, Tijdelijke wet ambulancezorg, de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Gemeentewet,

besluiten

de tekst van de 'Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland 2015, gewijzigd in 2021', in te trekken en als volgt opnieuw vast te stellen de volgende integrale tekst van de:

'Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland 2024'**HOOFDSTUK 1. ALGEMENE BEPALINGEN****Artikel 1. Definities**

1. In deze regeling wordt verstaan onder:
 - a. *het algemeen bestuur*: het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio;
 - b. *de brandweer*: het onderdeel van de Veiligheidsregio dat zich bezig houdt met de uitvoering van brandweezorg zoals genoemd in artikel 3, eerste lid en de taken zoals genoemd in artikel 25 van de Wet Veiligheidsregio's;
 - c. *de burgemeester(s)*: de burgemeester(s) van de Gemeenten;
 - d. *de colleges*: de colleges van burgemeester en wethouders van de Gemeenten;
 - e. *het dagelijks bestuur*: het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio;
 - f. *de directeur Veiligheidsregio*: de directeur Veiligheidsregio als bedoeld in artikel 20, eerste lid van deze regeling;
 - g. *coördinerend gemeentesecretaris*: de coördinerend functionaris, bedoeld in artikel 36 van de Wet;
 - h. *Gedeputeerde Staten*: het college van gedeputeerde staten van de provincie Noord-Holland;
 - i. *de Gemeente(n)*: de aan deze regeling deelnemende gemeente(n);
 - j. *geneeskundige hulpverlening*: geneeskundige hulpverlening in het kader van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing door daartoe aangesteld personeel, als

onderdeel van een gecoördineerde inzet van diensten en organisaties van verschillende disciplines, door tussenkomst van een meldkamer;

- k. *GHOR*: de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio, belast met de coördinatie, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening en met de advisering van andere overheden en organisaties op dat gebied;
- l. *Hoofdofficier van Justitie*: de Hoofdofficier van Justitie in het Arrondissement Amsterdam;
- m. *meldkamerfunctie*: de meldkamerfunctie zoals bedoeld in artikel 35 van de Wet veiligheidsregio's;
- n. *de raden*: de gemeenteraden van de Gemeenten;
- o. *de regeling*: deze gemeenschappelijke regeling;
- p. *de Veiligheidsregio*: het openbaar lichaam als bedoeld in artikel 3 van deze regeling;
- q. *de Voorzitter*: de voorzitter van de Veiligheidsregio;
- r. *de Veiligheidsdirectie*: een ambtelijk overlegorgaan dat het algemeen bestuur adviseert over onderwerpen op het terrein van crisisbeheersing;
- s. *de Wet*: de Wet veiligheidsregio's.

Artikel 2. Gemeentewet

Daar waar in deze regeling artikelen van de Gemeentewet of van enige andere wet of wettelijke regeling van overeenkomstige toepassing worden verklaard, komen in die artikelen in de plaats van de gemeente, de gemeenteraad, het college en de burgemeester, onderscheidenlijk: de Veiligheidsregio, het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter.

Artikel 3. Openbaar lichaam

1. Er is een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam genaamd: Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland.
2. Het openbaar lichaam is gevestigd te Amsterdam.

Artikel 4. Verzorgingsgebied

Het Verzorgingsgebied van deze regeling omvat het grondgebied van de Gemeenten.

HOOFDSTUK 2. DOELSTELLING, TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

Artikel 5. Doelstelling

De Veiligheidsregio heeft tot doel om ter behartiging van de belangen van de Gemeenten:

- a. uitvoering te geven aan de Wet;
- b. uitvoering te geven aan de Tijdelijke wet ambulancezorg;
- c. uitvoering te geven aan de Wet Publieke Gezondheid;
- d. de organisatie van de regionale taken crisisbeheersing, brandweezorg in stand te houden en het voorzien in de meldkamerfunctie;
- e. de voorbereiding op het gebied van crisisbeheersing regionaal te coördineren, waaronder het beheer op bevolkingszorg en deels van crisiscommunicatie in samenwerking met de gemeente Amsterdam.

Artikel 6. Taken

1. Ter behartiging van de in artikel 5 van de regeling genoemde doelstelling is de Veiligheidsregio belast met de uitvoering van de taken en bevoegdheden, zoals genoemd in artikel 10, 25, 32, 35 en 36 van de Wet en de overige taken en bevoegdheden die bij of krachtens wet en regelgeving aan de Veiligheidsregio worden opgedragen.
2. De Veiligheidsregio is tevens belast met het organiseren van de regionale coördinatie van de gemeentelijke processen op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening.
3. De Veiligheidsregio draagt zorg voor het bijstaan en/of verzorgen van de ambtelijke ondersteuning voor het gezag van de burgemeester in geval van een calamiteit.

Artikel 7. Verplichtingen van de Gemeenten

De Gemeenten zijn in ieder geval verplicht om kosteloos de volgende faciliteiten ter beschikking te stellen aan de Veiligheidsregio:

- a. bereikbare en bruikbare bluswatervoorzieningen;
- b. toegang tot geografische en bouwkundige informatie;
- c. informatie over wegomleggingen en -afsluitingen etc.;
- d. informatie over relevante vergunningen;
- e. voor de Veiligheidsregio relevante informatie nodig voor een behoorlijke uitvoering van artikel 5 en artikel 6 van deze regeling, voortvloeiende uit handhaving en toezicht door de desbetreffende bestuursorganen van de Gemeenten.

HOOFDSTUK 3. HET BESTUUR VAN DE VEILIGHEIDSREGIO

Artikel 8. Organen

De Veiligheidsregio kent de volgende organisatiestructuur:

- a. het algemeen bestuur;
- b. het dagelijks bestuur; en
- c. de Voorzitter.

3.1 HET ALGEMEEN BESTUUR VAN DE

VEILIGHEIDSREGIO Artikel 9. Samenstelling

1. De leden van het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio zijn de burgemeesters van de Gemeenten.
2. Het dagelijks bestuur bestaat uit de Voorzitter en twee andere leden, door en uit het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio aan te wijzen. De leden van het dagelijks bestuur mogen niet de meerderheid uitmaken van het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio.
3. Het lidmaatschap van het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio en het dagelijks bestuur eindigt zodra een lid ophoudt burgemeester te zijn van de deelnemende gemeente.
4. De leden van het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio worden bij verhindering vertegenwoordigd overeenkomstig artikel 77 van de Gemeentewet.
5. De Voorzitter van het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio wordt bij koninklijk besluit benoemd uit de burgemeesters.
6. Bij verhindering of ontstentenis van de Voorzitter wordt deze vervangen door een door het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio aan te wijzen lid van het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio.

Artikel 10. Werkwijze

1. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio vergadert ten minste 4 keer per jaar en voorts zo dikwijls als de Voorzitter het nodig acht of ten minste twee leden dit de Voorzitter schriftelijk en met redenen omkleed verzoeken. In het laatste geval wordt de vergadering binnen veertien dagen na een zodanig verzoek gehouden.
2. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio stelt een reglement van orde vast.
3. De Hoofdofficier van Justitie van het arrondissement Amsterdam, de Dijkgraaf van het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht en de Commissaris van de Koning worden uitgenodigd om deel te nemen aan de vergaderingen van het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio.
4. Bij de vergaderingen van het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio worden de Directeur Veiligheidsregio/Commandant Brandweer Amsterdam-Amstelland, de Directeur Publieke Gezondheid, de Politiechef Regionale Eenheid Amsterdam, de coördinerend gemeentesecretaris, de directeur Openbare Orde en Veiligheid (OOV) van de gemeente Amsterdam evenals andere functionarissen wier aanwezigheid in verband met de te behandelen onderwerpen van belang is, uitgenodigd.
5. De vergaderingen van het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio zijn openbaar, tenzij met inachtneming van artikel 22 van de Wet gemeenschappelijke regelingen wordt besloten de deuren te sluiten.
6. In een besloten vergadering kan niet worden beraadslaagd of besloten over:
 - a. Het vaststellen van het regionaal beleidsplan;
 - b. Het vaststellen of wijzigen van de begroting;
 - c. Het vaststellen van de jaarrekening;
 - d. Het wijzigen van deze regeling;
 - e. Het vaststellen van het liquidatieplan.

Artikel 11. Besluitvorming

1. Elk lid van het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio heeft in de vergadering één stem.
2. De besluiten worden genomen met gewone meerderheid van stemmen. Staken de stemmen, dan beslist de stem van de Voorzitter.
3. In de gevallen waarin de burgemeester van de gemeente Amsterdam overwegende bezwaren heeft tegen een besluit en met het oog daarop tegenstemt, leidt die tegenstem tot verwerping van het besluit.
4. Het algemeen bestuur dan wel het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio kan ook buiten vergadering besluiten, mits de zienswijze van alle bestuurders schriftelijk,

daaronder begrepen per e-mail, wordt ingewonnen en geen van de bestuurders zich tegen deze wijze van besluitvorming verzet. Het voorstel met een conceptbesluit circuleert maximaal 10 werkdagen onder de leden van het algemeen bestuur dan wel het dagelijks bestuur. Een voorstel ten aanzien waarvan alle leden tijdens de circulatietermijn door het stellen van een paraaf of verklaring van 'akkoord' te kennen heeft gegeven met het voorstel in te stemmen, resulteert in een besluit conform het ingebrachte voorstel. Direct na ontvangst van de laatste paraaf of akkoordverklaring dateert de secretaris het besluit. Het besluit wordt geacht te zijn genomen op de datum van dagtekening door de secretaris. Het besluit wordt opgenomen in de besluitenlijst van de eerstvolgende vergadering.

Artikel 12. Taken en bevoegdheden

1. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio heeft tot taak:
 - a. toezien op de uitvoering van de doelstelling, taken en bevoegdheden als bedoeld in artikelen 5 en 6 van de regeling;
 - b. organiseren van voorbereiding en uitvoering van eigen besluitvorming;
 - c. beheer van de organisatie van de Veiligheidsregio;
2. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio is bevoegd te besluiten tot:
 - a. het nemen van alle beslissingen op het gebied van personeel en organisatie van de Veiligheidsregio;
 - b. het vaststellen van een mandaatregeling voor nader door haar aan te geven onderwerpen en/of taken en bevoegdheden;
 - c. de oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, dan wel het ontbinden daarvan of het beëindigen van de deelname daaraan, als omschreven in artikel 31a van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 13. Informatie en verantwoording

1. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio geeft de raden en/of de colleges uit eigen beweging of op hun verzoek alle inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door hen gevoerde en te voeren beleid nodig is.
2. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio geeft schriftelijk de door een of meer leden van de raden en de colleges gevraagde inlichtingen.
3. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio verstrekt de raden en/of de colleges de door een of meer leden van die raden en/of colleges verzochte informatie ten aanzien van het door het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio gevoerde beleid met in achtneming van artikel 16, vijfde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Op de voet van deze bepaling zal geen informatie worden verstrekt indien dat, gelet op de door de Veiligheidsregio te behartigen belangen, naar het oordeel van het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio noodzakelijk is.
4. De leden van het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio leggen jegens hun raad en college verantwoording af over het door de Veiligheidsregio gevoerde beleid op de voor hen als burgemeester gebruikelijke wijze.
5. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio zendt jaarlijks een informatiebrief aan de raden met daarin een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen binnen de Veiligheidsregio.

Artikel 14. Advies

1. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio is bevoegd ongevraagd aan een of meer colleges advies te geven of voorstellen te doen, die in verband met deze regeling nodig worden geacht.
2. De desbetreffende colleges delen op zo kort mogelijke termijn aan het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio mee of een advies of voorstel aanleiding is geweest tot het treffen van maatregelen.

Artikel 15. Zienswijze

Anders dan bestemmingsvoorstellen, zoals bedoeld in artikel 27, vijfde lid, en besluiten waarover bij of krachtens de wet de raden een zienswijze naar voren kunnen brengen, zijn er, tenzij door het algemeen bestuur anders bepaald, geen besluiten van het algemeen bestuur waarvoor aan de raden vooraf zienswijze dient te worden gevraagd, als bedoeld in artikel 10, vijfde en zesde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 16. Participatie

Ingezetenen van de gemeenten en belanghebbenden worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op grond van deze regeling slechts betrokken, voor zover dat bij of krachtens de wet is vereist, of voor zover door het algemeen bestuur bepaald.

Artikel 17. Evaluatie

1. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio draagt ervoor zorg dat de regeling periodiek, doch tenminste één maal per zes jaar wordt geëvalueerd.
2. Als de evaluatie conclusies en aanbevelingen bevat, dan verwerkt het algemeen bestuur deze in een voorstel hoe hieraan gevolg wordt gegeven.
3. De conclusies en aanbevelingen als bedoeld in het vorige lid, kunnen aanleiding zijn om te betrekken in de daaropvolgende evaluatieperiode.

3.2 DE VOORZITTER EN SECRETARIS

Artikel 18. Taken en bevoegdheden

1. De Voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio.
2. De Voorzitter vertegenwoordigt de Veiligheidsregio in en buiten rechte. De Voorzitter kan de in het eerste lid bedoelde leiding opdragen aan een door hem of haar aan te wijzen persoon.

Artikel 19. De secretaris

1. De directeur Veiligheidsregio als bedoeld in artikel 20, eerste lid van deze regeling fungeert als ambtelijk secretaris van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur.
2. De secretaris is in de vergaderingen van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur aanwezig.
3. De stukken die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan, worden door de secretaris mede-ondertekend.

4. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio stelt in een instructie nadere regels over de taak en bevoegdheden van de ambtelijk secretaris en de eindverantwoordelijken van de organisaties als bedoeld in artikel 20 van deze regeling.

HOOFDSTUK 4. DE AMBTELIJKE ORGANISATIE

Artikel 20. De organisaties

1. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio benoemt de directeur Veiligheidsregio. De directeur Veiligheidsregio is verantwoordelijk voor het beheer en het secretariaat van de Veiligheidsregio en de

coördinatie op de multidisciplinaire crisisbeheersing.

2. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio benoemt de commandant van de Brandweer Amsterdam-Amstelland. De commandant Brandweer is belast met de operationele leiding van de brandweer.
3. De Brandweer Amsterdam-Amstelland is belast met de uitvoering van de brandweezorg als bedoeld in artikel 3, eerste lid van de Wet en de taken als bedoeld in artikel 25 van de Wet.
4. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio stelt een GHOR in en houdt deze in stand. De GHOR staat onder leiding van de Directeur Publieke Gezondheid Amsterdam.
5. De Directeur Publieke Gezondheid Amsterdam is belast met de regie van de geneeskundige hulpverlening.
6. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio wijst een coördinerend gemeentesecretaris aan op voordracht van de gemeentesecretarissen van de Gemeenten en met instemming van het betrokken college van burgemeester en wethouders.
7. De coördinerend gemeentesecretaris is belast met de coördinatie van de maatregelen en voorzieningen die de gemeenten treffen met het oog op een ramp of crisis, zoals omschreven in het Besluit veiligheidsregio's, in samenwerking en afstemming met de directeur OOV van de gemeente Amsterdam.
8. Er is een Veiligheidsdirectie die het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio adviseert over onderwerpen die worden voorgelegd aan het algemeen bestuur.
Deze Veiligheidsdirectie bestaat uit de directeur Veiligheidsregio, de Commandant van de Brandweer, de Politiechef Regionale eenheid Amsterdam, de Directeur Publieke Gezondheid, de Hoofdofficier van Justitie, de coördinerend gemeentesecretaris, de directeur OOV van de gemeente Amsterdam en een vertegenwoordiger van Defensie. Functionarissen van andere organisaties wier aanwezigheid in verband met de te behandelen onderwerpen van belang is, worden uitgenodigd. De directeur Veiligheidsregio is de voorzitter van de Veiligheidsdirectie.

Artikel 21. De inrichting van de ambtelijke organisatie en rechtspositieregeling

Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio is verantwoordelijk voor de inrichting van de ambtelijke organisatie die valt onder de Veiligheidsregio en stelt de rechtspositieregeling(en) van het personeel vast.

HOOFDSTUK 5. FINANCIËLE BEPALINGEN

Artikel 22. Administratie en controle

Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio stelt regels vast met betrekking tot de organisatie van de financiële administratie en van het beheer van de geldmiddelen met inachtneming van de toepasselijke wettelijke bepalingen.

Artikel 23. Programmabegroting

1. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio streeft ernaar iedere 4 jaar een programma-indeling vast te stellen met de mogelijkheid om deze jaarlijks te herijken.
2. De programmabegroting bevat op hoofdlijnen de beleidsdoelstellingen en maatschappelijke effecten die worden nagestreefd, evenals de financiële middelen die daarvoor beschikbaar zijn, één en ander zo mogelijk uitgedrukt in relevante prestatiecijfers en kengetallen.
3. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio draagt zorg voor het verzamelen en vastleggen van gegevens over de geleverde goederen en diensten, opdat de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid zoals vastgesteld door het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio kunnen worden getoetst.

Artikel 24. Begrotingsprocedure

1. Het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio zendt de ontwerpprogrammabegroting uiterlijk twaalf weken voordat zij aan het algemeen bestuur wordt aangeboden toe aan de raden. De raden van de gemeenten kunnen ten aanzien van de ontwerpprogrammabegroting hun zienswijze naar voren brengen.
2. Deze ontwerpprogrammabegroting wordt door de zorg van de besturen van de Gemeenten voor een ieder ter inzage gelegd en tegen betaling van de kosten algemeen verkrijgbaar gesteld. Artikel 190, tweede en derde lid, van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.
3. Het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio stelt de raden van de gemeenten voorafgaande aan het vaststellen van de begroting schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, bedoeld in het eerste lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

4. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio stelt de programmabegroting vast vóór 14 september van het jaar, voorafgaande aan het jaar waarvoor de begroting moet dienen.
5. Na de vaststelling van de programmabegroting zendt het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio deze zo nodig aan de raden.
6. Het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio zendt de programmabegroting binnen twee weken na de vaststelling doch in ieder geval vóór 15 september van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan de Gedeputeerde Staten.
7. Het bepaalde in dit artikel is van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting.

Artikel 25. Bijdragen aan de Veiligheidsregio

1. De bijdrage van elke Gemeente bestaat uit de kosten voor crisisbeheersing, bevolkingszorg, brandweezorg eventueel met maatwerktaken per gemeente en de meldkamerfunctie opgenomen in de programmabegroting.
2. De toerekening van de kosten van de brandweezorg vindt plaats op basis van een door het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio vastgestelde financiële verdeelsleutel.
3. Indien afzonderlijke Gemeenten besluiten tot het inkopen van aanvullende maatwerktaken brandweezorg, dan worden de feitelijke kosten per gemeente in rekening gebracht. Afspraken dienaangaande worden vastgelegd in de programmabegroting.
4. De toerekening van de kosten voor de programma's crisisbeheersing en de meldkamerfunctie vindt plaats naar evenredigheid van het aantal inwoners van iedere Gemeente per 1 januari van het jaar voorafgaande aan het desbetreffende begrotingsjaar. Voor de vaststelling van de aantallen inwoners worden de door het Centraal Bureau voor de Statistiek openbaar gemaakte bevolkingscijfers aangehouden.
5. Met de Gemeenten worden afspraken gemaakt over bevoorschotting.
6. De Gemeenten dragen er zorg voor dat de Veiligheidsregio te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen.

Artikel 26. Indexering

De Veiligheidsregio volgt de indexering van de gemeente Amsterdam.

Artikel 27. Jaarrekeningprocedure en kadernota

1. Het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio zendt de voorlopige jaarrekening en de algemene financiële en beleidsmatige kaders, vergezeld van een behoorlijke toelichting, vóór 30 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient toe aan de raden.
2. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio stelt de jaarrekening vast uiterlijk 14 juli in het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft.
3. Het dagelijks bestuur zendt de jaarrekening binnen twee weken na vaststelling, doch uiterlijk vóór 15 juli van het jaar volgend op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, aan Gedeputeerde Staten.
4. In de jaarrekening wordt de door elk van de Gemeenten en de door derden over het desbetreffende dienstjaar werkelijk verschuldigde bijdrage opgenomen. Verrekening van het verschil tussen het op grond van artikel 25 van deze regeling betaalde voorschot en het werkelijk verschuldigde bedrag vindt plaats onmiddellijk na de kennisgeving aan de Gemeenten van de vaststelling van de jaarrekening.
5. Onverminderd het voorgaande lid kan het algemeen of het dagelijks bestuur een voorstel doen voor het bestemmen van het resultaat. De raden van de gemeenten worden in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze naar voren te brengen ten aanzien van een bestemmingsvoorstel.
6. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio bepaalt op welke wijze de resultaten van de jaarrekening over de Gemeenten zullen worden verdeeld met in achtneming van artikel 24, zevende lid van deze regeling.

Artikel 28. Geldmiddelen

De geldmiddelen van de Veiligheidsregio bestaan uit:

- a. de bijdragen van de Gemeenten, ingevolge artikel 25 van deze regeling;
- b. de bijdragen van derden, ingevolge op verzoek of volgens overeenkomst geleverde diensten;
- c. subsidies en rijksbijdragen;
- d. renten en opbrengsten van bezittingen;
- e. onvoorziene ontvangsten;
- f. (onttrekkingen aan) de bestemmingsreserve;

g. geldlenenigen

HOOFDSTUK 6. ADMINISTRATIEVE BEPALINGEN

Artikel 29. Archivering

1. De Veiligheidsregio draagt conform artikel 3 van de Archiefwet 1995, zorg voor het, in goede, geordende en toegankelijke staat brengen van de onder hen berustende archiefbescheiden en de uitvoering van de archiefwettelijke processen.
2. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio stelt een verordening vast waarin de zorg van het bestuur voor de archiefbescheiden van de Veiligheidsregio alsmede het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden wordt geregeld, voor zover deze niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats.
3. De directeur stelt een regeling vast betreffende het beheer van de archiefbescheiden van de Veiligheidsregio.
4. De gemeentearchivaris van Amsterdam oefent het in het tweede lid van dit artikel genoemde toezicht uit op het beheer van de archiefbescheiden.
5. Als archiefbewaarplaats in de zin van artikel 12 van de Archiefwet wordt de archiefbewaarplaats van de gemeente Amsterdam aangewezen.
6. De aan de uitvoering van het eerste, vierde en vijfde lid verbonden kosten, komen voor rekening voor de Veiligheidsregio.

HOOFDSTUK 7. BIJZONDERE BEPALINGEN

Artikel 30. Toe- en uittreding

1. Toe- en uittreding van gemeenten tot deze regeling is slechts mogelijk na wijziging van de indeling van gemeenten in regio's als bedoeld in artikel 8 van de Wet.
2. Het college dat voornemens is om toe of uit te treden, maakt dit kenbaar aan het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio. Het algemeen bestuur zendt het voornemen onverwijld door aan de overige colleges.
3. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio regelt de gevolgen van de toetreding en kan voorwaarden verbinden aan de toetreding.
4. Uittreding door een of meer van de Gemeenten uit deze regeling is slechts mogelijk na voldoening aan door het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio nader te stellen voorwaarden. Deze voorwaarden zien in ieder geval op de gevolgen van de uittreding voor personeel, contracten, huisvesting en investeringen, waarbij de volgende uitgangspunten in acht worden genomen:
 - a. de uittredende gemeente draagt de kosten die het rechtstreekse gevolg zijn van de uittreding en de overige gemeenten ondervinden geen financieel nadeel van de

uittreding;

- b. de kosten voor het uitvoeren van een onafhankelijk onderzoek naar de financiële, personele en overige gevolgen komen voor rekening van de gemeente die voornemens is uit te treden;
 - c. In het voorstel inhoudende de voorwaarden die zien op de gevolgen van de voorgenomen uittreding worden ten minste de volgende kostensoorten onderscheiden:
 - frictiekosten (eenmalige personele en materiële kosten als gevolg van het uittreden);
 - direct vervallen kosten (kosten die vervallen bij de uittreding en daaraan verbonden overname van taken);
 - op termijn te vervallen kosten (kosten die op termijn door te bezuinigen vervallen);
 - schaalnadelen (kosten die niet wijzigen als gevolg van het uittreden gedurende vijf jaar na uittreding);
 - aandeel in de reserves en voorzieningen.
5. De toe- of uittreding treedt in werking met ingang van de eerste dag van de maand volgend op die waarin het besluit tot toetreding of tot uittreden door de Veiligheidsregio bekend is gemaakt.

Artikel 31. Wijziging

1. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio en de Gemeenten kunnen voorstellen tot wijziging van de regeling doen, onverminderd de van toepassing zijnde bepalingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Wet.
2. De wijziging treedt in werking op de in de wijziging bepaalde datum en anders met ingang van de eerste dag van de maand volgend op die waarin het besluit tot wijziging door de Veiligheidsregio bekend is gemaakt.

Artikel 32. Opheffing

1. De gemeenschappelijke regeling kan slechts worden opgeheven voor zover dit op grond van artikel 8 en artikel 9 van de Wet mogelijk is. Een besluit tot opheffing van deze gemeenschappelijke regeling wordt niet genomen voordat de bevoegde bestuursorganen van de Gemeenten daarmee hebben ingestemd.
2. In geval van opheffing van de regeling besluit het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio tot liquidatie en stelt daarvoor de nodige regels, waaronder het tijdstip van opheffing.
3. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio stelt, gehoord hebbende de bevoegde bestuursorganen van de Gemeenten, tenminste zes maanden voor het tijdstip van opheffing, een liquidatieplan en een sociaal plan voor het personeel vast. Het liquidatieplan voorziet in de financiële gevolgen van de opheffing.
4. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio is belast met de uitvoering van de liquidatie.
5. Zo nodig blijven de organen van het samenwerkingsverband ook na het tijdstip van opheffing in functie, totdat de liquidatie is voltooid.

HOOFDSTUK 8. GESCHILLEN, KLACHTEN EN BEZWAREN

Artikel 33. Geschillen

1. Voordat over een geschil als bedoeld in artikel 28 van de Wgr de beslissing van Gedeputeerde Staten wordt ingeroepen, legt het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio het geschil voor aan een daartoe door partijen in te stellen geschillencommissie.
2. De geschillencommissie bestaat uit vertegenwoordigers, aangewezen door elk der bij het geschil betrokken partijen, alsmede een door deze vertegenwoordigers aangewezen onafhankelijke voorzitter.
3. De geschillencommissie hoort de bij het geschil betrokken besturen.
4. De geschillencommissie brengt aan het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio advies uit over de mogelijkheden partijen tot overeenstemming te brengen.

Artikel 34. Klachten

Voor de afhandeling van klachten zal een klachtenregeling worden opgesteld.

Artikel 35. Behandeling bezwaarschriften

Bij de afhandeling van bezwaarschriften op grond van de Algemene wet bestuursrecht zal toepassing worden gegeven aan artikel 7:13 Algemene wet bestuursrecht en zal voor het horen van belanghebbenden gebruik worden gemaakt van de voorzieningen van de gemeente Amsterdam, tenzij het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio anders besluit.

HOOFDSTUK 9. SLOTBEPALINGEN

Artikel 36. Bekendmaking

1. De colleges dragen op de gebruikelijke wijze zorg voor de bekendmaking van de regeling.
2. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio zendt de regeling aan Gedeputeerde Staten.
3. Het bepaalde in het eerste en tweede lid is overeenkomstig van toepassing op besluiten tot toetreding en uittreding tot de regeling alsmede tot wijziging en opheffing van de regeling.

Artikel 37. Inwerkingtreding en duur

1. Deze gewijzigde regeling treedt in werking met ingang van de eerste dag na haar bekendmaking.
2. De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 38. Overgangsbepaling

Totdat ter zake een nieuw besluit wordt genomen, blijven besluiten en verordeningen gebaseerd op de 'Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland 2008' en de 'Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland 2015' onverkort van toepassing.

Artikel 39. Citeertitel

Deze regeling wordt aangehaald als: **Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland 2024.**

**Memorie van Toelichting
Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland 2024
ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING**

Considerans

Per 1 januari 2008 is door de deelnemende gemeenten de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland gevormd en is de Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland 2008 opgesteld.

Met de inwerkingtreding van de Wet veiligheidsregio's op 1 oktober 2010 en de Wijzigingswet veiligheidsregio's per 1 januari 2014 dient de gemeenschappelijke regeling herzien te worden. In dat kader is de regeling "Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland 2015" opgesteld.

De colleges van burgemeester en wethouders hebben nadien op voorstel van het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio besloten om de "Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Amsterdam- Amstelland 2015" een aantal keren te wijzigen.

Voor deze herzieningen zijn naast besluiten van de colleges van burgemeester en wethouders en de burgemeesters van de betrokken gemeenten ook besluiten van de gemeenteraden vereist (artikel 1, lid 2 en 3 van de Wet gemeenschappelijke regelingen).

HOOFDSTUK 1. ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1. Definities

De definities in dit artikel zijn consequent in de tekst gebruikt.

Artikel 2. Gemeentewet

Dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 3. Openbaar lichaam

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten die behoren tot een regio als bedoeld in artikel 8 Wvr, treffen een gemeenschappelijke regeling, waarbij een openbaar lichaam wordt ingesteld met de aanduiding: Veiligheidsregio. Een openbaar lichaam is een rechtspersoon, waardoor het zelfstandig kan deelnemen aan het rechtsverkeer en bijvoorbeeld overeenkomsten kan aangaan. Artikel 10 derde lid van de Wgr bepaalt dat een plaats van vestiging wordt opgenomen.

Artikel 4. Verzorgingsgebied

Het Nederlandse grondgebied is verdeeld in regio's. De Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland beslaat het grondgebied van de genoemde gemeenten conform artikel 8 Wvr en de bijlage bij artikel 8 Wvr.

HOOFDSTUK 2. DOELSTELLING, TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

Artikel 5. Doelstelling

Aangezien verschillende wetten een uitgebreide omschrijving kennen van de te vervullen taken op het gebied van Brandweezorg, Geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en de bestrijding en beheersing van Crises wordt in de eerste drie subleden verwezen naar de toepasselijke wetten.

Artikel 6. Taken

De taken van de Veiligheidsregio zijn de activiteiten die de Veiligheidsregio ontplooit in het kader van de te behartigen belangen. In dit geval wordt de Veiligheidsregio door de colleges van burgemeesters en wethouders belast met de taken zoals in deze bepaling genoemde wetsartikelen.

Artikel 7. Verplichtingen van de Gemeenten

Om een correcte uitvoering te kunnen geven aan de aan de Veiligheidsregio opgedragen taken dient de Veiligheidsregio te kunnen beschikken over voor de opgedragen taken relevante informatie of voor de Veiligheidsregio beschikbaar gestelde faciliteiten.

HOOFDSTUK 3. HET BESTUUR VAN DE VEILIGHEIDSREGIO

Artikel 8. Organen

Artikel 12 Wgr bepaalt dat het bestuur van het openbaar lichaam bestaat uit een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een Voorzitter. Het algemeen bestuur staat aan het hoofd van het openbaar lichaam. De Voorzitter is tevens Voorzitter van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.

3.1 HET ALGEMEEN BESTUUR VAN DE

VEILIGHEIDSREGIO Artikel 9. Samenstelling

In dit artikel is vastgelegd dat de burgemeesters van de Gemeenten lid zijn van het algemeen bestuur.

Bij verhindering of ontstentenis van een burgemeester, treedt de loco-burgemeester namens zijn Gemeente op als lid van het bestuur van de Veiligheidsregio, zulks op grond van de algemene waarnemingsregel van artikel 77 lid 1 Gemeentewet. De Voorzitter van het bestuur van de Veiligheidsregio wordt bij koninklijk besluit benoemd. Bij verhindering of ontstentenis van de Voorzitter wordt deze in zijn of haar rol als Voorzitter vervangen door een door het algemeen bestuur aan te wijzen lid van het algemeen bestuur.

Artikel 10. Werkwijze

In artikel 22, tweede lid, Wgr is geregeld dat het bestuur van de Veiligheidsregio jaarlijks tenminste viermaal vergadert.

Bij de vergaderingen worden de Hoofdofficier van Justitie, de Dijkgraaf van het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht en de Commissaris van de Koning uitgenodigd om deel te nemen.

De Directeur Veiligheidsregio/Commandant van de Brandweer Amsterdam-Amstelland, de Directeur Publieke Gezondheid, de Politiechef Regionale Eenheid Amsterdam, de Coördinerend gemeentesecretaris, de directeur Openbare Orde en Veiligheid van de gemeente Amsterdam en andere functionarissen wier aanwezigheid in verband met de te behandelen onderwerpen van belang is worden uitgenodigd.

Op grond van lid 5 zijn de vergaderingen van het bestuur van de Veiligheidsregio openbaar (zie tevens artikel 22, derde lid, Wgr). Het vierde en vijfde lid van artikel 22 Wgr regelen de procedure die moet worden gevolgd om een vergadering in beslotenheid te laten plaatsvinden. Het zesde lid van dit artikel bevat een lijst met onderwerpen waarover in ieder geval niet in beslotenheid besloten mag worden. Deze lijst is gebaseerd op artikel 24 Gemeentewet.

Artikel 11. Besluitvorming

Krachtens lid 1 heeft elk lid van het bestuur van de Veiligheidsregio in de vergadering één stem. Bij besluiten hebben alle Gemeenten daarom gelijke invloed. Besluiten worden op grond van lid 2 genomen met gewone meerderheid van stemmen, dat wil zeggen: de helft van de uitgebrachte stemmen plus één.

In lid 2 is opgenomen dat als de stemmen staken, de stem van de Voorzitter beslist. In lid 3 is opgenomen dat in die gevallen waarin de burgemeester van de Gemeente Amsterdam overwegende bezwaren heeft tegen een besluit en dus tegenstemt, deze tegenstem tot verwerping van het besluit leidt. Artikel 13 lid 4 onder b van de Wgr biedt de mogelijkheid om bepaalde leden (of een bepaald lid) meervoudig stemrecht te geven. Aldus voorziet de wet in de mogelijkheid van een stemverdeling van leden van het bestuur van de Veiligheidsregio waarbij de stem van bepaalde leden zwaarder telt. Lid 2 en lid 3 van de gemeenschappelijke regeling zijn daarvan een uitwerking.

Op vergaderingen van het bestuur van de Veiligheidsregio van een openbaar lichaam zijn de besluitvormingsregels in artikel 31 Gemeentewet (stemmingen over personen) en artikel 32 Gemeentewet (stemmingen over zaken) van – dwingende – toepassing (artikel 22, eerste lid, Wgr).

Artikel 12. Taken en bevoegdheden

Dit artikel regelt de taken en bevoegdheden van het bestuur van de Veiligheidsregio.

Artikel 13. Informatie en verantwoording

De artikelen 16, 17, 18 en 19 van de Wgr schrijven voor dat een gemeenschappelijke regeling bepalingen bevat over het verstrekken van informatie, de wijze waarop informatie wordt verstrekt en het afleggen van verantwoording. Daarbij gaat het zowel om de informatie- en verantwoordingsplicht binnen de gemeenschappelijke regeling (de relatie tussen het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur) als om de informatie- en verantwoordingsplicht van het bestuur van de gemeenschappelijke regeling ten opzichte van de raden van de gemeenten en Gedeputeerde Staten.

Artikel 14. Advies

Deze bepaling betreft het verstrekken van advies aan de colleges van de Gemeenten.

Artikel 15. Zienswijze

In art. 10, vijfde lid Wgr worden gemeenschappelijke regelingen verplicht om bepalingen te bevatten die de besluiten van het bestuur van de Veiligheidsregio beschrijven waarover de raden van de gemeenten een zienswijze naar voren kunnen brengen voorafgaand aan het nemen van het besluit. Het gaat dan om andere besluiten dan die op grond van de wet al reeds aan de raden worden voorgelegd voor zienswijze, zoals het wijzigen en vaststellen van de ontwerpbegroting. Ook wanneer géén specifieke besluiten worden voorgelegd aan de raden voor zienswijzen, moet dit in de gemeenschappelijke regeling worden geregeld. Op basis van de Wvr en Wgr worden de belangrijkste besluiten al voorgelegd aan de raden voor zienswijze. Dit artikel is een uitwerking van art. 10, vijfde lid Wgr.

Artikel 16. Participatie

Dit artikel regelt de voorwaarden voor het betrekken van ingezetenen van de gemeenten en belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op grond van deze regeling.

Artikel 17. Evaluatie

Dit artikel houdt bepalingen in omtrent de evaluatie van de regeling, in overeenstemming met art. 11a Wgr.

3.2 DE VOORZITTER EN SECRETARIS

Artikel 18. Taken en bevoegdheden

De Wgr en de Wet veiligheidsregio's bevat bepalingen omtrent het voorzitterschap.

Artikel 19. De Secretaris

De ambtelijk secretaris heeft als taak het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de Voorzitter bij hun taakuitoefening te ondersteunen. De secretaris heeft daarbij een adviserende rol.

HOOFDSTUK 4. DE AMBTELIJKE ORGANISATIE

Artikel 20. De organisaties

Dit artikel en artikel 21 regelt de inrichting van de ambtelijke organisatie van de Veiligheidsregio. Er is een organisatie belast met de Brandweezorg (zoals gedefinieerd) en een organisatie belast met de Geneeskundige hulpverlening (zoals gedefinieerd).

Artikel 36 van de Wet veiligheidsregio's stelt dat het bestuur van de Veiligheidsregio een coördinerend functionaris aanwijst belast met de coördinatie van de maatregelen en voorzieningen die de gemeenten treffen met het oog op een ramp of crisis. Hiertoe wordt in artikel 20 lid 6 de Coördinerend gemeentesecretaris aangewezen.

In overeenstemming met artikel 24 Wgr wordt er een vaste commissie van advies aan het bestuur van de Veiligheidsregio ingesteld: de Veiligheidsdirectie. De Hoofdofficier van Justitie vertegenwoordigt het justitiële gezag met betrekking tot de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde. Met de eindverantwoordelijken van de uitvoerende diensten, de directeur Veiligheidsregio, de commandant van de Brandweer Amsterdam-Amstelland, de vertegenwoordigers van de GHOR, de Politie Regionale Eenheid Amsterdam, de directeur OOV van de gemeente Amsterdam en de Coördinerend gemeentesecretaris als representant van de gemeentelijke kolom bespreken zij onderwerpen die worden voorgelegd aan het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio. Andere functionarissen, zoals vertegenwoordigers van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, Havenbedrijf Amsterdam en Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied worden uitgenodigd om het overleg van de Veiligheidsdirectie bij te wonen indien er onderwerpen worden behandeld die voor hen van belang zijn. De Veiligheidsdirectie is daarmee het overlegorgaan waarin de vijf partners bij crisisbeheersing in de Veiligheidsregio het multidisciplinaire beleid kunnen afstemmen. De Veiligheidsdirectie vormt een overleg- en afstemmingsorgaan dat het bestuur van de Veiligheidsregio adviseert. Deelname aan deze adviescommissie doet niets af aan de eigenstandige verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de leden. De ambtelijk secretaris die de Veiligheidsdirectie voorziet verzorgt de verbinding met het bestuur van de Veiligheidsregio.

Artikel 21. De inrichting van de ambtelijke organisatie en rechtspositieregeling

Dit artikel spreekt voor zich.

HOOFDSTUK 5. FINANCIËLE BEPALINGEN

Artikel 22. Administratie en controle

Met inachtneming van de vigerende regelgeving stelt het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio regels vast met betrekking tot de organisatie van de financiële administratie en van het beheer van de geldmiddelen met inachtneming van de toepasselijke wettelijke bepalingen. Er zijn onder andere regels vastgesteld in de financiële verordening, in de nota reserves en voorzieningen en in het treasury statuut.

Artikel 23. Programmabegroting

In de programmabegroting staat wat het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio wil bereiken, wat het bestuur van de Veiligheidsregio daarvoor gaat doen en hoe de beschikbare middelen worden besteed. De programmabegroting geeft de kaders aan waarbinnen de ambtelijke organisatie van de veiligheidsregio werkt.

Artikel 24. Begrotingsprocedure

In dit artikel is de begrotingsprocedure vastgelegd. Op grond van artikel 35 van de Wgr wordt het ontwerp voordat dit door het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio wordt vastgesteld aan de raden van de gemeenten toegezonden voor zienswijze. Het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio moet voorafgaande aan het vaststellen van de begroting inhoudelijk reageren op eventuele ontvangen zienswijzen. Op grond van het vijfde lid van artikel 35 van de Wgr hebben de raden de mogelijkheid om een zienswijze over de vastgestelde begroting aan Gedeputeerde Staten te zenden.

Artikel 25. Bijdragen aan de Veiligheidsregio

De regionale bijdrage van de gemeenten bestaat uit de kosten basisbrandweerzorg, crisisbeheersing en bevolkingszorgtaken, het voorzien in de meldkamerfunctie en bestuurlijke ondersteuning. Daarnaast kunnen de gemeenten via een lokale (maatwerk)bijdrage maatwerktaken inkopen ten aanzien van de brandweerzorg. De toerekening van de kosten voor deze onderdelen vindt plaats op basis van een vastgestelde financiële verdeelsleutel voor de regionale basisbrandweerzorg en het inwoneraantal voor de overige regionale taken. Voor het maatwerk is de lokale bijdrage gelijk aan de geraamde kosten per gemeente.

Artikel 26. Indexering

Voor de indexering wordt de indexering van de gemeente Amsterdam aangehouden.

Artikel 27. Jaarrekeningprocedure en kadernota

Ingevolge artikel 34, derde lid Wgr dient de jaarrekening door het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio te worden vastgesteld in het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft. Ingevolge het derde lid wordt de jaarrekening binnen twee weken na vaststelling en in elk geval vóór 15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop het betrekking heeft aan Gedeputeerde Staten toegezonden.

Het dagelijks bestuur kan aan het algemeen bestuur een voorstel doen om een positief of negatief resultaat te bestemmen. Hierbij kan gedacht worden aan het verrekenen van het resultaat met de gemeenten, het doteren of onttrekken van het resultaat aan de reserves, het inzetten van een positief resultaat voor (incidentele) prioriteiten of een combinatie daarvan. Een bestemmingsvoorstel wordt voorgelegd aan de raden voor zienswijze.

Artikel 28. Geldmiddelen

De genoemde geldmiddelen betreffen de normale middelen die de regio ieder jaar ter beschikking heeft. In artikel 51 van de Wvr is tevens een bijstandsregeling opgenomen voor gemeenten en veiligheidsregio's die daadwerkelijk te maken krijgen met de bestrijding van een ramp. De minister kan daarvoor een extra bijdrage leveren.

HOOFDSTUK 6. ADMINISTRATIEVE BEPALINGEN

Artikel 29. Archivering

Op grond van artikel 40, derde lid, van de Archiefwet 1995 gelden voor een gemeenschappelijke regeling de bepalingen omtrent de zorg voor de archiefbescheiden.

HOOFDSTUK 7. BIJZONDERE BEPALINGEN

Artikel 30. Toe- en uittreding

Zoals artikel 9 Wgr vereist kent de gemeenschappelijke regeling bepalingen over de toe- en uittreding tot en uit de gemeenschappelijke regeling. Op basis van artikel 9 van de Wvr moeten de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten die behoren tot een regio als bedoeld in artikel 8 van die wet een gemeenschappelijke regeling treffen. Dit betekent dat een gemeente alleen kan toetreden tot of uittreden uit een gemeenschappelijke regeling als de verdeling van de gemeenten in regio's wordt gewijzigd. In dat geval zijn de gemeenten waarop de wijziging betrekking heeft zelfs verplicht om over te gaan naar een andere regeling.

Het derde lid bepaalt dat het bestuur van de Veiligheidsregio de gevolgen van de toetreding regelt en dat zij voorwaarden kan verbinden aan de toetreding. Uittreding is slechts mogelijk na voldoening aan door het bestuur van de Veiligheidsregio nader te stellen voorwaarden, zoals geformuleerd in het vierde lid.

Artikel 31. Wijziging

De gemeenschappelijke regeling kan slechts worden gewijzigd bij unaniem besluit van de desbetreffende bestuursorganen van de Gemeenten.

Artikel 32. Opheffing

Op basis van artikel 9 van de Wvr moeten de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten die behoren tot een regio als bedoeld in artikel 8 van de Wvr een gemeenschappelijke regeling treffen. Dit betekent dat een regeling alleen kan worden opgeheven als daarmee een nieuwe regeling in werking treedt die voldoet aan de eis in de Wvr.

HOOFDSTUK 8. GESCHILLEN, KLACHTEN EN BEZWAREN

Artikel 33. Geschillen

De bedoeling van dit artikel is om geschillen eerst op intergemeentelijk niveau te doen beslechten. Mochten partijen er op dit niveau niet uitkomen, dan staat de weg naar Gedeputeerde Staten op grond van artikel 28 Wgr weer volledig open.

Artikel 34. Klachten

Dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 35. Behandeling bezwaarschriften

Voor wat betreft het horen in een bezwaarschriftprocedure wordt gebruik gemaakt van voorzieningen van de gemeente Amsterdam. Dit artikel laat de bevoegdheid tot het nemen van het besluit op bezwaar onverlet.

HOOFDSTUK 9. Slotbepalingen

Artikel 36. Bekendmaking

Artikel 26 Wgr bepaalt dat de Gemeenten de gemeenschappelijke regeling op de gebruikelijke wijze bekend dienen te maken. Het bestuur van de Veiligheidsregio stuurt de regeling namens de gemeenten toe aan Gedeputeerde Staten.

Artikel 37. Inwerkingtreding en duur

De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 38. Overgangsbepaling

Dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 39. Citeertitel

De titel waaronder de regeling zal worden aangehaald.

Bestuursvergadering VrAA

Agendapunt

Wijzigen artikel 9, hoofdstuk II van de Aanvullende Rechtspositieregeling BAA (hierna: ARBAA) i.v.m. aanvullende rechtspositionele afspraken t.b.v. het QRT team

Vergadering:

3 juli 2024

Ingebracht door:

Steven van de Looij, plv. directeur VrAA

Behandelaar:

Manja Kouskoussouzi en Rémon Damman, beleidsadviseurs P&O

Gevraagd besluit

1. In te stemmen met het toepassen van een inconveniëntentoeslag conform dezelfde vergoedingsregeling met dezelfde uitvoeringssystematiek voor het QRT als van het Gaspakteam;
2. De vergoedingsregeling in te laten gaan met terugwerkende kracht per 1-12-2021 zijnde de datum dat het QRT operationeel werd;
3. In te stemmen met aanpassing van artikel 9, Hoofdstuk II van de ARBAA;
4. In te stemmen met het vergoeden van een door de sectormanager jaarlijks te bepalen maximum aantal oefenmomenten, inclusief de oefenmomenten tijdens de opleiding, in samenspraak met de afdeling Vakbekwaamheid. De daadwerkelijke inzetten worden allemaal vergoed.

Aanleiding en context

Artikel 18 van de Gemeenschappelijke Regeling VrAA 2021 bepaalt dat het bestuur VrAA verantwoordelijk is voor de inrichting van de ambtelijke organisatie die valt onder de Veiligheidsregio en dat het bestuur de rechtspositieregeling voor het personeel vaststelt.

Korte bestuurlijke samenvatting/toelichting

Met het QRT beschikt de VrAA sinds december 2021 over een team dat in staat is om bij incidenten met Grof- en Extreem Geweld samen met de politie en ambulancedienst (relatief) veilig op te treden. Ten opzichte van de reguliere brandweereenheden krijgt het team extra opleiding op het gebied van levensreddend handelen, is het voorzien van ballistische vesten en helmen en werkt het nauw samen met de specialistische teams van politie, ambulance en defensie.

Sinds 2021 wordt door het QRT de vraag gesteld of de inzet en oefening binnen het QRT vergelijkbaar verzwarend is als het Incidentbestrijdingsteam Gevaarlijke Stoffen (IBGS) waarvoor in de ARBAA artikel 9 een bijzondere vergoeding is vastgelegd, de zgn. inconveniëntentoeslag. Dit vraagstuk is steeds vooruitgeschoven omdat men eerst het QRT wilde installeren en bezien hoe het QRT zich in de tijd zou ontwikkelen.

We zijn nu ruim twee jaar verder en hebben een goed beeld van het QRT. Ter beantwoording van voorgaande vraag is het extern adviesbureau Leeuwendaal gevraagd om een advies uit te brengen. Leeuwendaal heeft kort samengevat het volgende uiteengezet:

–Oplegnotitie–

Om als QRT afdoende bekwaam te kunnen worden ingezet is oefenen met verhoogde spanning noodzakelijk. Vanwege het bijzondere afbreukrisico van de inzet is het van belang dat het QRT getraind is in uitzonderlijke gevaarzettingen, waarbij onder verhoogde spanning en tijdsdruk de juiste beslissingen moeten worden genomen. Deelname aan het QRT vindt derhalve pas plaats als aan de volgende eisen is voldaan:

- **Toelating**

Voor de toelating van het QRT wordt een selecterend ontwikkelassessment bij LTP/TestNed gevraagd. De assessmentrapportage geeft inzicht in of deelnemers over de gewenste mentale weerbaarheid en competenties beschikken en of er daarmee een match is met de specifieke QRT-functie.

- **Vakbekwaam worden en blijven**

Het QRT kent een uitgebreid opleidingsprogramma om vakbekwaam te worden, waaronder het MARCH protocol, TECC-LEO, optreden met politie en SORT in zones, kennis van de werkwijzen en procedures AOT/DSI. Nadat het QRT operationeel is, dienen de kennis en vaardigheden vanuit het opleidingsprogramma bijgehouden te worden om vakbekwaam te blijven. Dit vraagt om extra studie- en oefenbelasting ten opzichte van de brandweerfunctie.

- **Complexiteit**

In essentie worden bij de QRT-functie reguliere brandweertaken uitgevoerd, maar dan onder bijzondere omstandigheden. Dit betekent daarom niet een toename in complexiteit van brandweertaken. De complexiteit zit hem vooral in het vakbekwaam worden en blijven.

Gezien de complexiteit, de risico's en de tijd, benodigd om vakbekwaam te worden en blijven, vindt Leeuwendaal het QRT specialisme goed vergelijkbaar met Incidentbestrijding Gevaarlijke Stoffen (IBGS).

De systematiek

De toeslag is van toepassing op het team dat deelneemt aan de oefening. Dit geldt voor de 6 QRT specialisten die op dat moment de dienst hebben. De toepassing van de toeslag zoals beschreven in artikel 9, hoofdstuk II van de ARBAA, is in een uitvoeringsregeling vastgelegd. Hiervoor dient artikel 9 van de ARBAA te worden aangepast (zie bijlage I). Hiervoor is instemming van de vakbonden vereist en definitief verkregen in het overleg van 23 mei 2024.

Uitgangspunt

Om te komen tot een correcte uitvoering en borging van de betalingen is de huidige gangbare wijze van vergoeden aan het Gaspakteam als uitgangspunt genomen. Dat houdt in dat op dit moment maximaal 32 oefenmomenten in een jaar voor vergoeding in aanmerking komen. Het aantal oefenmomenten worden in de uitvoeringsregeling vastgesteld en kunnen in de toekomst door de seectormanager in samenspraak met de afdeling Vakbekwaamheid aangepast worden indien noodzakelijk.

De toeslag wordt nu gebaseerd op artikel 9, hoofdstuk II van de ARBAA en geïndexeerd naar prijspeil 2024 en komt uit op € 36,18 (bruto) per oefening/inzet.

-Oplegnotitie-

Consequenties

Bestuurlijk:

Rechtspositieregelingen en wijzigingen hebben pas rechtskracht als deze door het bevoegd orgaan zijn vastgesteld en gepubliceerd. Op grond van artikel 18 van de Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland 2021 is uw bestuur hiertoe bevoegd.

Personeel

Voor het personeel dat in dienst is betekent dit besluit na 2 jaar werkzaam te zijn als QRT voornamelijk erkenning voor de verzwarende omstandigheden waarin ze hun oefeningen en werkzaamheden uitvoeren. Deze erkenning vertaalt zich in een inconveniëntentoeslag voor oefeningen en inzetmomenten.

Financieel

Het huidige QRT bestaat uit 31 fte dat met terugwerkende kracht per 1-12-2021 maximaal 32 oefeningen per jaar vergoed krijgt. Dit betekent dat over 1-12-2021 – 31-12-2023 in totaal uitbetaald wordt $31 \times 32 \times € 36,18 = € 35.890,- \times 2$ (2022 én 2023) = **€ 71.781,-** x 1,3 = € 93.315,- (inclusief werkgeverslasten en exclusief incidentele inzetten).

Na het besluit van het Bestuur zal over januari 2024-juni 2024 ook nog sprake zijn van een betaling met terugwerkende kracht. Vanaf juli 2024 lopen de betalingen in de pas.

Besluitvormingsroute

Historie

Datum vergadering/overleg	Afgestemd in/met
23 mei 2024	Instemming GO
19 februari 2024	Voorgenomen besluit MT VrAA
18 juni 2024	RAO/RTAT en Vooroverleg BM Poppens

Verdere behandeling

Datum vergadering/overleg	Afgestemd in/met
3 juli 2024	Bestuur VrAA

Meegezonden stukken

- Bijlage I: Aangepaste tekst artikel 9 ARBAA
- bijlage II: Advies Leeuwendaal

Concept Uitvoeringsregeling inconveniëntentoeslag VrAA

Inleiding

Als werkgever heeft de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland (verder te noemen "VrAA") de wettelijke plicht om het werken onder verzwarende omstandigheden zoveel mogelijk te minimaliseren of te voorkomen. Op grond van de arbeidsomstandighedenwet moeten we zorgen voor optimale werkomstandigheden. Een functie kan echter taken bevatten die onder verzwarende omstandigheden moeten worden uitgevoerd die niet kunnen worden vermeden. Voor het werken in dat soort omstandigheden moeten medewerkers worden getraind, beschermingsmiddelen worden geboden en is het redelijk om financiële compensatie te bieden.

Artikel 9 van de Aanvullende Rechtspositieregeling Brandweer Amsterdam-Amstelland (ARBAA) vormt de juridische basis voor het verstrekken van een inconveniëntentoeslag. Dit betreft een toeslag en geen toelage omdat vermeden moet worden dat er sprake is van een structurele, bovenmatige belasting van de betreffende medewerkers. Met deze regeling worden de procedure en rechten en plichten rondom het verrichten van een dergelijke functie of taak nader bepaald.

Paragraaf 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen en toepassing

1. Voor de toepassing van deze regeling wordt verstaan onder:

- a. Verzwarende omstandigheden:
Omstandigheden voortvloeiend uit de opgedragen werkzaamheden, de werkmethode en/of de werkomgeving die afhankelijk van algemeen maatschappelijke factoren, als verzwaard worden ervaren, die in redelijkheid niet zijn te vermijden en die als zodanig een extra beroep doen op de bereidheid onder dergelijke omstandigheden te werken.
- b. Medewerker:
De ambtenaar die is aangesteld om werkzaamheden voor de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland (verder te noemen "VrAA") te werken.
- c. Leidinggevende:
De hiërarchisch leidinggevende van de medewerker voor de functie.
- d. Functie:
Het geheel aan feitelijk opgedragen werkzaamheden waartoe ook zware, onaangename en of gevaarlijke werkzaamheden kunnen behoren.

Artikel 2 Functie en taken welke in aanmerking komen voor een inconveniëntentoeslag

1. Het bestuur van de VrAA heeft de navolgende werkzaamheden aangewezen om in aanmerking te laten komen voor een inconveniëntentoeslag als genoemd in artikel 9 van de ARBAA:
 - Het verrichten van duikwerkzaamheden al dan niet in het kader van de daarvoor te volgen duikopleiding;
 - Het verrichten van werkzaamheden met gevaarlijke stoffen al dan niet in het kader van de daarvoor te volgen opleiding ongeval bestrijding gevaarlijke stoffen;

Bezoekadres

Ringdijk 98
1097 AH Amsterdam

Postadres

Postbus 92171
1090 AD Amsterdam

Telefoon (020) 555 65 50

informatie@veiligheidsregioaa.nl
www.veiligheidsregioaa.nl

- Het verrichten van verzwarende werkzaamheden waarbij omgegaan dient te worden met een of meer van de volgende elementen: terrorisme gevolgbestrijding, grof en of extreem geweld; al dan niet in het kader van de door de brandweer gegeven opleiding Quick Response.

Artikel 3 Procedure voor in aanmerking nemen werkzaamheden voor inconveniëntentoeslag

1. Naast de in lid 1 genoemde werkzaamheden is het ook mogelijk om andere werkzaamheden in aanmerking te brengen voor een inconveniëntentoeslag. Hiervoor geldt de procedure als opgenomen in dit artikel. De reguliere brandweerfuncties zoals die zijn opgenomen in het functiehuis komen hiervoor niet in aanmerking.
2. Een gemotiveerd voorstel over het toepassen van deze regeling wordt voorgelegd aan de commandant van de brandweer. Alvorens die hierover een beslissing neemt, toetst een functiedeskundige of er sprake van verzwarende omstandigheid als genoemd in artikel 1 lid 1 onder a van deze regeling die een inconveniëntentoeslag rechtvaardigheden.
3. Op basis van het gemotiveerde advies van de functiedeskundige neemt de commandant van de brandweer een voorgenomen beslissing.
4. De voorgenomen beslissing wordt voor instemming voorgelegd aan het Georganiseerd Overleg. Na instemming volgt vaststelling door het bestuur van de veiligheidsregio.

Artikel 4 Plicht medewerkers

Medewerkers moeten voldoen aan de eisen van vakbekwaamheid voor het verrichten van de opgedragen functie in verzwarende omstandigheden en deze door opleiding, examinering, bijscholing en oefening onderhouden volgens de door de organisatie gegeven richtlijnen en het Besluit personeel veiligheidsregio's. Wanneer zij hieraan niet voldoen, komt de toeslag als genoemd in artikel 6 te vervallen.

Artikel 5 Plicht werkgever

De werkgever is verplicht alleen medewerkers voor verzwarende werkzaamheden in te zetten die aan het gestelde in artikel 4 voldoen. De werkgever dient opleiding, examinering en onderhoud van oefening volgens de richtlijnen te faciliteren.

Artikel 6 De toeslag

1. Medewerkers die werkzaamheden als genoemd in artikel 2 van deze regeling verrichten, ontvangen een inconveniëntentoeslag.
2. De hoogte van de toeslag wordt bepaald in artikel 9 van de ARBAA.
3. De toeslag wordt gebaseerd op een declaratie voor daadwerkelijke inzetten en oefenmomenten.
4. Voor het QRT geldt in het bijzonder dat de toeslag wordt bepaald op een maximaal aantal oefenmomenten per kalenderjaar, inclusief de oefenmomenten tijdens de opleiding. Dit aantal wordt vastgelegd in de oefenplanning welke jaarlijks door de sectormanager gewijzigd kan worden vastgesteld in samenspraak met de afdeling vakbekwaamheid. Voor het jaar 2024 en 2025 wordt het maximaal aantal oefenmoment vastgesteld op 32.

Artikel 7 Vervallen inconveniëntentoeslag

Voor het laten vervallen van een inconveniëntentoeslag voor bepaalde werkzaamheden wordt de besluitvormingsprocedure gevolgd overeenkomstig de artikelen 3 lid 2 t/m 4 van deze regeling.

Artikel 8 Hardheidsclausule

De commandant van de brandweer is bevoegd voor bepaalde gevallen tegemoet te komen aan onbillijkheden van overwegende aard als die zich bij de toepassing van deze regeling mochten voordoen.

Artikel 9 Slotbepaling

Deze regeling kan worden aangehaald als "Uitvoeringsregeling inconveniëntentoeslag VrAA" en treedt in werking per 15 juli 2024.

Bestuursvergadering VrAA

Agendapunt

Visitatie VrAA

Vergadering:

3 juli 2024

Ingebracht door:

Steven van de Looij, plv. directeur VrAA

Behandelaar:

Jos Ketelaars (sector Crisisbeheersing)

Gevraagd besluit

1) Kennis te nemen van de uitkomsten van het visitatietraject.

Aanleiding en context

Op grond van de Wet veiligheidsregio's voeren de veiligheidsregio's periodiek onderlinge visitaties uit. Op 21 februari 2024 heeft de visitatiecommissie, bestaande uit managementleden van verschillende veiligheidsregio's, gesprekken gevoerd met medewerkers en het MT van VrAA. Bijgevoegd Spiegelverslag bevat de bevindingen en aanbevelingen van de visitatiecommissie.

Korte bestuurlijke samenvatting/toelichting

Het MT van VrAA heeft de commissie gevraagd te reflecteren op de thema's medezeggenschap en duurzame inzetbaarheid. Daarnaast heeft de commissie meer in het algemeen gekeken naar de ontwikkeling van VrAA sinds de vorige visitatie in 2017.

Op basis van het reflectieverslag van VrAA en de gesprekken komt de visitatiecommissie tot de volgende aanbevelingen:

1. **Rust:** medewerkers pleiten voor een periode van rust om de huidige ontwikkelingen te laten bezinken. Dit betekent niet dat er geen ambitie en innovatie mag zijn, maar eerder dat de basis eerst op orde moet zijn en eerder ingezette veranderingen worden afgerond voordat nieuwe initiatieven worden gestart. Het 20-jaren beleid vraagt om een moment van bezinning en bestendinging en hangt met veel andere onderwerpen samen.
2. **Continuïteit en stabiliteit:** er is behoefte aan stabiliteit en een langer verblijf van de leiding en staffunctionarissen op dezelfde plek. Te vaak zijn er wisselingen van de wacht, wat de continuïteit en samenwerking bemoeilijkt. Leren en ontwikkelen zijn belangrijk, maar een stabiele omgeving is daarvoor essentieel.
3. **Duidelijkheid:** een heldere gezamenlijke missie, visie en richting voor de gehele veiligheidsregio zijn cruciaal. De organisatie heeft veel veranderingen doorgemaakt en medewerkers gunnen haar nu rust, stabiliteit en continuïteit. Ambitie is goed, maar moet wel geborgd worden voordat nieuwe stappen worden gezet. Er is behoefte aan meer uitleg over het waarom van bepaalde opgaven/projecten en hoe deze bijdragen aan het gemeenschappelijke doel. Als die twee werelden dichter bij elkaar komen, komt de organisatie in beweging.

–Oplegnotitie–

De commissie constateert dat de relatie tussen OR en leiding van VrAA de laatste jaren grondig is verbeterd. De aanbevelingen op het thema medezeggenschap zijn gericht op nog meer verbinding tussen organisatie (niet alleen MT) en de OR.

De commissie heeft waardering voor de aandacht van VrAA voor de duurzame inzetbaarheid van het beroepsbrandweerpersoneel. In de aanbevelingen vraagt de commissie aandacht voor de duurzame inzetbaarheid van nieuwe medewerkers en vrijwilligers.

Eind 2025 zijn alle 25 veiligheidsregio's gevisiteerd. Op basis van een rode draden-analyse van de uitkomsten daarvan wordt in 2026 en 2027 een verdiepende visitatie uitgevoerd. Hierin worden ook bestuurders van de veiligheidsregio betrokken.

Consequenties

Het MTVrAA heeft in overleg met de medewerkers die bij de gesprekken waren geconstateerd dat de aanbevelingen passen binnen al lopende initiatieven. De organisatie pakt die de komende periode op.

Besluitvormingsroute

- **Historie**

Datum vergadering/overleg	Afgestemd in/met
nvt	

- **Verdere behandeling**

Datum vergadering/overleg	Afgestemd in/met
nvt	

Meegezonden stukken

- bijlage 1: spiegelverslag
- bijlage 2: beeldverslag

Spiegelverslag Veiligheidsregio Amsterdam Amstelland

VAN TEGENSPEL NAAR SAMENSPEL

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Organisatie.....	3
Medezeggenschap.....	4
Duurzame inzetbaarheid & Werkgeverschap.....	6
Afsluitend	8

Reflectieverslag visitatiecommissie
Datum: maart 2024

Jolanda Trijselaar, voorzitter
Minke Verschuuren, secretaris
Camille Michel, commissielid
Nicole Voltman, commissielid

Inleiding

De visitatie is gericht op beter presteren door samen te reflecteren. Het gaat om het verbeteren van de organisatie door een blik van buiten van een gelijkwaardige gesprekspartner, een kritische vriend. De visitatiecommissie heeft ter voorbereiding op de gesprekken het reflectierapport ontvangen waarin de 5 hoofdvragen vanuit het landelijke plan van aanpak zijn beantwoord. De Veiligheidsregio Amsterdam Amstelland (VrAA) heeft de visitatiecommissie aanvullend gevraagd een reflectie te geven op de kansen en uitdagingen die zij zien op de thema's medezeggenschap en duurzame inzetbaarheid brandweerpersoneel.

De visitatiecommissie is heel hartelijk ontvangen in Amsterdam. Er zijn hele openhartige en persoonlijke gesprekken gevoerd met veel liefde en compassie voor de organisatie. De VrAA komt van ver en heeft een hectische tijd achter de rug, die voor wat betreft het brandweerdeel, ook breed is uitgemeten in de landelijke media en politiek. Deze periode heeft veel pijn veroorzaakt bij medewerkers in de organisatie waarbij velen in hun trots gekrenkt zijn. Deze pijn zit nog diepgeworteld in de organisatie en doet iets met het vertrouwen in de leiding en in elkaar. Er worden mooie stappen gezet om met elkaar het vertrouwen weer terug te krijgen, maar vertrouwen komt te voet en gaat te paard. Het heeft tijd nodig.

De visitatiecommissie constateert dat VrAA in de afgelopen jaren aanzienlijke stappen heeft gezet in haar ontwikkeling en professionalisering. Er is een zichtbare vooruitgang geboekt sinds de vorige visitatie in 2016. VrAA is in zo'n 6 jaar doorontwikkeld van een brandweerorganisatie naar een veiligheidsregio in de volle breedte.

Dit rapport geeft in hoofdlijnen een weergave van de gesprekken die zijn gevoerd over de belangrijkste thema's met daarbij een reflectie van de visitatiecommissie.

Organisatie

Eind 2019 is het organisatiemodel van de organisatie fundamenteel veranderd. Afgelopen jaren heeft de transitie plaatsgevonden van organisatie Brandweer Amsterdam Amstelland naar Veiligheidsregio Amsterdam Amstelland, waarin over de volle breedte gewerkt wordt aan brandweezorg, crisisbeheersing, meldkamer en informatiegestuurde veiligheid. Meest recent is daar ook nog bevolkingszorg en risico- en crisiscommunicatie aan toegevoegd. Om een nieuwe start te maken is ook een heel nieuw management aangetrokken.

De organisatiestructuur is vastgesteld, maar de verschillende onderdelen staan nog voor de taak om de basis en de bijbehorende werkprocessen op orde te krijgen. Elk onderdeel is nog sterk op zichzelf gericht. Tijdens de gesprekken met de visitatiecommissie stond vooral de brandweerorganisatie centraal. Uit deze gesprekken blijkt dat de brandweer en de veiligheidsregio nog als twee aparte werelden onder één dak functioneren. Het samenbrengen van deze onderdelen, met een gezamenlijk doel, vereist nog extra inspanningen. Medewerkers hebben elk hun eigen expertise en dynamiek. Voor de VrAA is van belang dat er wederzijds respect is voor elkaars werk en de bijdrage die iedereen levert aan een veilige regio Amsterdam Amstelland.

Reflectie van de commissie:

- *In een korte tijd zijn grote stappen gezet om van een brandweerorganisatie te transformeren naar een brede veiligheidsregio. De organisatiestructuur staat, maar de verschillende onderdelen hebben ieder nog een opgave in het op orde krijgen van de basis met de daarbij behorende werkprocessen. Een belangrijke opgave voor de toekomst is om deze onderdelen meer op elkaar aan te sluiten en de basis verder op orde te krijgen. Dat kost tijd.*

- *Er zijn de afgelopen periode de nodige veranderingen ingezet. Deze veranderingen brengen ook onrust met zich mee. De organisatie heeft daardoor ook behoefte aan rust door meer richting en focus. De lijnen die uitgezet zijn, moeten meer worden bestendigd. Er is behoefte aan meer uitleg over het waarom van bepaalde opgaven/projecten en hoe deze bijdragen aan het gemeenschappelijke doel. Als die twee werelden dichter bij elkaar komen, komt de organisatie nog meer in beweging. Laat de behoefte aan rust en focus niet ten koste gaan van de ambitie.*
- *Zorg bij de totstandkoming van het nieuwe beleidsplan 2024 -2028 voor een duidelijk gezamenlijk doel voor de gehele organisatie (samen werken aan veiligheid), stel een aantal grote prioriteiten (beperk het aantal “woeste” ideeën) en maak doelen “Smart” (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden)). Vind hierbij de balans tussen plannen en doen.*
- *Organiseer organisatiebrede (zeepkist)sessies om met alle medewerkers in gesprek te gaan over het doel van de organisatie en de grootste opgaven voor de komende vier jaar.*
- *In de organisatie zijn veel medewerkers die willen verbeteren en veranderen. Vorm met deze mensen een “gideons bende” en laat hen mee voorop lopen in de verandering.*
- *Blijf voldoende oog hebben voor de menselijk kant tijdens veranderingen. Blijf in verbinding en geef aandacht aan de zorgen die er leven bij al deze veranderingen.*
- *Voor de continuïteit en de stabiliteit is het belangrijk dat het huidige managementteam onder leiding van de huidige algemeen directeur/regionaal commandant een paar jaar blijft en geen “passanten” zijn.*
- *In de gesprekken is het nauwelijks gegaan over de nieuwe medewerkers van de organisatie. Zij zijn niet belast met het verleden en kunnen in “het nieuwe” gaan staan. Zorg dat de verschillende werelden met elkaar verbonden worden door het creëren van een gezamenlijke identiteit en doel.*
- *In verschillende gesprekken is aangegeven dat de huidige leiding zich ook kwetsbaar opstelt en toegeeft als ze fouten maakt. Blijf dit doen, dit draagt bij aan het vertrouwen.*

Medezeggenschap

De verhoudingen tussen de leiding en de ondernemingsraad zijn in 2018 compleet verstoord. Uiteindelijk leidt dit tot het dieptepunt waarbij er niet meer met elkaar gesproken wordt. Met de komst van de nieuwe regionaal commandant worden deze gesprekken onder begeleiding van een externe hervat. Vanuit hier zijn weer stappen gezet naar herstel. Er is veel geïnvesteerd in de relatie tussen leiding en ondernemingsraad (OR), de positie van de OR en de samenwerking binnen de OR.

Er zijn nieuwe verkiezingen gehouden, het verkiezingsprotocol is aangepast en er is een nieuwe zetelverdeling gemaakt. De samenstelling van de OR is veranderd en het voorzitterschap is over gegaan van een repressief medewerker naar een stafmedewerker. Dit leidt tot een nieuwe dynamiek binnen de OR.

De leiding en de OR hebben veel tijd besteed aan het opbouwen van een persoonlijke relatie en het beter leren kennen van elkaar om het vertrouwen te herstellen. Samen hebben ze tijdens meerdaagse sessies ideeën uitgewisseld over hoe de OR en de leiding beter kunnen samenwerken. Deze afspraken zijn vastgelegd in een intentieverklaring, waarin het vermijden van verrassingen en het gezamenlijk vinden van oplossingen centraal staan. Ook is er gesproken over het proactiever optreden van de OR. Er is afgesproken om elkaar zo snel mogelijk te informeren over belangrijke dossiers binnen de organisatie. Dit blijkt makkelijker gezegd dan gedaan.

De OR merkt op dat de verhoudingen absoluut zijn verbeterd. De WOR-bestuurder deelt zijn ideeën, luistert naar de OR en respecteert hun standpunten. Zo is het organisatiemodel voor vrijwillige

kazernes van begin tot eind grondig besproken in een onderdeelcommissie met mandaat van de overige OR-leden. Een mooi succes!

Hoewel de OR zich goed verbonden voelt met de WOR-bestuurder, is er minder connectie met de andere MT-leden. Deze leden hebben mogelijk nog het gevoel dat ze zich moeten verantwoorden en op audiëntie moeten komen.

Volgens de OR is er minder wantrouwen richting de leiding, maar dat betekent nog niet dat het vertrouwen volledig is hersteld. Op sommige dossiers gaat het nog steeds wel eens mis. Bovendien kunnen onderwerpen die de veiligheid van de brandweermensen raken nogal fel worden besproken. Door vast te houden aan de afgesproken werkwijze en het nakomen van afspraken zal het vertrouwen geleidelijk groeien. Zoals het gezegde luidt: "Vertrouwen komt te voet en gaat te paard"; het vergt tijd en volharding.

De OR heeft het gevoel zich meer te moeten bewijzen naar de achterban dan aan het management. Het is nog een delicate balans waarbij ze niet te veel kunnen leunen op de leiding, maar ook niet te veel op de organisatie. Binnen de organisatie zijn er nog talrijke bronnen van ongenoegen en onmacht, die vooral gaan over personeelstekorten, hoog ziekteverzuim en oud zeer. De OR is van mening dat veel dossiers nog steeds via hen lopen en gelooft dat het zou helpen als de WOR-bestuurder meer in gesprek gaat met medewerkers binnen de organisatie.

Op dit moment besteedt de OR nog te weinig aandacht aan de problemen van de staf; de focus ligt voornamelijk op de Operationele Dienst. Hierdoor voelt de staf zich minder betrokken, terwijl er nog veel onopgeloste bedrijfsvoeringskwesaties en -processen zijn die aandacht behoeven.

De OR heeft als doel om een meer strategischer benadering te hanteren. Ze willen de overstap maken van een reactieve naar een proactieve rol. Dit betekent dat ze meer aan de voorkant willen meedenken en vanuit hun medezeggenschap een bijdrage willen leveren aan nieuwe plannen en ontwikkelingen. Momenteel wordt de OR nog sterk geleid door de waan van de dag, waarbij er te veel focus ligt op het blussen van "brandjes". Om effectiever te opereren, wil de OR meer betrokken worden bij de jaarplancyclus. Dit houdt in dat ze proactiever moeten zijn en al in een vroeg stadium betrokken moeten zijn bij besluitvorming. Hiervoor is het essentieel dat de leiding het aantal ideeën en veranderingen beperkt.

De OR heeft behoefte aan meer overzicht over de vele ambities. Het is voor hen niet duidelijk wat precies het speelveld van de organisatie is en binnen welke kaders de OR haar werk moet verrichten. Het beleidsplan "Buiten Gewoon Veilig" is voor de OR onbekend en daardoor niet levendig. Hierdoor kunnen ze naar eigen zeggen onvoldoende afstemmen of voorstellen binnen het kader passen. Overigens weet de OR van zichzelf dat ze makkelijker praat over het rooster dan over visie, hierin hebben ze nog stappen in te zetten.

Periodiek spreken met een bestuurder (lees burgemeester Halsema) is een wens van de OR. Ze vinden het belangrijk om kennis te maken en haar visie op de organisatie te kennen.

Reflectie van de commissie:

- *De verhouding tussen de OR en de leiding is de afgelopen periode aanzienlijk verbeterd. Blijf vasthouden aan de afgesproken werkwijze en het nakomen van afspraken zoals samen gemaakt, zodat er stapjes vooruit gezet blijven worden.*
- *Benut het artikel 24 overleg en zorg 2 x per jaar voor een moment van terug- en vooruitkijken. In dit overleg kan de WOR-bestuurder aangegeven welke ontwikkelingen er op de organisatie en de OR afkomen.*
- *Besteed tijd aan de vraag waar de organisatie voor staat en wat het gezamenlijke doel is.*

- *Zorg dat uitvoerende zaken in (onderdeels)commissies worden besproken. MT-leden/leidinggevendenden mogen de OR of (onderdeel)commissies meer aan de voorkant opzoeken voor informele afstemmingsmomenten, om hen zo mee te nemen in ontwikkelingen en veranderingen.*
- *Organiseer een basiscursus OR voor leidinggevende, beleidsadviseurs/dossierhouders zodat ze weten wat de rol van de OR is en wanneer dossiers voor advies/instemming/informatie aan de OR moeten worden voorgelegd.*
- *De OR moet niet op de stoel van het management gaan zitten, zorg dat je als OR je rol scherp blijft houden en dat niet alle dossiers in de OR besproken hoeven te worden.*
- *Vraag één van de leden van het Algemeen Bestuur van de VRAA om 1 keer per jaar het gesprek aan te gaan met een vertegenwoordiging van de OR. Dit hoeft niet per se de voorzitter, lees burgemeester van Amsterdam te zijn. Juist één van de andere AB-leden kan deze rol op zich nemen. Tijdens dit gesprek kan het bestuurslid ook zijn/haar visie meegeven op grote onderwerpen zoals bijvoorbeeld diversiteit.*

Duurzame inzetbaarheid & Werkgeverschap

Binnen de organisatie is een hoge mate van betrokkenheid, loyaliteit en trots. De kwaliteit en ervaring die de brandweer levert op straat is een groot goed. Er wordt altijd hulp geboden aan de Amsterdamse samenleving. Brandweermensen worden daarbij blootgesteld aan heftige gebeurtenissen, zoals bijvoorbeeld het reanimeren van kinderen en betrokkenheid bij suicides. Dit soort gebeurtenissen kunnen leiden tot o.a. PTSS zoals ook onlangs in het programma Zembla aan de orde is geweest.

Medewerkers geven aan dat tijdens de leiderschapsperiode van Leen Schaap grote stappen achteruit gezet zijn op het gebied van mentale weerbaarheid. Er wordt gesteld dat PTSS in deze periode juist is verergerd, omdat er op de noodzakelijke momenten geen aandacht was voor de mens. Veel medewerkers zijn hierdoor beschadigd en ervaren pijn door mentale en/of fysieke belasting. Het aantal medewerkers met PTSS leek onderbelicht in de organisatie. De organisatie wil vooruit maar de realiteit is dat er nog veel “opgeruimd” moet worden. Aan de ene kant opruimen vanuit het verleden en aan de andere kant doorontwikkelen, levert nog wel eens een spagaat op bij de leiding.

Medewerkers verlangen naar stevig leiderschap met een menselijke aanpak om met ervaren pijn en oud zeer om te gaan. Van de mensen zelf vraagt dit om veerkracht. Gelukkig zijn er al veel positieve initiatieven in gang gezet. Zo wordt er gesproken over het voorstel van kazernecoaches, die gesprekken kunnen aangaan met ploegleden om vroegtijdig signalen van opeenstapeling van heftige gebeurtenissen te herkennen. De rol van de kazernecoach beperkt zich niet tot alleen heftige situaties; ook problemen in de thuissituatie krijgen aandacht. Bovendien krijgen nieuwe brandweermensen vier dagen training in mentale weerbaarheid voordat ze aan de slag gaan en maakt een jaarlijkse mental check-up deel uit van het PPMO-programma. De focus mag nog meer liggen op preventie, zodat brandweermensen goed voorbereid zijn op hun taken.

Er wordt aandacht gevraagd voor de vrijwilligers. Hoewel de focus voornamelijk op de beroepsbrandweer ligt, ervaren vrijwilligers vergelijkbare uitdagingen. Ook zij kunnen in korte tijd heftige gebeurtenissen meemaken, zeker nu ze sinds kort ook diensten draaien op de beroepskazernes. Helaas wordt dit nog onvoldoende opgemerkt en wordt er niet adequaat op gereageerd. Bovendien zou er bij zware traumatische ervaringen meer aandacht moeten zijn voor de hele ploeg, in plaats van alleen voor individuele leden binnen die ploeg.

De behoefte aan externe hulp blijft bestaan, omdat medewerkers vaak een drempel ervaren om met collega's te praten over hun gevoelens en ervaringen. Bovendien zijn er andere kwesties, zoals verslavingen, die niet adequaat kunnen worden aangepakt binnen het collegiale verband.

Medewerkers ervaren de doelen voor diversiteit en inclusie als politiek gedreven. Hoewel zij het streven naar gemixte teams belangrijk vinden, benadrukken ze dat de reeds aanwezige medewerkers niet vergeten mogen worden. De strikte verdeling van 1/3, 1/3, 1/3 wordt door brandweermensen als kwetsend ervaren, omdat het hun intrinsieke motivatie aantast en het gevoel ontstaat dat zij (blanke man) niet goed genoeg zijn. Hoewel begrepen wordt dat de brandweer een afspiegeling van de maatschappij moet zijn, voelen sommigen dat er momenteel te veel nadruk ligt op de opgelegde cijfers.

Medewerkers pleiten ervoor dat het doel niet alleen gericht moet zijn op diversiteit, maar ook op het aannemen van mensen met dezelfde kwaliteit, ongeacht hun achtergrond. Het goed uitoefenen van het vak is essentieel, waarbij het aanname- en opleidingstraject een cruciale rol spelen. Bovendien heerst het gevoel dat de passie voor het vak afneemt, met name bij de nieuwe (jongere) generatie.

Reflectie van de commissie:

- *Er moet nog wel wat "opgeruimd" worden om het oud zeer achter te laten en in het nieuwe te kunnen gaan staan. Het negeren heeft geen zin. Anderzijds zal de operationele dienst er daarna wel een streep onder moeten zetten om mee te kunnen met de organisatieveranderingen.*
- *Het feit dat de WOR-bestuurder/MT weer in gesprek is met OR wil nog niet zeggen dat de rest van de organisatie in datzelfde gesprek zit.*
- *Door de brandweermensen worden de maatschappelijke ontwikkelingen en de bijbehorende veranderingen gezien. Dit neemt niet weg dat de mogelijke oplossingen die de directeur in alle openheid met hen deelt soms stress geven. Heb hier voldoende aandacht voor en zorg voor duidelijke uitleg waarom de veranderingen nodig zijn. De nieuwe generatie brandweermensen is mondiger en hebben andere wensen. Dit is een natuurlijk proces van verandering en geeft een nieuwe dynamiek, maar geeft ook druk en zorg bij de wat oudere generatie.*
- *Heb in het kader van duurzame inzetbaarheid meer aandacht voor het mentale welzijn van de vrijwilligers. De mooie initiatieven die genomen worden voor de beroeps zijn ook noodzakelijk voor de vrijwilligers.*
- *Er zijn veel onderzoeksrapporten/medewerkers(tevredenheids)onderzoeken opgesteld. Zorg dat deze in de communicatie verbonden blijven aan de koers van de organisatie en/of verbind hier nog de nodige acties aan. Nu heerst het gevoel dat deze rapporten in de la verdwijnen en dat er niets mee gedaan wordt.*
- *Het doel van leiderschapsprogramma's is niet altijd even helder. Laat leidinggevenden meer meedenken in de onderdelen van het programma's en het doel dat je er mee voor ogen hebt. D.w.z. maak van passagiers bemanningsleden zodat leidinggevenden niet alleen naar "boven" kijken en een goed programma van het MT verwachten maar hierin ook eigen verantwoordelijkheid nemen.*
- *Rust – beperk het aantal thema's en zorg voor een duidelijke link naar doel, missie en visie en blijf bij alle dossiers uitleggen waarom en waar het aan bijdraagt.*
- *Er is een soort van organisatiereflex om snel naar de MT-leden te stappen en andere leidinggevenden te passeren. Leg verantwoordelijkheid daar waar die hoort. Directie/MT moet soms wat langer op hun handen zitten.*

Afsluitend

Uit de gesprekken komt een aantal belangrijke thema's naar voren die de organisatie ten goede zouden komen:

1. **Rust:** medewerkers pleiten voor een periode van rust om de huidige ontwikkelingen te laten bezinken. Dit betekent niet dat er geen ambitie en innovatie mag zijn, maar eerder dat de basis eerst op orde moet zijn en eerder ingezette veranderingen worden afgerond voordat nieuwe initiatieven worden gestart. Het 20-jaren beleid vraagt om een moment van bezinning en bestendinging en hangt met veel andere onderwerpen samen.
2. **Continuïteit en stabiliteit:** er is behoefte aan stabiliteit en een langer verblijf van de leiding en staffunctionarissen op dezelfde plek. Te vaak zijn er wisselingen van de wacht, wat de continuïteit en samenwerking bemoeilijkt. Leren en ontwikkelen zijn belangrijk, maar een stabiele omgeving is daarvoor essentieel.
3. **Duidelijkheid:** een heldere gezamenlijke missie, visie en richting voor de gehele veiligheidsregio zijn cruciaal. De organisatie heeft veel veranderingen doorgemaakt en medewerkers gunnen haar nu rust, stabiliteit en continuïteit. Ambitie is goed, maar moet wel geborgd worden voordat nieuwe stappen worden gezet. Er is behoefte aan meer uitleg over het waarom van bepaalde opgaven/projecten en hoe deze bijdragen aan het gemeenschappelijke doel. Als die twee werelden dichter bij elkaar komen, komt de organisatie in beweging.

MEDEZEGGENSCHAP

ZORG VOOR TERUG- EN VOORUITBUK

HOUD JE ROL ALS OR SCHERP

BLIJF IN GESPREK OVER DOEL + FOCUS VRAA

OR BASISCURSUS LEIDINGGEVENDEN VOOR MEER BEGRIP

CONTINUÏTEIT + STABILITEIT LEIDING

Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

VAN TEGENSPEL NAAR SAMENSPEL

- SPIEGELVERSLAG MAART 2024 -

WERKGEVERSCHAP

WAAROM VITLEG BIJ NOODZAAK VERANDERINGEN

LAAT LEIDING MEEDENKEN BIJ LEIDERSCHAP PROGRAMMA'S

AANDACHT VOOR OPRUIMEN EN VOORUIT GAAN

BALANS TUSSEN DIVERSITEIT + KWALITEIT

BLIJF METAANDACHT WERKEN AAN DE INGESLAGEN WEG OM IN HET VERLEDEN BESCHADIGD VERTROUWEN TE HERSTELLEN

BEHOUD HET WEDERZIJDE RESPECT VOOR IEDERS BIJDRAGE AAN EEN VEILIGE VRAA

BASIS + WERKPROCESSEN OP ORDE

HELDERE GEZAMENLIJKE RICHTING + FOCUS

BEHOEFTE AAN HULP + AANDACHT VOOR BEROEPS, VRIJWILLIGERS EN PLOEG

STEVIG LEIDERSCHAP MET MENSELIJKE AANPAK

FOCUS OP PREVENTIE MBT MENTALE WEERBAARHEID

DUURZAME INZETBAARHEID

Bestuursvergadering VrAA

Agendapunt

Ledenraadpleging onderhandelingsresultaat arbeidsvoorwaarden Veiligheidsregio's 2024 e.v.

Vergadering: **3 juli 2024**
Ingebracht door: Steven van de Looij
Behandelaar: Karin van de Kaaden

Gevraagd besluit

- 1) **In te stemmen met bereikte onderhandelingsresultaat arbeidsvoorwaarden Veiligheidsregio's 2024 e.v.**
- 2) **Kennis te nemen van de te leveren input voor de ledenraadpleging.**

Aanleiding en context

Op 22 mei 2024 is in het Landelijk Overleg Arbeidsvoorwaarden Veiligheidsregio's (LOAV) een onderhandelingsresultaat bereikt over de arbeidsvoorwaarden voor medewerkers in dienst van de Veiligheidsregio's. Thans vindt een achterbanraadpleging plaats voor het verkrijgen van een definitief akkoord op het onderhandelingsresultaat.

Korte bestuurlijke samenvatting/toelichting

In het onderhandelingsresultaat zijn afspraken gemaakt over loon en looptijd, duurzame inzetbaarheid en enkele overige arbeidsvoorwaarden.

1. Loon en looptijd
 - Structurele loonsverhoging van 6,4% met ingang van 1 mei 2024
 - Verlaging van de premie reparatie-uitkering (t.b.v. het derde jaar ww) van 0,1 naar 0,0% gedurende de looptijd van de afspraken
 - De looptijd van het onderhandelingsresultaat is 15 maanden tot 1 augustus 2025
2. Duurzame inzetbaarheid
 - Verplichting tot het opstellen van integraal duurzaam inzetbaarheidsbeleid in overleg met de OR met aandacht voor gezondheid en welzijn, evenwichtige werk-privé balans, versterking van kennis en vaardigheden en vergroting van motivatie en betrokkenheid.
 - Faciliteren van maatregelen die nodig zijn om medewerkers te ondersteunen in verband met bijzondere persoonlijke omstandigheden in verschillende levensfasen (rouw, menstruatie, transitie, etc.)
 - Beschikbaar stellen dan de nieuwe binnenkort beschikbare landelijke toolbox 'psychosociale ondersteuning'

–Oplegnotitie–

- Aansluiten bij de landelijke regeling PTSS (in wording) ten behoeve van stroomlijning, uniformering en professionalisering van het proces van aanpak PTSS voor zowel beroepspersoneel als brandweervrijwilligers
 - Revitalisering van de landelijke ‘adviescommissie arbeidsveiligheid’ waarin de vakbonden een plek hebben
3. Overige arbeidsvoorwaarden
- Overlegpartners doen onderzoek naar uitbreiding van de doelen IKB ten behoeve van meer groene arbeidsvoorwaarden
 - Stimuleren van stage met een passende stagevergoeding zonder onderscheid tussen opleidingsniveau

Met het onderhandelingsresultaat kan worden ingestemd. Met de loonsverhoging wordt een investering gedaan in medewerkers die past in de huidige arbeidsmarkt, zich verhoudt tot de stabilisatie van de inflatie en in lijn ligt met het gemeentepersoneel.

Ook de paragraaf over duurzaamheid voorziet in een behoefte die gewenst, actueel en urgent is in een werkomgeving die veel van medewerkers vraagt.

Consequenties

Na vaststelling van de begrotingswijziging 2024 door het bestuur worden de personele kosten in de begroting 2024 geïndexeerd met 5,7%. De cao ontwikkeling van 6,4% valt door de ingangsdatum (mei-2024) binnen de aangepaste begroting van 2024. Vanaf 2025 is er geen structurele dekking voor het verschil van 0,7% tussen de indexatie en werkelijke loonontwikkeling.

Voor wat betreft het beleid duurzame inzetbaarheid zijn in de begroting al de nodige budgetten voor gezondheid en welzijn, versterking van vakkennis en vaardigheden en vergroting van motivatie en betrokkenheid opgenomen. Daarnaast is extra budget beschikbaar om extra aandacht te besteden aan de mentale belastbaarheid (project duurzame inzetbaarheid).

Besluitvormingsroute

• Historie

Datum vergadering/overleg	Afgestemd in/met
	MTVrAA
18 juni 2024	RAO/RTAT en Vooroverleg BM Poppens

• Verdere behandeling

Datum vergadering/overleg	Afgestemd in/met
3 juli 2024	Bestuur VrAA

-Oplegnotitie-

Meegezonden stukken

- Onderhandelingsresultaat
- Input ledenraadpleging

Onderhandelingsresultaat arbeidsvoorwaarden personeel Veiligheidsregio's 2024

Inleiding

In het Landelijk Overleg Arbeidsvoorwaarden Veiligheidsregio's (LOAV)¹ is op 22 mei 2024 een onderhandelingsresultaat bereikt over de arbeidsvoorwaarden voor het personeel in dienst van de veiligheidsregio's. Wanneer dit onderhandelingsresultaat na de benodigde achterbanraadpleging de status van akkoord verkrijgt, gelden deze afspraken voor het gehele personeel in dienst van de veiligheidsregio's inclusief de brandweervrijwilligers en exclusief de medewerkers die onder een eigen cao vallen.

Overleg

Het bereikte onderhandelingsresultaat is het resultaat van overleg tussen vakcentrales en werkgever. Doordat de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) voor de sector Veiligheidsregio's tot nader order is uitgesteld, zijn veiligheidsregio's sinds 2022 statutair niet langer aangesloten bij de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). Bijgevolg komen overlegpartners in het LOAV een eigen rechtspositieregeling overeen.

Inhoud onderhandelingsresultaat

Overlegpartners in het LOAV sluiten een onderhandelingsresultaat voor 15 maanden. Kenmerk van de afgelopen periode is een stabilisatie van de inflatie met als gevolg een rem op de afname van de koopkracht. Tegelijkertijd staat de arbeidsmarkt blijvend onder druk en is een passende investering in het personeel van de veiligheidsregio's wenselijk.

In het onderhandelingsresultaat staan afspraken over:

1. Loon en looptijd
2. Duurzame inzetbaarheid
3. Diversen

Ad 1. Loon en looptijd

Het onderhandelingsresultaat gaat in op 1 mei 2024 en leidt tot een structurele loonsverhoging van 6,4%. Dit percentage geldt ook voor de jaar- en uurvergoedingen van de brandweervrijwilligers.

Het onderhandelingsresultaat kent een looptijd van 15 maanden tot 1 augustus 2025.

¹ Het LOAV is het overleg tussen de Werkgeversvereniging Samenwerkende Veiligheidsregio's (WVSV) en de vakcentrales (FNV Overheid, CNV Overheid, CMHF en AC/BVB/VBV).

Ad 2. Duurzame inzetbaarheid

Kapstokartikel

In het arbeidsvoorwaardenakkoord van 2023 e.v. is overeengekomen om in een paritaire werkgroep Duurzame inzetbaarheid te komen tot (aanvullende) maatregelen. Maatregelen naast de in 2023 ingevoerde vroegpensioenregeling (RVU) en de ontheffing nachtdiensten.

Uit inventarisatie blijkt dat de 25 veiligheidsregio's een variëteit aan faciliteiten aanbieden die de inzetbaarheid van medewerkers ondersteunt en stimuleert. Verdere ontwikkeling is mogelijk door het aanbieden en duidelijk vindbaar maken van deze faciliteiten voor personeel in dienst van de veiligheidsregio's.

Overeengekomen is in de CAR(-UWO) Veiligheidsregio's een zogenaamd kapstokartikel op te nemen dat werkgevers verplicht tot het opstellen van integraal beleid in overleg met de Ondernemingsraad (OR). Beleid dat de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor duurzame inzetbaarheid uitdraagt en zich richt op het leveren van een bijdrage aan:

- a. gezondheid en welzijn;
- b. evenwichtige werk-privé balans;
- c. versterking van vakkennis en vaardigheden; en
- d. vergroting van motivatie en betrokkenheid.

Belangrijk is dat het beleid van de individuele veiligheidsregio een samenhangend (lees: integraal) geheel vormt van lokale en landelijke faciliteiten ten aanzien van duurzame inzetbaarheid. Onderdeel van het beleid is een toolbox waarin de verschillende faciliteiten duidelijk zichtbaar zijn. Het integrale beleid is onderwerp van gesprek tussen werkgever en OR. Na 1 augustus 2025 vindt op landelijk niveau een evaluatie plaats. De resultaten hiervan maken onderdeel uit van de volgende onderhandelingsronde met als uitgangspunt op dit onderwerp nadere afspraken te maken.

Faciliteiten voor persoonlijke omstandigheden en persoonlijke levensfasen

Om de medewerkers optimaal te ondersteunen gedurende verschillende levensfasen en persoonlijke omstandigheden vinden overlegpartners het belangrijk dat er voldoende ruimte is om balans te houden tussen werk en privé met als doel vitaal en gemotiveerd en langer inzetbaar te blijven.

Faciliteiten in verband met bijzondere persoonlijke omstandigheden, bijvoorbeeld rouw, welbevinden, mantelzorg of gender gerelateerde omstandigheden, laten zich niet eenvoudig in een standaardregeling vastleggen. Werkgever en vakcentrales onderschrijven het belang van een veilige werkomgeving waarin acceptatie, begrip en aandacht voor persoonlijke omstandigheden vanzelfsprekend zijn. Het is wat betreft overlegpartners in het LOAV aan werkgever en medewerker om desgewenst op individueel niveau afspraken te maken over passende ondersteuning.

Op sommige onderwerpen rust mogelijk nog een taboe, overlegpartners vinden het belangrijk om dit te doorbreken en bespreekbaar te maken. Bijvoorbeeld als een medewerkster klachten ervaart door menstruatie of menopauze, die van invloed zijn op haar inzetbaarheid. Dan maken werkgever en medewerkster maatwerkafspraken om te zorgen dat de medewerker haar aanstellingsuren kan werken en dat tegelijkertijd rekening wordt gehouden met de beperking die zij ervaart door

menstruatie/menopauze. Vanwege de medische privacy hoeft de medewerkster alleen te melden dat zij hiervan gebruik wil maken.

Binnen de veiligheidsregio's is vanuit verschillende bestaande budgetten (zoals opleiding, ontwikkeling, duurzame inzetbaarheid, arbo, ouderschapsverlof, zorgverlof) ruimte en aandacht voor verschillende persoonlijke levensfase van de medewerker. De diversiteit van beschikbare middelen is dusdanig breed dat veiligheidsregio's dit lokaal kunnen invullen uit bestaande middelen.

Beroepsziekten en arbeidsomstandigheden

Overlegpartners in het LOAV zijn zich bewust van de risico's die medewerkers van de veiligheidsregio's lopen doordat ze tijdens hun werk te maken krijgen met ingrijpende gebeurtenissen. Ter preventie van klachten is door de veiligheidsregio's speciaal een [toolbox 'Psychosociale Ondersteuning'](#) ontwikkeld die binnenkort beschikbaar is. De toolbox is gebaseerd op de 'Richtlijn psychosociale ondersteuning Geüniformeerden'. Mocht ondanks preventieve inspanningen een medewerker geheel of gedeeltelijk uitvallen door een Posttraumatische Stresstoornis (PTSS), dan is passende ondersteuning belangrijk. Een verkenning is gestart naar een landelijke regeling PTSS die voorziet in een eensluidende aanpak en extra maatregelen voor ondersteuning. Uitgangspunt is dat deze regeling geldt voor zowel beroepspersoneel als brandweervrijwilligers en zorgt voor stroomlijning, uniformering en professionalisering van het proces.

Vakcentrales en werkgever hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid met betrekking tot beroepsziekten en arbeidsomstandigheden. Werkgevers hebben de plicht om voor goede arbeidsomstandigheden te zorgen in samenspraak met werknemers en elkaar daarover goed te informeren.

Voor een optimale invulling is afgesproken dat inzicht komt in het totaal aan netwerken en overlegtafels over arbeidsomstandigheden. Het is belangrijk dat op basis daarvan de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de sociale partners helder en scherper worden neergezet ten aanzien van de verschillende netwerken en overlegtafels.

Daarbij is in het LOAV geconcludeerd dat het belangrijk is om de 'adviescommissie arbeidsveiligheid'² te revitaliseren. De praktische uitvoering hiervan vindt plaats buiten het LOAV. Op deze manier borgen overlegpartners de betrokkenheid van werkgevers en vakcentrales bij het onderwerp arbeidsomstandigheden. In deze werkgroep bespreken werkgever en vakcentrales in ieder geval de Arbo catalogus als zijnde een erkend, breed gedragen en door overlegpartners op sectorniveau uitgeschreven set aan maatregelen die minimaal nodig zijn om aan de wettelijke normen en doelvoorschriften in de Arbowet te voldoen.

² Een paritair samengestelde commissie die sinds december 2017 inactief is.

Ad 3. Diversen

Naast bovengenoemde onderwerpen is overeenstemming bereikt over onderstaande onderwerpen.

- De hoogte van de premie reparatie-uitkering op 0,0% te stellen gedurende 1 mei 2024 tot 1 augustus 2025. Deze premie is een bruto inhouding op het salaris van de medewerker ter bekostiging van een jaar extra werkloosheidsuitkering. Gelet op de arbeidsmarktomstandigheden staat de inhouding op het salaris niet in verhouding tot het aantal (langdurig) werklozen in de sector. Dit heeft tot gevolg dat de bruto inhouding van 0,1% op het brutoloon, van 1 mei 2024 tot 1 augustus 2025, niet wordt ingehouden, wat leidt tot een hoger nettoloon.
- Overlegpartners vinden het belangrijk bij te dragen aan een duurzame leefomgeving. Daarom stellen partijen een paritaire werkgroep in die in de periode mei 2025 tot augustus 2025 onderzoek doet naar de uitbreiding van doelen van het IKB, met aandacht voor groene arbeidsvoorwaarden. Een onderzoek gericht op het mogelijk maken van fiscaal vriendelijke keuzes die aansluiten op de individuele behoeften en situaties van medewerkers binnen de vrije ruimte van de werkkostenregeling (WKR). De fiscale keuzes moeten voor zowel werkgever als medewerker aantrekkelijk zijn.
Concreet valt te denken aan mogelijkheden voor het aflossen van een studieschuld, investering in welzijn of in duurzaamheid (bijv. zonnepanelen, warmtepomp, laadpaal etc.).
- Overlegpartners vinden het belangrijk en stimuleren dat studenten die stage lopen een passende stagevergoeding ontvangen. Overeengekomen is dat geen onderscheid wordt gemaakt in de vergoeding voor stagiaires van verschillende opleidingsniveaus.

Overeengekomen te Beekbergen op 22 mei 2024,

Namens de werkgevers

P.F.G. Depla
Voorzitter WVSV

Namens de vakcentrales,

B. van Velthuisen
FNV Overheid (ACOP)

P. Leenders
CMHF

W. Wetzels
CNV Overheid (CCOP)

R. Kraan
AC

NB:

**Dit betreft het concept invulformulier. Kan nader worden aangescherpt indien gewenst.
Verzending geschiedt na de informatiebijeenkomsten (5 en 6 juni), op zijn laatst op 11 juni voor 12.00 uur.**

Naam veiligheidsregio **Amsterdam-Amstelland**

Naam contactpersoon **S. van de Looij**

E-mailadres contactpersoon

Functie contactpersoon **plv. directeur VrAA**

Rechtstreeks telefoonnummer contactpersoon

Onze veiligheidsregio is

AKKOORD en stemt in

NIET AKKOORD en stemt niet in

Onze veiligheidsregio heeft bij het onderwerp **Looptijd en loonontwikkeling** de volgende suggesties
Met de loonsverhoging wordt een investering gedaan in medewerkers die past in de huidige arbeidsmarkt, zich verhoudt tot de stabilisatie van de inflatie en in lijn ligt met het gemeentepersoneel.

Onze veiligheidsregio heeft bij de onderwerpen behandeld onder de titel **Duurzame inzetbaarheid** de volgende suggesties
Ook de paragraaf over duurzaamheid voorziet in een behoefte die gewenst, actueel en urgent is in een werkomgeving die veel van medewerkers vraagt. Het zou goed als Veiligheidsregio's hun kennis en ervaring t.a.v. beleid duurzame inzetbaarheid met elkaar delen.

Onze veiligheidsregio heeft bij de onderwerpen behandeld onder de titel **Diversen** de volgende suggesties
Geen opmerkingen

Verzenden

Termijnagenda Bestuur 2024

Vergadering	Onderwerp
Q2	
	Visitatie VrAA
	Stand van zaken cybergevolgbestrijding
	Jaarverslag 2023, Begroting 2025 inclusief actualisatie 2024
	Vaststellen concepten Regionaal Risicoprofiel, Dekkingsplan, Beleidsplan en Crisisplan VrAA
	Bespreken stand van zaken Regionaal Risicoprofiel, Dekkingsplan, Beleidsplan en Crisisplan VrAA
Q4	
	Vaststellen definitief Regionaal Risicoprofiel, Dekkingsplan, Beleidsplan en Crisisplan VrAA
	Stand van zaken cybergevolgbestrijding
	Vaststellen van Regionale Evenementenkalender 2024
	Sleutelbuizen en kluzen (n.a.v. regionalisering certificaat)
	Evaluatie regeling PTSS
NTB	
	In- door en uitstroom (inclusief quotum arbeidsbeperkten)
	Verlof harmonisatie
	Implementatieplan Bouwsteen “verplichtend karakter”

Actielijst

Nr.	Datum	Actie	Toelichting
5.	29-3-21	Voor de volgende bestuursvergadering zal gerapporteerd worden over de cijfers inzake de arbeidsbeperkten	Dit onderwerp zal worden meegenomen bij de bespreking van het onderwerp in-, door- en uitstroom.
10.	02-10-23	Openstaande discussiepunten mbt spaarverlof en 1% loonontwikkeling	Agenderen voor overleg Bestuur VrAA 18-12-2023:

		<p>18-12: Weerstandsvermogen VrAA Op basis van de huidige gegevens is een prognose van het weerstandsvermogen niet opportuun. Met het opstellen van de jaarrekening kan een goed beeld gegeven worden van het weerstandsvermogen mede door een geactualiseerd risicoparagraaf. Daarnaast zit de VrAA in het begrotingsproces voor de actualisatie 2024 en begroting 2025-2028. Na het opstellen van de begroting kan worden vastgesteld welke onttrekking nodig is uit de algemene reserve.</p> <p>Verlofsparen Op aangeven van de accountant en de ambtenaren van de Gemeente Amsterdam worden de uitgangspunten rondom het verlofsparen geëvalueerd. Bij het opstellen van de jaarrekening zal de voorziening verlofsparen worden opgesteld conform de regels van het BBV.</p> <p>Nominale ontwikkeling met 1% regeling De implicaties van een 1% regeling vragen verdere analyse en uitwerking van scenario's. Gekoppeld aan een reflectie van de landelijke varianten op de nominale ontwikkeling, vervolgens kan een bestendig voorstel worden opgeleverd aan het bestuur.</p>	<p>Nadere afspraken over spaarverlof en de 1% van de loonontwikkeling incl. het financiële risico tegenover de reserve/weerstandvermogen. 25-03-2024: Spaarverlof is verwerkt in de jaarrekening.</p>
13.	18-12-23	<p>In de vergadering van 2 oktober is afgesproken dat de verschillende financiële structuren (VrAA en Gemeente Amsterdam) naast elkaar worden gelegd en met elkaar wordt besproken hoe de knelpunten (als het gaat om de aanlevertermijnen richting de Provincie) voor volgend jaar opgelost worden.</p>	
15.	18-12-23	<p>De VrAA neemt de actiepunten (inclusief die over bovenregionale samenwerking) op in de uitvoeringsagenda (beleidsplan) voor de komende jaren. Voor de zomer worden deze actiepunten als voorgenomen beleidsambities besproken in de colleges en ter zienswijze voorgelegd aan de gemeenteraden.</p>	<p>Actiepunten worden meegenomen in het beleidsplan VrAA.</p>

19.	25-3-24	Burgemeester Boog deelt mede dat hij de portefeuille Bevolkingszorg voor de komende maanden zal waarnemen. Tijdens de volgende vergadering zal hij een stand van zaken delen op dit dossier.	
20.	25-3-24	Deze ontwerp programmabegroting is gebaseerd op een 0 indexpercentage. In de loop van 2024 zal, kijkend naar de indexatiesystematiek, een herzien voorstel worden voorgelegd.	
21.	25-3-24	N.a.v. Concept Regionaal Risicoprofiel: presentatie te (laten) geven over de impact van de geopolitieke situatie.	Geagendeerd voor de vergadering van 3 juli. Afvoeren.
22.	25-3-24	N.a.v. Concept Regionaal Risicoprofiel: Mogelijk kan het risicoprofiel een aanleiding zijn om dat integrale overzicht van alle kritische objecten in deze regio te maken. De voorzitter stelt voor om dit in een drietrapsraket aan te vliegen en een uitwerking te laten zijn van het Regionaal Risicoprofiel. Hij stelt voor om een voorstel om te komen tot een integraal overzicht, voor te leggen aan het bestuur.	Mogelijk komt de dijkgraaf terug op het verzoek dat zij deed bij de bespreking van het RRP in de bestuursvergadering van 25 maart. Zij vroeg of de veiligheidsregio een overzicht heeft van kritieke objecten in de vitale infrastructuur. Zij wil graag dat daar de Rioolwaterzuivering West (de locatie van deze bestuursvergadering) en het gemaal Zeeburg op komen te staan. Naar aanleiding van deze vraag is het waterschap gevraagd om daar meer informatie over aan te leveren. Het waterschap hoopt deze informatie in juni aan te leveren. Die neemt VrAA vervolgens op in de informatie van het VIK, zodat het belang van die locaties duidelijk is als er incidenten op die locaties spelen of in de omgeving daarvan.

23.	25-3-24	Tijdens een volgende bestuursvergadering zal de evaluatie van de coulanceregeling PTSS worden voorgelegd en is duidelijk of een landelijk regeling wordt opgesteld.	Planning is om de evaluatie voor te leggen in de bestuursvergadering van 16 december 2024
-----	---------	---	---

Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

Vergadering bestuur VrAA 3 juli 2024 **Correspondentie- en ter kennisnamelijst**

Binnenkomend:

- 20240325 Toezicht preparatie op overstromingsrisico veiligheidsregio's
- 20240409 Brief VRF RRP en RBP
- 20240417 V011-2024 Brief VZ veiligheidsregio's inzake bekrachtiging protocol IRBT
- 20240703 Brief enquête GBO VR Amsterdam-Amstelland

Uitgaand:

- 20240212 maatwerkbijdrage Uithoorn
- 20240318 maatwerkbijdrage Diemen
- 20240328 Aanbiedingsbrief aan gemeenten bij concept jaarstukken 2023, concept begrotingswijzigingen 2024 en ontwerp programma begroting 2025-2028
- 20240517 Reactie VrAA op consultatie gezamenlijk beleidsplan en regionaal risicoprofiel VRF

Ter kennisname:

TKN 1 Rapport Inspectie Justitie en Veiligheid Minder brand minder slachtoffers en minder schade?

'Minder brand, minder slachtoffers en minder schade?'

Onderzoek naar het programma Brandveilig leven

Rapport

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Samenvatting	4
Aanleiding	4
Onderzoeksmethoden	4
Bevindingen	5
Hoofdconclusie	6
Aanbevelingen	7
1. Inleiding	9
1.1 Aanleiding	9
1.2 Onderzoeksaanpak	10
1.2.1 Doelstelling	10
1.2.2 Onderzoeksvraag	11
1.2.3 Afbakening	11
1.2.4 Onderzoeksmethoden	12
1.3 Leeswijzer	12
Hoofdstuk 2: Brandveilig leven	14
2.1 Brandveilig leven op landelijk en regionaal niveau	14
2.2 Sturing	15
2.2.1 Sturing op landelijk niveau	15
2.2.2 Sturing op regionaal niveau	16
2.3 Evalueren en verantwoorden	18
2.3.1 Evalueren	18
2.3.2 Meten van effecten	18
2.3.3 Verantwoording	19
2.4 Tussenconclusie	19
Hoofdstuk 3: Activiteiten Brandveilig leven	21
3.1 Doelgroepen	21
3.2 Landelijke activiteiten	21
3.3 Regionale activiteiten	22
3.4 Gedragsverandering bij doelgroepen	23
3.5 Samenwerking landelijk en (boven)regionaal	24
3.6 Tussenconclusie	26
Hoofdstuk 4: Randvoorwaarden	27

Onderzoek naar het programma Brandveilig leven

4.1	Mensen	27
4.2	Middelen.....	28
4.3	Financiering	28
4.4	Vakkennis.....	29
4.4.1	Opleiding	29
4.4.2	Bijscholing	30
4.4.3	Kennisdeling.....	30
4.4.4	Wetenschap	31
4.5	Tussenconclusie	31
Hoofdstuk 5: Conclusies en aanbevelingen		33
5.1	Hoofdconclusie	33
5.1.1	Inrichting en borging van Brandveilig leven.....	34
5.1.2	Bevorderende en belemmerende factoren bij activiteiten Brandveilig leven	35
5.2	Aanbevelingen	36
5.2.1	Aanbevelingen aan de minister van Justitie en Veiligheid en de besturen van de veiligheidsregio's	37
5.2.1	Aanbeveling aan de veiligheidsregio's	37
Afkortingen		39

Voorwoord

De afgelopen decennia heeft de technologische vooruitgang niet stilgestaan. Smartphones, zonnepanelen, elektrische auto's en fietsen, thuisbatterijen en andere technologische innovaties zijn niet meer uit ons dagelijks leven weg te denken. Er wordt steeds hoger gebouwd en is er sprake van toenemende vergrijzing waarbij de inzet is om langer zelfstandig thuis te wonen (uit wens of uit noodzaak). Deze ontwikkelingen brengen echter brandrisico's met zich mee die anders zijn dan waar traditioneel aan wordt gedacht.

Door deze maatschappelijke en technologische ontwikkelingen is het landschap van preventieve en repressieve brandweezorg aan het veranderen. Ondanks alle inspanning van de brandweer om de repressieve brandweezorg goed te organiseren wordt het - moeilijker om de gewenste doelen 'minder brand, minder slachtoffers bij brand en minder schade' te halen.

Brandveilig leven wordt door de brandweer gezien als een belangrijk instrument om in te zetten bij het voorkomen van en het kunnen handelen tijdens brand door burgers. Brandveilig leven verwijst naar de activiteiten die de brandweer organiseert om gedragsverandering te realiseren op het gebied van brandveiligheid, het vergroten van het brandveiligheidsbewustzijn en het bieden van handelingsperspectieven. Mede gezien de veranderende brandrisico's voor de brandweer en de winst die nog te behalen is aan de 'voorkant' van de veiligheidsketen, onderzocht de Inspectie in hoeverre uitvoering wordt gegeven aan de activiteiten en maatregelen van Brandveilig leven en hoe deze nu werkelijk geborgd zijn.

Het rapport laat zien dat er zowel landelijk als regionaal uitvoering wordt gegeven aan Brandveilig leven. Dit is sterk afhankelijk van de hoge mate van betrokkenheid door medewerkers die zich hiermee direct bezighouden. De wijze waarop Brandveilig leven wordt uitgevoerd en is geborgd verschilt per Veiligheidsregio. De Inspectie hoopt met dit rapport handvatten te bieden om Brandveilig leven steviger te positioneren en uniformiteit te stimuleren door (boven)regionale samenwerking te verbeteren, wetenschappelijke kennis toe te passen en vakbekwaamheidseisen op te stellen. De Inspectie ziet dit als belangrijke randvoorwaarden zodat iedere burger in Nederland hetzelfde (brand)veiligheidsniveau kan verwachten.

De Inspectie bedankt de betrokken veiligheidsregio's, gemeenten en netwerkpartners voor hun medewerking aan dit onderzoek.

Esther de Kleuver
Inspecteur-generaal Inspectie Justitie en Veiligheid

Samenvatting

Aanleiding

De brandweer in Nederland spant zich in om de brandweezorg langs de veiligheidsketen¹ te organiseren, te verbeteren en innovaties door te voeren. Desondanks loopt de brandweer tegen haar grenzen aan: het aantal slachtoffers, branden en schades neemt niet af. Daarom verruimt de brandweer sinds 2010 de aandacht aan de preventiekant om branden en onveiligheid te voorkomen, waar het programma Brandveilig leven een onderdeel van is. De brandweer wil met informatievoorziening en het bevorderen van de bewustwording rond (brand)veiligheid bij het publiek het doel 'minder brand, minder slachtoffers en minder schade' bereiken. Gezien de mogelijke meerwaarde van het programma Brandveilig leven, richt de Inspectie Justitie en Veiligheid (hierna: Inspectie) zich in dit onderzoek op deze preventieve taak en kijkt in hoeverre deze activiteiten en positionering van Brandveilig leven nu feitelijk geborgd zijn.

Onderzoeksmethoden

In dit onderzoek heeft de Inspectie zich gericht op een afspiegeling van de 25 veiligheidsregio's door acht veiligheidsregio's te onderzoeken: Drenthe, Twente, Noord- en Oost-Gelderland, Amsterdam-Amstelland, Haaglanden, Zeeland en Limburg-Noord. Voor het beantwoorden van de centrale onderzoeksvraag *Hoe anticipeert de brandweer met het programma Brandveilig leven op de snel veranderende technologische en sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen en bereikt zij daarmee de burger en daarmee het beoogde preventieve effect?* heeft de Inspectie 16 verdiepende (groeps)interviews gehouden met 43 functionarissen (hierna: respondenten) die op strategisch, tactisch en operationeel niveau betrokken zijn bij Brandveilig leven in de geselecteerde veiligheidsregio's. De Inspectie heeft in dit onderzoek ook bij zes veiligheidsregio's diverse (landelijke) netwerkpartners en bij vijf veiligheidsregio's een aantal vertegenwoordigers van gemeenten (vallend binnen de eerdergenoemde veiligheidsregio's) geïnterviewd. Met deze verdiepende interviews is achterhaald hoe de inrichting van Brandveilig leven en voorlichting van burgers naar de praktijk wordt vertaald en uitgevoerd. Hiermee kon vastgesteld worden welke bevorderende en belemmerende factoren hierbij een rol spelen. Daarnaast is gekeken naar wet- en regelgeving op het gebied van Brandveilig leven en naar de beschikbare documentatie die de Inspectie van de acht onderzochte veiligheidsregio's heeft ontvangen, waaronder (meerjaren)beleidsplannen en jaarplannen.

¹ De veiligheidsketen bestaat uit: risicobeheersing (pro-actie en preventie), preparatie, repressie en nazorg.

Bevindingen

De Inspectie keek in haar onderzoek onder andere naar de positionering en borging van het programma Brandveilig leven binnen brandweerorganisaties op regionaal en landelijk niveau. De Inspectie ziet dat voor het onderwerp Brandveilig leven op landelijk en regionaal niveau aandacht is en dat het onderwerp zich ontwikkelt. Er is veel enthousiasme en gedrevenheid bij medewerkers die zich bezighouden met Brandveilig leven. De ontwikkelde activiteiten zijn sterk gericht op het creëren van een brandveilige omgeving bij diverse doelgroepen in de samenleving. Echter, dit gebeurt beperkt vanuit een landelijk programma of in onderlinge samenhang. Zowel op landelijk als regionaal niveau zijn concrete doelstellingen in het kader van Brandveilig leven onvoldoende benoemd. Dat maakt dat goede sturing, beheersing, intern toezicht (evalueren, het meten van effecten) en verantwoording lastig is. De Inspectie neemt waar dat de brandweer in Nederland meer aandacht en dus erkenning geeft aan Brandveilig leven mede door het recente besluit van de Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio's (hierna: RCDV) om voor de vakraad Brandveiligheid (hierna: vakraad) structureel geld vrij te maken voor het programma, de sturing en de benodigde menskracht.

Naast de positionering en borging richtte dit onderzoek zich ook op de activiteiten van het programma Brandveilig leven. De veiligheidsregio's richten zich met diverse activiteiten en ieder op eigen wijze (zelf doen) al dan niet in samenwerking met netwerkpartners (laten doen) tot uiteenlopende doelgroepen. Het doel is om bewustwording van (brand)veilig gedrag te bewerkstelligen en uiteindelijk een brandveilige generatie te creëren. Steeds meer veiligheidsregio's houden bij de activiteiten rekening met het landelijke thema *gedragsverandering*, door via actieve werkvormen de doelgroepen aan te spreken.

Om uitvoering te kunnen geven aan Brandveilig leven zijn mensen, middelen, geld en kennis nodig. De Inspectie ziet dat niet iedere regio over evenveel middelen beschikt om uitvoering te kunnen geven aan Brandveilig leven. Hierdoor verschilt de positionering, (noodgedwongen) prioritering en uitvoering van Brandveilig leven per regio. De continuïteit van Brandveilig leven is kwetsbaar omdat de financiering binnen de veiligheidsregio's over meerdere jaren niet structureel is opgenomen in de begroting. Dit maakt dat keuzes die gemaakt worden vooral zijn gericht op de korte termijn. Op landelijk niveau is het mogelijk om met het structureel geld dat wordt vrijgemaakt voor de vakraad (en specifiek voor het programma Brandveilig leven) keuzes te maken voor de middellange termijn.

Op het gebied van vakbekwaamheid ontbreekt een landelijke opleiding om medewerkers goed te kunnen toerusten voor deze taak. Bestaand lesmateriaal is ontoereikend of verouderd. Beleid ten aanzien van vakbekwaamheid is op landelijk en regionaal niveau niet of beperkt vormgegeven: het ontbreekt aan adequate en actuele leerstof en een bijbehorend toetsingskader. Een landelijk of regionaal georganiseerde eensluidende periodieke bijscholing is niet geregeld. Het is aan de veiligheidsregio's zelf om invulling te geven aan vakbekwaamheid (zoals meelopen, een zelf ontwikkelde introductie cursus, digitaal zakboek). De Inspectie ziet dat de landelijke focus bij de beperkte opleiding en bijscholing vooral ligt op de inhoudskant en zich vrijwel niet richt op didactische vaardigheden en relatiebeheer,

twee belangrijke voorwaarden om goed uitvoering te kunnen geven aan Brandveilig leven.

De Inspectie constateert dat de producten die het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV) oplevert door de veiligheidsregio's worden gebruikt en gewaardeerd. Het verder structureel delen van kennis, innovatie en informatie op landelijk niveau blijft uit. Veiligheidsregio's delen in districtsverband kennis en informatie, maar dit is niet structureel. Het ontbreekt hierbij aan een door alle actoren erkend gemakkelijk platform om kennis met elkaar te delen en van elkaars expertise gebruik te maken. Dit helpt om invulling te geven aan de toenemende behoefte om activiteiten te baseren op wetenschap (o.a. gedragsbeïnvloeding).

Hoofdconclusie

De Inspectie concludeert dat het landelijk programma Brandveilig leven beoogt mensen bewust te maken van brandveilig gedrag. Dit programma ontbeert echter een concrete visie, strategische doelen en de benodigde governance, waardoor niet kan worden vastgesteld dat de brandweer met dit landelijke programma voortdurend anticipeert op technologische en sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen. De Inspectie concludeert dat er met betrekking tot technologische en sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen wel kennisdocumenten, tools en voorlichtingsmaterialen voorhanden en nog in ontwikkeling zijn die desgewenst beschikbaar worden gesteld aan de veiligheidsregio's.

De Inspectie kan niet vaststellen in welke mate activiteiten vanuit het programma Brandveilig leven de burger bereiken en of het beoogde preventieve effect wordt gehaald, omdat het ontbreken van strategische doelen voor Brandveilig leven en het benodigde instrumentarium effectmeting vrijwel niet mogelijk maakt. Dit maakt (bij)sturen, evalueren en verantwoorden lastig.

De Inspectie concludeert dat op landelijk en regionaal niveau diverse activiteiten plaatsvinden om de burger actief te informeren in het kader van Brandveilig leven. Dit gebeurt in toenemende mate met het inzetten van gedragswetenschappers. Daarbij is aandacht voor specifieke doelgroepen en brandrisico's van zowel traditionele als nieuwe technologieën in huishoudens. Iedere veiligheidsregio geeft daar op eigen wijze invulling aan. Er is beperkt sprake van kennisdeling en samenwerking tussen veiligheidsregio's (onderling) en landelijk, waardoor het ontbreekt aan onderlinge samenhang. Er zijn wel landelijke projecten zoals bijvoorbeeld *Brandweer op school*. Echter is door incidentele financiering (periode 2018-2022) en daardoor een gebrek en coördinatie en regie, dit onvoldoende geborgd en doorontwikkeld. De producten die voortkomen uit de landelijke projecten zijn voor de veiligheidsregio's vaak niet een-op-een over te nemen. De brandweer geeft daarom vooral op regionaal niveau en bij voorkeur met een 'couleur locale' uitvoering aan Brandveilig leven. Niet iedere burger wordt daardoor op dezelfde manier geïnformeerd.

Daarnaast wordt ook niet iedere burger in dezelfde mate geïnformeerd. De verschillen in beschikbare middelen (mensen, materialen, financiën) tussen veiligheidsregio's zijn groot, waardoor uitvoering geven aan Brandveilig leven verschilt. De Brandveilig leven activiteiten zijn sterk afhankelijk van de capaciteit, vakbekwaamheid en het enthousiasme van medewerkers. Vastgesteld is dat het enthousiasme van betrokken medewerkers die zich primair met Brandveilig leven bezighouden bijzonder groot is.

Ook het ontbreken van landelijk en regionaal beleid ten aanzien van vakbekwaamheid van medewerkers zorgt dat medewerkers niet aan dezelfde landelijke kwaliteitseisen worden getoetst en voldoen. De veiligheidsregio's geven hier vooral zelf invulling aan. Dat geldt ook voor het opleiden en bijscholen van medewerkers. De Inspectie ziet het ontbreken aan structurele capaciteit en het niet hebben van vakbekwaamheidseisen en een goed opleidingsprogramma als risico's voor een goede taakuitvoering.

Aanbevelingen

De Inspectie komt tot een aantal aanbevelingen. Allereerst doet de Inspectie een aanbeveling gericht aan de minister van Justitie en Veiligheid en de besturen van de veiligheidsregio's met als doel Brandveilig leven beter te positioneren en daarnaast de samenhang tussen landelijk en regionaal beleid en uitvoering te versterken. Daarna volgt een aantal aanbevelingen aan de besturen van de veiligheidsregio's.

Aanbevelingen aan de minister van Justitie en Veiligheid en de besturen van de veiligheidsregio's

- Zet de landelijke ontwikkeling ten aanzien van brandveilig leven met kracht voort door het onderwerp en programma landelijk te borgen en veiligheidsregio's beter te ondersteunen om de doelstelling minder brand, minder slachtoffers en minder schade te halen.

Aanbevelingen aan de besturen van de veiligheidsregio's.

- Formuleer en stuur op de ontwikkeling en uitvoering van een landelijk meerjarenprogramma Brandveilig leven met daarin een smart geformuleerde beschrijving van een missie en visie, concrete strategische doelen en beoogde resultaten. Concretiseer de doelstellingen zowel op strategisch als op operationeel en tactisch niveau, stel een strategisch kader op en betrek daarbij het dekkingsplan. Zorg daarnaast dat er meerjarig voldoende middelen en materialen zijn om dit te kunnen.
- Draag een passende gezamenlijke boodschap uit, ontwikkel gezamenlijk landelijke Brandveilig leven producten, zorg dat deze aansluiten op de praktijk en rol deze regionaal uit. Vergroot hiermee de slagkracht en het (uniforme) beeldmerk van de brandweer.

Onderzoek naar het programma Brandveilig leven

- Versterk de rol van de werkgroep 'Gedragsverandering'.
Gedragsverandering is bij uitstek het instrumentarium om Brandveilig leven te ontwikkelen en implementeren in de veiligheidsregio's die daar vanwege gebrek aan middelen beperkt uitvoering aan kunnen geven. Ontwikkel rondom gedragsverandering activiteiten (train-de-trainer, leerstof) zodat deze wetenschap toepasbaar is in ieder veiligheidsregio.
- Voer verder onderzoek uit naar toepasbare instrumentarium voor gedragsverandering. Betrek daarbij die kennis die bij veiligheidsregio's en netwerkpartners al is opgedaan.
- Waarborg vakbekwaamheidseisen door deze op- en vast te stellen, waarbij oog is voor inhoud, didactische vaardigheden, relatiebeheer en gedragsverandering. Ontwikkel hiervoor landelijk bruikbare leerstof.
- Ontwikkel een actief podium voor kennisdeling, dat zowel bottom-up als top-down voorziet in kennis, middelen en materialen die voor iedere regio toepasbaar en afneembaar zijn, zonder dat hier grote aanpassingen voor nodig zijn.
- Voer verder onderzoek uit naar eenvoudige toepasbare wijzen van effectbeoordeling om vast te kunnen stellen of Brandveilig leven activiteiten bijdragen aan de doelstelling minder brand, minder slachtoffers en minder schade. Betrek daarbij de kennis die bij de veiligheidsregio's – al dan niet samen met het NIPV - is opgedaan. Onderzoek vervolgens de effecten op langere termijn om inzichtelijk te maken of de strategische doelen van Brandveilig leven zijn behaald en om verbeterpunten te identificeren.
- Stimuleer het toepassen van Brandveilig leven op die situaties waarin de standaardonderdelen van de veiligheidsketen niet toereikend zijn. Bepaal dat in situaties waar de gebiedsgerichte opkomsttijd wordt overschreden de veiligheidsregio passende smart geformuleerde maatregelen treft.

1. Inleiding

De afgelopen decennia heeft de technologische vooruitgang niet stilgestaan. Deze ontwikkelingen brengen echter ook brandrisico's met zich mee die anders zijn dan waar traditioneel aan wordt gedacht. Het risico op brand bevindt zich nu bijvoorbeeld niet alleen meer in het pannetje op het vuur, maar mogelijk ook in (foutief gebruik van) de fietsaccu of het – in verband met de hogere energieprijzen - gebruiken van alternatieve verwarmingsmiddelen.

Naast technologische ontwikkelingen speelt ook afnemende zelfredzaamheid² een belangrijke rol bij toegenomen brandrisico's. Dit komt onder andere door toenemende vergrijzing waarbij de inzet is om langer zelfstandig thuis te wonen (uit wens of uit noodzaak). Afnemende zelfredzaamheid gaat ook om mensen die bijvoorbeeld de berichtgeving van de overheid of andere organisaties niet begrijpen omdat ze de taal niet machtig zijn (nieuwkomers) of laaggeletterd zijn. Zowel wetgeving als brandweerdoctrine hebben als uitgangspunt dat burgers zelfstandig een ruimte moeten kunnen ontvluchten. Wanneer dat door omstandigheden niet mogelijk is, neemt de kans op slachtoffers toe.

Deze toenemende brandrisico's en afnemende zelfredzaamheid zorgen ervoor dat het traditionele landschap van preventieve en repressieve brandweezorg moet veranderen.

1.1 Aanleiding

De Inspectie houdt toezicht op het terrein van justitie en veiligheid. Eén van de taken van de Inspectie is toezicht houden op de wijze waarop veiligheidsregio's, het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (hierna: NIPV), een gemeente of ander openbaar lichaam uitvoering geeft aan de taken met betrekking tot de brandweezorg.³ De Inspectie ziet dat ondanks alle inspanning van de brandweer om de brandweezorg goed te organiseren, de slagkracht te verbeteren en innovaties door te voeren, de brandweer tegen haar grenzen aan loopt. De traditionele taken van de brandweer: preventie en repressie zijn niet toereikend om de gewenste doelen *minder brand, minder slachtoffers bij brand en minder schade* te halen. De brandweer is daarom met behulp van een visie 'Brandweer over Morgen' (2010) gestart met investeren aan de voorkant – de preventiekant – van de veiligheidsketen en de start van Brandveilig leven.⁴

Brandveilig leven is voor de brandweer een belangrijk instrument om burgers voor te lichten op welke wijze branden of onveilige situaties kunnen worden voorkomen of hoe gehandeld kan worden tijdens een brand. De term Brandveilig leven wordt

² Loket Brandveilig leven. Definitie 'zelfredzaamheid': iedereen neemt zelf verantwoordelijkheid voor zijn eigen brandveiligheid en die van zijn directe omgeving.

³ Artikel 57 Wet veiligheidsregio

⁴Zie '[Brandweer over morgen](#)': 'Brandweer over Morgen'

door de brandweer gebruikt om activiteiten te duiden die gericht zijn op het realiseren van gedragsverandering bij burgers, bedrijven en instellingen gericht op brandveiligheid⁵. In het jaarplan 2023 Brandveilig leven NL van de vakraad Brandveiligheid staan een vijftal speerpunten en begrotingsthema's geformuleerd voor de periode 2023 - 2027:

1. op weg naar een brandveilige generatie,
2. specifieke aandacht voor kwetsbare inwoners,
3. algemene publieksvoorlichting,
4. bevorderen van uniformiteit tussen regio's,
5. versterken van het vakgebied van Brandveilig leven.

Ondanks het feit dat de veiligheidsregio's het belang van het programma Brandveilig leven onderkennen om de gewenste speerpunten te behalen, is het de vraag in hoeverre deze activiteiten en maatregelen van Brandveilig leven nu werkelijk onderdeel uitmaken van de brandweezorg.⁶

1.2 Onderzoeksaanpak

1.2.1 Doelstelling

De brandweer geeft zelf aan dat er ondanks de inspanningen beperkt winst valt te behalen in de repressieve brandweezorg, mede omdat door sociaal-maatschappelijke en technologische ontwikkelingen het landschap van brandweezorg (voortdurend) veranderd. Er moet vooral worden gekeken naar de preventieve brandweezorg. Brandveilig leven levert een belangrijke bijdrage aan deze preventieve brandweezorg. De Inspectie onderzoekt de doelstellingen van de brandweer in Nederland ten aanzien van Brandveilig leven en of zij een beeld heeft of en in hoeverre het gewenste effect 'minder brand, minder schade en minder slachtoffers' wordt behaald. Het doel van dit onderzoek is om het effect van Brandveilig leven te vergroten en op die manier bij te dragen aan het versterken van de preventieve brandweezorg. Daarmee wordt mogelijk het brandveilig gedrag verbeterd waardoor burgers en bedrijven zich beter kunnen beschermen tegen brand in hun leefomgeving.

⁵ Het gaat hierbij niet om activiteiten in het kader van industriële veiligheid, omgevingsveiligheid & verstrekken van vergunningen, toezicht en handhaving.

⁶ De Commissie Muller heeft in 2020 de Wet veiligheidsregio's geëvalueerd en heeft onder andere een advies uitgebracht over de niet-wettelijke adviestaken, waar voorlichting een onderdeel van is. De commissie constateert in haar evaluatie Wet veiligheidsregio's dat: '*de veiligheidsregio's als taak hebben om bij te dragen aan een veilige en gezonde leefomgeving. De uitvoering van de niet-wettelijke adviestaken past daarbij*'. Tevens constateert zij dat de veiligheidsregio's voor de borging van de niet-wettelijke adviestaken - zoals voorlichting - leunt op het maken van afspraken met de individuele gemeenten.

1.2.2 Onderzoeksvraag

De centrale vraag in dit onderzoek is:

Hoe anticipeert de brandweer met het programma Brandveilig leven op de snel veranderende technologische en sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen en bereikt zij daarmee de burger en daarmee het beoogde preventieve effect?

Om de centrale vraag goed te kunnen beantwoorden, is deze uitgewerkt in de volgende deelvragen:

1. Hoe heeft de brandweer Brandveilig leven in het kader van de voorlichting aan burgers ingericht en welke criteria worden daaraan gesteld?
2. Hoe voert de brandweer Brandveilig leven in het kader van de voorlichting aan burgers in de praktijk uit?
3. Wat zijn belemmerende en bevorderende factoren bij Brandveilig leven in het kader van de voorlichting aan burgers door de brandweer?

Deze deelvragen dienen als hulpmiddel om tot een antwoord op de centrale onderzoeksvraag te komen. Antwoorden op de deelvragen zijn daarom niet expliciet opgenomen maar onder andere terug te zien in de tussenconclusies van de hoofdstukken.

1.2.3 Afbakening

Omdat het taakgebied (brand)preventie breed is, heeft de Inspectie voorafgaand aan het onderzoek een oriëntatie uitgevoerd. Op basis hiervan heeft zij besloten het onderzoek te richten op de voorlichting door de brandweer over brandveiligheid aan burgers. Reden voor deze focus is dat volgens de Inspectie een goede voorlichting met name profijt voor de burgers oplevert.

Het onderzoek richt zich op de (in)richting en uitvoering van de voorlichting over brandrisico's en brandveilig gedrag aan burgers en bedrijven en instellingen die woonruimten of werkplekken voor burgers faciliteren. De Inspectie meet niet de kwaliteit en het gewenste effect van deze voorlichting in de praktijk onder burgers en bedrijven en instellingen. Zij onderzoekt wel of de brandweer zelf zicht heeft of georganiseerde Brandveilig leven activiteiten positief effect opleveren door de veiligheidsregio's te bevragen wat zij doen aan effectmeting en wanneer zij tevreden zijn met het resultaat. De Inspectie beschrijft de werkwijze. Zij sluit in haar onderzoek andere preventietaken uit, zoals het toezicht op de bouwregelgeving, de toepassing van de toekomstige omgevingswet en bedrijfshulpverlening.

1.2.4 Onderzoeksmethoden

Voor het beantwoorden van de hoofdvraag heeft de Inspectie 16 verdiepende (groeps)interviews gehouden met 43 functionarissen (hierna: respondenten) die op strategisch, tactisch of operationeel niveau betrokken zijn bij Brandveilig leven in de geselecteerde veiligheidsregio's. Met deze verdiepende interviews is achterhaald hoe de inrichting van brandveilig leven en voorlichting van burgers naar de praktijk wordt vertaald en vervolgens wordt uitgevoerd, en welke bevorderende en belemmerende factoren hierbij een rol spelen. Daarnaast is gekeken naar wet- en regelgeving op het gebied van Brandveilig leven en naar beschikbare documentatie die de Inspectie van de acht onderzochte veiligheidsregio's heeft ontvangen, waaronder (meerjaren)beleidsplannen en jaarplannen.

In dit onderzoek heeft de Inspectie zich gericht op een afspiegeling van de 25 veiligheidsregio's. De Inspectie selecteerde acht van deze 25 veiligheidsregio's onder andere op basis van de landelijke spreiding, geografische kenmerken en bevolkingsdichtheid. De acht vormen een voldoende representatief beeld van de uitvoering. De acht veiligheidsregio's zijn:

- Drenthe
- Twente
- Noord- en Oost-Gelderland
- Amsterdam-Amstelland
- Utrecht
- Haaglanden
- Zeeland
- Limburg-Noord

De Inspectie heeft in dit onderzoek ook de samenwerking met diverse (landelijke) netwerkpartners en een aantal gemeenten (vallend binnen de eerdergenoemde veiligheidsregio's) bekeken. In dat kader heeft de Inspectie in zes van de geselecteerde veiligheidsregio's gesproken met één of twee netwerkpartners, waaronder medewerkers van een zorginstelling, verzekeringsmaatschappij of stichting. Daarnaast zijn in vijf van de geselecteerde veiligheidsregio's interviews gehouden met burgemeesters of coördinerend-gemeentesecretarissen van de gemeenten die de brandweerportefeuille beheren.

1.3 Leeswijzer

Dit rapport bestaat naast de inleiding uit vier hoofdstukken. In hoofdstuk 2 wordt de positionering en verankering, de governance, van Brandveilig leven binnen de brandweerorganisaties op regionaal en landelijk niveau beschreven. In hoofdstuk 3 beschrijft de Inspectie de landelijke en regionale Brandveilig leven activiteiten van de onderzochte veiligheidsregio's, hoe de (boven)regionale samenwerking verloopt en welke doelgroepen worden aangesproken. In hoofdstuk 4 staan de randvoorwaarden centraal, waarover veiligheidsregio's al dan niet beschikken en die nodig zijn om goed uitvoering te kunnen geven aan voorlichting in het kader van Brandveilig leven. In hoofdstuk 2 t/m 4 staan in paars omliggende kaders

werkwijzen of ontwikkelingen van veiligheidsregio's beschreven wat volgens de Inspectie voorbeelden zijn van 'best practices'. In hoofdstuk 5 worden de conclusies en aanbevelingen toegelicht. In de hoofdstukken 2 t/m 5 staat de beantwoording van de hoofdvraag centraal.

Hoofdstuk 2: Brandveilig leven

Nederland is verdeeld in 25 veiligheidsregio's met ieder een eigen brandweerkorps. Ieder brandweerkorps is autonoom en bestaat uit meerdere brandweerposten die binnen een veiligheidsregio samenwerken. Om de samenwerking en kennisontwikkeling landelijk vorm te geven, werken de veiligheidsregio's met vakraden. Deze vakraden sturen op landelijke projecten, programma's en kennen netwerken met als doel om tot kennisontwikkeling te komen en de professionaliteit in de regio's te versterken. Brandveilig leven valt onder de vakraad Brandveiligheid en het netwerk Brandveilig leven.

2.1 Brandveilig leven op landelijk en regionaal niveau

Op landelijk niveau heeft Brandveilig leven aandacht vanuit de Raad van Directeuren en Commandanten Veiligheidsregio's (RCDV). Vanuit de vakraad Brandveiligheid RCDV worden de landelijke doelstellingen geformuleerd en landelijke activiteiten voor Brandveilig leven gestimuleerd om op te pakken. Binnen deze vakraad zijn twee portefeuillehouders actief. Zij sturen de programmamanager Brandveilig leven aan die verantwoordelijk is voor het opstarten van een landelijk programma Brandveilig leven. De programmamanager kan voor het realiseren van de landelijke doelen gebruik maken van het netwerk Brandveilig leven, waaraan alle districtsvoorzitters⁷ Brandveilig leven deelnemen, en van de werkgroep 'Gedragsverandering'. Deze werkgroep ondersteunt veiligheidsregio's bij het sturen op gedragsverandering bij burgers in de regio als het gaat om Brandveilig leven.

Doordat de functie van programmamanager langere tijd niet is vervuld, heeft dit effect op de uitvoering en de (door)ontwikkeling van het landelijk programma Brandveilig leven. Deze ontwikkeling heeft tot op heden grotendeels stilgestaan. Daarnaast blijkt uit de gesprekken met de respondenten dat de opdracht, de rolverdeling en de bevoegdheden op landelijk niveau van de verschillende betrokken functionarissen niet bij iedereen duidelijk zijn en dat het thema Brandveilig leven niet altijd de benodigde aandacht krijgt. In de RCDV-vergadering van 21 april 2023 is besloten structureel te investeren in het landelijke programma Brandveilig leven om stappen te kunnen zetten op preventie en risicocommunicatie.⁸ Er is besloten structureel geld vrij te maken om de functie van programmamanager in te kunnen vullen, een communicatiemedewerker aan te

⁷ De 25 veiligheidsregio's zijn verdeeld in een aantal districten; Oost (5), Noord (3), Noordwest (4), Zuid (6), Zuidwest (4), Midden (3). Binnen die districten werken een aantal veiligheidsregio's samen. Ieder district heeft een eigen voorzitter.

⁸ [Uit de RCDV-vergadering van april 2023 - BrandweerNederland.nl](https://www.brandweernederland.nl/nieuws/rcdv-vergadering-april-2023/)
<https://www.brandweernederland.nl/nieuws/rcdv-vergadering-april-2023/>

stellen en een deel van het bedrag te bestemmen voor beleidsondersteuning en licentiekosten.

Op regionaal niveau ziet de Inspectie dat Brandveilig leven bij de onderzochte veiligheidsregio's organisatorisch verschillend is ingebed. Brandveilig leven is bij het merendeel van de veiligheidsregio's onderdeel van de afdeling Risicobeheersing. Bij een aantal regio's is Brandveilig leven onderdeel van een (afdelingoverstijgend) programma, zoals Zeeland veilig of Veilig leven. De flexibele schil⁹ om uitvoering te geven aan de Brandveilig leven activiteiten valt meestal onder een ander team, doorgaans is dat de afdeling Repressieve brandweezorg. Uit de gesprekken met respondenten komt naar voren dat het in de aansturing lastig is om uitvoering te geven aan Brandveilig leven wanneer niet wordt gewerkt in hetzelfde team. Zie ook paragraaf *Sturing*.

2.2 Sturing

Om gericht uitvoering te kunnen geven aan de doelstellingen van Brandveilig leven is effectieve sturing¹⁰ een belangrijke randvoorwaarde. De Inspectie onderzocht de borging van de visie en missie, doelstellingen, het beschreven beoogde resultaat en de sturing daarop.

2.2.1 Sturing op landelijk niveau

Brandveiligheidsvoorlichting is, in tegenstelling tot bijvoorbeeld risicocommunicatie in het kader van rampenbestrijding en crisisbeheersing, niet in wet- en regelgeving geborgd. Dat maakt dat het formeel geen wettelijke taak van de brandweer is. Toch ziet de brandweer Brandveilig leven als een kans om invulling te geven aan haar visie, namelijk minder incidenten (branden), minder slachtoffers en minder schade.

De Inspectie ziet dat Brandweer Nederland via de RCDV en de vakraad Brandveiligheid op verschillende manieren landelijk stuurt op het thema Brandveilig leven, echter zonder dat hiervoor een expliciete visie of missie voor Brandveilig leven is opgesteld. De doelstellingen beperken zich tot de vijf speerpunten die zijn benoemd in het jaarplan Brandveilig leven NL 2023. De brandweer heeft deze speerpunten niet verder uitgewerkt naar concreet te behalen doelen gekoppeld aan een deadline.

⁹ De vaste kern bestaat uit mensen die bij de organisatie voor het taakgebied Brandveilig leven werken. De flexibele schil is anders en diverser opgebouwd dan de vaste kern. In een flexibele schil werken mensen die flexibel inzetbaar zijn om uitvoering te geven aan werkzaamheden of activiteiten naast het reguliere werk.

¹⁰ Onder sturing verstaat de Inspectie het geheel van activiteiten waarmee bewust het gedrag van organisatieleden wordt beïnvloed om de doelstellingen van de organisatie te realiseren.

De RCDV stuurt op brandveiligheid door met behulp van het NIPV onderzoek te verrichten naar brandveiligheid en brandrisicoreductie. Het NIPV ondersteunt de veiligheidsregio's met onderzoek en onderwijs, al dan niet in opdracht van de veiligheidsregio's. Daarnaast is er sprake van het ontwikkelen van bijvoorbeeld landelijke standaarden en werkwijzen vanuit het netwerk Brandveilig leven en de werkgroep gedragsverandering. Medewerkers uit de veiligheidsregio's nemen deel aan het netwerk of de werkgroep. De vakraad Brandveiligheid ontwikkelt haar eigen agenda en kan zelfstandig besluiten nemen. Uit het onderzoek van de Inspectie blijkt dat de sturing vanuit de RCDV op de vakraad Brandveiligheid als beperkt wordt ervaren. Zo is onbekend welke opdracht de vakraad vanuit de RCDV heeft meegekregen. De vakraad ontwikkelt en beoordeelt landelijke en regionale initiatieven en heeft een faciliterende rol, maar heeft bijvoorbeeld geen eigen begroting en daardoor geen directe zeggenschap over welke programmaonderdelen gecontinueerd moeten worden. Daarnaast is door het ontbreken van een landelijk programma en een programmamanager (vacature) beperkte landelijke sturing mogelijk op het ontwikkelen en verspreiden van (regionale) producten. Met het invullen van de vacature beoogt de RCDV dit weer te organiseren. De Inspectie ziet dat de ambities om te sturen op brandveiligheidsbewustzijn en het verhogen van zelfredzaamheid bij burgers nu vooral ontstaat vanuit initiatieven van individuele veiligheidsregio's.

2.2.2 Sturing op regionaal niveau

Het niet hebben van concrete strategische doelstellingen ten aanzien van Brandveilig leven ziet de Inspectie terug op regionaal niveau. Zes van de acht onderzochte veiligheidsregio's hebben voor Brandveilig leven weliswaar een meerjarig beleidsplan of visiedocument of hebben doelstellingen daartoe benoemd, maar deze zijn niet concreet. In de ontvangen beleidsdocumenten worden strategische doelstellingen die voor Brandveilig leven geformuleerd zijn vaak onvoldoende specifiek beschreven, niet aan tijd gebonden of zijn lastig meetbaar. Uit de gesprekken blijkt dat de teams Brandveilig leven zelf operationele doelen formuleren. Enkele voorbeelden hiervan zijn het gericht benaderen van doelgroepen, werken met ambassadeurs die de boodschap uitdragen en het inzetten van influencers om het gedrag van de burger te beïnvloeden. Dit zijn medewerkers van veiligheidsregio's, de brandweer of vrijwilligers.

Operationele doelen zijn in de theorie gebaseerd op strategische doelen. In de praktijk blijkt dat beide niet voldoende concreet zijn. De jaarplannen beschrijven vooral de geplande of gewenste activiteiten en daarop wordt min of meer gestuurd. Als er andere prioriteiten of wensen zijn op uitvoeringsniveau, dan worden de Brandveilig leven activiteiten passend gemaakt. Soms is sprake van politiek-bestuurlijke druk naar aanleiding van landelijke, regionale of lokale ontwikkelingen of door incidenten. Dan kan bijvoorbeeld de focus worden gewijzigd op bepaalde doelgroepen. Ook kunnen bepaalde thema's meer aandacht krijgen zoals het plaatsen van koolmonoxide- en rookmelders.

Vanwege het feit dat de toekenning van budgetten bij de meeste onderzochte veiligheidsregio's op jaarbasis plaatsvindt, is het lastig om over de jaargrens heen

en zeker op langere termijn activiteiten vast te stellen en daarop te sturen. Zie paragraaf *Financiering*.

De meest voorkomende sturingspraktijk in de veiligheidsregio's is volgens de respondenten dat de teams Brandveilig leven bepalen en aansturen welke activiteiten worden gepland en uitgevoerd. Er is dus veel autonomie in het team dat zich met een hoge mate van betrokkenheid bezighoudt met Brandveilig leven. Het team Brandveilig leven heeft ambassadeurs en de repressieve medewerkers (zowel beroeps als vrijwilligers) op de brandweerposten nodig voor de uitvoering. Het team heeft op die posten echter geen zeggenschap wat sturen lastig maakt. Brandweerposten hebben vanwege andere prioriteiten of onderbezetting niet altijd tijd voor de uitvoering van Brandveilig leven of vinden deze extra taak niet horen bij repressief personeel. De Inspectie ziet dat om die reden niet structureel uitvoering wordt gegeven aan de Brandveilig leven activiteiten door de repressieve brandweermedewerkers.

Uit de gesprekken met de respondenten merkt de Inspectie op dat er binnen de veiligheidsregio's wel met een globale visie en missie wordt gewerkt, bijvoorbeeld 'het creëren van een brandveilige generatie'. Dit komt overeen met het landelijk speerpunt. De Inspectie ziet in de ontvangen documenten de expliciete missie en visie niet (concreet) beschreven. De missie en visie zijn nu veelal een impliciete uitwerking en bedoeling ten aanzien van brandveiligheid. Deze raken wel het landelijke uitgangspunt 'minder schade, minder slachtoffers en minder branden', maar bieden geen concrete stip op de horizon.

Dekkingsplannen

Wanneer vooraf bekend is dat de norm van de opkomsttijd¹¹ van de brandweer wordt overschreden, is het inzetten van Brandveilig leven activiteiten een middel om brandpreventieve maatregelen toe te passen. De burger kan dan zelf op basis van voorlichting maatregelen nemen om de risico op brand te verkleinen. De Inspectie constateerde in haar onderzoek naar gebiedsgerichte opkomsttijden (2022) dat het informeren van inwoners, bedrijven en eigenaren van objecten waarin de 18-minuten-norm niet kan worden gehaald, in de conceptdekkingsplannen niet of niet voldoende wordt beschreven of is uitgewerkt. Daar waar het staat beschreven wordt aangegeven dat er Brandveilig leven activiteiten *kunnen* worden ingezet, maar niet op welke wijze of in welke mate. In dit onderzoek constateert de Inspectie dat in het Brandveilig leven beleid van de veiligheidsregio's ook niet of beperkt een directe koppeling met de dekkingsplannen wordt gemaakt: welke Brandveilig leven activiteiten bijvoorbeeld worden ingezet bij een overschrijding van de 18-minuten-norm in een bepaald gebied en wat de brandweer en de burger (zelf) doen kan om het risico op brand te verkleinen.

¹¹ De opkomsttijd van de brandweer is de tijd tussen de melding en het moment dat de brandweer ter plaatse is en staat beschreven in de dekkingsplannen.

2.3 Evalueren en verantwoorden

Evalueren richt zich op het waarderen van de uitkomsten van activiteiten aan de hand van de doelstellingen van de organisatie en op het bekijken of de werkwijze past bij de doelgroep (hoe ervaart de doelgroep het). Het evalueren van het Brandveilig leven beleid en de activiteiten kan ondersteunen bij het verbeteren van (interne) processen en daarmee het lerend vermogen vergroten. Daarnaast kunnen uitkomsten van evaluaties en effectmetingen worden gebruikt in de verantwoording van de activiteiten. In algemene zin is de Inspectie van mening dat een kwalitatief goede verantwoording in zal moeten gaan op welke resultaten (eventueel op welke wijze) bereikt zijn, vervolgens de vraag of daarmee de vooraf gestelde doelen binnen de gestelde kaders zijn behaald en of het gewenste effect is bereikt. Als de doelen niet zijn behaald, is het belangrijk om daar een toelichting op te geven.

2.3.1 Evalueren

De respondenten geven aan dat activiteiten vaak wel worden geëvalueerd, maar dit gebeurt op verschillende wijzen, informeel en incidenteel. Tijdens evaluaties wordt volgens respondenten besproken hoeveel mensen er bij bijeenkomsten zijn geweest (kwantitatief), hoe de reacties van deelnemers waren, of het goed is verlopen en of het rendabel was ten opzichte van de energie die erin is gestoken (kwalitatief). In de ontvangen stukken zijn op één veiligheidsregio na geen evaluatiewerkwijzen beschreven die gekoppeld zijn aan concrete activiteiten. Ook ontbreekt het aan informatie dat er structureel wordt geëvalueerd. Het ontbreekt hier dus aan een sturingsmechanisme dat wel regelmatig in beleidsdocumenten is verwoord.

2.3.2 Meten van effecten

Het verantwoorden over de bereikte effecten gebeurt bij de veiligheidsregio's vooral op basis van kwantitatieve gegevens en beperkt zich vaak tot bijvoorbeeld bezoekersaantallen bij een activiteit of online bereik. De onderzochte veiligheidsregio's meten nauwelijks de effecten van haar Brandveilig leven activiteiten. De reden die veiligheidsregio's geven hiervoor is dat een gedragsverandering lastig meetbaar is. Is er na de bijeenkomst daadwerkelijk een rookmelder opgehangen, is deze getest en is na verloop van tijd ook de batterij vervangen? Heel soms wordt er middels een vragenlijst of nabellen bij de aanwezigen gecheckt wat bezoekers met de informatie tijdens een voorlichtingsbijeenkomst hebben gedaan (zelf-rapportage). Bij drie van de acht onderzochte veiligheidsregio's wordt wel verder gekeken. Daar kijken gedragswetenschappers specifiek naar effecten van gedragsinterventies. Ook het NIPV doet dit. Zij heeft onderzoek gedaan voor de doelgroep zelfstandig wonende ouderen. Het is vervolgens niet mogelijk om op basis van deze gegevens een causaal verband vast te stellen dat de Brandveilig leven activiteiten ook daadwerkelijk hebben geleid tot minder branden, slachtoffers en schade. Met name het niet of lastig kunnen vaststellen van een causaal verband wordt in de volle

breedte gezien als een knelpunt. Je kunt tenslotte niet aangeven wat je hebt weten te voorkomen.

Veiligheidsregio Utrecht heeft een effectmeting gedaan op de lespakketten die door hen aangeboden worden aan de basisscholen. Het doel was om te zien of er een significant verschil is in het kennisniveau van de studenten als de lessen fysiek of online worden aangeboden. Hiervoor hebben zij een vragenlijst laten invullen met vragen over brandpreventie op drie verschillende momenten (voor opleiding, na opleiding, twee maanden later). De Veiligheidsregio stuurt op basis van deze uitkomst waar nodig bij.

2.3.3 Verantwoording

Bij iedere veiligheidsregio is er op het gebied van Brandveilig leven sprake van verantwoording. Dit verschilt in concreetheid, in niveau en in de wijze waarop de verantwoording wordt afgelegd. Verantwoording en informatie vindt plaats in jaarverslagen voor het bestuur en/of jaarverslagen voor het publiek. Naast jaarlijkse verantwoording is in drie veiligheidsregio's periodiek in bestuursrapportages een verantwoording opgenomen.

2.4 Tussenconclusie

Sinds de start van Brandveilig leven vanaf 2010 heeft de uitvoering ervan zich op landelijk en regionaal niveau ontwikkeld, echter beperkt in onderlinge samenhang. Met het recente besluit om structureel geld vrij te maken voor het programma Brandveilig leven, beoogt de RCDV de landelijke ontwikkelingen en het bieden van ondersteuning aan de veiligheidsregio's beter te kunnen vormgeven. De Inspectie ziet dit als een positieve ontwikkeling omdat hiermee op landelijk niveau (opnieuw) het belang van Brandveilig leven wordt benadrukt en erkend. Met het structurele geld is het van belang dat de ontstane afstand tussen de landelijke en regionale uitvoering van Brandveilig leven wordt verkleind, waardoor de verschillen tussen veiligheidsregio's onderling worden verminderd. Een nauwere samenwerking en een eenduidige boodschap draagt bij aan dat de burger op dezelfde wijze wordt geïnformeerd.

Op regionaal niveau is Brandveilig leven nog onvoldoende geborgd. Er is winst te behalen als het gaat om de governance. Het gaat dan om het efficiënt en effectief realiseren van de organisatiedoelstellingen door middel van het waarborgen van de onderlinge samenhang van vier stappen: 1. goede sturing (plan) en 2. beheersing (do), 3. intern toezicht (evalueren, meten van effecten) (check) en 4. verantwoording en zo nodig verbeteren (act). Er zijn bij de meeste veiligheidsregio's doelstellingen geformuleerd al dan niet gebaseerd op de vijf

landelijke speerpunten. Deze zijn echter onvoldoende concreet uitgewerkt om op te kunnen sturen. Er wordt nu vooral gestuurd op geplande of gewenste activiteiten (korte termijn). Evaluaties van de activiteiten vinden in verschillende vormen plaats, maar zijn niet gebaseerd op de (strategische) doelen. Dat maakt het lastig om goed te kunnen verantwoorden of de activiteiten in het kader van Brandveilig leven ook daadwerkelijk bijdragen aan de doelstellingen. De Inspectie is van mening dat het concretiseren van beleid (visie, missie en doelstellingen) bijdraagt aan beter kunnen (bij)sturen, evalueren en verantwoorden.

Het meten van het effect van Brandveilig leven activiteiten vindt beperkt plaats. Een knelpunt is het niet of lastig kunnen vaststellen van het verband tussen de activiteiten en het effect 'minder schade, minder branden, minder slachtoffers'. De Inspectie ziet een positieve beweging als het gaat om het meten van effecten van bepaalde gedragsinterventies. Op die manier kan doelgerichter de burger worden bereikt. Steeds meer veiligheidsregio's kijken hiernaar met behulp van gedragswetenschappers en daarnaast doet het NIPV onderzoek.

Hoofdstuk 3: Activiteiten Brandveilig leven

De Inspectie onderzocht in de geselecteerde veiligheidsregio's en op landelijk niveau of de activiteiten en de doelgroepen die worden bereikt aansluiten bij de doelstellingen die zijn vastgesteld en of hierbij landelijk en (boven)regionaal wordt samengewerkt.

3.1 Doelgroepen

In de landelijke agenda Brandweezorg 2018-2022 staat dat de aanpak van veiligheidsregio's zich moet richten op het sturen op risico- en kansgroepen.¹² Het NIPV heeft de risico- en kansgroepen uitgewerkt in een rapportage.¹³ De Inspectie ziet dat dit in de praktijk door veiligheidsregio's wordt overgenomen. De in de rapportage benoemde risico- en kansgroepen komen overeen met de doelgroepen die de veiligheidsregio's hanteren in hun aanpak bij Brandveilig leven. De veiligheidsregio's beperken zich niet alleen tot de risico- en kansgroepen, zij spreken vaak een bredere doelgroep aan. Zo worden er passende voorlichtingsactiviteiten ontwikkeld voor doelgroepen in diverse leeftijdscategorieën, waarbij het uitgangspunt is om een brandveilige generatie te creëren. Voorbeelden hiervan zijn voorlichtingen gericht aan kinderen in het basisonderwijs, scholieren in het voortgezet onderwijs, studenten, ouders met jonge kinderen, senioren en bewoners van verpleeg- en verzorgingshuizen. Daarnaast wordt er ook aandacht besteed aan voorlichting specifiek gericht op actuele risico's, waaronder langer zelfstandig wonenden, elektrische fietsgebruikers (accu's laden) en verminderd zelfredzamen. De aanpak en inzet die de Inspectie hoort uit de gesprekken met de respondenten is terug te vinden in de documenten die de Inspectie heeft ontvangen.

3.2 Landelijke activiteiten

Landelijk en regionaal vinden er in het kader van Brandveilig leven veel activiteiten plaats, al dan niet gericht op bepaalde vastgestelde doelgroepen of vanuit landelijke speerpunten. Deze activiteiten staan vastgelegd in documenten of worden spontaan dan wel ad hoc of op verzoek van burgers georganiseerd en

¹² Landelijke agenda Brandweezorg 2018-2022 pag. 12 *'We richten onze aanpak op zorgvuldig gekozen risico- en kansgroepen zoals ouderen, verwarde personen, éénooudergezinnen, studenten en brandstichters. Door onderzoek leren we de risico- en kansgroepen beter kennen. Van de interventies die we toepassen willen we de effecten kennen.'*

¹³ Risicogroepen en Brandveiligheid – Brandweeracademie 2019. Instituut Fysieke Veiligheid NIPV. 1 juli 2019.

verschillen in omvang en aard van elkaar. Daarnaast zijn voor sommige activiteiten samenwerkingsverbanden opgesteld of actief en worden hier vanuit activiteiten ontwikkeld.

Landelijk lopen er diverse programma's ter ontwikkeling van producten in het kader van Brandveilig leven. De programma's hebben als doel om op (boven)regionaal niveau producten te ontwikkelen die vervolgens weer landelijk gedeeld en uitgezet kunnen worden. Het landelijk programma Veilige Energietransitie houdt zich bijvoorbeeld bezig met het ontwikkelen van Brandveilig leven producten op actuele thema's zoals zonnepanelen, laden, thuisaccu, isoleren en verwarmen. Daarnaast organiseert deze projectgroep via een apart deelproject dat medewerkers Brandveilig leven op deze thema's worden bijgeschoold via het train-de-trainer principe. Er is een stuurgroep Veilige energietransitie die de voortgang van het programmaplan controleert.

De respondenten uit de veiligheidsregio's geven aan dat er landelijke content beschikbaar is die voor het hele land geldt, echter deze is niet altijd goed toepasbaar voor de eigen regio. Datgene wat nu vanuit de landelijke organisatie komt wordt wel gebruikt maar vraagt alsnog maatwerk omdat het gebodene volgens respondenten vaak onjuistheden bevat. Het gaat dan om verkeerde verwijzingen op het internet naar organisaties of websites die niet meer bestaan of om delen van activiteiten die regionaal niet worden uitgevoerd. Ook zijn er naar het oordeel van respondenten opmaak- en layoutverschillen met wat regionaal wordt gehanteerd. Lokaal zijn dan veel aanpassingen nodig waarop sommige veiligheidsregio's besluiten, onder andere vanwege beschikbare capaciteit, het liever niet aan te passen maar het zelf te ontwikkelen. Vanwege verschil in beschikbare capaciteit per veiligheidsregio, wordt regionaal afgewogen wat van een landelijk programma of activiteit wel of niet kan worden gedaan. Doordat de regio's op eigen wijze invulling geven aan het verspreiden van een landelijke boodschap, ervaren respondenten verlies in samenhang tussen veiligheidsregio's. De wens van de veiligheidsregio's is dan ook dat een passende gezamenlijke boodschap ontstaat, want dit vergroot de slagkracht en versterkt het beeldmerk.

3.3 Regionale activiteiten

De Brandveilig leven activiteiten die op regionaal niveau worden ontwikkeld zijn op verschillende manieren weergegeven in documenten, waaronder jaarplannen, catalogi en begrotingen. Het activiteitenoverzicht wordt vaak opgesteld op basis van wat mogelijk is binnen de beschikbare capaciteit en middelen, waarbij rekening gehouden wordt met de strategische doelen voor zover een veiligheidsregio deze heeft geformuleerd. Voor het bepalen van activiteiten wordt dit zowel vraaggestuurd (waar is behoefte aan bij inwoners, studenten, wensen van gemeenten) als aanbodgericht bepaald. Meestal is het in de praktijk aanbodgericht en bepalen de veiligheidsregio's waar zij op inzetten, terwijl in de gesprekken naar voren komt dat het de wens is om de doelgroep meer te betrekken (vraaggestuurd). Het is voor de Inspectie moeilijk te constateren in hoeverre de strategische doelen – als deze zijn benoemd – concreet als uitgangspunt worden genomen om het activiteitenoverzicht op te stellen omdat de doelstellingen niet

concreet zijn geformuleerd. De Inspectie ziet dat de documenten waarin de activiteiten staan ook niet altijd leidend zijn als het gaat om de uitvoering ervan.

Een voorbeeld van een wat grotere regionale activiteit is de Risk Factory. Een Risk Factory is een integraal belevingscentrum waar praktijksituaties van verschillende veiligheidsvraagstukken worden nagebootst. Dit geeft inzicht en creëert bewustwording in de risico's op het gebied van veiligheid, gezondheid en duurzaamheid met als doel de zelfredzaamheid te vergroten bij (kwetsbare) doelgroepen, zoals scholieren en ouderen. Bij de doelgroep scholieren is het ook de bedoeling dat zij het actieve gesprek over veiligheid thuis aangaan, waardoor indirect een bredere groep (ouders en familieleden) wordt bereikt. De brandweer werkt in de Risk Factory samen met meerdere veiligheidspartners (o.a. politie en waterschap) omdat in Risk Factory's meerdere veiligheidsvraagstukken worden behandeld waar brandveiligheid een onderdeel van uitmaakt. Deze samenwerking is binnen het concept van de Risk Factory geborgd. In de onderzochte veiligheidsregio's Twente en Limburg-Noord zijn Risk Factory's aanwezig. Veiligheidsregio Zeeland onderzoekt samen met een netwerkpartner de mogelijkheid een vorm hiervan te organiseren. Brandweer Haaglanden heeft een eigen Brandweer Informatie Centrum in Delft geopend waar scholieren op een interactieve wijze voorlichting krijgen over brandveiligheid. De Inspectie constateert dat de Risk Factory past bij het landelijke thema *gedragsverandering*, door via actieve werkvormen de doelgroepen aan te spreken.

3.4 Gedragsverandering bij doelgroepen

Steeds meer veiligheidsregio's houden bij de activiteiten rekening met het landelijke thema *gedragsverandering*, dat ook ondersteund wordt door de RCDV. Hiertoe is inmiddels een landelijke werkgroep ontstaan die het werkveld handvatten geeft om gedragsverandering te bewerkstelligen. In de onderzochte veiligheidsregio's wordt nog weinig terug gehoord over deze werkgroep. Uitzondering hierop zijn de veiligheidsregio's die zelf actief bezig zijn met gedragsverandering. In deze regio's, waar gedragswetenschappers in dienst zijn of worden ingehuurd, is een verschuiving in type voorlichting zichtbaar. Waar voorheen kennisoverdracht vooral plaatsvond via een lezing, voorlichtingsbijeenkomst of bij een stand op een locatie, wordt nu naast overdracht van kennis, sterker ingezet op het bewerkstelligen van gedragsverandering bij de doelgroep met behulp van actieve werkvormen zoals de Risk Factory of een ervaringshuis. Daarnaast is er intensievere samenwerking met netwerkpartners waar gedragsverandering een belangrijk component is.

Veiligheidsregio Limburg-Noord en Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland hebben binnen het team collega's die gedragswetenschappelijk zijn opgeleid. Zij passen psychologie / gedragsverandering toe in de ontwikkeling van activiteiten. Daarnaast maken zij gebruik van stagiaires van een universiteit om gedragsgericht werken bij lopende activiteiten te onderzoeken. Hiermee beogen de veiligheidsregio's activiteiten te ontwikkelen die passen bij de vraag, waardoor op een effectievere manier de burger kan worden bereikt.

Lang niet alle veiligheidsregio's zetten al actief in op gedragsbeïnvloeding en -verandering. Dit heeft te maken met capaciteitsproblemen, maar ook met het feit dat medewerkers die taken rond Brandveilig leven uitvoeren nog niet altijd goed bekend zijn met de meerwaarde van beïnvloedingsmethodes. Sommige respondenten geven aan dat het niet aansluit bij bestaande, vertrouwde werkwijzen welke naar hun mening voldoende succesvol zijn. De Inspectie ziet wel de eerste bewegingen van het sturen op gedragsverandering bij burgers ten aanzien van brandveiligheid.

3.5 Samenwerking landelijk en (boven)regionaal

De Inspectie onderzocht de samenwerking tussen de veiligheidsregio's met andere actoren/ketenpartners als het gaat om voorlichting Brandveilig leven en de landelijke sturing daarop.

Op landelijk niveau bestaat een brandveiligheidsoverleg. Dit is een overleg/platform waarbij een aantal partijen die met brandveiligheid te maken hebben een aantal keer bij elkaar komen. Hierin zijn op dit moment onder andere het Verbond van verzekeraars, het NIPV, diverse ministeries, brandwondenstichting, de Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers en de vakraad Brandveiligheid, vallend onder de RCDV, vertegenwoordigd. De respondenten uit de veiligheidsregio's geven aan dat vanuit landelijke gremia niet veel concrete afspraken komen anders dan prioriteitstellingen die voortkomen uit wet- en regelgeving, zoals het plaatsen van rookmelders. De verwachting van de respondenten is dat kennis- en productontwikkeling over Brandveilig leven ligt bij het NIPV of Brandweer Nederland en dat van daaruit landelijke kennis aan projecten wordt geboden. De ervaring van respondenten nu is dat lokale of regionale initiatieven worden ingebracht bij Brandweer Nederland of het NIPV zodat dit weer verder kan worden verspreid (bottom-up). De regio's hebben er niet altijd zicht op wat er met hun initiatief gebeurt, of het omarmd of afgewezen wordt en hoe het proces verder verloopt.

Het NIPV heeft de wetenschappelijke expertise en hun publicaties worden als interessant ervaren. Resultaten van onderzoeken van het NIPV worden gebruikt bij Brandveilig leven activiteiten. Veiligheidsregio's geven aan graag aan te haken op ontwikkelingen, uitkomsten en onderzoeken van het NIPV. Uitkomsten van

onderzoeken worden actief door het NIPV gedeeld (rapporten, magazine, website, sociale media, bijeenkomsten, etc.)

Omdat veiligheidsregio's op landelijk niveau weinig informatie met elkaar delen en de landelijke beschikbare middelen vaak als ontoereikend worden ervaren, wordt vaker op (boven)regionaal niveau samengewerkt. Die veiligheidsregio's geven aan dat zij op bepaalde voorlichtingsvraagstukken samenwerken in de ontwikkeling en het uitdragen van dezelfde boodschap. Volgens de respondenten verloopt deze samenwerking goed. De Inspectie krijgt wel terug dat bij een aantal regio's de onderlinge verschillen in beschikbare capaciteit en middelen sterk uiteenloopt en dit een effectieve samenwerking belemmert.

Op regionaal niveau ziet de Inspectie dat de brandweer veel samenwerkingspartners heeft die aansluiten bij de doelgroepbenadering. De onderlinge samenwerking is echter verschillend ingericht (wie doet wat) en de omvang varieert. In de Landelijke Agenda Brandweezorg 2018-2022 is een verschuiving als uitgangspunt opgenomen van het zelf voorlichting geven naar anderen laten doen (uitwaaiereffect).¹⁴ Het hebben van samenwerkingspartners draagt daaraan bij. Vrijwel alle veiligheidsregio's werken op verschillende niveaus samen met organisaties zoals scholen(gemeenschappen), woningbouwverenigingen en zorginstellingen. Het betreft bij de onderzochte regio's altijd een deel van deze type organisaties (bijvoorbeeld 5 van de 19 woningbouwverenigingen) en het is meestal niet structureel van aard en in convenanten geborgd. De respondenten gaven in het onderzoek aan tevreden te zijn over de samenwerking die er is en dat ook steeds meer wordt gekeken of een samenwerkingspartner van de brandweer het bereik van de voorlichting kan vergroten.

In Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland werkt de brandweer nauw samen met een stichting die voorlichting organiseert aan een bepaald stadsdeel over onder andere brandveiligheid. De brandweer levert input aan ten behoeve van (social) media en de website van de stichting om informatie te verspreiden. De stichting heeft een groot bereik.

Uit de gesprekken die de Inspectie met de gemeenten voerde kwam het beeld naar voren dat de gemeenten op het gebied van (brand)veiligheid zelf beperkt of geen doelen opstellen en sterk leunen op de initiatieven van de veiligheidsregio's. Zelf komen gemeenten steeds minder met eigen initiatieven in het kader van Brandveilig leven omdat onderling afgesproken is dit door de veiligheidsregio te laten verzorgen.

¹⁴ Landelijke agenda Brandweezorg 2018-2022 hoofdstuk 2.1 Alliantievermogen pag. 15. *'Vaker naar buiten treden, actief op zoek naar partners die met ons kunnen optrekken, draagt bij aan het bereiken van onze doelen.'*

3.6 Tussenconclusie

De veiligheidsregio's richten zich met diverse activiteiten en ieder op eigen wijze (zelf doen) al dan niet in samenwerking met netwerkpartners (laten doen) tot doelgroepen om zodoende een brandveilige generatie te creëren. Steeds meer veiligheidsregio's houden bij de activiteiten rekening met het landelijke thema *gedragsverandering*, door via actieve werkvormen, zoals de Risk Factory, de doelgroepen aan te spreken. De Inspectie ziet de verschuiving van het *zelf doen* naar *laten doen* en het focussen op gedragsveranderingen als effectieve werkwijzen om het bereik van de voorlichtingsactiviteiten te vergroten. Deze verschuiving is nog niet door iedere veiligheidsregio ingezet.

Landelijke ondersteuning - op de publicaties van het NIPV na - wordt door de veiligheidsregio's als beperkt ervaren. De Inspectie constateert uit de gesprekken met de respondenten dat landelijke producten niet altijd direct bruikbaar zijn. Ook is de uitwisseling van producten en kennis via het netwerk Brandveilig leven, de vakraad brandveiligheid en de veiligheidsregio's niet eenduidig afgesproken en vastgelegd. Veiligheidsregio's vinden elkaar vooral in districtsvormen. De Inspectie ziet een risico in het niet eenduidig uitwisselen van producten en kennis omdat hierbij lacunes en een diversiteit in voorlichting over Brandveilig leven ontstaan richting de burger.

Hoofdstuk 4: Randvoorwaarden

Om goede voorlichting in het kader van Brandveilig leven te kunnen geven zijn mensen, middelen, financiering en vakkennis nodig. Omdat Brandveilig leven op landelijk niveau aandacht krijgt en het geen wettelijk formele taak is van de brandweer en veiligheidsregio, kijkt de Inspectie hoe de brandweer en veiligheidsregio's organisatorisch invulling geven aan de gewenste ontwikkeling en hoe de landelijke ondersteuning eruitziet.

4.1 Mensen

De Inspectie ziet grote verschillen in beschikbare en vrijgemaakte formatie tussen de onderzochte veiligheidsregio's. Het aantal direct betrokken medewerkers Brandveilig leven waar ook structureel budgetten voor zijn vrijgemaakt, varieert tussen 1,5 en 9 fte per veiligheidsregio. De Inspectie ziet bij de onderzochte veiligheidsregio's geen relatie tussen de omvang van de regio (het aantal inwoners en aanwezige risico's) en het aantal medewerkers dat direct bij Brandveilig leven betrokken is. Daarnaast wordt er gewerkt met een flexibele schil die uiteenloopt tussen de 15 en 50 ambassadeurs of vrijwilligers, die afkomstig zijn van de operationele (uitruk)dienst of het kantoorpersoneel. Hoe invulling wordt gegeven vanuit de flexibele schil is ook wisselend. Men wordt voor een periode vrijgemaakt voor de werkzaamheden of doet het erbij naast het reguliere werk. Voor de beroepsbrandweer is het een klus die valt onder het structureel dagprogramma van de 24-uursdienst. De korpsleiding bepaalt de invulling van het dagprogramma en daarmee de prioritering. Respondenten geven aan dat in de praktijk de prioriteit vaak niet aan Brandveilig leven wordt gegeven. Dit heeft enerzijds te maken met de werkdruk, opleiding en bijscholing, anderzijds ook omdat werkzaamheden in het kader van Brandveilig leven als minder aantrekkelijk worden gezien. Er zijn veiligheidsregio's die aangeven door de lage prioritering en de vrijblijvendheid hun zorgen te hebben over de continuïteit van Brandveilig leven voorlichting. De (geringe) beschikbare formatie is bepalend voor de activiteiten die worden uitgevoerd.

Vanuit de landelijke organisatie kunnen de veiligheidsregio's ondersteuning krijgen van onder andere de eerdergenoemde werkgroep Gedragsverandering. Deze werkgroep bestaat uit acht deelnemers uit verschillende veiligheidsregio's. Deze vorming en samenstelling is geïnitieerd vanuit het NIPV. Onder andere het onderzoek naar gedragsverandering, onderzoeksresultaten vanuit het NIPV en resultaten van regionaal onderzoek (zoals van de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland) zijn input voor deze werkgroep. Vanuit de werkgroep worden de veiligheidsregio's desgewenst ondersteund om gedragsverandering toe te passen in Brandveilig leven.

4.2 Middelen

Onder middelen verstaat de Inspectie de beschikbare producten en materialen die voorhanden zijn om goede voorlichting te kunnen geven aan burgers over Brandveilig leven, zoals foldermateriaal. De respondenten geven aan dat dit voldoende beschikbaar is of gesteld kan worden. Daarnaast is er ook in een aantal veiligheidsregio's geld en middelen beschikbaar gesteld om een pop-up store in te richten, een brandweerhoek of een container voor het organiseren van een escape-room. De respondenten geven aan over het algemeen tevreden te zijn over de beschikbare middelen. De middelen sluiten aan bij de activiteiten die de brandweer organiseert in het kader van Brandveilig leven.

4.3 Financiering

Borging en het beschikbaar stellen van (structurele) gelden is heel bepalend voor wat er aan Brandveilig leven gedaan kan worden. De Inspectie constateert op basis van de ontvangen stukken van de veiligheidsregio's dat bij vier veiligheidsregio's geld beschikbaar is, waarbij het bij twee regio's expliciet in getallen is benoemd. Bij de andere vier onderzochte veiligheidsregio's is het geld dat voor Brandveilig leven wordt gereserveerd en aangewend, niet herleidbaar.

Respondenten geven wisselend aan of het beschikbare bedrag toereikend is, daarnaast maken ze zich zorgen over de continuïteit. De zorgen over de continuïteit zit met name in de jaarlijkse toekenning van de gelden in plaats van meerjaarlijkse vaststelling. Hierdoor is het lastig activiteiten voor een langere termijn te bepalen. Uitgangspunt is nu wat men kan doen met de beschikbare financiële middelen in plaats van welk (ontbrekend) doel moet worden nagestreefd en hoeveel middelen daarvoor nodig zijn.

De Inspectie constateert dat de financiering van landelijke producten voor Brandveilig leven niet structureel is geborgd in jaarplannen of in de begroting.¹⁵ Het project 'Energietransitie in en om het huis' wordt gefinancierd vanuit een subsidiebudget dat beschikbaar is gesteld door Omgevingsdienst NL. Hiervoor heeft het project zelf een aanvraag gedaan. Tijdens het interview bleek dat wanneer het subsidiebudget niet toereikend is, de verdere ontwikkeling van het project tot stilstand komt. Dat maakt dat er vroegtijdig keuzes gemaakt zijn welk deelproject als eerst wordt opgepakt, de ontwikkelingen op enig moment stoppen en niet ieder deelproject en daarmee ook niet het volledige project kan worden afgerond. De veiligheidsregio's of de brandweer moeten vervolgens zelf (als ze daarvoor kiezen) geld vrijmaken voor het afnemen van campagnemateriaal en capaciteit vrijmaken voor het in de eigen regio onder de aandacht brengen van de ontwikkelde

¹⁵ Vanaf 2025 is de structurele financiering van landelijke producten weer landelijk geborgd. De kaderbrief 2025 waarin dit is opgenomen ligt inmiddels ter zienswijze bij de Algemene Besturen van de Veiligheidsregio's.

informatie bij de doelgroepen. Het onder de aandacht brengen van de informatie doen zij al dan niet in samenwerking met regionale samenwerkingspartners.

4.4 Vakkennis

Om voorlichting in het kader van Brandveilig leven goed vorm te geven en hier uitvoering aan te geven is kennis hebben over dit onderwerp relevant. Kennis kan opgedaan worden via opleidingen, bijscholing en kennisdeling. Het delen van wetenschappelijke kennis en onderlinge ervaringen dragen ertoe bij dat de kwaliteit van de voorlichting kan worden verbeterd. De Inspectie keek zowel naar het landelijke als regionale aanbod.

4.4.1 Opleiding

Het NIPV is betrokken bij ontwikkeling van de landelijke leerstof voor de brandweer. Het ontbreekt echter aan landelijk beleid, een programma of toetsingskader voor leerstof om medewerkers op te leiden voor Brandveilig leven voorlichting. Landelijk bestaat er een enigszins verouderde ELO-module¹⁶, een kennisdocument Basismodule Brandveilig Leven (2020)¹⁷ en een Handboek 'Brandveilig leven, toepassing op de woonomgeving' dat stamt uit 2014. In dit handboek zijn diverse handvatten beschreven. Het is een publicatie die veiligheidsregio's vrijblijvend kunnen gebruiken. In gesprekken geven de respondenten aan het handboek niet te kennen of het sterk verouderd te vinden. De landelijke ELO-module beperkt zich tot basale kennisvergaring en het verstrekken van middelen om uitvoering te kunnen geven aan Brandveilig leven. Er is geen module om competenties en vaardigheden te versterken of te verbeteren (zoals tools voor presenteren voor grote groepen). Er wordt ook geen aandacht besteed aan het landelijke thema gedragsverandering.

In de manschappenopleiding krijgt Brandveilig leven kort aandacht in de theorielessen of er wordt kort bij stil gestaan tijdens de praktijklessen. Per veiligheidsregio verschilt het echter sterk hoe invulling wordt gegeven aan vakbekwaamheid (meelopen, introductie cursus, digitaal zakboek). Uit de bestudeerde documenten blijkt dat opleiden voor Brandveilig leven bij vijf van de acht regio's niet is georganiseerd en vastgelegd.

De focus van dat wat er beschikbaar is met betrekking tot opleiden is vooral gericht op de inhoudskant (ELO en publicaties), maar bij Brandveilig leven gaat het ook om (opbouw van) relatiebeheer en didactiek. Veiligheidsregio's bieden soms een cursus presenteren aan, dit is meestal vraaggestuurd en wordt niet structureel georganiseerd. In het opbouwen en onderhouden van relaties is geen door de

¹⁶ ELO staat voor de elektronische leeromgeving van de brandweer.

¹⁷ [Kennisdocument Basismodule brandveilig leven.pdf](#).

brandweer of NIPV ontwikkelde scholingsmogelijkheid voorhanden. De behoefte en belangstelling voor opleidingen is er echter wel.

Bij gebrek aan een landelijke opleiding via het NIPV ontwikkelen sommige regio's eigen lesprogramma's of onderdelen voor de eigen elektronische leeromgeving. Dit doen alleen de regio's die daar capaciteit en middelen voor hebben.

4.4.2 Bijscholing

In Nederland is veel geld beschikbaar gemaakt voor het verduurzamen van woningen, maar er is geen geld vrijgemaakt voor alle veiligheidsaspecten van en rondom deze verduurzamingen, waaronder productveiligheid, bewustzijn van eigenaren/gebruikers en preparatie van de brandweer. Met deze snel opvolgende technologische ontwikkelingen is naast scholing ook bijscholing van de brandweer relevant. Wat er in de ontvangen documenten staat heeft betrekking op scholing, niet op bijscholing. Respondenten geven aan dat van georganiseerde structurele bijscholing geen sprake is en daarom ook de vertaalslag van nieuwe kennis en ontwikkelingen naar voorlichting Brandveilig leven ontbreekt. Bijscholing gebeurt nu alleen als men op eigen initiatief of als team kennis wil vergaren.

4.4.3 Kennisdeling

Het onderling delen van kennis is afhankelijk van de meerwaarde die wordt gezien in het onderwerp Brandveilig leven, zowel binnen veiligheidsregio's, tussen veiligheidsregio's als met netwerkpartners. Als er landelijk kennis wordt gedeeld dan is dat meestal bottom-up, informeel en sterk afhankelijk van het netwerk waarin men beweegt. Ontwikkelde producten zoals die van het NIPV worden wel top-down gedeeld. De NIPV-producten zijn op de website beschikbaar en worden afgenomen of geraadpleegd door de veiligheidsregio's als input voor hun activiteiten. Uit gesprekken met de respondenten blijkt dat de producten van het NIPV worden gewaardeerd.

Kennisdeling vindt ook plaats op (boven)regionaal niveau. Probleem is dat het effectief delen van informatie met andere regio's en op landelijk niveau lastig is, omdat er hiervoor geen actief actueel landelijk platform is. Het platform Loket brandveiligheid bestaat nog wel, maar dit wordt niet meer actief bijgewerkt. En dus worden hier veel minder items gepost. Er is nu geen actieve nieuwsdeling of regie op nieuwsdeling op grotere schaalniveaus, maar er wordt gezocht naar een nieuwe vorm. De Inspectie ondersteunt de gedachte dat een landelijk toegankelijk platform spoedig moet zijn ontwikkeld zodat actuele kennis- en nieuwsdeling weer kan bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit.

4.4.4 Wetenschap

Veiligheidsregio's maken op verschillende manieren gebruik van wetenschappelijke kennis binnen Brandveilig leven. Sommige veiligheidsregio's onderzoeken data die op wetenschappelijke wijze zijn verkregen en bepalen op basis daarvan de inzet (veiligheidsregio's Utrecht, Noord- en Oost-Gelderland en Twente). Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland en Veiligheidsregio Limburg-Noord zijn pilotprojecten gestart om te kijken of een activiteit een gewenst effect heeft. Daarnaast maken veiligheidsregio's gebruik van de kennis van medewerkers met een gedragswetenschappelijke achtergrond, zowel vast personeel (eigen team medewerkers) als tijdelijk personeel (promovendi of inhuur).

Als het gaat om toegepaste wetenschap in het kader van Brandveilig leven, dan zijn gedragsindicatoren belangrijk. Er wordt binnen enkele veiligheidsregio's gekeken naar gedragsverandering, gedragsbeïnvloeding en gedragsinstrumenten.

Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland komt op basis van gedragsanalyse en risicoanalyse tot activiteiten in het programma. Een scala aan tools (gedragsinstrumenten) is hiervoor beschikbaar.

De Inspectie concludeert dat wetenschappelijk inzicht nodig is om de verschuiving te kunnen maken naar gedragsbeïnvloeding en effectmeting en dat het NIPV en veiligheidsregio's in toenemende mate gebruik maken van door wetenschap verkregen inzichten.

4.5 Tussenconclusie

Niet iedere regio stelt evenveel middelen (mensen, materialen en financiën) beschikbaar om uitvoering te kunnen geven aan Brandveilig leven. De Inspectie heeft geen verband geconstateerd in de allocatie van middelen op het punt van Brandveilig leven met de omvang van een regio, inwonersaantal en risico's van een regio. Hierdoor verschilt de positionering en uitvoering van Brandveilig leven per regio. Daarnaast is de continuïteit van Brandveilig leven kwetsbaar omdat de financiering over meerdere jaren niet bij alle veiligheidsregio's en bij de landelijke Brandveilig leven projecten zijn geborgd. Zowel de regio's als de landelijke projectteams moeten hierdoor noodgedwongen prioriteiten stellen. De Inspectie concludeert dat er hierdoor grote verschillen zijn tussen de onderzochte regio's in de wijze waarop en de mate waarin de burger kan worden geïnformeerd.

Het beleid ten aanzien van vakbekwaamheid is op landelijk en regionaal niveau niet of beperkt vormgegeven. Het ontbreekt aan een programma of toetsingskader voor leerstof om medewerkers op te leiden voor Brandveilig leven voorlichting. Het is aan de veiligheidsregio om invulling te geven aan vakbekwaamheid (meelopen, introductie cursus, digitaal zakboek). De Inspectie ziet dat de landelijke focus bij

opleiding en bijscholing vooral ligt op de inhoudskant en zich vrijwel niet richt op didactische vaardigheden en relatiebeheer, twee belangrijke voorwaarden om goed uitvoering te kunnen geven aan Brandveilig leven. De Inspectie constateert dat er door het ontbreken aan een goed (landelijk) bijscholings- of opleidingsprogramma voor Brandveilig leven er vooral wordt gehandeld op basis van eigen kennis en kunde van de medewerkers. Dit varieert van persoon tot persoon waardoor er verschillend uitvoering wordt gegeven aan het geven van Brandveilig leven voorlichting.

De Inspectie constateert dat de producten die het NIPV oplevert door de veiligheidsregio's worden gebruikt en gewaardeerd. Het structureel verder delen van informatie op landelijk niveau blijft uit. Het ontbreekt hierbij aan een platform om kennis met elkaar te delen, terwijl de behoefte om activiteiten te baseren op wetenschap (o.a. gedragsbeïnvloeding) groeit en veiligheidsregio's daarbij van elkaars expertise gebruik kunnen maken.

Hoofdstuk 5: Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk geeft de Inspectie het antwoord op de centrale onderzoeksvraag *Hoe anticipeert de brandweer met het programma Brandveilig leven op de snel veranderende technologische en sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen en bereikt zij daarmee de burger en daarmee het beoogde preventieve effect?* Allereerst wordt ingegaan op hoe Brandveilig leven landelijk en regionaal is ingebed en hoe de sturing en beheersing, intern toezicht (evalueren, meten van effecten) en verantwoording is ingericht en geborgd. Vervolgens beschrijft de Inspectie de bevorderende en belemmerende factoren waar de brandweer op landelijk en regionaal niveau tegen aanloopt bij het organiseren en uitvoering geven aan Brandveilig leven activiteiten. Tot slot worden aanbevelingen gedaan.

5.1 Hoofdconclusie

De Inspectie concludeert dat het landelijk programma Brandveilig leven beoogt mensen bewust te maken van brandveilig gedrag. Dit programma ontbeert echter een concrete visie, strategische doelen en de benodigde governance, waardoor niet kan worden vastgesteld dat de brandweer met dit landelijke programma voortdurend anticipeert op technologische en sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen. De Inspectie concludeert dat er met betrekking tot technologische en sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen wel kennisdocumenten, tools en voorlichtingsmaterialen voorhanden en nog in ontwikkeling zijn die desgewenst beschikbaar worden gesteld aan de veiligheidsregio's.

De Inspectie kan niet vaststellen in welke mate activiteiten vanuit het programma Brandveilig leven de burger bereiken en of het beoogde preventieve effect wordt gehaald, omdat het ontbreken van strategische doelen voor Brandveilig leven en het benodigde instrumentarium effectmeting vrijwel niet mogelijk maakt. Dit maakt (bij)sturen, evalueren en verantwoorden lastig.¹⁸

De Inspectie concludeert dat op landelijk en regionaal niveau diverse activiteiten plaatsvinden om de burger actief te informeren in het kader van Brandveilig leven. Dit gebeurt in toenemende mate met het inzetten van gedragswetenschappers. Daarbij is aandacht voor specifieke doelgroepen en brandrisico's van zowel traditionele als nieuwe technologieën in huishoudens. Iedere veiligheidsregio geeft daar op eigen wijze invulling aan. Er is beperkt sprake van kennisdeling en

¹⁸ Effectmeting van activiteiten door Brandveilig leven is niet altijd mogelijk omdat de brandveiligheid van veel meer factoren afhankelijk is dan alleen voorlichting. De Inspectie is van mening dat wanneer deze factoren meetbaar zijn, er alsnog strategische doelen ten aanzien van Brandveilig leven moeten zijn om te constateren of het gewenste doel en beoogde resultaten zijn behaald.

samenwerking tussen veiligheidsregio's (onderling) en landelijk, waardoor het ontbreekt aan onderlinge samenhang. Er zijn wel landelijke projecten. De producten die voortkomen uit de landelijke projecten zijn voor de veiligheidsregio's vaak niet een-op-een over te nemen. De brandweer geeft daarom vooral op regionaal niveau en bij voorkeur met een 'couleur locale' uitvoering aan Brandveilig leven. Niet iedere burger wordt daardoor op dezelfde manier geïnformeerd.

Daarnaast wordt ook niet iedere burger in dezelfde mate geïnformeerd. De verschillen in beschikbare middelen (mensen, materialen, financiën) tussen veiligheidsregio's zijn groot, waardoor uitvoering geven aan Brandveilig leven verschilt. De Brandveilig leven activiteiten zijn sterk afhankelijk van de capaciteit, vakbekwaamheid en het enthousiasme van medewerkers. Vastgesteld is dat het enthousiasme van betrokken medewerkers die zich primair met Brandveilig leven bezighouden bijzonder groot is.

Ook het ontbreken van landelijk en regionaal beleid ten aanzien van vakbekwaamheid van medewerkers zorgt dat medewerkers niet aan dezelfde landelijke kwaliteitseisen worden getoetst en voldoen. De veiligheidsregio's geven hier vooral zelf invulling aan. Dat geldt ook voor het opleiden en bijscholen van medewerkers. De Inspectie ziet het ontbreken aan structurele capaciteit en het niet hebben van vakbekwaamheidseisen en een goed opleidingsprogramma als risico's voor een goede taakuitvoering.

5.1.1 Inrichting en borging van Brandveilig leven

De Inspectie onderscheidt voor de inrichting en borging van Brandveilig leven in dit hoofdstuk een aantal factoren, te weten de structuur (inrichting en positionering), de sturing en beheersing, intern toezicht (evalueren, meten van effecten) en verantwoording.

Brandveilig leven krijgt op landelijk niveau opnieuw aandacht.

Recentelijk (april 2023) is door de RCDV besloten om structureel geld vrij te maken voor het programma Brandveilig leven. De Inspectie ziet dit als een positieve ontwikkeling om de landelijke ontwikkelingen en het bieden van ondersteuning aan de veiligheidsregio's beter te kunnen vormgeven en tevens het belang van Brandveilig leven te benadrukken. Om langdurig en structureel effect te bereiken dient Brandveilig leven te worden gezien als een volwaardige taak van de brandweer. Dit helpt de brandweer zelf om Brandveilig leven in de eigen organisatie goed te positioneren en de benodigde governance te organiseren. De Inspectie ziet Brandveilig leven als een positief middel om de doelstelling minder brand, minder slachtoffers en minder schade te halen.

Het ontbreken van concrete regionale doelstellingen maakt sturen, evalueren, het meten van effect en verantwoorden lastig.

Bij de onderzochte veiligheidsregio's heeft Brandveilig leven een plek binnen de organisatie en worden diverse activiteiten georganiseerd. De activiteiten komen bij de meeste veiligheidsregio's echter niet voort uit concrete strategische doelstellingen, visie en missie. Sturing gebeurt vooral op basis van activiteiten en een jaarplanning, waarbij een koppeling met de dekkingsplannen veelal ontbreekt. Ook evalueren, het meten van effect en verantwoording komt niet voort uit concrete strategische doelstellingen. De Inspectie concludeert dat daardoor met name uitvoering wordt gegeven aan Brandveilig leven op korte termijn en beperkt oog is voor het grotere geheel en effect op langere termijn.

Effect meten van gedragsverandering op activiteiten bevordert de mogelijkheid om te leren en bij te sturen.

Het meten van gedragsverandering als effect van een activiteit geeft inzicht of een activiteit niet alleen de burger heeft bereikt, maar ook of de burger wat met de informatie heeft gedaan. De resultaten maken inzichtelijk of het nodig is om bij te sturen om het gewenste effect te bereiken en het draagt bij aan het lerend vermogen. De Inspectie concludeert dat nog niet iedere onderzochte veiligheidsregio op deze wijze naar het effect van een activiteit kijkt en benadrukt het belang om het meten van gedragsverandering breder in te zetten zodat op een efficiëntere manier uitvoering kan worden gegeven aan Brandveilig leven.

5.1.2 Bevorderende en belemmerende factoren bij activiteiten Brandveilig leven

De Inspectie focust zich hier op de activiteiten die landelijk en regionaal worden gehouden en op de randvoorwaarden (middelen, middelen, financiën en vakkennis) die onderzochte veiligheidsregio's dienen te beschikken om dit te organiseren.

Activiteiten Brandveilig leven zijn sterk afhankelijk van de capaciteit en het enthousiasme van medewerkers.

De Inspectie concludeert dat Brandveilig leven in de veiligheidsregio's gedragen wordt door het grote enthousiasme van de primair betrokken medewerkers. Tegelijkertijd verschilt in de onderzochte veiligheidsregio's het aantal medewerkers (fte) dat zich primair bezighoudt met Brandveilig leven en is over het algemeen slechts een klein gedeelte ten opzichte van de totale omvang van de brandweerorganisatie, terwijl er wel een grote opgave ligt: 'minder brand, minder schade, minder slachtoffers'. Daarnaast is de inzetbaarheid van de flexibele schil sterk afhankelijk van het nut en de noodzaak (meerwaarde) die een brandweerkorps ziet in de activiteiten van Brandveilig leven. Het is tenslotte geen wettelijke taak van de brandweer. De Inspectie ziet hierin een risico als het gaat om zorgvuldig en structureel uitvoering kunnen geven aan Brandveilig leven.

Kennisdeling en samenwerking tussen veiligheidsregio's (onderling) en landelijk vindt beperkt plaats.

De Inspectie concludeert dat regio's onvoldoende naar elkaar kijken en van elkaar leren. Daar waar er kennisdeling en samenwerking plaatsvindt, gebeurt dit vooral op districtsniveau. Er is wel een landelijk platform (netwerk Brandveilig leven), maar dat kan nog aan kracht winnen door het beter toepassen en in gebruik nemen van een online platform om (concept) Brandveilig leven producten zowel bottom-up als top-down te delen en te verbeteren. De Inspectie benadrukt het belang van een goede kennisdeling en samenwerking om zodoende van elkaar te kunnen leren en elkaar te ondersteunen daar waar de middelen en kennis minder voorhanden zijn.

Het inzetten van gedragswetenschappers is in veiligheidsregio's nog geen gemeengoed.

Het toepassen van gedragswetenschap is volgens de Inspectie een positieve ontwikkeling om efficiënter activiteiten te ontwikkelen en in te zetten zodat niet alleen de burger wordt bereikt, maar deze ook overgaat tot actie. De Inspectie ziet dat niet iedere regio dezelfde middelen voorhanden heeft of de toegevoegde waarde ziet bij het inzetten van gedragswetenschap, waardoor er een groot verschil is ontstaan in waar regio's hun keuze op baseren als het gaat om de activiteiten.

(Landelijk) beleid ten aanzien van vakbekwaamheid is beperkt vormgegeven, regionale invulling ervan verschilt.

De Inspectie concludeert dat er landelijk geen beleid is ten aanzien van het opleiden voor Brandveilig leven. Er zijn geen bekwaamheidseisen opgesteld en het opleidingsaanbod is summier. De veiligheidsregio's geven hier vooral zelf invulling aan, waarbij zowel bij opleiden als bijscholen de focus op de inhoudskant ligt en minder op de didactische competenties en het relatiebeheer. De Inspectie ziet een risico dat medewerkers in de uitvoering heel verschillend opereren omdat er geen uniforme kwaliteitsstandaarden zijn.

5.2 Aanbevelingen

De Inspectie komt tot een aantal aanbevelingen. Allereerst doet de Inspectie een aanbeveling gericht aan het ministerie van Justitie en Veiligheid en de besturen van de veiligheidsregio's met als doel Brandveilig leven beter te positioneren en daarnaast de samenwerking tussen landelijk en regionaal op beleid en uitvoering te versterken. Vervolgens heeft de Inspectie een aantal aanbevelingen voor de besturen van de veiligheidsregio's met als doel efficiënter uitvoering te kunnen geven aan Brandveilig leven.

5.2.1. Aanbevelingen aan de minister van Justitie en Veiligheid en de besturen van de veiligheidsregio's

Aanbevelingen aan de minister van Justitie en Veiligheid en de besturen van de veiligheidsregio's

- Zet de landelijke ontwikkeling ten aanzien van Brandveilig leven met kracht voort door het onderwerp en programma landelijk te borgen en veiligheidsregio's beter te ondersteunen om de doelstelling minder brand, minder slachtoffers en minder schade te halen.

5.2.1. Aanbeveling aan de veiligheidsregio's

Aanbevelingen aan de besturen van de veiligheidsregio's.

- Formuleer en stuur op de ontwikkeling en uitvoering van een landelijk meerjarenprogramma Brandveilig leven met daarin een smart geformuleerde beschrijving van een missie en visie, concrete strategische doelen en beoogde resultaten. Concretiseer de doelstellingen zowel op strategisch als op operationeel en tactisch niveau, stel een strategisch kader op en betrek daarbij het dekkingsplan. Zorg daarnaast dat er meerjarig voldoende middelen en materialen zijn om dit te kunnen.
- Draag een passende gezamenlijke boodschap uit, ontwikkel gezamenlijk landelijke Brandveilig leven producten, zorg dat deze aansluiten op de praktijk en rol deze regionaal uit. Vergroot hiermee de slagkracht en het (uniforme) beeldmerk van de brandweer.
- Versterk de rol van de werkgroep 'Gedragsverandering'. Gedragsverandering is bij uitstek het instrumentarium om Brandveilig leven te ontwikkelen en implementeren in de veiligheidsregio's die daar vanwege gebrek aan middelen beperkt uitvoering aan kunnen geven. Ontwikkel rondom gedragsverandering activiteiten (train-de-trainer, leerstof) zodat deze wetenschap toepasbaar is in ieder veiligheidsregio.
- Voer verder onderzoek uit naar toepasbare instrumentarium voor gedragsverandering. Betrek daarbij die kennis die bij veiligheidsregio's en netwerkpartners al is opgedaan.
- Waarborg vakbekwaamheidseisen door deze op- en vast te stellen, waarbij oog is voor inhoud, didactische vaardigheden, relatiebeheer en gedragsverandering. Ontwikkel hiervoor landelijk bruikbare leerstof.

- Ontwikkel een actief podium voor kennisdeling, dat zowel bottom-up als top-down voorziet in kennis, middelen en materialen die voor iedere regio toepasbaar en afneembaar zijn, zonder dat hier grote aanpassingen voor nodig zijn.
- Voer verder onderzoek uit naar eenvoudige toepasbare wijzen van effectbeoordeling om vast te kunnen stellen of Brandveilig leven activiteiten bijdragen aan de doelstelling minder brand, minder slachtoffers en minder schade. Betrek daarbij de kennis die bij de veiligheidsregio's – al dan niet samen met het NIPV - is opgedaan. Onderzoek vervolgens de effecten op langere termijn om inzichtelijk te maken of de strategische doelen van Brandveilig leven zijn behaald en om verbeterpunten te identificeren.
- Stimuleer het toepassen van Brandveilig leven op die situaties waarin de standaardonderdelen van de veiligheidsketen niet toereikend zijn. Bepaal dat in situaties waar de gebiedsgerichte opkomsttijd wordt overschreden de veiligheidsregio passende smart geformuleerde maatregelen treft.

Afkortingen

ELO	Elektronische leeromgeving (van de brandweer)
NIPV	Nederlands Instituut Publieke Veiligheid
Minister van JenV	Minister van Justitie en Veiligheid
RCDV	Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio

Inspectie Justitie en Veiligheid

Toezicht, omdat rechtvaardigheid en veiligheid niet vanzelfsprekend zijn.

Dit is een uitgave van:

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Hoge Nieuwstraat 8 | 2514 EL Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
[Contactformulier](#) | www.inspectie-jenv.nl

Februari 2024

*Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan,
mits deze uitgave als bron wordt vermeld.*